

محمد بن جریر طبری

مِثْرُوی تَهَبَهَری

به رگی دووهم

وہر گیلرانی: زانہر محمد

منندی اقرأ الثقافی

www.igra.afilamontada.com

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

میژووی ته بهری

بلاوکراوهی خانهی چاپ و بلاوکردنهوهی چوارچرا

زنجیرهی ۲۳۱

ناونیشان / سلیمانسی - سهههتانی شهقامسی مهولههوسی - بهرامبهه پالاس

هۆبایل ناسیا ۰۷۷۰۱۵۷۵۰۶۷ - سانا ۰۷۴۰۱۱۲۸۳۸۸

نرخى ۷۵۰۰ دیناره

میثروو ته بهری

نوسیندی: محمد بن حریر طبری

وهرگیتیرانی: زاندر محمد

به رگی دووهم

چاپی یه کهم

سلیمانی

۲۰۱۰

به ناوی خوی جوانکاری بونه‌وهر

پیناسی کتیب

ناوی کتیب : میژووی ته‌به‌ری

بابه‌ت : میژوویی

به‌رگی : دووه‌م

نوسینای: محمد بن حریر طبری

وهرگتیرانی: زانهر محمد

نه‌خشه‌سازی: چوارچرا

نوبه‌تی چاپ: چاپی به‌که‌م سلیمانی ۲۰۱۰

چاپخانه: چوارچرا

دیزاینی به‌رگ: هوریم عوسمان

تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

ژماره‌ی سپاردن (۲۴۵۸) سالی (۲۰۰۹) پیدراوه

بیرست

- ۴۰۹..... گیرانہومی داستانی داوود
- ۴۲۰..... وتار سہ بارہت بہ سلیمان کوری داوود
- ۴۲۳ وتار سہ بارہت بہ شہرہکانی سلیمان و نہو شہرہی نامہی بؤ بہ لقیس نووسی
ناماژمدان بہ شہرہکانی سلیمان لہ گہ ل باوکی ژنہ کھی خوی یانی جہ رادہ و داستانی نہو شہیتانہی
- ۴۳۲ نہ نگوستیلہ کھی ہہ لگرت.
- ۴۳۹ دواي کہ یقوباد کہ یکاوس پاشایہ تی گرتہ دست.
- ۴۴۳ دواي نہو کہ یخوسرہو کوری سیاوہ خش پاشایہ تی گرتہ دست
- ۴۵۱..... ہہ نووکہ دمگہ رینہوہ بؤ داستانی منائہکانی نیسرائیل دواي سلیمان کوری داوود
- ۴۵۱..... وتار سہ بارہت بہ داستانی ناسا کوری نہ بیا زہرجی ہیندی
- ۴۶۵ وتار سہ بارہت بہ خاوہنی داستانی شوعیبا و سہ نجاریب
- گیرانہومی روداومکانی لہ ہراسب و کورہکھی بہ شتاسب و ویرانی بیت المقدس لہ سہر دستہی بہ خت
- ۴۷۱ نہسر
- ۴۹۱ گیرانہومکان سہ بارہت بہ شہرہی بہ خت نہسر لہ گہ ل عہرہب
- ۴۹۴ گیرانہومکان سہ بارہت بہ پاشایہ تی بہ شتاسب و روداومکانی روزگاری نہو
- ۴۹۹ گیرانہومکان سہ بارہت بہ پاشاکانی یہ مہن لہ دمورانی بہ شتاسب و بہ مہن کوری نیسفہ نلیار
- ۵۰۱..... گیرانہومکان سہ بارہت بہ نہردمشیر بہ مہن و کچہکھی، خہمانی
- ۵۰۴..... ہہ نووکہ روداومکان و داستانی منائہکانی نیسرائیل باس دمکین

- هه نووکه گیرانه و مگان سه بارهت به دارای گه و ره و کورمه کی دارای بچوک و چوئیه تی کوژرانی نه و و
گیرانه و مگان تاییهت به زونقه رنه بین و پاشایه تی دارا کوری به هه من کوری نیسه ندیار کوری
به شتاسب که نازنا و مکه ی چیه ر نازاده، باس دمکه یین..... ۵۰۵
- گیرانه و مگان سه بارهت به فارسه کان دوا ی مهرگی نه سکه ندر که نه ریتی میتوو بو پاشایه تی
نه وانه ۵۱۳
- نه وان پاشا نه شکانیه کان بوون که و مک پاشای تیرمکان ناو دمبران ۵۱۵
- گیرانه و مگان سه بارهت به دارای گه و ره و کورمه کی دارای بچوک و چوئیه تی کوژرانی نه و و
گیرانه و مگان تاییهت به زونقه رنه بین و پاشایه تی دارا کوری به هه من کوری نیسه ندیار کوری
به شتاسب که نازنا و مکه ی چیه ر نازاده، باس دمکه یین..... ۵۱۸
- گیرانه و مگان سه بارهت به پاشاکانی روم نه سه رزمینی شام نه دهر که وتنی مه سیح تاروژگاری
پنغه مبهری نیمه ۵۴۲
- وتار سه بارهت به نیشه جی بوونی عه ره به کان له حیره و نه نبار..... ۵۴۵
- یارانی نه شکوت ۵۶۵
- به کیک له پنغه مبه ر مگان یونس کوری مه تا بوو ۵۷۰
- نه روودا و مگان سه بارهت به دارای گه و ره و کورمه کی دارای بچوک و چوئیه تی کوژرانی نه و و
گیرانه و مگان تاییهت به زونقه رنه بین و پاشایه تی دارا کوری به هه من کوری نیسه ندیار کوری
به شتاسب که نازنا و مکه ی چیه ر نازاده، باس دمکه یین..... ۵۷۶
- شهمشوون له روژگاری پاشای تیرمکاندا بوو ۵۷۹
- گیرانه و مگان سه بارهت به داستانی جهرجیس ۵۸۱
- گیرانه و مگان سه بارهت به پاشا فارسه کان ۵۹۶
- نهرده شیر پاشا کوری بابک له گه ن فارسه کان شوژی کرد ۵۹۶
- گیرانه و مگان سه بارهت به پاشای فارسه کان دوا ی نهرده شیر کوری بابک ۶۰۳
- دوا ی شاپوور کورمه کی، هورموز پاشایه تی گرتهدست ۶۱۰
- دوا ی هورموز به هرامی کوری پاشایه تی گرتهدست ۶۱۲

۴۰۷ میژوی ته بهری
۶۱۳ دواى به هرام، به هرامى كورې پاشايه تی گرتهدست
۶۱۳ دواى نهو به هرامى ناسراو به شای شاکان، پاشايه تی گرتهدست
۶۱۳ دواى نهو نیرسی پاشايه تی گرتهدست
۶۱۴ دواى نهو هورموز پاشايه تی گرتهدست
۶۱۵ دواى نهو شا پوورى شانكونكر چاوى به دنيا هه نهینا
۶۲۴ دواى شا پوور كورمهكهی شا پوور له سهر ته خت دانیش
۶۲۴ دواى نهو به هرامى برای پاشايه تی گرتهدست
۶۲۵ دواى نهو یه زدنگیردی خرا په كار پاشايه تی گرتهدست
۶۳۱ دواى یه زدنگیرد به هرامى كورې كورې پاشايه تی گرتهدست
۶۴۴ دواى نهو یه زدنگیرد پاشايه تی گرتهدست
۶۴۵ فیروز پاشايه تی گرتهدست
۶۵۲ وتار سه بارت به كار به دمستانى یه زدنگیرد له سهر عه ره به كان و خه لكانى یه مهن
۶۵۳ دواى فیروز بلاشى كورې پاشايه تی گرتهدست
۶۵۸ گپړاندهوى نهو رووداوانه ی عه ره به كان له روژگارى قویاد له پاشايه تی نهودا دروستیان كرد
۶۶۲ نه نهوشیروان پاشايه تی گرتهدست
	وتار سه بارت به نه حوالى تویه ع له روژگارى قویاد و نه نهوشیروان و به ریکه وتنى سوپای
۶۶۸ فارسه كان بو یه مهن به مه به سستی شهر له گه ل چه به شیه كان
۷۱۹ وتار سه بارت به له دایك بوونى پیغه مبه ر(د.خ)
۷۳۰ نیستا سه بارت به كوئتاى كاره كانى نه نهوشیروان كورې قویاد دمدونین؛
۷۳۶ دواى نهو هورموز كورې كه سرا پاشايه تی گرتهدست

- ۷۴۰ دواى هورموز، خوسرمو په‌رویزی کوری پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست. پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست.
- گیژانه‌وی نه‌و رووداوانه‌ی له‌کاتی رووخانی پاشایه‌تی فارسه‌کان به‌نیراده‌ی خواوند روویاندا و
عه‌ربه‌کان به‌سهریاندا زانیبون که خواوند به‌هوی پیغه‌مبه‌رموه، خه‌لافه‌ت و دسه‌لات و
- ۷۵۳ پاشایه‌تی پنبه‌خشییوون
گیژانه‌ومکان سه‌باره‌ت به‌و کاربه‌ده‌ستانه‌ی دواى عه‌مرؤ کوری هیندبه‌نوینه‌رایه‌تی فارسه‌کان
- ۷۷۴ فه‌رمان‌پروایی سنوره‌کانی عه‌ره‌بیان دم‌کرد
دواى نه‌و شیرویه پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست.
- ۷۸۰ دواى نه‌و نه‌رده‌شیر پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست
دواى نه‌و پوراندوخت پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست.
- ۷۹۳ دواى نه‌و پوراندوخت پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست.

گیږانه وهی داستانی داوود

داوود کوپری ئهیشی کوپری عوهید کوپری باعز کوپری سهلمون کوپری نهحشون کوپری عه می نادب کوپری رام کوپری حمزون کوپری فارص کوپری یههودا کوپری یهعقوب کوپری ئیسحاق کوپری ئیبراهیمه.

لهوهب کوپری موبه دهگیږنهوه: داوود کورتهبالا و کم موو، چاکهکار و دلپاک

بوو.

لهکوپری زهید سهبارت بهم نایه: الم تر الی الذین خرجوا من دیارهم، دهگیږنهوه: خواوهند وهی بو پیڤه مبهری منالهکانی ئیسرائیل نارد: لهناو منالهکانی فلان کهس پیاویک هیه وخواوهند جالوت لهسهر دهستی ئهو دهکوژیت. نیشانی ئهو ئهم شاخهیه کهدهیخات سهر سهر و ئاوی لی دهرژیت. پیڤه مبهر پوشته لای و وتی خواوهند وهی بو من رهوانه کردووه کهلهناو منالهکانی تو پیاویک هیه وخواوهند جالوت لهسهر دهستی ئهو دهکوژیت. ئهو پیاوه دوانزه پیاوی هیئا هاوشیوهی قهدی دارهکان. یهکیک لهوان زور شارها بوو. هه موویانی بهشاخهکه تاقیکردوه بهلام هیچ شوینهواریکی نهبینی. دووباره پیاوه نازاکه یانی هیئایه و تاقیکردنهوه کهی لهگهله نهجامدا. خواوهند وهی بو پیڤه مبهر رهوانه کرد: ئیمه گرنگی بهروخساری پیاوهکان نادهین بهلکو دلکانیان ههژمار دهکهین. پیڤه مبهر وتی: خواوهندا، ئهو دهلیت جگه لهمانه منالی دیکه ی نییه.

خواوهند فهرمووی: قسهی راستی نهوت.

پیڤه مبهر پینی وت: پهروهردگار قسهی تو بهراست نازانیت و دهلیت کوپریکی

دیکهت هیه.

وتی: ئهی پیڤه مبهری خوا، راستت وت، کوپریکی کورتهبالا هیه وشهره دهکه

خهلکان بیبینن. ئهوم لهناو رانه مبهرکه بهجیهیشتووه.

پیڤه مبهر وتی: لهکوئییه؟

وتی: لهفلان دول لهفلان کیو.

پیڤه مبهر بهریکوت و دوله کهی بینی. لافاو تیایدا رهوانه و ببوه ریگر لهگهشتن

به‌شوینی حهوانه‌وهی داوود. ئەو مەرەکان جوت جوت لەسەر شان لەلافاوکه دەپەراندەوه. ئاو به‌وان نەدەگەیشت. کاتیکی داوودی بینی، وتی: بێ چەند و چون ئەمە خۆیەتی، ئەو بەزەیی بەناژەلەکەندا دیتەوه، بێ گومان بەرەبەر بەخەلکان چاکتره. شاخه‌که‌ی خسته‌سەر سەری داوود و ئاو کولاً..

لەوه‌ب کۆری موبه‌ ده‌گیرنەوه: کاتیکی منالەکانی ئیسرائیل پاشایه‌تیان به‌تالوت به‌خشی، خواوه‌ند بۆ پیغه‌مبەری منالەکانی ئیسرائیل وه‌حی ره‌وانه‌ نارد: به‌تالوت بلی بۆ شه‌ری خەلکی مه‌دیەن به‌ریکه‌ویت و هه‌موو زیندوو‌ه‌کانی ئەو شاره‌ کوشتار بکات. من سه‌رکه‌وتنیان پێده‌به‌خشم. تالوت پاشا به‌ره‌و مه‌دیەن به‌ریکه‌وت و هه‌موو دانیشتوانی ئەویی کوشتار کرد جگه‌ له‌پاشاکه‌یان. خواوه‌ند وه‌حی بۆ شه‌موئیل نارد: سه‌یری تالوت بکه، فه‌رمانه‌کانی منی به‌ته‌واوه‌تی ئەنجام نەدا. پاشای مه‌دیەنی به‌ئەسیری گرت. پێی بلی پاشایه‌تی له‌بنه‌ماله‌که‌ی ده‌گرمه‌وه و تا رۆژی هه‌ستانه‌وه پێیان نابه‌خشم. ریز له‌که‌سیک ده‌گرم گوێرایه‌ل و ملکه‌چی فه‌رمانه‌کانم بێت، هه‌رکس فه‌رمانه‌کانی من پشتگویی بخات، پشتگویی ده‌خەم.

شه‌موئیل رۆشته‌ لای تالوت و وتی: چیت کردووه‌ بۆ پاشای مه‌دیەنت ئەسیر کرد و بۆ مەرەمالاته‌که‌ت هینا؟

تالوت وتی: مەر‌ومالاتم هینا تا بیانکه‌مه‌ قوربانی.

شه‌موئیل وتی: خواوه‌ند پاشایه‌تی له‌بنه‌ماله‌که‌ت سه‌نده‌وه و تا رۆژی هه‌ستانه‌وه پێتان نابه‌خشی.

دواتر خواوه‌ند وه‌حی بۆ شه‌موئیل نارد: بپۆ لای ئەیشی تا کۆره‌کانی نیشانی تۆ بدات. ئەوه‌ی فه‌رمانت پێده‌ده‌م، به‌رۆنی پیرۆز چه‌وری بکه‌ تا ببینته‌ پاشای منالەکانی ئیسرائیل. شه‌موئیل به‌ریکه‌وت و وتی: کۆره‌کانتم نیشان بده‌.

ئەیشی کۆره‌ گه‌وره‌که‌ی خۆی بانگ کرد. پیاویکی چوارشانه‌ و جوان به‌رچاو ده‌که‌وت.

کاتیکی شه‌موئیل ئەوی بینی، سه‌ریسوپا و وتی: ((الحمدالله، ان الله بصیر بالعباد.

خواوه‌ند وه‌حی پیکرد: چاوی تۆ روکه‌ش ده‌بینیت به‌لام گرنگی به‌دل نده‌م و له‌نهیینیەکانی ناگادارم. ئەمه‌یان نییه‌.

پىغەمبەر وتى: پەسەند نىيە، يەكيتريان بىنە.

ئەيشى شەش كۆپى نىشاندا كەسەبارەت بەھەر كاميان وتى: پەسەند نىيە، يەكى

دىكە بىنە.

سەرئەنجام وتى: ئايا جگە لەمانە كۆپى دىكەت ھەيە؟

وتى: بەلى كۆپىكى سەرخىم ھەيە كەشوانى مەرەكانە.

پىغەمبەر وتى: بىئىرە بەدوايدا.

كاتىك داۋود ھات، گەنجىكى سەرخىر بو، بەرۋنى پىرۋز چەورى كرد و بەباۋكى

وت: ئەمە بشارەۋە چۈنكە ئەگەر تالوت ئاگادار بىيئەۋە، دەيكۆرۋىت.

جالوت لەگەل خەلكەكى خۇى رووبەرۋى منالەكانى ئىسرائىل بوويەۋە، ئوردۋى

لىدا. تالوت ھاورى لەگەل منالەكانى ئىسرائىل بەرىكەوت و خۇيان بۇ شەر ئامانە

كرد.

جالوت كەسى بۇ لاي تالوت رەوانە كرد: بۇ: خەلكەكى من و خەلكەكى تۇ

بكوژىن. شەرى دەستەۋىخە لەگەل من بكة يا ھەر كەسىك دەخوازىت بۇ شەرى منى

بىئىرە. ئەگەر تۆم كوشت، پاشايەتى بۇ من بىت و ئەگەر تۇ منت كوشت، پاشايەتى بۇ

تۇ بىت.

تالوت كەسى نارد و لەناو سوپاكەيدا جارىان لىدا، كى بۇ شەرى جالوت دەپرات؟

درىژەى گىرەنەۋە و داستانى تالوت و جالوت و كوژرانى ئەو بەدەستى داۋودمان و

ھەلس و كەوتى تالوت لەگەل داۋودمان باس كرد.

ئەبو جەغفەر دەلىت: لەم گىرەنەۋىيە بۇمان دەردەكەۋىت خواۋەند پىش ئەۋى

داۋود جالوت بكوژىت و پىش ئەۋى تالوت مەبەستى كوشتنى داۋود بكات،

پاشايەتى پىبەخشىبوو. بەلام گىرەنەۋەكانى دىكە بەمشىۋەيە: داۋود دواى كوژرانى

تالوت و كۆرەكانى پاشايەتى گرتەدەست.

لەۋەب كۆپى مونبە دەگىرەنەۋە: كاتىك داۋود جالوتى كوشت و سوپاكەى

تىكشكاند، خەلك و تىيان: داۋود بكوژى جالوتە. تالوت لەسەر كار لابرا و خەلك

پىشۋازيان لەداۋود كرد و چىتر ناۋى تالوت نەكەۋتە سەر زمانەكان.

دەلىت: كاتىك منالەكانى ئىسرائىل لەدەۋرى داۋود كۆبوۋنەۋە، خواۋەند زەبورى

بۇ نارد و پىشەسازى ئاسنى فىر كرد. ئاسنى بۇ ئەو نەرم و فەرمانى بەكىۋ

وبالنده كاندا له كاتې پارانه وه و دؤعا كړدن خؤيان له گهل داوود هاوئا ههنگ بكن. وهك وتوويانه خواوهند به هيچ كام له بهنده كانې خؤي دهنكي خؤشي هاوشيوه ي داوود نه به خشيوه و كاتيك زه بورې ده خوینده وه، وه حشيه كانيش شهيدايي ده بوون تا ئه جیگه ي گهر دنی ئه وانې ده گرت و ئه وان به هه مان شيوه گووييان له داوود ده گرت. شهيتانه كان مزمار و بهر بهت و سهنجيان له ناههنگي دهنكي ئه و دروست كړد.

داوود تيكو شمر بوو، بهر ده وام سهرقالي خواپه رسته ي بوو و ده گريا. خواوهند وه سفې داوودي بو محه ممدې نير دراوي خؤي دهكات و ده فرميت:

((اصبر على ما يقولون و اذكر عبدنا داود ذا الاید انه اواب. انا سخرنا الجبال معه يسبحن بالعشي و الاشراق.

واتاكه ي: بو ئه وه ي ده لين، خؤراگري بكه و بيري بهنده كه ي ئيمه داوود بكه روه و چوونكه ئه و گه رايه وه. ئيمه كيوه كانمان بو ده سته مو كړد كه شه وانه و له كاتې هه لاتني هه تاو ده پارانه وه.))

ده لين: داوود شه وانه نوژني و نيوه ي روژه كان به روژو ده بوو. شه و روژ چوار هه زار كه س پاسه وانې ئه ويان ده كړد.

ده لين: روژيك داواي له په روه رداگر كړد پيگه ي هاوشيوه ي ئيبراهيم و ئيسحاق و يه عقوب بيت ياني وهك ئه وان تاقي بكر يته وه و هه مو تايبه تمه ندييه چا كه كانې ئه وانې هه بيت.

له سه دې ده گيرنه وه: داوود روژگاري بو سي بهش دابهش كړد بوو: روژيك له نيوان خه لكان داوه ري ده كړد، روژيك بو پارانه وه و په رسته نې خواوهند به ته نيائي داده نيشت و روژيكي له گهل ژنه كانې خؤي به سه ر ده برد. نه وه ند و نو هاوسه ري بوو و له كت يبه كان تايبه تمه ندييه چا كه كانې ئيبراهيم و ئيسحاق و يه عقوب ي ده خوینده وه، جاريك وتي: په روه رداگران باوه گه وري كانې من، هه موو چاكيه كانيان تايبه ت كړد وه به خؤيان، له به خشين و چاكيه كانې ئه وانيش به من ببه خشه.

خواوهند وه ي بو نار د: باوه گه وره كانې تو تاقيكراونه ته وه و بهر گه ي به لاو زيانه كانيان گرت به لام تو نا. ئيبراهيم به كوشتنې كوره كه ي تاقيكرايه وه، ئيسحاق كويز بوو و يه عقوب گرفتاري خه مي دووري مناله كه ي. به لام نه م به لا يانه به سه ر تو دا نه هاتوه.

داوود وتی: منیش وهك ئەوان تاقیبكه رهوه و له تاییبه تهنه نیدییه كانی ئەوان بمكه ره هاوبهش.

خواهه ند وه حی بۆنارد: تۆ تاقیده کرییته وه، ناگادار به.

دهلیت: چه ند روژیک تیپه پری و شهیتان له روخساری کوتریکی زیرین هات و له بهر پیی داوودا كهوت. ئەو بۆ نوێژ وه ستابوو، دهستی برد تا بیگریت، کۆتره كه دوور كهوته وه، داوود به داویدا پۆشت و دوورتر بوویه وه تا كهوته كوئیک. پۆشت تا بیگریت. کۆتره كه له كونه كه ههلفری. داوود سهیری کرد بۆ ئەوهی بزانیت بۆ کوپوه دهروات و كهس بنیریت تا بیگریت.

دهلیت: ژنیکی بینی له سهه بانه كهی خۆی، خۆی دهشۆرد. زۆر جوان بوو، ژنه كه ئەوهی بینی و قرژی خۆی په ریشان کرد و خۆی داپۆشی. کرداری ئەو زیاتر داوودی شهیدا کرد. به داویدا گهران و وتیان: هاوسه ره كهی له فلان ئوردووگایه. كهسی بۆ لای فه رمانه وهی ئوردوو كه رهوانه کرد و فه رمانی پیندا تا نه هریارا بۆ شه پری فلان دوژمن رهوانه بکات. رهوانه یان کرد و سهه كهوتنی به دهست هینا و داوودیان ناگادار کرده وه. دووباره كهسی رهوانه کرد بۆ ئەوهی هاوسه ری ژنه كه بۆ شه پری فلان دوژمن رهوانه بکه ن كه به هیژتر بوو. رهوانه یان کرد و دووباره سهه كهوتوو گه رایه وه.

دهلیت: فه رمانده ی ئوردوگا بابه ته كهی بۆ داوود نوسی و وهلامی بۆ هاته وه: بۆ شه پری فیساره دوژمن رهوانه ی بکه. رهوانه ی کرد و نه مجاره هاوسه ری ژنه كه كوژرا. داوود ژنه كهی کرده هاوسه ری خۆی. ماوه یه کی له گه ل ئەودا به سهر برد كه خواوه ند دوو فره شته ی له روخساری مرو قدا رهوانه کرد. ویستیان پڕۆنه لای داوود به لام پۆژی پارانه وهی داوود بوو. پاسه وانه كان ریگه یان لیگرتن. به دیواری نوێژگه كهی ئەو سهه كهوتن. داوود له نوێژدا بوو كه ئەوانی لای خۆی بینی، ترسا. وتیان: مه ترسه، ئیمه دوو ركه به رین و یه كمان سته می له وهی دیكه كمان کردوو، له نیوان ئیمه دا داوه ری بکه.

وتی: داستانه كهی خۆتان باس بکه ن.

یه کیان وتی: ئەمه برای منه ونه وه د و نۆ مه پری هیه و من یه ك مه پ. ده یه ویت مه ره كهی منیش بگریت تا مه ره كانی خۆی ته واو بکات.

به وهی دیكه ی وت: تۆچی ده لییت؟

وتى: نەود و نۆ مەرم ھەيە و براكەم يەك سەر. دەمەوئیت لىنى بستىنم تا سەد مەرم ھەيئەت بەلام ئەو رازى نايئەت.

داوود وتى: رینگەت پىنادەين ئەو كارە بکەيت.

وتى: ناتوانيت رینگەم لى بگريت.

داوود وتى: ئەگەر ئەو كارە بکەيت، فلان شوئین و فيسارە شوئنت دەبرين.

بەدەست لووت و ناوچاوى خۆى نيشاندا.

وتى: ئەى داوود، رەوايە ئەو كارە لەگەل تۆ بکەن. چوونکە تۆ نەود و نۆ ژنت

ھەبوو و ئەھريا يەك ژن. بەردەوام ئەوت رووبەرووی مەترسى کردەو تا کوژرا و ژنەکەيت کردە ھاوسەرى خۆت.

داوود سەيرى کرد و کەسى نەيىنى. زانى تاقىکراوہتەوہ و گرفتارى ئەزمون بوہ.

کوپرئوشى بردو دەستى بەگريان کرد. تەنيا لەکاتى پئويست سەرى بەرز دەکردەوہ و

دوبارە سوجدەى دەبرد. چل رۆژى بەمشيۆەيە بەسەر برد و گريا تا ئەو جینگەى گژوگيا لەشوئنى گريانەکەى پوا.

داوى چل رۆژ خواوہند وەحى بۆ نارد: ئەى داوود، سەر بەرز بکەرەوہ، تۆم

بەخشى.

وتى: پەرورەدگار! چۆن بزائم منت بەخشىوہ، تۆ داوود و دادپەرورەيت و

لەداووریدا ستەم لەکەس ناکەيت. ئەھريا لەرۆژى ھەستانەوہ، دیتە بەردەم عەرشى تۆ

و سەرى خۆى بەدەستى راست و چەپى ھەلگرتووە و خوئین لەدەمارەکانى فيچقە

دەکات و دەلئەت: ئەى خوايە، لەمە بپرسە لەبەر چى منى کوشت.

دەلئەت: خواوہند وەحى کرد، ئەگەر ئەو كارە بکات، ئەھريا بانگ دەکەم و داوى

لیدەکەم لەتۆ خوش ببيئەت و کاتىک لەتۆ خوش بوو، بەھەشت دەکەمە جینگەى ئەو.

داوود وتى: پەرورەدگار! ئىستاکە زانيم منت بەخشىوہ.

دەلئەت: داوود تا ئەو کاتەى مرد لەشەرما سەيرى ئاسمانى نەکرد.

لەعەتاي خوراسانى دەگيرنەوہ: داوود گوناحەکەى خۆى لەبەرى دەستيا

نووسىبوو تا لەبىرى نەکات و کاتىک دەيىبىنى، دەستى دەلەرزى.

دەلئەت: ھۆکارى تاقىکردنەوہکەى ئەوہ بوو: رۆژىک بەخۆى وت دەتوانيت رۆژىک

بەسەر ببات بى ئەوہى ھىچ گوناحىک بکات. رۆژىک کەئەو روداوہ رويدا ئەو رۆژە بوو

گومانی دەکرد دەتوانیت بى گوناح كۆتايى پېيىنيت.

نامازەدان بە بېژەرى ئەم وتەيە

لەحسەن دەگېرنەوہ: داوود رۆژەکانى بۇ چوار بەش دابەش کردبوو: رۆژىك بۇ ژنەکانى، رۆژىك بۇ پارانەوہ، رۆژىك بۇ داوهرى كردن لەناو منالەکانى ئيسرائيل، رۆژىك تايبەت بە منالەکانى ئيسرائيل كەگفتوگوى لەگەل دەکردن و گووى لەقسەکانيان دەگرت.

يەكئىك لەو رۆژانەى تايبەت بە منالەکانى ئيسرائيل بوو، باسى ئەوہيان كرد نايا دەتوانریت مروؤ رۆژىك بەسەر ببات بى ئەوہى گوناح بکات. داوود لەدلى خۆيدا ليكىدايەوہ تا ئەو كارە بکات. كاتىك رۆژى پارانەوہ و پەرەستين گەيشت، دەرگای بەست و فەرمانيدا كەس نەپرواتە لاى. سەرقالى خويندەنەوہى تەورات بوو و لەكاتى خويندەنەوہدا، كۆترىكى زېرىنى رەنگاورەنگ لەبەردەمى كەوت. هەستا تا بيگریت، كۆترەكە فېرى بەلام زۆر دوورنەكەوتەوہ و ئەوى بى هيووا نەكرد. داوود شوين كۆترەكە كەوت تا ئەوہى ژنىكى بيىنى كەخۆى دەشۆرد. لەجوانىيەكەى ئەوى سەرى سورما. كاتىك ژنەكە سىبەرى داوودى لەسەر زەوى بيىنى، قزى پەخششان و خۆى داپوشى. ئەم كردارە داوودى زياتر شەيدا كرد. هاوسەرى ژنەكەى لەگەل سوپايەك رەوانە کردبوو، نامەى بۇنوسى تا بۇ فلان شوين بېروات. شوينىك بوو كەهيچ زىندووئىك نەيدەتوانى تەندروست بگەريتەوہ.

دەلئيت: هاوسەرى ژنەكە پۆشت و كوژرا. داوود خوازىيىنى ليكرد و ئەوى كردە هاوسەرى خۆى.

قتادە دەلئيت: بيستوومە: ئەو ژنە دايكى سلیمان بوو.

دەلئيت: كاتىك داوود لەمىحرايدا دانىشتبوو، دوو فريشته لەسەر ديوارەوہ پۆشتنە لاى. ئەوانەى كيشەيان هەبوو، لەدەرگای مىحرا بەكەوہ دەپۆشتنە لاى داوود. بەلام كاتىك ئەوانى بيىنى، لەديوارەكەوہ هاتن، ترسا. وتیان: ((لا تخف، خصمان بغي بعضنا على بعض فاحكم بيننا بالحق و لا تشطط و اهدنا الى سواء الصراط. ان هذا اخى له تسع و تسعون نعجه ولى نعمة واحدة فقال اكفليتها و عزنى فى الخطاب. قال لقد ظلمك

بسئوال نعتك الى نعاچه و ان كثيرا من الخطا ليبنى بعضهم على بعض الا الذين آمنوا و عملوا الصالحات و قليل ما هم ظن داود انما فتناه فاستغفر ربه و خر راكعا و اناب.

واتاكهى: مهترسه، خاوهنى دو داواین كه یه كمان ستمى لهوى ديكه مان كردوه. له نیوان نیمه دا به راستی داوه ری بکه و ستم مهكه. و رنگه راستمان نیشان بده. نه مه برای منه و نه وه د و نو مه ری هه یه و من یه ك دانه. ده لیت نهو دانه ییش بده به من. به وته كانی ده مى منی به زانده وه.

وتى: به داوا كردنى مه ره كه ی تو بو نه وه ی بیخاته سر مه ره كانی خو ی، ستمى له تو كردوه. زور له شه ریكه كان ستم له یه كه ده كمن مه گهر نه وانیه باوه ریان هه یه و كار ه شیاهه كان نه نجام ده دن. نه وان كه من. داوود زانی تاقیمان كرد و ته وه و داوای لیخوشبوونى له پهروه ردگار كرد، سه ری كوړنوشى دانه وان د و توبه ی كرد.

له مواهید ده گپړنه وه: كاتيك داوود گوناچه كه ی نه نجام دا، چل روژ سوچه دى بو خواوه ند برد تا نه وه ی له فرمیسكى چاوه كانی، سه وزه ره وا و سه ری نه وه ی دا پو شى. دواتر نالاندی: پهروه ردگارا، ناوچاوم ناوسا و چاوم وشكى كرد و گوناچه كه ی داوود وه ك خزی ماوه ته وه. وه ی هات: نای برسیت تا نانت پی بدن یا نه خو شى شیفات بدن، یا ستمت لیكراوه تا هاو كاریت بكن.

ده لیت: داوود بدل نالاندی و خواوه ند نه وه ی به خشى. داوود گوناچه كه ی خو ی له به ره ده ستیا نوسی بوو. به ره دوام ده ی خو ی نده وه و كاتيك ده فری ناوه ی به ده سه ته وه ده گرت تا بیخواته وه، به شینكى ده خوارد و گوناچه كه ی خو ی بیرده كه وه ته وه و ده گریا، زوری نه ده ما جمگه كانی له یه كه بترازین و تا نهو كاته ی هه موو ناوه كه ی ده خواره وه، ده فره كه له فرمیسكى چاوی پرده بوو. ده لین: فرمیسكى داوود له گهل فرمیسكى هه موو مروقه كان به رابه ر و فرمیسكى نادم به رابه ری فرمیسكى داوود و هه موو مروقه كان بوو.

ده لیت: له روژی هه ستانه وه داوود دیت و گوناچه كه ی له به ره ده ستیا نووسراوه و ده لیت: پهروه ردگارا، گوناچه كه ی من، گوناچه كه ی من، من پیش بڅه. پیشی ده خن و نارام ناگریت و ده لیت: پهروه ردگارا، دوام بڅه ن. كاتيك دوایده خن، نارام ناگریت.

ئهنس كوړی مالك ده لیت: له پیغه مبه ری خوام بیست، فرمووی: كاتيك داوودی پیغه مبه ر (دخ) سه یری ژنه كه ی و عاشقی بوو، ده سته یه كه له مناله كانی نیسرائیلی بو

شهر ره‌وانه کرد و به‌فهرماندهی ده‌سته‌ک‌هی وت کاتیک دوژمن نریک که‌وت‌ه‌وه، فلان که‌س بخمره پیش سنوقه‌که. له‌و رۆژگار‌ه‌دا منال‌ه‌کانی ئیسرائیل داوای سرکه‌وت‌نیان له‌سنوقه‌که ده‌کرد. هرکه‌س له‌برده‌م سنوقه‌که‌دا بوایه، نه‌ده‌بوا بگریت‌ه‌وه تا ئه‌و کاته‌ی ده‌کوژرا یا سوپاکه تی‌کده‌شکا. هاوسه‌ری ئه‌و ژنه کوژرا و دوو فریشته پوشتنه لای داوود و داستانه‌که‌یان باس کرد. داوود زانی و سه‌ری سوچه‌ی دان‌ه‌واند و بو ماوه‌ی چل شه‌و له‌سوچه‌دا بوو تا ئه‌وه‌ی له‌فرمی‌سکی ئه‌و سه‌وزه پوا و زه‌وی ناوچاوی ئه‌وی خوارد. له‌کاتی سوچه‌ کردن ده‌یوت: په‌روه‌ردگار، داوود گونا‌حی‌کی کردووه له‌رۆژه‌لات و رۆژئاوا گه‌وره‌تر، په‌روه‌ردگار نه‌گه‌ر به‌زه‌بی‌ت به‌داوودا نه‌بی‌ته‌وه و گونا‌ح‌ه‌که‌ی نه‌به‌خشی، گونا‌ح‌ه‌که‌ی ده‌بی‌ته‌ چیرۆکی داها‌ت‌وو‌ان. دوا‌ی چل شه‌و جبه‌ئیل هات و وتی: ئه‌ی داوود، خوا‌ه‌ند گونا‌ح‌ه‌که‌ی تۆ‌ی به‌خشی.

داوود وتی: ده‌زانم خوا‌ه‌ند ده‌ت‌وانی‌ت گونا‌ح‌ه‌که‌ی من بی‌ه‌خشی‌ت به‌لام نه‌گه‌ر له‌رۆژی هه‌ستانه‌وه فلان که‌س بی‌ت و بی‌ت، په‌روه‌ردگار، داوود خوینی منی رشت‌وه، چی رو‌وده‌ات؟

جبه‌ئیل وتی: له‌خوا‌ه‌ند‌م نه‌پرسی و نه‌گه‌ر بخوا‌زیت ده‌پرس‌م.

داوود وتی: پیرسه.

ده‌لی‌ت: جبه‌ئیل بو ناسمان گه‌رایه‌وه و سوچه‌ی برد و تا ئه‌و کاته‌ی خوا‌ه‌ند ویستی له‌سوچه‌دا بوو. دواتر جبه‌ئیل هات و وتی: ئه‌ی داوود له‌خوا‌ه‌ند‌م پرس‌ی و فه‌رمووی به‌داوود بلی، له‌رۆژی هه‌ستانه‌وه هه‌ردوو‌کتان کو‌ده‌کاته‌وه و ده‌فه‌رمی‌ت: خوینی خۆت به‌من بی‌ه‌خشه، ده‌لی‌ت: خوا‌ه‌ندا، تۆ خوا‌ه‌نی خوینی منی‌ت. خوا‌ه‌ند ده‌فه‌رمی‌ت: له‌جیات‌ی ئه‌وه، هه‌رچی بخوا‌زیت له‌به‌هه‌شت به‌تۆ ده‌به‌خشی‌ت.

به‌گومانی شوینی‌که‌وته‌کانی کتی‌ب، داوود دوا‌ی تالوت پاشایه‌تی گرت‌ه‌ده‌ست تا ئه‌وه‌ی داستانی ژنی ئه‌وریا روویدا. داوود گونا‌ح‌ی کرد و سه‌رقالی تۆبه‌ کردن بوو. منال‌ه‌کانی ئیسرائیل ئه‌ویان ریسوا کرد و ئه‌بشا کوپه‌که‌ی دژی باوکی راپه‌ری و دوو پروه‌کانی منال‌ه‌کانی ئیسرائیل له‌ده‌وری کو‌بو‌نه‌وه. کاتیک خوا‌ه‌ند به‌تۆبه‌که‌ی داوود رازی بوو، ده‌سته‌یه‌که له‌که‌سه‌کانی شوینی که‌وتن و لایه‌نگیریان لیک‌کرد. شه‌ری له‌گه‌ل کوپه‌که‌ی خۆی کرد تا ئه‌وی تی‌کشکاند. یه‌کی‌که له‌سه‌رداره‌کانی خۆی به‌شوین ئه‌ودا ره‌وانه کرد به‌لام فه‌رمانی پیندا خوینی نه‌رۆژی‌ت و ئه‌سیری بکات. سه‌ردار، شوینی

كەوت. كۆپى داوود پەنای بۇ دارىك برد. قژى درىژى ئەو لەلقەكانى دارەكەوہ نالاً و ئەوى گرت. سەردار گەيشت و بەپىچەوانەى فەرمانەكەى داوود خوینی پښت. داوود خەمبار و رەخنەى لەسەردارەكەى گرت.

هەروەها لەرۆژگارى داوود تاعونىكى گەورە لەناو منالەكانى ئىسرائىل بەلۆبووئەوہ. ئەوان رۆشتنە شوینی بيت المقدس و پارانەوہ و خواوہند زىانى تاعوونى ھەلگرت. دۇعاكەيان گىرابوو. ئەو شوینەيان كرده مزگەوت و ئەمە لەسالى يانزەھىمى پاشايەتى داوود روويدا. پىش ئەوى كارى دروست كردنى مزگەوتەكە كۆتايى پىيىت، داوود مرد و وەسپەتى لای سەئىمان كرد. سەئىمان وەسپەتى باوكى بەكار برد و بكۆژى براكەى كوشت. كاتىك سەئىمان باوكى بەخاك سپارد، فەرمانەكانى بەكار بەست يانى سەردارەكەى كوشت و تەواو كردنى مزگەوتەكەى كۆتايى پىيىنا.

سەبارەت بەبىناى مزگەوتەكە وەھب كۆپى موبە دەئىت: داوود وىستى ژمارەى منالەكانى ئىسرائىل بزائىت. كەسانى رەوانە كرد بۇ ئەوى لەژمارەى خەلك ناگادارى بكەنەوہ. خواوہند سەركۆنەى كرد و فەرمووى: تۆدەزانى بەئىنم بەئىبراھىم داوہ بەرەكەت بخەمە ناو منالەكانى و ژمارەى ئەوان بەژمارەى ئەستىرەكان زىادە بكەم بەجۆرىك كەس نەتوانىت بيانژمىرىت. تۆمەبەستى زانىنى ژمارەى شتىكت كرد كەمن فەرموومە ژمارەى نىيىە. كەواتە يەككە لەم سى شتە ھەلبىژىرن: يا سى سال گرفتارى برسپەتيتان دەكەم، يا بۇ ماوہى سى مانگ دوژمنىك بەسەر ئىوہدا زال دەكەم، يا بۇ ماوہى سى رۆژ مەرگ بەسەر ئىوہدا زال دەبيت؟

داوود لەگەل منالەكانى ئىسرائىل راوئىژى كرد و وتيان: ناتوانىن بۇ سى سال برسپەتى خۆپاگر بين و زالبوونى سى مانگەى دوژمن بەسەر ئىمە، كەسمان لى ناهىلىتەوہ. ئەگەر ناچار بين مەرگ ھەلدەبژىرىن چونكە بەدەستى خوايە نەك كەسىكى دىكە.

وەھب دەئىت: لەيەك كاژىر لەرۆژ ھەزاران كەس لە منالەكانى ئىسرائىل مردن كەژمارەيان زانراو نىيە. كاتىك داوود ئەمەى بيىنى، نەيتوانى بەرگەى ژمارەى فراوانى مردوہكان بگريت، لەخوا پارايەوہ و وتى: تاوانىكە من ئەنجام داوہ و دەبيت منالەكانى ئىسرائىل باجەكەى بەدن. من فەرمانى بژاردنى منالەكانى ئىسرائىل دا و گوناحەكەى لەئەستۆى مندايە، لە منالەكانى ئىسرائىل خۆش ببە.

خواوەند دۆعاکەى گىرا کرد و مەرگى لەسەر منالەکانى ئیسرائیل ھەلگرت. داوود فریشتەکانى بىنى شمشىريان دەخستە ناو کىلان و لەسەر پەيزە زىرينەکان بۆ ئاسمان سەر دەکەوتن. داوود وتى: دەبىت لىرەدا مزگەوتىک دروست بکەين. مەبەستى ئەوەى کرد بىناى مزگەوتەکە دەست پىبکات و خواوەند وەحى نارد: ئەمە مالىکى پىرۆزە و لەبەر ئەوەى دەستى تۆ بەخوین پىس بوو، نابىت دامەزىنەرەکەى بيت بەلام دواى خۆت پاشايەتى بەکۆرەکەت دەبەخشين و لەخوینرێژى بەدوورى دەگرين و رايدەسپىرم تا ئەم مزگەوتە دروست بکات. کاتىک سلىمان بەپاشايەتى گەيشت، مالەکەى دروست کرد و رىزى لىگرت.

تەمەنى داوود وەك لەحەدىسەکانى پىغمبەر(د.خ) ناماژەى پىدراو، سەد سالى بەلام شوینکەوتەکانى کتیب و توویانە تەمەنى حەفتا و حەوت سالى و بۆ ماوەى چل سال پاشايەتى کرد.

وتار سه بارهت به سلیمان کوری داوود

سلیمان کوری داوود دواي باوکی پاشایهتی منالہکانی ئیسرائیلی گرتهدست. خواوهند جنوکه و ناگر و با و بالندہی بو دستہمو و وهک پیغہمبیریش هئیبزارد. سلیمان داوای له خواوهند کرد پاشایهتییه کهی پیبہخشیت دواي نهو کهس هاوشیوهی نهو پاشایهتییهی نهیت. خواوهند دوعاکهی گپرا و پاشایهتییه کهی لهو چهشنهی پیبہخشیی.

له وهب کوری مونبه دهگیرنهوه: کاتیک سلیمان له مالہ کهی خوئی بهرهو باره گایی خوایی بهریده کهوت، بالندهکان له سهر سهری بوون و جنوکه و مروقهکان پاسهوانیان ده کرد تا له سهر تهخته کهی داده نیشته.

دهلین: سلیمان سپی پیست و چوارشانه و جوان روخسار و تووکن و جل و بهرگی سپی له بهر ده کرد. کاتیک سلیمان گهوره بوو، داوود له کاروبارهکان راویژی پیده کرد. داستانی نهو و باوکی سه بارهت به داوهری کردن له بارهی نهو مه پانهی له کیلنگه یه کی کشتوکالی له وه رابوون بهو شیوهیه که خواوهند له قورئان ناماژهی پیداوه و ده فرمیت:

((و داود و سلیمان اذیحکمان فی الحرث اذنفشت فيه غنم القوم و کن لحکمهم شاهدین، ففهمنا سلیمان و کلا آتینا حکما و علما.

واتاکه ی: داوود و سلیمان بیرینه روه نهو کاتهی له کیلنگه یه کی کشتوکالی که مه پرهکانی خهک تیایدا له وه رابوون، داوهریان ده کرد و نیمه شایهتی داوهری کردنی نهوان بووین. حوکمی راستیمان به سلیمان وت و هردووکیان له لایهن نیمه وه زانست و فره زانیان پیبہ خشرا بوو.))

له کوری مه سعود دهگیرنهوه، سه بارهت بهم نایه وتی: رهزیک بو له تریکانی پیگه یشت و بههوی له وه پرینی مه پرهکانه وه له ناوچوو. داوود وتی مه پرهکان بو خواهن رهزه که بیت.

سَلَيْمَان وتى: ئەي پىغەمبەرى خوا، ئەمە نايىت.

داوود وتى: ئەي چۆن؟

وتى: رەزەكە بەخاوەنى مەپەكان بەدە تا ئاوەدانې بکاتەوه هاوشیوهی خۆی و مەپەكان بەخاوەنى رەزەكە بەدە تا کەلکیان لی وەرېگېئیت و کاتیک رەزەكەى چاککرایهوه، مەپەكان بۆ خاوەنهكەى و رەزەكە بۆ خاوەنهكەى بگىریتەوه.
سَلَيْمَان پیاویکی شەپخواز و بەردەوام لەشەپدا بوو. لەهەر شوینیکى زهوی پاشایهك بوونی هەبوايه، دەپۆشت و سەرکوتى دەکرد.

دەلین: کاتیک بە مەبەستى شەپ بەرئێدەكەوت، دەیوت داریک بینن و خێوهتیکى لەسەر هەلبەدن و هەموو خەلک و چوارپێکان و کەرەستەکانى شەپى لی بار بکەن. فەرمانى بەبا دەدا بپرواتە ژێر دارەكە و بییات و بەرەبەیانى رینگەى یەك مانگە بپریت و شەوانە رینگەى یەك مانگە بگەریتەوه. خواوەند لەمبارەوه دەفەرمت:

((فسخر ناله الريح تجرى بامرہ رخاء حيث اصاب.

واتاکەى: بامان ب دەستەمۆى و بۆ هەر شوینیک سەبەستى دەکرد بەفەرمانى

ئەو بەنەرمى رینگەى دەپرى.))

هەرەها دەفەرمت: ((و لسليمان الريح غدوها شهرورواحها شهر.

واتاکەى: بامان بۆ سَلَيْمَان دەستەمۆ کرد کەبەرەبەیان پۆشتنى یەك مانگە و

شەوانە پۆشتنى یەك مانگ رینگە بوو.))

دەلین: لەنزیک دیجلە مائیکى لێیه ولەوى دەستەیهك لەهاوەلانى سَلَيْمَان لەجنۆكە یا مروژ خەتیکیان نووسیوه بەم ناوەرۆكە: ئیمە بۆ ئێرە هاتووین، دروستمان نەکرد بەلکو دروستکراوو، بەرەبەیان لەئێستەخەرەوه بەرئێكەوتین و لەکاتى نیمەرۆ لێرە بووین و بەخواستى خواوەند دەپۆین و شەو لەشام دەیین.

لەمەمەد کورپى کەعبى قورەزى دەگىرنەوه: ئوردوگای سَلَيْمَان یەكسەد فەرسەخ بوو، بیست و پینچ فەرسەخى لەمروژەكان، بیست و پینچ فەرسەخ لەوهحشیهكان، بیست و پینچ فەرسەخ لەبالندەكان و بیست و پینچ فەرسەخى لەجنۆكەكان پیکهاتبوو. هەزار مالى لەئاوینە بوو لەسەر دار کەسینسەد ژنى مارەکراو و حەوت سەد ژنى پاشاکانى دیکە لەناو ئەو خاوەنەوانەدا ژانیان بەسەر

دەبرد. با ئەوانى دەبرد و ھەر كاتىك يەككە لەوان لەنىوان ئاسمان و زەوى بەرز دەبوویەو، خواوەند وەحى بۇ دەنارد: ئەم پاشايەتییەم بەسنورى پاشايەتى تۆ زیاد کرد بۇ ئەوئى ھەركام لەبوونەوەرەكان قسەيەك بكات، با قسەكەى بەگوئى تۆ بگەيەنیت.

لەكۆرى عەباس دەگێرنەو: لەكۆرى سەئیمان كۆپى داوود شەشسەد كۆرسى دادەنرا كەگەورەى مەرقەھەكان لای سەئیمان دادەنىشتن و گەورەى جەنوكەكان لەتەنىشت ئەوان جیگەیان دەگرت. دواتر بەبەلندەكانى دەوت سەبەریان بۇ دروست بكەن. دواتر فەرمانى بەبا دەدا، ھەلیانبگرت و بەیەك رۆژ رینگەى یەك مانگیان بیات.

وتار سەبارەت بە شەهەرەکانی سلیمان و ئەو شەهەری نامەیی بۆ بەلقیس نووسی

ناوی بەلقیس وەک رەچەلەک ناسان ئاماژەیان پێداوە، یەلقەمە کچی ئەلیەشرحە و دەستەییەکی دیکە وتوویانە کچی ئیلی شەرحە. بەوتەیکە کچی زی شەرح زی جەدەن کۆپی ئیلی شەرح کۆپی حارس کۆپی قەیس کۆپی صەیفی کۆپی سەبا کۆپی یەشجەب کۆپی یەعەرب کۆپی قەحتانە و بی شەر بۆ لای سلیمان پوشت.

هۆکاری نامەنووسینی سلیمان بۆ بەلقیس ئەوە بوو: رۆژیک لەرێگە داوای شانەبەسەری کرد. نیازمەندی ئاو بوو و نەیان دەتوانی ئاو بدۆزێنەوێ. ئامادەبووان وتیان تەنیا شانەبەسەر دەتوانیت ئەم کارە بکات بەلام شانەبەسەر لەوی ئامادە نەبوو.

دەلین: سلیمان داوای شانەبەسەری کرد لەبەر ئەوەی لەپێغەمبەرایەتی ئەو کێشە دروست بوو.

داستانی سلیمان و بەلقیس بەو شیوەیە لەگێڕانەوهی کۆپی عەباسدا هاتووە: کاتیک سلیمان کۆپی داوود لەسەفەردا بوو یا مەبەستی سەفەری دەبوو، لەسەر تەختەکەیی دادەنیشت و لەراست و چەپی ئەو کورسیان دادەنا. مۆلەتی دانیشتنی بەمروڤەکان دەدا و دواي ئەوان جنۆکەکان دادەنیشتن. دواتر مۆلەتی دانیشتنی بەشەیتانەکان دەدا، دواتر فەرمانی بەبەلندەکان دەدا سێبەریان بۆ دروست بکەن. بەبای دەوت ئەوان ببات. سلیمان لەسەر تەختەکەیی دانیشتبوو و خەلکان لەسەر کورسیەکان. بەرەبەیان رێگەیی یەک مانگیان دەبێ و شەوانە رێگەیی یەک مانگ. دەگەڕایەوێ و نەسیم بوو نەک تۆفان. سلیمان لەهەر کام لەبەلندەکان دەستەییەکی دەستنیشان دەکرد و هەر کاتیک دەیویست شتیک لەبەلندەکان بپرسیت، لەگەرهی ئەوانی دەپرسی. رۆژیک سلیمان لەرێگە لەبەبانیکی دابەزی و پرسیری قوولی ناوی کرد. مروڤەکان پێیان وت: نازانین. سلیمان توورە بوو و وتی: تا نەزانم قولایی ئاو چەندە لێرە ناپۆم. شەیتانەکان وتیان: ئەی پێغەمبەر(د.خ)، تووێ مەبە ئەگەر کەسیک شتیک لەمبارەوێ بزانیت، تەنیا شانەبەسەرە. سلیمان وتی: شانەبەسەر

بیتن. ئەویان نەدۆزیهو و سلیمان وتی:

((ما لی اری الھدھد ام کان من الغایبین. لا عذبنه عذابا شدیدا اولاً نبحنۃ اولیاء

تینی بسلطان مبین.

واتاکەوی: بۆ شانەبەسەر نابینم. مەگەر ئەو لێرە نییە. سزای دەدەم سزایەکی

سەخت. سەری دەبەرم یا بەلگەیهکی روون و ناشکرا دەھینیتتەموه.))

سەرئەنجامی بآئندەکان بەو شیوہ بوو کەبالی ئەوانی لێدەکردووە و دەیخستە

بەرھەتار. چیتەر نەیان دەتوانی بفرن و دەبۆنە خزۆک یا ئەوی دەکوشت. سلیمان

بەمشێوہیە سزای بآئندەکانی دەدا.

دەلێن: شانەبەسەر لای کۆشکی بەلقیس تێپەری و لەپشتی کۆشکەکە

بێستانیکێ بینی، لەوی دابەزی و شانەبەسەری بەلقیسی بینی و وتی: لێرە چی

دەکەیت، بۆ نایەبیت بۆ لای سلیمان؟

شانەبەسەری بەلقیس وتی: سلیمان کێیە؟

شانەبەسەری سلیمان وتی: خواوەند پێغەمبەریکی رەوانە کردووە بەناوی

سلیمان و باو جنۆکە و مروۆ و بآئندەکانی بۆ دەستەمۆ کردووە؟.

شانەبەسەری بەلقیس وتی: چی دەلێیت؟

شانەبەسەر وتی: ھەر ئەوہی باسم کرد.

شانەبەسەری بەلقیس وتی: سەیرە و سەیرتر لەوہ کەپاشای ئەم خەلکە ژنیکە

و ھەموو شتیکی ھەیە. تەختیکی گەورە ھەیە و لەجیاتی پەرەستینی خواوەند

کۆرئوش بۆ ھەتاو دەبات.

دەلێت: شانەبەسەر، کەوتە بیری سلیمان و ھەلڤری. کاتیکی گەیشتە ئوردوی

سلیمان، بآئندەکان دەوریان گرت و وتیان: سلیمان ھەپەشەیی لیکردیت. لەوتەکانی

سلیمان ناگاداریان کردووە.

شانەبەسەر وتی: پێغەمبەر ھێچ مەرجیکی دانەنا.

وتیان: وتووێتە مەگەر بەلگەیهکی روون و ناشکرای پێبیت.

دەلێت: شانەبەسەر پۆشتە لای سلیمان و پێی وت: بۆ لێرە نەبوویت؟

وتی: ((احطت بمالم تحط به وجنتک من سیابنبا یقین. انی وجدت امرأة تملکهم و اوتیت من کل شیئی و لها عرش عظیم. وجدتها و قومها یسجدون للشمس من دون الله و زین لهم الشیطان اعمالهم فصدھم عن السبیل فهم لا یھتدون. الا یسجدوا لله الذی یرج الخب فی السموات و الارض و یعلم ما تخفون و ما تعلنون الله لا اله هو رب العرش العظیم. قال ستنتظر اصدقت ام کنت من الکاذبین. اذهب بکتابی هذا فالقه الیهم ثم تول عنهم فانظر ماذا یرجعون.

واتاکھی: شتیکم بینووه کهنه تبینیوه. بو تو له سهبا هه والئیکی راستم هیناوه. ژنیکم بینی سهلته نه تی نهوانی ده کرد، هه موو شتیکی ههیه. تهختیکی ههیه. نهوم بینی له گهل خه لکه کهی جگه له خوا، یانی کوپنوش بو هه تاو ده بات و شهیتان کرده وه کانی بو نهوان رازاندوته وه و له ریگی راست دووری خستونه ته وه و ریئوینی نه کراون. تا کوپنوش بو نهو خوایه ببین که له ناسمان و زهوییه کان نهینییه کان ناشکرا ده کات و نهوهی ناشکرای ده کهن، دهیزانیت. خوای تاقانه که جگه لهو خوایه ک نییه و پهروه ردگاری عهرشی گه ورهیه. وتی: دهبینن نایا راست ده کهیت یا له دروژنه کانیت. نهامه ببه و لای نهوان فریبده و دواتر دوورکه وه ره وه، بزنانن چی ده لئین.

کاتیک شان به سه ره کهی خوئی نیشاندا و داستانی به لقیس و خه لکه کهی باس کرد که له شان به سه ره کهی تر بیستبووی، سلیمان وتی: بیانویه کی باشت ههیه، دهبینن راستگو ده بیت یا له دروژنه کان، نهامه یان بو ببه و فریبده. شان به سه ره پوشت و کاتیک به لقیس له ناو کوشکه کهی دانیشتبوو، نامه کهی فریذا. نامه که که وه کوشی، ترسا و نامه کهی هه لگرت وه و به جله کانی خوئی دایپووشی و فرمانیدا تا تهخته کهی ببه نه ده ره. پوشته ده ره و له سه ره تهخته کهی دانیشت و به خه لکه کهی خوئی وت:

((یا ایها الملاء انی القی الی کتاب کریم. انه من سلیمان و انه بسم الله الرحمن الرحیم. الا تعلوا علی و اتونی مسلمین. قالت یا ایها الملاء افتونی فی امری ما کنت قاطعة امرا حتی تشهدون. قالوا نحن اولوا قوة و اولوا بأس شدید. والامر الیک فانظری ماذا تأمرین. قالت ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها و جعلوا اعزة اهلهما اذلة

و كذلك يفعلون. و انى مرسله اليهم بهديه فناظرة بم يرجع المرسلون. فلما جا سليمان قال اتمدونن بمال فما آتانى الله خير مما اتاكم بل انتم بهديتكم تفرحون. ارجع اليهم فلناً تينهم بجنود لا قبل لهم بها و لنخرجنهم منها اذلة و هم صاغرون. و اتاكهى: وتى ئەى گەورەكان، نامەيەكى بەرئىزىان بۆ من فرىداو و لەلايەن سەلىمانەوئەيە و بەناوى خواوئەندى رەحمانى رەحيمە. خۆتان بەگەورەتر و بەهەيزتر لەمن مەزانن و گويزايەلّ و ملکەچ وەرنە لای من. وتى: ئەى گەورەكان بۆچونى خۆتانم پەيبەلەن چوونکە من بى ئىوئە چارەسەرکەرى هەيچ کارىک نەبووم. وتیان: ئيمە بەهەيزين و شەپکەرانى تىکۆشەر و کاروبارەکان لەئىرانەى تۆدايە. بابزانين فەرمانى تۆچييه؟ وتى: پاشاکان کاتىک دەپۆنە ناو گونديگ، وئىرانى دەکەن و نازيزەکانيان زەليل و ريسوا دەکەن. ئەمە کاريانە. من ديارىک بۆ ئەوان دەنيرم تا بزانم نيردراوان چ هەوائىکم بۆ دىننەو. کاتىک پۆشتە لای سەلىمان، وتى بەسامان هاوکارى من دەکەن؟ ئەوئەى خواوئەند بەمنى بەخشيوە باشتر لەوئەيە بەئىوئەى داو. ئىوئەن بەديارىيەکەى خۆتان لىخۆش دەبن. بۆ لای ئەوان بەگەرئەو. سوپاييەک دەکەينە سەر ئىوئە نەتوانن بەرگەى بگرن و لەوئەى بەريسوایى دەرئان دەکەين تا پەست و لاواز بن.

دەليّت: بەلقيس مۆرەيەکى دەستلینەدراوى بۆ سەلىمان نارد و پىنى وت ئەمە کون بکە. سەلىمان لەمروڤهەکانى پرسى بەلام زانستى ئەو کارەيان نەبوو. دواتر لەشەيتانەکانى پرسى و وتیان: داواى مۆريانە بکە. کاتىک مۆريانە هات، مويەکى بەدەميەو گرت و پۆشتە ناو مۆرەکە و داواى چەند ساتىک کونى کرد. کاتىک نيردراوئەکانى بەلقيس گەپانەو، ترسا. بەرەبەيان بەريکەوت و خەلکەکەى هاوړييه تيان دەکرد.

كوپرى عەباس دەليّت: هەزار سالار هاوړييه تى بەلقيسان دەکرد کەهەر سالارىک دەهەزار کەسى لەژير دەستا بوو و بەوتەيەک هەر سالارىک دەهەزار هەزار کەسى لەژير دەستا بوو.

له عەبدالله كوپرى شەداد دەگيرنەو: سەلىمان پياوئىكى خاوئەن شكۆ بوو.

ھەرگىز قسەى دەست پىننەدەكرد تا پرسىارى لىبىكەن. رۇژىك ھاتەدەر و لەسەر تەختەكەى دانىشت. لەو نىزىكانە تەپ و تۇزىكى بىنى و پرسى: ئەو چىيە؟

وتىان: ئەى پىنغەمبەر، بەلقىس ھاتوۋە.

سلىمان وتى: لىرە دابەزىوۋە؟

موجاھىد دەلىت: كوپى عەباس شوپنەكەى بۇ ۋەسەف كرد و دەستنىشانمان

كرد. يەك فەرسەخ لەنىۋان كوفە و حىرەيە.

دەلىت: سلىمان روۋى كرده سوپاكەى خۇى و وتى: ((ايكم ياتىنى بەرشا قبل

ان ياتونى مسلمين. قال عفريت من الجن انا آتیک به قبل ان تقوم من مقامك و انى عليه لقوى امين.

واتاكەى: ئەى گەرەكان، كامتان پىش ئەۋەى ملكەچانە بىنە لای من،

تەختەكەى ئەوم بۇ دىنىت. دىۋىك لەجنۆكەكان وتى: پىش ئەۋەى لەشوپنەكەى

خۇت ھەستىت، تەختەكەت بۇ دىنم و بۇ ئەم كارە بەتوانا و ئەمىنم.))

سلىمان وتى: كى زووتر دەيھىنىت؟

((قال الذى عنده علم من الكتاب انا آتیک به قبل ان یرتد اليك طرفك.

واتاكەى: ئەو كەسەى زانستى كتىبى كۇن لای ئەو بوو، وتى: پىش ئەۋەى

پىلۋوبخەيتە سەر يەك، دەيھىنمە لای تۇ.))

سلىمان سەيرى نەكرد و كاتىك قسەكەى تەۋار بوو، سەيرى تەختەكەى خۇى

كرد و تەختى بەلقىسى بىنى كە لەژىر كورسىەكەى دەرکەوتوۋە، كاتىك بىنى،

وتى: ئەمە لەبەخشىنەكانى پەرۋەردگارە و دەيەۋىت من تاقىبكاتەرە كەئايا سپاس

گوزارى دەبم يا نە.

دەلىت: تەختەكەى بەلقىسىان بۇ ھىنا و كاتىك ھات و لەگەل سلىمان دانىشت،

پىى وت: ئايا تەختەكەى تۇ بەمشىۋەيە؟

كاتىك تەختەكەى بىنى، وتى: دەلىى خۇيەتى.

دواتر وتى: من لەناو قەلاكانى خۇم بەجىم ھىشت و سوپاكەم لەدەۋرى بوون،

چۇن ھىنايان بۇ ئىرە؟

بەسلىمانى وت: دەمەۋىت پرسىك لەتۇ بىرسم.

سلیمان وتی: بیرسه.

وتی: ئاویکی پرونه به لام نه لهزه وییهوه دیت نه له ناسمان؟

دهلیت: کاتیک سلیمان شتیکی نه ده زانی، سه رتا له مرو فیهکانی ده پرسی نه گهر نه یانده زانی له جنوکهکانی ده پرسی و نه گهر نه یانده زانی له شهیتانهکانی ده پرسی.

شهیتانهکان وتیان: ئه ی پیغه مبری خوا، ئه مه زور ئاسانهن بلی ئه سپهکان غار بدهن و ده فریک له ناره قی ئه وان پریکهن.

سلیمان له وه لامی بهلقیسدا وتی: ناره قی ئه سپهکان.

بهلقیس وتی: راستت وت.

ئهوسا وتی: پهروهردگار چ رهنگیکی ههیه؟

کوپری عهباس دهلیت: سلیمان له سه ر تهخته که ی هاته خوار و کوپرنوشی برد و

بهوتی حهسهن له هوش خوی چوو و له تهخته که ی کهوته خوار.

کوپری عهباس دهلیت: سلیمان ههستا و سوپاکه ی بلاوه یان لیکرد. فریشته ی

خوا هات و وتی: پهروهردگار ده فرمیت چیت به سه ر هات؟

سلیمان وتی: پرسیا ریکی له من پرسی که توانای دوباره کردنه وییم نییه.

فریشته وتی: پهروهردگار ده فرمیت بگه ریزه وه بو سه ر تهخته که ت و بهلقیس

و سوپاکه ی بانگ بکه و هه موو سوپاکه ی خوت بینه و له و له وان بیرسه

که پرسیا ره که یان چی بوو؟

دهلیت: سلیمان ئه و کاره ی کرد و کاتیک هه موویان هات، به بهلقیسی وت:

پرسیاره که ت چی بوو؟

بهلقیس وتی: پرسیا ری ئاویکی روونم کرد که نه لهزه وییهوه بیت نه

له ناسمان.

سلیمان وتی: وه لامه که ت ناره قی ئه سپهکان بوو. چ پرسینکی دیکه ت پرسی؟

بهلقیس وتی: پرسی دیکه م نه پرسی؟

سلیمان وتی: ئه ی من بو له سه ر تهخته که م که و تمه خوار.

بهلقیس وتی: نازانم بو.

پرسیاری له سوپاکه ی بهلقیس کرد و هه مان وه لامی ده ستکهوت.

ههروهها له سوپاکه‌ی خۆی له جنۆکه و مروّقه و باننده و هه‌موو ناماده‌بووانی پرسی و هه‌موویان وتیان: ئه‌ی پینغه‌مبه‌ر جگه له پرسی ئاوه روونه‌که هه‌چی له‌تۆ نه‌پرسی. فریشته‌ی خواوه‌ند به‌سلیمان و تېبوو: خواوه‌ند ده‌فهرمیت، بۆ شوینه‌که‌ی خۆت بگه‌ریزه‌وه چونکه کیشته نه‌ما.

ده‌لیت: سلیمان به‌شه‌یتانه‌کانی وت: کۆشکیک دروست بکه‌ن تا به‌لقیس له‌و کۆشکه‌دا بیته لای من. شه‌یتانه‌کان له‌گه‌ڵ یه‌ک قسه‌یان کرد و وتیان: خواوه‌ند هه‌موو شتیکی ده‌سته‌مۆی سلیمان کردووه و به‌لقیس پاشای سه‌بایه و ئه‌و ده‌کاته هاوسه‌ری خۆی و کورپک ده‌هینیته دنیا و ئیمه هه‌چ کات له‌کۆیلایه‌تی رزگارمان ناییت.

ده‌لیت: رانه‌کانی به‌لقیس تووکن بوو. سلیمان به‌شه‌یتانه‌کانی وت کۆشکیکی بۆ دروست بکه‌ن تا رانی ئه‌و ببینیت و دواتر بیکاته هاوسه‌ری خۆی. کۆشکیکیان له‌ئاوینه‌ی سه‌وز دروست کرد و چه‌ندین قات ئاوینه‌یان دانا و هه‌ک بلی ئاوه‌بوو. له‌ناو دلی قاته‌کان له‌هه‌موو جوژه‌ ئاژه‌له‌کانی ده‌ریا له‌ماسی و شته‌کانی دیکه‌یان دانا و دایانخست و به‌سلیمانیان وت: بڕۆنه ئاوه‌ کۆشکه‌که. کورسییه‌کیان له‌وپه‌ری کۆشکه‌که بۆ سلیمان دانا و کاتیکی پوشت و شوینه‌که‌ی بینی، به‌ره‌و کورسییه‌که به‌ریکه‌وت و دانیشت و وتی: به‌لقیس بیننه لای من.

به‌ به‌لقیسیان وت: بڕۆ ئاوه‌ کۆشکه‌که. کاتیکی پوشت ماسی و ئاژه‌له‌کانی له‌ناو ئاودا بینی، گومانی کرد ئه‌ستیلکه، رانه‌کانی خۆی رووت کرد تا له‌ئاوه‌که بپه‌ریته‌وه. مووه‌کان به‌رانییه‌وه نووسابوون. کاتیکی سلیمان بینی، چاوی له‌سه‌ر هه‌لگرت و پیی وت ئه‌مه بینایه‌که له‌ئاوینه‌. به‌لقیس ده‌ستی له‌جله‌کانی به‌ردا و وتی:

((رب انی ظلمت نفسی و اسلمت مع سلیمان لله رب العالمین.

واتاکه‌ی: په‌روه‌ردگارا، سته‌م له‌خۆم کرد ئیستا هاوشیوه‌ی سلیمان ملکه‌چی

فه‌رمانه‌کانی خواوه‌ندی جیهانیان ده‌بم.))

ده‌لیت: سلیمان داوا‌ی مروّقه‌کانی کرد و وتی: ئه‌مه چه‌نده ناشیرینه، چۆن

ده‌توانین ئه‌و تووکه زیاده نه‌هینن؟

وتیان: ئەي پېغەمبەر، بەتېغ.

وتى: تېغ رانى ژنەكە دەپرىت. ئەوسا جنۆكەكانى بانگ كرد و لەوانى پرسى.
وتیان: نازانين.

شەيتانەكانى بانگ كرد و وتى: بەچى دەتوانين ئەمە پاك بكەينهوه؟
وتیان: بەتېغ.

وتى: تېغ رانى ژنەكە دەپرىت.

زۆريان ئەندىشە كرد تا نۆرهيان بۆ دروست كرد.

كوپى عەباس دەلئيت: يەكەم جار بوو نۆره بەكار دەبرا.

سليمان بەلقيسى وەك ھاوسەرى خۆى ھەلبىژارد.

لەكوپى ئيسحاق دەگىزپنەوه: كاتيك نىردراوھەكانى بەلقيسى گەپنەوه و

لەوتەكانى سليمان ناگاداريان كردهوه، وتى: سويند بەخوا دەزانم ئەو پاشا نيبه و

ئيمە ناتوانين لەبەرابەر ئەو خۆپراگى بكەين. كەسى بۆ لای سليمان رەوانە كرد و

وتى: من لەگەل شاكانى ولاتەكەى خۆم ديمە لای تۆ تا بزنام كارى تۆ چيبه و ئەو

دينهى بانگەشەى بۆ دەكەيت چۆنە. فەرمانيدا تا تەختەكەى كە بەزىر و بەمروارى

و ياقوت دەورى گىرابوو لەناو مالىكدا دابنن. مالهەكە حەوت دەرگای بوو.

دەرگاكانى قوفل كرد. ژنەكان خزمەتى ئەويان دەكرد. شەشسەد ژن خزمەتكارى

ئەو بوون و بەجىگەرەكەى خۆى وت: تەختەكە پياريزه بۆ ئەوهى كەس نەپواتە لای

و نەيبينيت تا دەگەرىمەوه. لەگەل دوانزە ھەزار سالار لەشاكانى يەمەن بەرىكەوت

كە ھەر سالارىك ھەزاران كەسى لەگەلدا بوو. سليمان جنۆكەكانى رەوانە كردبوو تا

شەو و روژ لەرىگەكەى بەلقيسى ناگادارى بكەنەوه. كاتيك نزيك كەوتەوه، ھەموو

مروژ و جنۆكە و فەرمانبەرەكانى خۆى كۆكردهوه و وتى: كامتان پيش ئەوهى

خەلكەكەى بەلقيسى بگەن، دەتوانيت تەختەكەى بينيتە لای من؟

دەلئيت: بەلقيسى باوھرى ھينا.

دەلئين: كاتيك بەلقيسى باوھرى ھينا و سليمان لەكارى ئەو تەواو بوو، وتى:

يەككە لەخەلكەكەت ھەلبىژرە تا تۆ بيكەمە ھاوسەرى ئەو.

وتى: ئەي پېغەمبەر، كەسيكى وەك منى پاشا و خاوەن دەسلەت بېمە ژنى

پیاوان!

سَلیمان وتی: بەلێ، پەسەمی ئیسلام بەمشێوێه و شیاو نییه ئەو شتە
خاوەندە حەلالتی کردووه، حەرامی بەکەیت.

بەلقیس وتی: ئەگەر بۆ ئەو کارە ناچارم من بەکرە هاوسەری زووتەبع پاشای
غەمدان.

سَلیمان ئەوی کردە هاوسەری زووتەبع و بۆ خەنکی یەمەنی نارد.
هاوسەرەکە ی ئەوی کردە فەرمانرەوای یەمەن و زوبەعە ئەمیری جنۆکەکانی یەمەنی
بانگ کرد و وتی: هەرکاتێک زووتەبع بۆ کاروباری خەنکەکە تۆی بەکار برد،
هاوکاری بەکە. ئەویش بۆ زووتەبع لەیەمەن کاری دەکرد. زووتەبع پاشای یەمەن بوو
و هەر کارێک ئارەزووی دەکرد، ئەنجامی دەدا.

کاتێک سَلیمان کوپری داوود کوچیی دوایی کرد و سالیکی تێپەری و جنۆکەکان
لەمەرگی ئەو ناگادار نەبوونەوه، یەکیک لەوان هات و لەتەهامە تێپەری و کاتێک
گەیشتە ناوهراستی یەمەن، بەدەنگی بەرز هاواری کرد، ئەی دەستە ی جنۆکەکان،
سَلیمان پاشا مرد. دەست هەلبگرن. شەیتانەکان بەخەت لەسەر دۆبەردی گەورە
نووسیان: ئێمە سەلیحینمان لەماوەی حەفتا و حەوت پاییزی بەردەوامی کار کردن
دروست کرد و صرواح و مەراح و بینون و هند و هیند و تلسوومان دروست کرد.
ئەمانە ناوی قەلاکان بوو کە شەیتانەکان بۆ زووتەبع دروستیان کرد. دوای ئەوه
دەستیان هەلگرت و پوشتن و پاشایەتی زووتەبع و بەلقیس هاواری لەگەڵ
پاشایەتی سَلیمان کوپری داوود کوتایی هات.

نأماژەدان بەشەرەکانی سلیمان لەگەڵ باوکی ژنەکەى خۆى یانى جەراده و داستانى ئەو شەیتانەى ئەنگوستیلەکەى هەنگرت.

لەو هەب کۆپى موبە دەگێزێنەرە: سلیمان بیستی لەیهکێک لەدوورگەکانى دەریا بەناوی صیودن پاشایەکی گەرە ژیان بەسەر دەبات کەسەکان رینگەى چوون بۆ لای ئەویان نییه چوونکە شوینەکەى لەدەریادایە. خواوەند هیزیکى بەسلیمان بەخشیبوو کەهیچ شتیک لەدەریا و وشکانى نەیدەتوانى لەبەرەبر ئەو خۆپراگری بکات. لەبەر ئەمە مەبەستى ئەو شارەى کرد. با ئەوى بەسەر ناوەکە برد تا ئەوى هاورى لەگەڵ سوپاکەى خۆى بەجنۆکە و مرقەکانەوه لەوى دابەزى. پاشاکەى کوشت و خەلکەکەى ئەسیر کرد. لەناو ئەسیرەکان کچی پاشاکە دەبینرا و لەجوانیدا کەس هاوشیوێى نەبوو. ئەوى تاییبەت کرد بەخۆى و پیشنیاری ئیسلامى پیکرد. کچەکە بەنا بەدلى باوەرپى هینا. سلیمان ئەوى زیاتر لەهەموو ژنەکانى خۆش دەویست. لەگەڵ ئەو پینگەى لەناو دلى سلیماندا بوو، بەردەوام چاوبەگریان و خەمبار بوو. کاتیک سلیمان ئەوى بەمشیوێهە بینی، پرسى: ئەم خەم وگریانە بۆچییه؟

ژن وتى: کاتیک بەسەرھاتى باوکم بێردەکەوتیئەوه، خەمبار دەبم. سلیمان وتى: خوا پاشایەتییهکی گەرەتر لەپاشایەتى باوکتى بەتۆ بەخشىوه و بۆ ئیسلام رینوینى کردوویت کە لەهەموو شتیک باشترە.

ژن وتى: راستە، بەلام کاتیک بیری دەکەومەوه، خەمبار دەبم، ئەگەر فرمان بەدیت شەیتانەکان روخسارى باوکم لەمالەکەدا دروست بکەن بۆ ئەوى هەموو کاتیک ببینم، هیوادارم خەمەکانم بپەوینەوه و دلم نارام بگریت. سلیمان فرمانى بەشەیتانەکاندا تا روخسارى باوکى لەمالەکەیدا بکیشن. ئەو کارەیان کرد و باوکیان بەهەمان شیوێى خۆى بەلام بى گیان دروست کرد. جل و بەرگیان لەبەر کرد. کاتیک سلیمان لەمالەکەى دەپۆشتەدەر، ژن لەگەڵ کەنیزەکانى خۆى سوچدەیان بۆ دەبرد بەهەمان شیوێهە کە لەرۆژگارى پاشایەتى باوکى ئەو کارەیان دەکرد. هەموو شەویک ئەو کارەى دەکرد و سلیمان ناگادار نەبوو تا ئەوى چل رۆژ تێپەرى. ئەم هەوانە بەگووینى ناصف کۆپى

بەرخيا گەيشت كەھاورىنى سەلىمان بوو. ئاصف ھەر كاتىك بىويستايە بەنامادە بوون يا نەبوونى سەلىمان دەپۇشتە ناو مائەكانى. پۇشتە لاي سەلىمان و وتى: ئەي پىغەمبەرى خوا، تەمەنم درىژ بۇتەوہ و ئىسقانەكانم لاواز بوون. تەمەنم بەسەرھاتووہ و كاتى كۇچ كرىنمە. ھەز دەكەم پىش مردن، نامازە و ھەسفى پىغەمبەرە كۆنەكان و ئەو شتانەى باس بىكەم كەخەلكان نايزانن.

سەلىمان وتى: ئەو كارە بىكە. خەلكى كۆكردەوہ و ئاصف دەستى بەقسە كرىن كرىد. باسى پىغەمبەرە كۆنەكانى كرىد و تايبەتەندى ئەوانى نىشاندا تا گەيشتە سەلىمان و وتى: لەكاتى گەنجى خۇراگر و خواپەرەست وچاكەكار بوويت، لەگەنجيدا كاروبارەكانت بەھىژ بوو، لەگەنجيدا لەنارەوايى بەدوور بوويت.

سەلىمان رەنجا و تۆرە بوو. كاتىك بۇ مال گەپرايەوہ، داواى ئاصفى كرىد و وتى: باسى ھەموو پىغەمبەرە كۆنەكانت كرىد. ھەسفى ھەموويانت ھىنايە سەرزمان و كاتىك گەيشتىتە من، باسى چاكەكارى دەورانى گەنجى منت كرىد بەلام باسى تەمەنى پىرى منت نەكرد. مەگەر لەكۆتاييەكانى تەمەنى خۇم چىم كرىدوہ؟

ئاصف وتى: لەچل رۇژ پىش لەئىستا لەمائەكەى تۇدا شتىك جگە لەخوا پەرەستش دەكەن.

سەلىمان وتى: لەمائەكەى من؟

وتى: لەمائەكەى تۇ.

سەلىمان انا لله ي و ت و زيادى كرىد: زانيم كەشتىك بووہ بۇيە بەر شىوہيە قسەت كرىد.

دواتر پۇشتە مائەوہ و بتەكەى شكاند و سزاي ژنەكەى و كەنيزەكانيدا و وتى تا جل و بەرگى پاك لەبەر بىكەن. جل و بەرگىك بوو كەكچەكان دروستيان دەكرد. كچان دەيانرست و كچان دەيانشۇرد. ژنىك كەخوينى بينىبوو، دەستى لىنەدەدا. جلەكانى لەبەر كرىد و بەتەنيا ريگەى بيابانى گرتەبەر فەرمانيدا تا خۆلەمىشيان ھىنا. لەسەر خۆلەمىش دانىشت و نالاندى و لەخوا پارايەوہ و پەشيمانى خۇى دەپرى. بەردەوام لەناو خۆلەمىشەكەدا دەتلايەوہ و دەيوت: پەرەردگار، ئەمە ئەزموونى بنەمائەى داوودە كەكەسنىك جگە لەتۇ پەرەستن. بەم شىوہيە تا شو دريا و پارايەوہ و ئەوسا بۇ مال گەپرايەوہ.

ژنىك لەمانى سلىماندا بوو بەناوى نامينه. ھەر كاتىك سلىمان دەپۆشتە سەرناو، يا مەبەستى نزيك بوونەوى لەگەل ژنىك دەکرد، ئەنگوستيلەكەى بەنامينه دەدا تا پاك بىت. تەنيا بەلەشى پاك دەستى لەئەنگوستيلەكە دەدا. پاشايەتى ئەو پەيوەست بوو بەو ئەنگوستيلە. ئەو رۆژە ھەك ھەميشە ئەنگوستيلەكەى بە نامينه سپارد و پۆشتە سەرناو. شەيتانى دەريا كەناوى صەخرە، لەروخسارى سلىمان ھاتە لای نامينه و ئەنگوستيلەكەى ھەرگرت و پۆشت و لەسەر تەختى سلىمان دانىشت. بەلندە و جنۆكە و مرقەكان لەدەورى كۆيونەرە.

كاتىك سلىمان ھات و داواى ئەنگوستيلەكەى لەنامينه كرد، وتى: تۆ كىيت؟
وتى: من سلىمان كۆپى داوودم.

نامينه وتى: درۆ دەكەيت، تۆ سلىمان كۆپى داوود نیت. سلىمان ھات و ئەنگوستيلەكەى ھەرگرت و ھەنووكە لەسەر تەختى پاشايەتى دانىشتووہ.

سلىمان زانى سەرئەنجامى گوناحەكەى دەركەوتووہ. پۆشتەدەر و لای مانى منالەكانى ئيسرائيل تىدەپەرى و دەيوت: من سلىمانم. خۆليان بەسەر و روخساردا دەپرژاند و جوينيان پىدەدا و دەيانوت: سەيرى ئەم شىتە بکەن گومان دەكات سلىمان كۆپى داوودە. كاتىك ئەمەى بينى، بەرھو دەريا بەرىكەوت و ماسى بۆ خەلكى دەريا دەبردە بازار. رۆژانە دوو ماسيان پىدەدا. شەوانە يەكيانى بەنان دەگۆپى و ئەويتريانى دەبرژاند و دەيخوارد. چل رۆژ بەمشيوە تىپەرى بەئەندازەى ئەو رۆژانەى لەمالەكەى ئەودا بتيان پەرەستبوو. ئاصف و گەرەكانى منالەكانى ئيسرائيل لەو چل رۆژەدا لەفەرمانرەوايى دوژمنى خوا سەريان سوپمايوو. ئاصف وتى: ئەى منالەكانى ئيسرائيل، ئايا ئيوەيش ھەك من جياوازيتان لەفەرمانرەوايى سلىمان كۆپى داوود بينيوہ؟

وتيان: بەلى.

وتى: ريگەم بەدەن بپۆمە لای ژنەكانى و لەوانيش سەبارەت بەجياوازيەكان پرسيار بکەم. پۆشت و بەھاوسەرانى سلىمانى وت: ئايا لەھەئس و كەوتى كۆپى داوود، ھەستتان بەھىچ گۆرانكارىەك كەردوہ؟

وتيان: خراپتر لەھەموو شتىك ئەوہى كەتەنانەت لەكاتى نەخۆشى سووپى مانگانە، چاوپوشيمان لى ناكات و دواتريش غوسل لەخۆى دەرناكات.

ناصر اناللا ی وت و زیادی کرد: ئەمە بەلایەکی گەورەیه. گەراپەوه بۆ لای مەنلەکانی ئیسرائیل و وتی: هەنس و کەوتی ئەو لەگەڵ کەسە نزیکەکانی خۆی خراپتر لەخەلکانە.

کاتیگ چل رۆژەکە تەواو بوو، شەیتان لەتەختەکە ی رایکرد و لای دەریا تێپەری. ئەنگوستیلەکە کەوتە ناودەریا و ماسییەک قووتیدا. یەکیگ لە راوچیانی ماسی، ماسییەکە ی بینی و گرتی. سەلیمان ئەو رۆژە کاری بۆ ئەو کردبوو. کاتیگ شەو داها، دوو ماسی پێدا کە یەکیان ئەو ماسییە بوو ئەنگوستیلەکە ی قووتداوو. سەلیمان دوو ماسییەکە ی خۆی برد. یەکیانی بەنان گۆرپەوه و ماسییەکە ی تری پاک کرد تا بپێرژنیت. ئەنگوستیلەکە ی لەسکیدا دەرھینا و کورنوشی برد. بەلندە و جنۆکە و مروڤە لە دەوری کۆبوونەوه و خەلگ زانیان ئەنجامی ئەو بەلایە بەھۆی رووداوەکە ی ناو مائەکە ی خۆپەوه روویداوه. لەگوناخەکە ی خۆی تۆبە ی کرد و فەرمانی بەشەیتانەکاندا تا شەیتانی دەریا بینن. گەران و دۆزیانەوه و هینایان. سەلیمان ناوسکی بەردیکی خالی کرد و شەیتانەکە ی لەناو بەردەکە دا جینگە کردەوه. بەبەردیکی دیکە بەستی و بەناسن و سورب قایمی کرد و فەرمانیدا تا بیخەنە ناو دەریا.

سەدی سەبارەت بە نایە ی و لعد فتنا ی سەلیمان دەلیت: ئەو پەیکەرە ی خرایە سەر تەختەکە ی سەلیمان، شەیتان بوو کە بۆ ماوە ی چل رۆژ لەسەر تەختەکە ی ئەو دانیشت.

دەلیت: سەلیمان سەد ژنی هەبوو. ناوی یەک لەوان جەرادی بوو کە لەھەموو ھاوسەرەکانی، زیاتر خۆشی دەویست و زیاتر لەھەموان لەو نزیک بوو. کاتیگ ناپاک بوو یا بۆ سەر ناو دەپۆشت، ئەنگوستیلەکە ی خۆی دەر دەھینا و بەوی دەسپارد چونکە جگە لەو باوەرپی بەکەسیتر نەبوو. رۆژیک جەرادی پۆشتە لای سەلیمان و وتی: براکە ی من لەگەڵ فلان کەس کێشە ی هەیه. دەمەویت کاتیگ ھاتە لای تۆ، لەبەر ژەھەندی ئەو داوەر ی بکەیت. سەلیمان وتی: ئەو کارە دەکەم. بەلام نەیکرد. کاتیگ گێرۆدە ی تاقیکردنەوه بوو و ئەنگوستیلەکە ی بەجەرادی سپارد و پۆشتە سەر ناو، شەیتان لەروخساری سەلیمان پۆشتە لای جەرادی و وتی: ئەنگوستیلەکە م پێیدە. ئەنگوستیلەکە ی وەرگرت و پۆشتە سەر تەختەکە ی سەلیمان دانیشت. دوا ی ئەوه

سَلَيْمَان هات و داوای ئەنگوستیلەکهی کرد. جەراد وتی: مەگەر وەرتنەگرت؟

وتی: نە. سَلَيْمَان لەشوینەکهی خۆی سەرگەردان پۆشتەدەر.

دەلیت: شەیتان بۆ ماوەی چل رۆژ لەناو خەلکا داوهری کرد. خەلکان لەفەرمانەکانی ئەو سەرپان سوپما. قورپان خوین و زاناکانی منالەکانی ئیسرائیل کۆبوونەوه و پۆشتنە لای هاوسەرانی سَلَيْمَان، وتیان: ئیمە لەم کارانە سەرپان سوپماوه، ئەگەر سَلَيْمَان بێت، ئاوی لەدەستداوه و فەرمان و حوکمەکانی سەر سوپمەنەرە. ژنان گریان. زاناکان پۆشتن و زەق سەیری سَلَيْمَانیان کرد و تەوراتیان خویندەوه. شەیتان لەبەرچاوی ئەوندا فەری، گەشتە لای پەنجیرەکه و ئەنگوستیلەکهی پێبوو. هەلفەری تا گەیشتە دەریا. ئەنگوستیلەکه کەوتە ناو دەریا و یەکیک لەماسیەکان قووتیدا.

سَلَيْمَان سەرگەردان پۆشت تا گەیشتە یەکیک لەماسیگرانی دەریا. بڕسی بوو و داوای خواردنی لەماسیگرەکه کرد، وتی: سَلَيْمَانم. یەکیک لەماسیگران بەداردەست لێیدا و سەری شکاند. سَلَيْمَان لەکەنار دەریا دەستی بەشۆردنی خوینەکهی خۆی کرد. ماسیگران سەرکۆنەهی هاوڕیکەهی خۆیان کرد و وتیان: کاریکی خراپت کرد سەری ئەوت شکاند.

وتی: گومان دەکات سَلَيْمَانە.

دەلیت: دوو ماسیان پێدا. پۆشتە کەنار دەریا و سکی ئەوانی هەلدەری و دەستی بەشۆردنیان کرد. ئەنگوستیلەکهی خۆی لەناو سکی ماسییەکهدا دۆزییەوه. لەپەنجەهی کرد و خواوەند دووبارە شکۆ و مەزنی بۆ گەراندهوه. بآئندەکان لەدەوری ئەو دەستیان بەهەلفەری کرد و ماسیگرەکان زانیان ئەو سَلَيْمَانە. داوای لێبووردنیان لەکارەکهی خۆیان کرد. وتی: ئەوەسفی ئەم کارەتان دەکەم و نە بۆ لێدانی خۆم سەرکۆنەتان دەکەم، چونکە ئەوەی دەبوا، روویدا. بۆ پاشایەتی گەرایەوه و فەرمانیدا و شەیتانیان هینا. لەو رۆژەوه با و شەیتانەکان دەستەمۆی ئەو کران. پێشتر دەستەمۆ نەبوون. خواوەند لەگێڕانەوهی وتاری ئەو دەفەرمیت:

((وهب لي ملكا لا ينبغي لاحد من بعدى انك انت الوهاب))

واتاکەهی: پاشایەتیەکه بەمن ببەخشە داوای من کەس نەیبیت چونکە تۆ

(بەخشندەیت.)

دەلیت: کاتیك شەیتانیان هینا، فەرمانیدا بیخەنە ناو سنوقیکی ئاسنین و بەستیانهوه و قوقلیان کرد. بەئەنگوستیلەکهی خۆی مۆری لیدا و فەرمانیدا و بیخەنە ناو دەریا. شەیتان بەهەمان شیوه دەمینیتەوه تا روژی هەستانهوه بگات. ناوی ئەم شەیتانە حەبقیقە.

ئەبوجەغفەر دەلیت: سلیمان لەسەر تەختی پاشایەتی کەخاوەند پێی بەخشیبوو، مایهوه و هەرچی ویست لەمیحراپ و پەیکەر و دەفر و قازانە گەورەکان و شتەکانی دیکە، جنۆکەکان بۆیان دروست کرد. شەتانهکانی سزادا و کاتیك سەردەمی مەرگی گەیشت، خواوەند ئەوی بۆ لای خۆی گەراندهوه.

داستانی مەرگی سلیمان بەو شیوهیە ولەگیرانهوهی کۆری عباس لەپێغەمبەر(د.خ) ناماژە ی پێدراوه، فەرمووی: سلیمان هەر کاتیك لەنوێژدا بوو، داریکی لەبەردەم خۆیدا دەبینی و لێی دەپرسی: ناوی تۆ چییە؟

وہ لآمی دەبیست، فلآن و فیسار

دەیوت: بۆ چ کاریك، بۆ رواندن تا بتروینن یا بۆ دەوا تا بنوسن؟

روژیک سەر قالی نوێژخویند بوو، داریکی لەبەردەم خۆیدا بینی، وتی: ناوی تۆ

چییه؟

وتی: خروب.

وتی: چ کەلکیکت هەیه؟

وہ لآمی دایهوه: بۆ وێران کردنی ئەم ماله.

سلیمان وتی: خواوەندا، مەرگی من لەجنۆکەکان بشارهوه. مرۆفەکان بزائن بەلام جنۆکەکان نا. لەو دارە داردەستیکی تاشی و سالیك دواي مەرگ پشتی پێدەبەست. جنۆکەکان سەرقالی کاری خۆیان بوون. مۆرانە داردەستەکهی خوارد و پەیکەری سلیمان کەوت. مرۆفەکان زانیان. ئەگەر جنۆکەکان شارەزایی غەیب دەبوون، لەنازابه ریسواکەرەي خۆیان رزگاریان دەبوو.

لەکۆری مەسعود دەگیرنەوه: سلیمان یەك سال و دوو مانگ یا کەمتر یا زیاتر لەبیت المقدس بەتەنیا دادەنیشت و خواردن و خواردنەوهی لەگەل خۆی دەبرد. کاتیك زەمانی مەرگی نزیك بوویهوه، پۆشتە بیت المقدس. پۆزانە داریك لەوی دەهوا، سلیمان دەپۆشتە لای دارەکه و دەپرسی: ناوی تۆ چییه؟ دارەکه وە لآمی دایهوه:

ناوم فلانە. سَلِيْمَان پىرسى: بۇ چ مەبەستىك رواوييت؟ وەلامى دايمە: بۇ فلان و فلان. دارىك پوا بەناوى خروبه و كاتىك پىرسى: بۇ چ مەبەستىك رواوييت. وەلامى دايمە: بۇ وىران كىردنى ئەم مزگەوتە. سَلِيْمَان بەخۇى وت: خوارەند ئەم مزگەوتە لەكاتى ژيانى مندا وىران ناكات. مەرگى من و وىرانى بيت المقدس لەدەستى تۇدايە. دارەكەى ھەلكەند و لەناو باخىكدا پواندى. دواتر پۇشتە مىحراب و بۇ نوپۇز وەستا و پىشتى بەداردەستىك دەبەست. مرد و شەيتانەكان نەيانزانى و بەھەمان شىئوہ وەك جاران كاريان بۇ دەكرد. دەترسان لەوہى سَلِيْمَان بىتەدەر و سزايان بدات.

دەلئيت: شەيتانەكان لەدەورى مىحراب كۆدەبوونە. مىحرابەكە لەپىنش وداوہ كونى تيا بوو. ئەو شەيتانەى دەيويست نمونە بىت دەيوت، لەملاوہ دەپۇم و لەو لا ديمەدەر و چوست و چالاک دەبم. يەكىك لەشەيتانەكان ھات و تىپەپرى. ئەگەر شەيتانىك مىحرابەكەى سَلِيْمَانى دەبىنى، ئاگرى دەگرت. ئەو شەيتانە تىپەپرى و ھىچ دەنگىكى لەسَلِيْمَان نەبىست. جارىكى دىكە پۇشتە مىحرابەكە و نەسووتا. سَلِيْمَانى بەمردووى بىنى. پۇشتەدەر و خەلكانى لەمردنى سَلِيْمَان ئاگادار كىردەوہ. دەرگايان كىردەوہ و جەستەى ئەويان ھىنايەدەر. بىنيان مۇزانە داردەستەكەى خواردوہ. نەيانزانى چ ماوہىەك بەسەر مردنەكەى ئەو تىدەپەرىت. مۇزانەيان لەسەر داردەست دانا بۇ ئەوہى يەك شەو و رۇژ لىي بخوات. لەرووى ئەوہوہ خەملاندىان و زانىان كەسالىك پىشتەر مردوہ. خەلك دۇنيا بوون لەوہى جنۇكەكان شارەزايى غەيب نىن و ئەگەر غەبىيان دەزانى، دواى مەرگى سَلِيْمَان لەسەر كار كىردن بەردەوام نەدەبوون.

دەلئيت: دواى ئەوہ شەيتانەكان بەمۇزانەيان وت ئەگەر خواردنت خوارد، باشترين خواردن بۇ تۇ ئامادە دەكرا و ئەگەر خواردنەوت دەويست، باشترينى دەخرايە بەردەستى تۇ بەلام تەنيا ئاو و گلت بۇ دىننن. مۇزانە لەھەر شوينىك بىت، ئاو و گلى بۇ دەبەن. ئەم گلەى لەناو دارەكان دەبىنن، ئەوہىە شەيتانەكان بۇ سپاس كىردنى مۇزانە بۇيان برد.

تەمەنى سَلِيْمَان پەنجا و چەند سال بوو. لەچارەم سانى پاشايەتى خۇى بىنا كىردنى بيت المقدسى دەستپىكرد.

ئەبوچەغفەر دەلئيت: ھەنووكە ئامازە بەو پاشايە دەدەين كەدواى كەيقوباد پاشا فەرمانرەوايى ھەرىمى بابل و رۇژھەلاتى گرتەدەست.

داوای که یقوباد که یکاوس پاشایه تی گرتە دەست

که یکاوس کوپی کیسه کوپی که یقوبادە.

دەلین: ئەو رۆژە ی که یکاوس پاشایه تی گرتە دەست، وتی: خواوەند ئەم زەوییه و بوونە وەرکانی بەئیمە سپارد تا بۆ پەرەستینی ئەو زیاتر هەول بەدین. ئەو دەستەیه که لەگەرەکان سنوری فرمانزەوایه تی خۆی کوشت و ولات و مسکینه کانی لە دەستدریژی دوژمنانی دەوروبەر پاراست.

شوینی نیشته جی بوونی که یکاوس بەلخه. کورنکی بۆ هاته دنیا که له جوانی و کردار چاکی لە دەورانی خۆی هاوتای نەبوو. ناوینا سیاوهخش. سیاوهخشی بەرۆستەمی دەستان کوپی برامان سپهه بویدی (سوپاداری) سیستان و دەوروبەری سپارد تا پەرورده کردنی ئەو بگرتە ئەستۆ. رۆستەم، سیاوهخشی برده سیستان و پەروردهی کرد. سیاوهخش لای رۆستەم مایهوه. تا منال بوو، پەرەستار و دایەنی لە دەوری کوکردهوه و کاتیک گەرە بوو و گەشە ی کرد، مامۆستا کانی بۆ پەرورده کردنی ئەو هەلبژارد و کاتیک توانای سوارکاری دەستکەوت، فیری سوارکاری کرد تا ئەوهی لەهەموو زانستهکان شارەزا بوو. پیاویکی تەواو بوو کاتیک بریدییه لای باوکی. که یکاوس کوپرەکهی تاقیکردهوه و ئەوی بەشیاو و شارەزا بینی و رەزامەندی خۆی نیشاندا. وەک دەلین: که یکاوس کچی فراسیات پاشای تورکه کانی کردبووه هاوسەری خۆی و بەوتەیه که ئەو ژنه کچی پاشای یەمەن بوو بەناوی سودابه. جادووگەر و خوشەویستی سیاوهخش کهوتە دلێهوه. داوای نزیک بوونەوهی لیکرد بەلام سیاوهخش رازی نەبوو. بەسەرھاتی ئەو و سیاوهخش دووردریژە. سەرئەنجام، کاتیک سودابه بینی سیاوهخش رازی نابیت، دلێ باوکی لی پەش کرد. سیاوهخش داوای لەرۆستەم کرد داوا لەکه یکاوس بکات بۆ شەپی فراسیات رەوانە ی بکات لەبەر ئەوهی پاشای تورکان کاتیک کچیکی کردبووه هاوسەری که یکاوس، ریزی لەبەلینەکانی خۆی نەگرتبوو. سیاوهخش دەیوست لەباوکی دوور بکەوێتەوه بۆ ئەوهی لەزیانی سودابه بەدوور بیت. رۆستەم ئەو کارە ی کرد و مۆلەتی لەکه یکاوس وەرگرت. که یکاوس سوپایه کی

گه‌وره‌ی کرده هاوریی سیاوه‌خش. سیاوه‌خش بۆ شهر له‌دیاری تورکه‌کان به‌ریکه‌وت و کاتیك گه‌یشت، له‌نیوان ئه‌و و فراسیات ناشتی سه‌قامگیر کرا. سیاوه‌خش باوکی له‌روداوه‌کان ناگادار کرده‌وه.

باوک فرمانی پێدا و بۆی نوسی نه‌گهر فراسیات ریژی له‌به‌ئینه‌کانی خۆی نه‌گرت، شه‌پری له‌گه‌ل بکات. سیاوه‌خش وتی شهر کردن له‌گه‌ل فراسیات دوا‌ی ئه‌و ناشتییه‌ی له‌نیوانیاندا سه‌قامگیر بووه، کارنکی ناپه‌سه‌نده. فرمانی باوکی ئه‌نجامه‌دا و زانی ئه‌م فرمانه له‌پیلانگێری سودابه‌وه سه‌رچاوه ده‌گریت. نامه‌ی بۆ فراسیات نوسی و داوا‌ی ئه‌مانی لیکرد تا بپرواته لای و باوکی به‌جینیئیت. فراسیات رازی بوو. ئه‌و که‌سه‌ی له‌نیوان ئه‌وان هاتوچۆی ده‌کرد یه‌کین له‌گه‌وره‌کانی تورک بوو به‌ناوی فیران کوپری ویسغان.

کاتیك سیاوه‌خش ئه‌م کاره‌ی کرد، سوپاییه‌کان ئه‌ویان به‌جیه‌یشت و بۆ لای که‌یکاوس گه‌رانه‌وه. کاتیك سیاوه‌خش گه‌یشته لای فراسیات، ریژی لینگرت و کچی خۆی به‌ناوی وه‌سه‌فاه‌ریدی کرده ه‌اوسه‌ری سیاوه‌خش. ئه‌و دایکی که‌یخوسره‌ونه‌یه. فراسیات ریژی له‌سیاوه‌خش گرت و کاتیك نه‌ده‌ب و جوامیری و ئازایه‌تی ئه‌وی بینی، له‌پاشایه‌تی خۆی ترسا. گومانی خراپی کرد و دوو کوپه‌که‌ی فراسیات و براهه‌ی به‌ناوی کیده‌ر کوپری فشه‌نگان گومان و دل ره‌شی ئه‌ویان زیاد کرد. رژیان به‌سیاوه‌خش ده‌برد و له‌پاشایه‌تی خۆیان ده‌ترسان. فراسیات مۆله‌تی کوشتنی سیاوه‌خشی پێدان. ئه‌م داستانه دوور و درێژه. سیاوه‌خشیان کوشت و ئه‌ندامه‌کانیان برییه‌وه. ه‌اوسه‌ری سیاوه‌خش به‌که‌یخوسرونه دووگیان بوو. هه‌ولیاندا تا مناله‌که‌ی له‌بار به‌ن، به‌لام نه‌کرا.

کاتیك فیران که‌ناشتی نیوان سیاوه‌خش و فراسیاتی سه‌قامگیر کرد، له‌مه‌رگی ئه‌و ناگادار بوویه‌وه، ئه‌م کاره‌ی فراسیاتی په‌سه‌ند نه‌کرد و ئه‌وی له‌سه‌ره‌نجامی خیانه‌ته‌که‌ی ترساند. له‌تۆله سه‌ندنه‌وه‌ی که‌یکاوس و رۆستم ناگاداری کرده‌وه. داوا‌ی له‌فراسیات کرد وه‌سه‌فاه‌رید به‌و بسپیریئت تا ئه‌و کاته‌ی مناله‌که‌ی ده‌بیئت، بیکوژت و فراسیات ئه‌و کاره‌ی کرد.

کاتیك وه‌سه‌فاه‌رید، مناله‌که‌ی هینایه‌ دنیا، فیران به‌زه‌یی به‌خۆی و مناله‌که‌یدا

هاتەو و لەکوشتنى ئەو چاوپۆشى کرد. ئەم کارەى بەنھىنى ھىشتەو تا ئەوھى كۆرەكە گەيشتە تەمەنى بلۆق. وەك وتوویانە كەيكاوس ((بى)) كۆپى گودەرزى بۇ دیارى توركەن رەوانە کرد تا بەدوای منالەكەى سیاووخشدا بگەرىت و ھاورى لەگەل دایكى، بۇ لای كەيكاوسیان ببات. بى ھات و ماوھەك بەنھىنى بەدوای منالەكەدا گەرا بەلام كەس لەشوین و جینگەى منالەكە ناگادارى نەكردەو. سەرئەنجام ئەوانى دۆزییەو و ھاورى لەگەل دایكى ئەوانى بۇ سەرزەمىنى كەيكاوس برد.

دەلین: كاتیک كەيكاوس لەمەرگى كۆرەكەى ناگادار بوویەو، دەستەيەك لەسالارەكانى خۆى و لەناو ئەوان رۆستەمى دەستان و توس كۆپى نوزەران كەنازا و بویری شەپكەران بوون، رەوانەى كردن. ژمارەيەكى زۆریان لەخەلكانى تورك كوشت و ئەسیریان گرت و چەندین شەپى دووردریژیان لەگەل فراسیات دەستپێكرد. رۆستەم، شەھر و شەھرە، دوو كۆرەكەى فراسیاتی بەدەستی خۆى كوشت و توس، كیدەرى براى فراسیاتی كوشت.

دەلین: شەیتانەكان ملكەچى كەيكاوس بون و بەگومانى زاناكۆنەكان، شەیتانەكان بەفەرمانى سلیمان كۆپى داوود كاروبارەكانى ئەویان رادەپەراند. كەيكاوس فەرمانیدا و شارێكیان بۇ دروست کرد. ناوى نا كیدەر و بەوتەيەك قیقذور. درێژى شارەكە وەك وتوویانە ھەشتسەد فەرسەخ بوو. فەرمانیدا تا دیوارێك لەسورب و دویاریك لەمس و دیوارێك لەسوالەت و دیوارێك لەزیو و دیوارێك لەزیر بەدەورى شارەكەدا دروست بكەن. شەیتانەكان شارەكەیان بەھەموو چوارپى و خەزینە و مال و خەلكەكانى لەنیوان ناسمان و زەوى بەرز دەكردەو.

وەك دەلین كەيكاوس دەیخوارد و دەیخواردەو بەلام نەدەرۆشتە سەرئاو. دواتر خواوەند كەسیكى رەوانە کرد تا شارەكەى كەيكاوس وێران بكات. كەيكاوس فەرمانى بەشەیتانەكانى خۆیدا تا رینگە لەو كەسە بگرن كەمەبەستى وێران كردنى شارەكەى بوو، بەلام نەیانتوانى. كەيكاوس كاتیک بینی شەیتانەكان توانای خۆراگریان نییە، گەورەكانى ئەوانى كوشت.

كەيكاوس بەردەوام سەرکەوتوو بوو. رووبەرۆوى ھەر پاشایەك بوویەو،

سهرکهوتنی به دهست هیئا. به مشیوه بوو تا نهو کاته‌ی مه‌بستی نه‌وی کرد بو
ناسمان پروات.

له‌وشام کوپی محمه‌دی که‌لبی ده‌گیرنه‌وه: که‌یکاوس له‌خوراسانه‌وه هاته
بابل و وتی ده‌ستم به‌سهر هموو زه‌میندا گرتووه و ده‌بیت کاری ناسمان و
نه‌ستیره‌کانیش بزائم. خواوند هیزکی پیبه‌خشی که له‌گه‌ل که‌سه‌کانی خو‌ی
له‌هوادا به‌رز بوونه‌وه تا‌گه‌شته‌وه هه‌وره‌کان. نه‌وسا خواوند هیزه‌که‌ی له‌وان
سه‌نده‌وه و که‌وتنه‌ خوار و هه‌موویان له‌ناو‌چوون. که‌یکاوس رزگاری بوو، نه‌و روزه
روشته سهرئاو و پاشایه‌تییه‌که‌ی به‌ره‌و رووخان پوشت. زه‌وی بلا‌وه‌ی لی‌کرد
وژماره‌ی پاشاکان زیاد‌ی کرد. روبه‌رووی هر پاشایه‌ک ده‌بوویه‌وه، هه‌ندی کات
سهرکهوتنی به‌دهست ده‌هیئا و هه‌ندی کات شکستی ده‌خوارد.

ده‌لیت: که‌یکاوس به‌مه‌بستی شهر رووی‌کرده دیاری یه‌من. له‌و کاته‌دا پاشای
یه‌من زو‌الزه‌عار کوپی نه‌بره‌ه زونه‌لمه‌نار کوپی رانیس بوو. کاتی‌ک گه‌یشته
یه‌من، زوالزه‌عار رووبه‌رووی بوویه‌وه. نه‌و نی‌فلیج بوو. پیشت هر هیچ کات
به‌مه‌بستی شهر کردن نه‌ده‌پوشته‌ده‌ر. کاتی‌ک که‌یکاوس و سوپاکه‌ی به‌مه‌بستی
شهر روویان له‌سه‌رزه‌مینه‌که‌ی کرد، له‌گه‌ل چه‌میر و نه‌وه‌کانی قه‌حطان به‌رنکه‌وت
رووبه‌رووی که‌یکاوس بوویه‌وه و سهرکهوتنی به‌ده‌سته‌هیئا و که‌یکاوسی نه‌سیر کرد.
ئوردوی سوپاکه‌ی تالان و که‌یکاوسی خسته‌ناو چالی‌ک و سهره‌که‌ی نایه‌وه.

ده‌لیت: پی‌او‌یک به‌ناوی روستم، که‌بویر و نازا بوو، له‌گه‌ل هاوری‌کانی خو‌ی
له‌سیستانه‌وه هات و به‌گومانی فارسه‌کان سهرزه‌مینی یه‌مه‌نیان بری و که‌بوس یان
که‌هه‌مان که‌یکاوسه، له‌زیندان رزگار کرد.

ده‌لیت: به‌گومانی خه‌لکانی یه‌من، کاتی‌ک زوالزه‌عار له‌هاتنی روستم ناگادار
بوویه‌وه، هاوری له‌گه‌ل سوپاکه‌ی رووبه‌رووی بوویه‌وه. هه‌ردو‌ولا له‌ده‌وری خو‌یان
خه‌نده‌کیان هه‌لکه‌ند چوونکه له‌له‌ناو‌چونی سوپاکه‌یان نیگه‌ران بوون. ده‌ترسان
نه‌گه‌ر هی‌رش بکه‌نه سهره‌ک، که‌س نه‌مینیته‌وه له‌به‌ر نه‌وه ناشتیان کرد به‌و
مه‌رجه‌ی که‌یکاوس به‌روستم بسپیرن و شهر هه‌لنه‌گیرسیت.

روستم، که‌یکاوسی برده بابل. که‌یکاوس روستمی له‌به‌ندایه‌تی پاشا نازاد

کرد و سیستان و زابولستانی پیښه خشی. کلاوښکی به زیرچنراوی پيدا و تاجی کردهسر تا لهسر تهختیک لهزیو دانیشتیت که پایهکانی زیر بیت. تا مهرگی کهیکاوس و ماوهیهک دواتریش، نهو ویلایه تانه لهدهستی روسته مداما بوو. دهلیت: پاشایهتی کهیکاوس سهد و په نجا سالی خایاند.

بهگومانی زانا فارسهکان یه کهم کهس که له پرسه دا جلی رهشی پوښی، شادوس کوپری گوده رز بوو که له پرسه ی سیاوه خش سهراپا رهشی پوښی. نهمه له کاتیکیدا بوو هه والی مهرگی سیاوه خش به کهیکاوس گهشت. شادوس رهشی پوښی و پوښته لای پاشا و وتی: نهو کاره ی کردووه چونکه روژکی رهش و تاریکه.

حهسهن کوپری هانی له هونراوه که ی خوی سهبارت بهوتاری کوپری کهلبی لهباری نهسیر کرانی کهیکاوس، قسهکانی پشت راست دهکاتوه لهو شوینه ی دهلیت: کاووس بو ماوه ی حوت سال له زنجیری نیمه دا بوو.

دوای نهو که یخوسره و کوپری سیاوه خش پاشایهتی گرتنه دست

کاتیکی بی کوپری گوده رز که یخوسره وی له دیاری تورکه وه هینا، کهیکاوس پاشایهتی پیښه خشی. کاتیکی پاشایهتی گرتنه دست، تاجی لهسهرنا و وتاریکی پاراوی بو مسکینه کان خوینده وه و وتی که توله ی خوینی باوکی له فراسیات وهرده گریت. دواتر فرمانی بو گوده رز سوپاسالاری نیسفه هان و ناوچهکانی دهوروبه ری نوسی، پرواته لای. کاتیکی هات، مه بهستی توله سهندنه وه ی له گهل باس کرد. فرمانی پيدا سی ههزار پیایوی شه پرکه ر له ناو سوپاکه ی خوی هه لبرژیریت و په یوهستی توس کوپری نه وزهرانی بکات تا بهره و دیاری تورکه کان بهریکه ویت. گوده رز نهو کاره ی کرد و هه لبرژرده ی سوپاکه ی په یوهستی توس بوون. له ناو نهو کهسانه ی په یوهستی توس بوون، برزافره کوپری کهیکاوس مامی که یخوسره و (بی) کوپری گوده رز و زور له براکانی نهو ده بینران. که یخوسره و بهتوسی وت مه بهستی کوشتنی فراسیات و ترخانهکانی نهو بکات و لهو ناوچه لهسهره مینی

توركان كەبراكەى فروز كوپى سیاوهخش، لەوییه، تینهپەریت. فروز لەژنیک بەناوی بەرزناڤەرید، لەدایك بوو كەسیاوهخش لەكاتى پۆشتن بۆ لای فراسیات لەیهكێك لەشارەكانى تورك لەكاتى دووگیاتى ژنەكە ئەوى بەجیهیشتبوو.

دەلین: توس سەرپینچى ئەم فەرمانەى كرد و كاتیک لەشارەكەى ئەو تینپەرى، بەهۆكارىكى نەزانراو شەر لەناو ئەوان دەستى پینكرد و فرود كوژرا. كاتیک كەیخوسرەو ئاگادار بوویەوه، نامەى بۆ مامەكەى خۆى یانى بەرزناڤەرە نوسى و هەوائى سەرپینچى كردنى توس كوپى نوزەران و كوژرانى فرودى پیندا و فەرمانیدا توس زیندانى و رەوانەى دەربار و خۆى سوپا بەرەو شوینى مەبەست پینشەوى پى بكات. كاتیک نامەكە بەبەرزناڤەرە گەیشت، گەرەكانى سوپای كۆكرەوه و نامەكەى بۆ خویندەوه و فەرمانى گرتنى توسى دەرکرد و لەگەل نێردراوه باوەرپینكراوهكانى خۆى بۆ دەربارى كەیخوسرەوى رەوانە كرد. كاروبارى سوپای گرتەدەست و لەرووبارى ناودارى كاسرود پەرییەوه. ئەم هەوالە بەنەفراسیاب گەیشت و دەستەیهك لەبراكان و تەرخانەكانى خۆى بۆ شەرى بەرزناڤەرە رەوانە كرد. لەشوینیک بەناوى واش لەسەرزمینى توركان، دوو سوپاكە رووبەرۆى یەك بوونەوه.

فیران كوپى ویسغان و براكانى وەتراسف كوپى گودەرز زاواى فراسیات و هەماسف كوپى فشهنگان لەناو سوپاكەدا بوون. شەرىكى قورسیان كرد و بەرزناڤەرە كاتیک قورسى شەرەكە و زۆرى كوژراوانى بینى، لاواز بوو و ئالای بۆ سەر كیوه برد و كارى براكانى گودەرز پەرىشان و لەیهك رۆژدا حەفتا كەس لەوان كوژرا. لەهەر دوو سوپا ژمارەیهكى زۆر كوژران. بەرزناڤەرە لەگەل ھاوئەلانى بۆ لای كەیخوسرەو گەرەنەوه. خەم و خەفەتیان بەرادەیهك گەرە بوو هەموویان ئارەزووى مەرگیان دەکرد. ترسیان لەتۆپە بوونى كەیخوسرەو زیاتر بوو.

كاتیک گەیشتنە لای كەیخوسرەو، سەرکۆنەى بەرزناڤەرەى كرد و وتى: بۆیه شكستان خوارد چوونكە فەرمانەكانى منتان جیبەجى نەكرد و دژایەتى كردنى فەرمانى پاشاكان، ئەنجامى خراپى لێدەكەوتتەوه و پەشیمانى بەدواوه دیت. روداوهكەى ئەوان بەرادەیهك كاریگەرى لەسەر كەیخوسرەو دانا كەروخسارى رەش

هه‌لگړا و خواردن و خهوتنی لی حه‌رام بوو.

دواى چهند روژنيك له‌گه‌رانه‌وه‌يان كه‌سى به‌دواى گوده‌رزدا ره‌وانه‌ كرد. كاتيک هات، هاوخه‌مى خوځى بو دهرېرى. گوده‌رز سكالای له‌به‌رزنا‌فره‌ كرد و وتى هوکاري شکستى ئيمه، نه‌و بووه. كه‌يخوسره‌و وتى: تو خزمه‌تت به‌باوکاني ئيمه‌ کردووه و سوپا و خه‌زينه‌ى ئيمه‌ بو تو‌له‌ سه‌ندنه‌وه‌ له‌خزمه‌تى تو‌دايه. فه‌رمانى پيدا بو شه‌ر له‌گه‌ل فراسيات و کوشتن و ويران کردنى ديارى تورکه‌کان ناماده‌ بيت.

گوده‌رز کاتيک وته‌کانى كه‌يخوسره‌وى بيست، هه‌ستا و ده‌ستى ماچ کرد، وتى: نه‌ى پاشاى به‌خته‌وه‌را! ئيمه‌ به‌نده‌ و مسکينى توين. زيان و به‌لا باشته‌ به‌سه‌ر به‌نده‌کانا بباريت تا پاشاکان. کوپه‌ کوژراوه‌کانى من قوربانى توين. ئيمه‌ تو‌له‌ له‌فراسيات ده‌ستينينه‌وه‌ و ديارى تورکه‌کان ويران ده‌کين. پاشا، له‌وه‌ى له‌ده‌ستمان پوشتووه، خه‌مبار نه‌بيت و له‌خوش گوزه‌رانى دوور نه‌که‌ويته‌وه‌ چوونکه‌ شه‌ر سه‌روژيرى هه‌يه. رايگه‌ياند فه‌رمانه‌کانى به‌کار ده‌بات و ره‌زامه‌ند، دهربارى كه‌يخوسره‌وى به‌جيه‌شت.

روژى دواتر، كه‌يخوسره‌و فه‌رمانيدا تا سه‌رانى سوپا و گه‌وره‌کانى ولات کوښينه‌وه. كاتيک کوښونه‌وه، وتى مه‌به‌ستى شه‌ر له‌گه‌ل تورکه‌کانى هه‌يه و بو ليپرسراوانى خوځى له‌هه‌موو ناوچه‌کان نامه‌ى نوسى تا له‌کاتى ديارىکراو له‌ساراي شا نه‌ستونى به‌لخ کوښينه‌وه.

سه‌رکرده‌کانى سوپا له‌وى کوښونه‌وه و كه‌يخوسره‌و له‌گه‌ل سوپاسالاره‌کان و هاوه‌لانى نه‌وان و به‌رزنا‌فره‌ و بنه‌ماله‌ى خوځى و گوده‌رز و کوپه‌کانى به‌ره‌و نه‌وى به‌ريکه‌وت و کاتيک سوپاکه‌ ناماده و سنورداره‌کان کوښونه‌وه، كه‌يخوسره‌و، به‌ناو سوپاکه‌دا گه‌را تا نه‌ندازه و ژماره‌يان بزانيت و له‌کاروباريان ناگادار ببيته‌وه. گوده‌رز کوپى کشوادگان و ميلاد کوپى گورگين و نه‌غس کوپى كه‌نيزى (ناوى شوماهان بوو) سياوه‌خشى بانگ کرد و وتى مه‌به‌ستى نه‌وه‌ى هه‌يه له‌چوار قوله‌وه سوپا ره‌وانه‌ بکات تا له‌ده‌ريا و وشکانيه‌وه گه‌مارو بخه‌نه‌ سه‌ر ولاتى تورکه‌کان. سالارى سوپا به‌گوده‌رز ده‌دات و زوربه‌ى سوپاکه‌ له‌گه‌ل نه‌ودا ده‌بيت که له‌ناوچه‌ى خوراسانه‌وه‌ ده‌روات. به‌رزنا‌فره‌ و بى کوپى گوده‌رزى په‌يوه‌ستى نه‌و کرد و نالای

گه‌وره‌ی به‌و سپارد که به‌نالای کابیان ناسراوه.

ده‌لین: پیشت هر هچ کام له‌پاشاکان ئەم نالایه‌ی به‌هچ سهردارنک نه‌داوه و ته‌نیا له‌کاره گه‌وره‌کان به‌شازاده‌کانیان سپاردووه.

به‌میلا‌دی وت له‌لای چینه‌وه به‌ریکه‌وت و ده‌سته‌یه‌ک له‌سه‌رانی گوده‌ریزی په‌یوه‌ستی سوپاکه‌ی میلا‌دی کرد. ده‌سته‌یه‌کی هاوشیوه‌ی ده‌سته‌ی میلا‌د کرده‌ی هاوریی ئەغس و فه‌رمانی پیدا له‌ناوچه‌ی خه‌زه‌روه‌وه به‌ریکه‌ویت. براکان و کوپه‌ی مامه‌کانی خو‌ی له‌گه‌ل سی هه‌زار سوپایی په‌یوه‌ستی سوپاکه‌ی شو‌ماهان کرد و وتی له‌شوینیک له‌نیوان ریگه‌ی گوده‌رز و میلا‌د به‌ریکه‌ویت.

ده‌لین: که‌یخوسره‌و شو‌ماهانی بو شەر ره‌وانه کرد له‌به‌ر ئەوه‌ی له‌سیاوه‌خشه‌وه نزیک و نه‌زری کردبوو تو‌له‌ی ئەو بستینیته‌وه.

هه‌موو سه‌رکرده‌کان به‌ریگه‌ی خو‌ی‌اندا پوشتن. گوده‌رز له‌ناوچه‌ی خوراسانه‌وه پوشته ناو سه‌رزه‌مینی تورکان و له‌فیران کوپری ویسغانه‌وه ده‌ستیپیکرد. شه‌ریکی قورس له‌نیوان ئەواندا روویدا که له‌ناویدا بیژن کوپری بی خمان کوپری ویسغان له‌شه‌ری ده‌سته‌ویه‌خدا کوژرا. گوده‌رز فیرانی کوشت. دوا‌ی ئەوان مه‌به‌ستی فراسیاتی کرد و سی سوپا هه‌رکام له‌قو‌لیکه‌وه هیرشیان برد. که‌یخوسره‌و له‌ریگه‌ی گوده‌رزوه به‌دوا‌ی سوپاکه‌دا به‌ریکه‌وت و کاتیک به‌سوپاکه‌ی گوده‌رز گه‌یشت که‌زور له‌سه‌رکرده‌کانی تورک و له‌ناو ئەوان فیران سه‌رسوپاسالاری فراسیات که‌پال‌تواری یه‌که‌می جیگری ئەو بوو، له‌گه‌ل ده‌سته‌یه‌ک له‌براکانی فیران وه‌ک خمان و ئەوستهن و گو‌لباد و سیامه‌ک و به‌ه‌رام و فه‌رشخان و فه‌رخلا‌د له‌گه‌ل کوپه‌که‌ی روبن و ده‌سته‌یه‌ک له‌براکانی فراسیات وه‌ک زی‌درا‌ی و ئەندره‌مان و نیسفه‌خرم و ئەخست، کوژرا بوون. بر‌وا کوپری فشه‌نگان بکوژی سیاوه‌خش به‌ئه‌سیری گیرابوو.

گوده‌رز کوژراوان و ئەسیر و تالانییه‌کانی بژارد. سی هه‌زار نیستی ده‌سته‌که‌وتبوو. پینسه‌د و شه‌ست و چه‌ند هه‌زار که‌س کوژرا بوون. ژماره‌ی ئەسپ و زیو و سامانه‌کان بی ئەژمار بوو. به‌هه‌موو سه‌رکرده‌کانی خو‌ی وت تا ئەسیر و کوژراوه‌کانی خو‌یان له‌ژیر نالای خو‌یان کو‌بکه‌نه‌وه تا کاتیک که‌یخوسره‌و دیت،

بىيىنىت. كاتىك كەيخوسرەو گەيشت، پىاوان رىزيان بەست و گودەرز و سوپاسالارەكانى دىكە پىشوازيان لىكرد. كاتىك پۇشتە ناو ئوردووكاگە، يەك يەك ئالاکانى بىنى. يەكەم جەستەي كەبىنى، جەستەي فىران بوو كە لەژىر ئالاکەي گودەرز دانرا بوو. كاتىك سەيرى كرد، وەستا و وتى: ئەي كىوي بەرز و لوتكەي دورەدەست! مەگەر نەموت بەشدارى ئەم شەپە نەكەيت و دژى فراسيات و لايەنگرى ئىمە بيت، مەگەر گىيانى خۇم بەتۇ نەبەخشى و پاشايەتى خۇم پىشكەش بەتۇ نەكرد، بەلام ھەلبۇزاردەنەكەت ناراست بوو. مەگەر تۇي راستگو، بەرگريگارى براكان و رازدارى ئەوان نەبوويت. مەگەر تۇم لەفرت و فىل و بى وەفايى فراسيات ناگادار نەكردەو. بەلام گويت لەوتەكانم نەگرت و ناانگا بوويت تا شىرە شەپكەرەكان لەتۇ نزيك كەوتنەو. فراسيات بارودۇخىكى بۇ دروست كرديت و لەدنيا كۇچت كرد و بنەمانەي ويسفانت لەناو برد. ھاوار لەناوز و بىرى تۇ. ھاوار لەراستگوئي و جوامىرى تۇ كەئىستا خەمى بۇ دەخۇين.

كەيخوسرەو بەھەمان شىوہ وەسفى فىرانى دەكرد تا گەيشتە ژىر ئالاکەي بى كوپى گودەرز. كاتىك وەستا و سەپى پروا كوپى فشەنگانى بىنى كە بەدەستى بى ئەسیر كرابوو، سەبارەت بەو پرسىياري كرد. وتيان: ئەو بكوژى سىاوەخشە و لەكاتى كوشتن ئەندامەكانى ئەوي پىيەو. كەيخوسرەو لىي نزيك كەوتەو و بۇ سپاس كردنى خواوەند سەرى دانەواند و وتى: پروا، سپاس بۇ خوا كەوتىتە بەدەستى من، تۇ بوويت سىاوەخشەت كوشت و ئەندامەكانى ئەوت پىرى. تۇ بوويت جوانيت لەو سەندەو و لەناو توركەكان كوشتنى ئەوت گرتە ئەستۇ و بەم كارە قىزەونى خۇت دارى دوژمنيت پرواند و ئەم شەپەت ھەلگىرساند. تۇ بوويت كەروخسارى ئەوت گوپى و ھىزت لەو سەندەو. ئەي تورك، بۇ لەجوانى و گەورەيى ئەو نەترساييت و بۇ لەبەر نوورى روخسارى، رزگارت نەكرد. نازايەتى و بوپىرى تۇ چى بەسەر ھات. بۇ برا جادووگەرەكەت ھاوكارىت ناكات. ناتكوژم لەبەر ئەو سىاوەخشەت كوشتووہ بەلكو بۇيە دەتكوژم چوونكە كارىك كرد نەدەبوا بكرىت. بكوژى سىاوەخش لەبەر ياخيگەرى و خيانەت دەكوژم.

فەرمانىدا تا ئەندامەكانى پىرنەوہ و دواتر بىكوژن. بى، ئەو كارەي كرد.

که یخوسره و لهژیر نه م نالا بۇ نهو نالا و لای نه م سوپاسالار بۇ لای سوپاسالاریکی دیکه دهرۆشت و لای هرکام هاوشیوهی نهوانی دیکه وتهی دههینایه سهرزمان تا گهیشته شوینهکهی خوی. کاتیک نارامی گرت، داوای بهرزنافرهی مامی کرد. کاتیک هات نهوی لای دهستی راستی دانیشاند و لهوهی گوئباد کوپی ویسفانی لهشهری دهستهویهخدا کوشتبوو، رهزامندی خوی نیشاندا و خهلاتی کرد. فرمانپهواپی کرمان و مهکران ودهوربهری بهبهرزنافره سپارد.

نهوسا گودهزری بانگ کرد. کاتیک هات، وتی: نهی سوپاسالاری بویر، نه م سرکهوتنه لهخواره بوو نهک لهچارهسهر و هیزی نیمه. تۆ خزمهتی نیمهت کرد و گیایینی خۆت و منالهکانت لهریگهی نیمهدا بهخشی. نه ممان لهبیر دهبیئت. نیستا تۆ بۇ پله و پیگهی ((بۆزۆرگ فهرمهزارا)) وهزارهت بهرز دهکهینهوه و نیسفهان و گورگان و کوینستانهکان بهتۆ دهبهخشین. پاریزگاری لهخه لکهکیان بکه.

گودهرز سپاسی کرد و رهزامند لای که یخوسره و گهراپهوه. دواتر فرمانیدا سوپاسالاره گهورهکانی هاورینی گودهرز کهبۆ شهپ و کوشتنی تهرخانه گهورهکان و منالهکانی فشهنگان و ویسغان تیکوؤشابوون کۆیکه نهوه وهک گورگین و کوپی میلادان و بی شادوک و لهخام و گهدمیر کوپی گودهرز و بیژهن و برازه کوپی بیفغان و فرهوزه کوپی فامدان و زینده کوپی شابریمان و بهستام کوپی کهزدهمان و فرته کوپی تهفارغان. کاتیک کۆبونهوه، فرمانپهواپی بهشیک لهویلیابهتهکانی بهدهستهیهکیان سپارد و نهوانی دیکهی بۇ پله و پیگهی خزمهت کردنی شایانه بهرز کردهوه.

زۆری نهخایاند نامهکانی میلاد و نهغس و شوماهان یهک لهداوی یهک گهیشتن که ههوالی کوشتاری تورکهکان و شکستی سوپاکهی فراسیاتیان تیا نووسرا بوو. فرمانی پیدان لهشهپ کردن دژی تورکهکان تییکۆشن و لهشوینیک که لهسهرزهمینی تورکهکان دیاری کرد، پهیوهستی بین.

دهلین: کاتیک چوارسوپا گهمارۆیان خسته سهر فراسیات و کوشتاریان کرد و نهسیریان گرت و ویرانیان دروست و کاروبارهکانیان لهو دژوار کرد و لهمنالهکانی جگه لهشیده کهس نهمایهوه. جادووگهر بوو، نهوی لهگهل سوپا و کهرهستهکانی

شەڕ بۆ لای کە یخوسرەو رەوانە کرد. کاتیکی نزیکی کەوتەوه، کە یخوسرەو زانی ئەوی بۆ فەرت و فێل رەوانە کردووه. سوپاسالارەکانی خۆی کردەوه و ناگاداری کردنەوه تا ناگیان لەبارودۆخ بێت.

دەلێن: کە یخوسرەو ترسی شیدە کەوتە دڵیەوه و ترسا. گومانی کرد توانای خۆراگری لەبەرەبەری ئەوی نییە. چوار رۆژ شەڕ بەردەوام بوو. یەکیکی لەکەسە تاییبەتەکانی کە یخوسرەو بەناوی گورد کۆپی گورهمان سوپاکە ی کە یخوسرەوی رازاندەوه. کوشتار لەهەر دوولا فراوان بوو. پیاوانی خەنارس بەگیان هەوێیان دەدا و شیدە دُنیا بوو ناتوانی خۆراگری بکات و هەلات. کە یخوسرەو و سوپاکە ی شوینی کەوتن. گورد پینی گەیشت و بەگورزیک لێیدا وکوشتی. کە یخوسرەو لەسەر جەستەکە ی وەستا و بەزیر و تۆرە ی بینی. کەل و پەلەکانی تورکان تالان کرا.

فراسیات ناگاداری بوویەوه و لەگەل هەموو تەخانەکانی خۆی بەرێکەوت و کاتیکی رووبەرەوی کە یخوسرەو بوویەوه، شەریکی قورس دەستی پیکرد کە هاوشیۆه ی نەبێنراوه. پیاوانی خەنارس رووبەرەوی تورکەکان بوونەوه و شەڕ درێژە ی کێشا. خوین هەموو شوینیکی گرتەوه. گوردەرز و کۆرەکانی و گورگین و گورد و بەستام ئەسیری زۆریان گرت. فراسیات ئەوانی بینی وەک شێر بەرگری لەکە یخوسرەو دەکەن، لەبەر ئەمە هەلات. کوزراوهکانیان بژاد کە ژمارەیان سەد هەزار کەس بوو.

کە یخوسرەو و هاوێلانی شوین فراسیات کەوتن و ئەو بەردەوام لەویلیایەتیکی بۆ ویلیایەتیکی دیکە هەندەهات تا گەیشتە نازەربایەجان و لەچالی خاسف خۆی شاردهوه.

ئەویان گرت و کاتیکی بردیانە لای کە یخوسرەو، کوت و بەندی ئاسنینی کرە دەست و پینی. سی رۆژ حەوایەوه و ئەوسا داوای فراسیاتی کرد و لەهۆکاری کوشتنی سیاوهخشی باوکی پرسی. هیچ بەلگەیکە ی نەبوو. فەرمانی کوشتنی ئەوی دەرکرد و کوشتیان. بی کۆپی گودەرز هەستا و سەری بری بەهەمان شیۆه کەسەری سیاوهخشی بریبوو. خوینی ئەوی برده لای کە یخوسرەو، دەستی کردە خوینەکە و وتی: ئەمە لەتۆلە ی سیاوهخشی و ئەو ستمی لەوتان کرد. کە یخوسرەو سەرکەوتوو و رەزامەند هاوری لەگەل تالانییەکی زۆر لەنازەربایەجان گەرایەوه.

ده‌لین: چەند کەسیک لەماناڵەکانی کییە باوەگەورنی گەورە ی کە یخوسرە و منالەکانیان لەشەری تورکەکان ھاورییەتی ئەویان کرد وەک کە ی ئەرش کوپی کییە شای خوزستان و ناوچەکانی بابل و دەوروبەری و کە ی بەئەرش شای کرمان و دەوروبەری وکە ی ئوجی کوپی کیمنوش کوپی کیفاشین کوپی کیسە شای فارس. کە ی ئوجی باوکی کە ی لوهراسپی پاشایە.

ده‌لین: یەکیک لەبراگانی فراسیات بەناوی کش شراسف دوای ئەو ی کە یخوسرە براکە ی ئەو ی گوشت بەرەو دیاری تورکان بەریکەوت و دەستی بەسەر تاج و تەختی براکەیدا گرت. کوپیکی بوو بەناوی خرازساف کە دوای باوک پاشایەتی تورکەکانی گرتەدەست. پیاویکی ستمکار و خوینریژ بوو. ئەم برازایە ی فراسیات بوو لەگەڵ مەنوجیپەر و گودەرز شەری کرد. گودەرز کوپی کشوادگان کوپی دەسحرە کوپی فەرچین کوپی حسر کوپی رسود کوپی نۆرەب کوپی داح کوپی ریسک کوپی ئەرس کوپی وندنگ کوپی رەع کوپی بودراحا کوپی مسواگ کوپی نەوزەر کوپی مەنوجیپەر بوو.

کاتیکی کە یخوسرە تۆلە ی خوینی باوکی وەرگرتەو و لەسەر زەمینە کە ی خۆ ی ئارامی گرت، چیتەر ئارەزوومەندی کاروباری پاشایەتی نەبوو. خۆ ی بەخوایەرەستیەو سەرقال کرد. بەگەرەکانی بنەمانە و ولاتە کە ی راگەیاندا کە دە یه‌ویت دەست لەکار بکیشییتەو. ئەوان ترسان و پارانەو و داویان لیکرد وەک پاشا بمینییتەو. بەلام قسەکانیان ئەنجامی نەبوو. کاتیکی بی هیوا بوون، وتیان نیستا کە بۆ دەست لەکار کیشانەو پینداگری دەکەیت، یەکیک وەک پاشا بناسینە تا وەک پاشای خۆمان بیناسین. لەهراسف نامادە بوو، کە یخوسرە بەدەست ئەو ی نیشاندا و وتی جیگر و میرات هەلگری منە. لەهراسف رازی بوو. خەلکان ئەویان وەک پاشای خۆیان ناسی و کە یخوسرە لەبەر چاوان ونبوو. دەستە یەک وتوویانە خەلۆەتی هەلبژارد و کە سی نەیزانی لەکو ی مرد و دەستە یەک پینچەوانە ی ئەمە باس دەکەن.

دوای کە یخوسرە، لەسەر راسپاردە ی خۆ ی لەهراسف پاشایەتی گرتەدەست. منالەکانی کە یخوسرە کاماس و نیسپەر و رەمی و رەمین بوون. ماوە ی پاشایەتی ئەو شەست سالی خایاند.

هه‌نووکە دەگەرئینه‌وه بو داستانی مناله‌کانی ئیسرائیل دواى سلیمان کورپى

داوود

دواى سلیمان کورپى داوود کورپه‌کهى به‌ناوى ره‌حبعهم بوو به‌پاشای هه‌مورى مناله‌کانی ئیسرائیل و ماوه‌ى حه‌فده سال پاشایه‌تى کرد. دواى ئەو پاشایه‌تى مناله‌کانی ئیسرائیل بلاو بوویه‌وه و ره‌حبعهم پاشایه‌تى نه‌وه‌کانی یه‌هودا و بنیامینی ده‌کرد و نه‌وه‌کانی دیکه یوربه‌عم کورپى نابیتیان وه‌ک پاشای خویان هه‌لبژارد. ئەمه به‌هۆی ئەو قوربانیه‌وه بوو جه‌راده هاوسه‌رى سلیمان له‌ماله‌که‌ى ئەو بو بیتی کرد و خواوه‌ند فه‌رموو بووی به‌شیک له‌پاشایه‌تى مناله‌کانی ئەوى پینده‌بیت. ماوه‌ى پاشایه‌تى ره‌حبعهم وه‌ک وتوویانه سى سال بوو.

دواى ئەو ئاسا کورپى ئەبیا وه‌ک باوکى پاشایه‌تى نه‌وه‌کانی یه‌هودا و بنیامینی گرته‌ده‌ست و ماوه‌ى پاشایه‌تى ئەو چل و یه‌ک سال درێژه‌ى کیشا.

وتار سه‌باره‌ت به‌داستانی ئاسا کورپى ئەبیا زه‌رجى هیندى

له‌وه‌ب کورپى مونه‌ ده‌گێرنه‌وه: یه‌کێک له‌پاشاکانى مناله‌کانی ئیسرائیل به‌ناوى ئاسا کورپى ئەبیا پیاویکی خۆپاریز بوو. قاچى شهل و یه‌کێک له‌پاشاکانى هیند به‌ناوى زه‌رج سته‌مکاریکی خراپه‌کار و پینشنیاری په‌ره‌ستینی خۆی به‌خه‌لکان ده‌کرد. ئەبیا بتپه‌ره‌ست بوو. دوو بیتی بوو و له‌جیاتى خوا په‌ره‌ستشى ئەوان و پینشنیاری په‌ره‌ستینی ئەوانى به‌خه‌لکان ده‌کرد. مناله‌کانی ئیسرائیلی به‌ره‌و گومرای برد و تا ئەو کاته‌ى مرد، بیتی ده‌په‌ره‌ستى.

دواى ئەو کورپه‌که‌ى ئەسا پاشایه‌تى گرته‌ده‌ست. جارچییه‌کانی ره‌وانه کرد تا چار بده‌ن کفر و کافر مردن و باوه‌ر و باوه‌ردار مانه‌وه. بت و بتپه‌ره‌ستى رووخا و په‌ره‌ستینی خواوه‌ند جیگه‌ى ئەوانى گرته‌وه. له‌ئیستا به‌دواوه هه‌ر که‌س له‌ مناله‌کانی ئیسرائیل له‌پاشایه‌تى من و له‌روژگارى من کافر بیت، خوینى ده‌ریژم چونکه تۆفان و

نوقم بوونى دنيا و رووخانى گوندهكان و بارىنى بەرد و ئاگر لەئاسمانەوه بەھۆى سەرپىچى كردن لەفەرمانەكانى خواوەند روويانداوه. لەبەر ئەمە پىيوستە دەست لەگوناح ھەلبگرين و بۆ پەرەستىنى خواوەند تىيىكۆشين تا ئەو كاتەى زەھوى لەگوناح پاك دەكەينەوه و لەگەل ئەيارانى دەجەنگين و لەديارى خۆمان دەريان دەپەرينين.

كاتىك خەلك ئەم وتانەيان بىست، نالانديان و پەسەنديان نەكرد. پۆشتنە لای دايكى پاشا و لەھەلس و كەوتى ئەو لەگەل خواكانى خۆيان سكالايان كرد كەدەيەويت ئەوان لەدينەكەيان دور بکاتەوه و بۆ پەرەستىنى خواوەند ناچارىيان بکات. دايكى پاشا بەئىنيدا قسەى لەگەل بکات و بۆ پەرەستىنى بەتەكانى سەردەمى باوكى ناچارى بکات.

كاتىك پاشا دانىشتبوو و گەرەكانى خەلك لای ئەو بوون، دايكى ھات. پاشا بۆ ريزگرتن لەدايكى لەشوينەكەى ھەستا و ويستى لەجىگەكەى خۆى دايىشينيئەت بەلام دايكى رازى نەبوو و وتى: كۆپى من نيت ئەگەر بەداواكەى من رازى نەبىت و ئەھوى دەيليم ئەنجامى نەدەيت چونكە جىبەجى كردنى فەرمانەكانى من دەبىتە ھۆى بەختەھرى و نافەرمانى كردن دەبىتە ھۆكارىك بۆ زيان. كۆپم! بىستووھە كارىكى گەرەت دەست پىكردووھە و فەرمانت داوھە خەلكەكەت لەدينەكەيان پاشگەز و بەخواكانى خۆيان كافر بين و نەرىتى باو و باپىرانىيان پشت گووى بخەن، نەرىت و دياردەيەكى تازەت ھىناوھتە گۆر و گومان دەكەيت شكۆ و گەرەيى تۆ زياد و دەسەلاتت فراوانتر دەكات. كۆپم! بەھەلەدا چوووت و گوناخت ئەنجام داوھە و خەلكان بۆ شەرى خۆت ھاندەدەيت. دەتەويت نازاندەكان بەكەيتە بەندەى خۆت و لاوازەكان دژى خۆت بەھىز بەكەيت، بۆچوونى زاناکانت پشتگووى خست و بەرىگەيەكى جياواز لەرىگەى ئەواندا پۆشتوووت و شوين بۆچوونى ئەزانەكان كەوتوووت. ئەم كارانەت بەھۆى نەزانى و منالى خۆتەوه ئەنجامداوھە. ئەگەر بەوتەكانى من رازى نەبىت و مافى من بخەيتە ژىر پى، لەوھچەى باوكت نيت و كەسىكى وەك تۆ شياوى پاشايەتى نىيە. كۆپم! خەلكەكەى خۆت بەرەو كۆى دەبەيت؟ ئەگەرى ھەيە وشەى ھاوشىوھى موسا بۆتۆ ھاتبىتەخوار كە بەھۆيەوه فىرعەونى نوقم و خەلكەكەى خۆى لەتارىكى رزگار كرد.

ئەگەرى ھەيە ھىزىكى ھاوشىوھى داووديان پىبەخشىبىتت كەشىرى كوشت و

دەمی گوڕگی هەڵدەری و جالوتی ستمکاری بۆ ئەو دنیا رەوانە کرد یا پاشایەتی و زانستیکی هاوشیوەی سلیمان کە زانای زاناکان و زانست و حیکمەتی ئەو نمونە هەموو خەڵکانە. کوپم ئەگەر چاکە بەرەو روی تۆ بییت من زیاتر لەهەمووان بەهرە یێدەبەم و ئەگەر جیاواز لەمە بییت لەهەمووان زیاتر چارەپەشم.

کاتیکی پاشا، ئەم قسانە ییست، توپە و دلتهنگ بوو، وتی:

دایکە، پەروا نییە لەگەڵ دۆست و دوژمن لەسەر یەک سفرە دانیشم و پەروا نییە جگە لەپەرەردگار بپەرەستم. ئەگەر گوێ لەفەرمانەکانی من بگرییت، رینگەت نیشاندەدرییت و گەرنە گومرا دەبییت. دەبییت خواوەند بپەرەستیت و حاشا لەهەموو خواکانی دیکە بکەیت. هەرکەس بەم وتەیه رازی نەبییت دوژمنی خواپە و من هاوکاری خواوەند دەکەم چونکە بەندە ی ئەوم.

دایکی پاشا وتی: من دەست لەبتهکانی خۆم هەڵناگرم و پشت ناکەمە دینی باوکانی خۆم و بۆچوونی خۆم بەگوێ گرتن لەوتەکانی تۆ ناگۆزم و خواپەکی دیکە ناپەرەستم.

پاشا وتی: دایکە، ئەم وتەیه پەیوەندی من و تۆی پچراند. فەرمانیدا ئەویان دەرکرد و زیندانیان کرد. ئەوسا بەپەردەدار و پاسەوانەکانی خۆی وت ئەگەر پێداگری لەسەر کارەکی خۆی بکات، بیکوژن. کاتیکی ئەوەکانی دەورووبەری ئەمەیان بیست، لەبەهیزی بڕواکە ی ترسان و ملکەچی بوون. هیچ رینگە چارەپەکی دیکەیان نەدەبینی، وتیان: کەسێک فەرمان بەکوشتنی دایکی خۆی بدات، ئەگەر ئێمە دژایەتی ئەو بکەین، چیمان لێ دەکات؟ فرت و فیلی زۆریان بەکار برد و خوا هەموو فرت و فیلهکانی ئەوانی پووجەل کردەوه.

کاتیکی ئەیانتوانی بەم کارە رازی ببن و پشت بکەنە دینەکی خۆیان، بریاراندا لەولتەکی ئەو رابکەن و لەدیاریکی دیکە نیشتهجی ببن. مەبەستی رۆشتن بۆ سەرزمینی زەرچ، پاشای هیندیان کرد تا بۆ دژایەتی کردنی ئاسا و شوێنکەوتەکانی ناچاری بکەن. کاتیکی رۆشتنە لای زەرچ، کوپنوشیان بۆ برد. وتی: ئیوه کین؟

وتیان: بەندەکانی تۆ.

وتی: لە کام دەستە لەبەندەکانی من.

وتیان: ئێمە لەسەرزمینی تۆین، لەشامەوه هاتووین و شانازی بەپاشایەتی تۆوه

دەكەين. پاشايەكى كەم تەمەن و نەزان لەناو ئىمەدا دەرکەوت و دىنەكەى ئىمەى گۆڤرى. بۇچوونەكانى ئىمەى بەفېرۇ لەقەلەمدا و باوكانى ئىمەى بەكافر دانا و لەتوڤرەيى ئىمە ترسى نەبوو. ئىستاكە هاتووین تا ئەم بەسەرھاتە بۇ تۆ باس بکەين چوونكە بۇ پاشايەتى شياوتریت. ئىمە گەورەى خەلكەكەى خۆمانین. سەرزەمىنەكەى ئىمە مالەكانى فراوان و خەلكەكەى لاواز و ناوهدانىيەكان فراوان و گەنجەكانى زۆرە و سى پاشامان ھەيە. ئەم خەلكە بوون كەيوشەع كۆرى نوون جىگىرى موسايان بۇ دەريا برد. ئىمە و زەمىنەكەمان تايبەتین بەتۆ. ديارى ئىمە ديارى تۆيە و كەس لەوى نەيارى تۆ نىيە و بى شەر کردن بەگيان و سامان تەسلىمى تۆ دەبن.

زەرج وتى: بەداواكەى ئىوہ رازى نابم و شەر لەگەل خەلكانىك ناكەم كەئەگەرى ھەيە لەئىوہ گوڤرايەلتر بن تا كاتىك نىردراوہ باوہرپىنكراوہكان لەخەلكەكەى خۆم رەوانە بکەم. ئەگەر بەو شىوہ بىت باسى دەكەن لەبەرزەوندى ئىوہدا دەبىت و ئەگەر وتەكانتان درۆ بىت، سزايەكى شياوى درۆزنەكانتان پىدەبېرت.

وتيان: دادپەرەويت ئەنجامدا و فەرمانەكەت دادپەرەرانەيە و رازىن.

زەرج وتى تا رۆڤىيەكى ديارىكراويان پىببەخشن و لەخەلكەكەى خۆى چەند كەسىكى بېرواپىكراوى ديارى كرد تا بۇ ھەوال پەرسىن رەوانەيان بكات. پىشنيار و ھەرەشى لىكردن كەئەگەر درۆ بکەن سزا دەدرىن و ئەگەر راست بىننە سەرزمان، چاكەيان لەگەلدا دەكات. وتى: بۆيە ئىوہ رەوانە دەكەم چوونكە ئەمىن و دىندار و ئەندىشە پاكن تا بەدواى شتىك لەسەرزەمىنەكەى مندا بگەرىن و لەزانستى خەلك و پاشا و سوپاكەى و ژمارەى ناوہكان و دۆلەكان و رىگە و دەريەندەكان ناگادارم بکەنەوہ بەشىوہيەك وەك بلىنى بەچاوى خۆم بىنيوومە. لەخەزىنە بەئەندازەيەك ياقت و مەرجان و جل و بەرگ ببەن كەكاتىك بىبىنن ئارەزوومەند بىن و لەئىوہى بکړن. ئەوانى بۇ خەزىنە نارد و شتەكانيان ھەلگرت. كەل وپەلى وشكى و دەريای پىدان. ئەو خەلكەى رۆشتبوونە لای پاشا، رىگەكانيان بۇ وەسف كردن و شوئىنەكانيان نىشاندان. ھاوشىوہى بازگانان بەرىكەوتن تا لەكەنارى دەريا دابەزىن. لەوى سوار كەشتى بوون و گەشتنە كەنارەكانى ئىليا و رۆشتنە ناو شارەكە و بارىان كردهوہ و كالاكانى خۆيان خستە بەرچاوى خەلكان. پىشنيارى كړىنيان بەخەلكان كرد بەلام كەس پىشوازى لەكالاكانى ئەوان نەكرد. لەبەرابەر شتىكى كەم شتىكى بەھادارىان

دهدا بۆ ئهوهی لهوی بمیننهوه و گوی لهباس و خواسهکان بگرن و لیکۆلینهوه لهکارهکهیان و مه بهسته که ی پاشا که یان ئه نجام بدهن.

پاشای ئاسا فه رمانیدا هه ریه که له ژنانی منالهکانی ئیسرا ئیل که هاوسه ری نه بیته به لام بروه ری زی ژنانی هاوسه ردار، بیکوژن یا بۆ دوورگهکانی که نار ده ریا دووریان بخه نه وه چونکه ئیبلیس بۆ فریودانی باوه رداران هه یج فریوده ریکی باشتری له ژنان نییه. به م شیوه یه ژنانی بی میرد به ده مامک و جل و به رگی کۆنه ده پوشتنه ده ر تا که س نه یاننا سیته وه. کاتی که بروای پیکراوانی پاشای هیند له کالاکانی خویان شتیکیان ده فرۆشت به یه که دره م که به ها که ی سه د دره م بوو، ژنانی منالهکانی ئیسرا ئیل شه وانه و به شیوه یه کی نه ینی ده هاتن و ده یان کپی به شیوه یه کی باوه رداران نه زانن. کالای خه لکه که ی خویان ده فرۆشت و ئه وه ی ده یانویست، ده یان کپی و به مشیوه یه له ژماره ی قه لاکان و باس و خواسهکانی ناو شار ناگادار بوونه وه. کالای به هادارهکانی خویان وه که مه رجان و یاقوت بۆ پاشا هه لگرتبوو. له دانیش تووانی شار سه باره ت به و پرسیا ریان کرد چونکه شا هه یچی له وان نه کریبوو، وتیان: نه گه ر شا به توانایه، بۆ هه یج له ئیمه ناکریت له کاتی که دا ئه م هه موو کالای نایا به مان هه یه و ئه وه ی ده یه ویت، هاوشیوه که ی له خه زینه که یدا نایینیت، نه گه ر به توانا نییه، بۆ کالاکانی ئیمه نایینیت که بی بها پیی به خشین. خه لکی شار وتیان: پاشا به ردا یه که گه نج و خه زینه ی هه یه که هاوشیوه ی نه بینراوه. ئه و خه زینه ی موسا له میسر وه هینای هاوری له گه ل ئه و زیر و خشلانه ی منالهکانی ئیسرا ئیل له فیرعه ونیهکانیان وه رگرت و ئه و تالانیانه ی یوشه ع کوپی نوون کۆی کرده وه و ئه و سامانه ی سلیمان ی بیرمه ند له ده فره که م وینه و شتهکانی دیکه کۆی کرده وه، لای پاشای ئیستایه.

بروای پیکراوانی پاشای هیند وتیان: شه ری ئه و چۆنه؟ شکۆ و گه وره یی ئه و له چیدا یه و سوپا که ی چه نده. نه گه ر پاشایه که به مه به سنی له ناو بردنی پاشایه تییه که ی رو به رو ی بیته وه، چۆن شه ر ده کات و ژماره ی سوپا که ی چه نده و چه نده سوارکار دینیته ناو گوپه پان. نایا گه وره یی و هیزی ئه و له خه زینه کانه وه سه رچا وه ده گریته یا له سوپاییهکانی؟

خه لکان له وه لامدا وتیان: سوپای پاشا ئاسا که مه و هیزه که ی که متر به لام هاورییه کی هه یه نه گه ر له خوا بیاریته وه کیوهکان له سه ر ریگه لابیات، ده توانیت.

نیردراوان وتیان: هاورئی پاشا کییه و ژماره‌ی سوپاکه‌ی چهنده و شهر کردنی ئەو به‌چ شیوه‌یه‌که. نایا سوپا و که‌شتی هه‌یه؟ شوینی نیشته‌جی بوونی کوئییه؟ وه‌لامیان دایه‌وه: شوینی ئەو له‌ناسمانه‌کانه و له‌سەر عهرشه‌که‌ی خۆی دانیشتوه و سوپاکه‌ی ژماره‌ی نییه چونکه هه‌موو ئافرینراوه‌کان به‌نده‌ی ئەون. ئەگەر فرمان به‌ده‌ریا بکات ده‌پژێته ناو وشکانی و ئەگەر فرمان به‌رووباره‌کان بدات به‌ناو خۆیاندا پۆچن، رۆده‌چن. کەس ناتوانیئت شوینی ئەو ببینیئت و بناسیئت. ئەو هاورئی و پشتیوانی ناسایه.

نیردراوان هه‌موو باس و خواسه‌کانیان نوسی. ده‌سته‌یه‌که له‌وان پۆشتنه لای پاشا و وتیان: ئەی پاشا، له‌کالاکانی خۆمان دیاریه‌کمان پێیه و ده‌مانه‌ویئت پێشکه‌ش به‌تۆی بکه‌ین یا له‌ئێمه‌ی بکریت.

پاشا وتی: بیهینن با ببینم. کاتیك هینایان وتی: نایا ئەمه ده‌مینیته‌وه و خاوه‌نه‌ی ده‌مینیته‌وه؟

وتیان: نان له‌ناو ده‌چیئت و خاوه‌نه‌که‌ی له‌ناو ده‌چیئت.

ئاسا وتی: پێویستم پێی نییه، شتیكم ده‌ویئت بره‌وی خۆی له‌ده‌ست نه‌دات و به‌مینیته‌وه و خاوه‌نه‌که‌ی به‌مینیته‌وه.

نیردراوان لای ئەو رۆشتن. دیاریه‌که‌ی ئەوانی گه‌راندوه. نیردراوان له‌بیئت المقدس بو لای زهرج پاشا گه‌راندوه. کاتیك گه‌یشته‌نه لای پاشا، ده‌فته‌ره‌که‌ی خۆیان کرده‌وه و ئەوه‌ی له‌باس و خواسه‌کانی مناله‌کانی ئیسرائیل بیستبوویان، گێپرایانه‌وه و باسی هاورئی و پشتیوانه‌که‌ی ناسایان کرد.

کاتیك زهرج وته‌کانی ئەوانی بیست، ئەوانی به‌گه‌وره‌یی خۆی و هه‌تاو و مانگ (که‌ده‌یانپه‌ره‌ست) سوینددا له‌وه‌ی له‌ مناله‌کانی ئیسرائیل بینویانه، هه‌یج شتیك نه‌شارنه‌وه. ئەوانیش ئەو کاره‌یان کرد و کاتیك له‌گێپرایانه‌وه‌ی قسه و باسه‌کان ته‌واو بوون و باسی ئاسا و به‌سه‌ره‌اته‌که‌یان کرد، زهرج وتی: له‌به‌ر ئەوه‌ی مناله‌کانی ئیسرائیل زانیویانه ئێوه به‌مه‌به‌ستی سیخوپی پۆشتونه‌ته ئەو ولاته و له‌کاره‌کانی ئێوه ناگادار بوونه‌ته‌وه، درۆیان کردوه و ویستوویانه به‌مشیه‌یه بتاترسینن که هاورئی ئاسا هه‌یز و سوپای زیاتری له‌من هه‌یه. نه‌ته‌وه‌که‌ی ئەو دلیرتر و بویرتر له‌خه‌لکه‌که‌ی من نین و ئەگەر هه‌زار کەس بو رووبه‌روو بوئه‌وه‌ی من ره‌وانه‌ بکات، من

کەسانی زیاتر ره‌وانه ده‌کەم. دواتر فرمانی بۆ هەموو شوینکەوتەکانی نوسی لەویلایه‌تەکان سوپاییه‌کان کۆیکەنەوه و داوای هاوکاری له‌یاجوج و ماجووج و تورک و فارس و نه‌تەوه‌کانی دیکە‌ی ملکه‌چی خۆی کرد هاوکاری بکەن. نوسی:

لەزەرچ، سته‌مکار و پاشای سەرزەمینەکان، بۆ هەرکەس نامەکە‌ی من بە‌ده‌ستی ده‌گات، زه‌وییه‌کم هه‌یه به‌ره‌مه‌کە‌ی پینگه‌یشتوه‌و ده‌مه‌وێت به‌کرێگی‌راوان ره‌وانه بکەن تا دروینه‌ و بیکه‌مه تالانی خۆیان. ئەم خە‌لکه له‌منه‌وه دوورن و ده‌ستیان به‌سه‌ر به‌شێک له‌سه‌رزەمینەکە‌ی مندا گرتوه‌و و به‌نده‌کانی منیان سه‌رکوت کردوه. ئەوان به‌کەسانێک ده‌به‌خشم که له‌گه‌ل من دژی ئەوان راپه‌رن. ئەگه‌ر که‌ل و په‌لی شه‌رتان نییه، که‌ل و په‌لی شه‌رتان لای من و ده‌رگای خه‌زێنه‌کانی من داخراو نییه.

خه‌لکان له‌ویلایه‌تەکانه‌وه له‌ده‌وری ئەو کۆبوونه‌وه و ئەسپ و سواره و پیاده که‌ره‌سته‌کانی شه‌ریان هینا. کاتی‌ک کۆبوونه‌وه له‌خه‌زێنه‌کانی خۆی که‌ره‌سته‌ی شه‌ری پێدان و وتی ژماره‌یان بخه‌ملێنن. یه‌ک هه‌زار هه‌زار و یه‌ک سه‌د هه‌زار سوار بوون جیاواز له‌ سوپاکه‌ی سەرزەمینەکە‌ی خۆی. فرمانیدا سه‌د که‌ژاوه ناماده بکەن و نی‌سته‌رەکانیان چوارچوار به‌سته‌وه. له‌سه‌ر هەر چوار ئی‌سته‌ر ته‌خت و که‌ژاوه‌یه‌کیان دانا و له‌هەر که‌ژاوه‌یه‌ک که‌نیزێکیان دانیشیاندا. ده‌خزمه‌تکار و پینچ فیلیان کرده‌ هاوری هەر که‌ژاوه‌یه‌ک. هەر سوپایه‌کی بوو به‌سه‌د هه‌زار که‌س. یه‌ک سه‌د که‌س له‌گه‌وره‌کانی ئەوانی تایبه‌ت کرد به‌خۆی که له‌گه‌ل ئەو سوار بوون و رینگه‌یان بری. بۆ هەر سوپایه‌ک که‌سانیکێ دیاری کرد تا وتار بخویننه‌وه و بۆ شه‌ر هانیان بدن. کاتی‌ک ژماره‌ی زۆری خه‌لکانی بینی، له‌گه‌ل ئەوان به‌ریکه‌وت و شکۆ و گه‌وره‌یی له‌دنی ناماده‌بوواندا زیادی کرد.

ئەوسا زه‌رج وتی: هاوری‌که‌ی ئاسا له‌کوییه؟ ئایا ده‌توانی‌ت له‌ده‌ستی من رزگاری بکات؟ که‌س ناتوانی‌ت به‌سه‌ر مندا زال ببی‌ت. ئەگه‌ر ئاسا و هاوری‌که‌ی سوپاکه‌ی من ببینن، بویری شه‌رکردنیان ده‌ست ناکه‌وێت چونکه له‌به‌ر به‌ر هەر سوپایه‌کی ئەو هه‌زار سوپاییم هه‌یه. به‌م زوانه ئاسا ئەسیر ده‌کریت و خه‌لکه‌کە‌ی ده‌بیته‌ کۆیله‌ی من. زه‌رج ئی‌هانه‌ی ئاسای ده‌کرد و به‌رده‌وام به‌شیوه‌یه‌کی ناره‌وا قسه‌ی ده‌هینایه‌ سه‌ر زمان.

کاتی‌ک و ته‌کانی زه‌رج و کرده‌وه‌کانی به‌گوینی ئاسا گه‌یشت، له‌په‌روه‌ردگار پارایه‌وه

ھەبىت كەئەۋزى ئىمە لەبژاردىيان ناتەوان بىت. تواناى خۇراگرى لەبەرابەر ئەوانمان نىيە و ھىچ ھىۋايەك بەدى ناكەين.

كاتىك خەلكى شار ئەمەيان بىست، جل و بەرگى خۇيان دېراند و خۇيان كرد بەسەرى خۇياندا و لەكۆلان و بازارەكان گريان و مائناۋاييان لەيەك كرد.

پۇشتەنە لاي پاشا و وتيان: ئىمە بۇ لاي ئەم خەلكە دەپۇين و دەستى ملكەچى و گوپرايەلى خۇمانيان بۇ درىژ دەكەين ئەگەرى ھەيە بەزەييان بەئىمەدا بىتەۋە و رىگە بدەن لەدىارى خۇمان بژين.

پاشا وتى: خوا نەكات دەست بەخىنە ناو دەستى دوژمن و كافرەكان و مال و كىتىبى خواۋەند بەوان بىسپىرىن.

وتيان: كەۋاتە بىر لەرىگە چارەيەك بەرەۋە و لەھاورى و پەرۋەردگارەكت داۋاي ھاۋكارى بكة. ئەگەر ئەم بەلایە لەسەر ئىمە ھەننەگرىت دەست دەخىنە ناو دەستى دوژمن ئەگەرى ھەيە لەمردن رزگارمان بىت.

ناساۋتى: پەرۋەردگارى من بەگريان و پارانەۋە نەرم ناپىت.

وتيان: دۇعابكە ئەگەرى ھەيە دۇعاكەت گىرابىت و بەزەيى بەلاۋازى ئىمەدا بىتەۋە چۈۈنكە ھاۋرى لەم حالەدا پىشت ناكاتە ھاۋرىكەى خۇى.

ناسا پۇشتە نوپژگە و تاجى لەسەر داكەند. عابايەكى لەبەر كرد و لەسەر خۇلەمىش دانىشت. دەستى بۇ دۇعا بەرز كردهۋە و بەدلىكى خەمبار و چاۋىكى گريانۋاي لەخواۋەند پارايەۋە، وتى: خواۋەندا، پەرۋەردگارى ھوت ناسمان و پەرۋەردگارى عەرشى مەزن. خواۋەندى ئىبراھىم و ئىسماعىل و ئىسحاق و يەعقوب و نەۋەكانيان، تۇ لەھەر شوپىنك بخۋازىت لەخەلكان خۇت بەدوور دەگرىت. كەس شوپىن و جىگەى تۇ نازانىت و ناتوانىت ھەست بەگەۋرەى و مەزنى تۇ بكات. تۇ ئەم بىدارەيت ھىچ كات ناخەۋىت و ئەم تازەى بەتىپەرىنى شەم و رۇژ كۇن ناپىت. خواۋەندا بەم و شانە دۇعا دەكەم كەئىبراھىمى خەلىل دۇعای كرد و ناگرت بۇ ئەم كوزاندەۋە و ئەوت خستە رىزى چاكەكاران، بەم و شانەى موساى كەلىم لەتۇ پارايەۋە و مئالەكانى ئىسرائىلت لەتارىكى و ستەم رزگارو لەدەرياۋە ئەۋانت گەياندە و شكانى و فېرەۋن و كەسانىت نوقم كرد. بەم گریانەى بەندەكەى تۇ داۋود كردى و دۇعاكەيت گىرا كرد و دۋاي لاۋازى ھىزت پىبەخشى و بەسەر جالوتى ستەمكار سەكەتوتوت

کرد. بەو دۇعای سَلیمان کردی و زانستت پنبەخشی و پیگەییەت بەرز کردەوه و کردت بەپاشای ھەموو بوونەوەرەکان. تۆ کہە مردوووان زیندوو دەکەیتەوه و کۆتایی بەجیھان دینیت و تەنیا و تاقانە دەمینیتەوه و نامریت و ھەمیشە تازەیت، خواوەندا دەمویت بەزەییەت بەمندا بیتهوه و دۇعاکەم گیرا بکەیت چونکە نیازمەندم و لەھەموو بەندەکانی تۆ لاوازتر و گرفتاری بەلا و ئەزموونیککی گەورەم و کەس جگە لەخۆت ناتوانیت شوینەواری بەسریتهوه. ئیمە جگە لەھیزی تۆ ھیچ کەرەستەیکەمان نییە. بەزەییەت بەلاوازی ئیمەدا بیتهوه چونکە ھەر کەس بخوازیت لەبەخششەکانی خۆت بەھەرەوہری دەکەیت.

زاناکانی منالەکانی ئیسرائیل لەدەرەوہ دۇعیان دەکرد و دەیانوت: خواہ، دۇعای بەندەکەکی خۆت گیرا بکە. پەنای بۆ تۆ ھیناوه و رادەستی دوزمنی مەکە و بیرت بیٹ ھەمیشە لەبیری تۆدا بووہ و لەدایک و ھەموو شوینکەوتەکانی جگە لەباوەرداران خۆی بەدوور گرتوہ.

خواوەند لەنوێزگەکە، ناسای خەواند. ئەوسا نێردراوی خوایی ھات و وتی: ئەی ناسا، ھاوری، ھاوریکی خۆی تەسلیمی دوزمن ناکات. خواوەند دەفەرمیٹ خووشەویستی خۆم بەتۆ دەبەخشم و ھاوکاری کردنی تۆ بەپیویست دەزانم و زیانی دوزمن لەتۆ دوور دەخەمەوہ. ھەرکەس پشت بەمن بیستیت ریسوا و لاواز نابیت و ھەرکەس من ھیزی پنبەخشم، بیھیز نابیت. تۆ لەکاتی ناسوودەکی لەبیری مندا بوویت و من لەکاتی گرفتاری بەتەنیا جینی نایم. خواوەند دەفەرمیٹ سویند دەخۆم ئەگەر ناسمان و زەوی و ھەموو بوونەوەرەکان نەیارێ تۆین، رێگە چارەبەک بۆ تۆ دەدۆزمەوہ و لەفریشتەکانی خۆم رەوانە دەکەم تا دوزمنانی تۆ لەناو بیەن. من لەگەڵ تۆم و دەستی ھیچ کەس بەتۆ و ھاوہلانت ناکات.

ناسا دەم بەبەزە لەنوێزگە ھاتەدەر و لەپەیامی خواوەند ناگاداری کردنەوہ. باوەرداران و تەکانی ئەویان پشتراست کردەوہ و دوورەکان بەدروژنیان زانی. بەیەکیان وت: ناسا بەشەلی پۆشت و بەشەلی گەرایەوہ. ئەگەر راست دەکات و خواوەند دۇعاکەکی ئەوی گیرا کردوہ، پیویستە قاجیشی چاک بووبیتەوہ. بەلام ئەو فریومان دەدات و بەھیواوہ سەرقالمان دەکات تا شەر رووبدات و لەناو بجین. لەو کاتەکی پاشا سەبارەت بەخشینە خواییەکان قەسە لەگەڵ خەلکان دەکرد،

نیردراوانی زەرج ھاتن و پۆشتنە ناو نیلیا. نامەى زەرجیان بۇ ئاسا ھینابوو کەتیايدا ئیھانەى خۆى و خەلکەکەى دەکرد و حاشای لەبوونی خوا و نوسیویوی: داواى ھاوکارى لەھاوریكەى خۆت بکە کەبۆتە ھۆکارى گومپایى خەلکەکەت بۇ ئەوەى ھاوړى لەگەل سوپاکەى خۆى بۇ شەپرى من بیّت و لەبەرابەر من خۆى نیشانەد بەدات. دەزانم نە ئەو و نەکەسى دیکە توانای خۆراگرى لەبەرابەر منى نییە چوونکە من زەرج پاشای ھیندم.

کاتیك ئاسا نامەکەى خۆیندەوہ، فرمیسک لەچاوەکانى ھاتەخوار. گەپرایەوہ بۇ نوێژگە و لەبەرابەر پێشگای خواوەند نامەکەى کردەوہ و وتى: خواوەندا، ھىچ شتیكم لەدیدارى تۆ پێخۆشتر نییە، بەلام دەترسم ئەم نوورەى لەرۆژگارى من داگیرساوہ، بەرەو کوژانەوہ بپروات. شایەتى ئەم نامەیت و دەزانى چى تیا نوسراوہ. ئەگەر مەبەستەکەى من دەبووم، گرنگ نەبوو بەلام بەندەکەت زەرج مەبەستى دژایەتى کردنى تۆى لەسەردایە، جوین دەدات و بەناپەروا شانازى بەخۆیەوہ دەکات و بەناپراست وتە دینیتە سەرزمان. تۆ شایەت و بینەرى ھەموو شتەکانیت.

خواوەند وەحى بۇ ئاسا نارد: وشەکانى من گۆرانی بەسەردا نایەت و بەلینەکەى من دەبریتەسەر. فەرمانەکانم ناگۆرین. لەنوێژگە بپۆدەر و فەرمان بەسوپاکەت بەدە خۆیان نامادە بکەن و لەگەل شوینکەوتەکانى خۆت بپۆن و لەشوینیکى بەرز بوەستن. ئاسا پۆشتەدەر و پەيامى خۆى بەخەلکان راگەیاندا. دوانزە کەس لەسەرکردەکانى منالەکانى ئیسرائیل رۆشتنەدەر. ھەراکامیان چەند کەسێکیان لەگەلدا بوو. لەکاتى پۆشتن بەخەلکیان دەوت سەرقانى کاروبارى دنیا نەبن و لەسەر تەپۆلکەىەکى نزم رووبەرى زەرج بوونەوہ و لەویوہ سوپاکەى ئەویان بینى.

کاتیك زەرج ئەوانى بینى، گالتهى پیکردن و وتى: بۇ ئەمانە سوپام ھیناوەتە ئێرە و سامانى خۆم خەرج کرد. ئەو کەسانەى بانگ کرد کەوہسفى ئاسا و خەلکەکەیان کردبوو، وتى: درۆتان لەگەل من کرد کاتیك و تتان ژمارەى ئەم خەلکە فراوانە. فەرمانى کوشتنى ئەوان و نیردراوہ باوہ پینکراوہکانى خۆى دەرکرد.

لەم ناوہدا ئاسا بەردەوام دەپارایەوہ و داواى ھاوکارى لەخواوەند دەکرد. زەرج وتى: نازانم چى لەگەل ئەم خەلکە بکەم. ژمارەیان لەبەرابەر ئیئەدا ئەوہندە کەمە شەپ کردن لەگەل ئەوان رەوا نییە. کەسى بۇ لای ئاسا رەوانە کرد و پەيامیدا:

هاوریکه‌ت که به‌پشت به‌ستن به‌و هه‌ره‌شەت له‌ئیمه‌ده‌کرد و گومان‌ت ده‌کرد ده‌سه‌لاته‌که‌ی له‌زیانی ئیمه‌ دوورت ده‌خاته‌وه، له‌کوئی‌ه؟ ئایا تسلیمی من ده‌بن تا فه‌رمانی پی‌ویست له‌باره‌ی ئیوه‌ بده‌م یا چاره‌پروانی شه‌ر کردن له‌گه‌ل من؟

ئاسا وه‌لامی دایه‌وه‌ ئه‌ی چاره‌په‌ش نازانیت چی ده‌لنیت مه‌گه‌ر ده‌ته‌وینت به‌لاوازی خۆت به‌سه‌ر په‌روه‌دگارا زال ببیت یا به‌ژماره‌ی که‌می خۆت به‌سه‌ر نه‌ودا سه‌رکه‌ویت؟ نه‌و له‌هه‌موو شته‌کان به‌توانا‌تر و گه‌وره‌تره‌ و به‌نده‌کان له‌وه‌ لاوا‌تر و بی‌هیز‌ترن به‌شی‌وه‌یه‌کی ئاشکرا ببینن. ئیستا نه‌و له‌گه‌ل مندا‌یه و هه‌رکه‌س خ‌وای له‌گه‌لدا بیت، هه‌یج کات شکست نا‌خوات. نه‌ی به‌ده‌بخت، هه‌موو سوپاکه‌ت بی‌نه‌ بزانه‌ چ به‌لایه‌کت به‌سه‌ردا دیت.

کاتی‌ک سوپاکه‌ی زه‌رج ریزیان به‌ست و له‌شوینی خۆیان جینگه‌یان گرت، زه‌رج فه‌رمانی به‌تیره‌او‌یژه‌کانی خۆیدا تیره‌او‌یشتن ده‌ست پی‌یکه‌ن. خ‌واوه‌ند له‌هه‌ر ئاسمانی‌که‌وه‌ فریشته‌کانی بۆ هاوکاری ئاسا و خه‌لکه‌که‌ی ره‌وانه‌ کرد. ئاسا نه‌وانی له‌شوینی خۆیان جینگه‌ر کرد و کاتی‌ک ناباوه‌ران تیریان ده‌هاو‌یشت، له‌نیوان هه‌تاو و زه‌وی دیواریکیان دروست کرد هاو‌شی‌وه‌ی هه‌وریک. فریشته‌کان تیره‌کانیان له‌ئاسا و خه‌لکه‌که‌ی دوور خسته‌وه. دواتر فریشته‌کان تیره‌کانیان بۆ سوپاکه‌ی زه‌رج هاو‌یشت. هه‌رکه‌س تیری هاو‌یشتبوو، تیریکی به‌رکه‌وت و هه‌موو تیره‌او‌یژه‌کان کوژران.

له‌م کاته‌دا ئاسا و خه‌لکه‌که‌ی سپاسی خ‌وایان کرد. فریشته‌کان ده‌رکه‌وتن و کاتی‌ک زه‌رج نه‌وانی ببینی، ترس که‌وته دلپه‌وه و ریگه‌چاره‌ی نه‌زانی، وتی: ئایا فریو‌یکی گه‌وره‌ و جادوویه‌کی مه‌زنی هه‌یه. مناله‌کانی ئیسرائیلیش به‌مشی‌وه‌ن. هه‌یج زانایه‌ک به‌رگری فریوی نه‌وان ناگریت. نه‌م کاره‌ له‌میسریه‌کانه‌وه‌ فیر بوون و به‌هاو‌کاری نه‌وان له‌ده‌ریا په‌رینه‌وه.

دواتر پاشای هیند هاواری له‌سوپاکه‌ی خۆی کرد تا شمشیره‌کان ده‌ربک‌یشن و هیزش به‌رن. هیندی‌ه‌کان شمشیریان ده‌رک‌یشا و هیزشیان کرده‌ سه‌ر فریشته‌کان. فریشته‌کان نه‌وانیان کوشت و جگه‌ له‌زه‌رج و ژنه‌کانی که‌س رزگاری نه‌بوو.

کاتی‌ک زه‌رج نه‌مه‌ی ببینی، له‌گه‌ل که‌سه‌کانی خۆی هه‌لات و به‌رده‌وام ده‌یوت: ئاسا ده‌بینرا و ئاشکرا بوو به‌لام هاو‌ریکه‌ی به‌نه‌ینی سوپاکه‌ی منی له‌ناو برد. خۆی و هاو‌ریکانیم ببینی که‌وه‌ستا بوون و شه‌ریان نه‌ده‌کرد و شه‌ر له‌ناو خه‌لکه‌که‌ی مندا

دەستپېڭکردبوو.

كاتىك ئاسا ھەلاتنى زەرجى بىنى، وتى: خواپە زەرج ھەلات، بەلام ئەگەر بەرپەستىك لەنىوان ئىمە و ئەودا دروست نەكەيت، جارىكى دىكە ھىرش دەكاتە سەرمان.

وھى ھاتەخوار: تۇ ھىندىيەكانت نەكوشت بەلكو من كوشتم. لەشوینى خۇتا بىمىنەرەوہ چوونكە ئەگەر من نەبم ئىوہ لەناو دەبەن. زەرج لەدەستى مندایە و ھىچ كەس لەلایەن منەوہ ھاوكارى ئەو ناكات و لەدەستى من رىزگارى ناپىت. من ئوردوگای ئەوم بەھەموو زىر و زىو و چوارپىڭكانەوہ بەتۆ بەخشى. ئەمە پاداشتى تۆپە كەپشتت بەمن بەست و كرېم ناوېت بۇ ئەوہى ھاوكارى تۆم كرد.

زەرج پۇشت تا گەشتە كەنار دەريا. وىستى لەوئوہ رابكات. سەد ھەزار كەسى لەگەندا بوو. كەشتىيەكانيان نامادە كرد و سواری بوون. كاتىك لەدەريادا بەرىكەوتن خواوہند لەزەوى و دەرياكانەوہ باكانى رەوانە كرد. شەپۆلەكان بەرز بوونەوہ و كەشتىيەكانى تىكشكاند. ھەر كەس لەگەل زەرجدا بوو، نوقم بوو. شەپۆلەكان بەئەندازەيەك پەرىشان بوون خەلكى شارەكانى دەوروبەر ترسان. زەوى لەرزى. ئاسا كەسى رەوانە كرد بۇ ئەوہى باس و خواسەكانى بۇ بىنىت. خواوہند وھى بۇ رەوانە كرد: تۆ و خەلكەكەت دابەزن و تالانىيەكان كەخواوہند پىنى بەخشىون، كۆپكەنەوہ و سپاسى خواوہند بكن. ھەركەس لەم ئوردوگايە ھەرچى ھەنگرىت، ھەلآلە بۆى.

خەلكى ئاسا ھاتنەخوار و سپاسى خويان بەجىھىنا. بۇ ماوہى سى سال تالانىيەكانى ناو ئوردوگاكەيان بۇ گوندەكەى خۇيان دەبرد و خوا زاناترە. دواى ئاسا يەھو شافازى كوپى پاشايەتى گرتەدەست و بۇ ماوہى بىست و پىنج سال پاشايەتى كرد و ئەوسا مرد.

دواتر عەتلىا و بەوتەيەك عەزلىا كچى عەمرەم داىكى ئەخزىا پاشايەتى گرتەدەست و منالى پاشاكانى منالەكانى ئىسرائىلى كوشت و جگە لەيەواش كوپى ئەخرنا كەس نەمايەوہ و ئەويش خۇى داشاردبوو.

دواتر يەواش و ھاورىكانى عەتلىايان كوشت. پاشايەتى ئەو ھەوت سال درىژەى كىشا.

دواى ئەو يەواش كوپى ئەخزىا پاشايەتى گرتەدەست و سەرئەنجام بەدەست

هاوریکانی خوی کوژرا.

دوای نهو نه‌موصیا کوپری یه‌واش پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست و بو ماوه‌ی بیست و نو
سال پاشایه‌تی کرد و سه‌رئه‌نجام به‌ده‌ستی هاوریکانی خوی کوژرا.

دوای نهو عوزیا کوپری نه‌موصیا پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست. عوزیایان به‌عوزیایش ناو
بردووه. ماوه‌ی پاشایه‌تی نهو په‌نجا و دوو سال و دواتر مرد.

دوای نهو یوتام کوپری عوزیا بوو به‌پاشا و بو ماوه‌ی شه‌ش سال پاشایه‌تی کرد تا
مرد.

نه‌حاز کوپری یوتام دوای باوکی پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست و شانزه سال پاشایه‌تی
کرد تا مرد.

حزقییا کوپری نه‌حاز به‌پاشایه‌تی گه‌یشت. ده‌لین: نهو هاورینی شو‌عییا بوو که‌باسی
کو‌تایی هاتنی ته‌مینی نه‌وی کرد. نهو له‌په‌روه‌ردگار پارایه‌وه و خاوه‌ند ته‌مینی
نه‌وی زیاد کرد و شو‌عییا نه‌وی له‌فهرمانه‌که‌ی په‌روه‌ردگار ناگادار کرده‌وه. به‌لام
به‌وته‌ی کوپری نیسحاق هاورینی شو‌عییا که نه‌م داستانه تایبه‌ته بو، ناوی صدیقه‌یه.

وتار سه بارهت به خاوهنی داستانی شوعییا و سه نجاریب

له کوپی ئیسحاق دهگیرنهوه: خواوهند موسای له روداوه کانی مناله کانی ئیسرائیل ناگادار کردبوویهوه و فرموو بووی: ((و قضینا ال بنی اسرائیل فی الکتاب لتفسدن فی الارض مرتین و لتعلن علوا کبیرا. فاذاجاء وعد اولیها بعثنا علیکم عبادا لنا اولی باس شدید فجاسوا خلال الدیار و کان وعدا مفعولا. ثم ردنا لکم الکره علیهم و امددناکم باموال و بنین و جعلناکم اکثر نفیرا ان احسنتم احسنتم لا نفسکم و ان اساتم فلها فاذاجاء وعد الاخره لیسوء وجوهکم و لیدخلوا المسجد کما دخلوا اول مرة و لیتبروا ما علوا تتبیرا عسی ربکم ان یرحمکم و ان عدتم عدنا و جعلنا جهنم للکافرین حصیرا.

واتاکهی: لهو کتیبه دا به مناله کانی ئیسرائیلمان راگه یاند دووباره لهسهه نهم زهمینه خراپه کاری دهکهنه پیشه و سه پینچی دهکهن، سه پینچییه کی گهوره. کاتیکی کاتی دیاریکراوی به کهم هات، بهنده خوڤاگر و بههیزه کانمان کرده فرمانبره وای شهوان تا لهناو دیاره که بیان کوشتاریان بکهن و نهه به ئینیکی نهجامدراو بوو. دواتر دژی شهوان دهوله تمان به ئیوه دا و هاوکاری مال و مناله کانمانمان کرد و کاته که ی ئیوه مان دریز کرده وه. نهگه چاکه بکهن له گهل خو تان چاکه دهکهن و نهگه خراپه بکهن له گهل خو تان دهیکهن و کاتیکی کاتی دیاریکراوی دووه هات، ((نهوانمان راسپارد)) تا گهوره کانتان ریسوا بکهن و برۆنه ناو نهم مزگهوته بهه مان شیوه که جاری به کهم رۆشتن و بهسه هر شتیکیدا زالبوون، له ناوی بیهن لهناو بردنیکي گشتی. نهگه ری هیه خواوهند به زهیی پیاتانا بیتهوه و نهگه دووباره نهو کاره بکهن، ئیمهیش دهیکهین. جهه ننه مان کردوته زیندانی کافره کان.))

گوناح و روداوه کان له لایهن مناله کانی ئیسرائیله وه نهجام ده درا و خواوهند له گهل شهوان چاکه کار و بهخشنده بوو. به کیکی له روداوه کانمان داستانی صدیقیه که به کیکی بوو له پاشا کانی مناله کانی ئیسرائیل. به شیوه که بوو کاتیکی خواوهند پاشایه تی مناله کانی ئیسرائیل به به کیکی ده به خشی، پیغه مبه ریکی له گهل شهودا رهوانه ده کرد تا رینوینی بکات و له نیوان پاشا و خواوهند بیته نیوهنجیگر و له کاروباری تایبته به خه لکان راویژی پیبکریت. نهم پیغه مبه رانه کتیبی تایبته به خویمانان نه بوو به لام راسپیردرا بوون فرمانه کانی تهورات نهجام بدن و ریگه ی گوناح و خراپه کاریان

لهخەلکان دەگرت و بۆ پەرەستینی خواوەند هانیان دەدان. کاتیک ئەم پاشایە، پاشایەتی گرتەدەست، شوعیا کۆری ئەمصیا لەگەڵ ئەو وەك پینغەمبەر رهوانه کرا. ئەمە پێش لەدایک بوونی عیسا و زەکەریا و یەحیا بوو. شوعیا ئەو کەسە یە مژدە ی لەدایک بوونی عیسا و محەمەدی بەخەلکاندا. ئەم پاشایە بۆ ماوەیەك پاشایەتی منالەکانی ئیسرائیل و بیت المقدسی لەدەستا بوو. کاتیک رۆژگاری تەمەنی ئەو بەکوئایبەکی گەیشت و رووداوه گەورەکان روویدا و شوعیا هاوڕیی ئەو بوو، خواوەند سەنخاریب پاشای بابلی دژی ئەوان قووت کردەوه. ئەو شەشسەد هەزار ئالای هەبوو. سەنخاریب بەریکەوت و لەکەنارەکانی بیت المقدس دا بەزی. پاشا نەخۆش و قولاپە ی پێی بریندار بوو. شوعیای پینغەمبەر رۆشتە لای و وتی: ئە ی پاشا، سەنخاریب پاشای بابل هاوڕی لەگەل سوپاکە ی و شەشسەد هەزار ئالای دا بەزین و خەلکان ترسان.

رووداوه که بۆ پاشا دژوار بوو، وتی: ئە ی پینغەمبەری خوا، ئایا سەبارەت بەم رووداوه وەحی هاتۆتە خوار که خواوەند چی لەئیمە و سەنخاریب و سوپاکە ی دەکات؟ پینغەمبەر پێی وت: وەحی لەمبارەوه بەمن نەگەیشتوو.

لەم ناویدا خواوەند وەحی بۆ شوعیا رهوانه کرد: بپۆ لای پاشای منالەکانی ئیسرائیل و پێی بلی وەسیەتی خۆی بکات و لەبەنەمالەکی خۆی بەنارەزوی خۆی کەسیک وەك جیگر دەستنیشان بکات. شوعیا رۆشتە لای صدیقە پاشا و وتی: پەرورەدگار وەحی بۆ من رهوانه کرد تا پیت بلیم وەسیەت بکەیت و یەکیک لەبەنەمالەکی خۆت بەپەسەندی خۆت وەك جیگر دەستنیشان بکەیت چونکە دەمریت.

کاتیک شوعیا پەيامی خوای بەصدیقە گەیاندا، رووی کردە قیبلە و نوێژی خویندا، پاراپەوه، دوعای کرد و بەکول گریا و بەدەم گریان و بەدلیکی پاکهوه داوای لەخواوەند کرد: ئە ی خواوەندا! ئە ی پەرورەدگاری پەرورەدگاران و ئە ی خوای خواکان، ئە ی پیروزی پیروژەکان، ئە ی رحمان، ئە ی رحیمی بەخشر، ئە ی مینەربان کەخەو و خواردنت نییە، کردەوه چاکەکانی منت لەگەل منالەکانی ئیسرائیل لەبیر بیت کەهەمووی سەرچاوهکی لەتۆیە و باشتەر لەمن دەزانیت کەنهنینی و ناشکرای من لەتۆیە.

خاۋەند دۇعاكەى گىرا كرد چۈونكە بەندەيەكى خۇپارىز بوو. وەحى بۇ شۇعيا رەوانە كرد و فەرمانى پىدا بەصدىقە پاشا بلىت خاۋەند دۇعاكەتى گىرا كرد، بەزىي بەتۇدا ھاتەۋە كاتىك گىرمانى تۇى بىنى و مەرگى تۇى بۇ پانزە سالى دواتر دواخت و تۇ لەدورژمنەكەت سەنخارىب و سوپاكەى رزگار دەكات.

كاتىك شۇعيا ئەم قەسەى بەپاشا وت، خەمەكانى رەۋىنەۋە، كورنوشى برد و وتى: ئەى خوا من و باۋكانم! كورنوش و سوجدە بۇ تۇ دەبەم و چاكە و ۋەسفى تۇ دەھىنمە سەر زمان، تۇ كەپاشايەت و بەھەر كەس بخوازىت دەبەخشىت و لەھەر كەس بخوازىت ۋەردەگىرتەۋە. ھەركەس بخوازىت، مەزنى پىدەبەخشى و ھەركەس بخوازىت، رىسۋاى دەكەيت. زاناي غەيب و ئاشكرايىت، سەرەتا و كۇتايى و رووكەش و ناخ تۇيىت كە بەداۋاكەى من رازى بوويت و بەزەيىت بەگىرمانى مندا ھاتەۋە.

كاتىك پاشا سەرى بەرز كردهۋە، خاۋەند وەحى بۇ شۇعيا رەوانە كرد بەپاشا صدىقە بلى فەرمان بەيەكىك لەبەندەكانى خۇى بدات ناۋى ھەنجىر بىنىت و بىخاتە سەر برىنەكەى تا شىفای بدرىت و چاك بىتتەۋە. پاشا ئەم كارەى كرد و چاك بوۋىەۋە.

پاشا بەشۇعياى پىغەمبەرى وت: داۋا لەخوا بكة پىمان بلىت چ بەلایەك بەسەر دورژمنەكەماندا دىنىت.

خاۋەند بەشۇعياى پىغەمبەرى فەرموو: بەپاشا بلى زيان و بەلای ئەو لەتۇ دورر دەكەمەۋە و تۇ لەدەستى ئەو رزگار دەكەم. بەرەبەيان ھەموو سوپاكەى جگە لەسەنخارىب و پىنج لەدەيىرەكانى دەمرن.

بەرەبەيان جارچىبەك پۇشتە لای دەروازەى شار و جارپىدا: ئەى پاشاى منالەكانى ئىسرائىل، خاۋەند بەلای دورژمنى لەتۇ دورر كردهۋە و سەنخارىب و سوپاكەى لەناۋچوون.

كاتىك پاشا ھاتەدەر و بەدۋاى سەنخارىبدا گەپرا و لەناۋ مردوۋەكاندا نەبىنى، كەسى بۇ شوپىنى ھەنگرتنى ئەو رەوانە كرد. ئەۋيان لەگەل پىنج دەيىرەكەى كەيەكيان بەخت نەسر بوو، لەناۋ ئەشكەوتىكدا دۇزىيەۋە. زنجىريان لەدەست و پىيان كرد و بردىانە لای پاشاى منالەكانى ئىسرائىل. كاتىك ئەۋانى بىنى، كورنوشى برد. لەكاتى ھەلاتنى ھەتاۋ تا كاتى ئاۋا بوون، لەسوجدەدا بوو. دواتر بەسەنخارىبى وت:

فەرمانی پەرۆردگاری ئیমে چۆن دەبینیت. ئیمه ناناگا بووین و ئەو بەمیزی خۆی ئیوهی کوشت.

سەنحاریب وتی: پێش ئەوهی لەدیاری خۆمهوه بەریکەوم، بیستبووم پەرۆدگارەکتان ھاوکاریتان دەکات بەلام گوویم لەو وتانە نەگرت و لەسەرکێشی خۆم بەدەخت بووم. ئەگەر بەوتەکان رازی و ئاوزم دەبوو، بۆ شەری ئیوه نەدەهاتم، بەلام چارەپەشی بەسەر خۆم و سوپاکەمدا زالبوو.

پاشای منالەکانی ئیسرائیل وتی: سپاس بۆ خوای بەتوانا بەهەمان شیوه کە ئیমেی لەبەلای ئیوه رزگار کرد. ئەوهی تۆ و ھاوڕیکانتی بەزیندوووی هینشتەوه لەبەر ریزگرتن لەئیوه نەبوو بەلکو لەبەر ئەوهیە تا خراپتر لەوە ببینن و لەم دنیا و لەو دنیا چارەپەشی ببیتە بەشتان. خەلکەکی خۆتان ناگادار بکەنەوه خواوەندی ئیمه چ بەلایەکی بەسەر هینان تا ببینە وانەى داهااتوو. ئەگەر بەمشێوه نەدەبوو، خواوەند ئیوهی بەزیندوووی نەدەهینشتەوه چونکە خوینی تۆ و ھاوڕیکانت لای خواوەند لەخوینی عەنتەرەکان کەم بەهاترە.

پاشای منالەکانی ئیسرائیل فەرمانی بەسالاری پاسەوانەکانی خۆیدا و دەست و پێی ئەوانیان بەزنجیر بەستەوه و بۆ ماوهی حەفتا و دوو رۆژ بەناو بیت المقدسدا سوپاندیان. رۆژانە دوو نانی جۆیان بەهەر کامیان دەدا؟

سەنحاریب بەپاشای منالەکانی ئیسرائیلی وت: کوژران لەو کارەى لەگەڵ ئیمه دەیکەیت، باشترە، فەرمانی ئەو کارە بەدە. پاشا ئەوانی بۆ زیندانی ئیعدام رهوانه کرد. خواوەند وهی بۆ شۆعیای پیغه مەبەر رهوانه کرد: بەپاشای منالەکانی ئیسرائیل بلی سەنحاریب و ھاوئلانی نازاد بکات تا خەلکەکی خۆیان بترسینن. ریزیان لیبگریت و چوارپێیان پێبەدات تا بگەنە ولاتەکی خۆیان.

شۆعیای پەيامی خواوەندی بەپاشا راگەیاندا. پاشا ئەو کارەى کرد و سەنحاریب و ھاوئلانی پۆشتن تا گەیشتنە بابل. کاتیگ گەشتنە بابل، خەلکی کۆکردەوه و بەوانی وت کە خوا چ بەلایەکی بەسەر سوپاکەیدا هیناوه. کاهینان و جادووگەران پێیان وت: ئەى پاشای بابل، ئیمه داستانی پەرۆردگاری ئەوان و پیغه مەبەرەکیانمان بەو وهی یەى بۆ خەلکی رهوانه کردبوو، بۆ تۆ باس کرد بەلام بەوتەکانی ئیمه رازی نەبوویت. کەس ناتوانیت رووبەرۆوی خواوەندی ئەم خەلکە ببیتەوه.

هیرشه که ی سهناریب مناله کانی نیسرائیلی ترساند. خواوهند زیان و به لای نهوی له سهر هه لگرتن تا بینه وانه یهک بۆ داهاتوان. سهناریب دوی نهو رووداوه حوت سالی دیکه ژیا و مرد.

دهسته یهک له شوینکه وته کانی کتیب گومانیان کردووه پاشای مناله کانی نیسرائیل که سهناریب هیرشی کرده سهر، شهل بوو. شهل نهو به هوی عهره قی النساء وه بوو. سهناریب به هوی لاوازی و نه خووشی نهو چاوی ته ماحی بپریه ولاته که ی. پیش سهناریب یه کیک له پاشا کانی بابل به ناوی لیفر هیرشی کردبووه سهر. بهخت نهر کوپه مام و ده بیری نه م پاشایه بوو. خواوهند بایه کی رهوانه و سوپاکه ی نهوی له ناو برد. پاشا و ده بیره که ی گیانیا ن ده بربرد. نه م پاشایه به دهستی کوپه که ی کوژرا و بهخت نهر له کوژرانی هاوری که ی خوی توپه و کوپی باوک کوژی کوشت. دوی نهوه سهناریب که نیشته جینی نهینه وا بوو، له گهل پاشای نازهر بایه جان هیرشی کرده سهر پاشای مناله کانی نیسرائیل. پاشای نازهر بایه جان سهلمانی چهپ دهست بوو. نازاوه له نیوان سهناریب و سهلمان روویدا و شهپی یه کیان کرد تا نهوه ی سوپاکه یان له ناوچوو و کالاکانیا ن له لایه ن مناله کانی نیسرائیله وه تالان کرا.

دهسته یهک گومان دهکن نهوه ی بۆ شهپی حزقییا هاوری شو عیا پوشت، سهناریب پاشای مهرصل بوو و کاتیک له گهل سوپاکه ی خوی گه ماروی خسته سهر بیت المقدس، خواوهند فریشته یه کی رهوانه کرد و سهد و ههشتا و پینچ هزار له سوپاکه ی کوشت. ماوه ی پاشایه تی پاشای مناله کانی نیسرائیل بیست و نو سال دریزه ی کیشا.

دوی نهو مهنشا کوپی حزقییا بۆ ماوه ی سی و پینچ سال پاشایه تی کرد. نامون کوپی مهنشا دوانزه سال له سهر تهختی پاشایه تی دانیشت تا نهوه ی به دهستی هاوه لانی خوی کوژرا. دوی نامون، یوشیا کوپی نامون سی و یهک سال پاشایه تی کرد تا به دهستی فیرعونی لووت براو و ناتهوانی میسر کوژرا.

دوی نهو یا هو نه حاز پاشایه تی گرتدهست و فیرعونی لووت براو بۆ شهپی نهو لهشکری کیشا. نهوی گرت و بردی بۆ میسر و یوقاقیم کوپی یا هوا نه حازی وهک پاشا کرده جیگری باوکی. خهراجی له سهر دانا. یوقاقیم خهراجی له مناله کانی نیسرائیل

وهرده‌گرت و پاشایه‌تییه‌که‌ی بۆ ماوه‌ی دوانزه‌ سال بەرده‌وام بوو. دوا‌ی ئەو یویاحین پاشایه‌تی گرتە‌ده‌ست. سێ مانگ دوا‌ی دەسپێکی پاشایه‌تی، بەخت نەسر بە‌مه‌به‌ستی شەڕ کردن هێرشی کردە‌سەر. ئەوی گرت و بردی بۆ بابل و مه‌ت‌نیا مامی ئەوی وه‌ک پاشا دە‌ست‌نیشان کرد و بە‌صدیقا ناوی برد. صدیقا دژایه‌تی بەخت نەسری کرد. بەخت نەسر هێرشی کردە‌سەر. ئەوی گرت و منالە‌که‌ی له‌به‌رچاوی خۆیدا سه‌ر‌بەری. شاره‌که‌ی وێران کرد و منالە‌کانی ئیسرائیلی نەسیر کرد و له‌گه‌ڵ پاشا نەسیر کراوه‌که ئەوانی بۆ بابل برد. له‌وی بۆون تا کوروش کۆپی جاماسپ کۆپی نەسب، به‌هۆی په‌یوه‌ندی خزمايه‌تی له‌گه‌ڵ ئەوان، دووباره ئەوانی بۆ بیت المقدس گه‌رانده‌وه چونکه دایکی کوروش جاویل و به‌وته‌یه‌ک حاویل ئیسرائیلی بوو. ماوه‌ی پاشایه‌تی صدیقا له‌گه‌ڵ سێ مانگ پاشایه‌تییه‌که‌ی یوحیا ده‌ سال و سێ مانگ بوو. دوا‌ی ئەوه پاشایه‌تی بیت المقدس و شام که‌وته ده‌ستی له‌ه‌راسب و ده‌ست‌نیشان‌ده‌ی ئەو، بەخت نەسر بوو.

له‌مه‌مه‌د کۆپی ئیسحاق ده‌گێر‌نه‌وه: کاتی‌ک صدیقه پاشای منالە‌کانی ئیسرائیل که‌پێشتر ناماژ‌ه‌مان به‌داستانه‌که‌یدا، مرد، کاروباری منالە‌کانی ئیسرائیل شله‌ژا. دژایه‌تی یه‌کتر و یه‌کتريان کوشتار کرد. شو‌عیا پیغه‌مه‌به‌ر ره‌وانه کراو بوو به‌لام گو‌ییان له‌وته‌کانی نه‌گرت و خویان نه‌په‌ره‌ستی. کاتی‌ک له‌سەر کاره‌کانیان بە‌رده‌وام بوون، خواوه‌ند به‌شو‌عیای فه‌رموو له‌ناو خه‌لکه‌که‌ت بۆ وتاردان بوه‌سته تا له‌زمانی تووه وه‌حی بکه‌م. کاتی‌ک بۆ وتاردان هه‌ستا، خواوه‌ند زمانی بۆ وه‌حی گو‌ی، نامۆزگاری کردن و ناگاداری کرد‌نه‌وه و له‌رووداوه‌کان ئەوانی ترساند. نیعمه‌ته‌کانی خواوه‌ندی ژمارد و فه‌رمووی رووبه‌رووی مه‌ترسییه‌کان بوونه‌ته‌وه. کاتی‌ک شو‌عیا کۆتایی به‌قسه‌کانی هینا، هێرشیان کردە‌سەر تا بیکوژن. له‌ده‌ست ئەوان هه‌لات و گه‌یشه‌ دارێک. داره‌که قه‌لشتی برد و رۆشته ناو داره‌که. شه‌یتان گه‌یشت و سوچپێکی جله‌کانی گرت و نیشانی خه‌لکانیدا. به‌مشار داره‌که‌یان بپریه‌وه و ئەویان له‌گه‌ڵ داره‌که کرد به‌دوو که‌رت.

داستانی شو‌عیا و ئەو نه‌ته‌وه‌ی ئەویان کوشت، له‌مه‌مه‌د کۆپی سو‌ه‌ی‌لی بوخاری بیستومه.

گِیرانه‌وی روداوه‌کانی له‌هراسب و کوره‌کهی به‌شتاسب و ویرانی بیت المقدس

له‌سهر دهستی به‌خت نه‌سر

دوای که‌یخوسره‌و، له‌هراسب کوپری که‌ی وه‌جی کوپری که‌ی مهنوش کوپری که‌یفاشین پاشایه‌تی فارسه‌کانی گرت‌ده‌ست. که‌یخوسره‌و نه‌وی وه‌ک پاشا ده‌ست‌نیشان کردبوو. کاتی‌ک تاجی له‌سهر نا، وتی: ئی‌مه‌ چاکه‌ پینش هه‌موو کاره‌کانی دیکه‌ ده‌خین. له‌سهر ته‌ختی جه‌واهر نیشان و رازاوه‌ به‌جوژه‌کانی خشل، دانیش‌ت و فه‌رمانیدا تا له‌سهرزه‌مینی خوراسان بناغه‌ی شاری به‌لخیان داپرشت و ناوی نا حسنا. دیوانه‌کانی دروست کرد و پاشایه‌تی به‌هیز بوو. سوپایه‌کی بو‌خوی دروست کرد و زه‌وییه‌کانی ناوه‌دان کرده‌وه. خه‌راجی وه‌رگرت تاخه‌رجی سوپاکه‌ی بدات. به‌خت نه‌سری ده‌ست‌نیشان کرد که‌ به‌وته‌یه‌ک ناوی نه‌و به‌فارسی به‌ختره‌شه‌ بوو.

له‌هوشام کوپری محهمه‌دی که‌لبی ده‌گِیرنه‌وه: له‌هراسب برزای کاووس بوو و بناغه‌ی شاری به‌لخی داپرشت. له‌روژگاری نه‌و شکو و مه‌زنی تورکه‌کان فراوان بوو. شوینی نیشته‌جی بوونی له‌هراسب به‌لخه‌ که‌له‌ویوه‌ شه‌ری له‌گه‌ل تورکه‌کان ده‌کرد. ده‌لئیت به‌خت نه‌سر له‌روژگاری له‌هراسب و سوپاسالاری روژئاوای دیجله‌ له‌نیوان سه‌رزه‌مینی نه‌هواز تا سه‌رزه‌مینی رۆم له‌ده‌ست نه‌ودا بوو. به‌ریکه‌وت تا گه‌یشته‌ دیمه‌شق و خه‌لکه‌کهی به‌ناشتی له‌گه‌لی ریکه‌وتن. یه‌کیک له‌سه‌رداره‌کانی خوی به‌ره‌و بیت المقدس ره‌وانه‌ کرد و له‌گه‌ل پاشای مناله‌کانی ئیسرائیل که‌ له‌مناله‌کانی داوود بوو، په‌یمانی ناشتی به‌ست. چه‌ندین که‌سی وه‌ک بارمه‌ وه‌رگرت و له‌ویوه‌ گه‌پایه‌وه. کاتی‌ک گه‌یشته‌ ته‌به‌ریه، خه‌لکانی مناله‌کانی ئیسرائیل هیزشیان کرده‌ سه‌رپاشاکه‌ی خویان و خوینیان پرشت و وتیان: بارمه‌ت به‌بابلیه‌کاندا و ئی‌مه‌ت ریسوا کرد. خویان بو‌ شه‌ر ناماده‌ کرد و سه‌رداره‌کهی به‌خت نه‌سر نه‌وی له‌رووداوه‌کان ناگادار کرده‌وه. وه‌لامی بو‌ گه‌پایه‌وه‌ که‌بارمه‌کان بکوژیت و له‌شوینی خوی بمینیته‌وه‌ تا خوی ده‌گات. به‌خت نه‌سر به‌ریکه‌وت تا گه‌یشته‌ به‌یت المقدس و به‌زۆر ده‌ستی به‌سه‌ر شه‌ره‌که‌دا گرت. شه‌رکه‌رانی گوشت و ژن و مناله‌کانی نه‌سیری کرد.

ده‌لین: به‌خت نه‌سر نه‌رمیای پیغه‌مبه‌ری له‌ناو زیندانی مناله‌کانی ئیسرائیلدا بی‌نی. خواوه‌ند نه‌وی وه‌ک پیغه‌مبه‌ر ره‌وانه‌ کردبوو تا مناله‌کانی ئیسرائیل له‌روودای

بهخت نهسر ناگادار بکاتهوه و پنیان بلیت نهگهر تۆبه نهکن و دهست لهکار و کردهوهکانی خویان ههلهنگرن، خوا کەسێک دهکاته فهرازانپهروای ئهوان که شهپرکهرازیان بکوژیت و ژن و منالهکانیان به نهسیری بیات.

بهخت نهسر به ئهرمیای وت: داستانهکه چیه؟

ئهرمیا وتی: خواوهند ئهوی رهوانه کردوه تا خهلهکهکی له چاره نویسی ئهوان ناگادار بکاتهوه. ئهویان به درۆزن ناوبرد و خستیانه زیندانهوه.

بهخت نهسر وتی: چ خهلهکانیکی خراب بوون که ناههرمانی نیردراوی خویان کرد.

نازادی کرد و ریژی لیگرت.

لاوازهکانی منالهکانی ئیسرائیل، له دهوری ئهرمیا کۆبونهوه و وتیان: خراپه مان کرد وسته ممان کرده پیشه، ئیستا لهوی کردوومانه تۆبه دهکین و پهشیمانی خۆمان دهرده برین. داوا له خواوهند بکه به تۆبه کهکی ئیمه رازی بییت. ئهرمیا له پهروهردگار پارایهوه. وهی هاته خوار: ئه کاره ناکهن، ئهگهر راست دهکن لهگهڵ تۆدا له شار بمیننهوه. ئهرمیا له فهرمانی خواوهند ناگاداری کردنهوه. وتیان: چون لهشاریک که ویران بووه و خوا له خهلهکهکی تۆپهیه، بمینینهوه. نهیانویست بمیننهوه و بهخت نهسر بۆ پاشای میسر نامه نویسی که دهستهیه که له بندهکانی من بۆ لای تۆ ههلاتوون، ئهوان بۆ من بگهڕینهوه وهگهر نه بۆ شهڕی تۆ بهرینه کهوم و دیاری تۆ ویران و له ژیر سمی ئهسپهکانم دهشیلیم. پاشای میسر له وهلامدا بۆی نویسی: ئهوانه بهندهی تۆ نین به لکو نازادهکان.

بهخت نهسر هیرشی کردهسر و کوشتی و خهلهکی میسری ئهسیر کرد. لهویوه بۆ سههره مینی مهغریب بهریکهوت و گهیشه دوورترین ناوچهی مهغریب. دواي ئهوه زۆریه که له خهلهکانی فهلهستین و ئهردهنی ئهسیر کرد که دانیال و پیغه مبهرهکانی دیکه له ناویاندا ده بیهران.

دهلیت: لهو رۆژگارهدا منالهکانی ئیسرائیل بلاویبونهوه و دهستهیهکیان له سههره مینی حیجاز لهیهسرب و وادی ئهلقورا و شوینهکانی دیکه نیشتهجی بوون.

دهلیت: خواوهند وهی بۆ ئهرمیا نارد: دووباره بیت المقدس ئاوهدان دهکمهوه، برۆ و لهوی دابهزه. ئهرمیا پۆشت. ئهو شاره ویرانه بوو، بهخۆی وت: سبحان الله، خواوهند فهرمانی پیداویم، لهم شاره دابهزم چونکه ئیره ئاوهدان دهکاتهوه، ئیره چون

دەتوانرىت ئاۋەدان بىكرىتەۋە و چۇن خواۋەند دواى مردن زىندوۋوى دەكاتەۋە. ئەوسا سەرى خستە سەرزەۋى و خەۋى لىكەوت. كەرەكەى خۇى و سەۋەتەيەك خواردەمەنى پىبۋو، بۇ ماۋەى حەفتاسال لەخەۋدا ماىەۋە تا ئەۋەى بەخت نەسر و پاشاكەى لەناۋچوون.

ماۋەى پاشايەتى لەھراسب سەد و بىست سال درىژەى كىشا و دواى ئەۋ بەشتاسى كوپى پاشايەتى گرتەدەست و ئاگادار بوۋىەۋە كەدىارى شام وىزان و درنەكان لەسەرزەمىنى فەلەستىن فراوان و لەمروڤقەكان كەس لەۋى ئەماۋەتەۋە. لەناۋ منالەكانى ئىسرائىل لەبابل جاریدا ھەركەس دەخوازىت بۇ شام بگەرىتەۋە. يەككىك لەبنەمالەى داۋودى كرده پاشاى ئەۋان و فەرمانى ئاۋەدان كرددنەۋەى بيت المقدس و سەر لەنۋى دروست كرددنەۋەى مزگەۋتەكەى پىدل. ئىسرائىلىيەكان بارىان بەست و بيت المقدسيان ئاۋەدان كردهۋە. خواۋەند چاۋەكانى نەرمىاي كردهۋە و سەيرى شارهكەى كرد كەچۇن ئاۋەدان دەبوۋىەۋە و بناغەى دەگرت. لەخەۋدابوۋ تا ئەۋەى سەد سال تىپەرى. ئەوسا خواۋەند لەخەۋ بەناگای ھىنايەۋە و گومانى دەكرد كارڤرىك زياتر نەخەۋتوۋە. شارهكەى بەچۇل و خالى لەدانىشتوۋان بىنىبوۋ، كاتىك سەيرى كرد وتى: دەزانم خواۋەند بۇ ھەموو شتىك بەتوانايە.

دەلىت: منالەكانى ئىسرائىل لەبيت المقدس نىشتەجى بوون. كاروبارىان ساماندىرا و ژمارەيان زىادى كرد تا لەدەۋرانى پاشايى تىرەكان، رۆمىەكان بەسەرىاندا زالبوون و دواى ئەۋە چىتر ھىچ كات كۆنەبوۋنەۋە و يەكيان نەگرتەۋە.

ھوشام دەلىت: دەرکەۋتنى زەردەشت كەناگر پەرسەتەكان ئەۋ بەپىغەمبەرى خۇيان دەزانن، لەرۆڤگارى بەشتاسب بوو. بەگومانى دەستەيەك لەزاناكانى شوينكەۋتەى كتىب، زەردەشت لەخەلكانى فەلەستىنە و خزمەتكارى يەككىك لەقوتابىيەكانى نەرميا بوو. لەۋ نزيك كەۋتەۋە و خىانەت و درۆى لەگەل كرد. نفرىنى كرد و گول و گەر بوو و لەۋىۋە بەرەۋ دىارى ئازەبايەجان بەرىكەوت و بناغەى ئايىنى ئاگرپەرەستى داپشت. لەۋىۋە پۇشتە لاي بەشتاسب كەنىشتەجىنى بەلخ بوو. كاتىك پۇشتە لاي و دىنەكەى خۇى بۇ ئاشكرا كرد، بەشتاسب دىنەكەى پەسەند و خەلكى بۇ رازى بوون بەۋ ئايىنە تازەيە ناچار كرد. لەسەر ئەم كارە ژمارەيەكى زۆر لەكەسانى ژۇر دەست و خەلكانى كوشت تا ئەۋەى بەئايىنى زەردەشتى رازى بوون.

به‌لام زاناکانی شوینکته‌ی هوال و شاره‌زایانی میژوو وتوویانه‌ی که‌ی له‌راسب له‌گه‌ل خه‌لکه‌که‌ی هه‌لس و کهوت و کرده‌وه‌یه‌کی په‌سهند کراوی گرت‌ه‌بهر و پاشاکانی ده‌روبه‌ری ئیرانشاری به‌سه‌ختی سه‌رکوت کرد و به‌خشش و ریژی فراوانی له‌هاوه‌لانی خزی ده‌گرت. بۆ هه‌لکه‌ندنی چاله‌کان و بینا کردنی بیناکان و ئاوه‌دانی شاره‌کان هه‌لوی زۆری دهدا. پاشاکانی رۆم و مه‌غریب و هیند و شوینه‌کانی دیکه سالانه باجیان پیده‌دا و له‌نامه‌کان ریژی نه‌ویان ده‌گرت و نه‌ویان به‌شای شاکان ناو ده‌برد چونکه له‌هیز و شکۆی ئه‌و ده‌ترسان.

ده‌لین: به‌خت نه‌سر له‌ئورشه‌لیمه‌وه گه‌نج و سامانی فراوانی بۆ برد و کاتیگ هیزی ئه‌و به‌ره‌و لاوازی پوشت، کوپه‌که‌ی خۆی به‌شتاسبی کرده پاشا و خۆی له‌پاشایه‌تی به‌دور گرت و کاروباری ولاته‌که‌ی به‌و سپارد. ماوه‌ی پاشایه‌تی له‌راسب وه‌ک ئاماژه‌یان پیداوه، سه‌د و بیست سال دریزه‌ی کیشا.

ده‌لین: به‌خت نه‌سر که‌شه‌ری له‌گه‌ل مناله‌کانی ئیسرائیل کرد، ناوی به‌ختره‌شه‌یه و پیاویک بوو له‌عه‌جه‌مه‌کان و له‌مناله‌کانی گوهرز. ساله‌کانی ته‌مهنی دریز بوویه‌وه و له‌سیسه‌د تیپه‌ری. خزمه‌تی له‌راسب باوکی به‌شتاسبی ده‌کرد. له‌راسب ئه‌وی بۆ شام و بیت المقدس ره‌وانه کرد تا جووله‌که‌کان له‌وی ده‌رپه‌رنییت. پوشت و گه‌رایه‌وه و دوا‌ی له‌راسب خزمه‌تی کوپه‌که‌ی یانی به‌شتاسبی کرد و دوا‌ی ئه‌و خزمه‌تی به‌همهن و به‌همهن نیشه‌ته‌جینی شاری به‌لخ بوو و به‌لخیان به‌حه‌سنا ناو ده‌برد. به‌همهن فرمانی به‌به‌خت نه‌سر دا بپرواته بیت المقدس و جووله‌که‌کان ده‌ریکات. هۆکاره‌که‌ی ئه‌وه بوو فرمانه‌وه‌ای بیت المقدس هیزشی کردبووه نیردراوانی به‌همهن و چند که‌سیک له‌وانی کوشتیوو. کاتیگ به‌همهن ئاگادار بوویه‌وه، به‌ختره‌شه‌ی بانگ کرد و ئه‌وی وه‌ک شای بابل ده‌ستنیشان کرد و فرمانی پیدا بپرواته بابل و له‌ویوه بپرواته شام و بیت المقدس و هیزش بکاته سه‌ر جووله‌که‌کان و پیاوه‌کانیان بکوژیت وژن و مناله‌کانیان نه‌سیر بکات. سه‌رپشکی کردتا هه‌رکه‌سیک له‌گه‌وره‌کان که‌ده‌خوازیت بکاته هاویری خزی و ئه‌و له‌بنه‌ماله‌ی پاشایه‌تی داریوش کوپی میه‌ری هه‌لبژارد که له‌مناله‌کانی مازی کوپی یافس کوپی نوحه. ئه‌و خوشکه‌زای به‌ختره‌شه بوو.

هه‌روه‌ها کوروشی که‌یکوانی هه‌لبژارد که له‌مناله‌کانی غه‌یله‌م کوپی سامه و خه‌زینه‌داری به‌همهن بوو له‌گه‌ل نه‌خشویریش کوپی کورش کوپی جاماسب که

سال پاشایەتی ئەو ناوچەى کرد و کاتیك مرد، کۆرەكەى بەلتشسەر بۆ ماوهى يەك سال پاشایەتی کرد.

کاتیك بەلتشسەر پاشایەتی گرتەدەست، کاروبارەکان پەڕیشان بوون. بەهەمن کاتیك بۆ سەرزەمینى رۆژەهلات پوشت، ئەوى لەسەر کار لا برد و لەجیاتى ئەو داریوشى مازەوى کەرەچەلەكى بۆ مازى کۆپى یافس کۆپى نوح دەگەرێتەوه، وەك پاشای بابل و سنورەکانى دەوروبەرى وەك شام دەستنیشان کرد. ئەو بەلتشسەرى کوشت و بۆ ماوهى سێ سال پاشایەتی کرد. دواتر بەهەمن ئەوى لەسەر کار لا برد و کیرەشى غەیلەمى وەك پاشا دیارى کرد که لەمانەکانى غەیلەم کۆپى سام کۆپى نوحە. غەیلەم ئەو کەسەیه کاتیك جامر لەگەل مازى بەرەو رۆژەهلات پوشت، هاورێیەتی دەکرد و کاتیك کیرەش پاشایەتی بابلی گرتەدەست، نامەى بۆ بەهەمن نووسى تا لەگەل مانەکانى ئیسرائیل هەلس وکەوتیکى نەرم بگرتەبەر و رینگەیان بدات، لەهەر شوینیک دەخوازن نیشتهجى ببن و بۆ سەرزەمینەكەى خویان بگەرێتەوه و کەسێك وەك فرمانرەواى ئەوان دەستنیشان بکات. مانەکانى ئیسرائیل دانیاالى پیغمبەریان هەلبژارد. دانیاال هەلسوورانى کاروبارەکانى ئەوانى لەئەستۆ گرت. کیرەش بۆ ماوهى سێ سال پاشایەتی بابل و دەوروبەرى کرد. ئەم سالانە لەکاتی زال بوونى بەخت نەسر تا کۆتایى پاشایەتی ئەو و مانەکانى و پاشایەتی کیرەشى غەیلەمى، بەقوناغى ویرانى بیت المقدس هەژمار دەکریت و ماوهکەى حەفتا سالە.

دواى ئەو، یەکیك لەخزمەکانى بەهەمن بەناوى ئەخشوارش کۆپى کیرەش کۆپى جاماسب که بەزانا ناودەبرا، پاشایەتی بابلی گرتەدەست. یەکیك بوو لەو چوار سالارەى بەخترەشە لەکاتی پوشتن بۆ شام هەلبژاردبوو. بۆیه وەك پاشای بابل دەستنیشان کرا چونکە بەشێوهیەكى شیاو بۆ لای بەهەمن گەرایەوه. کەرئەردەشیر کۆپى دەشکال که لەلایەن بەهەمنەوه وەك فرمانرەواى سند و هیند دەستنیشان کرابوو، دژایەتی بەهەمنى کرد. شەشسەد هەزار کەس شوینکەوتەى ئەو بوون. بەهەمن فرمانرەواى ئەو ناوچەى بەئەخشو یەرش سپارد و فرمانى پێدا هێرش بکاتە سەر کەرئەردەشیر. ئەخشو یەرش هێرشى کردەسەر و خۆى و زۆر بە شوینکەوتەکانى کوشت. بەهەمن سنوورى فرمانرەواى ئەوى زیاد کرد و چەند ویلاىەتی دیکەى پێبەخشى. ئەو لەشووش نیشتهجى و گەرەکانى کۆکردەوه و

گۆشتی دەرخواردی خەلکدا و لەیەک رۆژ بۆ سەد و بیست سالار ئالای هەلکرد. لەگەڵ هەر سالاریک هەزار پیاوی شەپکەری رەوانە کرد. هەرکامیان بۆ شەپ بەرابەر بوو لەگەڵ سەد پیاو.

شوینی نیشتهجی بوونی ئەخشو یەرش بابە بەلام بەزۆری لەشووش دەمایەوه. لەدیلهکانی منالەکانی ئیسرائیل ژنیکی بەناوی ئەشتەر کچی حاویل وەک هاوسەر هەلبژارد. مەردخای کۆرە پوور و برای شیرى ئەشتەر، ئەوی پەرۆردە کردبوو. دایکی مەردخای شیرى بەئەشتەر دابوو و هۆکاری هاوسەرگیری ئەخشو یەرش لەگەڵ ئەشتەر ئەوه بوو ژنەکهی خۆی کوشت کەناوی وەشتارا بوو. ژنیکی جوان ولەبەر ئەوهی پاشا پینی وت بی پەردە خۆی نیشانی خەلکان بدات تا هەمووان جوانی روخساری ئەو ببینن بەلام ژن رازی نەبوو، ئەوی کوشت و دواى کوشتنی ئەو زۆر گریا. پینان وت: سەیری ژنانی دنیا بکات. پاشا ئەو کارەى کرد و ئەشتەری هەلبژارد کەژنیکی ئیسرائیلی بوو.

بەگومانی نەصاری، کاتیک ئەخشویەرش رۆشته بابل، ئەشتەر کوریکى بۆ هینایە دنیا و ناوینا کیرهش.

پاشایەتی ئەخشویەرش چواردهسالی خایاند. مەردخای تەوراتی فیز کردبوو و باوەرى بەتایینی ئیسرائیلیەکان هینابوو. لەدانیاى پیغەمبەر و ئەو کەسانەى هاورییەتی ئەویان دەکرد وەک حەننیا و میشاییل و عازریا زانیاری زۆری دەستکەوت. داوايان لیکرد مۆلەتیان پیندات بۆ ئەوهی بپۆنه بیت المقدس بەلام رازی نەبوو و وتی ئەگەر هەزار پیغەمبەر لەئێوه لەگەڵ مندا بیت، تا ئەوکاتەى زیندووم کەسیان لەمن جیانا بێتەوه.

ئەخشویەرش کاری داوەرى بەدانیاى سپارد. هەموو کارەکانی خۆی بەو سپارد و وتی هەموو ئەو شتانەى لەخەزینەدا بوو و کاتی خۆی بەخت نەسر لەبیت المقدس هینابوو، دەربینیت و بیانگەرینیتەوه. دەستی بەدروست کردنەوهی بیت المقدس کرد کە لەدەورانی کیرهش کۆری ئەخشویەرش ئاوەدان بوویەوه.

ماوهی پاشایەتی کیرهش لەرۆژگاری بەهمەن و خەمانی بیست و دوو سال درێژەى کیشا. بەهمەن لەسیانزەهەم سالی پاشایەتی کیرهش مرد و مەرگی کیرهش لەسالی چوارەمی پاشایەتی خەمانیدا بوو. هەموو سائەکانی پاشایەتی کیرهش کۆری

ئەخشويەرش بېست و دوو سالە.

ئەمە گىرانبەھەكانە لە زاناكان و شارەزايانى مىژوو سەبارەت بەكاروبارى بەخت نەسر و چۆنئىيەتى ھەلس و كەوتى ئەو لەگەل مائەكانى ئىسرائىل. بەلام زاناكانى مىژووى كۆن لەمبارەوہ بۆچوونيان جياوازە.

بۆنمونه گىرانبەھەوى سەعید كورپى جوبەير بەمشيۆەيە: يەكئەك لەخەلكى مائەكانى ئىسرائىل تەوراتى دەخويندەوہ، دەگىرنەو گەشتە ئەم دىرە كە ((بعنا عليكم عبادا لنا اولى باس شديد. واتاكەي: بەندە خۇراگر و بەھىزەكانمان كرده فرمانبرەوايى ئەوان.)) گريا و چاوەكانى پىروو لەفرمىسك. ئەوسا كئىبەكەي بەست و وتى: ئەمە ئەو شتەيە خواوہند لەرۆزگارى ويستوہ. وتى: پەرورەدگار، ئەم پياوہ كەلەناوچونى مائەكانى ئىسرائىل لەسەر دەستى ئەو دەبىت، نيشانى منى بە. پياويك لەدانىشتووانى بابلى لەخەودا بينى بەناوى بەخت نەسر. ئەم ئىسرائىلە كەسيكى دەولەمەند و بەتوانا بوو. لەگەل نۆكەر و سامانەكەي خۇي مەبەستى رۇشتن بۆ بابلى كرد. وتيان: بۆ كوي دەپويت؟ وتى: بۆ بازرگانى دەپۆم. لەبابل لەمائىك دابەزى و ئەو شويئەي بەكرى گرت. كەس جگە لەخۇي لەناو مائەكەدا نەبوو. نيازەندانى كۆدەكردەوہ و نيازەكانى بەراوہردە دەكردن. ھەركەس دەھات، ھاوكارى دەكرد و وتى: ئايا كەسيكى ديكە ھەيە نيازەمەند بىت؟

وتيان: بەئى، كەسيك ھەيە لەفلان بنەمائە كەنەخۆشە و ناوى بەخت نەسرە.

ئىسرائىلى بەكۆيلە و نۆكەرەكانى خۆت با بپۆين بۆ سەردانى. كاتىك گەيشتە لاي

ئەو، وتى: ناوى تۆ چىيە؟

وتى: بەخت نەسر.

ئىسرائىلى بەكۆيلەكانى خۇي وت ھەلىبگرن و ببەن بۆ لاي خۇيان. پەرەستارى لىكرد تا چاك بوويەوہ. جل و بەرگى لەبەر كرد و رۆژى پىدا. دواتر ئىسرائىلى رايگەياند دەيەويت بگەرتەوہ. بەخت نەسر گريا و ئىسرائىلى وتى: گريانى تۆ لەبەر چىيە؟

وتى: بۆ ئەوہ دەگرىم ئەو ھەموو چاكەت لەگەل كردم بەلام ھىچم نىيە بەتۆي بەم.

ئىسرائىلى وتى: شتىكى سادەيە ھەيە كەئەگەر بەپاشايەتى گەيشتت، لەمنى

درىغ نەكەيت.

بهخت نەسر بەدوايدا دەپوشت و دەپوت: گالتەم پېدەكەيت؟ هیچ رېگرېكى نەدەبيني بۇ ئەوہى بەدواكەى رازى بېيت بەلام برۆاى وابوو گالتەى پېدەكات. ئيسرائىلى گريا و وتى: دەزانم بۇ بەدواكەى من رازى نابيت چوونكە خواوەند دەپەويت قەزای خۆى بەنەنجام بگەيەنيت. لەكتىبەكەى ئەودا تۆمار كراوہ و رۆزگارى كارى خۆى نەنجام دەدات.

صيحون پاشاى پارسى بابل وتى: چى دەبوو ئەگەر پېشەنگيکمان بۇ شام رەوانە دەکرد.

وتيان: چ زيانىكى هەيە ئەگەرى رەوانەى بکەيت؟

وتى: چ كەسيكتيان پى باشە.

وتيان: فلانكەس.

صيحون ئەو پياوہى رەوانە کرد. سەد ھەزار سكەى پيدا. بەخت نەسر لەچېشتخانەكەى ئەودا بوو. تەنيا بۇ خواردن دەپوشتە ئەوى. كاتيك پېشەنگ گەيشتە شام، بينى ئەوى زياتر لەھەر شوينىكى ديكە ئەسپ و پياوى شەركەرى هەيە. پەريشان بوو وپرسىارى هېچى نەکرد. بەخت نەسر دەپوشتە ناو كۆبوونەوہى خەلكى شام و بەردەوام دەپوت: بۇ لەگەل بابليەكان شەپ ناكەن، ئەگەر ھيرشيان بکەنەسەر، خەزىنەكانيان دەكەويتە بەردەستى ئيوہ.

لەوہلامدا دەيانوت: ئيمە ھونەرى جەنگ نازانين و شەركەر نين. هېچ كۆپريك نەبوو كەنەبينييت.

گەرپانەوہ و پېشەنگ پاشاى لەھەموو روداوہكان ئاگادار كردهوہ. بەخت نەسر بەسوارەكانى پاشاى دەوت: ئەگەر پاشا بانگى من بكات، شتىكى ديكە دەھينمە سەرزمان. پاشا ئەوى بانگ کرد و بەخت نەسر بۆچوونى خۆى باس کرد. وتى فلانكەس لەبەر ئەوہى ژمارەيەكى زۆرى ئەسپ و پياوى شەركەرى لەوى بينى، پەريشان بوو و پرسىارى هېچى نەکرد. بەلام من لەناو كۆبوونەوہى خەلكانى شام دانىشتم و بەم شيوہ و بەو شيوہ وەلاميان دامەوہ. پېشەنگ بەبەخت نەسرى وت: منت ريسوا کرد، سەد ھەزار سكە وەرېگرە و واز لەم گەفتوگويە بيئە.

وتى: ئەگەر ھەموو خەزىنەى بابل بەمن بەدەيت، واز ناھينم.

رۆزگارى كارى خۆى کرد و پاشا وتى چى دەبوو ئەگەر سوپايەكمان بۇ شام

رەوانە دەکرد تا ئەگەر دەرفەتیان دەست کەوت، گورزى خۇيان بوەشىنن و بگەرىنەو.

وتیان: چ زىانیکی هەیه؟

وتى: کى پەسەند دەکەن؟

وتیان: فلانکەس.

وتى: نە، ئەو کەسە رەوانە دەکەم کە لەبارودۆخى شام ناگادارى کردمەو. داواى

بەخت نەسر و ئەوى رەوانە کرد. چوارهزار کەس لەسوارە هەلبێژدراوەکانى خۆى

پەيوەستى ئەو کرد. بەرىکەوتن و هيرشيان کردە سەر ويلایەتەکان و تا ئەو شوینەى

خواوەند ویستی، ئەسیريان گرت و کوشتار و ویرانیان نایەو. لەم ناوهدا صیحون

مرد و وتیان: پیاویک بکەنە جیگری ئەو.

وتیان: چاوەرى بکەن تا هاوولانتان لەشام بگەرىنەو، ئەگەرى هەیه بۆچوونيان

جیاواز بێت.

چاوەرییان کرد تا بەخت نەسر لەگەل ئەسیر و سامانەکان گەرایەو و لەناو

خەلکاندا دابەشى کرد. وتیان: کەس بۆ پاشایەتى لەو شیاوتر نییە.

کەسانى دیکە وتیان: بەخت نەسر بۆیە شەرى لەگەل منالەکانى ئیسرائیل کرد،

لەبەر ئەوەى یەحیا کوپى زەکەریایان کوشت.

ناماژەدان بەبێژەرانى ئەم وتەیه:

لەسەدى دەگێرنەو: کاتیک صیحائین ناگادار بوویەو پاشای منالەکانى

ئیسرائیل یەحیا کوپى زەکەریای کوشتوو، بەخت نەسرى بۆ شەرى ئەوان رەوانە

کرد.

لەكوپى ئیسحاق دەگێرنەو: خواوەند داواى شوئیا پیاویكى لە منالەکانى

ئیسرائیل بەناوى یاشیە کردە پاشا و خزرى وەك پیغەمبەرى ئەوان رەوانە کرد.

بەوتەى وەهب کوپى موبە ناوى خزر ئەرمیا کوپى خەلقیا و لەنەوى هاروونە.

لەوہب کوپى موبەى یەمەنى دەگێرنەو: خواوەند کاتیک ئەرمیای وەك

پیغەمبەرى منالەکانى ئیسرائیل هەلبێژارد، پێى فرموو: ئەى ئەرمیا، پێش ئەوى تۆ

ئنافرینم، هەلمبێژاردى و پێش ئەوى لەناو سکی دایکتا، خۆ بگریت، پاکم کردیتەو

و پېش ئەوہ بائغ ببیت، تۆم کردە پیغەمبەر و پېش ئەوہی بگەیتە تەمەنی کەمال،
تاقیمکردیتەوہ و بۆ کارئکی گەورە ھەلمبژاردیت.

خواوەند ئەرمیای بۆ لای پاشای منالەکانی ئیسرائیل رەوانە کرد تا رینۆینی
بکات و لەپەیام و ھەوالەکانی خواوەند ناگاداری بکاتەوہ.

دەلیت: لەناو منالەکانی ئیسرائیل دیاردەیی تازە دەرکەوت و دەستیان
بەگوناحەکان پیس بوو، ھەرامەکانیان ھەلال و نیعمەتەکانی خواوەندیان لەبیر کرد کە
لەسەنحاریب و سوپاکەیی ئەو رزگاری کردبوون. خواوەند وەحی بۆ ئەرمیا نارد تا
بپرواتە لای خەلکەکەیی و لەوتاری خواوەند ناگاداریان بکاتەوہ و پێیان بلی:
نیعمەتەکانی منیان لەبیر بیئت و لەدیاردە تازەکان دووریان بخەرەوہ.

ئەرمیا وتی: ئەگەر ھیزم پینەبەخشیت، لاوازم وئەگەر رینۆینیم نەکەیت ھەلە
دەکەم و ئەگەر ھاوکاریم نەکەیت، ریسوا دەبم.

خواوەند فەرمووی: مەگەر نازانی ھەموو کارەکان بەئیرادەیی من ئەنجام دەدرین.
دلەکان و دەستەکانم لەدەستدایە و ئەگەر بمەوینت، دەیانگۆژم. گۆژایەلی من دەبیئت و
من خواوەندی بی ھاوتام. ئاسمان و زەوی و ئەوہی لەناو ئەواندایە، بەوشەکانی من
ئافرینراون. من لەگەل دەریاکان قسەم کرد و تیگەیشت و فەرماندا و ئەنجامیدا.
سنورەکانم بۆ دیاری کردن تا سنوری خۆریان نەبەزینن. شەپۆلە کیۆہ ئاساکان دین و
کاتیک دەگەنە سنوری دیاریکراوی من، لەترسی فەرمانی من ریسوا و لاواز دەبن. من
لەگەل تۆم و بەبوونی من خراپە بەتۆ ناگات. من تۆم بۆ لای دەستەبەکی گەورە
لەئافرینراوکانی خۆم رەوانە کردووە تا پەیامەکەیی من بگەیینیت و کاتیک ھەموو
کەسەکان ببینە شوینکەوتەیی تۆ، پاداشتت پیدەبیرت و لەپاداشتی ئەوان کەم نابیتەوہ
و ئەگەر کەمتەرخەمی بکەیت، گوناحەکەت ھاوشیۆہی گوناحی ئەوانە لەبەر ئەوہی
ئەوانت لەگومراییی خۆیاندا بەجیھیشت و ھیچ لەگوناحی ئەوان کەم نابیتەوہ. بپۆ لای
خەلکەکەیی خۆت و بلی: خواوەند خۆپاریزی باوکانی خۆتانقان بێردەخاتەوہ و
دەبەوینت بۆ تۆبە ناچارتان بکات. لییان بپرسە باوکانی ئەوان لەپەرەستینی من چییان
پێپراوہ و لەئافەرمانی کردنی من گیرۆدەیی چ بەلایەک بوون. ئایا کەس پېش ئەوان
فەرمانبەری منی کردووە و بەو ھۆیەوہ بەدەبەخت و چارەپەش بووینت یا ئافەرمانی
منی کردووە کەبەھۆیەوہ بەختەوہری پێپرابینت؟ چوارپینکان کاتیک شوینە باشەکانیان

له بیر بیټ بۇ پوشتن بۇ ئەو شوینانە ھول دەدەن بەلام ئەم خەلگە لەلمومرگەى مردندا پیاسە دەکەن. زانا و راهیبەکانیان بەندەکانی منیان کردۆتە بەندەى خویمان و بۇ پەرەستینی شتەکانی دیکە ناچاریان کردون. بەپیچەوانەى کتیبەکەى من لەنیوان ئەوان داوهرى دەکات بەشیوہیەک پەرەستینی منیان لەبیر کردووہ و بەرابەر بەمن بویر بوون. ئەمیر و سەرکردەکانیان کوفرانى نیعمەت دەکەن و لەفریوی من پارێزراون. کتیبەکەى منیان پشتگوئى خستەوہ و پەیمانەکەیان لەبیر کردووم. بەندەکانى من فەرمانبەرى ئەوان دەکەن فەرمانبەرى کردنیك كەشیاوى هیچ کەسێک نییە و پەوان نییە بۇ نافەرمانى کردنى من، فەرمانەکانى ئەوان جیبەجى بکەن. دیاردە تازەکان کە بەھۆى لەخۆبایى بوونەوہ لەنایینەکەى من دروستیان کردووہ و تۆمەتى نارەوا بۇ نیردراوانى من ھەلدەبەستن. جەلالى من گەورەىە و جینگەى من سەرەوہیە و شان و شکۆى من لەپیشتر لەھەمووان و پەوا نییە فەرمان لەسەرپیچیکەران لەفەرمانەکانى من بێن و بەندە نافرینراوہکانى من بەخوا بزائن. خوینەرمانى تەورات و زاناکانیان لەمزگەوتە کان بەپەرەستینەوہ سەرقالان و ئاوەدانى دەکەنەوہ بەلام لەدینەکەیان تەنیا بەدواى دنیادا دەگەرین. فىقە تەنیا لەبەر زانست فىر دەبەن و زانست تەنیا لەبەر ئەنجامدان. منالەکانى پیغەمبەر فراوانن بەلام بەزیو و مەغروو و شوینکەوتەى کۆمەلن و نارەزوو دەکەن ریز و پینگەى باوکانیان پیپریت. گومان دەکەن بى راستى و بیرکردنەوہ و خواپەرەستى دەتوانن ئەو ریز و پینگەى بەدەست بێنن. بیریان نییە باوکانیان بەچ شیوہیەک ھاوکارى منیان کردووہ و لەبەرابەر ئەو کەسانەى دیاردەى تازەى و نەیارى نایینەکەى منیان ھیناوەتە کایەوہ، چۆن بەرگری و ھولیان داوہ و گیان و مالى خویمان بەخشىوہ و خۆراگر و راستگو بوون تا ئەوکاتەى نایینەکەى من سەرکەوتووہ و دینەکەى من گەشتۆتە ھەموو سوچ و پەناکان. من رینگەىکى نەرم و نیانم لەگەل ئەم خەلگە گرتۆتەبەر ئەگەرى ھەىە بگەرینەوہ، تەمەنیانم دریز کرد تا تیبفکرن. لەناسمانەوہ بارانیان پیدەبەخشم و زەوى دەروینم و رۆژیان پیدەدەم، بەسەر دوژمندا سەرکەوتوویمان دەکەم بەلام بەردەوام گوناح و نافەرمانى ئەوان زیاد دەکات. تاکەى بەم شیوہ دەبەن؟ مەگەر دەیانەوئیت فریوم بەدن یا گالتم پینیکەن؟ سویند بەگەورەى خۆم ناژاوەیەک دەنیمەوہ کەبیرمەند سەرسور بمینیت و حیکمەتى حکیم و رینگەچارەى چارەسەرکەر، بەرەو گومراى بروات. ستەمکارىکى بى بەزەى،

دلبره قی خوینرئژ ده که مه فرمانبره وای نهوان له گهل سوپایهک وهک شهوی دهیچوور و هاوشیوهی پهله هورهکان و کهشتیهکان وهک شهپول کهشهکانهوهی نالاکهی وهک ههلفرینی باز و هیرشه سوارهکانی وهک ههلفرینی ههلوکان بیت.

خواههند وهکی بۆ نهرمیا نارده خوار: من خه لکی منالهکانی ئیسرائیل لهسهه دهستی یافس لهناو ده بهم. یافس خه لکانی بابل له منالهکانی یافس کوپی نوحن.

کاتیك نهرمیا وهکی خواههندی بیست، گریا و جل و بهرگی دراند و خوئه میئشی بهسههری خویدا پرژاند و وتی: نهو رۆژهی له دایک بوون و نهو رۆژهی فییری تهورات بووم، به نهحلهت بن. خراپترین رۆژی من نهو رۆژه بوو چاوم به دنیا ههلهینا. منیان کردوو به کو تایی پیغه مبهران تا گرفتاری شهه و به لاکان بيم. نهگهه خیری منی دهویست منی نه ده کرده کو تایی پیغه مبهرانی منالهکانی ئیسرائیل چونکه له بهر من به دبهختی و چارههشی بهسهه نهواندا دهباریت.

کاتیك خواههند سکالا و گریانی نهرمیای بیست، بانگی کرد: نهی نهرمیا وهکی من دژوار بوو؟

وتی: بهلی، پهروهردگارا، پیش نهوهی منالهکانی ئیسرائیل له بارودوخیکی دژواردا ببینم، گیانی من بستینه.

خواههند فرمووی: سویند بهگه وهی خوم و سویند به بیت المقدس، منالهکانی ئیسرائیل لهناو ناهم تا نهو کاتهی تو بلیت.

نهرمیا لهوتاری خواههند شادمان و دلخوش بوو، وتی: سویند بهو کهسهی موسای بهراستی رهوانه کرد، هیچ کات به پهروهردگار نائیم، منالهکانی ئیسرائیل لهناو بیات.

نهرمیا پوشته لای پاشای منالهکانی ئیسرائیل و لهوهکی خواههند ناگاداری کردهوه. پاشا رازی بوو.

پاشا وتی: نهگهه پهروهردگار سزایمان بدات، بههوی زوری گوناچهکانی ئیمیهه و نهگهه لیمان خوش بیت، لههیزی خویهتی.

سی سال بهسهه هاتنه خوارهوهی وهکی تیپههری و خراپهکاری و ناههرمانی منالهکانی ئیسرائیل زیادی کرد و لهناو چونیان نزیک بوویهوه. وهکی کهمتر دههاته خوار، نهو دنیا یان لهبیر کرد و چیتر خواههند وهکی نهدهنارد. بهکاروباری

دنیاوه سەرقال بوون. پاشاکەیان وتی: ئەو منالەکانی ئیسرائیل، پێش ئەوەی سزای خوایی بگات و نەتەوێهەکی دڵرەق و خوینریژ بکاتە فەرمانرەوایی ئێو، لەکردهوهکانی خۆتان پەشیمان ببنەوه چونکە خواوەند بەتۆبەکان رازی دەبێت و لەگەڵ تۆبەکەران مێهرەبانە.

بەلام خەلک نەیانویست دەست لەکارو کردهوهکانی خۆیان هەلبگرن. خواوەند مەبەستی وێران کردنی لەدای بەخت نەسر کوپی نەبوزەرازان کوپی سەنخاریب کوپی داریاس کوپی نەمرود کوپی فالخ کوپی عابردا دروست کرد. باوەگەورێی ئەو یانی سەنخاریب دەیویست بەشەشسەد هەزار نالاً هێرش بکاتە سەر بیت المقدس.

کاتیئێک بەرێکەوت، پاشای بیت المقدسیان ناگادار کردەوه: بەخت نەسر هاورێ لەگەڵ سوپاکە ی دەیهوێت هێرش بکاتە سەر بیت المقدس. شا ئەرمیای بانگ کرد و کاتیئێک هات، وتی: ئەو بەلێنە ی خواوەند کە خەلکی بیت المقدس لەناو نابات، چی بەسەر هات.

ئەرمیا وتی: خواوەند بەلێنەکە ی خۆی دەباتەسەر و من باوەرم پێیهتی. کاتیئێک، کاتی دیاریکراو نزیک کەوتەوه و سەردەمی لەناوچوونی پاشایەتی منالەکانی ئیسرائیل گەیشت و خواوەند مەبەستی لەناو بردنی ئەوانی کرد، فریشتە یەکی رهوانە کرد و فەرمووی: بڕۆ لای ئەرمیا و داوا ی فتوا ی لێبکە. فریشتە لەروخساری پیاویئێک لە منالەکانی ئیسرائیل پۆشته لای ئەرمیا. پرسی: تۆ کییت؟

وتی: یەکیئێک لە منالەکانی ئیسرائیل، هاتووم سەبارەت بەخزمەکانم فتوا لەتۆ وەر بگرم چونکە بەپێی فەرمانی خواوەند چاکەم لەگەڵ کردوون بەلام چاکە و ریزگرتنی من پەرهی بەدوژمنایەتی ئەواندا. ئەو پێغەمبەر، لەمبارەوه فتوا ی خۆت بدە.

ئەرمیا وتی: چاکەیان لەگەڵ بکە و فەرمانەکانی خواوەند ئەنجام و چاوەڕوانی خێر بە.

دەلیت: فریشتە پۆشت و چەند روژێک دواتر بەهەمان روخسار گەرایەوه. لای ئەو دانیشت و ئەرمیا وتی: تۆ کییت؟

وتی: ئەو کەسەم بۆ وەرگرتنی فتوا سەبارەت بەخزمەکانم هاتە لای تۆ.

پینگەمبەر پێی وت: کردەوه کانیان گۆزا و لەگەل تۆدا چاک بوون؟

وتی: ئەی پینگەمبەر، سویند بەو کەسەى تۆى بەراستى و دروستى رهوانه کرد، هەر چاکەیهک کە خزمان لەگەل یەکی دەکەن، لەگەل ئەوان کردم تەنانەت زیاتریش. پینگەمبەر وتی: بۆلای کەسەکانى خۆت بگەرێرەوه و داوا لەخاوەند بکە ناشتی لەنیوان نیوهدا سەقامگیر بکات و بەرهزامەندى بتانکاتە هاودەمی یەک و لەتۆپەیی خۆى بتانپارێزێت.

فریشتە لای ئەرمیا پوشت و چەند روژیک تیپەری. بەخت نەسر و سوپاکەى کەهاوشیوهى کووله بوون، بیت المقدسیان گەمارۆدا بوو. منالەکانى ئیسرائیل دەترسان و پاشای منالەکانى ئیسرائیل پەڕێشان بوو. ئەرمیای بانگ کرد و وتی: ئەى پینگەمبەرى خوا، بەلێنى پەرورەدگار چى بەسەر هات؟ ئەرمیا وتی: من لەپەرورەدگار دانیام.

کاتیك ئەرمیا لەسەر دیواری بیت المقدس دانیشتیبوو ودانی بەهاوکاری خواوەند خوۆش بوو، فریشتە هات و لای ئەو دانیشت. ئەرمیا وتی: تۆ کییت؟ وتی: ئەو کەسەم سەبارەت بەکاری خزمەکانى خۆم هاتمە لای تۆ. پینگەمبەر وتی: هیشتا لەکردهوهکانى خویان پەشیمان نەبوونەوه؟ فریشتە وتی: ئەى پینگەمبەر، بۆ کردەوه کانیان لەگەل خۆم تا ئیستاکە خۆپاگر بووم و دەمزانی جگە لەتۆپەیی من گیردەى بەلا و زیان نابن و کاتیك ئەمڕۆ پوشتەمە لای ئەوان، بینیم سەرقالی ئەنجامدانى کارە نەشیاو و نارهواکانن. پینگەمبەر وتی: کاریان چییە؟

وتی: کاریکی گەورەیه کەهۆکاریکە بۆ تۆپە بوونی خواوەند. ئەگەر کردەوه کانیان هاوشیوهى پینشو دەبوو، تۆپە نەدەبووم و خۆپاگریم دەکرده پیشە و هیوام دەخواست پەشیمان ببنەوه، بەلام ئەمڕۆ لەبەر خواوەند و لەبەر تۆ تۆپەم و هاتووم ناگادارت بکەمەوه. سویندت دەدم بەخوا نفرینیان بکەیت تا خواوەند لەناویان بیات. ئەرمیا وتی: ئەى پاشای ئاسمانەکان و زهوی، ئەگەر لەسەر رینگەى راستن بیاننیلەرەوه و ئەگەر گوناحکارن و لەکار و کردووهکانى ئەوان رازی نیت، لەناویان ببە.

کاتیك وشەکان لەدەمی ئەرمیا هاتنەدەر، خواوەند هەرەبروسکەیهکی رهوانه کرد

و شوینی قوربانی کردنی سوتاند و حەوت دەرگاکی بەزەویدا بردە خوار.
 کاتیک ئەرمیا ئەمەیی بینی، نالاندى و خۆلى کرد بەسەری خۆیدا، وتى: ئەى
 پاشای زەمین و ئەى ارحم الراحمین! ئەو بەئینەى بەمنتدا چى بەسەر هات؟
 وەحى هات: ئەى ئەرمیا، ئەمە بەهۆى فتواکەى تۆوێهە کە بەنێردراوەکەى ئیعمەت
 راگەیاندا، بەسەر ئەواندا دەباریئت.

ئەرمیا زانی مەبەست لەو فتوایە کە سى جار هینایە سەرزمان و ئەو پیاو
 نێردراوی خواوەند بوو. لەناو خەلکان رایکرد و بوو بەهاوودەمی دڕندەکان. بەخت
 نەسر هاورى لەگەل سوپاکەى پۆشتە ناو بیت المقدس و هیرشى دەست پیکرد.
 بەرادەیهک لە منالەکانى ئیسرائیلی کوشت کەلەناوچوون. بیت المقدسى خاپوور و
 بەسوپاکەى خۆى وت هەرکام قەلغانەکەى خۆیان پڕ بکەن لەخاک و لەبیت المقدس
 بیرێژن. ئەوەندە خۆلیان تیکرد کە پڕ بوویەوه.

بەخت نەسر بۆ سەرزەمینی بابل گەرایەوه و ئەسیرەکانى لەگەل خۆیدا برد و
 فەرمانیدا هەموو خەلکانى منالەکانى ئیسرائیل کۆبکەنەوه. گەوره و بچوکیان لای ئەو
 کۆکردەوه. سەد منالی لەناو ئەوان هەلبژارد و کاتیک ویستی تالانییهکان لەناو
 سوپاکەى خۆیدا دابەش بکات، ئەو سوپایەى هاورییەتیان دەکرد، پێیان وت: ئەى
 پاشا هەموو تالانییهکان بۆ تۆ بیئت تەنیا ئەم منالانە لەناو ئیعمەدا دابەش بکە.

بەخت نەسر ئەو کارەى کرد و هەرکەس چوار غولامى بەرکەوت. دانیاڵ و حەنانیا
 و عەزاریا و میشابل لەناو ئەواندا بوون.

حەوت هەزار کەسیان لەبنەمالەى داوود بوون، یانزە هەزار کەسیان لەنەوهکانى
 یوسف و براکەى بنیامین، هەشت هەزار کەس لەنەوهى ئەشتەر کوپى یەعقوب،
 چواردەهەزار کەس لەنەوهى زەبالون و نەفسالی کوپەکانى یەعقوب، چوار هەزار کەس
 لەنەوهى روبیل و لاوی کوپەکانى یەعقوب و چوار هەزار کەس لەنەوهى یەهوودا کوپى
 یەعقوب.

بەخت نەسر پاشماوێى ئیسرائیلیهکانى بۆ سى دەستە دابەش کرد: یەک لەسەر
 سینی لەشام نیشتهجى کرد. یەک لەسەر سینی وەک ئەسیر راگرت و یەک لەسەر سینی
 کوشت. دەفرەکانى بیت المقدسى لەگەل حەفتا هەزار منال بۆ بابل برد. ئەمە یەکەم
 روداو و بەلا بوو خواوەند بەهۆى نافەرمانى و گوناح، منالەکانى ئیسرائیلی پى

گرفتار کرد.

کاتیڭ بهخت نهسر له گه ل سهرکرده کانی مناله کانی ئیسرائیل بؤ بابل گه پرایه وه، نهرمیا سوار له سهر کهره کهی خوی هات. ده فریک له گوشراوی تری و سه وه ته یه که هنجیری پیبوو. کاتیڭ گه یشته نیلیا و ویرانییه کهی بینی، گومان له دلیدا درست بوو، وتی: خواوه ند کهی نهم شاره مردووه زیندووو ده کاته وه؟ خواوه ند نهم و کهره کهی مراند و یه که سهد سال بهو شیویه مانه وه. گوشراوی تری و سه وه ته همنجیره که له شوینی خویاندا بوون. خوا چاری خه لکانی بهست و کهس نهوانی نه بینی. دواتر نهوانی زیندووو کرده وه.

((قال کم لبثت. قال لبثت یوما او بعض یوم. قال بل لبثت مائة عام فانظر الى طعامک و شرابک لم یتسنه و انظر الى حمارک و لنجعلک آیه للناس و انظر الى العظام کیف ننشزها ثم نکسوها لحما.

واتا کهی: وتی چ ماوه یه که لهو حاله دا بوویت؟ وتی روژیک یا به شیک له روژ. وتی: نه سهد ساله. سهیری خواردن و خواردنه وهی خوت بکه که گوپانی به سهدا نه هاتووه! سهیری گوئی دریزه کهی خوت بکه! تو ده کهینه وانه یه که بؤ خه لکان. ئیسقانه کان بیینه چون بهرزیان ده کهینه وه دواتر به گوشت دایانده پوشین.))

سهیری کهره کهی خوی کرد که له گه ل نهودا مردبوو، ده ماره کان و ئیسقانه کانی په یوه سستی یه که بوونه وه و به گوشت داپوشران و روچ له ناو جه ستهیدا رهوان بوو. هستا و زهراندی. گوشراوی تری و همنجیره کهی بینی وه که خوی مابوویه وه و نه گوپابوون. کاتیڭ هیز و دهسه لاتی خوی بینی، وتی: ده زانم خواوه ند بؤ هه موو شتیڭ به توانایه.

خواوه ند ته مهنی نهرمیای دریز کرده وه. نهو له شار و بیابانه کان ده بینریت. بهخت نهسر تا نهو کاتهی خواوه ند ویستی پاشایه تی کرد. نهوسا خهویکی بینی و پهریشان بوو. شتیکی بینی و نهوی بینیبووی، لهیری کرد. دانیال و حننیا و عهزاریا و مهیشاییلی بانگ کرد، وتی: شتیڭم له خهودا بینیه و روداویک رویدا که بووه هوی سهرسورمانم، به لام له بیرم کرد. پیم بلین چی بوو؟ وتیان: خه وه کهت وه گپره تا لیکدانه وهی بؤ بکهین. وتی: بیرم نییه و نه گهر پیم نه لین شانی ئیوه هه لده که نم؟

ئەوان لای بەخت نەسر پۆشتن و لەخوا پارانەوه، نالاندیان و دویان کرد
خەوه‌که‌ی بەخت نەسریان پێ بلیت. خواوەند ئەوانی لەخەوه‌که‌ی بەخت نەسر ناگادار
کرده‌وه. پۆشتنه لای بەخت نەسر و پێیان وت: پەیکەرێکت لەخەودا بینی.
وتی: راست دەکه‌ن.

وتی: قاچەکانی لەسوألەت و ئەژنۆ و پانەکانی لەمس و سکی لەزیو و سنگی
لەزێر و سەرو ملی لەناسن بوو.
وتی: راست دەکه‌ن.

وتیان: لەو کاتە‌ی سەیری پەیکەرە‌که‌ت دەکرد و سەرتسوپما بوو، بەردیک
لەناسمانەوه هات و بەر پەیکەرە‌که‌ کەوت و ئەمە بووه هۆی ئەوه‌ی خەوه‌که‌ت بیرنەما.
وتی: راست دەکه‌ن. بەلام لیکدانەوه‌که‌ی دبیته‌چی؟

وتیان: لیکدانەوه‌که‌ی بەمشێوه‌یه، تۆپاشایەتی شاکانت بینێوه هەندیکیان ماوه‌ی
پاشایەتیان کە‌تر و دەستە‌یه‌کیان زیاتر و باشتره. قوناغی یەکم پاشایەتی سوألەتە
و لەهەموویان نەرم‌تر و لاوازتره. سەر‌وه‌ی مسه و باشتره و بەهێزتر. لەسەر‌وه‌ی مس
زێره‌ کە‌باشتره. سەر‌وه‌ی زێر زیوه و باشتره. دوا‌ی ئەو ناسنە کە‌پاشایەتی تۆیه و
لەهەموو پاشاکان بەهێزتر و لەرابردووان بەتواناترە. ئەو بەردە‌ی بینیت کە‌خواوەند
لەناسمانەوه ره‌وانە‌ی کرد و پەیکەرە‌که‌ی شکاند، پێغه‌مبەرێکە‌ خواوەند لەناسمانەوه
ره‌وانە‌ی دەکات و هەموو ئەم شتانه‌ لەناو دەبات و کاروبارە‌کان دەکە‌وێتە دەست ئەو.
دوا‌ی ئەوه‌ خەلکی بابل بەبەخت نەسریان وت: ئەم غولامانە‌ی منالەکانی
ئیسرائیل کە‌داوامان کرد و بەئیمە‌ی ببەخشی، لەو کاتە‌وه‌ی ئەوانمان هێناوه،
ژنە‌کانمان لەئیمە‌ خۆیان دوور دەخە‌نەوه و ئارە‌زووی نزیکی لەگە‌ل ئەوان دەکه‌ن، یا
دەریانکە‌ یا بیانکوژە.

بەخت نەسر وتی: کاری ئەوان لەئەستۆ‌ی خۆتاندا‌یه، هەرکە‌س دەخوازێت
غولامە‌کانی خۆ‌ی بکوژێت.

کاتی‌ک ئەوانیان بۆ کوشتن هێنا‌یه‌دەر، نالاندیان و وتیان: پەرودگار، ئیمە
لەگوناحی کە‌سانی دیکە‌وه زیانمان بەردە‌کە‌وێت. خواوەند بەزە‌یی بەواندا هاتە‌وه و
بەلینیدا دوا‌ی کوژران زیندوو‌یان بکاتە‌وه. هەموویان کوژران جگە‌ لەوانە‌ی لای بەخت
نەسر مانەوه.

دانیال و حه‌نانيا و عه‌زاریا و میشاییل له‌ناو پاشماوه‌کاندا بوون.

کاتیځ خواوند مه‌به‌ستی له‌ناو بردنی به‌خت نه‌سری کرد، به‌ئسه‌یره‌کانی مناله‌کانی ئیسرائیلی وت: ده‌زانن ئه‌و ماله‌ی ویرانم کرد چی بوو و ئه‌و خه‌لکانه‌ی ئه‌وانم به‌کوشتدا کی بوون؟

وتیان: ئه‌مه مالی خوا ویه‌کیځ له‌مزگه‌وته‌کانی خوا وئه‌وان له‌نه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ران بوون. سته‌میان کرد و سنوره‌کانیان به‌زاند و نافه‌رمانیان کرده‌پیشه و له‌به‌ر گونا‌حه‌کانیان، خواوند توی به‌سه‌ر ئه‌واندا زالکرد و په‌روه‌ردگار، خواوندی هم‌وو ناسمانه‌کان و وزه‌وی و بوونه‌وه‌ره‌کانه و ریزیان ده‌گرت و ده‌یانپاریزیت و کاتیځ گونا‌حیان ئه‌نجامدا، ئه‌وانی به‌کوشتندا و بیگانه‌کانی به‌سه‌ر ئه‌واندا زال کرد.

وتی: پیم بلین چون ده‌توانم بو ناسمان بپوم تا بپوم و ئه‌وه‌ی له‌ناسمان نیشته‌جیه بیکوژم و پاشایه‌تی ناسمانیش بگره‌م ده‌ست چونکه له‌سه‌رزه‌مین هیچ کاریځ بو من نه‌ماوه‌ته‌وه.

وتیان: توانای ئه‌و کاره‌ت نییه و هیچ کام له‌ بوونه‌وه‌ره‌کان بو ئه‌و کاره به‌توانا نییه.

وتی: ده‌ییت پیم بلین وه‌گه‌رنه هه‌مووتان ده‌کوژم.

ئه‌وان گریان و له‌ده‌رگای خواوند پارانه‌وه. خواوند هیژ و ده‌سه‌لاتی خوی نیشاندان تا لاوازی و هیژی خوی بزانیته. ئه‌ویش میشیک بوو که پوشته ناو لووتی و له‌ویوه‌گه‌یشته میشکی و گازی له‌موخی ده‌گرت. نارام و قهراری لی‌پرابوو. به‌چه‌کوش له‌سه‌ریان ده‌دا. کاتیځ رۆژی مه‌رگی گه‌یشت، به‌په‌رده‌دارانی خوی وت: کاتیځ مردم، سه‌رم بقلیشینن و بزائن ئه‌وچی بوو بووه هوی کوشتنی من؟ کاتیځ مرد، سه‌ری ئه‌ویان کرده‌وه و میشه‌که‌یان بینی گازی له‌موخی ده‌گرت. به‌مشیه‌یه خواوند ده‌سه‌لات و هیژی خوی نیشانی به‌نده‌کانی ده‌دا.

خواوند پاشماوه ئه‌سیره‌کانی مناله‌کانی ئیسرائیلی رزگار کرد. به‌زه‌یی به‌واندا هاته‌وه وئه‌وانی به‌ره‌و ئیلیا و شام و بیت المقدس گه‌راندوه. له‌وی بینا‌کانیان دروست کرد و ژماره‌یان فراوان بوو. له‌وه‌ی بوون، باشت بوون. گومان ده‌که‌ن خواوند ئه‌سیره کوژراوه‌کانیشی زیندوو کرده‌وه و په‌یوه‌ستی ئه‌وان بوون. و خوا زاناره.

کاتیځ ئیسرائیلیه‌کان گه‌رانه‌وه بو‌شام، په‌یمانی خویان له‌گه‌ندا نه‌بوو چونکه

تەوراتیان لە دەستدا بوو. تەورات سوتا بوو. عەزیز كەيەكەك بوو لەئەسیرەكان و دواتر بۆ شام گەراپەوه، شەو و رۆژ بۆ تەورات دەگریا. خۆی لەخەلكان بەدوور گرت و لەناو دۆل و بیابانەكان بەتەنیا رینگەى دەبەرى و تەنیاكارى گریان بوو. رۆژێك كەدانیشتبوو، پیاویك پۆشته لای و وتی: ئەى عەزیز، لەبەرچى دەگريت؟

وتی: بۆ كتیب و پەیمانى خوا دەگريم كە لەناو ئێمەدا بوو. گوناحى ئێمە و توپەيى پەروەدگار ئەوهى لێكەوتەوه كەدوژمنى بەسەر ئێمەدا زال كرد، پیاوێكانى كوشتین و دیارى ئێمەى خاپوور و كتیبى خواى سوتاند كەدنیا و رۆژى هەستانەوهى ئێمە تەنیا بەوه سامان دەدریت. ئەگەر بۆتەورات نەگريم، بۆ چى بگريم؟

ئەو پیاو و تى: نایا حەز دەكەیت تەورات بۆ تۆ بگەریتەوه؟

وتى: نایا شتى وا دەكریت؟

وتى: بەلى، بگەریتەوه و بەرۆژو بە و خۆت پاك بكەرەوه و جل و بەرگی پاك بپۆشه

و بەیانى بگەریتەوه.

عەزیز گەراپەوه، رۆژوى گرت و خۆى پاك و خاوین و جلی پاكى پۆشى و بەیانى گەراپەوه بۆ هەمان شوین. ئەو پیاو فریشتەى خوا بوو، بەدەفرێك ئاو هاتە پێش و ئاوەكەى دەرخوارددا و بەم شیۆهیه تەورات لەسینەى عەزیزدا تۆمار كرا. بۆ لای منالەكانى ئیسرائیل گەراپەوه و تەوراتى بەحەلال و حەرام و سونەتەكان و فەرزەكان و سنورەكانى بۆ منالەكانى ئیسرائیل نوسییهوه كەزیاتر لەهەر شتیك ئارەزوومەند بوون پێى. كاروباریان بەمشیۆهیه سامانى گرت. عەزیز لەناو ئەواندا بوو و ریزی لەفرمانە خواییهكان دەگرت. ئەوسا خواوەند گیانى ستاند و دیاردەكان لەناو منالەكانى ئیسرائیل دەرکەوتنەوه و وتیان: عەزیز كۆپى خوا بوو. خواوەند پیغەمبەریكى رهوانە كرد تا رینگەى راستیان نیشان بدات و بۆ ئەنجامدانى فەرمانەكانى تەورات ناچاریان بكات.

دەستەیهكى دیکە لەوههه كۆپى مۆنبە سەبەرەت بەبەخت نەسر و شەپرى ئەو لەگەل منالەكانى ئیسرائیل ئاماژەیان بەگێرانهوهیهكى دیکە داوه كە لەباسى كردنى چاومان پۆشى تا كتیبهكەمان دوور و درێژ نەبیت.

گیڤرانه وهکان سه بارهت به شهري به خت نه سر له گه ل عه ره ب

له هوشام کورې محهمهد ده گيږنه وه: سه ره تاي نيشته جي بووني عه ره به کان له سه رزه ميني عيراق و نيشته جي بوونيان له حيره و نه نار بهو شيويه كه خواوه ند به به رخيا كورې نه حسار كورې زه ربايل كورې شه لتيل له نه وه كاني يهودا وه حي كرد تا بپرواته لاي به خت نه سر و پيئي بليت هيرش بكاته سر عه ره به كان چونكه ماله كانيان ده رگا و كيلوني نيبه. به سوپا كه ي خوي هيرش بكاته سر ديارى نه وان و پياوه كانيان بكوزيت و سامانيان تالان بكات. پيئي بلي نه وان كافر بوون و جگه له من خواكاني ديكه ده پهره ستن و نيږدراو و پيغه مبه راني منيان به دروزن له قه له مداوه.

ده لیت: به رخيا له نه جرانه وه هات تا گه شته بابل لاي به خت نه سر. ناوي نه بووخه زه صره و عه ره به كان ناوه كه يان بو عه ره بي گويوه. هات و له فهرمانی خواوه ند ناگاداری كرده وه. نه مه له روژگاری مه عد كورې عهدنان بوو. به خت نه سر هيرشي كرده سر نه و بازرگانه عه ره به نه ي له سه رزه مينه كه ي خويدا بوون. نه وان مال و كالايان بو بابل ده ميننا و دانه ويته و خورما و قوماشيان ده برده وه. هه ركه سي گرت، كويكرده وه و له نه جعف قه لايه كي به هيزي دروست كرد و هه مووياني له وي جي كرده وه و پاسه وانی بو دانان. دواتر له ناو خه لكان جا پيدا و بو شهر خويان ناماده كرد. نه مه هه واله له ناو عه ره به كاني ده ورپه ر بلاوبويوه وه. ده سته يه كه له هه وه عه ره به كان داواي نه مان و ناشتيان كرد. به خت نه سر سه بارهت به وان راويژي له گه ل به رخيا كرد و وتي: نيستا كه پيش هيرشه كه ي تو سه رزه ميني خويان به جي هيشتوه، نيشانه ي گه رانه وه و په شيمان بوونه وه ي نه وانه، له وان رازي ببه و كاروباره كانيان بو سامان بده. به خت نه سر نه وانی له سه رزه ميني سواد له كه نار ه كاني فورات نيشته جي كرد و له وي نوردو گايه كيان دروست كرد و ناوياننا نه نار.

ده لیت: خه لكي قه لاکه ي پشتگوي خست به لام تا نه و كاته ي به خت نه سر زيندووو بوو، له وي مانه وه و كاتيک مرد، په يوه ستي خه لكانی نه نار بوون. قه لاکه كه به حيره ناو ده برا، ويان بوو.

به لام ده سته يه كي ديكه له شاره زاياني ميژوو به مشيوه باسي ده كه ن: كاتيک مه عد كورې عهدنان چاوي به دنيا هه نه يننا، ماله كاني ئيسرائيل ده ستيان به كوشتني

پینگەمبەرەکانی خۆیان کرد و دوایین کەس کە کوژرا، یەحیا کوپی زەکەریا بوو. خەلکی رەس ھێرشیان کردە سەر پینگەمبەرەکە ی خۆیان و کوشتیان. خەلکی حزور ھێرشیان کردە سەر پینگەمبەرەکە ی خۆیان و خوینیان ڕشت. کاتیکی بۆ کوشتنی پینگەمبەرەکان بویر بوون، خواوەند رینگیدا ئەو نەوێ لەرۆژگاری مەعد کوپی عەدنان بوو، لەناو بچیت و بەخت نەسری دژی منالەکانی ئیسرائیل بزواند و کاتیکی لەوێران کردنی مسجد الاقصی و شارەکان تەواو بوو و منالەکانی ئیسرائیلی تیکشکاند و ئەسیرەکانی بۆ سەرزەمینێ بابل برد، لەخەودا بینی یا یەکیکی لەپینگەمبەرەکان پینی و ت کە ھێرش بکاتە سەر ولاتی عەرەبەکان و ھەموو بوونەوەرەکانی بکوژیت. خواوەند وەحی بۆ ئەرمیا و یوحنا ناردەخوار: خواوەند خەلکەکە ی ئیوێ ناگادار کردەو و دەستیان لەکارەکانی خۆیان ھەلنەگرت و دوای پاشایەتی بوونە بەندەکان و دوای خوشگوزەمرانی دەستیان بەسوال کردن کرد. خەلکانی عەرەبیشم ناگادار کردەو بەلام لەسەر گوناھەکانیان پێداگری دەکەن و بەخت نەسرم بەسەر ئەواندا زاکرد تا تۆلێ خۆم بستینمەو. ئیستا بەدوای مەعد کوپی عەدناندا بگەرین کەمەمەدی پینگەمبەر(د.خ) لەمنالەکانی ئەو و لەناخزەماندا وە ک پینگەمبەر(د.خ) رەوانە ی دەکەم و دەیکەم بەخاتەمی پینگەمبەران.

دو پینگەمبەرەکە بەریکەوتن و زەوی بۆ ئەوان کورت بوویو و پینش بەخت نەسر کەوتنەو و عەدنانیان بینی و بەرەو لای مەعد بەریکەوتن. ئەو دوانزە ساڵە بوو. بەرخیا ئەوی سوار ئەسپ کرد و خۆی لەپشت سەریو سوار بوو و لەکارژیریکیدا گەشتنە حەران. زەوی بۆ ئەو و ئەرمیا کورت بوویو. ئەویش گەشتە حەران و عەدنان و بەخت نەسر لەزات عەرەق رووبەرووی یە ک بوونەو. بەخت نەسر عەدنانی شکستدا و ھێرشێ کردە سەر دیاری عەرەب و شوین عەدنان کەوت تا گەشتە حزور. کاتیکی گەشتە حزور، زۆربە ی عەرەبەکان لەدەروربەری عەرەبە لەحزور کۆببونەو. ھەردوولا خەندەکیان لێدا و بەخت نەسر بۆسە ی نایەو. دەلین یەکەم کەس بوو بۆسە ی نایەو. ئەوسا دەنگ لەئاسمانەو ھات: تۆلێ پینگەمبەرەکان بستین. لەپینش و دواو شمشیریان خستە ناو ئەوان. لەگوناھەکانی خۆیان پەشیمان بوونەو و نالاندیان. عەدنان و بەخت نەسر دەستیان لەیە ک ھەلگرت. ئەوانە ی لەحزور نەبوون و ئەوانە ی پینش بەلا و شەرەکە گیانیان دەرباز کردبوو، بوون بەدوو دەستە،

دهسته یه کیان پوشتنه ریسوب که عهک لهوی بوو و دهسته یه کی دیکه بهرهو وهبار بهریکه وتن.

دهلیت: خواوهند لهم نایانه مه بهستی نهوانه که ده فهرمیت:

((وكم قصمنا من قرية كانت ظالمة وانشانا بعدها قوما آخرين. فلما احسوا باسنا اذاهم منه يركضون. لا تركضوا و ارجعوا الى ما اترقتم فيه و مساكنكم لعلکم تسئلون. قالوا يا ويلنا انا كنا ظالمين. فما زالت تلك دعواهم حتى جعلناهم حصيدا خامدين. و اتا که ی: چنده نهو گوندانه مان له ناو برد کهسته مکار بوون و دوا ی نهوان دهسته یه کی دیکه مان هی نایه بوون. کاتیک ههستیان به به هیزی و خو پراگری نیمه کرد، لی هی لاتن، رامه کن، بهرهو چیژ و ماله کانی خو تان بگرینهوه نه گه ری هیه به شوین نیوه دا بگرین. ده لین هاوار له نیمه کهسته مکار بووین. بانگه شیان بهردهوام نهوه بوو تا نهوه ی دروینه کران و گیانمان لی سهندن.))

بهخت نهسر هاوری له گهل نهو نهسیرانه ی له عه ره به کو ی کرد بوونهوه، بو یابل گه پرایه وه و نهوانی له نه نبار نیشته جی کرد. نهو ناوچه یان به نه نباری عه ره ب ناو برد و دواتر به نه نبار ناوی ده رکرد. دوا ی نهوه نبتیه کان تیکه لاویان بوون و کاتیک بهخت نهسر له عه ره به گه پرایه وه، عهدنان مرد و دیاری عه ره له روژگاری ژیانی بهخت نهسر وهک ویرانه مایه وه.

کاتیک بهخت نهسر مرد، مه عد کو ری عهدنان له گهل پیغه مبه رانی مناله کانی نیسرائیل بو مه کهکه پوشت و شوینه وار ه کانی زیندووو کرده وه، چه جی کرد و پیغه مبه رانی ش له گهل نهو چه جیان کرد. دواتر مه عد له مه کهکه وه به رهو ریسوب بهریکه وت و خه لکی نهوی کو کرده وه و پرس ی نایا له مناله کانی حارس کو ری مه زای جوره می کهس ماوه ته وه یا نه؟ حارس نهو کهسه بوو شهری له گهل دوسی عه به ق کرد و بهشی زوری خه لکانی جوره می له ناو برد بوو. وتیان: جوره م کو ری جوله مه ماوه ته وه. مه عد مه عانه کچی نهوی وهک هاوسه ر هه لیزارد و نهزار کو ری مه عد چاوی به دنیا هه لیتنا.

گیږانه‌وه‌گان سه‌بارهت به پاشایه‌تی به‌شتاسب و روداوه‌کانی رۆژگاری نه‌و

شاره‌زایانی میژوو له‌عه‌ره‌ب و عه‌جه‌م وتووایانه کاتیڤ به‌شتاسب کوپری که‌ی له‌هراسب تاجی له‌سه‌رنا، له‌سه‌ره‌تای پاشایه‌تییه‌که‌ی وتی: ئی‌مه ئه‌ندیشه و زانستی خۆمان بۆ‌گه‌شتن به‌چاکه‌کاری ته‌رخان ده‌که‌ین.

ده‌لێن: بناغه‌ی شاری فه‌سای له‌فارس دا‌رشت و له‌هیند و سه‌رزه‌مینه‌کانی دیکه ئاته‌شکه‌ده‌کانی دروست کرد. هیربودانی له‌وی دانا و جهوت که‌س له‌گه‌وره‌کانی ولاتی هه‌لبژارد و هه‌ریه‌ک له‌ناوچه‌کانی ولاتی به‌یه‌کیڤ له‌وان سپارد. له‌سیه‌م سالی پاشایه‌تی به‌شتاسب زه‌رده‌شت کوپری ئه‌سفیمان ده‌رکه‌وت و بانگه‌شه‌ی پیغه‌مبه‌رایه‌تی کرد. پینشنیاری دینه‌که‌ی خۆی به‌به‌شتاسب کرد. سه‌ره‌تا رازی نه‌بوو و دواتر باوه‌ری به‌دینه‌که‌ی هینا.

کتیبی زه‌رده‌شت له‌سه‌ر پینستی دوانزه هه‌زار گا نووسرا و به‌زیر ئاودرابوو. به‌شتاسب له‌ئیه‌سته‌خر له‌شوینیک به‌ناوی بیشت داینا و هیربودانی بۆ فیربوونی راسپارد و کۆمه‌لانی خه‌لکی له‌فیربوونی کتیبه‌که‌ی زه‌رده‌شت دور خسته‌وه.

به‌شتاسب له‌م رۆژگاره‌دا له‌گه‌ل خه‌زه‌ر ئه‌سه‌ف کوپری که‌ی سواسف برای فراسیات پاشای تورکه‌کان ریڤه‌گی ناشتی گرتبووه به‌ر. له‌مه‌رجه‌کان ناشتی یه‌کیان ئه‌وه بوو به‌شتاسب له‌به‌ر ده‌رگای خه‌زه‌ر ئه‌سه‌ف ئه‌سپینکی هه‌بیت هاوشیوه‌ی ئه‌و ئه‌سپانه‌ی له‌ده‌رگای پاشاکان رایانده‌گرن. زه‌رده‌شت فه‌رمانی پیندا دوژمنایه‌تی پاشای تورکه‌کان بکات. به‌شتاسب رازی بوو. داوای ئه‌سپ و سوارکاره‌که‌ی کرده‌وه. خه‌زه‌ر ئه‌سه‌ف ئاگادار بوویه‌وه و توپه‌ بوو. ئه‌و جادووگه‌ریکی چاونه‌ترس بوو. خۆی بۆ شه‌ری به‌شتاسب ئاماده کرد. نامه‌یه‌کی بۆ نوسی و ئاگاداری کرده‌وه کاریکی گران و دژواری ئه‌نجام داوه که به‌وته‌کانی زه‌رده‌شت رازی بووه. داوای کرد زه‌رده‌شت بۆ لای ئه‌و ره‌وانه بکات. سویندی خوارد ئه‌گه‌ر زه‌رده‌شت ره‌وانه نه‌کات، هیرشی ده‌کاته‌سه‌ر و خوینی خۆی و بنه‌ماله‌که‌ی ده‌ریژیت.

کاتیك نیردراو و نامه‌که گه‌یشته لای به‌شتاسب، سهرانی بنه‌ماله و گه‌وره‌کانی ولاتی کۆکرده‌وه که جاماسف زانای ئه‌ستیره‌ناس و زهرین کورپی له‌راسب له‌ناویاندا بوون. له‌وه‌لامی پاشای تورکه‌کان نامه‌یه‌کی نویسی و شه‌ری راگه‌یاند و هه‌وایی پێدا ئه‌گه‌ر خه‌زه‌ر ئه‌سه‌ف له‌به‌ئینی شه‌ر په‌شیمان ببیته‌وه، ئه‌و په‌شیمان نابیته‌وه. به‌ره‌و لای یه‌ک ئه‌سه‌پ و سوپایان غاردا. هه‌رکام سوپایه‌کی بی‌ ئه‌ژماری له‌گه‌لدابوو. زهرین برای به‌شتاسب و نه‌ستوری کورپی زهرین و ئیسه‌ف‌ندیار و په‌شوتن کورپه‌کانی به‌شتاسب و بنه‌ماله‌ی له‌راسب هاوریه‌تیان ده‌کرد. خه‌زه‌ر ئه‌سه‌فیش براکانی خۆی یانی گه‌هرمز و ئه‌ندیمان هاوریه‌تیان ده‌کرد له‌گه‌ل بنه‌ماله‌ی پاشایه‌تی و بیدره‌فشی جادووگه‌ر. زهریم له‌م شه‌رانه‌دا کورژا و به‌شتاسبی خه‌مبار کرد. کورپه‌که‌ی ئیسه‌ف‌ندیار جینگه‌ی ئه‌وی پر کرده‌وه و بیدره‌فش له‌شه‌ری ده‌سته‌ویه‌خه‌ کورژا و شکست که‌وته ناو سوپای تورکه‌کان و ژماره‌یه‌کی زۆر له‌وان کوشتار کران. خه‌زه‌ر ئه‌سه‌ف هه‌لات و به‌شتاسب بو به‌لخ گه‌رایه‌وه.

کاتیك چهند سالیك به‌سه‌ر ئه‌م شه‌رانه‌دا تیپه‌ری، پیاویك به‌ناوی قه‌رزهم دژی ئیسه‌ف‌ندیار ده‌ستی به‌فیتنه‌گیری و دلای به‌شتاسبی لی‌ ره‌ش کرد. به‌رده‌وام ئه‌وی بو شه‌رکه‌کان ده‌نارد و دواتر فه‌رمانی زیندانی کردنی ئه‌وی ده‌رکرد. ئه‌ویان بو قه‌لایه‌ک نارد که‌ زیندانی ژنان بوو. به‌شتاسب به‌ره‌و سیستان و کرمان به‌ریکه‌وت و له‌ویوه‌ ریگه‌ی کویستانی ته‌مه‌نده‌ری گرت به‌ر تا زانستی دین فی‌ر ببیت و ببیته‌ که‌سیکی خۆپاریز. له‌راسب باوکی به‌شتاسب که‌پیره‌پیاویکی به‌ته‌مه‌ن و په‌که‌که‌وته بوو، هاوریی له‌گه‌ل خه‌زینه‌کان و مال و منال و ژنه‌کانی شا له‌به‌لخ مایه‌وه. خه‌توس شاژنی حه‌رم له‌به‌لخ بوو. سیخوره‌کان خه‌زه‌ر ئه‌سه‌فیان ناگادار کرده‌وه و کاتیك به‌مه‌ی زانی، سوپایه‌کی بی‌ ژماری کۆکرده‌وه و له‌دیاری خۆیه‌وه به‌ره‌و سه‌رزهمینی به‌لخ پیشه‌روه‌ی کرد. هیوادار بوو دژی به‌شتاسب و ولاته‌که‌ی ده‌رفه‌تیکی زیرینی ده‌ست که‌وێت. کاتیك گه‌یشته سنوری فارسه‌کان، گه‌وه‌رمزی برای له‌گه‌ل ده‌سته‌یه‌کی فراوان له‌شه‌رکه‌ران وه‌ک پیشه‌نگ ره‌وانه‌ کرد و فه‌رمانی پێدا به‌خیزایی ب‌ه‌روات و له‌ناو دلای ولاتی پاشای فارس هی‌رش بکاته سه‌ر گوند و

شارەکان. گەوهەرمز ئەو کارەمی کرد و خۆینی زۆری پڕشت. بی ریزی زۆری بەرابەر بەئێرانییەکان لەخۆی نیشاندا. خەزەر ئەسەف بەدوای ئەودا بەریکەوت و دەفتەرەکانی سوتاند و لەهەراسب و هێربودانی گوشت و ئاتەشکەدەکانی وێران و خاپوور کرد. دەستی بەسەر خەزینە و گەنجەکاندا گرت. دوکچەکەمی بەشتاسبی ئەسیر کرد کەناویان خەمانی و بازافره بوو. ئالای گەوره و پیرۆزی ئێرانییەکانی کەوتە دەست کەپییان دەوت ئالای کابیان. شوین بەشتاسب کەوت و بەشتاسب هەلات و لەناوچەکانی دەورووبەری فارس لەکوێستانی تەمەندەر خۆی حەشاردا.

دەلین: کاتیەک کاروبارەکان بۆ ئەو دژوار بوو، جاماسبی بۆ لای ئیسفەندیار رەوانە کرد و ئەوی لەزیندان هینایەدەر. بردی بۆ لای پاشا. بەشتاسب دڵنەوایی کرد و بەلێنی پێدا تاجی پێبەخشیت و ئەو کارە ئەنجام بدات کەلەهەراسبی باوکی لەگەڵ خۆی کردی. کاری سوپا و شەپکردن لەگەڵ خەزەر ئەسەفی بەئیسفەندیار سپارد. کاتیەک ئیسفەندیار و تەکانی باوکی بیست، کوڕنوشی برد و پۆشت. بەناو سوپاکەدا گەرا و شەوی بەنامادەکردنی سوپا بەسەر برد. بەرەبەیان فەرمانیدا و شەپپووریان لێدا. سوپای کۆکردهوه و رووی کردە ئوردوگای تورکەکان. کاتیەک سوپای تورک ئەوانیان بینی، رووبەروویان بوونەوه. گەوهەرمز و ئەندیمان لەناو سوپای تورکدا بوون. شەپ دەستیپێکرد و ئیسفەندیار پم بەدەست وەک بروسکە هەلمەتی دەبرد. لەچەندین شوینەوه بریندار بوو. کەلین کەوتە ناو سوپای تورکەکان. تورکەکان زانیان ئیسفەندیار لەزیندان هاتۆتەدەر. شکستیان خوارد و هیچ کاریکتان پێنەکرا. ئیسفەندیار گەرایەوه و ئالای کابیانی وەرگرتهوه. ئالای بەدەست پۆشته لای بەشتاسب کە لەسەرکەوتنی ئەو رەزامەندی خۆی نیشاندا و فەرمانی پێدا شوین تورکەکان بکەویت و پێشنیاری پێکرد ئەگەر خەزەر ئەسەفی بەدەست کەوت، لەتۆلەمی لەهەراسب بیکوژیت و گەوهەرمز و ئەندیمان لەتۆلەمی مندالەکانی بەزیندوووی نەهیلێتەوه و قەلای تورکەکان وێران و شارەکانیان بسوتینیت و خەلکان لەتۆلەمی پیاوانی دین کوشتار بکات. ئەسیریان لێبگرت. سەرآن و گەورهکانی ولاتی کردە هاورینی ئەو.

دەلین: ئیسفەندیار لەرێگەیهک کەپێشتر کەس پێیایدا نەپۆشتبوو، پۆشته ناو

سه‌رزه‌مینی تورکه‌کان و له‌چاودی‌ری کردنی سوپا و کوشتنی دپنده‌کان و تیرهاویشتن بۆ سیموړغ کارنکی کرد پیشتەر کهس نه‌نجامی نه‌دابوو. گه‌مارووی خسته سهر شاری ناوداری تورکه‌کان به‌ناوی دزروئین. پاشا و براکانی پاشا و سوپاکه‌ی کوشت و سامانی ئەوانی تالان کرد و ژنانی ئەوانی کرده‌ئیسیر و خوشکه‌کانی خو‌ی رزگار و نامه‌ی سهرکه‌وتنی بۆ باوکی نوسی. له‌م شهرانه‌ جگه له‌ئیسفه‌ندیار، فشوتنی برای ونازه‌رنوش و مه‌هرین کوره‌کانی ئەبسه‌ چالاک‌ی به‌رچاویان له‌خو‌یان نیشاندا.

ده‌ئین: بۆ گه‌یشتن به‌شار له‌رووباره گه‌وره‌کانی وه‌ک کاسروز و میهرود و رووباریکی گه‌وره‌ی دیکه‌ پهرینه‌وه. ئیسفه‌ندیار پښته ناو شاریکی دیکه‌ی فراسیات به‌ناوی هه‌سکسگ. سه‌رزه‌مینی تورکه‌کانی ویزان و گه‌شته‌ دوورترین شوینی سه‌رزه‌مینه‌که‌یان و دیاری تبت و ده‌ربه‌ندی صول. ئەوسا ولاتی تورکه‌کانی کرده‌ چن‌دین به‌ش و هر ناوچه‌یه‌کی به‌یه‌کیک له‌فرمان‌زهاوا تورکه‌کان سپارد و ئەمانی پینه‌خشین و باج و خراجی له‌سهر دیاری کردن تا سالانه ره‌وانه‌ی به‌شتاسبی بکه‌ن. خو‌ی بۆ به‌لخ گه‌رایه‌وه.

به‌شتاسب رژی به‌کاره‌کانی ئیسفه‌ندیار برد و ئەوی بۆ شهرپی رۆسته‌م له‌سیستان ره‌وانه‌ کرد.

له‌هوشام کوری محهمه‌دی که‌لبی ده‌گیرنه‌وه: به‌شتاسب ئیسفه‌ندیاری وه‌ک جیگری خو‌ی ناساند. بۆ شهرپی تورکه‌کان ره‌وانه‌ی کرد که‌سهرکه‌وتنی به‌ده‌ست هینا و بۆ لای باوکی گه‌رایه‌وه. باوک پینی وت: ئەم رۆسته‌مه‌ فرمان‌زهاویه‌تی ویلایه‌تیک له‌ولاته‌که‌ی ئیمه‌ و گومان ده‌کات کابووس ئەوی له‌به‌ندایه‌تی پاشا رزگار کردوه و ملکه‌چی فه‌رمانه‌کانی من نابیت، ئەو بۆ لای من بینه‌. ئیسفه‌ندیار بۆ شهرپی رۆسته‌م به‌ریکه‌وت. رۆسته‌م ئەوی کوشت.

ماوه‌ی پاشایه‌تی به‌شتاسب سه‌د و دوانزه‌ سال درژهی کیشا و ئەوسا مرد. ده‌سته‌یه‌ک وتوویانه‌ یه‌کیک له‌مناله‌کانی ئیسرائیل به‌ناوی سه‌می وه‌ک پینغه‌مبه‌ر بۆ لای به‌شتاسب ره‌وانه‌ کرابوو که‌پښته‌ به‌لخ و له‌گه‌ل زه‌رده‌شتی پینغه‌مبه‌ر و جاماسبی دانا کوری فه‌حد کۆبوویه‌وه. سه‌می به‌عیبرانی قسه‌ی ده‌کرد. زه‌رده‌شت

نهم زمانه فیتر بوو و وتهکانی نهوی به‌فارسی نووسیوه و جاماسب چاودیری
نهوان بوو. له‌بهر نهمه پییان دهوت جاماسبی دانا.

دهسته‌یهک له‌عه‌جه‌مه‌کان گومان ده‌که‌ن جاماسب کوپی فه‌حد کوپی هوو کوپی
حه‌کاو کوپی نه‌زکاو کوپی فه‌رس کوپی ره‌ج کوپی خوراسرو کوپی مهنوچیهر
پاشایه. زهرده‌شت کوپی یوسف کوپی فرودنه‌سه‌ف کوپی نه‌ریحه‌د کوپی
مه‌جده‌سف کوپی جه‌خشنس کوپی حه‌دی کوپی هه‌ردان کوپی سه‌فمان کوپی
ویدس کوپی نه‌درا کوپی ره‌ج کوپی خوراسرو کوپی مهنوچیهر پاشایه.

ده‌لین به‌شتاسب و له‌ه‌راسب باوکی باوه‌ریان به‌دینی صائیبیه‌کان هه‌بوو تا
نهو کاته‌ی سه‌می و زهرده‌شت بانگه‌شهیان بو‌نایینه‌که‌ی خو‌یان کرد. نهم روداره
له‌سییه‌م سالی پاشایه‌تی به‌شتاسب روویدا. هه‌روه‌ها ده‌لین پاشایه‌تی به‌شتاسب
سه‌د و په‌نجا سال دریزه‌ی کیشا.

لهو جه‌وت که‌سه‌ی به‌شتاسب هه‌لیبژاردن یه‌کیان بیه‌کامه‌ند بوو که له‌دینی
گورگان نیشته‌جی بوو، قارنی فه‌له‌وی که له‌ویلایه‌تی نه‌هاوه‌ند نیشته‌جی بوو،
سورینی فه‌له‌وی شوینی نیشته‌جی بوونی سیستان و ئیسفه‌ندیاری فه‌له‌وی
که‌شوینی نیشته‌جی بوونی شاری ره‌ی بوو. ده‌سته‌یه‌ک وتوو‌یانه پاشایه‌تی
به‌شتاسب سه‌د و بیست سال دریزه‌ی کیشا.

گيرانهوهگان سهبارت به پاشاکانی يه مهن نهدهورانی بهشتاسب و به مهن کوری نیسفه نديار

نه بوجه عفر ده لیت: پیشتر باسمان کرد: دهسته يک گومانیان کردوه کابوس
له رۆژگاری سلیمان کوری داود بوو. ههروه ها باسی نهوه مان کرد پاشاکانی يه مهن
له رۆژگاری سلیمان بوون و باسی بهلقیس کچی نیلیه شرح مان کرد.
له هوشامی که لیبی ده گيرنهوه: دواي بهلقیس پاشایه تی يه مهن به یاسر کوری
عه مرۆ کوری يه عفر گهیشت و نهویان به یاسری نه نعم ناوده برد له بهر نهوه ی
له نه نامی ((بهخششه کانی)) نهو پاشایه تی خه لکان به هیز و کاروباره کانیان سامان
درابوو.

به گومانی دانیشتونانی يه مهن، یاسر نه نعم به مه بهستی شهر به رهو مه غریب
به ریکهوت تا گهشته دۆلێک به ناوی دۆلی لم. پیش نهو کهس نه گه شتیبویه نهو
ناوچه يه. کاتیک گهشته نهو ناوچه، له بهر زۆری لم نهیتوانی تیپه ریت. له کاتی
مانه وهی نهو لم بلاو بوویه وه و فرمانی به یه کیك له بنه ماله که ی به ناوی عه مرۆدا تا
له گه ل که سه کانی خوی تیپه ریت. نهوان رۆشتن و نه گه پرانه وه. کاتیک نه مه ی بینی،
فرمانی دروست کردنی بتیکی مسینی ده رکرد و له سه ر به رديک له لیواری دۆلکه
هه لیا نواسی و به خه تی نوسراو له سه ر سینه ی بته که نویسیان: نه م بته له یاسر
نه نعمی حه میریه.

ده لیت: دواي نهو توبه ع، ته بان نه سعه د پاشایه تی گرته ده ست و ناوی نهو
باوکی که ربه. له رۆژگاری بهشتاسب و نه رده شیر به مهن کوری نیسفه نديار بوو.
له يه مهن لهو ریگه وهی رانیش رۆشتبوو، به رهو کوستانانی ته ی به ریکهوت و له ویوه
مه بهستی رۆشتن بو نه باری کرد. کاتیک گهیشته شوینی حیره، شهو بوو،
سه ریسورما و مایه وه و نهو ناوچه يه به حیره ناوی ده رکرد. (حیرت: سه رسورمان)
دواي نهوه رۆشت و دهسته يک له خه لکانی نه زد و له خم و جهزام و عامله و
قوزاعه ی به جیهیشت که بینایان دروست کرد و مانه وه و دواتر دهسته يک له ته ی

كەلب و سەكوون و بەلحارس كۆپى كەعب و ئەياد پەيوەستيان بوون. باوكى كەرب بەرەو ئەنبار مىلى رىڭگەى گرتەبەر و لەويۆه بەرەو موسل و ئازەربايەجان پۆشت. رووبەرووى توركەكان بوويەو و شكستى پيەننان. پياوانى كوشت و ژن و منالەكانى ئەسیر كرد. بۇ يەمەن گەرايەو و رۆژگارنىكى تر ژيا. شاكان لەو دەترسان و سەرى كۆپنوشيان بۇ دادەنەواند و خەلاتيان بۇ دەنارد. نيردراوى پاشاى هيند بەچەندين ديارى گرانبايى لەحەرير و بۇنى خۆش و عود و كالالكانى ديكە هيند پۆشته لاي. باوكى كەرب شتىكى بينى پيشتەر نەبيبينبوو، وتى: ئەمانە لەديارى ئيوەو ديت؟

نيردراو وتى: زيان لەتۆ بەدوور بيت، لەديارى ئيمەو كەمتر ديت و زياتر لەچينەو ديت. وەسفى ديارى چين و فراوانى وئاوهدانى و زۆرى بەرەمەكانى بۇ كرد. باوكى كەرب سويندى خوارد بۇ شەر لەسەرزەمىنى چين بروت. لەگەل خەلكانى حەمير لەرىڭەى كەنارەكانەو تا سەرزەمىنى كانىك و كلأو پەشەكان پۆشت و يەكىك لەهاورىكانى خۆى بەناوى نابتى لەگەل سوپايەك بۇ چين رەوانە كرد. نابت كۆژا و توبەع بەرىكەوت تا گەيشته چين. پياوانى كوشت و ويرانى زۆرى دروست كرد.

دەلئيت: بەگومانى خەلكانى يەمەن، پۆشتن و مانەو و گەرانەوئەى ئەو لەچين حەوت سالى خاياند. دوانزە هەزار سواری لەحەمير لەتبت بەجى هيشت كەدانيشتوانى تبت لەوانن و ئىستا خويان بەعەرب دەزانن و نەريت و عادەتى عەرەبەكان لەناو ئەواندا بلأو.

لەموسا كۆپى تەلخە دەگيرنەو: توبەع لەگەل عەرەبەكان هات تا لەدەرەوئەى كوفە كەيەكىك لەمەنزەلەكانى رىڭگە بوو، سەريان سوپما و لاوازەكانى خەلك لەوى مانەو و بەحيرە ناوى دەرکرد. توبەع پۆشت و كاتىك گەرايەو، بينايان دروست كردبوو. لەهەموو ھۆزەكانى عەرەب لەمنالەكانى لەحيان و ھوزەيل و تەميم و جوعفى و تەى و كەلب، كەسانىك لەوى نيشتەجى بوون.

گیړانه وهکان سه بارهت به ندرده شیر به همهن و کچه که ی، خه مانى

دواى به شتاسب، نه وه که ی ندرده شیر به همهن پاشایه تی گرتنه دهست. نهو روژهی تاجی له سهرنا و پاشایه تی گرتنه دهست، وتی: به به لینه کانی خو مان نه مه کدار دهین و قهزاین که له گهل ژیرده سته کان و مسکینه کان به چاکه هه لئس و کهوت بکهین. نهویان به ندرده شیرى دریزدهست ناو بردووه له بهر نه وه ی دهست دریزی بو هموو سهرزه مینه کانی دهوروبه ر کرد و بوو به پاشای هه ریمه کان.

دهلین: نهو له سوادى عیراق بناغه ی شاریکى دارشت و به ناباد ندرده شیر ناوی برد. هه مان گوندی به همینیا به که نیستا که له زابى سهره و دایه. له ناوچه ی دیجله ییش بناغه ی شاریکى دارشت و ناوی به همهن ندرده شیرى لینا که هه مان نوبله یه. ههروه ها بو توله سه ندنه وه ی باوکى پوشته سیستان و روسته می دهستان و برازا که ی نهوی به ناوی نه زواره و کوره که ی نهویانى فهرمورزی کوشت. بو خه رجى سوپا و روژى هیربودان پاره یه کی زوری ته رخان کرد.

ندرده شیر به همهن باوکى دارای گه و ره و باوکى ساسانه. دوا یین پاشای فارسه کان ندرده شیر بابک و مناله کانی له نه وه ی ساسان بوون.

له هوشامى که لى ده گپرنه وه: دواى به شتاسب، ندرده شیر به همهن کوپى نیسه فه ندیار کوپى به شتاسب پاشایه تی گرتنه دهست و وه که دهلین که سیکی له خو بردوو بوو. نامه کانی به ناوی ندرده شیر به نده ی خوا و خزمه ته کارى خوا و چاره سه رکه رى کاروبارى خه لکان بلاو ده بوویه وه. دهلین: له گهل سوپایه کی هه زار هه زار که سی بو شه رى رومی نزیک به ریکه وت.

که سانیتى وتوویانه به همهن مرد و دارا له سکی دایکیدا بوو. خه مانیان بو ریزگرتن له باوکى وه که پاشا ده ستنیشان کرد. پاشاکانى زه وى خه راجیان به به همهن دها. بو شکو و مه زنى گه و ره تر له پاشاکانى دیکه ی پارس بوو. نامه و نووسراوه کانی له نامه و نووسراوه کانی ندرده شیر باشتى بوو.

دایکى به همهن نه ستوریا یا نه ستاره. نهو کچى یا نیر کوپى شه معى کوپى

قهیس کوپی مه نشا کوپی تالوت کوپی قه بس کوپی ئیسحاق کوپی ئیبراهیمه و دایکی مناله کانی بههمهن، راحب کچی فهنحس له نه وه کانی ره حبعهم کوپی سلیمان کوپی داووده. بههمهن زه ربابل کوپی شهلتاییل و برای راحبی کرده فرمانپه وای مناله کانی ئیسرائیل و سمرۆکایه تی جالوتی بهو سپارد. دواتر له سهر داوای خوشکه که ی نهوی بو شام گه پانده وه.

بههمهن دوو کوپی بوو به ناوه کانی دارای گه وره و ساسان. کچه کانی فه رهنگ و بههمهن دوخت بوون. مانای بههمهن خو ش نییه ته و خه مانی دوا ی نهو پاشایه تی گرت ه ده ست. ماوه ی پاشایه تی بههمهن هه شتا سال درێژه ی کی شتا.

دوا ی خو ی خه مانی کچی پاشایه تی گرت ه ده ست. نهویان بو ریز گرتن له کاره چاکه کانی باوکی و ههروه ها له بهر بیرمه ندی و دلیری و توانای نهو بو سوارکاری، وهک پاشا هه لبارد. نازناوه که ی شه هر نازاده.

دهسته یه که له شوینکه وته کانی هه وال و توویانه: پاشایه تی خه مانی لیروه سه رچاوه ی ده گری ت کاتی ک دارای گه وره له ناو یزدانی دایکی دا شیه ی گرت، داوای لی کرد تاج بخاته سه رسکی و پاشایه تی به دارا به خشی ت. بههمهن نهو کاره ی کرد و تاجی به دارا به خشی که له ناو سکی خه مانیدا بوو. ساسان کوپی بههمهن هه لئس و که وتی شایانه ی له خو ی نیشانده دا و له پاشایه تی خو ی دنیا بوو. کاتی ک کاری باوکی بینی، رووی کرده ئیسته خر و خو ی به دوور گرت. له دینی پیشووی هه لگه پرایه وه و بوو به که سیکی خواپه ره ست. ده پو شته به رزایی کینه کان و خواپه رهستی ده کرد. سه رقانی به خی، کردنی مه رومالاته که ی بوو. خه لک نه م کاره یان ریسوا و سه رکونه یان کرد و وتیان: ساسان بو ته شو ان. له بهر نه مه یه نازناوی شو انیان خسته پال ساسان.

دایکی ساسان کچی شالتیال کوپی یوحنا کوپی نوشیا کوپی نه قون کوپی مه نشی کوپی هازقیا کوپی نه حاز کوپی یوسام کوپی عوزیا کوپی یورام کوپی یوشافت کوپی نه بیا کوپی ره حبعهم کوپی سلیمان کوپی داووده.

ده لئین: کاتی ک بههمهن مرد، کوپه که ی دارا له ناو سکی خه مانیدا بوو. دوا ی چه ند مانگی ک له پاشایه تی کوپه که ی هینایه دنیا، به لام نه یویست ناشکرای بکات.

ئەوی کردە ناو سنوقیک و بېرئکی زۆر گەوهەر و زێری کردە ناو سنوقەکە و خستیه ناو رووباری ئیستەخر و بەوتەیهک خستیه ناو رووباری بەلخ.

سنوقەکە کەوتە دەست ئاشەوانیک لەخەلکانی ئیستەخر کە منالەکەى خۆی مردبوو. کاتیک دارای دۆزییەوه، ئەوی بردە لای ژنەکەى خۆی و لەجوانی ئەو و ئەو گەوهەرانی لەگەڵ دارادا بوو، رەزامەندی خۆی نیشاندا. پەرەستاری ئەویان کرد و کاتیک گەورە بوو، خەمانی بۆی دەرکەوت کارئیکی خراپی ئەنجامداوه کۆرەکەى خستۆتە بەردەم مەترسییەوه. کارەکەى ئاشکرا بوو. کاتیک کۆرەکە گەورە بوو، تاقیان کردەوه. هەموو تاییبەتمەندی شانزادەکانی تیا دەبینرا. خەمانی تاجی تەسلیم کرد و دارا کاروباری پاشایەتی گرتەدەست. خەمانی پوشتە فارس و بناغەى شاری ئیستەخری دارپشت. بەردەوام سوپای بۆ شەپری رۆمیەکان رەوانە دەکرد و سەرکەوتنی بەدەست هینا و دوزمانی شکستدا و لەدەستدریژی کردن بۆ ولاتەکەى خۆی دووری کردنەوه. مسکین و ژێردەستەکان لەرۆژگاری پاشایەتی ئەو ژیانئیکی خوشیان پێپرا.

کاتیک خەمانی سوپای بۆ شەپری رۆمیەکان رەوانە دەکرد و ئەسیری زۆریان لەدەوری ئەو کۆکردەوه، فەرمانیدا تا وەستا رۆمیەکان کە لەئەنمیان بوون، لەهەر سوچیک لەدەورووبەری ئیستەخر بینایەکی گەورە و سەرسوڤهینەر لەشیوەى بیناکانی رۆم دروست بکەن. یەکیک لەبیناکان لەشاری ئیستەخر بوو، یەکیتریان لەسەر رینگەى دارابگەرد لەیەک فەرسەخى شار، سییەمی لەچوار فەرسەخى شار و لەسەر رینگەى خوراسان بوو. خەمانی بۆ بەدەست هینانی رەزامەندی خواوەند هەولێدەدا و سەرکەوتنی پێپرا. خەراجی لەسەر مسکینەکان هەلگرت. ماوهی پاشایەتی ئەو سی سال بوو.

هه‌نووکه روداو‌ه‌کان و داستانی مناله‌کانی ئیسرائیل باس ده‌که‌ین

میژووی روژگاری نه‌وان تا کو‌تایی میژووی شا‌کانی ئیرانی هاو‌چرخ‌ی خو‌یان

باس ده‌که‌ین:

پیشتر وتمان بوچی نه‌و ده‌سته له‌مناله‌کانی ئیسرائیل که‌به‌خت نه‌سر نه‌وانی بو بابل برد، بو بیت المقدس گه‌رانه‌وه. نه‌مه له‌روژگاری کیره‌ش کو‌ری نه‌خشو یره‌ش بو که له‌لایه‌ن به‌همه‌ن کو‌ری ئیسفه‌ندیار پاشایه‌تی بابلی ده‌کرد و چوار سال دوا‌ی نه‌و له‌لایه‌ن خه‌مانیه‌وه پاشای بابل بو. خه‌مانی دوا‌ی مرگی کیره‌ش کو‌ری نه‌خشویره‌ش بیست و شه‌ش سال پاشایه‌تی کرد. هه‌موو پاشایه‌تی نه‌و سی سال و ماوه‌ی ویرانی بیت المقدس له‌و کاته‌وه‌ی به‌خت نه‌سر ویرانی کرد تا نه‌و کاته‌ی ئاوه‌دان بوویه‌وه، وه‌ک شوینکه‌وته‌کانی کتیبی کۆن و شاره‌زایانی میژوو و توویانه، هه‌فتا سه‌له که‌به‌شیک‌ی له‌روژگاری به‌همه‌ن کو‌ری ئیسفه‌ندیار کو‌ری به‌شتاسب کو‌ری له‌هراسب و به‌شیک‌ی له‌روژگاری خه‌مانیدا بوو به‌همه‌مان شیوه که له‌م کتیبه‌دا ئاماژه‌مان پێ‌دا.

به‌گومانی ده‌سته‌یه‌ک کیره‌ش هه‌مان به‌شتاسبه و ده‌سته‌یه‌ک نه‌م قسه‌یه به‌نا‌راست ده‌زانن و ده‌لین: که‌ی ئه‌رش مامی باوه‌گه‌و‌پیی به‌شتاسبه، یانی که‌ی ئه‌رش برای که‌یکاووس کو‌ری کیسه کو‌ری که‌ی‌قوبادی گه‌وره‌یه و به‌شتاسب کو‌ری که‌ی له‌هراسب کو‌ری که‌بوجی کو‌ری کیم‌نوش کو‌ری که‌یکاووس کو‌ری کیسه کو‌ری که‌ی‌قوبادی گه‌وره‌یه.

ده‌لین: که‌ی ئه‌رش هه‌رگیز له‌لایه‌ن که‌یکاووس و که‌ی خوسره‌و کو‌ری سیاوه‌خش و له‌لایه‌ن له‌هراسبه‌وه پاشایه‌تی نه‌کردوه، به‌نکوو له‌خوزستان و ناوچه‌کانی ده‌وربه‌ری له‌سه‌رزه‌مینی بابل فه‌رمانه‌وايه‌تی ده‌کرد. ته‌مه‌نی درین و که‌سیکی ریزدار بوو.

کاتی‌ک بیت المقدسی ئاوه‌دان کرده‌وه، مناله‌کانی ئیسرائیل بو نه‌و سه‌رزه‌مینه گه‌رانه‌وه. عه‌زیزیش له‌گه‌ل نه‌واندا بوو. پیشتر داستانی نه‌و و داستانی مناله‌کانی ئیسرائیلمان باس کرد. پیشتر و دوا‌ی نه‌وه پاشا‌کانی مناله‌کانی ئیسرائیل له‌لایه‌ن پاشا‌کانی ئیرانه‌وه دیاری ده‌کران که‌یا پیاویکی فارسی بوو یا‌یه‌کی‌ک له‌ئیسرائیلیه‌کان تا نه‌و کاته‌ی ناوچه‌کانی نه‌وان که‌وته ژیر ده‌سه‌لاتی یۆنانی و رۆمیه‌کان. نه‌سکه‌نده‌ر کاتی‌ک دارای گوشت، ده‌ستی به‌سه‌ر نه‌م ناوچه‌دا گرت و هه‌مووی نه‌م ماوه، وه‌ک و توویانه هه‌شتا و هه‌وت سال بوو.

ههنووکه گئیرانه و هکان سهبارت به دارای گهوره و کورمهکهی دارای بچوک و چونیهتی کوژرانی نهو و گئیرانه و هکان تاییهت به زولقه رنهیین و پاشایهتی دارا کوپی به ههمن کوپی نیسفه ندیار کوپی به شتاسب که نازناوهکهی چیهر نازاده، باس دهکهن

دهلین: نیشته جیی بابل و پاشایهتی دهکرد و پاشاکانی دهوروبهر خراجیان بو دهنارد. له فارس شاری دارابگردی دروست کرد و شهیدای دارای کوپی بوو. له بهر نه مه بهناوی خویره ناوینا و نهوی کرده جیگری خوئی. وهزیری دارا که پیاویکی بیرمهند بوو بهناوی رهسهن، له گهل نهو منالهی له گهل دارای بچوک گهوره بوو، دوژمنایهتی دهکرد و لای شا ناژاوهی دهنایهوه. ناوی نهو منالهی سهری بوو. وهک دهلین پاشا شهره تیکی به سهریدا و نهوی کوشت. دارا کینهی رهسهن و دهستهیهک له گهورهکانی له دل گرت که دژی سهری پیلانگئیریان کردبوو. ماوهی پاشایهتی دارا دوانزه سالی خایاند.

دوای نهو کورمهکهی دارا کوپی دارا کوپی به ههمن پاشایهتی گرتهدست و دایکی نهو ماهیا هیند کچی ههزار مهرد کچی به هراد مه بوو. کاتیک تاجی له سهرنا، وتی: کهس ناخمه گئیراوی مردنهوه، ههرکه سینک بکهوئته ناو نهو گئیراوه، رزگاری ناکهم.

دهلین: شاری دارای له سه رزمینی جهزیره دروست کرد و براکهی سهری کرده دهبیر و وهزیری خوئی. چونکه نهو و براکهی هاوهم و هاوپی نهو بوون. نهو دئی پاشای له هاوه لانی رهش کرد و ژمارهیهک لهوانی به کوشتندا. کهسه نزیکهکان و تاییهتهکانی شا ترسی نهویان کهوته دلنهوه و بیزاری خویان دهبری چونکه نهو گهنجیکی له خو رازی و ستهکار بوو.

له هوشامی کهلبی ده گئیرنهوه: دوای دارا کوپی نهرده شیر، دارا کوپی دارا بوو ماوهی چوارده سال پاشایهتی کرد. ههئس و کهوتی نهو له گهل ژیردهستهکان پهسهند کراو نهبوو، سهر کردهکانی نهوانی کوشت. نهسکه ندهر هیرشی کردهسهر و له بهر نهوهی خهکی ولات لهو نارازی بوون و دهیانویست له دست نهو ناسووده

بن، زۆر لەسەران و گەورەکانى خەلك پەيوەستى ئەسكەندەر بوون و لەنەينىيەكانى دارا ئاگاداريان كردهوه. لەسەرزەمىنى جەزيرە رووبەررووى يەك بوونەوه و شەر بۇ ماوهى يەك سال دريژەى كيشا. ئەوسا چەند كەسيك لەنزىكەكانى دارا، دارايان كوشت و سەرى ئەويان بۇ ئەسكەندەر برد. ئەسكەندەر فەرمانى كوشتنى بكورژەكانى داراي دەكرد و وتى: سزاي كەسيك دەستدريژى بكاتە سەر پاشاكەى خۆى، ئەمەيه.

ئەسكەندەر، رەوشەنەك كچى داراي وەك هاوسەرى خۆى هەلبىژارد و هيرشى كردهسەر هيندستان و ناوچەكانى رۆژهەلات. دواتر گەراپەوه و مەبەستى ئەسكەندەريەى كرد و لەسەرزەمىنى سواد چاوى لەجيهان بەست. ئەويان لەناو تابووتىكى زير بۇ ئەسكەندەريە برد.

ماوهى پاشايەتى ئەسكەندەر چوارده سال دريژەى كيشا. لەرۆژگارى ئەو پاشايەتى توركەكان تۆكمە بوو. پيش ئەسكەندەر پاشايەتى توركەكان بەربلاو و پچرپچر بوو. پاشايەتى فارسەكان لەيەك هەلۆهشا كە پيش ئەسكەندەر تۆكمە و بەهيز بوو.

يەكيتر دەلييت: كاتيک دارا كوپى دارا پاشايەتى گرتە دەست، لەسەرزەمىنى جەزيرە بناغەى شارىكى بەرفراوانى دارشت و بەدارانەوا ناوى برد. ئەو شارەيه ئيستاكە بەدارا دەيناسن. شارەكەى ئاوهدان كردهوه و هەرچى پيوست بوو، لەو شارەدا ئامادەى كرد. فيلقوس باوكى ئەسكەندەرى يۆنانى لەخەلكى مەقدونىيەى يۆنان و پاشاي ئەوى و ويلايهتەكانى ديكەى يۆنان بوو. لەگەل دارا ئاشتى كرد لەسەر ئەو بنەماى سالانە باج و خەراجى بۇ رەوانە بكات. كاتيک فيلقوس مرد، ئەسكەندەرى كوپە پاشايەتى گرتەدەست و خەراجى باوكى رەوانە نەكرد. دارا توپە و نامەى بۇ نوسى و ئاگادارى پيدا و راىگەياند لەبەر گەنجى و نەزانى خەراجى باوكى رەوانە نەكردووه. چۆگان و گۆى و پيوانەيەك كونجى بۇ ئەسكەندەر ئارد و بۆى نوسى كەمنالە و دەبييت بەچۆگان و گۆى گەمە بكات و سەرقالى پاشايەتى نەبييت. ئەگەر ئەم كارەبكات و جلهوى پاشايەتى لەدەست بگريت، كەس رەوانە دەكات بۇ ئەوهى لەناوى ببات. ژمارەى سوپاكەى ئەو

بەئەندازەى دەنكەكانى كونجىە كەرەوانەى كردوۋە.

ئەسكەندەر لەو ئەمدا نووسى: لەناوەرۆكى نامەكەى حالى بوو و چۆگان و گۆى بەپىرۆز دەزانىت چۈنكە چۆگان لەگۆى دەدات و دەيشكىنىت و زەوى بەگۆى شوبھاند و وتى پاشايەتى دارا پەيوەستى پاشايەتى خۆى دەكات و يىلايەتەكەى ئەو دەخاتە سەر سنورى فەرمانرەوايەتى خۆى و كونجى بەھاوشىۋى چۆگان دەزانىت چۈنكە رۆنى ھەيە و لەتالى و توندى بەدوورە و كيسەيەكى پىر خەردەلى بەنامەكەدا بۇ دارا نارد و نوسى خەردەل كەمە بەلام توندى و تالى و ھىزى زۆرى ھەيە و سوپاكەى ئەو بەم شىۋەيە.

كاتىك وەلامى ئەسكەندەر بەدارا گەيشت، سوپاكەى خۆى كۆكرەوۋە و بۇ شەرى ئەسكەندەر خۆى نامادە كرد. ئەسكەندەرىش خۆى نامادە و بەرەو سنورى دارا بەرىكەوت. دارا ئاگادار بوۋيەوۋە و بەرەو سوپاكەى ئەسكەندەر پىشپەوى كرد. كاتىك رووبەروۋى يەك بوۋنەوۋە، شەرىكى قورسيان دەستپىكرد. سوپاكەى دارا شكستى خوارد و دوو لەپاسەوانەكانى دارا كەدەلئىن لەخەلكانى ھەمەدان بوون، لەپشتەوۋە لەداراياندا و لەئەسپەكەى خستيانە خوار. مەبەستيان لەم كارە خۆنزىك كردنەوۋە بوو لەئەسكەندەر.

ئەسكەندەر فەرمانىدبوو دارا بەئەسىرى بگرن و نەيكوژن. كاتىك لەكوژرانى دارا ئاگادار بوۋيەوۋە، بەرەو لاي پۇشت و لەكاتى گيان سپاردنى ئەو گەيشت. لەئەسپەكەى ھاتەخوار و لەسەر سەرى دانىشت و پىي و ھىچ كات مەبەستى كوشتنى ئەوى نەبوۋە و ئەوۋى روويدارە بەپىچەوانەى فەرمانى ئەوۋە، وتى: ھەرچى داوا دەكەيت بىكە تا ئەنجامى بدەم.

دارا وتى: دوو نيازە ھەيە، يەكەم ئەوۋى تۆلەى من لەبكوژەكانم بستىنىت و دووم ئەوۋى كچەكەم رەوشەنەك بەكەيتە ھاسەرى خۆت.

ئەسكەندەر بەداواكەى رازى بوو و فەرمانىدا بكوژەكانى دارا ھەلواسن و رەوشەنەكى كىرە ھاسەرى خۆى. دەستى بەسەر سنورى پاشايەتى دارادا گرت و پاشايەتى گرتەدەست.

دەستەيەك لەشارەزايانى مىژوۋ و توويانە ئەسكەندەر كە لەگەل داراي بچوك

شهری کرد، برای بوو و دارای گهوره دایکی ئەسکەندەری کردبووه هاوسەری خۆی کەچی پاشای رۆم و ناوی هیلای بوو. ئەویان برده لای دارا بەلام بۆگەنیکی ناخۆشی لێدەهات و شا فرمانیدا تاریگەچارەیهکی بۆ بدۆزنهوه. زاناکان وتیان ئەو پێویستە بەداری سەندر چارەسەر بکریت و جەستەیی بەکولای سەندر بشوات. بەشیکی زۆری بۆگەنەکەیی جەستەیی لەناو چوو بەلام ئەک هەمووی. شا بەهۆی ئەو بۆگەنەوه لەژنەکەیی بیزار و نازادی کرد و بۆ لای کەسەکانی خۆی رەوانەیی کردەوه. ژن لەشا دووگیان و کوریکی هینایە دنیا. ئەویان بەناوی ئەو دارەیی بۆگەنەکەیی ئەوی بردبوو و بەناوی پاشا، ناویان نا سەندروس و ناوی ئەسکەندەروس لێرەوه کەوتە سەرزمانان.

دەلیت: کاتیکی دارای گهوره مرد، پاشایەتی بەداری بچوکی کورپی گەیشت. پاشاکانی رۆم سالنە خەراجیان بۆ دارای گهوره دەنارد و کاتیکی باوکی هیلای پاشای رۆم و باوگەوری ئەسکەندەر مرد، پاشایەتی بەکچەزاکەیی گەیشت، دارای بچوک کەسی نارد: ئەو خەراجەیی پاشاکانی پێش تۆ دەیاندا، نەهاتوو، خەراجی ویلایەتەکەیی خۆت رەوانە بکە و گەرنە هێرش دەکەمە سەرتۆ. وەلام هاتەوه: من مەلم کوشت و گۆشتەکەیی خوارد و هیچی لێ نەماوەتەوه، ئەگەر دەخوازیت بەناشتی لەگەل تۆ دەسازیم و ئەگەر دەتەویت شەر لەگەل تۆ دەکەم.

دارا سوپای رازاندەوه و مەبەستی شەری کرد، ئەسکەندەر بەدوو پەردەداری دارای وت: بیکوژن و داوای هەرچی دەکەن، بیکەن. پەردەدارەکان داوای بەخششیان کرد بەلام داوای مانەوهی خۆیان نەکرد. کاتیکی دوو سوپا خۆیان بۆ شەر نامادە کرد، پەردەدارانی دارا لەگۆرەپانی شەر دارایان کوشت. ئەسکەندەر هات و دارا لەناو خۆینی خۆیدا دەتلایهوه. دوایین ساتەکانی ژیانی بوو. دابەزی و خاکی لەروخساری تەکاند و سەری خستە سەرداوینی و وتی: ئەی شەریفی شەریفەکان و ئەی نازادەیی نازادەکان و شای شاکان، پەردەدارەکانت تۆیان کوشت، من بەم کارە رازی نەبووم، هەرچی دەخوازیت، داوا بکە.

دارا وەسیەتی کرد کچی بکاتە هاوسەری خۆی و نازادەکانی فارس نەکوژیت و بیگەنەکان نەکاتە فرمانرەوای ئەوان.

ئەسكەندەر بە داواكارىيەكەى رازى بوو. كاتىك بكوژەكانى دارا پوشتنه لاي ئەسكەندەر، ئەوەى داوايان كردبوو، بهوانى بهخشی و وتى: بهلئنهكەى خوم لهگەل ئیوه بردهسەر بهلام داواى مانهوهى خوتانتان نهكرد، ئیوه دهكوژم چونكه زیندووو هیشتنهوهى بكوژى پاشاكان رهوا نییه مهگەر بهئهمانىكى راشكاو. ئەوانى كوشت.

دهستهیهك وتوویانه لهروژگارى دارای گهوره، پاشای روم خراجى بو دهنارد. كاتىك ئەو مرد و ئەسكەندەر پاشایهتى گرتهدست كهپیاویكى دوورئهنديش و بهتوانا بوو، بو شهپرى يهكىك لهپاشاكانى روژئاوا بهرىكهوت و سهركهوتنى بهدهست هینا. خوى بهكهسىكى بههیز بینى و دژی دارای بچوك شوپشى كرد و لهناردنى خراجى سالانه خوى بهدوور گرت. دارا توره بوو و نامهیهكى ئیهمانه نامیزی بو نووسی. شهپ لهنیوانیان دروست بوو. دوو سوپه بهمهبهستى هیرش كردنه سهریهك خویمان ئاماده كرد و لهسەر سنوور رووبهرووی يهك بوونهوه. نامهكان ئال و گوپ کران و ئەسكەندەر لهرووبهروو بوونهوهى دارا ترسا. داواى ناشتى كرد و دارا بو ناشتى راویژی لهگەل كهسه نزيك و گهورهكانى ولات كرد. ئەویان بو شهپ هاندا چونكه لهو بیزار بوون.

سهبارت بهشوینی رووبهروو بوونهوهى دارا و ئەسكەندەر بوچوونهكان جیاوازه. دهستهیهك وتوویانه شوینی رووبهروو بوونهوه لهناوچهى خوراسان و نزيك خهزەر بوو وشهپرىكى قورسیان كرد. ئەسكەندەر سوار ئەسپىكى سهرسوپهینەر بوو بهناوى كوفرئهسب.

دهلین: لهو روژهدا يهكىك لهفارسهكان هیرشى برد و ریزهكانى سوپای ئەسكەندەر تیکشكاند و بهشمشیر زهرهبهیهكى لهئەسكەندەردا. ئەسكەندەر سهرى سوورما و وتى: ئەمه يهكىكه لهسواره فارسیهكان كه بویری ئەوان لهسەر زمانانه. رقى هاوهلانى دارا بزوا و دوان لهپاسهوانهكانى ئەو لهخهلكى ههمهدان نامهیان بو ئەسكەندەر نووسی و بهداواى دهرفتهيكدا گهران. بهشمشیر لیاندا كه بهمهركى دارا كوتایى هات و ههلاتن.

دهلین: دهنگ بهرز بوویهوه و ئەم ههواله بهئهسكەندەر گهیشت. لهگەل

هاوه لانی خوی سوار بوو و له سهره مهرگ گه شته لای دارا. قسه ی له گهل کرد و سهری خسته سهر داوینی، گریا و وتی: له شوینه که ی خوته وه زیانت بهر که وت و باوه پیکراوانت خیانه تیان له تو کرد و له ناو دوژمنه کان به تهنیا ماویته وه. داوای هرچی ده که یت بیکه، چوونکه ریز له په یوه ندی خزمایه تی تو ده گرم.

ده لیت: مبه سستی له خزمایه تی نیوان سه له م و هیرج دوو کوپه که ی فهره یدونه. له روداوه که خه مبار و سپاسی خوای کرد که ده سستی به خوینی نهو پیس نه بووه. دارا داوای لیکرد رهوشه نه که ی کچی بکاته هاوسهری خوی و توله له بکوژه کانی بستینیت. نه سکه ندر رازی بوو. نهو دوو که سه ی دارایان کوشت، هاتن و داوای پاداش تیان کرد. نه سکه ندر فرمانی کوشتنی هه ردووکیان ی دهر کرد و هه لیا نواسین. جاریدا هه رکه س ده ستر ریژی بکاته سهر پاشاکه ی خوی و خیانه ت له خه لکه که ی خوی بکات، سزاکه ی کوشتنه .

ده سته یه ک ده لین: نه سکه نده کتیب وزانست و نه سته رهناسی و حکمه ت له فارسه کانه وه فیبر بوو که سهره تا بو سریانی و دواتر بو زمانی رومی و هر گپردران. ده لین: کوره کانی دارا نه شک و سودا و نهرده شیر بوون. کچیک ی هه بوو به ناوی رهوشه نه ک و ماوه ی پاشایه تی نهو چوارده سال بوو.

ده سته یه ک و توویانه: نهو باجه ی باوکی نه سکه ندر به پاشاکانی نیرانی دها، تووی زیر بوو. کاتیک نه سکه ندر پاشایه تی گرت ه ده ست، دارا که سی نارد و داوای باجی کرد. نه سکه ندر وه لای دایه وه، نهو مریشکه ی تووی زیری دهر کرد، کوشتم و گوشته که یم خوارد. و خوی بو شهر ناماده کرد.

نه سکه ندر دوا ی دارا کوپی دارا پاشایه تی گرت ه ده ست. پیشترا ناماژمان به بوچوونی نهو که سه دا که ده لیت دارا و نه سکه ندر برا بوون.

رومی هکان و زور له پرچه نه ک ناسان ده لین نه سکه ندر کوپی فیلقوس بوو. ده سته یه ک و توویانه: کوپی بیلبوس کوپی مه تریوس و بهوته یه ک مه صریم کوپی هیرمس کوپی هه ردس کوپی مه بتون کوپی رومی کوپی له متی کوپی یونان کوپی یافس کوپی سوبه کوپی سهرحون کوپی رومیه کوپی مه ربیت کوپی نه وفیل کرومی کوپی نه صفه ر کوپی یه فز کوپی عه یص کوپی نیسحاق کوپی نیراهیمه.

ئه‌سکه‌نده‌ر دوای مه‌رگی دارا، سنوری پاشایه‌تی ئه‌وی په‌یوه‌ستی سنوری پاشایه‌تی خۆی کردو بوو به‌پاشای رۆم و میسر و شام و عێراق. به‌ناو سوپاکه‌ی خۆیدا گه‌را. وه‌ک و توویانه‌ یه‌ک هه‌زار و چوارسه‌د هه‌زار بوو که‌هه‌شسه‌د هه‌زاری سوپای خۆی و شه‌شسه‌د هه‌زاری سوپای دارا بوو.

ده‌لێن: کاتی‌ک ئه‌سکه‌نده‌ر له‌سه‌ر ته‌خت دانیشته‌، وتی: خوا ئیمه‌ی کرده‌ جیگری دارا و به‌پێچه‌وانه‌ی هه‌ره‌شه‌کانی ئه‌و سه‌رکه‌وتنی پێیه‌خشین.

ئه‌سکه‌نده‌ر هه‌موو شار و قه‌ل‌ا و ئاته‌شکه‌ده‌ سنوری فارسه‌کان و یران و هه‌ربودانی کوشت. کتێبه‌کان و دیوانه‌کانی دارای سوتاند و یه‌کی‌ک له‌پیاوه‌کانی خۆی کرده‌ فه‌رمانه‌وه‌ی ولاته‌که‌ی دارا. به‌ره‌و هه‌یندستان له‌شکری کێشا و پاشاکه‌ی کوشت و ده‌ستی به‌سه‌ر شاره‌که‌یدا گرت. له‌ویوه‌ به‌ره‌و چین پۆشته‌ و ئه‌و کاره‌ی کرد که‌ له‌هه‌یندستان ئه‌نجامیدا. هه‌موو جیهان ملکه‌چی بوو. تبت و چینی خسته‌ سه‌ر سنوری فه‌رمانه‌وه‌یه‌تی خۆی و له‌گه‌ل‌ چوارسه‌د پیاو به‌دوای سه‌رچاوه‌ی ژبانی نه‌مری پۆشته‌ ناو تاریکه‌یه‌کان که‌ له‌نزیک جه‌مه‌سه‌ری باکوور وه‌ه‌تاوی باشووره‌. هه‌ژده‌ رۆژ له‌تاریکه‌یدا ریگه‌ی بری و هاته‌ده‌ر و بو‌ عێراق گه‌راپه‌وه‌ و ملوک الطواغی کرده‌ پاشا و له‌ناو ریگه‌ له‌شاره‌زور مرد.

به‌وته‌ی ده‌سته‌یه‌ک له‌کاتی مردنی ته‌مه‌نی سی و شه‌ش سا‌ل بوو. جه‌سته‌ی ئه‌ویان گه‌رانده‌وه‌ بو‌ لای دایکی بو‌ ئه‌سکه‌نده‌ریه‌.

به‌گومانی فارسه‌کان ماوه‌ی پاشایه‌تی ئه‌سکه‌نده‌ر چوارده‌ سا‌ل بوو. به‌گومانی نه‌صاریه‌کان ماوه‌ی پاشایه‌تی ئه‌و سیانزه‌ سا‌ل و چه‌ند مانگ بوو و کوژانی دارا له‌ سییه‌م سا‌لی پاشایه‌تی ئه‌و روویدا.

ده‌لێن: فه‌رمانیدا تا شاره‌کان دروست بکه‌ن. بناغه‌ی سیانزه‌ شاری دارشت و هه‌موویانی به‌ئه‌سکه‌نده‌ریه‌ ناوبرد. یه‌کیان له‌ئیسفه‌هان بوو که‌به‌جی ناوی برد. هاوشیوه‌ی به‌هه‌شت دروست کرا بوو. سی‌ شار له‌خوراسان که‌هه‌رات و مه‌رو و سه‌مه‌رقه‌ند بوون. له‌سه‌رزه‌مینی یۆنان و دیاری هه‌یلاقوس شاریکی بو‌ فارسه‌کان دروست کرد له‌گه‌ل‌ چه‌ندین شاریتر.

کاتی‌ک ئه‌سکه‌نده‌ر مرد، پاشایه‌تیان به‌ئه‌سکه‌ندروسی کوپری به‌خشی به‌لام رازی نه‌بوو و خواپه‌ره‌ستی و گو‌شه‌گیری هه‌لبه‌ژارد. یۆنانیه‌یه‌کان وه‌ک ده‌لێن به‌تلیموس

کوپری لوگوسیان وهك پاشا هه‌لبژارد كه‌بۆماوه‌ی هه‌شتا و هه‌شت سال پاشایه‌تی كرد. له‌رۆژگاری یۆنانییه‌كان، له‌ژبانی نه‌سكه‌نده‌ر و دوا‌ی ئه‌و پینش ئه‌وه‌ی پاشایه‌تی به‌رۆمیه‌كان بگات، پاشایه‌تی تایبه‌ت بوو به‌یۆنانییه‌كان و مناله‌كانی ئیسرائیل له‌بیت المقدس و ده‌وروبه‌ری سه‌رۆكایه‌تیان ده‌كرد نه‌ك پاشایه‌تی. تا ئه‌و كاته‌ی دوا‌ی كوشتنی یه‌حیا كو‌پری زه‌كه‌ریا، فارسه‌كان و رۆمیه‌كان شوینه‌واره‌كانی ئه‌وانیان وێران كرد و خۆیانیان له‌وی ده‌رپه‌راند.

دوا‌ی به‌تلیموس كو‌پری لوگوس دلتانوس بۆماوه‌ی چل سال پاشایه‌تی شام و میسر و ناوچه‌كانی رۆژئاوای كرد.

دوا‌ی ئه‌و به‌تلیموس ئورگاتس بیست و چوار سال پاشایه‌تی كرد.

دوا‌ی ئه‌و به‌تلیموس فیلافه‌تر یانزه سال پاشایه‌تی كرد.

دوا‌ی ئه‌و به‌تلیموس ئه‌فیفانس بیست و دوو سال پاشایه‌تی كرد.

دوا‌ی ئه‌و به‌تلیموس ئورگاتس بیست و نۆ سال پاشایه‌تی كرد.

دوا‌ی ئه‌و به‌تلیموس ساتر چه‌فده سال پاشایه‌تی كرد.

دوا‌ی ئه‌و به‌تلیموس نه‌حسه‌نده‌ر یانزه سال پاشایه‌تی كرد.

دوا‌ی ئه‌و به‌تلیموسیك كه له‌پاشایه‌تی ونبوو، هه‌شت سال پاشایه‌تی كرد.

دوا‌ی ئه‌و به‌تلیموس دونسیۆس شانزه سال پاشایه‌تی كرد.

دوا‌ی ئه‌و به‌تلیموس قالدو به‌تری چه‌فده سال پاشایه‌تی كرد.

هه‌مووی ئه‌م كه‌سانه‌ی یۆنانی بوون و هه‌موو شاكانی یۆنان دوا‌ی نه‌سكه‌نده‌ر به‌به‌تلیموس ناوده‌بران به‌هه‌مان شیوه كه شاكانی ئێران به‌خوسره‌و. یۆنانییه‌كانیان به‌مه‌قدونیشی ناو ده‌برد.

دوا‌ی قالدو به‌تری وهك ده‌لین پاشایه‌تی شام تایبه‌ت بوو به‌رۆمیه‌كان. یه‌كه‌م كه‌س

له‌وان پاشایه‌تی گرته‌ده‌ست، كایوس یولیۆس بوو كه‌بۆ ماوه‌ی په‌نجا سال پاشایه‌تی كرد.

دوا‌ی ئه‌و ئۆگۆستۆس سی و شه‌ش سال پاشایه‌تی شامی كرد و له‌سانی چل و

دوهم له‌پاشایه‌تی ئه‌و عیسا كو‌پری مریه‌م چاوی به‌دنیا هه‌له‌ینا. له‌دایك بوونی ئه‌و سینسه‌د و سی سال دوا‌ی شو‌پرشه‌كه‌ی نه‌سكه‌نده‌ر بوو.

گیڕانەوهەکان سەبارەت بە فارسیەکان دواى مەرگی ئەسکەندەر کە نەریتی میژوو بو پاشایەتی ئەوانە

شارەزایانی میژوو سەبارەت بەو کەسەى دواى ئەسکەندەر پاشایەتی عێراقى کرد و لەکارى پاشای تیرەکان تا ئەو کاتەى پاشایەتی نەردەشیری بابەکان، پاشایەتی هەریمی بابلیان لەدەستا بوو، بۆچوونەکانیان جیاوازه.

هوشامى کەلبى دەلیت: دواى ئەسکەندەر بلاکوس سلیکس پاشایەتی گرتەدەست و دواى ئەو ئەنتیحس. دەلیت ئەنتیحس بناغەى شارى ئەنتاکیەى دارپشت. سوادی کوفە لەژێر داگیرکاری ئەم پاشایانەدا بوو و لەناوچەى کۆیستانییەکان و ئەهواز و فارس هاتوچۆیان دەکرد تا ئەوى پیاویک بەناوى ئەشک دەرکەوت. ئەو کۆپى دارای گەورە بوو. لەدایک بوون و گەورەبوونی لەشارى رەى بوو. دەستەیهکی زۆرى لەدەورى خۆى کۆکردەوه و مەبەستی هێرش کردنە سەر ئەنتیحسى کرد. دەستی بەسەر سواددا گرت و لەموسلەوه تارەى و ئیسفەهان کەوتە ژێر دەستی. بەهۆى شەرەف و رەچەلەکی خۆى زۆربەى پاشای تیرەکان سەرى کۆپنوشیان بۆ دانەواند. لەنامەکاندا ریزی ئەویان گرت و ئەویش کاتیک نامەى دەنووسی، لەناوى خۆیهوه دەستی پێدەکرد. ئەویان بەشا ناوبرد و دیاریان بۆ رەوانە کرد. بەلام لا بردن و دانانەکان لەدەسلاتی ئەودا نەبوو.

دەلیت: دواى ئەو گۆدەرز کۆپى ئەشکان پاشایەتی گرتەدەست. ئەو بوو کەبۆ جارى دووم هێرشى کردە سەر منالەکانى ئیسرائیل و بەوتەى حەتلەان، خواوەند ئەوى بەهۆى کۆژانى یەحیا کۆپى زەکەریا بەدەستی ئیسرائیلیەکان، بەسەر منالەکانى ئیسرائیلدا زال کرد. ژمارەیهکی زۆرى لەوان کوشت کەچیتەر هیچ کات بەو ئەندازەیه فراوان نەبوونەوه. خواوەند پێغەمبەرى لەوان سەندەوه و ریسواى کردن.

دەلیت: رۆمیەکان بەسەرکردایەتی پاشا گەورەکیان بۆ تۆلە سەندنەوهى ئەنتیحس کە بەدەستی ئەشک لەبابل کۆژا بوو، هێرشیان کردە سەر سەرزەمینى

فارسەکان. پاشای بابل بلاش کوپری ئەردوان بوو. ئەردەشیر کوپری بابەکان ئەوی کوشت و بلاش نامە ی بۆ پاشای تیرەکان رەوانە کرد کەرۆمیەکان بۆ هیرش کردنە سەر سەرزەمینەکیان کۆبوونەتەرە و ژمارە ی سوپاکەیان بەئەندازەیکە توانای بەرگری کردن لەبەرەبەر ئەوانی نییە. ئەگەر نەتوانیت رینگە ی پینشەرەوی ئەوان بگریت، بەسەر پاشاکانی دیکەیش سەرکەوتنی بەدەست دینن. هەرکام لەپاشای تیرەکان بەگوێرە ی توانای خوێ، پیاوی شەرکەر و کەرەستە ی شەپری بۆ رەوانە کرد. چوارسەد هەزار کەس لەدەروی ئەو کۆبوونەو. فەرمانەرەوای حزری کردە سالار کەیکەیک بوو لەپاشای تیرەکان و سنوری فەرمانەرەوایەتی ئەو لەسنورەکان سواد تا جەزیرە بوو. بەرینکەوت و رووبەرەوی پاشای رۆم بوویەو. ئەوی کوشت و سوپاکە ی تالان کرد. ئەم شکستە رۆمیەکانی بۆ دارشتنی بناغە ی شاری قوستەنتینە ناچار کرد و شوینی پاشایەتیان لەرۆمیەو و بۆ ئەو شارە گواستەو. دامەزرینەری شارەکە قوستەنتین بوو. ئەو یەکەم پاشای رۆم بوو باوەر ی بەنایینی نەصرانی هینا. ئەو پاشماوہکانی منالەکانی ئیسرائیل لەفەلەستین وئەردەن دەرپەراند چونکە گومانی کردبوو عیسا کوپری مریەمیان کوشتوو. خاچەکە ی وەرگرتەو کەگومانیان دەکرد عیسیان پی لەخاچداوہ. رۆمیەکان ئەو دارە بەپیرۆز دەزانن. خاچەکیان بردە ناو خەزینەکانی خوێان و تا ئیستایش لای ئەوانە.

دەلیت: پاشایەتی فارسەکان بەربلاو بوو تا ئەو کاتە ی ئەردەشیر پاشایەتی گرتەدەست. هوشام نامارژە ی بەم بابەتە داوہ بەلام ماوہ ی پاشایەتی ئەو خەلکانە ی دیاری نەکردووہ.

یەکیکی دیکە لەشارەزایانی میترووی فارسەکان دەلیت: دوای ئەسکەندەر سەرزەمینی دارا کەوتە دەست کەسانیک جگە لەپاشا فارسەکان بەلام هەموویان ملکەچی پاشای دیاری کوستان بوون و فەرمانەکانی ئەویان جیبەجی دەکرد.

نه‌وان پاشا نه‌شکانییه‌کان بوون که‌ومک پاشای تیره‌کان ناو ده‌بران

ده‌لئت: ماوه‌ی پاشایه‌تی پاشای تیره‌کان، دوسه‌د و شه‌شت و شه‌ش سال بوو.

له‌م ماوه‌دا نه‌شک کوپری نه‌شکان ده سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و شاپوور کوپری نه‌شکان شه‌ست سال پاشایه‌تی کرد، له‌سالی چل ویه‌که‌نی پاشایه‌تی نه‌و عیسا کوپری مه‌ریه‌م له‌سه‌رزه‌مین فیله‌ستین ده‌رکه‌وت و چل سال دوای به‌رزبوونه‌وی عیسا، به‌توس کوپری نه‌سفیساتوس پاشای رومیه هیرشی کرده سهر بیت المقدس و هه‌موو پیاوه‌کانی نه‌و شاره‌ی کوشت و ژن و مناله‌کانی نه‌سیر کردن. فرمانی ویران کردنی شاره‌که‌ی ده‌رکرد به‌شئیویه‌که به‌رد له‌سهر به‌رد نه‌مایه‌وه.

دوای نه‌و گوده‌رز کوپری نه‌شکانی گه‌وره، ده سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و بیژنه‌نی نه‌شکانی بیست و یه‌ک سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و گوده‌رزی نه‌شکانی نوزده سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و نیرسی نه‌شکانی چل سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و هورموزی نه‌شکانی هه‌فده سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و نه‌ردوانی نه‌شکانی دوانزه سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و خوسره‌وی نه‌شکانی چل سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و بلاشی نه‌شکانی بیست و چوار سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و نه‌ردوانی بچوکی نه‌شکانی سیانزه سال پاشایه‌تی کرد.

دوای نه‌و نه‌رده‌شیر کوپری بابه‌ک پاشایه‌تی گرته ده‌ست.

ده‌سته‌یه‌ک وتووایانه پاشای تیره‌کان که‌نه‌سکه‌نده‌ر ولاتی له‌ناویاندا دابه‌ش کردبوو، دوای نه‌و پاشایه‌تیان کرد. هه‌ر ناوچه‌یه‌ک پاشایه‌کی هه‌بوو جگه له‌سواد که‌تا په‌نجا و چوار سال دوای مه‌رگی نه‌سکه‌نده‌ر له‌ده‌ست رومیه‌کاندا بوو. یه‌کی‌ک له‌پاشای تیره‌کان که له‌نه‌وه‌ی پاشاکان بوو، پاشایه‌تی هه‌ریمی کیوه‌کان و نیسفه‌هانی ده‌کرد. دوای خو‌ی مناله‌کانی ده‌ستیان به‌سهر سواددا گرت و بوونه پاشای نه‌وی و ماهات و کیوه‌کان و نیسفه‌هان و سالاری پاشای تیره‌کانیان پی‌پرا. نه‌ریت به‌و شیوه بوو که‌نه‌و و مناله‌کانیان پینش بخن له‌به‌ر نه‌مه له‌کتی‌بی به‌سهرهاتی پاشاکان ته‌نیا

ناماژهبان بهناوی نهواندا و ناوی شاکانی دیکه‌یان پشت گوی خست.

ده‌لیت: عیسا کوپی مریه‌م په‌نجا و یه‌ک سال دوی پاشایه‌تی پاشای تیره‌کان له‌ئورشه‌لیم چاوی به‌دنیا هه‌له‌ئینا. هه‌موو روژگاری نه‌سکه‌نده‌ر تا شو‌رشی نه‌رده‌شیر کوپی بابک و کوشتنی نه‌ردوان و سه‌قامگیر بوونی پاشایه‌تی نه‌و، دوسه‌د و شه‌ست و شه‌ش سالی خایاند.

ده‌لیت: نه‌و پاشایانه‌ی فرمان‌زه‌وایی هه‌ریمی کی‌وه‌کانیان ده‌کرد و دوی نه‌وان مناله‌کانیان ده‌ستیان به‌سه‌ر سواددا گرت، نه‌شک کوپی حوره کوپی ريسان کوپی نه‌رتشاک کوپی هورموز کوپی شاهم کوپی ران کوپی ئیسفه‌ندیار کوپی به‌شتاسب بوو.

ده‌لیت: فارسه‌کان گومان ده‌که‌ن نه‌شک کوپی دارایه.

ده‌لیت: ده‌سته‌یه‌کیان وتوویانه نه‌شک کوپی نه‌شکانی گه‌وره‌یه. نه‌و له‌مناله‌کانی

کیسه کوپی که‌یقوباده و بو‌ماوه‌ی ده‌سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و نه‌شک کوپی نه‌شک کوپی نه‌شکان بیست و یه‌ک سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و شاپور کوپی نه‌شک کوپی نه‌شکان سی سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و گوده‌رزی گه‌وره کوپی شاپور کوپی نه‌شکان ده سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و بیژهن کوپی گوده‌رز بیست و یه‌ک سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و گوده‌رزی بچوک کوپی بیژهن نو سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و نیرشه کوپی گوده‌رزی بچوک چل سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و هورموز کوپی به‌لاش کوپی نه‌شکان حه‌فده سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و نه‌ردوانی گه‌وره کوپی نه‌شکان دوانزه سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و خوسره‌و کوپی نه‌شکان چل سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و به‌ئافه‌ریدی نه‌شکانی نو سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و بلاشی نه‌شکانی بیست و چوار سال پاشایه‌تی کرد.

دوی نه‌و نه‌ردوانی بچوکی نه‌شکانی پاشایه‌تی گرته ده‌ست. نه‌و کوپی بلاش

کوپی فیروز کوپی هورموز کوپی بلاشه‌ر کوپی شاپور کوپی نه‌شک کوپی نه‌شکانی

گه‌وره بوو. باوه‌گه‌ورینی کیسه کوپی که‌یقوباده که‌ده‌لین سنوری فرمان‌زه‌وایه‌تی نه‌و

له‌هه‌موو نه‌شکانیان زیاتر بوو. له‌هه‌موویان به‌تواناتر و ناوداتر و زیاتر له‌هه‌موویان

به‌سه‌ر پاشای تیره‌کاندا زالبوو.

ئەردوان دەستی بەسەر ویلايهتی نیسته خردا گرت که په یوه سستی نیسفه هان بیوو. له ویوه دەستی بەسەر ناوچه کانی گور و ناوچه کانی دیکه ی فارسدا گرت. پاشاکان ملکه چی فرمانه کانی بوون. ماوه ی پاشایه تیه که ی سیانزه سال دریزه ی کیشا. دوی ئەو پاشایه تی ئەرده شیر دەستی پیکرد.

دەسته یه ک وتوو یانه دوی ئەسکه ندهر ئەوه د پاشا له عیزاق و شام و میسر پاشایه تی ئەوه د نه ته وه یان ده کرد. هه موویان پاشاکانی مه داینیان به گه وره ده زانی که ئەشکانی بوون.

ده لیت: له ئەشکانییه کان ئەفقور شا کوپی بلاش کوپی شاپوور کوپی ئەشکان کوپی ئەش جه بار کوپی سیاوه ش کوپی که یکا ووس شهست و دوو سال پاشایه تی کرد.

دوی ئەو شاپوور کوپی ئەفقور په نجا و سی سال پاشایه تی کرد و مه سیح و یه حیا له رۆزگاری ئەودا بوون.

دوی ئەو گو دهرز کوپی شاپوور کوپی ئەفقور په نجا و نو سال پاشایه تی کرد. ئەو بوو به مه به سستی تۆ له کرد نه وه له مناله کانی نیسرانیل بو کوشتنی یه حیا کوپی زه که ریا، هیرشی کرده سه ریان.

دوی ئەو برازا که ی ئەبزان کوپی بلاش کوپی شاپوور چل و حهوت سال پاشایه تی کرد.

دوی ئەو گو دهرز کوپی ئەبزان کوپی بلاش سی و یه ک سال پاشایه تی کرد. دوی ئەو برا که ی نیرسی کوپی ئەبزان سی و چوار سال پاشایه تی کرد. دوی ئەو هورموزان کوپی بلاش چل و هه شت سال پاشایه تی کرد. دوی ئەو فیروزان کوپی هورموزان کوپی بلاش سی و حهوت سال پاشایه تی کرد. دوی ئەو خوسره و کوپی فیروزان چل و حهوت سال پاشایه تی کرد. دوی ئەو ئەردوان کوپی بلاش په نجا و پینج سال پاشایه تی کرد. ئەو دوا یین پاشای ئەشکانی بوو و له سه ر دەستی ئەرده شیر ی بابه کان کوژا.

ده لیت: ماوه ی پاشایه تی ئەسکه ندهر و پاشایه تی پاشای تیره کان له ناوچه جیا وازه کان پینسه د و بیست و سی سال دریزه ی کیشا.

گیڕانهوهی رووداوهکانی سەردەمی پاشای تیرەکان

بەگومانی فارسەکان شەست و پینج سالّ دواى زالبونى ئەسكەندەر بەسەر سەرزەمینی بابل، پەنجا ویک سالّ دواى دەسپیکردنی پاشایەتی ئەشکانییەکان، مریەم کچی عیمران، عیسا کوپری مریەمی هینایە دنیا. بەگومانی مەسیحیەکان لەدایک بوونی عیسا سێسەد و سێ سالّ دواى زالبونى ئەسكەندەر بوو. هەرودها گومان دەکەن لەدایک بوونی یەحیا کوپری زەکەریا شەش مانگ پێش لە لەدایک بوونی عیسا کوپری مریەم بوو.

دەلین: مریەم سیانزە سائە بوو بەعیسا دووگیان و عیسا تا کاتی بەرزبوونەوهی بۆ ناسمان، سی و دوو سالّ و چەند رۆژێک ژیا. مریەم تا شەش سالّ دواى بەرز بوونەوهی ئەو بۆ ناسمان زیندووو بوو. سائەکانی تەمەنی پەنجا و چەند سالّ درێژەى کیشا.

دەستەیک گومانیان کردووہ عیسا سێ سائە بوو کە لەکەنارەکانی رووباری ئەردەم یەحیای بینی. یەحیا پێش لەبەرز بوونەوهی عیسا بۆ ناسمان کوژرا. زەکەریا کوپری بەرخیا و باوکی یەحیا لەگەلّ عیمران کوپری ماسان باوکی مریەم دوو خوشکیان کردبووہ هاوسەر. ئەو ژنەى بووبە هاوسەری زەکەریا، یەحیای هینایە دنیا وئەوی دیکەیان کەهاوسەری عیمران بوو، مریەمی هینایە دنیا. کاتیک عیمران کوپری ماسان مرد، دایکی مریەم دووگیان بوو وکاتیک مریەم چاوی بەدنيا هەلەینا، زەکەریا دواى مەرگی دایکی سەرپەرەستی کردنی ئەوی گرتە ئەستۆ لەبەر ئەوهی پووری مریەم، خوشکی دایکی، هاوسەری زەکەریا بوو. ناوی دایکی مریەم حەنە کچی فاقود کوپری قەبیلە و ناوی خوشکەکەى، دایکی یەحیا، ئەشباع کچی فاقودە. کاتیک زەکەریا سەرپەرەستی کردنی مریەمی گرتە ئەستۆ، ئەو دەزگیرانی یوسف کوپری یەعقوب کوپری ماسان کوپری ئەلیعازار کوپری ئەلیوز کوپری ئەحین کوپری صادق کوپری عازور کوپری ئەلیاقیم کوپری ئەبیوز کوپری زەربابل کوپری شەلتیل کوپری یوحنیا کوپری یوشیا کوپری ئەمون کوپری مەنشا کوپری حەزقیا

کوپی نه حاز کوپی یوسام کوپی عوزیا کوپی یورام کوپی یهوشافات کوپی نه سا کوپی نه بیا کوپی ره حبعهم کوپی سلیمان کوپی داود بوو. یوسف کوپه مامی مریه مه.

به لام به پیی گپرانه وهی کوپی نيسحاق ره چله کی مریه به مشیوهیه:

مریه کچی عیمران کوپی یاشهه م کوپی نه مون کوپی مانشا کوپی حزقیا کوپی نه حزیق کوپی یوسام کوپی عوزیا کوپی نه مصیا کوپی یاوش کوپی نه حزیهو کوپی یارم کوپی یهوشافات کوپی نه سا کوپی نه بیا کوپی ره حبعهم کوپی سلیمان.

یه حیا کوپی زه کهریا و کوپه پوری عیسا، له ته مهنی مندالیدا بو پیغه مبه رایه تی هه لیزردرا. به ره و شام به ریکه وت. دواتر یه حیا و عیسا کوپونه وه و دوا ی نه وهی یه حیا عیسا ی پاک کرده وه، له یه ک جیا بوونه وه.

ده لین: یه حیا، عیسا ی له گه ل دوانزه که س له حه واریه کان ره وانه کرد تا خه لکان فیری خواپه ره سستی بکن. له و شتانه ی حه رامیان کرد، ماره کردنی کچی برا بوو. کوپی عه باسیش نا ماژهی به گپرانه وه یه کی له م چه شنه داوه.

پاشای مناله کانی نیسرائیل برازایه کی هه بوو که حه زی لیده کرد. ده یوست نهو بکاته هاوسه ری خوی. هر روزه و به مبه سستیک نهوی ده برده لای خوی. کاتیک دایکی کچه که له مبه سستی پاشا ناگادار بوویه وه، پیی وت: کاتیک پوشتیه لای پاشا و پرسى چیت ده ویت، بلای ده مویت یه حیا کوپی زه کهریا سر بپریت.

کاتیک کچه که پوشته لای پاشا، پاشا پرسى: چیت ده ویت؟

وتی: ده مویت یه حیا کوپی زه کهریا سر بپریت.

شا وتی: داوا ی شتیکى دیکه بکه.

کچ وتی: ته نیا نه وه م ده ویت.

کاتیک کچه که پینداگری کرد. پاشا داوا ی یه حیا ی کرد و کاتیک هات ته شتیکیان دانا. یه حیا ی سر برپی و دلویک خوینی نهو رزایه سرزه وی. دلویه خوینه که به رده وام هه لده قولاً تا نهو کاته ی خواوند به خت نه سری ره وانه کرد. پیریزنیک له مناله کانی نیسرائیل پوشته لای و خوینه که ی نیشاندا. خواوند فرمانی پیندا

بهراډهیهک له ئیسرائیلیهکان بکوژیت تا خویننهکه نارام ببیتهوه. حهفتا ههزار کهسی لهیهک نهوه کوشت نهوسا خویننهکه نارام بوویهوه.

لهکوپری مهسعود و دهستهیهک لههوارهلانی پیغهمبر(د.خ) دهگپرنهوه: یهکیک له منالهکانی ئیسرائیل لهخودا بیینی کهویرانی بیت المقدس لهسهر دهستی کوپریکی ههتیوه بهناوی بهخت نهسر کههاوری لهگهله دایکه بیوهژنهکهی لهبابل نیشتهجییه. نهیریتی منالهکانی ئیسرائیل بهشیویهکه بوو خیریان دهکرد و خهوهکهیان دههاتهدی.

ئیسرائیلی دهستی بهگهپران کرد تا نهوهی لای دایکی بهخت نهسر دابهزی. بهخت نهسر بو چیلکه کوکردنهوه پوشتبوهدهر. کاتیک گهراپهوه، باره چیلکهکهی دانا و لهسوچیکدا دانیشت. ئیسرائیلی گفتوگۆی لهگهله کرد، سی درمی پیندا و وتی: بهدهرمیکیان گوشت و بهدهرمیکیان نان و بهدهرمیکیان شهراپ بکهر. خواردیان و خواردیانهوه تا نهوهی رۆژی دوهم هات. نهوسا بهبهخت نهسری وت: دهمهویت ئەمان نامهیهک بو من بنوسیت نهگهری ههیه رۆژیک ببیته پاشا.

بهخت نهسر وتی: گالتهه پیندهکهیت؟

ئیسرائیلی وتی: گالتهه پیناکهه، چ زیانیکت پیندهگات نهگه نهو چاکه لهگهله مندا بکهیت.

دایکی بهخت نهسر پینی وت: هیچ زیانیکت پی ناگات نهگه بوویته پاشا، هیچ شتیك لهدهست نادهیت.

بهخت نهسر ئەمان نامهکهی بو نووسی، ئیسرائیلی وتی: نهگهری ههیه بيم و خهلهکان لهدهوری توین و ریگه نهدهن بتبینم، نیشانهیهک دیاری بکه تا بههوییهوه من بناسیتهوه.

بهخت نهسر وتی: ئەمان نامهکهی خوت لهسهر قامیش بهرز بکهرهوه تا بتناسمهوه.

ئیسرائیلی جل و بهرگی بو کپری و پارهی پیندا.

پاشای منالهکانی ئیسرائیل ریزی لهیهحیا کوپری زهکهریا دهگرت و یهکیک بوو لهکسهه نزیکهکانی نهو. لهکارهکانی خوی راویژی لهگهله دهکرد و هیچ کاریکی بی

پرس کردن بەو ئەنجام نەدەدا. شا بېرارىدا بوو كچى ژنەكەى خۆى بكا تە ھاوسەر. پرسىارى لەيەحيا كورد و يەحيا رینگەى ماره كوردنى كچەكەى خۆى لىگرت. داىكى ناگادار بوويەو و رقى يەحياى لەدل گرت. كاتىك كچەكە دەپۆشتە ناو دانىشتنەكانى شەراب خوارنەوہى پاشا، جلىكى ناسك و سوپرەنگى لەبەر كورد. بوئى خۆشى لىدا و بەخشلى و زىر رازاندىيەوہ. لەسەر ئەو جلانەوہ پۆششىكى تەنگى رەشى لەبەر كورد. كچەكەى بو لای پاشا نارد و پىئى وت شەراب بو پاشا تىبكات. نازى بو بكات وئەگەر داواى نزيك بوونەوہى لىكرد رینگەى پىنەدات تانەوہى دەخوزايت پىئى بىەخشىت و ئەگەر پرسىارى دلخوازى كورد، بلىت، دەخوازم سەرى يەحيا كورپى زەكەريا لەناو تەشتىكدا بىئن.

كچ ئەو كارەى كورد وشەرابى بو پاشا تىكرد. نازى بو كورد و كاتىك شەرابەكەى وەرگرت، داواى نزيك بوونەوہى لەكچەكەى كورد، كچ وتى: رینگە نادەم تا ئەوہى دەخوازم پىمى بىەخشىت.

پاشا وتى: چىت دەوئىت؟

كچ وتى: دەمەوئىت كەسىك بو لای يەحيا كورپى زەكەريا رەوانە بكەيت و سەرى ئەو لەناو ئەم تەشتەدا بىئن.

پاشا وتى: ھاوار لەتۆ، داواى شتىكى دىكە بكە.

كچ وتى: تەنيا ئەوہم دەوئىت.

كاتىك كچەكە رازى نەبوو، كەسى رەوانە كورد و سەرى يەحياى لەناو تەشتەكەدا هىنا. سەرەكە تا ئەو كاتەى خستىانە بەردەم پاشا قسەى دەكرد و دەيوت: بو تۆ حەلال و رەوا نىيە.

كاتىك بەيانى بوويەوہ، خوئنى يەحيا دەستى بەكولان و جوئشان كورد. پاشا فەرمانىدا تا خوئى بكەن بەسەردا. خوئى لەخۆلەكە دەھاتەسەر، دووبارە خوئىيان رشت و دووبارە لەخۆلەكە خوئى دەھاتەدەر. ئەوئەندەيان خوئى كورد بەسەردا تا ئەوہى بەئەندازەى دىوارى شارەكە بەرز بوويەوہ بەلام خوئىنەكە لەجوئشان و بەرز بوونەوہ نەكەوت.

سىحائىن ناگادار بوويەوہ و لەناو خەلكدا جاریدا. دەيوست بەسوپايەك

ھېرش بکاتە سەر منالەکانی ئیسرائیل و سالاری سوپاکە بەکەسێک بەدات. بەخت نەسر پۆشتە لای و وتی: ئەم پیاوہی دەتەوێت رەوانەى بکەیت، کەسێکی لاوازە، من پۆشتووہ ئەو شارە و قسەى خەلکەکەیم بیستووہ، من رەوانە بکە.

سیحائین بەخت نەسرى رەوانە کرد. بەرێکەوت تا گەشتە شوینی مەبەست. منالەکانی ئیسرائیل لەناو شارەکان خۆیان حەشاردا. بەخت نەسر نەیتوانی بەسەر ئەواندا زالبیت و کاتیک مانەوہى ئەو درێژەى کیشا و برسێتەى تەنگى بەھاوہلانی ھەلچنى و مەبەستى گەرانیوہیان کرد، پیرێژنیک لە منالەکانی ئیسرائیل ھات و وتی: سالاری ئەم سوپایە کێیە؟

کاتیک پیرێژنەکەیان بردە لای بەخت نەسر، وتی: بیستووہ دەتەوێت پێش ئەوہى دەست بەسەر شارەکەدا بگریت، سوپاکەت لێرە ببەیت؟ بەخت نەسر وتی: بەلێ، ماوہیەکی زۆر لێرەدام، ھاوہلانیم برسین و زیاتر لەمە ناتوانین بەرگە بگرین.

ژن وتی: ئەگەر دەروازەکانی ئەم شارە بۆ تۆ بکەمەوہ، ھەرچیم بویت، پێمى دەبەخشیت و ھەر کەس بلێم، دەیکوژیت و کاتیک بلێم، دەست لەکوشتار ھەلبگرە، دەست ھەلدەگریت؟ بەخت نەسر وتی: بەلێ.

ژن وتی: بۆ بەیانى سوپاکەت بۆ چوار دەستە دا بەش بکە و ھەر دەستەیکە لەسووچیکى شارەکە جیگیر و دەست بۆ ئاسمان بەرز بکەنەوہ و ھاوار بکەن، خواوہندا، بۆ ریز گرتن لەخوینی یەحیا کوپى زەکەریا سەرکەوتنمان پێبەخشە. بەمشێوہیە دیوارەکان دادەپمیت.

ئەوکارەیان کرد و شارەکە دارما و لەھەر چوارلاوہ پۆشتنە ناو شارەکە. ژن بەبەخت نەسرى وت: بۆ تۆلەى ئەم خوینە کوشتار بکە تا خوینەکە ئارام دەگریت. ئەویان بردە لای یەحیا کەخۆلى زۆرى بەسەردا کرابوو. بەخت نەسر ئەوہندەى لەخەلکان کوشت تا خوینەکە ئارامى گرت. دەلین: حەفتا ھەزار ژن و پیاو کوژران.

کاتیک خوینەکە ئارامى گرت، ژنەکە وتی: دەست ھەلبگرە چونکە کاتیک

پیغمبەرێك بكوژریت، خواوەند رازی نابیت مەگەر ئەوەی بكوژەكەى و هەموو ئەو كەسانەى بەكوشتنى ئەو رازی بوون، بكوژرین. خواوەنى ئەماننامەكى بینی و بەخت نەسر خوینی ئەو و بنەمالەكەى پاراست. بیت المقدسى وێران كرد و فرمانیدا لاشەكان لەوى فریبدهن. هەرکەس لاشەیهك فریبدا تە ناو شارەكە، سەرانی ئەم سال نەدات. رۆمیهكان بۆ وێران كردنى بیت المقدس هاوکاری بەخت نەسریان كرد لەبەر ئەوەى منالەكانى ئیسرائیل یەحیا کوپى زەكەریایان كوشتبوو. كاتیك بەخت نەسر بیت المقدسى وێران كرد، سەران و گەرەكانى ئیسرائیلی لەگەڵ خۆى برد هاوڕى لەگەڵ دانیال و عەلیا و عەزریا و میشائیل و رەئس جالوت. كاتیك گەیشتنەوێ سەرزەمینی بابل، سیحائین مردبوو. لەجیاتى ئەو پاشایەتى گرتەدەست و ریزی لەدانیال و هاوڕێكانى گرت. ئاگرپەرستەكان رژدیان برد و دەستیان بەئاژاوه نانهوه و فیتنەگێپى كرد و وتیان: دانیال و هاوڕێكانى خۆى تۆ ناپەرەستن و لەقوربانیهكانى تۆ ناخۆن.

بەخت نەسر ئەوانى بانگ كرد وپرسیارى لێكردن. وەلامیان داىەوه: ئێمه خوايه‌كمان هیه وپەرەستشى دەكەین و لەقوربانیهكانى ئێوه ناخۆین.

بەخت نەسر فرمانیدا تا چالێکیان هەلکەند. ئەوان ((شەش كەس بوون) وشیرێكى درندهى خسته ناو چالەكە تا بیانخوات. بەیهکیان وت: بپوین و بخوین و بخوینەوه. كاتیك گەرانهوه بینیان ئەوان دانیشتون و شیرەكە لەبەردەم ئەوان دەستی خستۆتە سەرزەوى و تەنانەت هیچ كام لەوانى بریندار نەكردوو. یەك كەسى دیکەیان لەگەڵدا بوو چونكە كاتیك ئەوانیان بژارد، حەوت كەس بوون.

بەخت نەسر وتى: حەوتەم كەس كێیه، ئەوان شەش كەس بوون. حەوتەم كەس یەكێك لەفریشتەكان بوو، ها تە بەردەم بەخت نەسر و شەقەزڵلەیهكى لێدا كەبوو بەیهكێك لەوه‌حشەكان و حەوت سال بەو شیۆهیه مایەوه.

ئەبو جەعفەر دەلیت: ئەو گێرانهوانەى ئامازەم پێدا و ئەوانەى باسم نەكردن، كەدەلیت: كاتیك منالەكانى ئیسرائیل یەحیا کوپى زەكەریایان كوشت، بەخت نەسر بۆ شەپى ئەوان بەرێكەوت، لای شارەزایانى میژوو و هەوال و لای زۆر لەنەتەوه‌كان هەلەیه چونكە هەموویان كۆكن لەسەر ئەوەى بەخت نەسر كاتیك بۆ

شهری مناله کانی ئیسرائیل بهرئیکهوت که شو عیای پیغه مبهری خوین له روژگاری نهرمیا کوپی خهلیا کوشتبوو و له روژگاری نهرمیا و ویرانی بیت المقدس تا له دایک بوونی یه حیا کوپی زه که ریا و بهوتی جووله که و مهسیحیه کان چوارسه د شهست و یه ک ساله. نهمه له کتیبه کانیا ندا باسی لیوه کراوه و له کاتی ویرانی بیت المقدس تا ناوه دان کردنه وهی له روژگاری کیرهش کوپی نهخشو یرش سوپاسالاری بابل له لایهن نهرده شیر بههمن کوپی ئیسفهن دیار، هفتا ساله و له ناوه دانی بیت المقدس تا دهرکهوتنی نهمه کهنه کولاتی مناله کانی ئیسرائیل په یوهستی سنوری فرمانپه وایهتی خوئی کرد ههشتا و ههشت سال و له دواي نهمه کهنه تا له دایک بوونی یه حیا کوپی زه که ریا سینسه د و سی سال.

ناگرپه رسته کان سه بارت به ماوهی ویرانی بیت المقدس و کاری بهخت نهر له گهل مناله کانی ئیسرائیل تا زال بوونی نهمه کهنه به سه ر بیت المقدس و شام و کوژرانی دارا، له گهل جووله که و مهسیحیه کان هاوړان و له ماوهی پاشایهتی نهمه کهنه و له دایک بوونی یه حیا کوپی زه که ریا بوچوونیان جیاوازه و گومان ده کن په نجا و یه ک سالی خایاندوه. جیاوازی ناگرپه رسته کان و مهسیحیه کان سه بارت به ماوهی پاشایهتی نهمه کهنه تا له دایک بوونی یه حیا کوپی زه که ریا، نه وه یه که ناماژهمان پیدان.

به گومانی مهسیحیه کان یه حیا شهش مانگ دواي عیسا چاوی به دنیا هه لهنان. بکوژی نهو یه کیك له پاشا کانی مناله کانی ئیسرائیل به ناوی هیرودوس بوو به هوئی ژنیک به ناوی هیروزیا که هاوسه ری برای فیلقوس برای پاشا بوو. شا حزی لیده کرد و به زینا رازی بوو. کچینکی بوو به ناوی ده میی و هیرودوس ده یویست له گهل هیروزیا ژنی براهی خوئی زینا بکات. یه حیا رینگه ی نهو کاره ی لیگرت و وتی حه لال نییه. هیرودوس عاشقی کچه که بوو. روژنیک کچه که داواکارییه که ی پیشکش به پاشا کرد و رازی بوو. فرمانی به یه کیك له هاوه لانی خویدا تا داواکارییه که ی بینیته دی. کچ داواي سه ری یه حیا ی کرد و هینانان. کاتنیک هیرودوس ناگادار بوویه وه، خه مابر و له تاو نازار دهستی به نالاندن کرد.

گیرانه وهی شاره زایانی میژوو و هه واله کانی جاهلییه تمان له مباره وه پیشتر

له ناو گڼپرانه وهی هوشامی که لیبی باس کردوه.

وتاری کوپری ئیسحاق له مباره وه به مشیوهیه: منالہکانی ئیسرائیل دوی گه پرانوه له سه رزمینی بابل دیاردهی تازهیان هینایه کایه وه. خواوه ند نیردراوهکانی خوی ره وانه کرد که دهسته یه کیان به دروژن له قهله مدا و دهسته یه کیان کوشت. دوایین پیغه مبه ران که خواوه ند ره وانه ی کردن، زه که ریا و یه حیا کوپری زه که ریا و عیسا کوپری مریم بوون که هه موویان له بنه ماله ی داوودی پیغه مبه رن. رچه له کی یه حیا به مشیوهیه: یه حیا کوپری زه که ریا کوپری موسلیم کوپری سدوق کوپری نه حشیان کوپری داوود کوپری سلیمان کوپری موسلیم کوپری سدیقه کوپری به رخیه کوپری شه فاتیبه کوپری فاحور کوپری شهلوم کوپری یه هفاشات کوپری ناسا کوپری نه بیا کوپری ره حبعه م کوپری سلیمان کوپری داوود.

ده لیت: کاتیك خواوه ند عیسا کوپری مریم ی له ناو منالہکانی ئیسرائیل بو ناسمان به رز کرده وه و یه حیا کوپری زه که ریا یان کوشت و به وته یه ک زه که ریا یاشیان کوشت، خواوه ند یه کیک له پاشاکانی بابلی به ناوی خردوس هاندا تا له گهل خه لکانی بابل هیرش بکاته سه ریان. خردوس پوشته ناو شام و کاتیك به سه رنه واندا سه رکه وت، به یه کیک له سوپاسالارهکانی خوی به ناوی نه بوزه رازانی فیلداری وت: سویندم خواردوه نه گه ر به سه ر خه لکانی بیت المقدسدا سه رکه وم به راده یه ک له وان بکوژم که خوینیان له ناو نوردوگا که ی من ره وان ببیت مه گه ر نه وه ی که س بو کوشتن نه مینیتته وه. فه رمانیدا لیان بکوژیت تا نه و کاته ی خوینیان ره وان ده بیت. نه بوزه رازان پوشته ناو بیت المقدس و له شوینی قوربانی کردن وه ستا. خوینیکی بینی که قولتی ده دا، وتی: نه ی منالہکانی ئیسرائیل، داستانی نه م خوینیه ی قولت ده دات، چیه، هه موو شتیک به راستی باس بکه ن و ه یچم لیمه شارنه وه.

وتیان: نه مه خوینی قوربانیه کی خو مانه، خواوه ند پی رازی نه بووه و وه که ده بینی به رده وام قولت ده دات. له سه د سال پینش ئیستا وه قوربانی ده که ی ن، خواوه ند به هه موویان رازی بووه، جگه له مه یان. وتی: راستیه کانم پی بلین.

وتیان: نه‌گهر هاوشیوهی رۆژگاری کۆن ده‌بوو، خواوه‌ند به‌قوربانیه‌که‌مان رازی ده‌بوو به‌لام پاشایه‌تی وپیغه‌مبه‌ری له‌ناو ئیمه‌دا کۆچیان کردو و له‌بهر ئه‌مه خواوه‌ند به‌قوربانیه‌که‌مان رازی نه‌بوو.

نه‌بوزه‌رازان له‌بهرابه‌ر ئه‌و خوینی خوینی چه‌وتسه‌د و چه‌فتا که‌س له‌گه‌وره‌کانی ئه‌وانی پرشت به‌لام خوینه‌که‌ ئارام نه‌بوویه‌وه. فه‌رمانیدا تا چه‌وتسه‌د که‌س له‌گه‌نجه‌کانی ئه‌وان سه‌ر بێرن به‌لام خوینه‌که‌ ئارام نه‌بوویه‌وه. کاتی‌ک ئه‌مه‌ی بیینی، وتی: ئه‌ی مناله‌کانی ئیسرائیل، هاوار له‌ئێوه، پیش ئه‌وه‌ی هه‌مووتان بکوژم، له‌راسته‌یه‌کان ناگادارم بکه‌نه‌وه و ملکه‌چی فه‌رمانه‌کانی خواوه‌ند بن چونکه له‌کۆنه‌وه پاشایه‌تی سه‌رزه‌ویتان کردوه وئه‌وه‌ی پیتان خوش بووبیت ئه‌نجامتان داوه.

کاتی‌ک ئیسرائیلیه‌کان پیداکری و کوشتاری ئه‌ویان بیینی، وتیان: ئه‌مه‌ خوینی یه‌کی‌ک له‌پیغه‌مبه‌ره‌کانی ئیمه‌یه و ئیمه‌ی له‌و شتانه‌ دورده‌خسته‌وه که‌ده‌بووه ه‌وی توپه‌یی خواوه‌ند. نه‌گهر به‌فه‌رمانه‌کانی رازی ده‌بووین، رینۆینی ده‌کرایین. ئیمه‌ی له‌هاتنی ئێوه ناگادار کرده‌وه، به‌لام به‌قسه‌کانی رازی نه‌بووین و خوینیمان پرشت.

نه‌بوزه‌رازان وتی: ناوی چی بوو.

وتیان: یه‌حیا کوپری زه‌که‌ریا.

وتی: ئیستا راستیقان هی‌نایه سه‌رزمان. خواوه‌ند تو‌له‌ی خوینی ئه‌و له‌ئێوه

ده‌ستینیته‌وه.

کاتی‌ک نه‌بوزه‌رازان بیینی له‌راسته‌یه‌کان ناگاداریان کردۆته‌وه، سپاسی خواوه‌ندی کرد. دواتر به‌که‌سه‌کانی خزی وت: ده‌رگاکانی شار بیه‌ستن و هه‌ر که‌س له‌سوپاکه‌ی خردوس لی‌ره‌یه، ببه‌نه‌ده‌ره‌وه‌ی شار. له‌گه‌ل مناله‌کانی ئیسرائیل مایه‌وه و وتی: ئه‌ی یه‌حیا کوپری زه‌که‌ریا، خواوه‌ند ناگاداره خه‌لکه‌که‌ت له‌تو‌له‌ی تو‌دا گرفتاری چ به‌لا و نه‌هامه‌تییه‌ک بوون و چه‌نده‌یان لی‌ کوژراوه، به‌فه‌رمانی خواوه‌ند پیش ئه‌وه‌ی هه‌موو خه‌لکه‌که‌ت کوشتار بکه‌م، ئارام بگره. به‌فه‌رمانی خواوه‌ند خوینی یه‌حیا ئارامی گرت. نه‌بوزه‌رازان ده‌ستی له‌کوشتنی ئه‌وان هه‌ل‌گرت و وتی: باوه‌رم به‌خواوه‌ندی مناله‌کانی ئیسرائیل هه‌یه و پشت راستی ده‌که‌مه‌وه.

دلنیام هیچ خواجهك جگه لهو خوا نییه و نهگهر خواوهندی نهو نهدهبوو، کاروبارهكان سامان نهدهدران، نهگهر شهریکی دهبوو، ئاسمان و زهوییهكان لهشویینی خویمان نهدهمانهوه. پارانهوه و پهرهستیینی خواوهندی پهروهردگار پهوايه چوونكه ههوت ئاسمانی بهزانشت و حکمهتی خوئی جیگیر کرد و زهوی بلاو کردهوه و کیوهکانی بو دانا تا نهلهرزیت. پهروهردگار دهبیئت بهمشیهو بیت و پاشایهتییهکهی بهمشیهو.

بو یهکیک لهدوایین پیغهمبهران وهی هاتهخوار: نهبوزهرازان تازه باوهرداریکی راستگویه.

نهبوزهرازان به منالهکانی ئیسرائیل وت: دوژمنی خوا خردوس فهروانی پیداویم بهرادهیهك لهئیهو بکوژم تا خوینهكهتان لهناو ئوردوگاكهی رهوان بیئت. من ناتوانم نافهروانی نهو بکهم و دهبیئت فهروانهکهی نهنجام بدهم. وتیان: نهوهی فهروانیان پیداویت، نهجمای بده.

فهروانی ههلهکهندنی خهندهکیکیدا و لهچارپینکانی خوئی لهئهسپ و ئیستر و مانگا و وشتریان هیئا و سهریان بری. بهمشیهویه خوین لهناو ئوردوگاكه رهوان بوو. فهروانییدا تا نهوجهستهی نهو کهسانهی پیشت کوزرا بوون، بخهنه سهراشی چوارپینکان. خردوس گومانی کرد نهوهی لهناو خهندهکهکهدايه، له منالهکانی ئیسرائیله. کاتیک خوین بهئوردوگاكهی گهیشت، کهسی بو لای نهبوزهرازان رهوانه کرد و فهروانییدا تا دهست لهکوشتنی نهوان ههلبگریت لهبهر نهوهی خوینی نهوان بهئوردوگاكهی من گهیشت و توئهی خویم سهندهوه.

خردوس بو بابل گهرايهوه و منالهکانی ئیسرائیل لهناوچبوون. نهوه دوایین بهلا و رووداو بوو خواوهند بهسهر منالهکانی ئیسرائیله باراندی و محهمهدی پیغهمبهری لی ئاگادار کردهوه. رووداوی یهکهه بهخت نهسر و سوپاکهی نهو بوو. دواتر خواوهند نهوانی گرفتاری بهلایهکی دیکه کرد که لهلایه خردوس و سوپاکهی بهسهریاندا هات. نهوه بهلایه گهورهتر و مالمویراتر بوو چوونكه سهزرهمینهکهیان ویران و پیاوهکانیان کوزران و ژن و منالهکانیان نهسیر کران. خواوهند دهفهروانی: بهسهر ههرا شتیکیدا زانبوون، لهناویان برد، لهناو بردنیکی

گشتی.

ئىستا دەگەرئىنەو سەرباسى عيسا كوپى مريمە و داىكى ئەو:

مريمە و يوسف كوپى يەعقوب، كوپە پورى ئەو، لەخزمەتى كەنيسەدا بوون. وەك وتوويانە، كاتىك مريمە و يوسف ئاويان نەبوو، گۆزەيان ھەلدەگرت و دەپۆشتنە ئەشكەوتىك كەئايكى فينكى لىبوو. گۆزەكەى خويان پردەكرد و بۇ كەنيسە دەگەرئانەو. ئەو رۆژەى جبرەئىل مريمەى بينى، درىژترين و گەرمترين رۆژى سال بوو. مريمە ئاوى نەمابوو، بەيوسفى وت: دىيت بۇ ئاوهيئان بپۆين؟

يوسف وتى: ئەوئەندەم ئا و ھەيە تا بەياني بەشم بكات.

مريمە وتى: بەلام سويند بەخوا من ئاوم نيبە. گۆزەكەى ھەلگرت و بەتەنيا پۆشتە ئا و ئەشكەوتەكە. جبرەئىلى لەوى بينى كە لەروخسارىكى پياويكدا بوو، پىنى وت: ((انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما كيا. قالت انى يكون لى غلام و لم يمسنى بشرولم اك بغيا. قال كذلك قال ربك هو على هين و لنجعل آية للناس و رحمة منا و كان امرا مقضيا.

واتاكەى: وتى من نىردراوى خواى تۆم تا كوپىكى پاك ت پىبەخشم. وتى: چۆن دەتوانم كوپم ھەبىت لەكاتىكدا كەس منى نەبىنيو و زىناكار نەبووم. وتى: پەرەردگار دەفەرمىت ئەو كارە بۇ من ئاسانە تا بىكەمە نيشانەيەك بۇ خەلكان و رەحمەتى خۆم و كارىكى ئەنجامدراو بوو.))

كاتىك ئەمەى بىست، تەسلىمى فەرمانى پەرەردگار بوو. جبرەئىل فووى كرد بەگىرفانى ئەودا و پۆشت. مريمە گۆزە ئاوەكەى خۆى پر كرد.

لەوھەب كوپى موبە دەگىرنەو: كاتىك خواوئند جبرەئىلى بۇ لای مريمە رەوانە كرد، فرىشتە لەروخسارى پياويك پۆشتە لای. مريمە وتى: ئەگەر خۇپارىز بيت، لەتۆ پەنا بۇ خواوئند دەبەم. جبرەئىل فووى كرد بەگىرفانى كراسەكەيدا و ھەناسەى جبرەئىل بەمنالانى مريمە گەيشت و بەعيسا دووگيان بوو.

دەلئىت: يوسف ئارتاشى خزمى مريمە ھاورىيەتى دەكرد. دەپۆشتنە مزگەوتىك كە لەكىوى سەھيونەو نزيك بوو. ئەم مزگەوتە يەكىك لەگەورەترين مزگەوتەكانى منالەكانى ئيسرائىل بوو. مريمە و يوسف خزمەتى مزگەوتەكەيان دەكرد چوونكە

خزمەت كۆردى مۇگەوت چاڭكەكارىيەكى گەورە و كەم وئىنە بوو. ئارەزووى ئۇ كارەيان دەكرد. ھەموو كارەكانى ۋەك پاك كۆردنەۋە و رووناك كۆردنەۋەيان لەئەستۇ گرتبوو. كەس لەخەلكانى رۇڭگار تىكۆشەرتەر و خۇپارىزتر لەوان نەبوو.

يەكەم كەس ھەستى بەد، وگيانى مەريەم كۆرد، يوسف بوو. كارەكەى مەريەمى بەناشېرىن و قىزەون لەقەلمدا و نەيزانى چى بلىت. ئەگەر دەيوويست ئۇ تۆمەتبار بكات، خۇپارىزى و داۋىن پاكى ئۇوى بېردەكەوتەۋە و ئۇۋەى كەھىچ كات لەو دور نەبوو. ئەگەر دەيوويست ئۇ بەبى گوناح بزانىت، سەك پىرى ئۇوى دەيىنى و كاتىك ئەم بابەتە بوو ھۇى سەرسوپمانى، لەگەل مەريەم قەسەى كۆرد. يەكەم قەسەى ئۇۋە بوو، وتى: سەبارەت بەتۇ شتىك لەدلمايە ھەرچەند ھەزم دەكرد لەيىرى خۇمى بېمەۋە بەلام نەمتوانى. گومان دەكەم قەسە كۆردن باشتىر بىت.

مەريەم وتى: قەسەيەكى باشت كۆرد.

يوسف وتى: تەنيا چاڭكە دەھىنمە سەرزمان، پىم بلى ئايا بەرھەمە كشتوكالىيەكان بى تۆۋ دەروىن؟

مەريەم وتى: بەلى.

يوسف وتى: ئايا ھىچ دارىك بى باران گەورە دەبىت و بەر دەخات؟

مەريەم وتى: بەلى.

يوسف وتى: ئايا منال بى پىياۋ چاۋى بەدنيا ھەلدېنىت؟

مەريەم وتى: بەلى.

دواتر مەريەم وتى: مەگەر نازانى كاتىك خواۋەند كشتوكالى ئافراندا، بەبى تۆۋ ئافراندى و تۆۋ لەكەشتىيەۋە ھات كەخواۋەند بى تۆۋ رواندبووى. مەگەر نازانى خواۋەند دارى بى باران ئافراندا بەھىزى خۇى كاتىك دارى ئافراندا، بارانى كۆرە ھۆكارى ژيانى. مەگەر گومان دەكەيت خواۋەند نەيدەتوانى داپرېۋىنىت و داۋاى ھاۋكارى لەناۋى كۆرد و ئەگەر ئاۋ نەدەبوو، تواناى پواندى دارى نەدەبوو.

يوسف وتى: گومانى لەو چەشەنە ناكەم و دەزانم خواۋەند بەھىزى خۇى بۇ ھەر كارىك بەتوانايە.

مەريەم پىيى وت: مەگەر نازانى خواۋەند ئادەم و ھەۋاى بى ژن و پىياۋ ئافراندا؟

وتی: بونا.

کاتیك مریه م ئه قسهی هینایه سه زمان، ئه م نه ندیشهیه لهزهینی یوسفدا دروست بوو كه دووگیانی ئه و له لایه ن خواهنده وهیه. کاتیك بینی مریه م نایه ویت نهینیه كهی بدرکینیت، نهیتوانی پرسپاری لیبكات. یوسف خزمهت کردنی مزگه وته كهی له نه ستو گرت و هه موو کاره کانی مریه می ئه نجام ده دا له بهر ئه وهی جهستهی لاواز و رهنگی زهرد و رهشی روخسار و ئاوساوی سک و په ریشانی روانینه کانی مریه می ده بینی. مریه م پیشتروانه بوو.

کاتیك، مریه م گه یشته مانگی خوئی، خواهند و هحی پیکرد تا له سه رزه مینی خه نکه كهی بپرواته در چونکه ئه گه ر ده ستیان به تو بگات و ئه مه ببینن، مناله كهت ده كوژن. مریه م پوشته لای خوشكه كهی كه له و كاته دا به یه حیا دووگیان بوو. کاتیك یه کیان بینی و دایکی یه حیا دووگیانی ئه وی بینی، کوپنوشی برد و باوه پری به عیسا هیئا.

یوسف، مریه می سوار كه ره كهی خوئی کرد و به ره و میسر به ریکه وتن. كه ره كه جگه له كوپان هیچی له سه ر نه بوو. پوشتن تا گه یشتنه سنوره کانی میسر و كو تاییه کانی سنوری مناله کانی ئیسرائیل. مریه م گرفتاری نازاری منالبوون هات و په نای بو ئاخوړیک لای دار خوړمایه ك برد. زستان بوو. نازار سات به سات زیاتر ده بوو. په نای بو دار خوړماكه برد و باوه شی پیا کرد. فریشته كان ده وری ئه ویان گرت. کاتیك مناله كه چاوی به دنیا هه لهینا، مریه م خه م بار بوو. پئی وترا:

((الاتحزني قد جعل ربك تحتك سریا. و هزی اليك بجذع النخلة تساقط عليك رطباً جنياً. فكلی و اشربی و قرى عینا فاماترين من البشر احدا فقولى انى نذرت الرحمن صوما فلن اكلم اليوم انسیا.

واتا كهی: خه م مه خو، په روه ردگار به ریزی خسته لای تو. قه دی دار خوړماكه بو لای خو ت راوه شینه تا خوړمای تازه بخاته به رده ستی تو. بیخو و بیخوره وه تا دلت به سه یته وه. ئه گه ر له مرو فقه كان كه ست بینی، بلئ بو خواهند روژویم نه زر کردوه وئه مرو له گه ل كه س قسه نه كه م.))

خورما بو ئه و ده كه وته خواری. ئه مه له كاتی زستاندا بوو. به تكان كه له جیگه ی

خاۋەند دەپەرەستەران، لەھەر شوئىنكىدا بوون، سەرەوخوار دەبوون. شەيتانەكان ترسان و تۆقان و ھۆكارى ترسى خۆيان نەدەزانى. بەخىرايى پۆشتەنە لاي ئىبلىس كەھكە لاسايى كەردنەھەي عەرەشى خاۋەند لەسەر عەرەشكى سەوز رەنگ دانىشتىبوو و بە لاسايى كەردنەھەي پەردە تۆپىيەكان كەلەي خاۋەند ھەئواسرابوون، پەردەي ھەئواسىبوو. شەش كاژىر لەرۆژ تىپەپرى كەردبوو كەگەيشتەنە لاي ئەو. كاتىك ئىبلىس ئەوانى بىنى، ترسا چوونكە دواي ئەھەي بىلەھەيان لىكەردبوو، ھىچ كات بەھوشىۋەيە كۆنەبىوونەھە. ئەوانى دەستە دەستە دەبىنى، كاتىك پەرسىياري لىكەردن، وتيان: لەسەر زەھى رۇدداۋىك رۇدداۋە و بەتەكانى سەرەو خوار كەردوھە. بۇ لەناو بەردنى منالەكانى نادەم ھىچ شتىك باشتر لەھە نەبوو كەدەپۆشتىنە ناو سكى بەتەكان و قسەمان لەگەل مەرۆقەكان دەكەرد و كاروبارى ئەوانمان رىكەدەخست و گومانىيان دەكەرد ئەھە بەتەكانن قسە دەكەن. دواي ئەم رۇدداۋە بەتەكان لەبەر چاۋى مەرۆقەكان رىسوا بوون و ترسى ئەھە ھەيە چىتر ھىچ كات بەتەكان نەپەرەستەن. ئەھەيش بزانە پىش ئەھەي بىنە لاي تۆ، ھەموو سەرزەھى گەپراين و دەرياكانمان ژىرورۇو كەرد بەلام ھەستەمان بەھىچ نەكەرد. ئىبلىس وتى: ئەمە رۇدداۋىكى گەورەيە و دەزانم لەمنىيان شارەدۆتەھە. لەشۋىنى خۆتانا بن.

ھەلفەرى و سى كاژىر دواتر گەپرايەھە. لاي شۋىنى لەدايك بوونى عىسا كۆپى مەبەم تىپەپرى كەرد. كاتىك فرىشتەكانى بىنى، زانى كەرووداۋە گەورەكە لەھەي رۇدداۋە. مەبەستى ئەھەي كەرد لەھەي دابەزىت بەلام سەر و بازوۋى فرىشتەكان تا ئاسمان كىشەرابوو و رىگەي نەبوو. وىستى لەژىر زەوييەھە بېرواقە ئەھە شۋىنە، بەلام ھەنگاۋى فرىشتەكان لەزەھى و ئەھە شۋىنەي كەئىبلىس دەيوست لەھەي بېرواقەلايان، چەقىبوو. وىستى لەناو ئەوانەھە تىپەپرىت، بەلام رىگەيان لىگرت و دوورىان خستەھە. بەناچارى بۇ لاي ھاۋەلانى گەپرايەھە و وتى: ھەموو زەھوم لەرۆژھەلاتەھە تا رۆژئاۋا و وشكى و دەريا و ئاسمانەكان گەپرام و لەماۋەي سى كاژىر بۇ ھەموو شۋىنىك پۆشتەم. ئەوانى لەلەدايك بوونى مەسىح ئاگادار كەردەھە، وتى: پىشتر ھىچ منالىك لەناو پەزدانى ھىچ ژنىك خۆي نەدەگرت مەگەر ئەھەي

دەمزانى و ھىچ ژنىك منالى نەدەھىنايە دنيا مەگەر ئەوھى لەوى نامانە دەبووم. ھىوادارم كەسان زۆر زياتر لەوھى بەھۆى مەسىحەوہ بۇ سەر رىنگەى راست رىنوینى دەكرىن، گومرا بەكىن چوونكە ھىچ پىغەمبەرىك بۇ من و ئىوہ لەو دژوارتر نەبووہ.

ھەمان شەو خەلك بەمەبەستى دۆزىنەوھى عىسا پۇشتنەدەر. ئەستىرەيەك دەدرەوشايەوہو پىشتەر نەيانبىنىبوو. پىشتەر وترا بوو ئەو ئەستىرەيە نىشانەى لەدايك بوونى منالېكە كە لەكتىبەكەى دانىالدا باسى كراوہ. بەھىواى دۆزىنەوھى ئەو پۇشتنەدەر و زىر و مەر و كەندەريان لەگەل خۇيان برد. لای يەكىك لەپاشاكانى شام تىپەرېن، پەرسى: بۇ كوئى دەپۇن. كاتىك لەداستانەكە ئاگادارى كردنەوہ، وتى: بۇ لەناو ھەموو شتەكان زىر و مەر كەندرى بۇ دەبەن؟

وتيان: ئەم شتانە نمونەكانى ئەوہ كەزىر سالارى ھەموو كارەكانە. ئەم پىغەمبەرەيش سالارى خەلكى رۇژگارى خويەتى. مەر ھەموو نەخۇشى و شكاوويەكان چاك دەكاتەوہ، ئەم پىغەمبەرەيش ھەموو نەخۇشى و دەردىك شىفا دەدات. دووكەلى كەندەر بەناسمان دەگات و خوا ئەم پىغەمبەرەيش بۇ ناسمان دەبات و لە رۇژگارى ئەو كەس بۇ ناسمان ناروات.

كاتىك ئەم قسانەيان وت، شا بىرى لەكوشتنى منالەكە كردەوہ، وتى: بپۇن و كاتىك شوينەكەى ئەوتان دۆزىيەوہ، من ئاگادار بەكنەوہ چوونكە منىش شەيداي ئەوم.

ئەو دەستەيە پۇشتن و ديارىەكانى خۇيان بەمرىەمدا. كاتىك ويستيان بۇ لای پاشا بگەرېنەوہ و لەشويىنى عىسا ئاگادارى بەكنەوہ، فرىشتەيەك ئەوانى بىنى و وتى: مەگەرېنە بۇ لای پاشا و لەشويىنى عىسا ئاگادارى مەكەنەوہ چوونكە مەبەستى كوشتنى ئەوى ھەيە. ئەوان لەرىنگەيەكى دىكەوہ گەرانەوہ.

مىرەم منالەكەى خۇى خستە سەر كەرەكە و يوسف ھاورىيەتى دەكرد. پۇشتنە ناو سەرزەمىنى مىسر. ئەمە ھەمان شوينە كەخواوہند دەفەرمىت:

((و آوينا هما الى ربوة قرار و معين.

واتاكەى: و لەبىبابانىك كەشويىنىكى ھەبوو ئا و تيايدا رەوان بوو، ئەوانمان

جینگە کردەوه.

مریەم بۆ دوانزە سال مائەلەکەى لەخەلکان شار دەوه و کەسى لەو ئاگادار نەکردەوه چوونکە کەسى بەئەمین نەدەزانى. لەکاتى دروینە درۆشت بۆ دەسکەنە و لانکەکەى بەشانەوه بوو و ئەو دەفرەى گژوگىای تێدەکرد، بەشانەکەیتریهوه بوو. تا ئەو کاتەى تەمەنى عیسا بوو بەدوانزە سال. یەكەم نیشانە خەلکان لەویان بینی ئەوه بوو دایکى لەمائی وەرزیڕیک لەخەلکانى میسر دەژیا کەگەنجەکیان دزیبوو. تەنیا نیازمەندان لەمائەکەى ئەو دەمانەوه. نەیدەویست ئەوان تۆمەتبار بکات. مریەم لەزیانی پیاوهکە خەمبار بوو. عیسا هەستى بەخەمى دایکى کرد لەزیانی خانەخوێکەى، وتى: دایکە، حەز دەکەیت، گەنجەکەى ئەو بدۆزمەوه؟

مریەم وتى: بەلى کوپم.

عیسا وتى: پىی بلى نیازمەندانى مائەکەى خۆى لای من کوپکاتەوه. مریەم بەپیاوهکەى وت و ئەو هەموو نیازمەندانى کوکردەوه. کاتیک کوپونەوه، عیسا رۆشتە لای دوو پیاو کەیهکیان کوپ و ئەوى دیکەیان شەل بوو. شەلەکەى سوار ملی کوپرەکە کرد و وتى: هەلگیره.

کوپر وتى: توانای ئەو کارەم نییه.

عیسا وتى: ئەى چۆن دوى شەو ئەوت هەلگرت.

کاتیک ئەم قەسیان بیست، هانى کوپرەکەیاندا تا شەلەکەى هەلگرت، کاتیک وەستا، شەلەکە گەشتە پەنجیرەى خەزینەکە، عیسا وتى: دوى شەویش بەمشیوهیه بۆ دزینی گەنجەکە فیلیان کرد. کوپرەکە لەهیزی خۆى و شەلەکە لەچاوهکانى خۆى کەلکى وەرگرت.

کوپر و شەل وتیان: راست دەکات. گەنجى پیاوهکەیان گەراندەوه. پیاوهکە گەنجەکەى خستە ناو خەزینە و وتى: ئەى مریەم، نیوهى هەلبگره.

مریەم وتى: ئەو کارە ناکەم.

پیاو وتى: بیدە بەکوپرەکەت.

مریەم وتى: ریز و گەورەیی ئەو زیاتر لەمنه.

پیاوی وەرزیڕنى بۆ کوپرەکەى هینا و ناھەنگى گیرا. هەموو خەلکانى میسرى

كۆكردەوہ. كاتىك ئاھەنگەكە كۆتايى ھات، دەستەيەك لەخەلكانى شام كەپپاوەكە بانگىشتى نەكردبوون، ھاتن و لەمالەكەى ئەر دابەزىن. پياوى وەرژىز شەرابى نەبوو، كاتىك عيسا بىنى پياوەكە بىر لەم بابەتە دەكاتەوہ، پۆشتە يەكئەك لەمالەكانى پياوەكە كەدوو رىز خومرەى تيا بوو. دەستى بەلپوارى خومرەكاندا كىشا وپر بوون لەشەراب. لەم كاتەدا تەمەنى دوانزە سال بوو.

كاتىك عيسا ئەم كارەى كرد، خەلك لەشكۆ و ئەر ھىزەى خواوہند پىنى بەخشىبوو، سەريان سوپما. خواوہند وەحى بۆ مريەم رەوانە كرد تا پىبات بۆ شام. مريەم ئەر كارەى كرد و لەشام مايەوہ تا ئەر كاتەى تەمەنى عيسا گەشتە سى سالان. وەحى بۆ ھاتەخوار. ماوہى پىغەمبەرايەتى ئەر سى سال درژەى كىشا. ئەوسا خواوہند عيساى بۆ ئاسمان بەرز كردەوہ.

كاتىك ئىبلىس عيساى بىنى، تواناى خۆپاگرى لەبەرابەر ئەرەى نەبىنى، بۆ روخسارى پىرەپياوئىكى بەتەمەن و جوان روخسار خۆى گۆپى. دوو شەيتان ھاورىيەتيان دەكرد بەھەمان روخسار. پۆشتە ناو خەلكان.

بەگومانى وەھب كۆپى موبە، ھەندى جار پەنجا ھەزار نەخۆش لای عيسا كۆدەبوونەوہ. ھەركەس دەيتوانى خۆى دەگەياندە عيسا و ھەركەس نەيدەتوانى، عيسا خۆى دەپۆشت بۆ لای و بەدۆعا چارەسەرى نەخۆشپىيەكەى دەكرد. ئىبلىس بەروخسارىك كەخەلكان لەدیمەنەكەى سەريان سوپمابوو، ھاتە پىش. كاتىك ئەويان بىنى، لەدەورى كۆبوونەوہ. باسى سەير و سەرمەكانى بۆ ئەوان كرد، وتى: كارى ئەم پياوہ سەيرە كە لەناو لانكەدا قسە دەكات و مردووەكان زىندوو دەكاتەوہ و لەغەيب ئاگادارە و نەخۆشپىيەكان چارەسەر دەكات. ئەو خوايە.

يەكئەك لەدوو ھاورىكەى شەيتان وتى: ئەى پىر! ناراستت وت و خراپەت ھىنايە سەرزمان چوونكە رەوا نىيە خواوہند خۆى نىشانى بەندەكانى بدات و بپرواتە ناو پزدانى ژنان. سكى ژنان جىگەى ئەر نىيە، بەلام ئەم پياوہ كۆپى خوايە.

ئەويتەر وتى: ناراستتان وت، ھەر دووكتان ھەلەتان كرد و نەتانزانى. رەوا نىيە خواوہند منانى ھەبىت، ئەويش خوايەكە ھوشىوہى خواوہند.

كاتىك ئىبلىس و دوو ھاورىكەى ئەم قسانەيان ھىنايە سەرزمان، لەبەر چاوان

ونبوون و چیتز کهس نهوانی نه بینیه.

له کوپی مه سعود و دهسته یه که هاوه لانی پیغه مبه (د.خ) ده گپرنهوه: مریم گرفتاری خوینبه ربوون بوو، له میحراب دور کهوتهوه و له پشت دیوارنکهوه خوی داشارد. خواوه ند سه بارهت بهو ده فهرمیت:

((فانتبنت من اهلها مکانا شرقیا فاتخذت من دونهم حجابا فارسلنا الیها روحنا فتمثل لها بشرا سويا. قالت انی اعوذ بالرحمن منك ان كنت تقيا قال انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما زکيا.

واتاکه ی: ئەو کاتە لە شوینیکی روو له ههتاو له کهسهکانی خوی دور دهخستهوه، له بهرابه نهوان په ردهیهکی ههلواسی و رۆحی خۆمان بۆ ئەو رهوانه کرد که مرۆفیک لای ئەو ده رکهوت و وتی ئەگەر خۆپاریزیت، له تۆ په نا بۆ خواوه ندی رهحمان ده بهم. وتی: من نیردراوی په روهردگاری تۆم که کوپنکی پاکت پی ده به خشم.))

ئوسا رووپۆشه که ی ئەوی لای برد و دوو قۆلی ئەو گرت، قووی کرد به گیرفانی کراسه کهیدا که له پیشه وه رووه که ی کراوه بوو. ههناسه پۆشته ناو سکی و دوو گیان بوو. خوشکه که ی زه کهریا شهویک پۆشته سهردانی و کاتیک ده رگای کردهوه، لای ئەو دانیشته و وتی: ئە ی مریم، ده زانی من دوو گیانم.

مریم وتی: ده زانی منیش دوو گیانم.

هاوسه ری زه کهریا وتی: ئەوه ی له سکی مندایه، سوچه بۆ ئەوه ی سکی تۆ ده بات. مانای وتاری خواوه ند ئەمه یه که ده فهرمیت: ((و وشه ی خواوه ندی پشت راست کردهوه)) هاوسه ری زه کهریا یه حیای هینایه دنیا و کاتیک مریم گه یشته مانگی خوی، پۆشته لای رۆژه لاتی میحرابه که و نازاری منالبوون ئەوی بۆ لای دارخورمایه که برد. له کاتی نازاردا ده یوت: خۆزگه پیشت مردبووم و له بیر ده کرام.

جبره ئیل وهی پیکرد:

((الا تحزنی قد جعل ربك تحتك سريرا.

واتاکه ی: خه م مه خو چونکه په روهردگار به ریزی پیشکه ش به تۆ کرد.))

کاتیک عیسا چاوی به دنیا هه لهینا، شهیتان پۆشته و منالهکانی ئیسرائیلی

ئاگادار کرده‌وه که مریه‌م منالیکه‌ی هینایه دنیا. به‌خیرایی هاتن و ئه‌ویان بانگ کرد. پوخته لای خه‌لکه‌که‌ی و مناله‌که‌ی له‌باوه‌شدا بوو، وتیان:

((یامریه‌م لقد جئت شینا فریا یا اخت هرون ما کان ابوک امرأ سوء و ما کانت امک بغیا. و اتاکه‌ی: ئه‌ی مریه‌م، به‌راستی کاریکه‌ی سه‌رسوره‌ینه‌رت کرد. ئه‌ی خوشکی هه‌رون، نه‌ باوکت پی‌او‌یکه‌ی خراپ بوو و نه‌دایکت که‌سینکی زیناکار.))

مریه‌م له‌نه‌وه‌کانی هارون برای موسا بوو. به‌هۆی نزیکه‌ی له‌و ئه‌ویان به‌خوشکی هارون ناوده‌برد. کاتیک و یستیان زیاتر گفتوگۆی له‌گه‌ل بکه‌ن، ئاماژه‌ی به‌عیسا کرد که‌توره‌ بوون و وتیان: ئیستا گالته‌مان پینه‌کات و ده‌لئیت له‌گه‌ل مناله‌که‌دا قسه‌ بکه‌ین. ئه‌م کاره‌ی له‌زینا کردنه‌که‌ی خراپ‌تره. به‌مریه‌میان وت: ((کیف نکلم من کان فی المهد صبیا

یانی: چۆن له‌گه‌ل ئه‌م مناله‌دا قسه‌ بکه‌ین له‌کاتیکدا له‌ناو بی‌شکه‌دایه‌؟

عیسا قسه‌ی کرد و وتی: ((انی عبدالله آتانی الکتاب و جعلنی نبیا و جعلنی مبارکا اینما کنت.

واتاکه‌ی: من به‌نده‌ی خوام که‌کتیبی بو ره‌وانه‌ کردووم و منی کردۆته‌ پی‌غه‌مبه‌ر، له‌هر شوینیک‌م، روژی منی فراوان کردووه.))

مناله‌کانی ئیسرائیل وتیان: که‌س جگه‌ له‌زه‌که‌ریا ئه‌وی دووگیان نه‌کردووه‌ چوونکه‌ به‌رده‌وام ده‌پوخته‌ لای ئه‌و. به‌دوای ئه‌ودا گه‌ران و زه‌که‌ریا له‌ده‌ست ئه‌وان هه‌لات. شه‌یتان له‌روخساری شوانیک‌ خۆی نیشاندا و وتی: ئه‌ی زه‌که‌ریا، ئیستا که‌ به‌تۆ ده‌گه‌ن، داوا له‌خوا بکه‌ ئه‌م داره‌ بق‌ل‌یش‌ین‌یت و برۆیته‌ ناوی. ئه‌و له‌خوا پارایه‌وه‌ و داره‌که‌ قه‌ل‌شتی برد. پوخته‌ ناو داره‌که‌ و سوچی عاباکه‌ی له‌ده‌روه‌ به‌جیما. مناله‌کانی ئیسرائیل لای شه‌یتان تیپه‌ریان کرد و وتیان: ئه‌ی شوان، ئایا پی‌او‌یکت لی‌ره‌دا نه‌بینیوه‌؟

شه‌یتان وتی: بو‌نا، جادووی له‌م داره‌ کرد که‌قه‌ل‌شتی برد و پوخته‌ ناو داره‌که‌. ئه‌مه‌ پرشته‌ی عاباکه‌ی ئه‌وه‌.

خه‌لکه‌که‌ هاتن و داره‌که‌یان به‌مشار بریه‌وه‌. زه‌که‌ریا له‌ناو داره‌که‌دا بوو.

هیچ جووله‌که‌یه‌ک نابینی که‌ئه‌م پرشته‌یه‌ له‌ناو عاباکه‌یدا نه‌بی‌ت.

کاتیک عیسا چاوی به‌دنیا هه‌له‌ینا، هه‌موو ئه‌و بتانه‌ی له‌جیاتی خواده‌یانپه‌ره‌ست،

سه ره و خوار بوون.

له وهب کوپی موبه ده گیزنه وه: کاتیک خواوند به عیسی فرموو، له دنیا ده پواته در، له مرگ ترسا. ئەم کاره بو ئەو دژوار بوو. چهوارییهکانی بانگ کرد و خواردنی بو ئەوان دروست کرد، وتی: ئەمشهو لای من بن چوونکه کارم به ئیوهیه. کاتیک لای ئەو کۆبوونه وه، خواردنی پیدان و خزمهتی کردن. کاتیک له خواردن تهواو بوون، دهستی ئەوانی شۆرد و به دهستی خۆی پاکی کرده وه. دهستهکانی ئەوانی به جلهکانی خۆی وشک کرده وه. ئەم کاره یان به گه ره زانی و په سندیان نه کرد.

عیسا وتی: هه رکهس ئەمشهو حاشا له کارهکانی من بکات، له من نییه و منیش لهو نیم. چهوارییهکان بیدهنگ بوون.

کاتیک عیسا له خزمهت کردنی ئەوان تهواو بوو، وتی: ئەوهی ئەمشهو ئەنجامدا و خزمهتی ئیوه کرد و دهستی ئیوه به دهستی خۆم شۆرد، نمونه یهک بیته بو ئیوه چوونکه من له ئیوه باشترم. شانازی به سه ره یه که وه مهکن. خزمهتی یهک بکهن به هه مان شیوه که من خزمهتی ئیوه کرد. ئەوهی ده مویست هاوکاری له ئیوه وه ربگرم، ئەوهیه بپارینه وه و دۆعا بکهن تا خواوند مه رگی من دوا بخت.

کاتیک ویستیان دۆعا بکهن و له خواوند بپارینه وه، خهویان لیکهوت. نه یانتهوانی دۆعا بکهن. عیسا ئەوانی به ئاگا هینایه وه و وتی: سبحان الله، یهک شهو ناتوانن له بهر من نه خهون و هاوکاریم بکهن.

وتیان: سویند به خوا نازانین چی رویدا. گفتوگومان ده کرد و گفتوگۆکه مان درێژهی کیشا و کاتیک ده مانه ویت دۆعا بکهین، ناتوانین.

عیسا وتی: شوان ده بن و مه رهکان بلأوهی لیدهکن. قسهی هاوشیوهی هینایه سه رزمان و له مه رگی خۆی ناگاداری کردنه وه. وتی: پیش ئەوهی که له شیر سی جار بقولینیت، یهک له ئیوه حاشا له من دهکات و من به چه ند دره میک ده فروشینت و به های من ده خوات.

چهوارییهکان پۆشتنه در و بلأوه یان لیکرد. جووله کهکان به دوا ی عیسا دا ده گه پران. شه معونیان گرت که یه کیک بوو له چهوارییهکان. وتیان: ئەمه له هاوه لانی عیسا یه. حاشای کرد و وتی: من له هاوه لانی ئەو نیم. یه کیت هات و به هه مان شیوه حاشای کرد. بانگی که له شیر ی بیست و گریا، کاتیک به یانی بوویه وه، یه کیک

لەھەوارىيەكان پۇشتە لاي جولهكەكان و وتى: چىم پىدەدەن ئەگەر لەشۋىنى عىسا ئاگادارتان بگەمەو؟ سى درەمىيان بۇ ئەو دىيارى كرد. وەرىگرت و كەسىكى نىشاندان كەھاوشىۋەى عىسا بوو. ئەويان گرت و بەتەناف بەستىانەو. تەنافەكەيان راكىشا و وتيان: تۇ كەمردووت زىندووو دەكرەو و شەيتانت دور دەخستەو و شىفای شىتەكانت دەدا، بۇ ناتوانىت خۇت لەم تەنافە رزگار بگەيت؟ تفيان تىكرد و چقل بارانىان كرد. بردىانە لاي دارىك و دەيانوىست بەو دارەو ھەلىواسن. خواوئند ئەوى بۇ ئاسمان بەرز كردهو و كەسىكى ھاوشىۋەى ئەويان لەداردا. ھەوت رۇژ بەدارەكەو مایەو. داىكى عىسا و ژنىك كەئەوى لەشۋىنى رزگار كردبوو، دەھاتن و لاي كەسى لەخاچ دراو دەگرىان. عىسا ھات و وتى: گرىانى ئىۋە بۇ چىيە؟ پىيان وت.

وتى: خواوئند منى بۇ ئاسمان برد و ھىچ زىانىك بەمن نەگەيشت. كەسىكى ھاوشىۋەى منيان گرت. بەھەورايىيەكان بلىن لەفلان شۋىن من ببىنن. يانزە كەس لەھەوارىيەكان ئەويان لەشۋىنى دىيارىكراو ببىن. ئەو كەسەى عىسای فرۇشت و شۋىنى ئەوى نىشانى جولهكەكاندا، ئامادە نەبوو. لەھاوئەلانى پىرسىارى ئەوى كرد كەوتيان: لەكارەكەى خۇى پەشىمان بوويەو و خۇى خنكاند.

عىسا وتى: ئەگەر تۇبەى دەگرد، خواوئند بەتۇبەكەى رازى دەبوو.

دواتر سەبارەت بەيەھيا ناويك پىرسىارى كرد كەشۋىنكەوتەى ئەوان بوو، وتى: ئەويش ھاورىنى ئىۋەيە، لەگەل خۇتان ببىن چۈنكە ھەر كام لەئىۋە بەزمانى نەتەوھەكە قسە دەكات و ئەوان ئاگادار و پىشنىارى خواپەرەستىان پىدەكات.

لەوھەب كورى مونبە دەگىرنەو: خواوئند بۇ ماوھى سى سال عىسای بى گيان كرد. دواتر ئەوى بۇ ئاسمان بەرز كردهو.

بەلام كورى ئىسحاق دەئىت: بەگومانى مەسىھىيەكان خواوئند بۇ ماوھى ھەوت كاژىر گيانى لىسەندەو. دواى ئەو زىندوووى كردهو و فەرمووى: دابەزە و لەكىۋەكە برۇ لاي مریەمى مەجدەلى چۈنكە كەس وەك ئەو بۇ تۇ نەگىراو و كەس وەك ئەو خەمى تۇى نەخواردوو. ئەو و ھەوارىيەكان كۆيكەرەو و لەزەويدا بلاۋەيان پىبەكە تا بانگەشەى خواپەرەستى بگەن چۈنكە تۇ ئەو كارەت نەگرد.

خواوئند ئەوى بۇ لاي مریەمى مەجدەلى برد. كىۋەكە نورانى بوو. ھەوارىيەكان لەدەورى كۆبوونەو و عىسا ئەوانى بەزەويدا بلاۋ كردهو و وتى: ئەوھى خواوئند

فەرمانی پێداوه، لەزمانی ئەوێوە بەخەڵکانی رابگەییژن.

خواوەند ئەوی بۆ لای خۆی گەراندهوه. بانی پێبەخشی و جل و بەرگی نوورانی لەبەر کرد. لەخواردن و خواردنەوه بێ نیازی کرد. لەگەڵ فریشتەکان هەلفەری و هاوڕێی لەگەڵ ئەوان بەدەوری عەرشدادا دەسووپیتەوه. مەروئیککی - فریشتەیهکی ئاسمانی - زەمینییە.

حەوارییەکان بۆ ئەو شوێنیانەی راسپێردرا بوون، بەرێکەوتن. ئەو شەوهی عیسا لەئاسمان هاتە خوار، ئەو شەوهیە کە مسیحیەکان بخوور دادەگیرسێن. لەو حەواری و شوێنکەوتانەی عیسا رهوانە کرد، پیتۆسی حەواری بوو کە پۆلسی کردە هاوڕێی ئەو. پۆلس لەشوێنکەوتەکان بوو بەلام حەواری نەبوو. بەرەو رۆمیە رهوانە کرا و ئەندراپیس و مەتی بۆ سەرزهەمینی مەروئۆخۆرەکان رهوانە کرد کە سەرزهەمینی سوودانە. توماسی بۆ سەرزهەمینی بابل رهوانە کرد، فیلبسی بۆ قیروان و کارتاژ نارد کە هەمان ئەفریقیە، یەحەنسی بۆ دفسوس نارد کە گوندی یارانێ ئەشکەوتە. سەعقوبی بۆ ئورشەلیم رهوانە کرد کە هەمان ئیلیای بیت المقدسە. کوپی تەلمای بۆ عەرابیە رهوانە کرد کە سەرزهەمینی حیجازە. سیمەنی بۆ سەرزهەمینی بەرەبەر نارد کە پێش ئەفریقیە. یەهوودای شوێنکەوتە بۆ ئەریبوس رهوانە کرد و زەکەریا یوتای لەجیات یوزس دانا کە عیسا ی فرۆشتبوو.

لەزەرقی دەگیرنەوه: یەکیک لەژنەکانی ئیمە نەزری کردبوو بپرواته سەر جەما کە کیۆیکە لەعەقیق و لەدەرەوهی مەدینە. من لەگەڵ ئەودا روشتەم، کاتیکی گەشتیە سەر بەرزایی کیۆهە، گۆرێکی گەورەمان بینی کە دوو کیلی گەورە لەسەر بوو، یەکیان لای سەری و ئەوی دیکەیان لای قاچەکانی. نووسراویکی لەسەر بوو، نەمزانی چییە. دوو بەردەکەم هەنگرت. هینانە خواوەهەیان قورس بوو، یەکیانم فرێدا و ئەوی دیکەیانم هینایە خوار. نیشانی خەلکی سەریانی زماندا و وتم: ئایا نووسراوەکە دەناسنەوه؟ ئەیانناسیەوه. نووسراوەکەم نیشانی زەبوور ناسەکانی یەمەندا هەروەها ئەو کەسانە شارەزایی نووسینەکۆنەکان بوو، بەلام نەیانتوانی بیخویننەوه.

دەلیت: کاتیکی کەسم دەستەکەوت نووسراوەکە بخوینیتەوه، بەردەکەم خستە ژێر سنووقیکە و بۆ چەندین سال بەو شیۆهە ما یەوه. ئەوسا خەڵکانیک لەسەرزهەمینی فارسەوه هاتن کە بەدوای خەزەراندا دەروشتن. بەوانم وت: ئایا ئیوه نووسینتان هەیه؟

وتیان: بەئی.

بەردەكەم نیشانی ئەواندا، خویندیانهوه چونکە بەخەتی خۆیان نووسرا بوو. نووسرا بوو: ئەمە گۆپری پیغەمبەری خوا، عیسا کوپری مریهەمە. بۆ خەلکی ئەو دیارە نووسرا بوو کە لەو رۆژگارەدا عیسا لەناو ئەواندا مردبوو و لەسەر کێوێکە بەخاکیان سپاردبوو.

کوپری ئیسحاق دەلیت: هێرشیان کردە سەر پاشماوەی حەوارییەکان. ئەوانیان خستە بەرھەتاو و ئەشکەنجەیان کردن. بەناو خەلکاندا ئەوانیان سوپرااند. پاشای رۆم کە جوولەکەکان لەژێر دەھەسەلاتی ئەودا بوون، ئەم داستانە ییست و پێیان وت: کەسێک لەناو منالەکانی ئیسرائیلا بوو کە هێرشیان کردەسەر و خوینیان پرشت. دەیوت: پیغەمبەری خویا و کاری سەیر و سەمەرە ی لی بێنراو، مردووەکانی زیندووو کردۆتەو و نەخۆشەکانی شیفا داو. بەگل شێوێ مەلی دروست کردوو و دواتر فووی تیکردوو و بەفەرمانی خواوەند بۆتە مەلێکی راستەقینە و لەغەیب ناگادار بوو. پاشای رۆم وتی: هاوار لەئێو، بۆ لەبەسەرھاتی ئەو و منالەکانی ئیسرائیل منتان ناگادار نەکردۆتەو. چونکە ئەگەر دەمزانی نەمدەھیشت دەستی جوولەکەکانی پێبگات.. دواتر کەسانێکی نارد و حەوارییەکانی لەدەست ئەوان رزگار کرد. سەبارەت بەعیسا و ئایینەکە ی پرسبازی لیکردن و پاشایان ناگادار کردوو. باوەری بەدینەکە ی ئەوان هیئا و بەدوای سەرچسدا گەرا. ئەوی دۆزییوو و ئەو دارە ی عیسیان پێ لەخاچدا بوو، وەرگرتوو و پاراستی و ریزی لیکرت لەبەر ئەو ی بەرجەستە ی عیسا کەوتبوو. هێرشی کردە سەر منالەکانی ئیسرائیل و کەسانێکی زۆری لەوان کوشت. مەسیحیەتی رۆم لێرەوو دەستی پیکرد.

دەستەیک لەشوینکەوتەکانی هەوال و توویانە، لەدایک بوونی عیسا لەچل و دوو م سالی پاشایەتی ئوگۆستوسدا رویدا. ئوگۆستوس دوای ئەو ماوەیک پاشایەتی کرد. سالیەکانی پاشایەتی ئەو پەنجا و شەش سال بوو و بەوتەیک چەند رۆژیک زیاتر.

دەلیت: کاتیک جوولەکەکان دژی مەسیح راپەڕین، سەرۆکایەتی بیت المقدس لەدەستی قەیسەر داوو. پاشای بیت المقدس بەنوینەرایەتی قەیسەر، هیرودوسی گەرە بوو کە نێردراوانی پاشای فارس بۆ لای مەسیح بەھەلە پۆشتنە لای ئەو و وتیان

که پاشای فارس نهوانی رهوانه کردووه و دیاری زیر و مر و کهندهریان لهگه‌ل خوین هیناوه تا پیشکهشی مهسیحی بکن چونکه هه‌لاتنی نه‌ستیره‌که‌ی نهویان بینیبوو و له‌روی زانستی نه‌ستیره‌ناسییه‌وه هه‌ستیان به‌له‌دایک بوونی نه‌و کرد. دیاریه‌کانیان له‌بیت الحم پیشکه‌ش به‌مه‌سیح کرد و کاتی‌ک هیرۆدۆس ناگادار بوویه‌وه، به‌شوین مه‌سیحدا گه‌را تا بیکوژیت. خواهند فه‌رمانی به‌فریشته‌دا تا یوسف که‌هاورپنی مریم بوو له‌که‌نیسه، له‌مه‌به‌ستی پاشا ناگادار بکاته‌وه و فه‌رمانی پیدبات تا دایک و مناله‌که بو میسر بیات.

کاتی‌ک هیرۆدۆس مرد، فریشته یوسفی له‌میسر ناگادار کرده‌وه که‌هیرۆدۆس مردووه و نه‌رکلاوسی کوپی جیگه‌ی نه‌وی گرتۆته‌وه. نه‌و که‌سه‌ی مه‌به‌ستی کوشتنی مناله‌که‌ی ده‌کرد له‌ناو‌چووه. یوسف مه‌سیحی بو ناسره‌ی فه‌له‌ستین برد تا وته‌کانی شو‌عیای پیغه‌مبه‌ر بیته‌دی چونکه وتبووی: بانگه‌وازه‌که‌ی تو له‌میسره‌وه ده‌بیت.

کاتی‌ک نه‌رکلاوس مرد، هیرۆدۆسی بچوک پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست. نه‌و که‌سه بوو که‌هاوشیوه‌که‌ی مه‌سیحی له‌خاچدا. له‌و کاته‌دا سه‌رۆکایه‌تی تایبه‌ت بوو به‌پاشاکانی یونانی و رۆمی وه‌یرۆدۆس و مناله‌کانی به‌نوینه‌رایه‌تی نه‌وان پاشایه‌تیان ده‌کرد و نازناوی پاشایان پیوه بوو. پاشا گه‌وره‌کان به‌قه‌یسه‌ر ناوده‌بران. پاشای بیت المقدس له‌کاتی له‌خاچدانی مه‌سیح، هیرۆدۆسی بچوک بوو که به‌نوینه‌رایه‌تی تیباریۆس کوپی نه‌کو‌ستۆس پاشایه‌تی ده‌کرد به‌لام ده‌سه‌لاتی داوه‌ری کردنی نه‌بوو. پیاویکی رۆمی به‌ناوی فیلاتوس ده‌سه‌لاتی داوه‌ری له‌ده‌ستدا بوو. لوس کوپی به‌هرس سه‌رۆکایه‌تی جالوتی ده‌کرد.

ده‌لین: نه‌و که‌سه‌ی هاوشیوه‌ی عیسا بوو و له‌جیاتی نه‌و له‌خاچدا، پیاویکی نیسرائیلی بوو به‌ناوی نه‌یشوع کوپی فه‌ندیر.

پاشایه‌تی تیباریۆس بیست و سی سال و چه‌ند رۆژ دریزه‌ی کیشا. هه‌ژده سال و چه‌ند رۆژی له‌کاتی ده‌رکه‌وتنی عیسا و پینج سال دوا‌ی عیسایش پاشایه‌تی کرد.

گیڕانهوهکان سهبارهت به پاشاکانی رۆم له سه رزه مینی شام له ده رکه وتنی مه سیح تارۆژگاری پیغه مبه ری ئیمه

ئه بو جه عفر ده لیت: به گومانی مه سیحیه کان دوا ی تیبارۆیۆس، گایۆس پاشایه تی شام و فه له ستین و ناوچه کانی دیکه ی گرت ه ده ست و بو ماوه ی چوار سال پاشایه تی کرد.

دوا ی ئه و کوپۆکی دیکه ی تیبارۆیۆس به ناوی کلۆدیۆس چوار ده سال پاشایه تی کرد.

دوا ی ئه و نیرون چوار ده سال پاشایه تی کرد. نیرون ئه و که سه یه فه ترس و پۆلسی گوشت و سه ره و خوار ه لێواسین.

دوا ی ئه و بوتلایۆس چوار مانگ پاشایه تی کرد.

دوا ی ئه و ئه سفسیانۆس باوکی ته تۆس ده سال پاشایه تی کرد و له سینیهم سالی پاشایه تییه که ی و سالی چله می به رزبوونه وه ی عیسا بو ئاسمان، ته تۆسی کوپۆی بو بیت المقدس ره وانه کرد و فه رمانی و یرانی کردنی ئه و سه رزه مینه ی پیندا. بیت المقدسی و یران کرد و له تۆله ی خوینی مه سیح ده سه ته یه کی زۆری له مناله کانی ئیسرائیل گوشت.

دوا ی ئه و ته تۆس کوپۆی ئه سفسیانۆس دو سال پاشایه تی کرد.

دوا ی ئه و دو متاینۆس شانزه سال پاشایه تی کرد.

دوا ی ئه و نارواس شه ش سال پاشایه تی کرد.

دوا ی ئه و ترایانۆس نۆزه سال پاشایه تی کرد.

دوا ی ئه و هدریانۆس بیست و یه ک سال پاشایه تی کرد.

دوا ی ئه و ته تۆریس کوپۆی به تیاتۆس بیست و دوو سال پاشایه تی کرد.

دوا ی ئه و مرکۆس و کوپۆه کانی نۆزه سال پاشایه تیان کرد.

دوا ی ئه و کوزۆمۆس سیانزه سال پاشایه تی کرد.

- دوای ئه و فرتنا جوس شهش مانگ پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و سه بروس چوارده سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و نه ننتیاوس چهوت سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و مرقیانوس شهش سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و نه ننتیاوس چوار سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و نه لحه سندروس سیانزه سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و کسمیانوس سی سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و جوردیانوس شهش سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و فلیفوس چهوت سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و گائوس شهش سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و والرپیانوس و کالینوس پانزه سال پاشایه تیان کرد.
- دوای ئه و کلودیوس یهک سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و کریتالیوس دوو مانگ پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و ئورلیانوس پینج سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و تیقتوس شهش مانگ پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و فولوریوس بیست و پینج روژ پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و فرابوس شهش سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و کوروس و دوو کوره کهی دوو سال پاشایه تیان کرد.
- دوای ئه و دوو قلتیانوس شهش سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و محسمیانوس بیست سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و قوسته ننتینوس سی سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و قوسته ننتین بیست سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و نه لیانوسی ریاکار دوو سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و یویانوس یهک سال پاشایه تی کرد.
- دوای ئه و آلمتیانوس و گرتیانوس ده سال پاشایه تیان کرد.
- دوای ئه و خرتانوس و آنتیانوسی بچوک یهک سال پاشایه تیان کرد.

- دوای نهوان تیاداسیسی گه‌وره حه‌فده سالّ پاشایه‌تی کرد.
- دوای نهو نه‌رکادیوس و نه‌نوریوس بیست سالّ پاشایه‌تیان کرد.
- دوای نهو تیاداسیسی بچوک و والنّتیانوس شانزه سالّ پاشایه‌تیان کرد.
- دوای نهوان مرکیانوس حه‌وت سالّ پاشایه‌تی کرد.
- دوای نهو نولون شانزه سالّ پاشایه‌تی کرد.
- دوای نهو نوزانون هه‌ژده سالّ پاشایه‌تی کرد.
- دوای نهوئه‌وانستاس بیست و حه‌وت سالّ پاشایه‌تی کرد.
- دوای نهو نیوستنیانوس حه‌وت سالّ پاشایه‌تی کرد.
- دوای نهو یوستنیانوسی پیر بیست سالّ پاشایه‌تی کرد.
- دوای نهو یوستنیس دوانزه سالّ پاشایه‌تی کرد.
- دوای نهو تیباریوس شه‌ش سالّ پاشایه‌تی کرد.
- دوای نهو مریقیس و تاداسیسی کوپری، بیست سالّ پاشایه‌تیان کرد.
- دوای نهوان فوقا حه‌وت سالّ و شه‌ش مانگ پاشایه‌تی کرد و کوژرا.
- دوای نهو هی‌رقل سی سالّ پاشایه‌تی کرد.
- هی‌رقل نهو که‌سه‌یه پی‌غه‌مبه‌ر(د.خ) نامه‌ی بو‌نوسی.

به‌پیی گپ‌رانه‌وه‌ی نهوان له‌کاتی ناوه‌دانی بیت المقدس له‌دوای ویران بوونی له‌سه‌ر ده‌ستی به‌خت نه‌سر تا کاتی کوچ هزار و بیست و چند ساله و له‌پاشایه‌تی نه‌سکه‌نده‌ر تا کاتی کوچ نوسه‌د و بیست و چند سال که له‌کاتی ده‌رکه‌وتنی نه‌سکه‌نده‌ر تا له‌دایک بوونی عیسا کوپری مریم سینسه‌د و سی سال بو و له‌له‌دایک بوون تا به‌رزبوونه‌وه‌ی عیسا بو ناسمان سی و دوو سال و له‌به‌رزبوونه‌وه‌ی عیسا تا کاتی کوچ پی‌نسه‌د و هه‌شتا و پینج سال و چند مانگ.

ده‌سته‌یه‌ک له‌شوینکه‌وته‌کانی هه‌وال و توویانه، کوژرانی یه‌حیا کوپری زه‌که‌ریا به‌ده‌ستی مناله‌کانی نیسرائیل له‌روژگاری نه‌رده‌شیر کوپری بابه‌ک و له‌هه‌شتمه سالی پاشایه‌تی نهو روویدا. به‌خت نه‌سر له‌لایهن شاپوور پاشا کوپری نه‌رده‌شیر بابه‌ک بو شهری جووله‌که‌کان روویکرده شام.

وتار سەبارەت بە نىشتەجى بوونى عەرەبەكان لە حىرە و ئەنبار

يەكئىك لەروداوەكانى رۆژگارى پاشاي تيرەكان نىشتەجى بوونى دەستەيەك لەهۆزە عەرەبەكان لەحىرە و ئەنبار بوو. ئەم ھۆزانە لەگوندەكانى عىراقوھە ھاتبوون.

لەھوشام كوپى محەممەد دەگىرنەوھ: كاتىك بەخت نەسر مرد، ئەو عەرەبانەى لەحىرە نىشتەجى كرابوون، پەيوەستى خەلكانى ئەنبار بوون. حىرە چۆل و مارەيەكيان بەمشيوەيە بەسەر برد و كەس لەسەرزەمىنى عەرەبەوھ نەھات. تەنيا ئەو خەلكە لەئەنبار نىشتەجى بوون و ئەو كەسانەى لەحىرەوھ ھاتبوون، لەھۆزەكانى عەرەب و نەوھەكانى ئىسماعىل و لەنەژادى مەعد كوپى عەدنان بوون.

كاتىك منالەكانى مەعد كوپى عەدنان و ھۆزەكانى دىكەى عەرەبى ھاوپىيان، ژمارەيان فراوان بوو، سەرزەمىنى تەھامە و ناوچەكانى دەوروپەريان پەركردەوھ. شەپرەكان لەناو ئەوان ھەلگىرسا و بەلاكان رووى تىكردن. بەمەبەستى دۆزىنەوھى شوئىنىكى بەربلاو و يەيلاقى بەرھەو ديارى يەمەن و بەرزايىيەكانى شام كۆچيان كرد. دەستەيەك لەھۆزەكان رۆشتن تا لەناوچەى بەحرەين دابەزين. دەستەيەك لەخەلكانى ئەزد لەوئى نىشتەجى بوون كە لەرۆژگارى عىمران كوپى عەمرۆ بۆ ئەو ناوچەيە كۆچيان كردبوو و لەپاشماوھەكانى منالەكانى عامر ھەژمار دەكران. عامريان بە ماء السماء ناو دەبرد. كوپى حارسەى غەترىف كوپى سەعلەبە كوپى ئەمرۆ ئەلقەيس كوپى مازن كوپى ئەزد بوو.

ئەو عەرەبانەى لەتەھاموھ ھاتن، مالك و عومەر دوو كوپەكەى فەھم كوپى تىم اللە كوپى ئەسەد كوپى وەبرە كوپى تەغەلب كوپى حىلووان كوپى عىمران كوپى ئەلحاف كوپى قوزاعە بوون.

مالك كوپى زوھەير كوپى عومەر كوپى فەھم كوپى تىم اللە كوپى ئەسەد كوپى وەبرە لەگەل دەستەيەك لەخەلكەكەيان.

حىقار كوپى حىق كوپى عومەير كوپى قنس كوپى مەعد كوپى عەدنان لەگەل

هەموو منالەکانی قنس.

ئەم کەسانەیش پەيوهستیان بوون:

غەتەفان کوپری عەمرۆ کوپری تەمسان کوپری عوز مەنات کوپری یەقەدەم کوپری ئەفسی کوپری دەعمی کوپری ئەییاد کوپری فەزار کوپری مەعد کوپری عەدنان. زوهره کوپری حارس کوپری شەلەل کوپری زوهر کوپری ئەییاد. سووبح کوپری سووبح کوپری حارس کوپری دەعمی کوپری ئەییاد. ئەو دەستە لەهۆزەکانی عەرەب کە لەبەحرەین کۆبوونەوه، پەیمانی تنوخیان بەست، یانی نیشتهجی بوون، بەلینیاندا یار و پشتیوانی یەك بن. ناوی تنوخ لەسەر ئەوان مایهوه بەشیوهیەك دەتوت یەك هۆزن.

دەلێت: چەندین هۆز لەنەمارە کوپری لەخم لەگەل ئەوان نیشتهجی بوون. مالک کوپری زوهریر، جەزیمە ئەلنەبرەش کوپری مالکی ئەزدی بانگێشت کرد تا لەگەل ئەو نیشتهجی ببیت و لەمیس خوشکەکە ی خۆی و کچی زوهریری کردە هاوسەری ئەو. جەزیمە لەگەل دەستەیهك لەئەزدییەکان لەوی نیشتهجی بوون و لەهۆزە نیشتهجیان، مالیک و عەمرۆ کوپەکانی فەهم و ئەزد بوونە هاوپەیمان و هاودەنگ.

کۆبوونەوهی ئەم هۆزانە لەبەحرەین و هاوپەیمانی ئەوان لەرۆژگاری پاشای تیرەکان روویدا کەئەسکەندەر دواي کوشتنی دارای پاشای فارس، ئەوانی کردبووه پاشا و ویلايەتەکانی لەنیوان ئەواندا دابەش کردبوو. کاتیك ئەردەشیر کوپری بابەك پاشای فارسەکان بەسەر پاشای تیرەکاندا سەرکەوت و ئەوانی سەكوت کرد، هەموو خەلکان ملکەچی فەرمانەکانی بوون و پاشایەتییهکە ی بەهیز و سەقامیگر بوو.

دەلێت: بۆیە بەپاشای تیرەکان ناویان دەبەن چونکە سنووری فەرمانپەرەوایەتی هەرکامیان سنووریک ی بەرتەسک و کەم کەبیریتی بوو لەچەند کۆشک و مانیك و خەندەکیکیان بەدەوریدا هەلکەندبوو. دۆژمانان لینیان نزیک و هاوشیوهی خۆیان سنووری فەرمانپەرەوایەتییهکەیان بەرتەسک و سنووردار بوو. یەك لەوان وەك بروسکە هیزشی دەکرده سەری ئەوی دیکە و دەگەرایهوه. ئەوعەرەبانەهی لەناوچە ی بەحرەین نیشتهجی بوون، چاوی تەماحیان بربووه گوندەکانی عیراق و

دهیانویست عهجه مهکان لهو سهرزهمینه دهه پهرینن یا بینه شهریکی نهوان. دژایه تی پاشای تیرهکانیان به دهرفهت زانی و سهروکهکانیان بریاریاندا رووبکه نه عیراق و خه لکه که یان فرمانهکانیان له گووی گرت. حیقار کوپی حیق و خه لکه که ی و دهسته یه کی دیکه یه که مین خه لکان بوون گه شتنه سهرزهمینی عیراق. کاتیک گه یشتن و نهرمه نییه کان له سهرزهمینی بابل و سنوره کانی دهرو بهر تا مووسل نیشته جی بوون، له گه ل نهردوانییه کان یانی پاشای تیرهکان سهرقالی شهر کردن بوون. سنووری پاشای تیرهکان گونده ی نه فهر له سوادی عیراق تا نویله و سنوره کانی سارا بوو. عه ره بهکانیان له سهرزهمینه که ی خویمان جینگه نه کرده وه.

ده لیت: عادیان به نهرم ناو برد و کاتیک عاد له ناوچوو، سه موودیان به نهرم ناو برد. نهرمه نییه کان یانی نبتیه کانی سواد پاشماوه کانی نهرم بوون که دیمه شقیشیان به نهرم ناو ده برد.

ده لیت: نهم خه لکه ی له به حره یه نوه هاتن، خویمان له سوادی عیراق به دوور گرت و له نیوان عه ره به کانی نه نبار و عه ره به کانی حیره بلاویوونه وه. پاشماوه کانی قنس کوپی مه عد له وانن و ره چه له کی تایه فه ی عه مرو کوپی عوده ی کوپی نه سر کوپی ره بیعه کوپی عه مرو کوپی حارس کوپی مه سعود کوپی مالیک کوپی عه م کوپی نه ماره کوپی له خه م بو نهوان ده گه پرتته وه.

ده لیت: نهمه وتاری موزهر وحه مادراوییه و راست نییه و سه بارت به قنس کوپی مه عد هیچ وتاریک راستر له وتاره که ی جوبه ییر کوپی موتعیم نییه که ده لیت نه عمان له نه وه کانی نه وه.

ده لیت: بویه به نه نباریان دهوت نه نبار، چونکه پاشکه وتی خواردنه کان لهوی بوو و خه لکانی روژی که سهکانی خویمان لهوی ده دا.

دوای نهو مالک و عه مرو کوپه کانی فهم کوپی تیم الله و مالک کوپی زوهیر کوپی فهم کوپی تیم الله و غه ته فان کوپی عه مرو کوپی ته مسان و زهر کوپی حارس و سوپح کوپی سوپح و هوزه کانی نیشته جی له گه ل نهوان له نه نبار پوشتنه لای پاشای نهرمه نییه کان. نه ماره کوپی قه یس له گه ل نه جده که هوزیک له عه مالیق بوون و ره چه له کیان بو کنده و مه لکان کوپی کنده ده گه پرتته وه، هاوری له گه ل مالک

و عەمرۆ کۆرەکانی فەهم و هاوێپیمانەکانیان پۆشتنە نەفەر و پەییوەستی پاشای ئەردوانییەکان بوون کە ئەوانی لەو قەلای بەخت نەسر بۆ بازرگانە عەرەبەکان دروستی کردبوو، نیشتهجی کرد. دانیشتوانی ئەنبار و نەفەر مانەو و لەعەجەبەکان خۆیان بە دوور گرت تا توبەع ئەسەد باوکی کەرب کۆری مەلیکەرب لەگەڵ سوپاکەیی خۆی گەیشته ئەو ناوچەیە و لاوازەکانی سوپای لەوی بەجێهێشت چونکە توانای رینگە پۆشتنیان نەبوو. ئەم کەسانەیی پەییوەستی کەسانی ناو قەلاکە و لەگەڵ ئەوان تیکەلۆ بوون.

کەعب کۆری جوعەیلی تەغەلبی شیعریکی هەیه بەم ناوەرۆکە: توبەع لەسەفەریک لەگەڵ نەتەوێ حەمیر بۆ شەر دەرپۆشت، لەحیرە لای خەلکی عەدەن دابەزی.

توبەع پۆشت و گەرایەو و ئەوانەیی نیشتهجی بیوون، لەحالی خۆیاندا بەجێهێشت و بۆ یەمەن گەرایەو.

لەهەموو ھۆزەکانی مەنالیەکانی لەحیان کە پاشماوێ جۆرەمیەکان بوون، کەسانی لەجوعفی و تەیی و کەلب و تەمیم لەناو ئەواندا دەبینران. بەلام پاشماوێکانی جۆرەم تەنیا لەحیرە بوون.

کۆری کەلبی دەلیت: لەحیان پاشماوێ جۆرەمیەکان بوون.

زۆر لەدانیشتوانی ئەنبار و حیرە و دەرووبەرەکانی حیرە لەکەناری فورات و رۆژئاوای فورات تا سنوری ئەنبار لەسایەوان و خێوێتەکاندا نیشتهجی بوون. نەپۆشتنە ناو ماله دروستکراوەکان و لەگەڵ خەلکی شارەکاندا تیکەلۆ بوون. دەستەکانیان لەنیوان ئەنبار و حیرە پەییوەست بوو و بەعەرەبە دەرەکییەکان ناویان دەرکرد.

یەکەم کەس لەوان لەسەردەمی پاشایەتی تیرەکان، پاشایەتی گرتەدەست، مالیک کۆری فەهم بوو. شویینی نیشتهجی بوونی سنوورەکانی ئەنبارە. کاتیك مالک مرد، براکەیی عەمرۆ کۆری فەهم پاشایەتی گرتەدەست و کاتیك عەمرۆ مرد، جەزیمە ئەلئەبرەش کۆری مالک کۆری فەهم کۆری غانم کۆری دوسی ئەزدی پاشایەتی گرتەدەست.

كوپرى كەلبى دەئیت: پاشماوەی پەچەلەكى ئەو بەمشێوەیە: دوس كوپرى
 ەدنان كوپرى ەبەدالله كوپرى نەسر كوپرى زەهران كوپرى كەعب كوپرى حارس كوپرى
 كەعب كوپرى ەبەدالله كوپرى مالك كوپرى نەسر كوپرى ئەزد كوپرى غەوس كوپرى مالك
 كوپرى زەید كوپرى كەھلان كوپرى سەبا.

دەئیت: بەرتەيەك جەزیمە ئەلنەبرەش لەعەرەبەكانى عاربەى كۆن لەمنالەكانى
 وەبار كوپرى ئەمىم كوپرى لوژ كوپرى سام كوپرى نوحە و جەزیمە بۆ چارەسەر كردن و
 بوژى و دوور ئەندىشى گەورەى ھەموو پاشاكانى عەرەب بوو. يەكەم كەس بوو
 پاشايەتى سەرزەمىنى عىراقى گرتەدەست و عەرەبەكانى پەيوەستى خۆى كرد
 ولەگەل سوپا بۆ شەپ بەرىكەوت. ئەو نەخۆشى پىسى ((جۆرە نەخۆشەكەى
 كەپەلەى بى رەنگ لەسەر پىست دەردەكەوت)) بوو. عەرەبەكان نەيانووست
 بەراشكاوى باسى نەخۆشەكەى بكەن و لەبەر ئەمە ئەويان بەجەزیمەى رۆشن يا
 جەزیمەى ئەبرەش ناوێرد. ئەبرەش بەماناى دوورەنگە.

سنوورى جەزیمە لەنیوان حیرە و ئەنبار و بەقە و ھیت و دەوروبەرەكەى و عەين
 ئەلتەمەر و سنوورەكانى دەشت تا غەمىر و قەتقەتانه و خەفیه و دەوروبەرەكانى
 بوو. خەراجى بەدەست دەگەيشت و كەسەكان دەروشتنە لای ئەو. ئەو لەناوچەى
 جەو و دەوروبەرى ھىرشى كرده سەر تسم و جەدىس. رووبەرووى حسان كوپرى
 توبەع ئەسەد كوپرى ئەبى كەرب بوویەو كە لەیەمامە ھىرشى كردبوو سەر تسم و
 جەدىس. جەزیمە لەگەل سوپاكەى خۆى گەپرایەو و سوپاكەى توبەع دەستیان
 بەسەر دەستەيەك لەنیردراوانى جەزیمە گرت و ئەوانیان كوشت. جەزیمە لەمبارەو
 شیعریكى خەمبارى ھونییەو.

شاعیری جاھلى سەبارەت بەشەرەكانى ئەو لەگەل نەتەو كۆنەكان و
 عەرەبەكانى عاربە و تالانییەكانى ئەو دەئیت:

جەزیمە لەیەبەرىن نیشتەجییه

ھەموو ئەو شتانەى عاد لەرۆژگارى خۆى ھەیبوو،

داگیری كردوو.

جەزیمە سەرقالی كاھینی و پێشگۆیى بوو. دوو بتى بوو كەزیزنان ناویان

ده‌بردن. شوینی زیزنان له‌حیره به‌ناوبانگه. به‌هوی نه‌وانه‌وه داوای بارانی ده‌کرد و ده‌ویست به‌سەر دوژمندا سەرکه‌وتن به‌ده‌ست بینیت. نه‌ته‌وه‌ی نه‌ییاد له‌عین نه‌باغ بوون. نه‌باغ یه‌کینکه له‌عه‌مالیق که‌لای نه‌م سەرچاوه‌یه نه‌یشته‌جی بوون. جه‌زیمه له‌گه‌ل نه‌ییاد شه‌ری کرد له‌بهر نه‌وه‌ی گه‌نجیکی خاوه‌ن شکۆ له‌خه‌لکی له‌خم به‌ناوی عوده‌ی کو‌ری نه‌سر لای خالو نه‌ییادییه‌کانی خۆی بوو و سه‌بارت به‌جه‌زیمه له‌گه‌ل نه‌و گه‌فتوگۆیان کردبوو. جه‌زیمه بو شه‌ری نه‌ییادییه‌کان به‌ری‌که‌وت.

نه‌ییادییه‌کان که‌سیان نارد و جه‌زیمه‌یان سەر‌خۆش کرد. دوو بته‌که‌ی نه‌ویان دزی و بردیان و په‌یامیان بو جه‌زیمه ره‌وانه کرد: بته‌کانت له‌تۆ بیزار و خوازیاری نی‌مه بوون. هاتنه لای نی‌مه و نه‌گه‌ر په‌یمان بده‌یت، شه‌ر له‌گه‌ل نی‌مه نه‌که‌یت، بته‌کانی تۆ ده‌گه‌ر نی‌ینه‌وه.

جه‌زیمه وتی: عوده‌ی کو‌ری نه‌سر ته‌سلیمی من بکه‌ن. عوده‌ی و بته‌کانیان ته‌سلیمی نه‌و کرده‌وه. نه‌ییادییه‌کانی پشتگۆی خست و عوده‌ی په‌یوه‌ستی خۆی کرد. نه‌وی کرده شه‌رابداری خۆی.

کاتی‌ک ره‌قاش کچی مالک و خوشکی جه‌زیمه، عوده‌ی بی‌نی، عاشقی بوو، نامه‌ی نووسی و وتی: خوازیبینی من له‌پاشا بکه چونکه لای نه‌و ریز و پی‌نگه‌ت هه‌یه.

عوده‌ی وه‌لامی دایه‌وه: ناوێرم له‌مباره‌وه قسه‌ی له‌گه‌ل بکه‌م و دانی‌ا نیم له‌وه‌ی تۆ بکاته هاوسه‌ری من.

ره‌قاش وتی: کاتی‌ک بو شه‌راب خواردنه‌وه دانیشت و که‌نیزه‌کانی ئاماده بوون، شه‌رابی پاکی پی‌نده و شه‌رابی که‌سانی دیکه تی‌که‌ل به‌ئاو بکه. کاتی‌ک سەر‌خۆشی شه‌راب بوو، خوازیبینی منی لیبکه چونکه رازی ده‌بی‌ت. کاتی‌ک منی کرده هاوسه‌ری تۆ، خه‌لکان به‌شایه‌ت بگه‌ره.

گه‌نجی له‌خمی فه‌رمانه‌که‌ی ره‌قاشی نه‌نجامدا. کاتی‌ک جه‌زیمه سەر‌خۆش بوو، خوازیبینی ره‌قاشی لیکرد. جه‌زیمه خوشکه‌که‌ی کرده هاوسه‌ری نه‌و. عوده‌ی پوشت و هه‌مان شه‌و له‌گه‌ل نه‌و په‌یوه‌ندی هاوسه‌ر گه‌ری به‌ست. به‌ره‌به‌یان

جەزىمەي ئەوى بىنى كەزەغفەرانى بۇنخۇشى لەخۇيدا بوو، ھۆكارەكەي نەزانى و

وتى: ئەي عودەي ئەمە چىيە؟

وتى: شوينەوارى زاوايەتتايە.

وتى: لەگەل كى؟

وتى: رەقاش.

وتى: ھاوار لەتۇ، كى ئەوى كىرە ھاوسەرى تۇ؟

وتى: پاشا ئەو كارەي كىرە.

جەزىمەي لەناوچاوى خۇيدا و لەپەشىمانيدا گازى لەدەستى خۇي دەگرت.

عودەي ھەلات.

كەس بىرى ئەوى نەكردووه. جەزىمە كەسى بۇ لاي خوشكەكەي رەوانە كىرە و

شىعەرىكى بەم ناوەرۇكە بۇ نارد:

پىم بلئى و دلنىام درۇ ناكەيت.

ئايا لەگەل پىياوئىكى نازادە زىنات كىر دووه يا دوو پەرگە

يا لەگەل غولامىك چوونكە تۇ شىاوى بۇ غولامەكان.

يا لەگەل كەسىكى پەست چوونكەي شىاوى بۇ پەستەكان.

رەقاش ولامى ناىەوه: تۇ منت كىرە ھاوسەرى پىياوئىكى عەرەبى خاوەن نەزاد،

لەگەل من راوئىژت نەكرد و ھىچ دەسەلاتىكم نەبوو.

جەزىمە دەستى لىئەلگرت و بەپاساوهكەي رازى بوو.

عودەي بۇ لاي ئەيىاد پۇشت. چەند رۇژىك لەگەل گەنجەكانى ئەيىاد

بەمەبەستى راو دەپۇشتەنەدەر. يەكيان تىرىكى ھاويشت، بەرعودەي كەوت وگيانى

سپارد.

رەقاش دووگيان بوو. كورئىكى ھىنايە دنيا و بەعەمرۇ ناوى برد. پەرودەي

كىرە و كاتىك گەرە بوو، بۇنى خۇشى لىدا و جل و بەرگى شايانەي لەبەر كىرە و

بردىيە لاي جەزىمە. جەزىمە كاتىك ئەوى بىنى، خۇشەويستى منالەكەي كەوتە

دلەوه. پەيوەستى منالەكانى خۇي كىرە ولەگەل ئەوان بوو.

بەرىكەوت لەسالىكى پىرگۇگيا كەكارگ فراوان بوو، شا پۇشتەدەر. لەناو

باختىدا فېرشيان بۇ راخست. عەمرۇ و منالەكانى جەزىمە سەرقالى كارگ چىننەو بوون. كاتىك منالەكانى كارگىكى باشيان دەستدەكەوت، دەيانخوارد بەلام عەمرۇ ھەلئىدەگرت. منالەكان بەراکردن ھاتن و عەمرۇ لەپىش ئەوانەو بوو. شىئىرىكى ھۇنىيەو بەم ناوەرۇكە:

من ئەمەم كۆكردۆتەو و دەسەلاتى لەدەستى خۇمدايە، كاتىك كۆمكردەو
كەئەوانى دىكە لەكاتى چىننەوئى دەيانخوارد.
جەزىمە بانگى كرد و خەلاتى پىندا.

جنۆكە عەمرۇ پىندا. جەزىمە ماوئەك بەداويدا گەرا، بەلام ھىچ ھەوانىكى دەست نەكەوت. بەرىكەوت دوو پىاو يەكيان بەناوى مالك و ئەوى دىكەينان عەقىل كەھەر دووكيان منالەكانى فارچ بوون، بەمەبەستى ئەوئى دىارپىك پىشكەش بەپاشا بكن، سەفەريان كرد و لەلىواری ئاويك دابەزىن. كەنىزىك بەناوى دايكى عومەريان لەگەندا بوو. قازانى خستە سەر ئاگر و خواردنى بۇ نامادە كردن. لەكاتى خواردن، پىاوئىكى خۇلاوى قز ژاكاو كەنىزۇكەكانى درىژ بوو، ھات و دانىشت و دەستى بۇ خواردنەكە درىژ كرد. كەنىزەكە ئىسقانىكى پىندا. خواردى بەلام تىرى نەخوارد. دووبارە دەستى درىژ كرد، كەنىز وتى: ئەگەر ئىسقانى پان بەمرۇفەكان بەدەيت داواى ئىسقانى بال دەكەن. ئەمە بۇخەلكانى زيادەخواز بوو بەپەند. كەنىز شەرابى بۇ دوو پىاوئەكە تىكرد و لىواری مەشكەكەى بەست. عەمرۇ كوپى عودەى وتى:

ئەى دايكى عومەر، شەرابت بەئىمە نەدا، لەكاتىكدا جامى شەراب بەلاى راستا دەگىرن، بەلام ئەى دايكى عومەر، منى شەراب نەخواردو، خراپتر لەوانى دىكە نىم.

ئەو دوو پىاوئەكە تىيان: تۆ كىت؟

وتى: ئەگەر من نەناسن، پەچەلەكى من نەناسن. من عەمرۇ كوپى عودەيىم.
ھەستان و ماچيان كرد. سەريان شۆرد و نىنۆكەكانىيان كرد. مووى سەر و رىشيان كورت كەردەو و بەجل و بەرگەكانى خۇيان ئەويان داپوشاند، تىيان: ھىچ دىارپىك بۇ پاشا بەرىزتر و ئازىزتر لەخوشكەزاكەى نىيە كەخواوئەند ئەوى بۇ

گەپراندۆتەوہ.

پۆشتن تا گەیشتنە لای جەزیمە، مژدەى زیندووو بوونى عەمرۆیان پێدا و شادمان بوو. ئەوى بۆ لای دایكى رەوانە کرد و بەوانى وت: ئیوہ چیتان دەویت؟ وتیان: دەمانەوێت تا ئەو کاتەى دەمێنیت و دەمێنن، ھاودەمى تۆ بین. وتى: پێشكەشتان بێت. ھاودەمە بەناوبانگەکانى جەزیمە ئەو دوو پیاوہ بوون. مۆتەمەم کوپى نەویرەى یەربوعى لەپرسەى براکەى خۆى کە بەدەستى خالىک کوپى وەلید لەشەپى بەتاحت کوژرا، مەبەستى لەوانە کە دەلێت: لەرۆژگارە درێژەکان ئیمە ھاودەمەکانى جەزیمە بووین تا ئەوہى وتیان لەیەک جیا نابنوە و کاتیک بلاوہمان لیکرد وەک بلێى من و مالک، بەو ھەموو کاتەى ھاودەمى ئەو بووین، یەک شەر لای ئەو نەبووین.

باوکى خەراشى ھەزەلى دەلێت:

مەگەر نازانى پێش ئیمە مالک و عەقیل، ھاوړى گيانى گيانیپەکان، جیا بونەوہ. دایكى عەمرۆ بەدەوروبەرى کوپەکەیدا دەھات. خزمەتکارانى رەوانە کرد تا کارى گەرماو و ھەمام کردنى ئەو سامان بەدەن. کاتیک ھاتەدەر، جل و بەرگى شایانەى لەبەر کرد و تەوقیکى زێرى کردە ملی لەبەر ئەوہى نەزرى کردبوو. وتى: بپۆ لای خالۆت. کاتیک خالۆى ریشى ئەو و تەوقەکەى ملی بینى، وتى: تەمەنى عەمرۆ لەتەوق کردنە مل تێپەرپوہ. عەمرۆ لەگەل جەزیمەى خالى مایەوہ و ھەموو کارەکانى ئەوى لەئەستۆ گرت.

پاشای عەرەب لەسەرزەمینی جەزیرە و بەرزاییەکانى شام، عەمرۆ کوپى زەرب کوپى حسان کوپى ئوزەینە کوپى سەمیدع کوپى ھوبەرى عەملەقى و بەوتەیەک عەملیقى بوو.

جەزیمە سوپایەکی لەعەرەبەکان کوکردەوہ و ھیرشى کردەسەر. عەمرۆ کوپى زەرب لەگەل سوپاکەى خۆى لەشام ھاتەدەر. رووبەرۆوى یەک بوونەوہ و شەپینکی قورسیان دەستپیکرد. عەمرۆ کوپى زەرب کوژرا و سوپاکەى بلاوہى لیکرد. جەزیمە ھاوړى لەگەل سوپاکەى خۆى تەندروست گەپرایەوہ ھاوړى لەگەل تالانیپە فراوانەکان.

داوى ەمرو، كچەكەى زەبا پاشايەتى گرتە دەست. ناوى ئائىلە بوو.
سوپاكەى زەبا لەپاشماوەى ەمالىق و ەەرەبەكانى عارىە و ھۆزەكانى قوزاعە
بوو. خووشكىكى بوو بەناوى زەبىبە. لەسەر لىۋارى رۆژئاۋاى فورات كۆشكىكى
گەرەى بۇ دروست كرد و زستانى لای ئەو بەسەر دەبرد و بەھاران لە بەتن نەجار.
ھاتوچۆى تەدمورى دەكرد.

كاتىك كاروبارەكان بۇ زەبا سەقامگىر بوو، بەمەبەستى تۆلەسەندنەوہى خوینى
باوكى، مەبەستى شەپ كردن لەگەل جەزىمەى كرد. خوشكەكەى زەبىبە كەژنىكى
وشيار و دورئەندىش بوو، وتى: ئەگەر شەپ لەگەل جەزىمە بكەيت و سەرکەوتن
بەدەست بىنىت، تۆلەى خۆت سەندۆتەو بەلام ئەگەر شكست بخۆيت،
پاشايەتییەكەت لەناو دەچىت. شەپ ھەمىشە لەبەرەژەندى يەك لایەندا نىيە و ھەلە
لەشەپ، ھىچ كات قەرەبوو ناكړتەوہ. سەرکەوتن و سەختى و رووداوت نەبىنيوہ
نازانى سەرئەنجامى كاروبارەكان بەچى كۆتايى دىت و بەخت يارى كى دەبىت.

زەبا وتى: بۇچوونەكەت راستە. مەبەستى خۆى گۆپى و رىگەى فرت و فىلى
گرتەبەر. نامەى بۇ جەزىمە نووسى: پاشايەتى ژنان پەسەند نىيە و جگە لەتۆ
كەس بەھاوشانى خۆم نازانم. بۇ لای من وەرە و پاشايەتى من پەيوەستى
پاشايەتى خۆت بكە و سەرزەمىنى من پەيوەستى سەرزەمىنەكەت و كارەكانى من
لەئەستۆ بگرە.

كاتىك نامەى زەبا بەجەزىمە گەيشت و نىردراۋكانى ھاتن، ھەستى تەماحى
جوولاً و بۇ رازى بوون بەبانگىشتەكە ئارەزومەند بوو. ھاوړى بىرمەند و كۆنەكانى
خۆى كۆكرەوہ و راوړى لەگەل كردن. ھاوړا بوون لەسەر ئەوہى بېرات و
پاشايەتییەكەى لەدەست بگرىت جگە لەقەسىر. ئەو قەسىر كۆپى سەعدى لەخمى
بوو. باوكى سەعد يەككە لەكەنيزەكانى جەزىمەى كړدبووہ ھاوسەر و قەسىرى
ھىنابووہ دنيا. قەسىر پياوړى دورئەندىش و بىرمەند بوو. لای جەزىمە پىنگەى
ديارى ھەبوو، لەبۇچوونەكەى ئەوان نارازى و وتى: بۇچوونىكى لاوازە و خيانەت
بەناشكرا لەم بانگىشتە دەبىنرىت. ئەمە بووہ پەند. بەجەزىمەى وت: نامەى بۇ
بنووسە ئەگەر راست دەكات با بىتە لای تۆ. بەمشيوہى ناكەويتە ناو داوى ئەو

چوونكە تۆ باوكى ئەوت كوشتوۋە.

بەلام جەزىمە بەبۇچوونەكەى قەسىر رازى نەبوو. خوشكەزاكەى خۇى عەمرۇ كوپى عودەى بانگ كرد و بۇچوونى ئەوى پرسى. عەمرۇ بۇ رۇشتن ھانىدا و وتى: خەلكانى نەمارە كەنەتەۋەى منن، پەيوەستى زەبا بوون وئەگەر دەيانتوانى پەيوەستى تۆ دەبوون. جەزىمە بەبۇچوونەكەى رازى و پىچەۋانەى بۇچوونەكەى قەسىرى ھەلبىژارد. قەسىر وتى: فەرمانەكانى قەسىر ئەنجام نادەن. ئەم وتەيە بوو بەپەند.

نەھشەل كوپى حوپى كوپى زەمورە كوپى جابرى تەمىمى لەمبارەۋە دەئىت:
سەرۋەرىك فەرمانەكانى منى لەگوئى نەگرت و پىشتى بەبۇچوونەكەى خۇى بەست

بەھمان شىۋە لەبەقە كەس گوۋى لەوتەكانى قەسىر نەگرت.

كاتىك سەرەئەنجامى كارەكە دەرکەوت

ئارەزوۋى كرد خۇزگە بەقسەى منى دەكرد.

عەرەبەكان وتیان: لەبەقە ھەموو شتىك كۇتای ھات. ئەمە بوو بەپەند.

جەزىمە عەمرۇ كوپى عودەى كرده جىگرى خۇى و سالارى سوپاكەى بە عەمرۇ

كوپى عەبدولحەيدا.

لەگەل گەرەكانى خەلكەكەى بەرىكەوت. لەكەنارەكانى رۇژئاۋاى فوراتەۋە

رۇشتن. كاتىك گەيشتە فەرەزە، قەسىرى بانگ كرد و وتى: بۇچوونى تۆ چىيە.

قەسىر وتى: لەبەقە گوۋىت لەبۇچوونەكەى من نەگرت. ئەم وتەيە بوو بەپەند.

نیردراۋەكانى زەبا لەگەل دىارىيەكان پىشوازيان لىكردن. بەقسىرى وت:

چى دەبىنى؟

قەسىر وتى: شتىكى كەم لەروداۋىكى گەرە. ئەمە بوو بەپەند.

دواتر وتى: سوپاكە بەتۆ دەگات، ئەگەر لەپىش تۆۋە رىگەيان بېرى، ئەم ژنە

راست دەكات.

ئەگەر لەدوو لاۋە رىگەيان بېرى و دەورى تۇيان گرت، مەبەستى خىانەتيان

لەسەردايە. سوار عەسا بە و من سوار عەسا بەدۋاى تۇدا دىم. عەسا ئەسپەكەى

جهزیمه و هاوتای نه‌بوو. کاتیک سوپاکه هات و له‌نیوان نهو و عهسا دیوارنکیان دروست کرد، قه‌سیر سواری بوو. کاتیک جهزیمه‌ی بینی قه‌سیر سوار له‌سهر عه‌سایه، وتی: دوور ئه‌ندیشی له‌سهر پشتی عه‌سا هه‌له‌یه. نه‌م وتیه بوو به‌په‌ند. قه‌سیر تا ناوا بوونی هه‌تاو له‌سهر عه‌سا ریگه‌ی بری. ئه‌سپه‌که له‌پی کهوت چونکه ریگه‌یه‌کی دریزی بریبوو. بورجینکیان دروست کرد و به‌بورجی عه‌سا ناوی دهرکرد و عه‌ره‌به‌کان وتیان: باشترین شت که‌عه‌سا له‌گه‌ل خوی هینای. نه‌م وتیه بوو به‌په‌ند.

جهزیمه روشت تا گه‌یشته لای زه‌با. کاتیک زه‌با نه‌وی بینی، خواره‌وی جه‌ستی خوی روت کرد. مووه‌کانی دریز و وتی: نه‌ریتی بووکینی به‌مشیه‌یه. نه‌م وتیه بوو به‌په‌ند.

جهزیمه وتی: کار به‌کو‌تایی خوی گه‌یشت و زه‌وی وشک و خیانه‌ت ناشکرا بوو.

زه‌با وتی: نه‌مه به‌هوی که‌می تیغ یا نه‌داریه‌وه نییه، نه‌ریتی ده‌سته‌یه‌ک له‌خه‌لکان به‌مشیه‌یه. نه‌م وتیه بوو به‌په‌ند.

وتی: بیستومه خوینی پاشاکان چاره‌سهری نه‌خوشی هاری ده‌کات. نه‌وی له‌سهر سفره‌یه‌کی چهرمین دانیشاندا و فرمانیدا تا ته‌شتیکی زیریان هینا و دایاننا. نه‌وه‌نده‌یان شهراب دهرخوارددا که‌سه‌رخوش بوو. فرمانیدا تا ده‌ماره‌کانی بچرن. ته‌شته‌که‌ی برده پیش. پینان وتبوو نه‌گه‌ر دلۆپیک خوینی جهزیمه بپرژتته سه‌رزه‌وی، تۆله‌ی نه‌و ده‌که‌نه‌وه. نه‌ریت نه‌بوو له‌ملی پاشاکان بدن مه‌گه‌ر له‌کاتی شهر. نه‌مه له‌به‌ر ریزی پاشایه‌تی بوو. کاتیک ده‌ستی سست و لاواز بوو، که‌وت و چه‌ند دلۆپیک له‌خوینی نه‌و رژی‌یه سه‌ر زه‌وی.

زه‌با وتی: خوینی شا به‌فیرۆ مه‌ده‌ن.

جهزیمه وتی: گرنگی به‌خوینیک مه‌ده‌ن که‌خواه‌نه‌که‌ی به‌فیرۆ داوه. نه‌م وتیه بوو به‌په‌ند.

جهزیمه مرد و زه‌با خوینی نه‌وی کولاند و له‌پارچه‌یه‌کی ئالاند و خسته‌یه ناو سنوقیکه‌وه..

قەسىر لەم شۆيئەوھى عەسا لەپىئكەوتبوو، بۇ لای عەمرۆ كۆپى عودەى لەحىرە گەپرايەوھ. ناشتى و سازگارى لەنيوان خەلکان سەقامگىر كرد چوونكە دەستەيەك لەگەل عەبدولجنى جىرمى و دەستەيەك لەگەل عەمرۆ كۆپى عودەى بوون. لەنيوان ئەوان ھاتوچۆى كرد تا لەسەر ناشتى رىككەوتن. عەمرۆ كۆپى عەبدولجن ملكەچى فەرمانەكانى عەمرۆ كۆپى عودەى بوو. خەلكانيش فەرمانەكانيان ئەويان جىبەجى دەكرد.

قەسىر بەعەمرۆ كۆپى عودەى وت: خۆت نامادە بكە و رىگە مەدە خوینی خالۆت بەفپۆ بپرات.
عەمرۆ وتى: لەگەل زەبا دەتوانم چى بكەم كەوھك ھەلۆ لەسەر زەمىنەكەى من دوورە.

ئەم وتەيە بوو بەپەند.
زەبا پرسىارى لەكاهىنەكەى خۆى كردبوو سەبارەت بەسەرئەنجامى پاشايەتییەكەى.

كاهىن وتبووى: كۆزنانى تۆ لەسەر دەستى غولامىكى رىسوا و باوهرپىئەكراو بەناوى عەمرۆ كۆپى عودەيە. بەدەستى ئەو نامریت. بەدەستى خۆت دەمریت بەلام بەھۆى عەمرۆ كۆپى عودەى.

زەبا ترسى عەمرۆى كەوتە دلەوھ. لەشۆيئەكەى خۆى بۇ قەلەكەى ناوشار، تونىلنىكى دروست كرد و وتى ئەگەر رووداويك رووبدات، لەتونىلەكەوھ دەپۆمە ناو قەلەكەم. پياويكى نىگار كىشى بانگ كرد و وتى: وەك كەسىكى نەناسراو بپۆ لای عەمرۆ كۆپى عودەى، تىكەلأوى كەسەكانى ببە وھونەرەكەى خۆتيان نیشان بدە. نىگارى عەمرۆ بەدانىشتان، وەستان، بەجل و بەرگ و بەسىلاحوە بكىشە و بۆمنى بىنە. نىگار كىش پۆشت تا گەيشتە لای عەمرۆ كۆپى عودەى. فەرمانەكەى زەبابى ئەنجامدا و گەپرايەوھ. زەبا دەيوست عەمرۆ كۆپى عودەى لەھەموو حالئىكدا ببىنايت. بۇ ئەوھى ببىناسىتەوھ و خۆى لەم بەدوور بگريت.

دەلئيت: قەسىر بەعەمرۆ كۆپى عودەى وت: لووتى من بپرە و پشتم بروندار بكە. عەمرۆ وتى: ئەو كارە ناكەم چوونكە شياوى نيت بۇ ئەو كارە.

قەسىر وتى: كەواتە خۆم ئەو كارە دەكەم و كەس سەركۆنەى تۆ ناكات.
كوپرى كەلبى دەلئىت: باوكى زەبا تونئىلىكى بۇ زەبا و خوشكەكەى نامادە
كردبوو. قەلەكەى ناوشار تايبەت بوو بەخوشكەكەى.

دەلئىت: عەمرۆ پىيى وت: خۆت باشتەر دەزانى. قەسىر لووتى خۆى بېرى و پىشتى
خۆى برىندار كرد و عەرەب وتى: قەسىر لووتى خۆى بۇ فىئىك بېرى. ئەم وتەيه بوو
بەپەند.

كاتىك قەسىر لووتى خۆى بېرى و پىشتى خۆى برىندار كرد، پۆشتەدەر وەك
بلىنى ھەلاتووہ. واينيشاندا عەمرۆ ئەو بەلایەى بەسەر ھىناوہ لەبەر ئەوہى گومانى
كردووہ قەسىر بۇ كوشتنى خالۆى ھاوكارى زەباى كردووہ. بەرىكەوت تا گەيشتە
لاى زەبا و پىيان وت: قەسىر لەبەر دەرگايە. ئەويان برە لاى زەبا. لووتى بېراو و
پىشتى برىندار بوو.

وتى: ئەمە چىيە دەيبىنم.

قەسىر وتى: عەمرۆ كوپرى عودەى گومانى كرد فىئىم لەخالى كردووہ و ئەوم بۇ
ھاتن بۇ لاى تۆ ھانداوہ و بەمشىوہىە خىانەتم كردووہ و ھاودەستى تۆبووم. ئەم
بەلاى بەسەردا ھىنام كەدەيبىنى. ئىستا ھاتووہ لاى تۆ و دەزانم لاى كەس
بەئەندازەى تۆ رىسوا نىم.

زەبا بەزەيى پىاييدا ھاتەوہ و رىزى لىگرت. ئەوى بەپىاويكى دوور ئەندىش و
شارەزا لەكاروبارى پاشاكان بىنى.

كاتىك قەسىر زانى زەبا باوہرى پىيىكردووہ، پىيى وت: من لەعىراق سامانىكى
زۆرم ھەيە. ئەو ديارە، ديارى پىشكەشى و جل و بەرگە وبۆنەكان. من بۇ عىراق
بنىرە تا سامانەكەى خۆم و جل و بەرگە جوان و رازاوہكان وبۆنە خۆشەكان بۇ تۆ
بىنم تا سوودى فراوانت دەستكەويت. پاشاكان پىيوستيان بەو ديارىانەيە چونكە
ھىچ ديارىيەك وەك ديارىيەكانى سەرزەمىنى عىراق نىيە. بەردەوام ھانى زەباى
دەدا تا ئەوہى كاروانىكى پىدا و وتى: بۇ عىراق بېرۆ و ئەو كاروانەى پىمداويت،
بىفرۆشە و لەديارى و جل و بەرگەكانى ئەوى بۇ ئىمە بكرە.

قەسىر ھاورى لەگەل كاروانەكەى زەبا بەرەو عىراق بەرىكەوت. وەك كەسىكى

نه‌ناسراو پۆشته حیره. پۆشته لای عه‌مرۆ کوپری عوده‌ی و داستانه‌گه‌ی بۆ باس کرد و وتی: پارچه و دیاری و کالاً به‌من بده نه‌گه‌ری هه‌یه خوا به‌سهر زه‌بادا سه‌رکه‌وتنت پێببه‌خشیت و تۆله‌ی خۆت بستینیته‌وه و دوژمنه‌که‌ت بکوژیت.

عه‌مرۆ، ئه‌وه‌ی قه‌سیر داوای کردبوو، پێیدا و کاروانه‌که‌ی به‌جۆره‌کانی قوماش و دیارییه‌کان ناماده کرد. قه‌سیر هه‌مووی برده لای زه‌با و نیشانیدا. زه‌با سه‌ریسوپما و ره‌زامه‌ندی خۆی نیشاندا. زیاتر باوه‌ری به‌قه‌سیر کرد و کاروانیکی گه‌وره‌تری له‌جاری یه‌که‌م خسته به‌رده‌ست. قه‌سیر به‌ریکه‌وت تا گه‌یشته عێراق. چاوی به‌عه‌مرۆ کوپری عودی که‌وت. ئه‌و شتانه‌ی بار کرد که‌ده‌یزانی زه‌با په‌سه‌ندی ده‌کات. له‌هیچ هه‌ولێک درێفی نه‌کرد و هه‌رچی کالای باش بوو، له‌گه‌ل خۆی بردی.

بۆ جاری سێهه‌م گه‌راپه‌وه بۆ عێراق و عه‌مرۆ کوپری عوده‌ی له‌به‌سه‌ره‌اته‌کان ناگادار کرده‌وه. وتی: هاوه‌لان و سه‌ریازه باوه‌رپێنکراوه‌کانی خۆت و جه‌واله‌کان ناماده بکه.

کوپری که‌لبی ده‌لێت: قه‌سیر یه‌که‌م که‌س بوو جه‌والی دروست کرد.

وتی: له‌سه‌ر هه‌ر وشترێک دوو پیاو بکه‌ره ناو دوو جه‌وال. گرتی جه‌واله‌کان له‌ناوه‌ به‌یت و کاتی‌ک ده‌رۆنه ناو شاره‌که‌ی زه‌با، تۆ ده‌خه‌مه به‌رده‌م رینگه‌ی تونیله‌که‌ی ئه‌و. پیاوه‌کان له‌جه‌واله‌کان بێنه‌ده‌ر و هێرش بکه‌نه سه‌ر خه‌لکانی شار. هه‌رکه‌س رووبه‌روویان بوویه‌وه، بیکوژن و نه‌گه‌ر زه‌با مه‌به‌ستی ئه‌وه‌ی کرد به‌رواته ناو تونیله‌که‌، به‌توانیت بیکوژیت.

عه‌مرۆ فه‌رمانه‌کانی قه‌سیری نه‌جامدا. پیاوه‌کانی له‌ناو جه‌واله‌کان بار کرد و وشتره‌کانی به‌ره شاره‌که‌ی زه‌با ره‌وانه کرد. باری وشتره‌کان پیاوه شه‌رکه‌ره‌کان و شمشیر بوو. کاتی‌ک له‌شاره‌که‌ نزی‌ک که‌وتنه‌وه، قه‌سیر له‌پێشه‌وه پۆشت و مژده‌ی پێدا که‌ج‌ل و به‌رگ و دیاری زۆری هیناوه. داوای لێ‌کرد تا‌بێت و ریزی وشتره‌کان و باره‌کانیان ببینیت.

کوپری که‌لبی ده‌لێت: قه‌سیر رۆژانه بۆسه‌ی داده‌نا وشه‌وانه رینگه‌ی ده‌بێری.

یه‌که‌م که‌س بوو له‌رۆژدا بۆسه‌ی نایه‌وه و له‌شه‌ودا رینگه‌ی بێری.

كاتىك زەبا ھات، وشترەكانى بىنى كە لەقورسى بارەكان قاچيان لەزەوى دەچەقى، بەقەسىرى وت: بۆ وشترەكان بەخىزايى رىنگە دەبېن، مەگەر بارەكەيان بەرد يا ناسنە؟

وشترەكان پۆشتنە ناو شارەكە و كاتىك دوایىن وشتر لەدەروازە تىپەپى، دەرگاوانەكان كەبىزار و بى تاقتە بېوون، سىخىكىيان كرد بەجەوانى وشترەكەدا. سىخەكە لەسمتى پياويك چەقى و بايەكى لى بەر بوو، دەرگاوان وتى: ((بشتا بسقا)) ئەمە لەزمانى نبتى يانى لەناو جەوالەكاندا شەر ھەيە. ئەم وتەيە بوو بەپەند.

كاتىك وشترەكان گەشتنە ناوەرەستى شار، كەوتنە سەرچۆك. قەسىر عەمرۆى بۆ لای دەرگای تونیلەكە برد. شوینەكەى نیشاندا. پیاوھەكان لەجەوالەكان ھاتنەدەر و ھىرشىيان كردە سەر خەلكى شارەكە. شمشىريان خستە ناويان. عەمرۆ كوپى عەودەى لەبەر دەرگای تونیلەكە وەستا بوو. زەبا بەھەلاتن ھات تا بېرواتە ناو تونیلەكە. عەمرۆى بىنى و لەرووى ئەو نىگارەكانى نىگاركىش كىشابووى، ئەوى ناسىيەو. ئەنگوستیلەكەى خۆى مژى كەژەھرى تىدا بوو، وتى: بەدەستى خۆم نەك بەدەستى عەمرۆ. ئەم وتەيە بوو بەپەند. عەمرۆ ھاتە پىش و بەشمشیر لىيدا و كوشتى. تالانى لەشارەكە كۆكردەو و بۆ عىراق گەرايەو.

دوای جەزىمە، پاشايەتى كەوتە دەستى خوشكەزاكەى عەمرۆ كوپى عودى. عەمرۆ يەكەم كەس بوو حىرەى كردە شوینى نىشتەجى بوونى پاشاكانى عەرەب. يەكەم كەس لەپاشاكانى عەرەبى عىراق بوو خەلكانى حىرە لەكتىبەكانى خۇيان بەگەرەيى ناوى دەبەن. رەچەلەكى پاشاكانى منالەكانى نەسر بۆ ئەو دەگەرپتەو. عەمرۆ كوپى عودى تا تەمەنى سەد و بىست سالى پاشايەتى كرد. لەم رۆزگارە درىژەدا پاشايەكى سەربەخۆ و خۆويست بوو. چەندىن شەرى كرد و تالانىيەكانى كۆكردەو. كەسان لەدەرووى كۆدەبوونەو، بەلام كارى بەپاشای تىرەكان نەبوو. ئەوانىش بەھەمان شىوہ گرنگيان بەعەمرۆ كوپى عودى نەدەدا تا ئەو كاتەى ئەردەشىر كوپى بابەك لەگەل فارسەكان دەرکەوت.

نامازەمان بەم گىزانەوہيە لەجەزىمە و عەمرۆ كوپى عودەيدا لەبەر ئەوہى

پیشتر سەبارەت بە پاشاکانی یەمەن قسەمان کرد و وتەمان پاشایەتی ئەوان نیزامی نەبوو و هەرکەس سالاری پێپرا تەنیا بۆ ویلایەتەکە ی خۆی بوو نەزیاتر. ئەگەر کەسێک لەناو ئەوان دەرکەوت و سنورەکانی خۆی بەزاند و لەویلایەتەکە ی خۆی دوورکەوتەو، لەبەر ئەوە نەبوو کە خۆی و باوکانی پاشایەتیەکە ی سەقامگیران بووینت بە لێکو وەک دەستەبەک چەتە ی سەرگەردان بوون کە بەناکاوگیری هینرشیان دەکرد سەر خەلکانی ناوچەبەک و کاتیکی شوینیان دەکەوتن شوینیکی دیاریکراویان نەبوو. بارودۆخی پاشاکانی یەمەن بەمشێوە بوو. هەندێ کات یەکیکیان سنووری ویلایەتەکە ی خۆی دەبەزاند و تالانی کۆدەکردهو و چونکە ترسی تۆلە و شوینکەوتنی لەسەردا بوو، بۆ شوینەکە ی خۆی دەگەڕایەو. هیچکەس جگە لەخەلکی ویلایەتەکە ی ملچکە ی فەرمانەکانی نەبوو، خەراجی نەدەدا تا لەرۆژگاری عەمرۆ کۆری عودە ی خوشکەزای جەزیمە کە ناماژەمان بەبەسەرھاتەکە یدا، خۆی و منالەکانی وەک وتەمان لەناوچەکانی عێراق و سارای حیجازی عەرەب لەلایەن پاشاکانی ئێرانەو، پاشایەتیان دەکرد و کاروباری عەرەبەکانی سنوری خۆیان سامان دەدا تا ئەو کاتە ی پەرویز کۆری خوسرەو، نەعمان کۆری موزەری کوشت و پاشاکانی فارس، پاشایەتی ئەوانیان بەکەسانی دیکە سپارد. ئەم گێرانیەو ئەمان سەبارەت بەجەزیمە و عەمرۆ کۆری عودە ی بۆیە باس کرد چونکە دەمانەوینت میژوو بەپێی رەوێرەو ی میژووی پاشا فارسەکان باس بەکەین و بۆ راستی داستانەکان سەبارەت بەوان بەلگە بینینەو. کاری بنەمالە ی نەسر کۆری رەبیعە و لێپرسراوانی دیکە ی فارسی لەسنورەکانی سارای عێراق لای خەلکی حیرە روون و ناشکرایە و لەکەنیسەکان و کتیبەکانیان باسی لێوێکراو،

هوشامی کەلبی دەئیت: مەن میژووی عەرەب و نەرەکانی بنەمالە ی نەسر کۆری رەبیعە و ماوہی تەمەنی ئەوان و میژووی پاشایەتی ئەوانم لەناو کەنیسەکانی حیرە دەرھیناوە کە لێپرسراو و نوینەری پاشا فارسەکان بوون. پاشایەتی ئەم بنەمالە و کارەکانیان لەویدا تۆمار کراو.

بەلام کۆری ئیسحاق دەئیت: رەبیعە کۆری نەسر لەخمی خەوێکی بینی کەدوای

ئامازەدان بەزالبونى حەبەشە بەسەر يەمەن، خەوەكەى لەگەل لىكدانەوہى شەق و سەتەح باس دەكەين و كاتىك رەبيعە كۆپى نەسر لەپرسىياري سەق و سەتەح تەواو بوو، ئەم ئەندىشەى لای دروست بوو پيشگووى ئەوان سەبارەت بەحەبەشە بەناچارى روودەدات لەبەر ئەمە بۆ منالەكان و بنەمالەكەى خۆى كەرەستە پىويستەكانى سەفەر بۆ عىراقى ئامادە و نامەى بۆ شاپوورى خورزاد نوسى و ئەوانى لەحيرە نىشتەجى کرد.

نەعمان كۆپى مونزەر پاشاي حيرە لەپاشماوہەكانى منالەكاتى نەسر بوو. ئەو نەعمان كۆپى مونزەر كۆپى نەعمان كۆپى مونزەر كۆپى عەمرۆ كۆپى عودەى كۆپى رەبيعە كۆپى نەسرە.

ئەبوجەعفەر دەلەيت: ئىستا سەبارەت بەتسم و جەديس قسە دەكەين كەداستانى ئەوان لەرۆژگارى پاشاي تيرەكان روويدا.

لەناوچوونى جەديس لەسەر دەستى حسان كۆپى توبەع بوو. پيشتر سەبارەت بەتەبەئى حەمىر لەرۆژگارى پاشايەتى پارسەكان، قسەمان كەردووه.

لەكۆپى ئىسحاق و دەستەيەك لەشارەزايەتى ميتزوى عەرەب دەگىزەنەوہ: تسم و جەديس لەدانىشتووانى يەمامە بوون ولەو رۆژگارەدا لەهەموو ناوچەيەك سەرسوزتر و ئاوەدانتر بوو. لەهەموو جۆرەكان لەوى دەبينرا ھاورى لەگەل چەندىن باخى سەرسوپھينەر و كۆشكى بەرز. پاشايەكى زۆردار و ستەمگەر لەتسم پاشايەتى دەكردن. ھىچ شتىك نەدەبووہ رىنگر لەھەوا و ھەوہسەكانى. ناوى عەملىق بوو. ئەم پاشايە خەلكى جديسى لاواز و ريسوا كەردبوو. زيانىكى زۆرى لىدابوون. يەككە لەستەمەكانى ئەوہى فەرمانىدا بوو ھىچ كچىك لەخەلكانى جديس نەبنە مالى ھاوسەرەكەى مەگەر ئەوہى شەوى يەكەم بىرواتە لای پاشا تا پەردەى كچىنى ئەو ھەلبگىرت.

يەككە لەپىياوانى جەديس بەناوى نەسوہ كۆپى غەفار بەسەر كەردەكانى خەلكەكەى خۆى وت: ئەم نەنگ و ريسواييە دەبينن كە بۆسەگ پەوا نىيە. فەرمانەكانى من جىبەجى بكنە كەدەبىتە ھۆكارى شەرەف بۆ رۆژگارار و لەناو بردنى نەنگ و ريسوايى.

وتیان: فه رمانی تو چییه؟

وتی: من بو ئه م پاشایه و کهسه کانی له خه لکی تسم، خوار دنیك ناماده ده کهم و کاتیک هاتن، به شمشیر هیرشیان ده کهینه سهر. من پاشا ده کوژم و ههر کام له ئیوه کهسینک له وان بکوژیت.

جه دیسیه کان به بوچوون و قسه کانی رازی بوون. ئه سوهد خوار دنیکی ناماده کرد و به خه لکه کهی خووی وت تا شمشیره کان له کالان دهر بینن و له ریخه کاندایه بشار نه وه. به وان ی وت: کاتیک ئه وان به زیڤه کانیا نه وه هاتن، شمشیره کانتان هه لبگرن و پیش ئه وه ی دانیشن، هیرشیان بکه نه سهر و گه وه کانیا ن بکوژن چونکه کاتیک ئه وان تان گوشت کهسانی دیکه هیچ نابن.

شا هات و کوژا. گه وه کانی خه لکه کهیشی کوژان. هیرشیان کره سهر کهسانی لاواز و ئه وانیشیان گوشتار کرد.

یه کیک له خه لکانی تسم به ناوی ره ییاح کوپی موڤه هه لات و رو شته لای حسان کوپی توبه ع. داوای هاوکاری لینکرد. حسان له گه ل خه لکانی حه میر به ریکه وت و کاتیک گه یشته سی مه نزل یه مامه، ره ییاح به حسانی وت: زیان له تو به دوور بیت، خوشکیکم هیه و هاوسه ره کهی له خه لکی جه دیسه، کهس له جیهان دوور بینتر له یه نییه. سوار له دووری سی شه و ریگاوه ده بینیت و ده ترسم خه لکه که له هاتنی تو ناگادار بکاته وه. فه رمان به سوپاییه کانی خو ت بده تا ههر کام داریک له زهوی هه لکه نن و له بهر ده م خو یانی بگرن و به ریگادا بڤوون. حسان ئه وه فه رمانه ی ده رکرد. ریگه یان بڤی و یه مامه سه یری کرد و ئه وان ی بین ی. به خه لکی جه دیسی وت: حه میر که وتوته ری.

وتیان: چی ده بینیت؟

وتی: پیاویک ده بینم له ناو داریک که گاز له ئیسقانیك ده گرت یا پیلاره کهی ده دوور یته وه.

خه لک باوه ریا ن به قسه کهی نه کرد. به لام قسه کانی راست بوو. حسان به ره به یان هیرشی کره سه ریا ن و له ناوی بردن. سه رزه مینی ئه وان ی ویران و کو شک و قه لاکانی خا بوور کرد. له و روژگاره دا ناوچه ی یه مامه یان به جو و گوند ناو ده برد.

یه‌مامه کچی مورهبیان برده لای حسان وفرمانیدا چاوه‌کانی دهریبئن. ده‌ماری ره‌شی تیا بوو. پیئی وت: ئەم ده‌ماپره ره‌شانه چییه؟
 وتی: هی به‌ردیکی ره‌شه به‌ناوی ئەسمه‌د. به‌وه سورمه‌ی چاوه‌کانم ده‌کیشا.
 حسان فرمانیدا تا ناوچه‌ی جو به‌یه‌مامه ناو بیهن.

حسان کوپری توبه‌ع که‌جدیسی له‌ناو برد، زومعه‌یز بوو و کوپری توبه‌ع ته‌بان ئەسعه‌د باوکی که‌رب کوپری مه‌لیکه‌رب و باوکی توبه‌ع کوپری حسان بوو که به‌گومانی دانیشتووانی یه‌مهن به‌ره‌و مه‌که‌که پۆشت و په‌رده‌ی به‌که‌عبه‌دا هه‌لواسی و دۆلی مه‌تابیخ بۆیه به‌م ناوه ناونرا چونکه مه‌تبه‌خکانی (چیشتخانه‌کان) له‌وی دروست کرد و خواردنی به‌خه‌لکاندا. ئەجیاد بۆیه به‌و ناوه ناونرا چونکه ئەسپه‌کان له‌وی بوو و ئەجیاد به‌مانای ئەسپه‌کانه.

ده‌لین: ئەو هاته یه‌سرب و له‌و شوینه‌ی ئیستا به‌ مائی شا ناوی ده‌بن، دابه‌زی. ژماره‌یه‌کی زۆر له‌جووله‌که‌کانی گوشت له‌به‌ر ئەوه‌ی خه‌لکانی ئەوس و خه‌زرج سکا‌لایان له‌وان کردبوو که‌ریزی دراوسینه‌تی ناگرن. هه‌روه‌ها کوپره‌که‌ی خۆی حسانی به‌ره‌و سند نارد و شیمیری زوئه‌لجه‌ناحی بۆ سه‌مه‌رقه‌ند و فرمانیدا بۆ گه‌یشتن به‌چین کیچرکی بکه‌ن. شیمیر لای سه‌مه‌رقه‌ند تیپه‌ری و مایه‌وه تا ده‌ستی به‌سه‌ر شاره‌که‌دا گرت. پیاوانی گوشت و ئەسیر و تالانی زۆری کۆکرده‌وه و ریگه‌ی چینی گرتبه‌ر. له‌وی به‌حسان گه‌یشت و ده‌سته‌یه‌ک له‌خه‌لکی یه‌مهن گومان ده‌که‌ن ئەوان له‌چین مردن و ده‌سته‌یه‌کیان له‌گه‌ل تالانییه‌کان بۆ لای توبه‌ع گه‌رانه‌وه.
 یه‌کیک له‌رووداوه‌کانی سه‌رده‌می پاشای تیره‌کان به‌سه‌ره‌اتی ئەو گه‌نجانه‌یه که‌په‌نایان بۆ ئەشکه‌وت برد.

یارانی ئەشکەوت

یارانی ئەشکەوت ئەو گەنجانەن او پریان بە پەروردگار بوو بەهەمان شیوە
کە خواوەند وەسفی ئەوانی لە قورئاندا باس کردوووە و بە پیغەمبەری فرموو:

((ام حسبت ان اصحاب الکهف و الرقيم كانوا من آياتنا عجا .

واتاکە: مەگەر گومانەت کردوووە لە نیشانەکانی ئێمە دانیشتوانی ئەشکەوت

و نووسراوە سەر سوپهینه رهکان بوون.))

رقیم نووسراویک بوو نەتەرە ی ئەصحابی کەهف لە لەو حیکدا نووسیان و
داستانی ئەوانیان گێڕایەووە لە سەر دەرگای ئەشکەوتە کە هەلیانواسی یا لەسەر
ئەو کێوێی پەنایان بۆ بردبوو، هەلیانکەند یا لەسەر لەو حیک نووسیان و خستیانە
ناو سنوقیکەووە و لای گەنجە پەنابەرەکان بۆ ئەشکەوت دایاننا.

یارانی ئەشکەوت، وەک کۆپی عەباس و توویەتی، حەوت کەس بوون و
هەشتە مینیان سەگەکیان بوو.

لە کۆپی عەباس دەگێرناوە، وتی خواوەند فرمویەتی: جگە لە دەستە یەک
کەس ژمارە ی ئەوان نازانیت. و من لەو دەستە کەمەم، حەوت کەس بوون.

دەلیت: ناوی ئەو کەسە یان خواردنی دەکۆری، یەمنیج بوو و خواوەند سەبارەت
بەو فرمویەتی: کاتیک لەخەوی درێژ هەستان، وتیان: ((فابعثوا احدکم بورقکم
هذه الى المدينة فلينظر ايها ازكى طعاما فليأتکم برزق منه.

واتاکە: یەکیکتان بەم دراوانە بۆ شار بنێرن تا بزانیت خواردنی کامیان

پاکترە و خواردنیک لەوی بۆ نیووە بینیت.))

بەلام لە گێڕانەوێ کۆپی ئیسحاق ناوی ئەو بەیەملیخا هاتوووە.

هەرەها کۆپی ئیسحاق دەلیت: ژمارە ی گەنجەکان هەشت کەس و بە پێی وتە ی
ئەو سەگە کە نۆیەم کەسیان بوو. سەبارەت بە ناوی گەنجەکان دەلیت: گەرەکیان
کە بە نۆینەرایەتی ئەوان لە گەل پاشا قەسە ی دەکرد ناوی مەکسمیلینایە و ئەو یتریان
مەکسمیلینا و سێیەمی یەملیخا و چوارەمی مرتوس و پینجەمی کسوتولش و

شەشەمی بیرونس و حەوتەمی رسمونس و هەشتەمی بتونس و نۆیەمی قالووس بوو. هەموویان گەنج بوون.

لەموجاهید دەگیژنەوه: دەستەیه‌کیان بەئەندازەیه‌ک گەنج بوون کەدانه‌کانیان وەک زیو سپی بوو. لە رۆمییه‌ بێپەرەستەکان بوون. خوا بۆ ئیسلام رێنۆینی کردن و بەوتەمی دەستەیه‌ک: لەزانا کۆنەکانی شەریعەتی عیساى پیغەمبەر(د.خ) بوون.

لەکوپی قەیسى مەلانی دەگیژنەوه: ئەصحابی کەهف و رەقیم لەسەر دینی عیسا بوون. شوینکەوتەمی ئیسلام و پاشاکەیان کافر بوو.

دەستەیه‌ک گومانیان کردوو بەسەرھاتی ئەوان و پەنابردنیان بۆ ئەشکەوت پیش دەرکەوتنی عیسا بوو. مەسیح داستانی ئەوانی بۆ خەلکەکەى باس کرد و وتی خواوەند دواى بەرزبوونەوی مەسیح لەنیوان ئەو و محەمەد ئەوانی لەخەمەستاند.

بەلام زاناکانی ئیسلام دەلێن داستانی ئەوان دواى مەسیحە. هیچ کام لەزاناکانی کۆنى میژوو ناکۆن نین لەسەر ئەوهی داستانه‌کەى ئەوان لەسەردەمی پاشایەتی تیرەکان رویداوه.

لەو رۆژگارەدا پاشایەکیان بوو بەناوی دەقینووس. بێ دەپەرەستی و ناگادار بوویەوه کەگەنجەکان دینیکی جیاواز لەدینەکەى ئەویان هەلبژاردوو. بەدواياندا گەرا بەلام بۆ پاراستنی دینەکەى خویان هەلاتن تا گەیشتنە کیۆک و بەپینی گیژانەوهی موحاهید ناوی کیۆه‌کە نیکلوسە.

و‌ه‌ب کوپی موبه‌ سەبارەت بەهۆکاری باوە‌ری گەنجەکان و دژایەتی کردنی خەلکەکەى خویان دەلێت: یەکیک لەحەوارییەکانی عیسا کوپی مریەم پۆشتە شاری ئەصحابی کەهف. ویستی ب‌رواتە ناو شارەکە، وتیان: لەشارەکەدا ب‌تیکی لێیه و هەر کەس ب‌رواتە ناو شارەکە دەب‌یت کوپنوشی بۆ ببات. ئەو نەپۆشتە ناو شارەکە و لەنزیک شارەکە پۆشتە ناو گەراموێک. لەوی کارى دەکرد. کاری بۆ خواوەنى گەرامو‌ه‌کە دەکرد. بەرەکەتی حەمامەکە زیادى کرد و رۆژی خواوەنەکەى فراوان بوو. دەستەیه‌ک لەگەنجەکانی شار شەیدای حەوارییەکە بوون کە لەهەوالەکانی ناسمان و زەوی ناگاداری دەکردنەوه. سەرئەنجام باوە‌ریان پ‌یی هیئا و قسەکانی ئەویان

پشتراستکردەوہ. حەواری لەگەڵ خاوەنی گەرماوہکە پەیمانی بەستبوو بۆ ئەوہی شەوانە ئازاد بێت وریگە لەنویژ خویندنی ئەو نەگرت. بەمشێوہ بوو تا کوپی پاشا لەگەڵ ژنیگ ھات. حەواری سەرکۆنەیی کرد و وتی: تۆ کوپی پاشاییت و لەگەڵ ئەم ژنە دەرۆیتە ناو حەمام. کوپی پاشا شەرمی کرد و گەرایەوہ. جارێکی دیکە ھات و پۆشتە ناو گەرماوہکە. ژنەکەیش ھاورییەتی دەکرد. حەواری قسەکانی جاری یەکەمی دووبارە کردەوہ و بەتوندی سەرکۆنەیی کرد. بەلام کوپی پاشا گەرنگی پیننەدا و پۆشتە ناو گەرماوہکە. ھەردووکیان لەناو گەرماوہکەدا مردن. شا ئاگادار بوویەوہ و پینیان وت فلانەکەس کوپەکەتی کوشتووہ. پاشا بەدوای حەواریدا گەرا کەھەلاتبوو. ئەوی نەدۆزییەوہ. پرسیاری ھاوہلانی ئەوی کرد و ناوی گەنجەکانیان پینوت. بەدوای یەکیکیاندا گەرا. گەنجەکان لەشار رۆشتنەدەر وچاویان بەیەکیگ لەھاوریگانی خۆیان کەوت کە لەکیگەکەیی خۆیدا و ھاویدینی ئەوان بوو. پینیان وت: بەدوای ئینمەدا دەگەڕین. ئەویش لەگەڵ ئەوان پۆشت و سەگەکەیی خۆی برد. شەو پەنایان بۆ ئەشکەوتیک برد و وتیان: ئەمشەو لیرە دەمینینەوہ تا بەیانی بزانی چى روودەدات.

خەویان لیکەوت. پاشا و دارودەستەکەیی بەدوایاندا دەگەران. ئاگادار بوونەوہ کەپۆشتونەتە ناو ئەشکەوتەکە. کاتیگ یەکیان دەویست بڕواتە ناو ئەشکەوتەکە، دەترسا. ھیچ کام نەیتوانی بڕواتە ناو ئەشکەوتەکە. یەکیان بەپاشای وت: ئەگەر ئەوانت بەردەست کەویت، ئایا دەیانکوژیت؟

پاشا وتی: بەلی.

وتی: دەروازەیی ئەشکەوتەکە بگرە با لەبرسیەتی و تینویەتی بمرن. پاشا ئەو کارەیی کرد. لەو کاتەوہی دەرگای ئەشکەوتەکیان بەست، رۆژگارەکان تییەپی. شوانیک لەنزیگ ئەشکەوتەکە گرفتاری لیزمەیی باران بوو و وتی: چى دەبوو ئەگەر دەرگای ئەشکەوتەکەم دەکردەوہ و مەرپەکانی خۆم دەبردە ناو ئەشکەوتەکە. ھەولیدا و ھەلاقیەکی کردەوہ و پۆشتە ناو. بۆ بەرہەبیان خواوہند دووبارە رۆحی بەخەوتوہکان بەخشی. یەکیان بەپارەوہ رەوانە کرد تا خواردنیان بۆبکریت. کاتیگ گەیشتە دەروازەیی شارەکە، شتی سەیری بیینی.

سەرئەنجام پوشتە لای پیاویک و وتی: ئەم درەمانە بگرە و خواردنم پینبە.

پیاو وتی: ئەم درەمانەت لەکوێوە هیناوە؟

وتی: من و هاوێلانم دوی شەو خەوتین و ئەم بەیانییە منیان رەوانە کرد تا

شتیان بۆ بکرم.

وتی: ئەم درەمانە لەرۆژگاری فلان پاشا بوو، چۆن بە دەستی تۆ گەیشتوو؟

ئەوی بردە لای پاشا کە پیاویکی خۆپاریز بوو، پرسى: ئەم درەمانەت لەکوێوە

هیناوە؟

وتی: دوینیکە من و هاوریکانم پوشتینەدەر و شەومان لەفلانە ئەشکەوت

بەسەر برد. ئەمە پۆ بە منیان وت خواردنیان بۆ بکرم.

پاشا وتی: هاوێلانی تۆ لەکوێن؟

وتی: لە ئەشکەوتە کە.

دەلیت: لەگەڵ ئەودا پوشتن تا گەیشتنە دەرگای ئەشکەوتە کە. وتی: رینگە بەدەن

پیش ئیو بەرۆمە لای یارانم.

ئەویان بینی کاتیک لەوان نزیک کەوتەو، خەوی لیکەوت. ئەوانی دیکەیش

خەویان لیکەوت. هەرکەس دەیوست بڕواتە ناو ئەشکەوتە کە، ترس بەسەریدا

زالدەبوو. ئەیانتوانی لەوان نزیک بکەونەرە. بیئاغەى کەنيسەیهکیان دارپشت و

تیايادا خۆپەرەستیان دەکرد.

لەئیکرمە دەگێرنەرە: ئەصحابی کەهف منالەکانی پاشای رۆم بوون. خواوەند

باوەرپی پینبەخشین. بەدینەکەى خۆیان دلخۆش و خۆیان لەخەلکەکیان دوور

دەخستەرە. پوشتنە ناو ئەشکەوت و خواوەند ئەوانی خەواند. رۆژگاریکی درێژ

بەو شیوێ مانەرە تا ئەو کاتەى خەلکەکیان لەناوچوون و خەلکی موسولمان

جیگەى ئەوانی گرتەرە کە پاشاکەیان باوەردار و ئەوان سەبارەت بەرۆح و جەستە

جیاوازیان بوو. یەکیان دەیوت: رۆح و جەستە هەردووکیان پینکەرە زیندووو

دەکرێنەرە. یەکیتر دەیوت: رۆح زیندووو دەکرێتەرە و زەوی جەستە دەخوات و

نامینیتەرە. پاشا لەجیاوازی بۆچوونەکانی ئەوان نارازی بوو. جل و بەرگی لەبەر

کرد و لەسەر خۆلەمیش دانیشت، لەخوا پارایەرە و وتی: پەرەردگارا، جیاوازی

ئەوان دەبینیت، کەسیک رەوانە بکە تا بۆیان روون بکاتەو. خواوەند ئەسحابی کەهفی زیندووو کردەو. یەکیان رەوانە کرد تا خواردنیان بۆ بکریت. ئەو پۆشته بازار و خەلکانی نەناسیەو بەلام ریگەکەکانی دەزانی. خەلکی شارەکە بەباوەردار بینی. بەنەینی پۆشت تا گەیشتە لای پیاویک و ویستی خواردنی لی بکریت. کاتیک پیاوێکە درەمەکانی بینی، سەپسوپما و وتی: گومانم کرد بەچکە و شترە.

گەنجە وتی: مەگەر فلان کەس پاشای ئیوێ نییە؟

وتی: نا، پاشای ئیوێ فلان کەسە. گفتوگۆیان کرد تا ئەوی برده لای پاشا. پاشا پرسباری کرد و گەنجەکە داستانی خووی و یارانێ گێرپایەو. شا کەسیکی رەوانە کرد و خەلکانیان کۆکردەو، وتی: سەبارەت بەرۆح و جەستە بۆچوونەکانتان جیاوازه. خواوەند نیشانەیهکی بۆ رەوانە کردوون. ئەمە پیاویک لەنەتەوێ فلان. یانی پاشای رابردوو.

گەنج وتی: من بۆ لای هارەلانم ببەن.

پاشا سوار و خەلکان لەگەل ئەو سوار بوون. کاتیک گەیشتنە دەرگای ئەشکەوتەکە، گەنجەکە وتی: ریگە بەدەن برۆمە لای یارانێ خووم. کاتیک ئەوانی بینی، خواوەند دووبارە ئەوی خەواندەو و هارەلانیشی خەویان لیکەوت. کاتیک نەگەرپایەو، خەلکان پۆشتنە ناو ئەشکەوتەکە و پەیکەرە بی گیانەکانیان بینی. پاشا وتی: ئەمە نیشانەیهکە خواوەند بۆ ئیوێ رەوانە کردووه.

قتادە دەلیت: کورپی عەباس لەگەل حەبیب کورپی مەسلەمە بۆ غەزا پۆشتبوون، لای ئەشکەوتەکە تیپەپین. ئیسقانیان بینی و یەکیان وتی ئەمە ئیسقانی ئەسحابی کەهفە. کورپی عەباس وتی: سێسەد سال پینش ئیسک و پروسکی ئەوان لەناوچوو.

ئەبوجەغەر دەلیت:

یەکیك له پیغه مبه‌ره‌گان یونس کوری مه‌تا بوو

وهك وتوویانه، یونس یه‌کیك له‌دانیشتووانی گوندیک له‌گونده‌کانی موسل که‌به‌نه‌ینه‌وا ناویان ده‌برد. خه‌لکه‌که‌ی بت‌په‌ره‌ست بوون. خواوه‌ند یونسی ره‌وانه کرد تا ریگه‌ی په‌ره‌ستینی بته‌کانیان لی‌بگری‌ت و بو‌ تۆبه‌ ناچاریان بکات و ته‌نیا خواوه‌ند بپه‌ره‌ستن.

داستانی یونس و خه‌لکه‌که‌ی به‌مشیه‌یه که‌خواوه‌ند له‌قورئاندا ناماژه‌ی پیداوه و ده‌فه‌رمی‌ت: ((فلولا کانت آمنت فنفعها ایمانها الا قوم یونس لما آمنوا کشفنا عنهم عذاب الخزی فی الحیوة الدنیا و متعنهام الی حین.

واتاکه‌ی: هیچ گوندیک نه‌بوو ((دوای سزا)) باوه‌ر بینیت و باوه‌ره‌ینانیان سوودیان پی‌ببه‌خشیچت مه‌گه‌ر خه‌لکه‌که‌ی یونس که‌باوه‌ریان هینا و له‌ژیانی دنیا نازابی ریسواکه‌رمان له‌سه‌ر نه‌وان هه‌لگرت و تاماوه‌یه‌ک به‌خته‌وه‌رمان کرد.))

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمی‌ت: ((وذالنون اذ ذهب مغاضبا فظن ان لن نقدر علیه فنادی فی الظلمات ان لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین، فاستجبنا له و نجیناه من الغم و كذلك ننجی المؤمنین.

واتاکه‌ی: زونه‌لنونت له‌بیر بی‌ت نه‌وکاته‌ی توپه‌ر پۆشت و گومانی کرد کارمان پی‌ی نابیت. که‌واته، له‌تاریکیه‌که‌نه‌وه‌ هاواری کرد که‌خوایه‌ک جگه له‌تۆ نییه، به‌پاکی ناوی تۆ ده‌هینمه سه‌ر زمان چونکه من له‌سته‌مگه‌ران بووم. به‌دو‌عاکه‌ی رازی بووم و له‌ته‌نگانه رزگارمان کرد. باوه‌ر دارانیش به‌مشیه‌یه رزگار ده‌که‌ین.))

زاناکانی کۆنی نۆمه‌تی محهمه‌د، پی‌غه‌مبه‌ری (د.خ) ئیمه، سه‌باره‌ت به‌پۆشتنی یونس به‌توپه‌یه‌ی که‌گومانی کرد بوو خواوه‌ند کاروباره‌کان له‌و دژوار ناکات و نه‌وه‌ی چ کاتیک بوو، بو‌چوونه‌کانیان جیاوازه. ده‌سته‌یه‌ک وتوویانه نه‌م رووداوه پیش بانینگشتی خه‌لکه‌که‌ی بو‌ خواپه‌ره‌ستی و پی‌غه‌مبه‌رایه‌تی نه‌و بوو چونکه کاتیک نازابی خواوه‌ند له‌خه‌لکه‌که‌ی نزیک که‌وته‌وه، فه‌رمانی پیدرا بپرواته لای نه‌وان و

له توندی نازابه که ناگاداریان بکاتمهوه بۆ ئهوهی تۆبه بکن. داواى مۆلتهى لیکرد و خواوهند مۆلتهى پینهدا. یونس له پهله کردنى خواوهند توپه بوو.

ناماژهدان به بیژهری ئەم وتهیه

له شههر کوپى حهوه شب دهگێرنهوه: جبرهئیل پۆشته لای یونس و وتی: بۆ لای خهڵکی نهینهوا بپۆ و ناگاداریان بکهروه که نازابی خواىى نزیکه. یونس وتی: مۆلته بدن تا به داواى چوارپینیکه دا بگهڕیم.

جبرهئیل وتی: کاره که پهله تر له وهیه.

یونس وتی: پیلادویک له پى بکهه.

جبرهئیل وتی: خیراتر له وهیش.

یونس توپه بوو. به رهو که شتییه که بهرێکهوت و سواری بوو. که شتی له جووله کهوت. نه بۆ پیشه وه پۆشت نه بۆ داوه. دهلیت: تیروپشکیان هاویشت و به ناوی نهو ده رها. ماسی هات و کلکی راده وه شاندا. وه حى پیکرا: نهى ماسی ئیمه یونس مان نه کردۆته رۆژى تو، به لکو تۆمان کردۆته په ناگه و نوێزگه ی نهو.

ماسی نهوى قووتدا و لهوى بردى تا له نۆيله تیهپرى. دواتر نهوى برد و له دیجله په ریه وه. دووباره نهوى برد تا گه یشته نهینهوا.

له کوپى عهباس دهگێرنهوه: پیغه مبه رایه تی یونس داواى نهوه بوو که له سکی ماسیه که هاته دهه.

دهسته یه کی دیکه و توویانه: رووداوه که پیش نهوه بوو چونکه پیشنیاری خواپه رهستی به خه لکه که ی کرد و په یامه که ی خواوهندی به وان گه یاندا بوو. مژده ی نازابی له کاتینکی دیاریکراودا پیدان. کاتیک تۆبه یان کرد و په شیمان بوونه وه، له وان جیا بوویه وه و کاتیک نازابی خواىى گه یشت و گه مارۆی نهوانیدا به هه مان شیوه که خواوهند ده فرمیت، نازابه که ی له سه ر نهوان هه لگرت، یونس له ته ندروستی خه لکه که ی و نه مانى نازابی خواىى که به لینی به خه لکه که ی دا بوو،

توپه بوو و وتی: ئەو بەلینەیی بەخەلکەکه‌مدا، درۆ لەناو دەرھات. توپه پەرودەگاری بەجیھیشت و نیویست بۆ لای خەلکەکه‌ی بگه‌ریتەوه چونکە درۆکه‌ی ئەویان بینیبوو.

ئاماژەدان بە بیژەری ئەم وتەیه

لەکوپی عەباس دەگێرەنەوه: خواوەند، یونسى وهك پینغەمبەری گوندەکه‌ی هەلبێژارد. بەپیشنیاره‌کانی رازی نەبوون و باوەریان نەهینا. خواوەند وه‌حی بۆ ره‌وانه کرد كه‌فلانه و فیساره نازاب ره‌وانه ده‌کەم. لەناو خەلکەکه‌ت بپۆدەر. ئەو خەلکەکه‌ی خۆی ناگادار کردەوه. وتیان: چاودێری ئەو بکەن چونکە ئەگەر لەناو نیوه بپرواتەدر، نازابی خوایی دەگات.

کاتیك ئەو شه‌وه‌هات كه‌بپاریار بوو به‌یانیه‌که‌ی نازاب به‌سه‌ر خەلکەکه‌ی بیاریت، خەلکەکه‌ی شوینی که‌وتن و لەشاره‌که‌ هاتنەدر. پۆشتنه‌ سه‌ر ته‌پۆلکەیه‌ک و چواریپیکان و مناله‌کانیان جیا کردەوه. لەخواوەند پارانه‌وه و داوای به‌خشینیان کرد. یونس چاوه‌پروانی هه‌وائی گوندەکه‌ی ده‌کرد. که‌سینک لای ئەو تپپه‌ری و پرسى: خەلکی شاره‌که‌ چییان کرد؟

وتی: کاتیك پینغەمبەرکه‌یان پۆشت و زانیان بەلینەکه‌ی راسته، لەشاره‌که‌ هاتنەدر و پۆشتنه‌ سه‌ر ته‌پۆلکەیه‌ک. مناله‌کانیان له‌دایکیان جیا کردەوه و پارانه‌وه و تۆبه‌یان کرد. خواوەند به‌تۆبه‌که‌یان رازی بوو و نازابه‌که‌ی گه‌رانده‌وه. ده‌لێت: یونس توپه بوو و وتی: سویند به‌خوا هیچ کات بۆ لای ئەوان ناگه‌ریمه‌وه چونکە درۆکه‌م. ناشکرا بوو، من بەلینە نازابم پیدان و نازابیان پینگه‌یشت. توپه ملی رینگه‌ی گرتەبەر و شه‌یتان بۆ چه‌ند ساتیک ئەوی فریودا.

لەرهبیع دەگێرەنەوه: لەروژگاری عومەر کوپی خه‌تاب، یه‌کینک له‌حافزانی قورئان، سه‌باره‌ت به‌یونس قسه‌ی کرد و خەلکەکه‌ی ناگادار کردەوه به‌لام به‌درۆزنیان زانی. یونس هۆشدارى پیدان كه‌نازابی خواییان پینده‌گات. لەوان جیابوویه‌وه و کاتیك

خەلك بينيان نازابى خوايى گەمارۆى داون، لەمەلەكانى خۆيان هاتنەدەر و پۆشتنە سەر بەرزايىەك. پارانەو و بەدل تۆبەو داويان لەپەرەردگار كرد نازابيان لەسەر هەلبگریت و پىغەمبەرەكەيان بگەرنیتتەو. خواوەند نازابى لەسەر ئەوان هەلگرت. تەنيا خەلكەكەى يونس بوون، نازاب گەمارۆى دان و دواتر نازابيان لەسەر هەلگرا. كاتيك يونس ئەمەى بينى، تۆپە بوو و گومانى كرد خواوەند كاروبارەكان لەو دژوار ناكات. سوار كەشتى بوو، تۆفان هات و وتیان ئەمە لەبەر گوناحى يەكێك لەنەفەرەكانى كەشتیە.

يونس زانى كەگوناحكارە، وتى: ئەمە لەبەر گوناحەكەى منە، من بخەنە ناو دەريا. بەلام رازى نەبوون، تىروپشكيان هاويشت و ناوى يونس وەك گوناحكار دەرچوو، وتى: پىم و تن ئەمە لەبەر گوناحەكەى منە. دووبارە نەيانويست ئەو فریبدەنە ناو دەريا و جارێكى دیکە تىروپشكيان هاويشت. ئەم جارەيش بەناوى يونسەو دەرچوو و وتى: پىم و تن ئەمە لەبەر گوناحى منە. دووبارە نەيانويست فریبدەنە ناو دەريا تا بۆ سىيەم جار تىروپشكيان هاويشت و دووبارە ناوى يونس دەرچوو. كاتيك ئەمەى بينى، خۆى هەلدايە ناو دەريا. ئەمە لەكاتى شەودا بوو. ماسى ئەوى قووتدا.

يونس كەهەستى بەگوناحەكەى خۆى كردبوو، لەتاریكیدا هاواری كرد: خوايەك جگە لەتۆ نىيە، بەپاكى ناوى تۆ دینمە سەرزمان چوونكە من لەستەمگەران بووم. پىنشتەر چاكەكار بوو، خواوەند سەبارەت بەو دەفەرمیت:

((هلولا ان كان من المسبحين للبت فى بطنه الى يوم يبعثون فنبنناه بالعاء و هو سقيم. واتاكەى: ئەگەر يەكێك لەو كەسانە نەدەبوو كەبەپاكى ناوى خواوەندى دەهینایە سەر زمان، لەناو سكى نەهەنگدا دەمايەو تا ئەو رۆژى خەلكان زیندوو دەكرێنەو. ئەوى بۆ سارا برد و نەخۆش بوو.))

كاتيك گەيشتە كەنار دەريا، خواوەند دارێكى كەدووى بۆ رواند. وەك وتوويانە دارى كەدوو شیری پێدەدا تا ئەوێ هیزى بۆ گەرايەو. رۆژێك پۆشته لای دارەكە و بينى وشكى كردووه. خەمبار بوو و دەستی بەگریان كرد. سەرکۆنە كرا و پىنى وترا: بۆ دارێك خەمبار بوويت و گریاییت بەلام بۆ سەد هەزار كەس یا زیاتر خەمبار نەبوويت و مەبەستى ئەوەت كرد هەموویان لەناو ببەیت.

دواتر خواوەند ئەوى لەگومرایى دوور خستەو. يونس هاتەو ریزی خواپەرەست

و خۆپاریزان. فەرمانی پێدا تا بۆ لای خەلکەکە ی بھوات و ناگاداریان بکاتەو
خواوەند بەتۆبەکە ی ئەوان رازی بوو. بەرەو لای خەلکەکە ی بەرێکەوت. گەشتە
شوانێک و سەبارەت بەخەلکە ی یونس پرسیاری لێکردن. شوان وتی: چاکەکارن و
چاوەروانی گەڕانەوہ ی پیغەمبەرەکیان دەکن.

یونس وتی: پێیان بلێ من یونسە بینوہ.

وتی: ناتوانم بێ بەلگە ئەم وتە یە بینمە سەرزمان.

یونس بژنیکی لەناو بژنەکانی نیشاندا و وتی: ئەم بژنە شایەتی دەدات کەتۆ

یونسە بینوہ.

وتی: چیتر؟

وتی: ئەم شوینە شایەتی دەدات کەتۆ یونسە بینوہ.

وتی: چیتر.

وتی: ئەم دارە شایەتی دەدات کەتۆ یونسە بینوہ.

شوان بۆ لای خەلکەکە ی گەڕایەوہ و وتی یونسە بینوہ. ئەویان بەدرۆژن

لەقەلەمدا و مەبەستی ئەویان کرد نازاری بەدەن شوان وتی: پەلە مەکن تا بەرەبیان

بگات. کاتیگ بەرەبیان داھات، ئەوانی بۆ ئەو شوینە برد کە یونسە بینوہ. داوای

قسە ی لێکرد. شوینەکە، بەخەلکەکە ی وت کە شوان یونسە بینوہ و پرسیاری

لەبژنەکە کرد و بژنیش قسەکانی پشت راست کردەوہ. لەدارەکە پرسیاریان کرد و

ئەویش شوانەکە ی بەراستگۆ زانی. داوای ئەوہ ی یونس گەڕایەوہ بۆ ناو خەلکەکە ی.

خواوەند لەمبارەوہ دەفەریمت:

((و ارسلناہ الی مائة الف او یزیدون فآمنو اامتعنناہم الی حین.

واتاکە ی: ئەومان بۆ لای سەد ہزارکەس یا زیاتر رەوانە کرد، باوەریان هینا و تا

ماوہ یەک بەختەوہرمان کردن.))

لەکوہ ی مەسعود دەگێرئەوہ و ئەم گێرئەوہ ی لەبیت ئەلمال گێرئەوہ: یونس

بەلینی نازاسی بەخەلکەکە یدا و وتی: تا سێ رۆژی دیکە نازاسی خواہی دەگات.

خەلکەکە ی، دایکەکانیان لەمناڵەکانیان جیا کردەوہ و لەمناڵەکانیان ھاتنەدەر. لەخوا

پارائەوہ و تۆبەیان کرد. یونس چاوەروانی نازابەکە ی دەکرد. هیچی نەبینی و

درۆکە ی ناشکرا بوو چونکە بەلینیەکە ی نەھاتەدی. تۆرە ملی رینگە ی گرتەبەر و

له تاریکیهکاندا هاواری کرد، تاریکیهکان تاریکی ناو سکی ماسی و تاریکی شهو و تاریکی دهریا بوو.

له باوکی هورهیره دهگیرنهوه: پیغه مبهرد (د.خ) فهرمووی: کاتیك خواهند مه بهستی نهوی کرد یونس له ناو سکی ماسیدا زیندانی بکات، وهی بۆ ماسی رهوانه کرد که بیگره به لام گوشتی مهرووشینه و نیسقانهکانی مهشکینه. ماسی یونسی گرت و له ناو دهریا بۆجیگه کهی خوی برد. کاتیك گهیشته قوولای دهریا، دهنگیکی بیست و به خوی وت: نه مه چییه؟

خواهند له ناو سکی ماسیدا وهی بۆ نارد: نه مه پارانهوی بوونه هورهکانی دهریایه. دهلیت نهویش له ناو سکی ماسیدا دهستی به پارانهوه کرد. کاتیك فریشتهکان دهنگی پارانهوی نهویان بیست، وتیان: خواهندا، دهنگیکی لاواز له سهرزهمینکی نامۆ ده بیستین.
خواهند فهرمووی:

نهوه بهندهی من یونسه که نافهرمانی کرد و نهوم له دهریا له ناو سکی ماسیدا زیندانی کردوه.

وتیان: هه مان بهنده خوپاریزه که شهو و رۆژ، کاره چاکهکانی بۆ ئاسمان بهرز ده بوویهوه؟

خواهند فهرمووی: بهلی.

فریشتهکان بۆی پارانهوه. خواهند فهرمانی به ماسیدا و له کهناری دهریا نهوی له سکی هینایه دهر. به هه مان شیوه که خواهند ده فهرمیت، نه خوش بوو. نه خوشییه کهی له بهر نهوه بوو ماسی نهوی وهک منالیک فریدابوو و گوشت و نیسقانهکانی نهرم ببوون.

له کورپی عهباس دهگیرنهوه: ماسی نهوی برد و له کهنار دهریا فرییدا که هاوشیوهی منالیک بوو به لامی هیچ لهو کهم نه ببوویهوه.

له باوکی هورهیره دهگیرنهوه: ماسی یونسی له کهنارهکان فرییدا و خواهند داریکی که دووی بۆ رواند که به یانیاں شیری پیدهدا تا نهوهی گیان و هیزی گرت.

لەروداوەکانی سەردەمی پاشای تیرەکان خواوەند سی نیردرای رهوانه کرد

خواوەند لەقورئاندا ناماژەیی بەواندا و دەفەرمییت:

((و اضرب لهم مثلا اصحاب القرية اذ جائها المرسلون اذ ارسلنا اليهم اثنين فعززنا

بثالث فقالوا انا اليكم مرسلون.

واتاكهي: بۆ ئەوان نمونەیی ئەو گونەه باس بکه، كاتێك نیردراوەكان پۆشتنه لایان. كاتێك دوو نیردراوەمان بۆ لای ئەوانه رهوانه کرد، بەسییەم نیردراو بەهیزمان کردن و وتیان: ئێمە پەيام هینەرانی ئیوهیین.))

رابردووان سەبارەت بەوان بۆچوونیان جیاوازه. دەستەیهکیان وتوویانە ئەو سی کەسەیی خواوەند لەم ئایەدا باسی کردوون و داستانی ئەوانی گێڕاوتەوه، ئەو نیردراوە بوون کە بۆ لای پاشاکانی رۆم رهوانه کران. ناوی پاشا ئەنتیخس و ئەو شارەیی پاشا لەوی نیشتهجی بوو و خواوەند نیردراوەکانی خۆی بۆ رهوانه کرد ئەنتاکیه.

ناماژەدان بە بیژەری ئەم وتیه

لەوهەب کۆری موبەیی یەمەنی و لەکۆری نیسحاق دەگێرپنەوه: پیاویك لەئەنتاکیه دەژیا بەناوی حەبیب. حەریری دەچنی و پیاویکی نەخۆش بوو. گرفتاری نەخۆشی گۆلی بوو. لەیهکیك لەدۆلە دوورەکانی شار ژیانی بەسەر دەبرد. باوەرداریکی بەخشنده بوو، وەك وتوویانە شەوانه بەرەمی داهاتهکی خۆی دەکرده دووبەش. نیوهی بۆ رۆژی مال و منالەکەیی و نیوهی دەکرده خێر. لەبەر ئەوهی دلیکی پاکی بوو، گرنگی بەنەخۆشی و لاوازی نەدا.

لەشارەکه‌دا فیرەوئیک دەژیا بەناوی ئەنتیخس کۆری ئەنتیخس کۆری ئەنتیخس کەبته‌کانی دەپەرەست و باوەری بەخواوەند نەبوو. خواوەند سی نیردرای رهوانه کرد کەسادیق و سەدوق و شەلوم بوون. دوو نیردرای بۆ لای فیرەمون و خەلکی شارەکه رهوانه کرد کەبەدرۆزن لەقەلەمیاندان. خواوەند سییەم کەسی رهوانه کرد.

دەستەیه‌کی دیکه وتوویانە لەحەواریه‌کانی عیسا کۆری مریەم بوون نەك نیردرای خواوەند. ئەوان نیردرای عیسا کۆری مریەم بوون بەلام لەبەر ئەوهی عیسا

ئهوانی به فهرمانی خواهند رهوانه کردبوو، نیردراوی خواوند بوون که فهرموی دوو کهسمان رهوانه کرد بهلام ئهوانیان به درۆزن لهقهلهما و بهسینهم کهس وتهکانی ئهوانمان پشتراست کردهوه.

ناماژهدان به بیژهری ئهه وتهیه

لهقتاده دهگیرنهوه: عیسا کوپی مریهه دوو کهس لهحهوارییهکانی بو ئهنتاکیه رهوانه کرد کهیهکیکه لهشارهکانی رۆم. ئهوانیان به درۆزن ناوبرد. سینهه کهسی رهوانه کرد و وتیان: ئیمهیان بو لای ئیوه رهوانه کردوه.... تا کو تاییه نایهکه. کوپی ئیسحاق دهلیت: کاتی که نیردراوان، پیشنیاری خواپهرهستیان به پاشا کرد و فهرمانی خواوهندیان پیراگه یاند و رهخنه یان له دینی خه لکه که گرت، وتیان: ((انا تطیر نایکم لئن لم تنتهوا لئرجمنکم و لیمسکم منا عذاب الیم، قالوا طائر کم معکم ائن ذکرتم بل انتم قوم مسرفون.

واتاکه ی: وتیان: پیشنیارهکانی ئیوه به شیوهیهکی خراپ لیکده دینهوه، ئه گهر کو تاییه پینه هینن، به رده بارانتان ده کهین و نازاییکی دهرهینهر له ئیمه وه به ئیوه دهگات. وتیان: له ههر شوینیک ناوی ئیوه بیته ناو ناوان، بهختیکی خراپ هاورییه تیان دهکات چونکه ئیوه خه لکانیکی زیدهرۆن.))

کاتی که پاشا و خه لکان بو کوشتنی نیردراوان هاودهنگ بوون، چهیب که له دهره وهی شار ژیانی به سه رده برد، ناگادار بوویه وه و هات و خواوهندی بیر خستنه وه و بو شوینکه وتنی نیردراوان هانیدان و وتی: ((یا قوم اتبعوا المرسلین. اتبعوا من لایسنکم اجرا و هم مهتدون.

واتاکه ی: ئه ی خه لکینه، شوین ئهه نیردراوانه بکهون. باوه ر بهو کهسانه بیئن که داوای کریتان لی ناکه ن و خو یان ریگه ی راستیان دۆزیوه ته وه.))

لهقتاده دهگیرنهوه: کاتی که چهیب گه یشته لای نیردراوان، وتی: ئایا بو ئهه کاره کریتان دهویت؟ وتیان: نه.

وتی: ئه ی خه لکینه، شوین نیردراوهکان بکهون، باوه ر بهو کهسانه بیئن که ریگه ی راستیان دۆزیوه ته وه و داوای کری له ئیوه ناکه ن.

کوپی ئیسحاق دهلیت: چهیب له گه ل خه لکه بته رهسته که ی خو ی دژایه تی و دینه که ی خو ی و په ره ستینی په روه رده گاری ناشکرا کرد. رایگه یاند ته نیا خواوهند ده توانیت سوود و زیان بگه یه نیت و وتی:

((و مالی لا اعبد الذی فطرنی و الیه ترجعون. اتخذ من دونة آلهة ان یردن الرحمان بضر لا تغن عنی شفاعتهم شیئا و لا ینقذون. انی اذالفی ضلال مبین، انی آمنت بربکم فاسمعون.

واتاکه‌ی: من چیم به‌سمر دیت که‌ئو خوایه‌ی منی ئافرانده و بو لای ئو ده‌گیریموه، نه‌په‌ره‌ستم. ئایا جگه له‌و خواکانی دیکه هه‌لبێژێرم نه‌گه‌ر خواوه‌ندی رحمان مه‌به‌ستی زیان گه‌یاندن به‌من بکات، شیفاعه‌تی ئه‌وان هه‌یج سوودێکم پێ ناگه‌یه‌نیت و رزگارم ناکات. به‌مشێوه‌یه من له‌گومپراییه‌کی ئاشکرادام. ((ئهی پیغه‌مبه‌ران) من باوه‌رم به‌په‌روه‌ردگارتان هه‌یه ((باوه‌ره‌ینانی) من بییستن. یانی باوه‌رم به‌په‌روه‌ردگاری ئیوه هه‌یه که‌حاشای لێده‌که‌ن. واتاره‌که‌ی من بییستن. هه‌موو خه‌لک هه‌رشیان کرده‌سمر و کوشتیان چونکه لاواز و نه‌خۆش بوو. که‌س نه‌بوو به‌رگری لێبکات.

کۆپی مسعود ده‌لێت: به‌شێوه‌یه‌ک پێشینیان کرد که‌قۆرگی له‌دواوه هاته‌ده‌ر. خواوه‌ند فه‌رمووی: بپۆژه ناو به‌هه‌شت. به‌زیندووی پۆشته ناو به‌هه‌شت که له‌وی رۆژی خۆی خوارد و خواوه‌ند له‌په‌نج و خه‌می دنیا رزگاری کرد. کاتی‌ک به‌رحممت و به‌خشه‌که‌کانی خواوه‌ند گه‌یشت، وتی:

((یا لیت قومی یعلمون بما غفرتی ربی و جعلنی من المکرمین.

خۆزگه خه‌لکه‌که‌م بزانه‌م خواوه‌ند منی به‌خشیه‌وه و له‌و که‌سانه‌م که‌دلنه‌وایی کردووم.))

خواوه‌ند له‌بهر ئه‌و به‌شێوه‌یه‌ک ئازابی ئه‌و خه‌لکه‌یدا که‌که‌سیانی به‌زیندووی نه‌هه‌یشه‌تموه. ده‌فه‌رمیت: ((و ما انزلنا علی قومه من بعدة من جند من السماء و ما کنا منزلین. ان کانت الا صحیة واحدة فاذا هم خامدون.

واتاکه‌ی: به‌دوای ئه‌وه، سوپایه‌که‌مان له‌ناسمانه‌وه ره‌وانه کرد. ئیمه هه‌یج سوپا ره‌وانه ناکه‌ین. زیاتر له‌یه‌ک ((صحیه)) و ئه‌وسا هه‌موویان له‌جووله‌که‌وتن.)) خواوه‌ند، پاشا و خه‌لکی ئه‌نتاکیه‌ی له‌ناو برد و له‌ناوچوون. که‌س له‌وان به‌زیندووی نه‌مایه‌وه.

له‌کۆپی عه‌باس ده‌گیرنه‌وه: ئه‌و نێردراوه‌ی داستانه‌که‌ی له (یس)دا هاتوه، ناوی حه‌بیبه و گه‌ڕۆده‌ی نه‌خۆشی خۆره‌ بیوو.

هه‌روه‌ها له‌باوکی موخه‌لید ده‌گیرنه‌وه: ناوی حه‌بیب کۆپی مه‌زی بوو.

شەمشوون لەرۆژگاری پاشای تیرەکاندا بوو

شەمشوون نیشتەجینی یەکیک لەشارەکانی رۆم وخواوەند ریگەى راستى نیشاندا بوو. خەلکەکەى بتپەرەست بوون. داستانەى ئەو و خەلکەکەى بەو شیوەیە لەگێزانهوی وەهەب کوپى موبە ناماژەى پێدراوە: شەمشوون پیاویکی باوەردار بوو. دایکی ئەوى کردبوو نەزر. لەشاریکدا دەژیا خەلکەکەى کافر و بتپەرەست بوون. شوینی ژيانى چەند میلیک لەشارەو دەور بوو. بەتەنیا شەرى لەگەل خەلکەکەى و لەریگەى خوادا جیهادی دەکرد. نیازەکانى خۆى هەندەگرت، کوشتاری دەکرد و ئەسیر و سامانى دەبردەو. بەهیز و بەناسن و بەند نەدەبەسترایەو. خەلکەکەى توانای خۆراگری لەبەرەبەر ئەویان نەبوو. سەرئەنجام وتیان: بەهاوکاری ژنەکەى دەتوانین بەسەر ئەودا زال ببین. رۆشتنە لای ژنەکەى و بپەرەیهکیان بۆ دیاری کرد.

ژنەکەى وت: من دەیبەستمەو.

تەنافیکیان پێدا و وتیان: کاتیك خەوت، دەستی بەملی ببەستەرەو تا ببین و بیگرین.

کاتیك شەمشوون خەوت، ژنەکەى دەستی ئەوى بەملیەو بەستمەو. کاتیك لەخەو هەستا، تەنافەکەى راکیشا و پچرا، بەژنەکەى وت: بۆ ئەو کارەت کرد؟ وتی: دەمویست هیزی تۆ تاقى بکەمەو چونکە هیچ کات کەسى وەك تۆم نەبینیو.

کەسى بۆ لای خەلکەکەى رەوانە کرد و وتی: بەتەناف بەستمەو، بەلام بى ئەنجام بوو.

زنجیریکی ئاسنیان نارد و تیان: کاتیك خەوت، بەم زنجیرە ببەستمەو. کاتیك شەمشوون خەوت، ژنەکەى ئەوى بەزنجیر بەستمەو.

کاتیك شەمشوون لەخەو هەستا، زنجیرەکەى راکیشا و قرتاندى و بەهاوسەرەکەى وت: بۆ ئەو کارەت کرد؟

ژن وتى: ويستم هيڭى تۇ تاقيبكه مەوہ چوونكه هاوشيوہى تۆم لەجيهاندا نەبينيوہ. ئايا لەجيهاندا هيچ شتىك نيبه بەسەر تۇدا زالّ بيبىت.

وتى: تەنيا يەك شت.

وتى: چيبه؟

وتى: پىت نالىم.

ژن پىداگرى كرد و شەمشوون كەقزى درىژ بو، پىي وت: دايكم نەزرى كردووه و هيچ شتىك جگە لەقزّم من نابەستىتەوہ و بەسەر مندا زالّ نابىت.

كاتىك شەمشوون خەوت، ژنەكەى دەستى ئەوى بەقزى سەرى بەستەوہ و نەيتوانى دەستى خۆى بكاتەوہ. كەسى بۇ لاي خەلكەكەى رەوانە كرد. هاتن و ئەويان گرت. لووتيان بېرى و چاوەكانيان كويز كرد. بۇ ئەوى خەلك بيبىنىت، برديانە لاي منارەيەك، منارەكە ستوونى هەبوو. پاشا پۇشتبوہ سەر منارەكە و سەيرى خەلكانى دەكرد بۇ ئەوى بزانىت چ بەلایەك بەسەر شەمشووندا دەهينن.

كاتىك ئەندامەكانى شەمشوونيان بېريەوہ، ئەويان هەستانە سەرى. داواى لەخواوہند كرد بەسەر ئەواندا زالّى بكات. فەرمانى پىدرا تا دوو ستوون لەمنارەكە كەپاشاكان و هاورىكانى لەسەرى بوون، بگريت و بەرەو لاي خۆى رايانكىشىت. خواوہند سۇماى چاوى بۇ گەراندەوہ و شوينەوارى برىنەكانى لەسەر جەستەى نەهيشت. منارە و پاشا و هەموو ئەو كەسانەى لەسەرى بوون، كەوتن و لەناوچوون.

گێڕانهوهکان سه‌بارهت به‌داستانی جهرجیس

جهرجیس وهك وتوویانه به‌ندهیه‌کی خواپه‌ره‌ستی فه‌له‌ستینی و چاوی به‌پاشماوه‌ی چه‌واریه‌کانی عیسا كه‌وتبوو. بازرگانی ده‌کرد. به‌هۆی بازرگانی كردنه‌وه نیازمه‌ندی خه‌لكان نه‌بوو. زیاده‌ی داهاته‌کی له‌ناو هه‌ژاراندا دا‌به‌ش ده‌کرد. جارێکیان پ‌وشته‌ی لای پاشای موس‌ل.

كوپی ئیسحاق ده‌لیت: دازانه‌ی له‌موس‌ل و پاشایه‌تی هه‌موو شامی ده‌کرد. سته‌مكارێکی یاخی بوو. كه‌س جگه‌ له‌خواه‌ند توانای خو‌پاگری له‌به‌راه‌ری نه‌وی نه‌بوو. جهرجیس پیاویکی خواپه‌ره‌ست و چاكه‌کاری خه‌لكی فه‌له‌ستین و باوه‌په‌كه‌ی خۆی ده‌شارده‌وه وهك ئه‌و كه‌سانه‌ی پ‌یشتر باوه‌ری خۆیان ده‌شارده‌وه. چاوی به‌پاشماوه‌ی چه‌واریه‌کانی عیسا كه‌وتبوو. زانست و زانیارییه‌كان له‌وانه‌وه فێر ببوو.

جهرجیس بازرگانی ده‌کرد. یارمه‌تی هه‌ژارانی ده‌دا و هه‌ندی كات هه‌موو سامانی خۆی ده‌كرده‌ خێر و هیچی بۆ نه‌ده‌مايه‌وه و خۆی نیازمه‌ند ده‌بوو. دواتر هه‌ولیده‌دا و چهند به‌راه‌ری سامانه‌کی به‌ده‌ست ده‌هینایه‌وه. به‌مشێوه‌یه مامله‌ی له‌گه‌ل سامانه‌کی ده‌کرد و ده‌یه‌خشیه‌وه. هه‌ژاری له‌ده‌وله‌مه‌ندی زیاتر خۆش ده‌ویست و له‌فه‌رمانه‌روایی ناباوه‌پان ب‌یزار و ده‌ترسا له‌به‌ر دینه‌که‌ی ئازاری پ‌یڤیگه‌یه‌نن یا له‌دینه‌که‌ی په‌شیمانی بکه‌نه‌وه. به‌مه‌به‌ستی ب‌ینینی پاشای موس‌ل ملی ر‌یگه‌ی گرت‌ه‌به‌ر و سامانی زۆری له‌گه‌ل خۆیدا برد تا پ‌یشكه‌شی بکات بۆ ئه‌وه‌ی ر‌یگه‌ نه‌دات پاشا‌کانی دیکه‌ زیانی پ‌ی‌ بگه‌یه‌نن.

کاتیك گه‌یشه‌ی لای پاشا، له‌كو‌په‌که‌ی خۆی دانیشتبوو. گه‌وره‌کان و شا‌کانی خه‌لكه‌که‌ی دانیشتبوون. ئاگرێکیان داگیرساندبوو و كه‌رسته‌کانی نه‌شكه‌نچه‌ی كردنی نه‌یاران دانرابوو. فه‌رمانیدا بته‌که‌ی به‌پ‌ی‌ وه‌ رابگرن كه‌ناوی ئه‌فلوق بوو بۆ ئه‌وه‌ی هه‌رک‌س لای بته‌که‌ ت‌یپه‌ری و سو‌جده‌ی بۆ نه‌برد بیخه‌نه‌ ناو ئاگر و ب‌یکوژن. کاتیك جهرجیس ئه‌مه‌ی ب‌ینی، خواه‌ند کینه‌ی پاشای له‌د‌لی ئه‌ودا چاند. ب‌ریاریدا د‌ژایه‌تی بکات. سامانه‌که‌ی له‌ناو خه‌لكاندا دا‌به‌ش کرد و هیچی ل‌ینه‌ه‌یشه‌وه. نه‌یده‌ویست به‌هاو‌کاری سامانه‌که‌ی له‌ر‌یگه‌ی خوا‌دا شه‌ر بکات. حزی ده‌کرد ئه‌م کاره‌ به‌گیان و

جەستەى خۆى ئەنجام بەدات. بەشىوازىكى تۈرە پۇشتە لای پاشا و وتى: بزانه تۇ بەندەيەكى راسپېردراويت و هيچ كارىك بۇ خۆت و كەسانى ديكە ناتوانيت ئەنجام بەدەيت، لەئاسمان پەرەردگارىك هەيە تۇى ئافراندووه و رۆزى پىداوييت. ئەو تۆدەمرىنىت و زىندووت دەكاتەوہ و سوود و زىانت پى دەبەخشىت. تۇ يەكىك لەئافرىنراوہ كەپ و لەلكانى ئەو كەناتوانيت قسە بكات و سوود و زىان بەخەلكان بگەيەنىت، لەجياتى خوا دەپەرەستيت و فیتنەت لەئاو خەلكاندا بلاو كردۆتەوہ. بتەكەى خۆت بەزىر و زيو رازاندۆتەوہ و خەلك بۇ پەرەستىنى ئاچار دەكەيت و بەخوا، ئاوى دەبەيت.

بەمشىوہ بۇ وەسف كردنى خواوہند و سەركۆنە كردن و ئىھانە كردنى بتەكە زمانى كردهوہ.

پاشا پرسىارى كرد: ئەو كىيە و خەلكى كۆيىه؟

جەرجىس وەلامى داىوہ: بەندەى خوا و منالى بەندەى خوا و منالى كەنىزى خوا. لەپىشگای ئەو لەھەموو بەندەكان لاوازتر و ھەزارترم. لەخۆل منيان ئافراندووه و بۇ خۆلم دەبەنەوہ.

پاشا پرسىارى كرد: بۇچ مەبەستىك ھاتووه و چى دەوئت؟

پىشنىارى خواپەرەستى و پىشت گوى خستنى بتپەرەستى بەپاشا كرد.

پاشا پىشنىارى بتپەرەستى بەجەرجىس كرد و وتى: ئەگەر پەرەردگارى تۇ، كەگومان دەكەيت، پاشاى پاشاكانە، بەو شىوہ دەبوو كەدەبىت ببىت، شوئىنەوارى ئەو لەروخسارى تۇدا دەبىنرئت بەھەمان شىوہ كەشوئىنەوارى من بەروخسارى شاكانى خەلكەكەمەوہ ديارە.

جەرجىس لەوہلامدا كورنوشى بۇ خواوہند برد و وتى: ناتوانيت تەرقبلىنا كەگەورەى خەلكەكەى تۆيە و نىعمەتى لەتۆوہ پىپراوہ لەگەل ئەلىاس كە لەلايەن خواوہ نىعمەتى پىبەخشراوہ، بەراوہرد بەكەيت. ئەلىاس لەسەرەتادا مروئىك بووكەخواردنى دەويست. دپۇشتە بازار و لەبەخششى خواوہند بالى پىبەخشرا و نوورى پۇشى و بوو بەمروئىكى _ فرىشتەيەكى ئاسمانى _ زەمىنى كە لەگەل فرىشتەكان ھەندەفەرئت. مەجلىتيس كەگەورەى خەلكەكەى تۆيە و لەتۆوہ نىعمەتى پىپراوہ ناتوانى لەگەل مەسىح كورى مریەم و ئەو نىعمەتى خواوہند پىى بەخشى،

بەراوەرد بەکەیت چوونکە ئەوی پێش ھەموو خەلکانی جیھان خست. عیسا و دایکی کردە نیشانەیک و وانەیک بۆ ھەموو خەلکانی جیھان.

ئەوسا سەبارەت بەمەسیح و پێشنیارەکانی قەسە کرد و وتی: (چۆن دەتوانریت دایکیک کە خواوەندی بۆ وشەکانی خۆی ھەلبژارد و ناوسکی خۆی بۆ رۆحی خۆی پاک و خاوێن کردەووە و کردی بەسالاری کەنیزەکانی خۆی، لەگەڵ ئەزبیل کە لەتۆوہ نیعمەتی پێپراوە، بەراوەردە بکریت. ئەزبیل یەکیک لەشوینکەوتەکانی تۆ و ھاویدینی تۆ بوو. خواوەند ئەوی پشتگوێ خست تا سەگەکان ھێرش بکەنە سەر مائەکەکی و گوشت و خوینی بخۆن و گورگ و کەمتیارەکان ئەندامەکانیان ھەلدەری.

پاشا وتی: تۆ باسی شتیکی دەکەیت نێمە ھیچ زانیاریەکیان لەسەری نییە. ئەم دوو پیاوہی باسیان دەکەیت، بیانھێنە بۆ لای نێمە تا بیانبینین و وانەیک لەکارەکانی ئەوان وەر بگیرین چوونکە ئەم کارانە لەتوانای مرۆفەکاندا نییە.

جەرجیس وتی: حاشا کردنی تۆ لەویوہ سەرچاوە دەگریت کە خواوەند ناناسیت و ناتوانی ئەم دوو پیاوہ ببینیت. ئەوان نایەنە لای تۆ مەگەر ئەوی کردەکانت ھاوشیوہی ئەوان بێت و پینگەکی ئەوان بە دەست بێنیت.

پاشا وتی: درۆزنی تۆ ناشکرا بوو چوونکە باسی کارێک دەکەیت ناتوانیت بیسەلمینیت.

پاشا جەرجیسی سەرپشک کرد لەوہی ئەشکەنجە بدزیت یا سوچدە بۆ ئەفلوق بیات و پاداشتی دەستکەوێت.

جەرجیس وتی: ئەگەر ئەفلوق ئاسمانی جیگیر کردووە ((باسی تواناییەکانی خواوەندی کرد)) چاکەکی منت دەوێت و چاکەخوازی، ئەگەر بەپێچەوانەوہیە، گلاوہ و مەلعونێ.

کاتیکی پاشای بیستی جەرجیس جوین بەخواکانی دەدات، لەوتەکانی توپە و فەرمانیدا تا دارێکیان ھینا. دارەکیان بۆ ئەشکەنجەدانی ئەو ھەلواسی. شانەکی ئاسنینیان لەسەر جیگیر کرد کە جەستەکی ئەوی ھەلدەری و گوشت و ئیسقان و دەمارەکانی لەت لەت بوو. سرکە و خەردەلیان تێکرد.

کاتیکی بینی جەرجیس بەم ئەشکەنجەییە نەمرد، فەرمانیدا شەش بزمازی ئاسنینیان بۆ ھینا و سووریان کردەوہ. کاتیکی سوور بوونەوہ، لەسەری جەرجیسدا

چه قانديان و مؤخ له سهری هاته دهر.

کاتیک بینی بهم نه شکه نجهیش نه مرد، فرمانیدا و تهشتیکی مسینیان هیئا. له ژیره وه ناگریکیان داگریساند تا تهشته که سوور بوویه وه. فرمانیدا جهرجیس بڅنه ناو تهشته که و بیبه سته وه. جهرجیس به هه مان شیوه له ناو تهشته که دا بوو تا فینک و سارد بوویه وه.

کاتیک بینی بهم نه شکه نجهیش نه مرد، نهوی بانگ کرد و وتی: مه گهر بهم نه شکه نجانانازارت پینه گه یشت؟

جهرجیس وتی: مه گهر نیم نه وتی خواوه ندیکت هیه و له تو به تو نزیکتره.

پاشا وتی: پیت وتم.

جهرجیس وتی: نهو بوو توانای بهرگه گرتنی نه شکه نجهکانی توی پیدام تا

به لگه کان نیشانی تو بداتز

پاشا که نه م قسه ی بیست، ترسا. له پاشایه تی و گیانی خوی ده ترسا. بریاریدا بو همیشه جهرجیس زیندانی بکات. کهسانی پاشا پییان وت: نه گهر له زیندانا بیه نیلته وه، له گه ل خه لکان قسه ده کات و نهوان ده کاته نیاری تو. فرمان بده تا له زیندان نه شکه نجهی بکه ن بو نه وهی نه توانیت قسه بکات.

پاشا فرمانیدا له زیندانا، بده موه خستیان و چوار بزماري ناسنینیان بده ست و پییدا داکووتا. دواتر فرمانیدا و ستوونیکی مهرمهریان هیئا و له سر پشتی نهو دایاننا. حهوت کهس ویستیان ستوونه که هه لنگرن به لام نه یانتوانی. چواره کهس ستوونه که ی هه لگرت و نه یانتوانی. سه رنه نجام هه ژده کهس هه لیانگرت و هیئایان. هه موو نهو روزه جهرجیس بهو شیوه یه له ژیر ستوونه که دا بوو. کاتیک نارهی کرده وه، فریشته یه ک هاته لای ((یه کهم جار بوو فریشته ده هات بو لای)) ستوونه که ی له سر پشتی هه لگرت و بزمارهکانی له ده ست و قاچی ده رکیشا. خواردن و خواردنه وهی پیدا و مزده ی پیبه خشی و دلنه وایی کرد. بو به یانی نهویان له زیندان ده ره یئا و فرمانیان پیدا بو لای دوزمنه که ی خوی یانی پاشا بروات. پیی وترا تا بهو شیوه ی ده بیئت له ریگه ی خوادا جیهاد بکات چونکه خواوه ند به تو ده فرمیئت: دلخوش و خورباگر به چونکه ریگه به دوزمنه که ت ده دم بو ماوه ی حهوت سال نه شکه نجهت بکات و چوار جار بتکوژیئت. دووباره گیانت پی ده به خشمه وه و دوا ی چواره م جار، گیانی تو بو لای

خۆم دەگەرینمەو و پاداشتی تەواوت پی دەبەخشم.

لەناکاو خەلکان جەرگیسیان بینی که لەسەر سەریان وەستاو و پینشیاری
خوایەرەستبان پیندەکات.

پاشا وتی: تۆ جەرگیسیت؟

وتی: بەلی.

پرسی: کی تۆی لەزیندان هینایە دەر؟

وتی: ئەو دەسەلاتە لەسەر دەسەلاتەکی تۆوێ.

کاتیکی پاشا ئەم وتە بیست، لیوایی بوو لەتۆرەیی و فرمانیدا کەرەستە
جۆراوجۆرهکانی ئەشکەنجەیان هینا. کاتیکی جەرگیس ئەو هەموو کەرەستەیی
کەبۆ ئەشکەنجەدانی ئەو نامادە کراو، ترسا. ئەوسا بەدەنگی بەرز سەرکۆنەیی خۆی
کرد بەشێوەیەک کەسانی دیکەیش بیستیان. کاتیکی لەسەرکۆنە کردنی خۆی تەواو
بوو، ئەویان لەناو دووداردا راکیشا. شمشیریکیان خستە سەرسەری و زەختیان
لیکرد تا گەشتە نیوان قاچەکانی و کردیان بەدوو کەرت. هەر نیوویەکیان هەلگرت و
لەت لەتیان کرد. پاشا حەوت شیری دێندی بوو و لەناو چالیک ئەوانی رادەگرت.
ئەوانی بۆ ئەشکەنجەدانی خەلکان راگرتبوو. جەستەیی لەت لەتی جەرگیسیان خستە
بەردەم شێرەکان تا بیخۆن. بەلام بەفرمانی خواوەند شێرەکان سەری کۆرنوشیان
دانەواند و هیچ کاریکیان نەکرد. جەرگیس بۆ ماوەی یەک رۆژ مرد. ئەمە یەکم
مەرگی ئەو بوو. کاتیکی شەو داها، خواوەند لەتەکانی جەستەیی ئەوی کۆکردووە و
جەستەکی دووبارە یەکی گرتووە. دووبارە گیانی پینبەخشی و فریشتەییکی رەوانە
کرد و ئەوی لەچالەکی دەرھینا. خواردن و خواردنەوی پیندا. مژدەیی پینبەخشی و
دڵنەوایی کردووە.

بەرەبەیان فریشتە پینی وتی: ئەی جەرگیس.

جەرگیس وتی: نامادەم.

فریشتە وتی: ئاگادار بە، دەسەلاتی خواوەند، تۆی لەناو چالەکی دەرھینا، بۆ لای

دۆژمنەکی خۆت بڕۆ و لەرێگی خوادا دژایەتی بکە. هاوشێوەی خواراگران بەمرە.

خەلک لەدەوری بتهکیان جەژنیکیان سازداوو. دلخۆش بوون و گومانیان دەکرد

جەرگیس مردووە. لەناکاو جەرگیس دەرکەوت. کاتیکی ئەویان بینی، وتیان: ئەمە

هاوشیوهی جهرجیسه.

دهسته یه کی دیکه وتیان: ده لئی خویه تی.

پاشا وتی: جهرجیس خوی نهشاردۆتهوه، جهرجیسه، نارامی و نهترسی نه بیینن.

جهرجیس وتی: خۆم، جهرجیس، چهنده خه لکانیکی خراب بوون منتان کوشت و لهت لهتتان کردم. خواوه ند سۆتایی هه موو چاکیه کانه و له ئیوه مېهرهباتره. منی زیندووو کردهوه و دووباره گیانی پێبه خشیم. باوه پ به پهرهردگار بیینن چونکه نیشانه کانی خوی نیشاندان.

کاتیك ئەم قسانه ی هینایه سه رزمان، وتیان: جادووگه ریکه که دهست و چاوی ئیوه ی جادوو کردوه. هه موو جادووگه رانی دیاره که ی خۆیان کۆکرده وه و کاتیك هاتن، پاشا به سالاری جادووگه رانی وت: له جادوو سه رسو پهره رنه کانی خۆت، شتیکم نیشانیده تا دلخۆش بيم.

سالاری جادووگه ران وتی: فه رمان بده تا گایه کی نیر بیینن. کاتیك گاکه یان هینا، فووی کرد به گووییدا و بوو به دوو کهرت. دوواتر فووی به گووینچکه که ی دیکه یدا کرد و بوو به دوو گا. دوواتر داوای تووی کرد، تووه که ی چاند، پروا و سه وز بوو، دروینه ی کرد، به بایدا و کردی به ئارد و هه ویر و نانی لیدروست کرد و خواردی. هه موو ئەم کارانه ی له ماوه ی یه ک کاژیردا کرد.

پاشا پینی وت: نایا ده توانیت جهرجیس بکه یته ناژهل.

سالاری جادووگه ران وتی: چ ناژهلێک؟

پاشا وتی: سه گ.

جادووگه ر وتی: فه رمان بده تا ده فریک ناو بیینن.

کاتیك ده فره ناوه که یان هینا، وتی: فه رمانی پێبده تا ئەم ناوه بخواته وه.

جهرجیس ناوه که ی تا دوایین دلۆپ خوارده وه. کاتیك ته واو بوو، جادووگه ر وتی:

چۆنیت؟

جهرجیس وتی: زۆر باشم، زۆر تینوو بوم، خواوه ند چاکه ی له گه ل کردم و به م

خواردنه وه یه له به رابه ر ئیوه هیزی پێبه خشیم؟

کاتیك جادووگه ر ئەم قسه ی بیست، وتی: ئە ی پاشا، ئە گه ر رووبه رووی پیاویکی

هاوشیوهی خۆم دهبوومهوه، دهمتوانی بهسه ریدا زال بيم، بهلام لهگه‌ل ئافرینه‌ری ئاسمان و زهوی رووبه‌روویت، کهس ناتوانیت له‌به‌را به‌ر ئه‌و خۆپاگری بکات. ژنیکی نیازمهند له‌جهرجیس و کاره‌سه‌یر و سه‌مه‌ره‌کانی ئه‌و ئاگادار بوویه‌وه، هات و جهرجیس گرفتاری به‌لاکان بو، پئی وت: ئه‌ی جهرجیس، ژنیکی نیازمهندم، بژبۆیم نییه‌ جگه‌ له‌و مانگایه‌ی کشتوکالم پیده‌کرد، به‌لام ئه‌ویش مرد. هاتووم تا به‌زه‌ییت به‌مندا بیته‌وه و داوا له‌خواه‌ند بکه‌یت بۆ ئه‌وه‌ی گاکه‌ی من زیندووو بکاته‌وه.

جهرجیس دارده‌ستیکی پیندا و وتی: بڕۆ و به‌م دارده‌سته‌ له‌گاکه‌ بده و یی بلی، به‌فه‌رمانی خواه‌ند زیندووو به‌ره‌وه.

ژن وتی: ئه‌ی جهرجیس، گاکه‌ی من چه‌ندین رۆژ پینش ئیستا مردوو و تا ئیستا دپنده‌کان له‌ت له‌تیان کردوو. دووری شوینه‌که‌ی من و تو چه‌ندین رۆژ رینگه‌یه. جهرجیس وتی: ئه‌گه‌ر ته‌نیا یه‌ک دانی گاکه‌ت بدۆزیته‌وه و به‌دارده‌سته‌که‌ لئی بده‌یت، به‌فه‌رمانی خواه‌ند زیندووو ده‌بیته‌وه.

ژن پۆشته‌ شوینی مردنی گاکه‌ی. دانیك و مووی کلکی ئه‌وی دۆزیه‌وه و به‌مه‌مان شیوه‌ی جهرجیس پئی وتبوو، ئه‌وانی له‌یه‌ک شویندا دانا، به‌دارده‌سته‌که‌ی لییدا و ئه‌و وشانه‌ی هی‌نایه‌ سه‌ر زمان که‌جهرجیس فی‌ری کردبوو. گاکه‌ زیندووو بوویه‌وه و ژنه‌که‌ دووباره‌ کاری لیده‌کیشایه‌وه. ئه‌م هه‌واله‌ له‌ناو خه‌نکاندا بلاو بوویه‌وه. کاتیك جادووگه‌ر ئه‌و قسانه‌ی به‌پاشا وت، یه‌کیك له‌گه‌وره‌کانی خه‌لک که‌دوای پاشا گه‌وره‌ی هه‌مووان بو، وتی: ئه‌ی خه‌لکینه‌ بیستن بزائن چی ده‌لیم. وتیان: بلی.

وتی: ئیوه ئه‌م پیاوه‌ به‌جادووگه‌ر ده‌زائن و گومان ده‌که‌ن ده‌ست و چاوی ئیوه‌ی جادوو کردوو. به‌شیوه‌یه‌ک خۆی نیشان ده‌دات که‌ئیوه‌ ئه‌شکه‌نجه‌ی ده‌که‌ن به‌لام نازاری پیناگات، نیشانی ئیوه‌ی داوه‌ که‌ئه‌وتان کوشتوو به‌لام نه‌مردوو، به‌لام ئایا هه‌رگیز جادووگه‌ریتان بینیه‌ بتوانیت مه‌رگ له‌خۆی دوور بکاته‌وه یا مردوێک زیندووو بکاته‌وه. ئه‌وسا داستانی جهرجیس و ژنه‌که‌ی گپرایه‌وه و دژایه‌تی بۆچوونی خه‌لکه‌که‌ی کرد.

وتیان: گومان ده‌که‌ین گووینت له‌قه‌سه‌کانی ئه‌و گرتییت.

وتى: بەئى و لەکردووہکانى ئەو سەرمسورماوہ.

وتیان: کاریگەرى لەسەر تۆ داناوہ.

وتى: باوہپرم پى ھیناوہ و لەبەتەکانى ئیوہ بیزارم.

پاشا و ھاوہلانى بەشمشیر ھیرشیان کردەسەر و زمانیان بېرى. زۆرى نەخایاند، مرد. وتیان تاعوونى گرتووہ و پئیش ئەوہى بتوانیت قسە بکات، مانئاوایى لەجیہان کرد. کاتیك خەلکان لەمەرگى ئەو ناگادار بوونەوہ، ترسان و ھووانى مەرگى ئەویان لەیەکتەر دەشاردەوہ. کاتیك جەرچیس ئەمەى بینى، پۆشتە ناو خەلکان و نھینى کارەكەى ئەوى ئاشکرا کرد. قسەکانى ئەوى گێرایەوہ و چوار ھزار کەس باوہپریان پى ھینا. ئەو خۆى مردبوو. دەیانوت: راستى وت، خوا لى خوش بیئت.

شا ئەوانى گرت و زیندانى کردن. بەچەندین شیواز ئەشکەنجە و کوشتارى کردن. ئەندامەکانى ئەوانى بېرى و ھەموویانى کوشت. کاتیك لەکوشتنى ئەوان تەواو بوو، رووى کردە جەرچیس و وتى: بۆ داوا لەخواکەى خۆت ناکەیت تا ھاوہلانت زیندووو بکاتەوہ چونکە ئەوانە لەسەر قسەکانى تۆ کوژران.

جەرچیس وتى: کاتیك ئەوانیان بەتۆ سپارد، پاداشتیان دەدەنەوہ.

یەکیك لەگەورەکانى خەلک بەناوى مەجلیتیس وتى: ئەى جەرچیس گومان دەکەیت، خواوہندى تۆ، بوونەوہرەکانى ئافراندووہ و دووبارە زیندووویان دەکاتەوہ. من داواى شتیک لەتۆ دەکەم و ئەگەر خواوہند ئەو کارە ئەنجام بدات، باوہر بەتۆ دینم و قسەکانت پشت راست دەکەمەوہ و لەپەنج و نازارى خەلک رزگارت دەکەم. وەك دەبینى چوارە کورسیمان لەژێر پیدایە و سفەرەیک راخراوہ کە قاپ و دەفرە جۆراوجۆرەکانى لەسەرە ھەموویان لەدارى وشک دروستکراون و لەدارە جۆراوجۆرەکان. داوا لەپەرورەگار بکە ئەم قاپ و دەفر و ئەم سفەرەیک بۆ شیوہى یەکەمى ئافراندىان بگەپنیتەوہ یانى سەوز بېن و ھەر کام لەدارەکان بەرەنگى گەلاکان و گۆل و میوہکانیان بناسینەوہ.

جەرچیس وتى: داواى کاریکت کرد بۆ من و تۆ دژوارە بەلام بۆ خواوہند ئاسانە.

لەخواوہند پارایەوہ. لەشوینى خویان ھەلنەستابوون کەھەموو کورسى و قاپ و دەفرەکان سەوز بوون، بوون بەدار و تویکلیان گرت. لەقەکانیان دەرکەوت و کاتیك ئەمەیان بینى، مەجلیتیسیان بۆ ئەشکەنجە کردنى جەرچیس راسپارد، وتى: ئەم

جادووگەر بەشیۆهیک ئەشکەنجە دەکەم قیل و جادووگەکی بی بەها ببیت. جەستەکی گایەکی گەرە ناو بەتالی لەمس دروست کرد. ئەوی لەنەوت و سورب و گۆگرد و زەرنیخ پڕ کرد. جەرچیسێ کردە ناو پەیکەری گاکە و لەژێر پەیکەرەکە ئاگرێکی کردەوه تا سوور بوویەوه و ئەوهی ناو پەیکەرەکەدا بوو، توایە و تیکەل بوو. جەرچیس لەناو پەیکەرەکەدا مرد. کاتیگ گایانی ئەسپەرە کرد، خواوەند بایەکی رەوانە کرد و ئاسمانی بەهەوریکی رەش تارێک کرد. هەرە برۆسکە لیوانلیو بوو لەهەرە برۆسکە. تۆفانیکی رەوانە و دیاری ئەوانی پڕ کرد لەدووکەل و تاریکی. نیوان ئاسمان و زەوی رەش و تارێک بوو. رۆژەکانیان بەتاریکی بەسەر دەبرد و نەیان دەتوانی شوو لەرۆژ جیا بکەنەوه.

خواوەند میکانیلی رەوانە کرد و ئەو پەیکەرەکی جەرچیس لەناویدا بوو، هەلیگرت و بەشیۆهیک کیشای بەزەویدا کەهەموو خەلکانی شام ترسان و لەیەک ساتدا هەموویان بیستیان. پەیکەرەکە شکا و جەرچیس بەزیندووی لەناو پەیکەرەکە هاتەدەر. کاتیگ وەستا و لەگەل خەلکان قسەکی کرد، تاریکی نەما و نیوان ئاسمان و زەوی رووناک بوویەوه. خەلک هاتنە خو. یەکیان بەناوی تەرقبیلنا وتی: ئەی جەرچیس دەزانین ئەم کردانە لەکارەکانی تو یا پەرورەدگاری تۆیە. ئەگەر کردەکی پەرورەدگاری تۆیە، داوای لیبکە تا مردووکان زیندوو بکاتەوه. چونکە وەک دەبینی ئەم گۆرانە لیوانلیو لەمردووکانی ئیمە. دەستە یەکیان دەناسین و دەستە یەکیان رۆژگاریک پێش ئیمە مردوون. داوا لەخواوەند بکە زیندووویان بکاتەوه و ببینە هەمان مەوۆقی سەردەمی خوێان بۆ ئەوهی ئەوانەکی کە دەیانناسین، بیانبینین و ئەوانەکی نایانناسین، داستانی خوێان بۆ ئیمە باس بکەن.

جەرچیس پێی وت: خوا بەشیۆهیک سازگاری لەگەل ئیۆه دەکات و ئەم هەموو شتە سەیرەتان نیشان دەدات بۆ ئەوهی بەلگەکانی خوێ بەتەواوەتی نیشانی ئیۆه بدات و نەبنە هۆکاری تۆرەیی ئەو.

دواتر وتی و گۆرەکانیان هەلکەند کەتەنیا ئیسقان و خاکیان تیا بوو. دەستی بەدۆعا کردن کرد و هیشتا کەسەکان لەشوینی خوێان نەجوولابوون حەفدە کەس، نۆ پیاو و پێنج ژن و سێ منالیان بینی. یەکیان پیریکی پەککەوتە بوو. جەرچیس وتی: ئەی پیرە پیاو، ناوت چییە؟

وتى: يويىل.

وتى: كەي مردوويت؟

وتى: لەفلان و فلان كات. زانيان چوارسەد سال پيشتەر مردووه. كاتيك پاشا و هاوهلانى ئەويان بىنى، وتيان: بەهەموو شيوەيەك ئەشكەنچەتان كرد، جگە لەبرسيەتى و تىنويەتى.

بەم جۆرويىش ئەشكەنچەيان كرد. ئەويان برده مالى پيريزكى همزار و دەستكورت. پيريزن كورپكى كوز و شەلى بوو. ئەويان لەو مالەدا زىندانى كرد، خواردن و خواردنەوى پىنەدەگەيشت.

كاتيك برسەيتى تەنگى بەجەرجيس هەلچنى، بەپيريزنى وت: نايا خواردن و خواردنەوى لاى تۆ دەست دەكەويت؟

وتى: نە، سويند بەو كەسەى سويندى پىدەخوين لەفلان و فيسارە رۆژمەه خواردنمان نەبووه. ئىستا دەپۆم بەو هيوايەى بتوانم شتىك بۆ تۆ نامادە بكەم.

جەرجيس پىنى وت: خوا دەناسيت؟

ژن وتى: نە.

جەرجيس پيشنيارى خوا پەرەستى پىكرد. ژن قسەكانى ئەوى پشت راست كردهوه و رۆشت بۆ ئەوى بتوانيك شتىك بۆ جەرجيس نامادە بكات. ستوونيك لەدارى وشك لەناو مالەكەدا بوو كەدارەكانى مالەكە پشتيان بەو ستوونە بەستبوو. جەرجيس لەخواوند پارايەوه. زۆرى نەخاياند ستوونە وشكەكە سەوز و هەموو جۆرەكانى خواردنى دەرکرد تەنانتە فاسوليا و لەبا.

ئەبو جەعفر دەلەيت: لەبا دارىكە لەشام دەپويت و دانەكانى دەخۆن.

لەستوونەكە لقيك جيابوويهوه و سىبەرى لەدەوروپەرى مالەكە دروست كرد. جەرجيس تا ئەو جىگەى دەيتوانى، خواردى. كاتيك ژنەكە گەرايەوه و بىنى دواى رۆشتنى ئەو چى لەمالەكەيدا روويداوه، وتى: باوەرم بەو كەسە هەيه كە لەمالى برسەيتى خواردنى بەتۆ بەخشى. داوا لەخواوند بكە تا كورپەكەم شيفا بىەخشيت.

جەرجيس وتى: كورپەكەت بىنەرە لاى من.

كاتيك كورپەكەى نزىك كردهوه، ناوى دەمى كرده سەرچاوى و سوماى چاوهكانى

بۆ گەرايەوه. فووى كرد بەگوويچكەيدا و توانى ببيستيت.

پېرېژن وتى: خوا لىت خوش بىت، زمان و قاچى ئەمىش بىكەرەو.
جەرجىس وتى: با بەو شىۋەيە بىت چونكە رۇژىكى گەورە لەبەردەمدايە.
پاشا بەمبەستى گەپان رووى لەدەرەوۋى شار كرد، كاتىك دارەكەى بىنى،
بەھاوۋەلانى خۇى وت: لىرەدا دارىك دەبىنم پىشتەر بوونى نەبوو.

وتيان: ئەم دارە بەھۇى كردارى ئەو جادوۋگەرەوۋە روۋە كەدەتەويست بەبرسىەتى
و تىنويەتى ئەشكەنجەى بدەيت. ئىستا لەبەرەمى دارەكە تىرى خواردوۋە و ژنە
ھەزارەكەيشى تىر كردوۋە. ھەرەھا شىفای كۆرەكەيشى داۋە.

شا فرمانىدا مالەكە وىران بىكەن و دارەكە بېرنەو. كاتىك وىستيان دارەكە
بېرنەو، خوا دووبارە دارەكەى وشك كەردەو. ئەو كارەيان نەكرد. فرمانىدا تا
جەرجىس بەچوار گولمىخ بەدارەكەوۋە بەستەنەو. چەرخىكىان ھىنا و بارى ئەمىان
قورس كرد. لەژىر چەرخەكە كىرد و خەنجەرەكانيان دانا. چل گايان بەچەرخەكەوۋە
بەستەو و بەيەك جوۋلە رايانكىشا. جەرجىس لەژىر چەرخەكە بوو بەسى كەرت.
دواتر فرمانىدا و لەتىكىان كەردە ناو ئاگرەوۋە كەبوو بەخۇلەمىش. كەسانىكى نارد و
خۇلەمىشى ئەمىان كەردە ناو دەريا. لەشوينى خۇيان نەجوۋلابوون كەدەنگىكىان
بىست: ئەى دەريا خواۋەند فرمانت پىدەدات، ئەمەى لەم بەيەكەرە پاكە، دەپژىتە ناو
تۆ، بىپارىزە چونكە دەمەويت وەك خۇى زىندوۋى بىكەمەو.

خواۋەند باكانى رەوانە كرد و خۇلەمىشىان لەدەرياۋە گەپراندەو. خۇلەمىشەكەى
كۆكردەو. ئەو كەسانەى بۆ پژاندى خۇلەمىش لەدەريا راسپىردرابوون، لەشوينى
خۇيان نەجوۋلان كەخۇلەمىشەكە دەستى بەجوۋلە كرد. جەرجىس تۆزۋى لەناو
خۇلەمىشەكە ھاتەدەر. سەرى خۇى دەتەكاند.

كەسەكان گەپرانەو و جەرجىسىش لەگەل ئەوان گەپرايەو. كاتىك بۆ لای پاشاكە
گەپرانەو، داستانى باكە و زىندوۋو بوونەوۋەى جەرجىسىان بۆ باس كرد.

پاشا وتى: ئەى جەرجىس، بەكارىك رازى دەبىت كەخىرى من و تۆى تيا بىت؟
ئەگەر خەلكان نەلەن تۆ منت بەزاندوۋە، باوەر بە تۆ دىنم و دەبمە شوينكەموتەى
دینەكەت. يەكجار سوچدە بە ئەفلقون ببە يا مەرىك بىكەرە قوربانى بتەكەى من. ئەوسا
كارىك دەكەم بىتتە ھۇى رەزامەندى تۆى.

كاتىك جەرجىس ئەم قسەى بىست، بىرى لەو كەردەو: كاتىك پاشا بۆ لای

بتەكەى دەنئىرئىت، لەناوى ببات بەو ھىوايەى كاتىك بتەكە لەناو دەچئىت، پاشا باوەر بئىنئىت. فئىلى لەپاشا كرد و وتى: رازىم، من بۇ لاي بتەكەى خۇت رەوانە بكة تا سوجدەى بۇ ببەم يا مەرىكى بۇ بكمە قورىانى.

پاشا بەقسەكەى رازى بوو، ھەستا و دەست و قاچى ئەوى ماچ كردو وتى: داوا لەتۇ دەكەم ئەمۇ لەمالەكەى من بەسەر ببەيت و ئەم شەو لەگەل من رۇژ بكةيتەو. لەسەر جىگەكەى من بخەو و جەوئىرەو بۇ ئەوئى رەنجى ئەشكەنجە و نازار لەتۇ پرەوئىتەو و خەلك رىز و گەورەى تۇ لاي من ببىن.

پاشا مالەكەى خۇى بۇ جەرچىس چۆل كرد. ھەموو كەسانى مالەكەى خۇى برەدەر. جەرچىس ماہوہ تا شەو داھات. ھەستا و نوئىژى كرد و زەبوورى خوئندەو. دەنگى خۇش بوو. كاتىك ژنى پاشا دەنگى ئەوى ببست، بەرەو لاي دەنگەكە پۇشت. لەناكاو جەرچىسى ببى لەپشت سەرى وەستا و لەگەل ئەو دەگرىت. پئىشنىارى باوەرھىنانى پئىكرد و فرمانى پئىدا باوەرەكەى خۇى بشارئەو. بۇ بەيانى ئەويان بۇ بتخانەكە برد تا سوجدە بۇ بتەكان ببات. بەو پىرئىژنەى جەرچىس لەمالەكەى ئەودا زىندانى بوو، وتیان: دەزانى دواى تۇ، جەرچىس شەيداي دنيا بوو و پاشا تەماحى پاشايەتى لەودا دروست كرد و ئەوى بۇ بتخانەكەى خۇى رەوانە كردوہ تا سوجدە بۇ بتەكان ببات.

پىرئىژمن لەگەل خەلكان بەرىكەوت. كۆرەكەى خۇى كۆل كردبوو. سەركۆنەى جەرچىسى كرد و خەلك بەم كارەوہ سەرقال بوون.

كاتىك جەرچىس رۇشتە ناو بتخانەكە، خەلكىش لەگەل ئەودا پۇشتن. پىرئىژنەكەى ببى كەكۆرەكەى بەكۆلەوہ بوو. لەھەمووان زياتر لەو نزيك بوو. كۆپى پىرئىژنەكەى بەناوى خۇى بانگ كرد كەزمانى كرايەوہ و وەلامى دايەوہ، پئىشتر ھىچ كات قسەى نەكردبوو. لەكۆلى دايكى ھاتەخوار و دەستى بەرىگە پۇشتن كرد. پئىشتر ھىچ كات لەسەر قاچى خۇى رىگەى نەبىرئىبوو.

كاتىك لەبەردەم جەرچىسدا وەستا، پىى وت: برۇ و ئەم بتانە بۇ لاي من بانگ بكة. بتەكان لەسەر كورسىيە زىرەكان دانرا بوون. ژمارەيان ھەفتا و يەك بت بوو كەخەلك، خۆر و مانگيشيان لەگەل ئەوان دەپەرەستى.

كۆر وتى: چى بەبتەكان بئىم؟

جهرجیس وتی: پییان بلی، جهرجیس سویندتان دهدات به نافرینره که تان تا برۆنه لای.

کاتیك کوپ ئەم قسهی به بتهکان وت، هه موویان به تلاوتل به رهو لای جهرجیس به ریکهوتن. کاتی گه یشتنه لای جهرجیس، به پی له زه ویدا و هه موویان به زه ویدا برۆشته خوار. ئیبلیس له ناو سکی یه کیک له بتهکان هاته دهر و هه لات چونکه ده ترسا له وهی به ناخی زه ویدا برواته خوار.

کاتیك بو لای جهرجیس گه رایه وه، جهرجیس قرژی ناوچاوانی گرت و پنی وت: ئەهی گیانی ناپاک و ئەهی نافرینراوی مه لعوون، خۆت و خه لکان له ناو ده بهیت له کاتیكدا باش ده زانی سه ره نه نجامی تو و سوپاکهت جه هه ننه مه.

ئیبلیس وتی: ئەگه سه ره پشکم بکه ن له نیوان هه موو ئەو شتانهی له ژیر هه تاو دایه و تاریکی شهو له وه وه سه رچاوه ده گرت، بو من بیئت یا یه کیک له مناله کانی ئاده م بو یه ک سات گو مپا بکه م، ئەو یه ک ساته هه لده برۆرم چونکه ئەو چیژهی له م کاره ده ستم ده که ویت، به رابه ر به هه موو چیژه کانی خه لکه.

ئەهی جهرجیس مه گه ر نازانی خوا وه ند هه موو فریشته کانی بو سو جده بردن بو ئاده م ناچار کرد و جبه ئیل و میکائیل و نیسرافیل و هه موو فریشته نزیکه کان و دانیشتیوانی ئاسمان سو جده یان بو برد جگه له من و وتم سو جده بو ئەم نافرینراوه نابه م چونکه له و باشترم.

کاتیك شهیتان ئەم قسهی هینایه سه ر زمان، جهرجیس به ره لای کرد. له و رۆژه وه ئیبلیس نه برۆشتوته ناو سکی هه یج بتیک و چیتر ناروات له ترسی ئەوهی نه وه که به ناخی زه ویدا برواته خوار.

پاشا وتی: ئەهی جهرجیس، فیلت له من کرد و خواکانی منت له ناو برد.

جهرجیس وتی: ئەم کاره م به نه نه قسه ست کرد بو ئەوهی وانه وه ریگریت و بزانی ئەگه ر بتهکان به و شیهوی تو ده لیت، خواکان ده بوون، ده یانتوانی خویان له ده سستی من رزگار بکه ن. چون پشت به و خویانه ده به ستیت که ناتوانن له نافرینراویکی لاوازی وه ک من خویان بپاریزن.

ده لیت: کاتیك جهرجیس ئەم قسهی هینایه سه ر زمان، ژنی شا له گه ل خه لکانی ده ور به ری قسه و باوه ری خوی ئاشکرا کرد. بیزاری له دینه که ی ئەوان ده ریبری و

ناماژهی به کرده و هکائی جهرجیسدا و وتی: تهنیا نهوه ماوه تهموه نهم پیاوه دؤعا بکات بؤ نهوهی خواوهند ئیوه به ناخی زه ویدا بباته خوار، به همان شیوه که بته کانتان له ناوچوون. نهی خه لکینه، له خواوهند بترسن و گیانی خوتان مه خه نه مترسییه وه.

پاشا پیی وت: هاوار له تو، نه سکهنده ره، نهم جادو و گره له ماوهی یهک شهودا توئی گومرا کرد. من بؤ ماوهی ههوت ساله رووبه رووی ده به موه و نه یقوانی من گومرا بکات.

ژن وتی: مه گهر نابیننی به چ شیوه یهک خواوهند نهو به سهر تودا زال دهکات و له هه موو شوینیک به لگه کانی خوی به ناشکرا و راشکاو نیسانی تو ده دات.

پاشا فه رمانیدا بهر داره وه هه لیواسن که جهرجیسیان پییه لواسی و شانیه ناسنییه کان به جهسته ی نهودا بینن. کاتیک نازاری نه شکهنجه به ژنه که، گه یشت، وتی: نهی جهرجیس له خوا بیاریره وه نازاره کانم که مبه کاتمه و چونکه له نه شکهنجه رهنجیکی زؤرم بهر که وتوه.

جهرجیس وتی: سهیری سه ره وه بکه. کاتیک سهیری کرد، پیکنی.

جهرجیس وتی: بؤ پیده که نی؟

وتی: دوو فریشته له سهر سه ری خؤم ده بینم که تاجیک له زئروزیه کانی به هه شتیان پییه و چاره ری گیانی منن تا بهر تاجه ی بیارننه وه و بؤ به هه شتی به بن.

کاتیک خواوهند گیانی نهوی گرت، جهرجیس دؤعای کرد و وتی: خودایه، بهم به لایانه ریزت له من گرت بؤ نهوهی پیگه ی شه میدانم پییه خشی. خواوهندا، روزه کانی کۆتایی من نزیک بۆتوه که به نینت پیداوم، خودایه، داوا ده کم گیانی من بستینیت و لیره نارؤم تا عازابی خوت بؤ نهم خه لکه رهوانه و دلنی من ناسوده و چاره کان رووناک بکه یته وه، چونکه سته میان له من کرد و نه شکهنجه یان دام. داوا له تو ده کم دوا ی من هه موو نهو که سانه ی پیشنیاری خواپه ره ستیم پیکردوون، به به لا و زیانه کان گرفتار بین، ییری من بکه نه وه و هه رکهس به ناوی من له تو پارایه وه، زیانی له سهر هه لنگریت و به زه ییت پییایدا بیته وه.

کاتیک جهرجیس نهم دؤعایه ی بهرز کرده وه، خواوهند ناگری به سهر خه لکه که ییدا باراند و کاتیک سووتان، هیرشیان کرده سهر جهرجیس و به شمشیر لییاندان چونکه

لەتاو ئازاری سووتان، تووپە بوون. بەمشینوویە خواوەند، چوارەم مەرگی بەجەرجیس بەخشی. کاتیك شارەکیان سووتا و بوو بەخۆلەمیش، خواوەند ئەوی لەسەر زەوی هەنگرت و بەرزی کردەو، سەرەو خوار و ژێر و رووی کرد. بۆ روژگاریکی دوور و درێژ دووکه‌ئیکی بۆگەنی لی بەرز دەبویەو و هەر کەس بۆنی دەکرد، نەخۆش دەکەوت. نەخۆشییەکان جۆراوجۆر و هاوشینووی یەک نەبوون.

هەموو ئەو باوەردارانەیی لەگەڵ جەرجیسدا کوژران، سی و چوار هەزار کەس بوون. ژنی پاشا، یەکیک بوو لەوان.

گیڕانەوهگات سه بارهت به پاشا فارسهگان

ئەردەشیر لەنیوان فارس و منالەکانی ئیسرائیل و رۆم و عەرەبەکانمان باس کرد، باسی پاشا فارسەگان و سالەکانی پاشایەتی ئەوان دەکەین تا پەرپەرمی میترووی بەریگەیی خۆیدا پڕواتە پیش.

لەکاتی پاشایەتی ئەسکەندەر لەسەر سەرزەمینێی بابل بەوتەیی مەسیحیەکان و شوینکەوتەکانی کتیبی کۆن پینسەد و بیست و سێ سال و بەوتەیی ئاگرپەرستەکان دووسەد و شەشت و شەش سال تێپەری.

ئەردەشیر پاشا کوپی بابەک لەگەڵ فارسەگان شۆرشی کرد

پەچەلەکی ئەو بەم شیوەیە: ئەردەشیر کوپی بابەک کوپی مەلەکخیر کوپی ساسانی بچوک کوپی بابەک کوپی ساسان کوپی بابەک کوپی مەهومن کوپی ساسان کوپی بەهەمن شا کوپی ئیسفەندیار کوپی بەشتاسب کوپی کەمیوجی کوپی کەمیمەنش.

بەوتەیکە ئەردەشیر کوپی بابەک کوپی ساسان کوپی بابەک کوپی زەرار کوپی بەهافەرید کوپی ساسانی گەورە کوپی بەهەمن کوپی ئیسفەندیار کوپی بەشتاسب کوپی لەهەراسیە.

ئەردەشیر دەبویست تۆلەیی خوینی دارا کوپی دارا کوپی بەهەمن کوپی ئیسفەندیار بستینیت کە لەگەڵ ئەسکەندەر شەری کرد و بەدەستی پەردەدارەکانی کوژرا و دووبارە پاشایەتی بۆ بنەمالەکەیی بگەڕێنیتەوه و نەریت و ری و رەسمی پاشا کۆنەکان کە پیش پاشای تیرەکان بوون، زیندووو بکاتەوه و پاشایەتی تایبەت بەیک سالار و یەک پاشا بیئت.

دەلین: ئەردەشیر لەیەکیک لەگوندەکانی ئیستەخر چاوی بەدنیا هەلەینا بەناوی

تیره که له گونده کانی خهیر له ویلايه تي نیسته خزه. باوه گه ورئی یانی ساسان پیاویکی بویر و شهپرکه ر بوو. بهراده یهك دلیر و بویر بوو به تهنیا رو به روی ههشتا کس له شهپرکه رانی نیسته خر بوویه وه و نهوانی بهزاند. هاوسهره که ی له نهژادی یه کیك له پاشاکانی فارس و بهزهرنگیان ناویان ده بردن. ناوی مه بهیشت و زیاد له راده شوخ و شهنگ بوو. ساسان سه ره رسته نیسته خه ی نیسته خر بوو که به ناته شه که ده ی نا نا هید ناویان ده برد. ناره زوومه ندی راو و سوارکاری بوو. کاتیک مه بهیشت بابیکی هینایه دنیا، قرئی نهو زیاتر له بستیک دریز بوو. کاتیک گه وره بوو و گه شه ی کرد، دوا ی باوکی راپه راندنی کاروباری خه لکانی له نه ستو گرت و نه رده شیر ی هینایه دنیا. پاشایه تی نیسته خه ر له ده سستی یه کیك له زه رنگیه کاندا بوو که به وتی هوشام کوپی محمه د ناوی جو زه ره و به وتی ده سته یه کی دیکه جه زه ره. سه ره ورئی بوو به ناوی تیری که لپرسراوی دیوه خانی پاشا بوو. کاتیک ته منی نه رده شیر بوو به حه وت سال، نهوی بۆ به یزابه بۆ لای جه زه ره برد و دوا ی لیکرد نه رده شیر به تیری بسپیریت تا په روه ده ی بکات و دوا ی خۆی ببیته سه ره رسته دیوه خان و قه لای پاشا. جه زه ره رازی و نامه یه کی نووسی و نهوی بۆ لای تیری ره وانه کرد. تیری به خو شحالییه وه رازی و نهوی به زپ کوپی خۆی ناو برد.

کاتیک تیری ده سستی به په روه ده کردنی نه رده شیر کرد، ده سته یه ک له نه ستیره ناسه کان و پینشگوکان وتیان ده بیته پاشای ویلايه ته کان. نه رده شیر له خو بووردوی له خو ی نیشان ده دا به لام هه واله که تا ده هات زیاتر له ناو خه لکان بلاو ده بوویه وه. شهویك له خه ودا بینی فریشته یه ک له سه ر سه ری دانیشتوه و پینی وت خوا وه ند پاشایه تی ویلايه ته کانی پی ده به خشییت و خۆی بۆ نهو کاره نامه بکات. کاتیک له خه و هه سته، خو شحال بوو. یه که م کاری نه وه بوو به ره و چوپانان به ریکه وت که شوینیکه له ناوچه ی دارا بگه رد و پاشاکه ی نهو ناوچه ی گوشت که ناوی فاسین بوو. دواتر روی له کوسن کرد. پاشایه ک لهوی پاشایه تی ده کرد به ناوی مه نوچیهر، نهویشی گوشت. روی له ناوچه ی له رویر کرد و دارا پاشای نهو ناوچه ییشی گوشت. له م شوینانه که سانی راسپیردراوی خۆی کرده فه رمانه وه و سالار. داستانه که ی خۆی بۆ باوکی نووسی و فه رمانی پیدا هیرش بکاته سه ر جه زه ره له به یزا. بابک نهوی کاره ی کرد و جه زه ره ی گوشت. تاجی لی سهند و نامه ی بۆ نهردوان پاشای کیوه کان

و ناوچەکانی دەورووبەر نووسی و پارایەوه و داوای لیکرد تاجی جەزەەر بکاتە سەری شاپووری کوپی. ئەردوان بەتوندی وەلامی دایەوه و رایگەیانند خۆی و کوپەکەیی لەکوشتنی پاشاکان هەلەیان کردووه.

بابەک گرنگی پینەدا و شاپووری کوپی بابەک تاجی خستە سەر و لەجینگەیی باوکی پاشایەتی گرتە دەست. نامەیی بۆ ئەردەشیر نووسی تا بپرواتە لای.

ئەردەشیر رازی نەبوو، شاپوور لەم کارەیی توپە و سوپایەکی کۆکردەوه بۆ ئەوهی هێرش بکاتە سەر ئەردەشیر.

کاتیکی ئەردەشیر ئەم هەوالەیی بیست، رووی لەنیستەخر کرد. لەوی دەستەییەکی زۆر لەبراکانی خۆی بینی کەهەندیکیان بەسال و تەمەن لەو گەورەتر بوون. براکان کۆبوونەوه و تاج و تەختی پاشایەتیان هینا. هەموویان ملکەچی فەرمانەکانی ئەردەشیر بوون. ئەردەشیر تاجی لەسەر کرد و لەسەر تەختی پاشایەتی دانیشت. کاروبارەیی بە بەهیزی دەست پیکرد. کەسانی بۆ ناوچەکان نارد و کەسیکی بەناوی ئەبر سام کوپی رەحفەری کردە وەزیری خۆی. دەسلاتی پیندا و کاروبارەکانی بەو سپارد. فاهری کردە موبدی موبدان. ئاگادار بوویەوه براکانی لەگەڵ دەستەییەک لەکەسە نزیکەکانی خۆی مەبەستی کوشتنی ئەویان هەیه. ژمارەییەکی زۆری لەوان کوشت.

داوای ئەوه خەلکی دارابگەرد شوپشیان کرد. رووی کردە ئەو شارە و دەستی بەسەردا گرت و دەستەییەکی زۆری لەخەلکەکی کوشتار کرد.

دواتر بەرەو کرمان بەرێکەوت. بلاش لەوی پاشایەتی دەکرد. شەپتیکی قورسی لەگەڵ کرد. ئەردەشیری خۆی جەنگا و بلاشی کوشت. شارەکی گرت و کوپەکەیی خۆی کەنەویش ناوی ئەردەشیر بوو وەک پاشای شارەکە دەسنیشانی کرد.

لەسەر کەنارەکانی دەریایی فارس پاشایەکی بەناوی ئەبتهنبود پاشایەتی دەکرد. خەلکان دەیانپەرەستی و کوپنوشیان بۆ دەبرد. ئەردەشیر هێرشێ کردەسەر و کوشتی. بەشمشیرەکی خۆی ئەوی کردە دوو لەت. کەسانی نزیکیی ئەوی کوشتار و لەژێرخانەن و ساردخانەکان گەنجی زۆری بەدەست هینا.

ئەوسا لەئەردەشیرە خەرەوه نامەیی بۆ ئەبرساس و دەستەییەکی لەپاشاکانی هاوشیووی ئەو نووسی تا ملکەچی فەرمانەکانی ببن. پاشاکان رازی نەبوون. هێرشێ

کرده سهریان و کاتیک مههرهکی کوشت، بهرو ناوچهی گوپ بهریکوت و بناغکهی دارپشت. کوشکی تهریال و ناتهشکهدهیکی لهوی بنیاتنا. لهمکاتهدا نیردرای نردوان بهنامهیهکوه گهیشث.

نهردهشیر کسهکانی کوکردهوه و نامهکی خویندهوه. ناوهروکهکی بهمشپوه بوو: نهی کوپدی پهرومرده کراو لهخپوهتی کوردان، سنورهکانی خوت بهزاند و مرگی خوت پینش خست. کی ریگهی پیداییت تاج بخهیته سر و دهست بهسر ویلایهتهکاندا بگریت و پاشا و خهکان ملکهچی خوت بکهیت؟ کی فرمانی پیداییت لهبیابان بناغهی شاریک دایرئزیت که دهفهرسهخ دریز بیث و بهنهردهشیر ناوی بههیت. همرهها نووسیبوی: پاشای نهوازی رهوانه کردوووه بو نهوهی بهند لهدهست وپینی بنیت و لهگل خویدا بیبات.

نهردهشیر لهوهلامدا نووسی: نهو تاجهی خستمه سهرم و نهو ویلایهتانهی دهستم بهسردا گرت، خواوهند بهمنی بهخشی و هاوکاری کردم تا ستهمکاران و پاشاکان بکوژم. بهلام نهو شارهی دهبیث دروستی بکهم و بهنهردهشیر ناوی بههم، هیوادارم تو دهستگیر و سهری توی و گهنجینهکانت بو ناتهشکهدهی نهردهشیره خهره رهوانه بکهم.

نهردهشیر مهبهستی پوشتن بو نیستهخری کرد و نهبرسامی لهنهردهشیر خهره بهجیپیشث. نهوهندهی نهخایاند نامهی نهبرسامی پیگهیشث کهپاشای نهوازان هاتوووه و بهزیو گهراوهتهوه. دواتر هیرشی کرده سر نیسفهان و شاز شاپوور پاشای نیسفهانی نهسیر و دواتر کوشتی.

نهردهشیر هیرشی کرده سهر فارس و مهبهستی شهر کردن لهگل نیروفر پاشای نهوازی کرد. لهرامهورموزهوه بهرو نهرگان و ساروتاشان بهریکوت و دواتر پوشته سرق و لهگل دهستهیهک لههاوهلانی خوی لهکهنارهکانی دوجهیل دابهزی. دهستی بهسر شارهکدا گرت و بناغهی شاری سوق الاهوازی دارپشت و هاوری لهگل تالانییهکی فراوان بهرو فارس گهراپهوه.

جاریکی دیکه لهفارسهوه لهریگهی کازهروون بهرو نهوازان بهریکوت و لهنهوازهوه بهرو میسا. پاشاکهی بهناوی بهندو کوشت و بناغهی شاری کمرخ نیسانی دارپشت.

ئەردەشپەر بۇ فارس گەراپەوہ و نامەى بۇ ئەردوان نوسى تا شوینیک بۇ رووبەروو بوونەوہ دیارى بکات. ئەردوان وەلامى دایەوہ: لەکوۆتایی مانگی مینەر لەسارای ھورموژگان رووبەرووی تۆ دەبمەوہ.

ئەردەشپەر پینش ئەردوان پۆشتنە شوینى مەبەست و لەسارادا جینگیر بوو. خەندەکی لیدا دەستی بەسەر کانیاو و سەرچاوەکەى ئەو ناوچەیدا گرت. ئەردوان ھات و خەلکان بۇ شەر ریزیان بەست. شاپوور کوپى ئەردەشپەر بۇ شەر کردن لەگەل ئەردوان بەریکەوت. شەر دەستی پیکرد و دەربەنداز دەبیری ئەردوان بەدەستی شاپوور کوپى ئەردەشپەر کوژرا. ئەردەشپەر ھیرشى کردە سەر ئەردوان و ئەوى کوشت. ژمارەیکى زۆر لەکەسە نزیکەکانى ئەردوان کوژران و ئەوانى دیکەیان ھەلاتن. دەلین ئەردەشپەر پیادە بوو و سەرى ئەردەوانى بەپى شینلا. ئەو رۆژە ئەردەشپەریان بەشای شاکان ناو برد.

ئەردەشپەر لەشوینى خۆیەوہ بەرەو ھەمەدان بەریکەوت و دەستی بەسەر ئەو شارەدا گرت. دەستی بەسەر کیوہکان و نازەربایجان و ئەرمینیە و موسندا گرت. دوای موسل، بەرەو سورستان بەریکەوت کەھەمان سوادە. دەستی بەسەردا گرت و لەکەنارى دیجلە رووبەرووی شارى تەھسەبوون لەرۆژھەلاتى مەداین بوو، لەرۆژئاوا شارىکی دروست کرد و بەئەردەشپەر ناوی برد. کردى بەویلايەت و بەھرسەر و رومقان و نەھرى لەقیت و کوسى و رووبارى جوبەرى پەيوەستى ئەو شارە کرد و کاربەدەستانی خۆى لەو ناوچانە دانا.

لەسوادەوہ بەرەو ئیستەخر گەراپەوہ و لەویوہ بۇ سیستان و گورگان. لەگورگانەوہ مەبەستى پۆشتن بۇ ئەبر شەھر و مەروى کرد و لەویوہ پۆشتە بەلخ و خارەزم کە لەنزیک خوراسان بوون. لەمەرو بەرەو فارس کەوتەرى و لەشارى گور نیشتەجى بوو. نیردراوانى پاشای کوشان و شای توران و شای مەکران ملکەچ و فەرمانبەردار گەیشتنە لای ئەردەشپەر.

ئەردەشپەر لەشارى گورەوہ بەرەو بەحرەین کەوتەرى و گەمارۆى خستە سەر سەنتەرق شا. پاشا بەناچارى خۆى لەدیواری شارەکەوہ خستە خوار و مرد. ئەردەشپەر بەرەو مەداین بەریکەوت و لەوى مایەوہ و تاجى بەشاپوورى کوپى بەخشى.

دهلیت: لهگوندی لار له دهباتی کوجران، له دهباتهکانی کهناری نهده شیر خهره، شارنیک دهژیا کهخه لکان دهیانپهرهست و کورنوشیان بۆ دهبرد. مال و گهنجینهی فراوانی له بهر دهستا بوو. نهده شیر گه مارۆی خسته سه رشاره کهی، نهوی گوشت و هه موو مال و گهنجهکانی نهوی تالان کرد.

دهلین: نهده شیر بناغهی ههشت شاری دارپشت ولهناو نهوان: رام نهده شیر، ریو نهده شیر، نهده شیر خهره کههه مان شاری گوره و له فارسه، هورموز نهده شیر کههه مان سوق الاهوازه، له نه هوازه، بیه نهده شیر له رۆژئاوای مه داین و ئوستاباز نهده شیر کههه مان کهرخی میسانه له سواد، فهسا نهده شیر کههه مان شاری خهته له به حرهین و بوز نهده شیر کههه مان حهزه یه له موسل.

دهلین: نهده شیر له کاتی ده رکهوتنی بۆ پاشای تیرهکان نامه پاراو و ناشکرکانی نووسی. له گه ل نهوان گفتوگۆی کرد و داوای کرد ملکه چی فرمانهکانی بن. له کۆتاییهکانی رۆژگاری خۆی وهسیهتی لای جیگره کهی خۆی کرد. کردهوهکانی بههه مان شیوه پهسه ند کراو و پیروژ بوو. هیچ کات سوپاکه ی روبرووی شکست نه بوویهوه و ئالاکه ی بهردهوام ده شهکایهوه. ویلایه تهکانی دروست کرد و بناغهی شارهکانی دارپشت و ئاوه دانیهکانی ئاوه دان کردهوه. ماوه ی پاشایهتی نهو لهو کاتهوه ی نهدوانی گوشت، تا نهو کاته ی کۆچی دوایی کرد، چوارده سالی خایاند.

بهوته یه که ماوه ی پاشایهتی نهو چوارده سال و ده مانگ بوو.

له هوشامی کهلبی ده گێر نهوه: نهده شیر هاوری له گه ل سوپای فارس روویان له عیراق کرد تا دهست به سه ر پاشایهتی نه م سه رزه مینه دا بگرت. بابا، پاشای نهرمه نییه کان بوو. نهده شیر پاشای نهدوانیه کان.

هوشام دهلیت: نهرمه نییه کان نبتیهکانی سواد بوون و نهدوانیهکان نبتیهکانی

شام.

دهلیت: نه م دوو پاشایه که له سه ر پاشایهتی شه ری یهکیان ده کرد، بۆ شه ر کردن له گه ل نهده شیر، یهکیان گرت. رۆژیک نه م و رۆژیک نهویان شه ری ده کرد. نهو رۆژه ی نۆره ی شه ری بابا بوو، نهده شیر شه ری نه ده کرد و نهو رۆژه ی ده بوا نهدوان شه ر بکات، نهدوان بۆ شه ر نه ده هات. نهده شیر له گه ل بابا ناشتی کرد بۆ نهوه ی دهست له شه ر هه ل بگرت و نهدوان به ته نیا جیبیلینت و نهده شیر کاری به بابا و پاشایهتی نهو

نەبیت. بەمشێوهیە ئێردەشێر بۆ شەڕ کردن لەگەڵ ئێردوان دەرفەت و هیزی تەواوی دەست کەوت و زۆری نەخایاند ئێردوانی کوشت و دەستی بەسەر پاشایەتیەکیەدا گرت. بابایش ملکهچی فرمانهکانی بوو. ئێردەشێر دەستی بەسەر پاشایەتی عێراقدا گرت و پاشاکان ملکهچی فرمانهکانی بوون. هەموو نەیارهکانی لەناو برد و هەمووانی بۆ نەنجامدان و جیبەجی کردنی فرمانهکانی ناچار کرد.

کاتی ئێردەشێر، دەستی بەسەر پاشایەتی عێراقدا گرت، ژمارهیهکی زۆر لەتنوخیهکان نەیانویست لەسنووری ئەودا بمیننەوه و فرمانهکانی ئەنجام بەدن. ئەو کەسانە لەهۆزی قوزاعە بوون، لەگەڵ مالک و عەمرۆ کورانی فەهم و مالک کورپی زوهریر و کەسانیتەر کۆبوونەوه تا بەرو شام بڕۆن. پوشتن و لەشام پەییوەستی هۆزهکانی قوزاعە شام بوون.

ئەو عەرەبانە لەناو خەلکەکی خۆیان، رووداوێکیان دەقەوماندا یا بژۆویان دەست نەدەکەوت، بەرو عێراق ملی رینگەیان دەگرتەبەر و لەحیرە نیشتهجی دەبوون. ئەوان سی دەسته بوون: دەستهیهکیان تنوخیهکان بوون کە لەرۆژئاوا لەنیوان حیره و ئەنبار و لەسایهوانهکان و خێوتە مووین و پەشمینهکان نیشتهجی بوون. دەستهیهکی دیکەیان عیبادیهکان کە لەحیره مانەوه و لەوی مال و بینایان دروست کرد. دەستهی سییەم ئەحلاف و پەییوەستی خەلکی حیره و لەگەڵ ئەوان نیشتهجی بوون. لەتنوخیهکان و عیادیهکان نەبوون و ملکهچی فرمانهکانی ئێردەشی بوون. حیره و ئەنبار لەرۆژگاری بەخت نەسر دروست کران. ئەنبار بۆ ماوهی پینسەد و چەند سال ئاوهدان بوو تا ئەو کاتە لەرۆژگاری عەمرۆ کورپی عودە حیره ئاوهدان بوویەوه. عەمرۆ لەو شارەدا نیشتهجی بوو. حیره بۆ ماوهی پینسەد و سی و چەند سال ئاوهدان بوو تا ئەو کاتە بناغە شاری کوفە داڕژا و موسولمانان لەو شارە نیشتهجی بوون. هەموو پاشایەتی عەمرۆ کورپی عودە سەد و هەشت سالی خایاند: پەنجا و نۆ سال لەرۆژگاری ئێردوان و پاشای تیرهکان و بیست و سی سال لەرۆژگاری پاشایەتی فارسەکان کە چوارده سال و چەند مانگی لەرۆژگاری ئێردەشێر کورپی بابەک و هەشت سال و دوو مانگی لەرۆژگاری شاپوور کورپی ئێردەشێردا بوو.

گپرانه وهکان سه بارهت به پاشای فارسهکان دواي نهرده شیر کوری بابەك

کاتیك نهرده شیر کوری بابەك مرد، کوره کەي شاپوور پاشایهتی گرتهدست. کاتیك نهرده شیر کوری بابەك پاشایهتی گرتهدست، ژماره یهکی زوری له نهشکانییهکان کوشته که پاشای تیرهکان لهوان بوون و لهناوی بردن. ئەمه له بهر سویندی ساسانی گهوره کوری نهرده شیر کوری بههمان کوری نیسفهندیار باوهگه و پیتی نهرده شیری بابەك و سویندی خواردبوو: ئەگەر رۆژیک پاشایهتی بگریته دست، له نهژادی نهرده شیر کوری خهه کەس بهزیندوووی نههینتتهوه و ئەمه له سهه نهوهکانی خۆی کرده ئەمریکی پیویست. وهسیهتی کرد ئەگەر پاشایهتیان گرتهدست، یه کەس لهوان بهزیندوووی نههینتتهوه. یه کەم کەس له منالهکانی ئەو که پلهی پاشایهتی به دست هینا، نهرده شیری بابەك بوو که له سهه راسپاردهی وهسیهتی باوهگه و پیتی خۆی ساسان، هه موویانی بهژن و پیاوه وه کوشته به شیوه یه که ده لاین یه کەس لهوان بهزیندوووی نهمایه وه.

نهرده شیر له سهه زه مینی دارا کچیکی دهستکوت و عاشقی جوانییه کەي بوو. له چله کەي ئەوی پرسی. ئەو کچی پاشای کوژاو بوو، به لام وتی خزمهتکاری یه کیک له ژنهکانی پاشا بووه. نهرده شیر پرسیاری لیکرد: ژنی یا کچ؟ کچی وه لامی دایه وه: کچم.

نهرده شیر نزیکي له گهل کرد و ئەوی کرده هاوسههری خۆی. له نهرده شیر دووگیان بوو. کاتیك زانی به هۆی دووگیانی خۆی، گیانی پاریزراو ده بیته، به نهرده شیری وت له نهوهکانی ئەشکه. نهرده شیر بیزاری خۆی لهو ده پیری. هه رجند کوری سامی بانگ کرد که پیره پیاویکی په ککهوته بوو، پیتی وت که ژنه کەي له نهوهکانی ئەشکه و نیمه ده بیته به رابهه به وهسیهتی ساسانی باوهگه و ریمان وه فادار بین. هه رچهند ده زانی زیاد له راده ئەوم خۆش ده ویت، به لام بیبه و بیکوژه. پیره که ئەوی برد بو ئەوهی بیکوژیت. ژن له دووگیانی خۆی ناگاداری کرده وه. ماماکانیان هینا و قسه که یان پشتراست کرده وه. ئەوی خسته ژیرخانیک و پیاوهتی

خۆى بېرى و كرديه ناو كيسهيهك و مۆرى لىدا. بۇ لاي پاشا گەرايهوه. پاشا پرسى: چىت كرد؟

هەرجهند وه لآمى دايهوه: ئەوم خسته ناو سكى زهوى. كيسهكهى به پاشادا و وتى: به ئەنگوستيلهكهى خۆت مۆرى لىدات و به خەزىنهى بسپىرنت. شا ئەو كارەى كرد. ژنهكه لاي پىره پياوهكه بوو تا منالەكهى هينايه دنيا. پىرهكه نه يووست لهخۆوه ناو لهكوپى پاشا بنىت و نه يووست لهكاتى منالى پاشا لهبوونى منالەكهى ناگادار بكاتهوه تا ئەو كاتهى دهگاته تەمەنى بلۆق و ئەدەب فىر دەبىت.

پىره پياو لهكاتى لهدايك بوونى منالەكه، ئەستىرهى بهختى ئەوى ناسى و زانى رۆژىك پاشايەتى دهگرىته دەست. به ناوئىكى تايبەت بانگى كرد كه تايبەتەندى و ناوى ئەو بىت و كاتىك پاشا لهبوونى منالەكهى خۆى ناگادار ببىتهوه، بتوانىت وهك پاشا هەلبىژىرنت. به شاهپورى ناوينا و يهكەم كهس بوو ئەو ناوهيان لىنا. عەرهب ئەو به شاهپورى سوپا ناو دەبن.

دەستهيهك وتوويانه: ناوينا ئەشه پوور. ئەشه ناوى پاشايەك بوو كه چەلەكى دايكى بۇ ئەو دهگەرايهوه.

ئەدەرشىر رۆژگارىكى درىژى بهسەر برد و منالى بۇ نههاته دنيا. رۆژىك پىره پياوهكه رۆشته لاي پاشا و ئەوى به خەمبار بينى، وتى: پاشا لهبەر چى خەمبارە؟

ئەدەرشىر وتى: چۆن خەمبار نهبم، له رۆژهه لآت و رۆژئاوا شمشىرم وهشاندا تا به مەبهسته كه م گەيشتم، پاشايەتى باوكانم زيندووو كردۆتوه به لآم ئىستا خۆم منالم نىيه و بى ئەوهى منالىكم جىگەم بگرىتهوه، لەم دنيايه كۆچ دهكەم.

پىر وتى: ئەى پاشا، خوا لىت رازى بىت و تەمەنى درىژت پىدات، تۆ لاي من منالىكت ههيه. داواى ئەو كيسه بكه به تۆم سپارد و مۆرت لىدا، تا هەموو شتىكت بۇ باس بكەم.

ئەدەرشىر داواى كيسهكهى كرد و مۆرى ئەنگوستيلهكهى خۆى بهسەر كيسهكهوه بينى. كرديهوه و پياوهتى پياوهكهى بينى لهگەل نامەيهك بەم ناوهروكه.

من كچهكەي ئەشكە تاقىكردهوه و لەشای شاكان ئەردەشىر دروگيان بوو. فەرمانى كوشتنى ئەوى بەمنداو، بەلام لەناو بردنى كچى پاشام بەرەوا نەزانى و كچى ئەشك لەژىرخانى مائەكەمدا هېشتەوه بەهەمان شىۋە كەپاشا فەرمانىدا بوو. پىاۋەتى خۆم بەرى تا بەھىچ شىۋەيەك ئەندىشەي خراب نەكات و بزائىت كەپاسەوانىكى چاكەكار و چاكەخوۋى منالى پاشا بووين تا لەفلان كارژىر لەفلان سالى پەيوەستى باوكى بىت.

ئەردەشىر فەرمانى پىندا كەكۆرەكەي لەگەل سەد و بەوتەيەك لەگەل ھەزار كۆر بەھەمان ئەندازە و بەھەمان جل و بەرگ بەئىنئىت. پىرەپىاۋ ئەو كارەي كرد و كاتىك ئەردەشىر سەيرى كردن، لەناو ئەوان كۆرەكەي خۆي ناسىۋە بى ئەۋەي ھىچ نىشارە يا نامازەيەكى بۆكرائىت يا پىنى درائىت.

فەرمانىدا ھەموويان بۆ ھەوشى تەنىشت ھەيوانەكە بېن و چۆگانەكان بگرنەدەست و گەمە بەچۆگان و گۆي بەكن. ئەردەشىر لەھەيوان لەسەر تەختەكەي دانىشتىبوو. گۆي كەوتە ناو ھەيوانەكە و كەس بوئىرى ئەۋەي نەبوو بېرات گۆيەكە بىنئىتەۋە جگە لەشاپوور كەپۆشت و ئەردەشىر بوئىرى ئەۋەي بۆ ئەم كارەي پەسەند كرد و نىشانەكانى مائەكەي خۆي لەودا بىنى.

ئەردەشىر پىنى وت: ناوت چىيە؟

وتى: شاپوور.

ئەردەشىر وشەي شاپوورى ھىنايە سەرزمان.

كاتىك دەرگەوت كەكۆرى خۆيەتى، تاجى پىبەخشى و ئەۋەي كىرە جىگرى خۆي. فارسەكان پىش ئەۋەي شاپوور بىتە پاشا، لەژيانى باوكى، زانست و ئاوز و دلئىرى و چاكەكارى ئەويان تاقىكردهوه.

كاتىك شاپوورى تاجى كىرەسەر، گەورەكان لاي ئەو كۆبوونەۋە. تەمەنى درىژيان بۆ ئەو خواست و چاكەكارىيەكانى باوكيان بىرخستەۋە. شاپوور بەۋانى وت: ھىچ شتىكى لەبىرخستەۋەي كىرەۋە چاكەكانى باوكى پى پەسەندەتر نىيە. بەئىنى چاكە و چاكەكارى پىدان.

فەرمانىدا لەخەزىنەكان بەسەران و سوپايىيەكان و نىازمەندان بىبەخشن. بۆ

کاربه‌دهستی ویلایه‌ته‌کان نامه‌ی نووسی و فرمانی نهو کاره‌یشی به‌واندا. به‌خششه‌کانی نهو دور و نزیک‌ی گرت‌هوه و بزئوی نهوان روی له‌باش بوون کرد. کاربه‌دهستانی هه‌لبژارد و به‌وردی چاودئیری کاروباری تایبته به‌مسکین و ژیر دهسته‌کانی ده‌کرد. چن‌دین هه‌والی له‌خوراسانه‌وه پیگه‌یشت و به‌ناچاری ده‌بوا بو نهو ناوچانه ب‌روات. مه‌بهستی ر‌وشتن بو خوراسانی کرد و کاروباره‌کانی نهو شاره‌ی ساماندا. نه‌وسا بو نه‌سیب‌ین گه‌رایه‌وه.

ده‌لین: دیواری شاره‌که دارما و که‌لینکی تیاده‌رکه‌وت و شاپوور له‌ویوه ر‌وشته ناو شاره‌که. خه‌لکانکی زوری کوشته و نه‌سیری گرت و دهستی به‌سه‌ر مال و سامانی قه‌یسه‌ردا گرت.

دواتر له‌نه‌سیب‌ینه‌وه به‌ره‌و شام و دیاری ر‌وم به‌ریکه‌وت و دهستی به‌سه‌ر زور له‌شاره‌کانی نهو سه‌رزه‌مینانه‌دا گرت. ده‌لین: له‌ناو نهو شارانه‌ی دهستی به‌سه‌ردا گرت، قالوقیه و قه‌زوقیه (کیلکیه و پادوکیه) ده‌بینران. له‌نه‌نتاکیه گه‌ماروی خسته سه‌ر نه‌لریانوس پاشای ر‌وم. نه‌وی نه‌سیر کرد وله‌گه‌ل ژماریه‌کی زور له‌خه‌لکان نه‌وی برد و له‌جوندی شاپوور نیشه‌ته‌جی کردن.

ده‌لین: نه‌لریانوسی بو دروست کردنی به‌نده‌ر شووشته‌ر ناچار کرد و فرمانی پیدا پانتاییه‌که‌ی بکاته هه‌زار زه‌راع. نه‌لریانوس، به‌نده‌ره‌که‌ی به‌هاوکاری که‌سانیکی رومی دروست و دوا‌ی ته‌واو کردنی داوای نازادی خو‌ی له‌شاپوور کرد.

ده‌لین: سامانیکی زوری له‌و سه‌ند و لووتی ب‌ری و نازادی کرد. دهسته‌یه‌ک ده‌لین: نه‌وی کوشته.

له‌به‌راه‌بر تکریت، له‌نیوان دیجله و فورات، شارنک بوو به‌ناوی چه‌زه‌ر. یه‌کینک له‌چه‌رمه‌قیه‌کان به‌ناوی ساترون له‌وی نیشه‌ته‌جی بوو. هه‌مان که‌سه که‌باوکی داوودی نه‌ییادی سه‌باره‌ت به‌و ده‌لینت: ((مه‌رگ ده‌بینم له‌چه‌زه‌ره‌وه به‌سه‌ر ساترون، پاشای نهو دیاره دابه‌زیوه. عه‌ره‌به‌کان به‌زیزن ناوی ده‌به‌ن.

ده‌لین: زیزن له‌خه‌لکانی باجرمیه و به‌وته‌ی هوشامی که‌لبی عه‌ره‌به. ره‌چه‌له‌کی نهو به‌مشیه‌یه: زیزن کوپی معاویه کوپی عوبه‌ید کوپی نه‌جرام کوپی عه‌رمو

كوپرى نەخە كوپرى سەلىخ كوپرى حىلوان كوپرى عىمران كوپرى ئەلحاف كوپرى قوزاعە. داىكى زىزن لەخەلكانى تەزىد كوپرى حىلوان و ناوى جەيەلەيە. زىزن بەناوى داىكى بەناوبانگ بوو.

بەگومانى كوپرى كەلبى، زىزن پاشاي سەرزەمىنى جەزىرە و لەمنالەكانى عوبەيد كوپرى ئەجرام و ھۆزەكانى قوزاعە خەلكانىكى زۆر ھارپىيەتى ئەويان دەكرد. پاشايەتى ئەو تا سنورەكانى شام درىژ دەبوويەو.

ئەو كاتەى شاپوور كوپرى نەردەشېر بەرەو خوراسان بەرىكەوت، ھېرشى كرىدە سەر بەشىك لەسواد. كاتىك شاپوور گەپرايەو و لەروداوەكە ئاگادار بوويەو، ھېرشى كرىدەسەر و لاي قەلەكى ئەو ئوردوى لىدا. زىزن لەناو قەلەكە گەمارۆدرا.

بەگومانى كوپرى كەلبى شاپوور بۇ ماوەى چوار سال گەمارۆى خستەسەر. نەيتوانى قەلەكە وىران بكات و زىزن بكوژىت. بەلام بەھەمان شىوہ كە لەھۆنراوہكەى ئەشەى ناماژەى پىدراوہ، گەمارۆكە دوو سالى خاياند.

كچى زىزن ناوى نەزىرە بوو. يەككىك بوو لەجوانتەرىن ژنانى رۆژگارى خۆى. نازارى ژنانەى بوو. بۇ دەرەوہى شار رەوانە كرا. نەرىتيان بەو شىوہ بوو لەكاتى نازار، ژنانيان دەناردە دەرەوہى شار. شاپوور وەك دەلەين پياويكى قۆز و سەرنج راكىش بوو. كاتىك يەكيان بيىنى، عاشقى يەك بوون. كچ نامەى بۇ شاپوور نوسى: چ پاداشتىنكم دەدەيت ئەگەر رىنگەيەكت نیشان بەدم بۇ ئەوہى بتوانيت ديوارى شارەكە وىران بكەيت و باوكم بكوژىت.

شاپوور وتى: داواى ھەرچى بكەيت، تۇ دەكەمە شارنى حەرەم و دەتكەم بەھاوسەرى تايبەتى خۆم.

كچ وتى: كۆترىكى سەوز و تەوقدار بگرە و پىي ئەو بەخوينى مانگانەى كچىكى چاوپرەش بنوسە و بەرەلای بكە تا لەسەر ديوارى شارەكە بنىشيتەو و دارمىت. ئەمە تليسىمى شار و تەنيا بەم شىوہە وىران دەكرا.

شاپوور خۆى نامادە كرد. كچ وتى: من شەراب بەپاسەوانەكان دەدم، كاتىك مەست و سەرخۆش بوون، ئەوان بكوژە و وەرە ناو شارەكە. كاتىك ديوارى شارەكە دارما، بەزۆر وشەر دەستى بەسەر شارەكەدا گرت. زىزنى كوشت و ھۆزەكانى

قوزاعه‌ی هاورېنی زیزن له‌ناوچوون. کس له‌وان نه‌مايه‌وه. ده‌سته‌یه‌ک له‌مناله‌کانی حیلوانیش له‌ناو چوون.

شاپوور شاره‌که‌ی ویران کرد و نه‌زیره کچی زیزنی له‌گه‌ل خوی برد و له‌مه‌ین نه‌لتمهر نه‌وی کرده بووکی خوی.

ده‌لین: نه‌زیره نه‌و شه‌وه له‌تاو توندی و زبری جینگه‌که‌ی تا به‌یانی نالاندی. جینگه‌که‌ی له‌حهریری پرکراو له‌هه‌وریشم بوو. شاپووری به‌دوای هوکاری بی‌نو‌قره‌یی نه‌ودا ده‌گه‌را. گه‌لای داری مه‌وردی بینی که به‌سکيه‌وه نووسا بوو و برینداری کردبوو. ده‌لینت: پیستی نه‌زیره به‌نه‌ندازه‌یه‌ک نه‌رم بوو مؤخی له‌ژیر پیسته‌که‌وه ده‌بینرا. شاپوور پینی وت: باوکت چ خواردنیکی پیده‌دایت؟

وتی: رو‌نه‌که‌ره و مؤخ و شیرهی خورمای تازه پیگه‌یشتوو و شرابی پاک. شاپوور وتی: نه‌و به‌لایه‌ت به‌سمر باوکت هی‌نا که نه‌و هم‌وو چاکه‌ی له‌گه‌ل ده‌کردی، چ به‌لایه‌ک به‌سمر مندا ده‌هینیت. فرمانی به‌سوارکاری‌کدا تا سوار نه‌سپیکي سهرکیش بوو. قرژی ژنه‌که‌ی به‌کلکی نه‌سپه‌که‌وه به‌سته‌وه. نه‌سپه‌که‌ غاریدا و جه‌سته‌ی نه‌و له‌ت له‌ت بوو.

شاعیره‌کان له‌هو‌نراوه‌کانانی خویان ناماژه‌یان به‌زیزن داوه. عوده‌ی کوپی زه‌ید له‌هو‌نراوه‌که‌ی خوی مه‌به‌ستی نه‌وی هه‌یه که‌ناوه‌رو‌که‌که‌ی به‌مشپوه‌یه:

خاوه‌نی حه‌زه‌ر بناغه‌ی نه‌ویی دارشت

دیجله و خابور خه‌راجیان بو‌ نه‌و ره‌وانه ده‌کرد

حه‌زه‌ری له‌مه‌ر مه‌ر دروست کرد و به‌گه‌چ رازاندییه‌وه.

بالنده‌کان له‌تروپکی نه‌و هی‌لانه‌یان دروست کرد

رووداوه‌کانی روژگار ده‌ست به‌رداری نه‌بوون

پاشایه‌تیه‌که‌ی له‌ناوچوو و کس له‌به‌ر ده‌رگای نه‌و نه‌مايه‌وه.

ده‌لین: شاپوور له‌میسان، بناغه‌ی شادشاپووری دارشت که به‌نبتی به‌دیما ناوی ده‌بن.

ده‌رکه‌وتنی مانی زه‌ندیق له‌روژگاری شاپووردا بوو.

ده‌لین: کاتیک شاپوور روشته جینگه‌ی جوندی شاپوور بو‌ نه‌وه‌ی بناغه‌ی

شارهکه دابریژیت، پیره پیاوونکی بینی بهناوی بیل، لئی پرسى: ئایا رهوایه لیره بناغهی شاریک دابریژیت؟

بیل وهلامی دایهوه: نهگهر لهم تهمهنی من توانای نووسین رهوا بیت، رهوایه لهم شوینهدا بناغهی شاریک دابریژیت.

شاپوور وتی: ههر دوو کارهکه کهگومان دهکەیت، نهگهری نییه، نهگهری ههیه. نهخشهی شارهکهی رشت و بیلی بو لای ماموستایهک رهوانه کرد و رایسپارد تا لهماوهی یهک سال نووسین و حسینب کردنی فیر بکات. ماموستا لای نهو مایهوه، سهر و ریشی نهوی تاشی تا بههوییهوه سهرقال نهبیت. بو فیر کردنی نهو ههولیدا و دواى ماوهیهک نهوی برده لای شاپوور کهزانستی نووسین و حسینب کردن فیر ببوو. شاپوور ژماردن و تۆمار کردنی خهرجیهکانی شاری بهو سپارد. نهو ناوچهی کرده ویلایهت و به بهمازهنه دیشاپوور ناوی برد که ماناکهی ((باشتر له نهنتاکیه)). بهشاری شاپووریش ناوی ده رکرد. نهو شارهیه بهجوندی شاپوور ناوی ده بن. خه لکی نههواز نهوشاره بهناوی سهرپه رهسته کهی به شاری بیل ناو ده بن.

کاتیک مهرگی شاپوور نریک کهوتهوه، پاشایهتی بهکوپه کهی خوئی هورموز بهخشی و پهیمانی لیوهرگت و رایسپارد تا بهپنی پهیمانه که کردهکانی نه انجام بدات.

سهبارت بهماوهی پاشایهتی شاپوور بوچوونهکان جیاوازه: دهستهیهک وتووایانه سی سال و پانزه رۆژی خایاند. دهستهیهکی دیکه وتووایانه ماوهی پاشایهتی نهو سی و یهک سال و شهش مانگ و نۆزده رۆژ درنژهی کیشا.

دواى شاپوور کوره‌کەى، هورموز پاشايه‌تى گرتە دەست

نازناوى هورموز بويژه. له‌جسته و کردار و روخسار هاوشيوه‌ى ئه‌رده‌شیر بوو به‌لام له‌ئه‌ندیشه و چاره‌سەر کردن جياواز. له‌بويژى و نازيه‌تى هاوتای نه‌بينراوه.

ده‌لین: دايكى له‌کچه‌کانى ميهره‌ک پاشايه. ئه‌رده‌شیر له‌ئه‌رده‌شیر خه‌ره تووى نه‌وى چاند. ئه‌ستیره ناسه‌کان به‌ئه‌رده‌شیريان وتبوو يه‌کيک له‌نه‌وه‌کانى ئه‌و ده‌بيته پاشا. ئه‌رده‌شیر شوین پاشماوه‌کانيان کهوت و هه‌موويانى کوشت. دايكى هه‌رموز رزگارى بوو. خاوه‌ن ئاوز و شوخ و شه‌نگ و که‌سيكى خاوه‌ن شکۆ بوو. رووى کرده سارا و په‌ناى بۆ شووانیک برد. روژيک شاپوور به‌مه‌به‌ستى راو کردن پۆشته‌ده‌ره‌وه‌ى شار. به‌دواى نيچيردا ماوه‌يه‌کى زۆر له‌شار دوورکه‌وته‌وه، تينويه‌تى ته‌نگى پيئه‌لچنى.

خيوه‌ته‌کانى دايكى هورموزى له‌وى بينى و به‌ره‌و لای ئه‌وان به‌ريکه‌وت. شوانه‌کان له‌مال نه‌بوون. داواى ئاوى کرد و ژنه‌که ئاوى پيدا. جوانى بى وينه و ئه‌ندامى سه‌رسوره‌ينه‌رى و روخسارى دله‌رفينى ئه‌و بينى. زۆرى نه‌خاياند شوانه‌کان گه‌رانه‌وه.

شاپوور سه‌باره‌ت به‌و ژنه پرسىارى کرد و يه‌کيان ئه‌وى وه‌ک کچى خۆى ناساند. شاپوور مه‌به‌ستى ئه‌وه‌ى کرد وه‌ک هاوسه‌رى خۆى هه‌لبیژریت. شوانه‌که رازى بوو. شاپوور ئه‌وى بۆ شوينى نيشته‌جى بوونى خۆى برد و فه‌رمانيدا پاك و خاوينى بکه‌نه‌وه و جل و به‌رگى له‌به‌ر بکه‌ن و بيرازينه‌وه. مه‌به‌ستى نزيك بوونه‌وه له‌ژنه‌که‌ى کرد و له‌گه‌ل ئه‌ودا به‌ته‌نيا مايه‌وه. ئه‌وه‌ى پياو له ژنى ده‌ويت، داواى لي‌کرد به‌لام ژنه‌که رازى نه‌بوو و له‌م بگه‌ه و بينه‌دا به‌سه‌ر شاپووردا سه‌رکه‌وت. شاپوورى له‌هيزى ئه‌و سه‌ريسوپما. کاتيک ئه‌م بگه‌ه و بينه‌ دريژه‌ى کيشا، ژن وتى که‌کچى ميهره‌که و ئه‌و کاره‌ى له‌به‌ر ئه‌وه کردووه تا له‌زيانى ئه‌رده‌شیر به‌دوور بىت. شاپوور به‌ليني‌دا نه‌ينيبه‌که‌ى لای که‌س نه‌درکينيت. له‌گه‌ل ئه‌و نزيكى کرد و هورموزى هينايه دنيا.

ئه‌م نه‌ينيبه‌ وه‌ک خۆى مايه‌وه و ساله‌کان به‌سه‌ر چوون.

روژيک ئه‌رده‌شیر به‌ره‌و مالى شاپوور به‌ريکه‌وت چوونکه ده‌يوست گه‌فتوگۆى له‌گه‌ل بکات. له‌ناکاو پۆشت و کاتيک ئارامى گرت، هورموز ده‌رکه‌وت. گه‌وره و

چۆگانىكى بەدەستەو بوو و گەمە و بەدواى گۆيدا رايدەکرد. ئەردەشیر کاتىك ئەوى بينى، سەرىسورما و نیشانەکانى ئەوى ناسیەوہ کە لەناو بنەمالەى پاشاکان و لەناو بنەمالەى ئەردەشیر دیار و زەق بوون وەك جوانى روخسار و گەورەى ئەندامەکان و تايبەتمەندییەکانى دیکە. ئەردەشیر ئەوى بانگ کرد و سەبارەت بەشاپوور پرسیارى لیکرد. بەمشىوہیە دانى بەهەموو شتىکدا نا و باوکی لەروداوہکە ناگادار کردەوہ. ئەردەشیر خۆشحال و پىی و ت: پىشگۆیى ئەستیرەناسەکان سەبارەت بەنەوہکانى مینەرەك کە یەکیك لەوان پاشایەتى دەگریتەدەست، دیتەدى. مەبەستیان هورموز بوو چونکە ئەو یەکیكە لەنەوہکانى مینەرەك. دلى نارام بوویەوہ و چیتەر نیکەران نەبوو.

کاتىك ئەردەشیر مرد و پاشایەتى بەشاپوور گەیشت، هورموزى کردە لىپرسراوى ولايەتى خوراسان. ئەوى بۇ ئەو شارە رەوانە کرد. هورموز لەکارەکان سەربەخۆیى لەخۆى نیشاندان و شاکانى دەرووبەرى سەركوت و ستەمکاری کردەپیشە. نازاوەچییەکان هەوالیان بۇ شاپوور هینا و ئەویان خستە گومانەوہ کەئەگەر هورموز بانگ بکات و ئەو نەپرات، مەبەستى ئەوہى هەبە پاشایەتى بگریتەدەست. ئەم هەوالانە بەهورموز گەیشتەوہ.

دەلین: لەتەنیايدا دەستى خۆى بېرى و شتىكى خستە سەر بۇ ئەوہى شوینەوارەكەى دیار نەبیئت. ئەوى لەپۆششىكى گرانبايیەوہ نالاند و خسیتە ناو کیسەبەك و رەوانەى شاپوورى کرد. نامەبەكى بۇ نووسى و رایگەیاند دەستى خۆى بۆبە بریوہ تا خۆى لەتۆمەتەکان بى بەرى بکات. نەرىت بەم شوینەوہ بوو کەکەسانى کەم ئەندام پاشایەتیان نەدەکرد. کاتىك نامە و کیسەکە بەدەستى شاپوور گەیشت، دلى لەتاو نازار لەت لەت و خەمبارى خۆى بۇ نووسى و رایگەیاند ئەگەر هەموو ئەندامەکانى خۆى بېرىت، پاشایەتى جگە لەو بەھیچ کەسێك نابەخشیت.

دەلین: کاتىك تاجى کردەسەر و لەسەر تەختى پاشایەتى دانیشت، گەورەکان لەدەورى کۆبونەوہ و دوعایان بۆکرد. بەشىوہبەكى پەسەند وەلامى دانەوہ و هەستیان بەراستى وتارەكەى کرد. دادپەرورەى لەگەل ژێردەستەکان کردە پىشە و شىوازىكى پەسەند کراوى گرتەبەر. بناغەى ویلايەتى رامهورموزى داپشت. ماوہى پاشایەتیەكەى یەك سال و دە رۆژى خایاند.

دوای هورموز به هرامی کوپی پاشایه تی گرتهدست

ئو کوپی هورموز کوپی شاپوور کوپی ئه رده شیر کوپی بابه که .
 دوای مهرگی عه مرؤ کوپی عوده ی کوپی نه سر کوپی ره بیعه ، کاربه دهستی
 شاپوور و کاربه دهستی هورموز و به هرام له سنوره کانی عه رب و هؤزه کانی ره بیعه
 و موزیر و هؤزه کانی سارای عیراق و حیجاز و جهزیره ، کوپی عه مرؤ بوو
 که به ئه مرو ئه لقه یس ناویان ده برد . ئو یه که م پاشا له بنه ماله ی نه سر کوپی ره بیعه
 و کاربه دهستانی فارس بوو که نایینی مه سیحی هه لئیزارد .
 به وته ی هوشامی که لیبی ئه مرؤ ئه لقه یس سه د و چواره سال پاشایه تی کرد :
 یست و سی سال و یه مانگ له رۆژگاری شاپوور کوپی ئه رده شیر ، سالیك و چند
 رۆژ له رۆژگاری هورموز کوپی شاپوور و سی سال و سی مانگ و سی رۆژ
 له رۆژگاری به هرام کوپی هورموز و هه ژده سال له رۆژگاری به هرام کوپی به هرام .
 ده لئین : به هرام کوپی هورموز پیاویکی خۆراگر و خه لکان له پاشایه تی ئه
 دلخۆش و ره زامه ند بوون . کرده وه کانی چاک و له به ریو بردنی کاروباری پاشایه تی
 شیوه ی باوکانی گرت به ر .
 ده لئین : مانی زه ندیق پینشنیاری دینه که ی به به هرام کرد . به هرام دینه که ی ئه وی
 تاقیکرده وه و ئه وی به شوینکه وته ی شه یتان و بانگه شه که ری شه یتان په رهستی
 ناساند و فه رمانیدا ، ئه ویان کوشت و پیستیان دامالی و پریان کرده له کا و له سه ر
 یه کیك له ده روازه کانی چوندی شاپوور هه لیا نواسی که به ده روازه ی مانی ناوبانگی
 ده رکرد . شوینکه وته کانی دینه که ی ئه وی کوشتار کرد . ماوه ی پاشایه تی ئه سی
 سال و سی مانگ و سی رۆژ دریزه ی کیشا .

دوای بەھرام، بەھرامی کوپی پاشایەتی گرتەدەست

ئەو بەھرام کوپی بەھرام کوپی ھورموز کوپی شاپوور کوپی نەردەشین کوپی بابەکە.

دەلێن: لەکاروباری تاییبەت بەپاشایەتی، شارەزا بوو. کاتیك لەسەر تەختی پاشایەتی دانیشت، گەرەکانی خەلک دۆعیان بۆ کرد بەھمان شیوہ کەدۆعیان بۆ باوکی کردبوو. وەلامی چاکەى دانەوہ. شیوازیکى پەسند کراوی گرتەبەر و وتی: ئەگەر رۆژگار ھاوکاریمان بکات، سیاسى ئەم بەخششەى دەکەین و ئەگەر جیاواز لەمە بێت، بەبەشى خۆمان رەزامەندین.

سەبارەت بەماوہى پاشایەتی ئەو بۆچوونەکان جیاوازه: دەستەيەك وتوویانە ماوہى پاشایەتی ئەو ھەژدە سالی خایاند و دەستەيەك دەلێن حەفدە سال.

دوای ئەو بەھرامی ناسراو بەشای شاگان، پاشایەتی گرتەدەست

ئەو کوپی بەھرام کوپی بەھرام کوپی ھورموز کوپی شاپوور کوپی نەردەشین کوپی بابەکە.

کاتیك لەسەر تەختی پاشایەتی دانیشت، گەرەکان کۆبوونەوہ و ھیوای تەمەنیکى درێژیان بۆخواست. بەشیوہیەکی چاک و پەسەند کراو وەلامی دانەوہ. پێش ئەوہى پاشایەتی بگریتە دەست، فەرمانرەوایەتی سیستانى دەکرد. ماوہى پاشایەتی ئەو چوارسالی خایاند.

دوای ئەو نیرسی پاشایەتی گرتەدەست

نیرسی کوپی بەھرامە و برای بەھرامى سییەمە. کاتیك لەسەر تەختی پاشایەتی دانیشت، سەرانى خەلک لەدەورى کۆبوونەوہ و ھیوای تەمەنیکى

دریژیان بۆ خواست. بهشینویهکی پهسهند کراو وهلامی دانهوه. وتی: تا له کاروبارهکان هاوکاری بکهن. له گهڵ ئەوان ههلس و کهوتیکی پهسهند کراوی گرت بههر. ئەو رۆژە ی له سههه تهخت دانیشته، وتی:
له سپاس کردنی خواوهند بۆ ئەو نیعمهتی پێی به خشیوین، بی ناگا نابین.
ماوهی پاشایهتی ئەو نۆ سال درێژە ی کیشا.

دوای ئەو هورموز پاشایهتی گرتە دهست

هورموز کوپی نیرسی کوپی بههرام کوپی بههرام کوپی هورموز کوپی شاپوور کوپی ئەرده شیر کوپی بابهکه.
خهك لهو دهترسان چوونه توندوتیژیان له کردهوهکانی ئەودا بینیبوو. رایگه یاند ترسی خهكان له لێپێچینهوه و لێپرسینهوهی ئەو لهکار و باری فهرومانپه وایهتی بووه بهلام سهبارهت بهتوند و تیژی کرداری رایگه یاند که کرداری خۆی گوپیوه. زۆر له سههه خۆ کاروبارهکانی ههڵده سووړاند و له گهڵ ژێر دهستهکان دادپهروهی کرده پیشه. بۆ باشتتر کردنی بارودۆخی نیازمهندان و ئاوهدانی ویلایهتهکان و دادپهروهی له گهڵ ژێر دهستهکان ههولێ دهدا.
کاتیك هورمز مرد، کوپی نه بوو جیگه ی بگریتهوه. ئەمه لای خهكان دژوار بوو. پرسیاریان له ژنهکانی کرد و زانیان یه کیک لهوان دوو گیانه.
دهسته یهک و توویانه هورموز پاشایهتی به منالیکى ناوسکی یه کیک له ژنهکانی بهخشی و شاپووری شانکونکهه چاوی به دنیا ههلهینا.
ماوهی پاشایهتی هورموز بهوتهی دهسته یهک شهش سال و پینج مانگ درێژە ی کیشا و بهوتهی دهسته یهک ههوت سال و پینج مانگ.

دوای ئەو شاپووری شانکونکەر چاوی بە دنیا هە ئهینا

شاپوور کوپی هورموز کوپی بهرام کوپی بهرام کوپی هورموز کوپی شاپوور کوپی ئەردهشیر کوپی بابهکه. بههۆی وهسیهتی باوکی پاشایهتی بۆ مایهوه. خهک له لهدایک بوونی ئەو شادمان بوون. ئەم ههوالهیان لهههموو سوچ و قوژبنیکی ولاتدا بلأو کردهوه. نامهکانیان نووسی و پهکیان بۆ ههموو ویلايهتهکان رهوانه کرد. وهزیر و دهییرهکانی سهردهمی باوکی درێژهیان بهکارهکانی خۆیاندا.

بەمشێوه بوو تا ههوالهکه بلأو بوویهوه و پاشاکانی ولاتهکانی دهروبهه ناگادار بوونهوه و زانیان کهفارسهکان پاشایان نییه. منالیک لهناو لانکهدایه کهنازان سهرنهجامهکهی بهچی کۆتایی دیت. تورک و رۆم چاوی تهماحیان لهولاتی فارسهکان بپری. سهزرهمیینی عهربهکان لهههموو شوینیک نزیکتر لهسنوری پاشایهتی فارسهکان بوو و لهههموو خهڵکانیتر زیاتر نیازمهندی ئەوه بوون دهست بهسهه هۆکارهکانی بژێوی و سهزرهمیینی ئەواندا بگرن چونکه بهدهست هینانی بژێوی بۆ ئەوان دژوار بوو. دهستهیهکی کاروان لهوان لهدیاری عهبدقهیس و بهحرهین و کازیمه لهدهریاوه هاتن و لهکهنارهکانی ئهردهشیر خههه و کهنارهکانی فارس دابهزین. مههه و بهرهههمی کشتوکالی خهڵکانیان برد و ویرانی و خاپووریهکی فراوانیان بهجیهیشت. بۆ ماوهیهکی زۆر مانهوه و کهس لهفارسهکان مهبهستی شههه و رووبهروو بوونهوهی ئەوانی نهکرد چونکه تاجی پاشایهتیان بهمنالیک بهخشیبوو.

دهلین: یهکهم نیشانهکانی چارهسهه کردن و تیگهیهشتنی شاپوور ئەمه بوو: شهویک لهکۆشکی پاشای تیبسون بوو. بهرهههیان لهدهنگهدهنگی خهڵکان لهخهه ههستا، وتی: چی روویداوه؟

پێیان وت: ئەم دهنگه دهنگه تاییهته بههه کهسانهی دین و ئەو کهسانهی دهپۆن که لهسهه پردی دیجله قهرهبالغیان دروست کردوه. فرمانیدا پردیکی دیکه دروست بکهن بۆ ئەوهی یهکیان تاییهت بیت ئەو کهسانهی کهدین و یهکیان بۆ ئەو

کسانه‌ی ده‌پۆن و چیتەر خه‌لکان قهره‌بالغی دروست نه‌کهن. خه‌لک له‌وشیاری نه‌و شادمان بوون که به‌و ته‌مه‌نه هه‌ستی به‌چاره‌سه‌ری نه‌م کێشه‌یه کرد. فه‌رمانه‌که‌ی نه‌ویان نه‌نجامدا.

ده‌لێن: پێش نه‌وه‌ی هه‌تاوی نه‌و رۆژه ئاوا ببیت، پردیکی هاوشیوه‌ی پرده‌که‌یان دروست کرد و به‌مشیوه‌یه خه‌لک له‌مه‌ترسییه‌کانی سه‌ر پرده‌که‌ی رزگاریان بوو.

شاپوور له‌یه‌ک رۆژ به‌نه‌ندازه‌یه‌ک گه‌شه‌ی ده‌کرد که‌مناله‌کانی دیکه له‌چه‌ند رۆژدا. ده‌بیر و وه‌زیره‌کان کاره‌کانیان ده‌خسته به‌رده‌می. یه‌کێک له‌و کارانه، کاروباری تایبته به‌سوپای سنووره‌کان بوو که‌رووبه‌رووی دوژمن ببوونه‌وه. هه‌واییان پێگه‌یشتبوو که‌زۆربه‌یان سستی و لاوازی له‌خۆیان نیشانده‌ن. بابته‌که‌یان له‌به‌رچاوی شاپووردا گه‌وره کرد. به‌لام وتی: نه‌م بابته زۆر گرنگ نییه چونکه چاره‌سه‌ره‌که‌ی ئاسانه. فه‌رمانیدا نامه بۆ سوپاییه‌کان بنووسن که‌کاتی مانه‌وه‌یان له‌و ناوچانه درێژ بۆته‌وه و ماوه‌یه‌کی زۆر له‌که‌سان و هاوریانی خۆیان به‌دوور بوون. هه‌ر که‌س ده‌خوازیت بگه‌رپته‌وه، مۆله‌تی نه‌و کاره‌ی پێده‌دریت. هه‌ر که‌س ده‌خوازیت بمینیته‌وه، بمینیته‌وه و نه‌و که‌سانه‌ی گه‌رانه‌وه هه‌لده‌بژێرن تا کاتی پتیویست لای که‌سه‌کانی خۆیان بمیننه‌وه و له‌دیاری خۆیان دوور نه‌که‌ونه‌وه.

کاتی که‌ وه‌زیره‌کان نه‌م قسه‌یان بیست، په‌سه‌ندیان کرد و وتیان: نه‌گه‌ر له‌چاره‌سه‌ر کردنی کاروباری تایبته به‌سوپا نه‌زمونی دوور و درێژی ده‌بوو، سه‌قامگیر بیروا و راستی لۆژیکی نه‌و زیاتر له‌مه نه‌ده‌بوو.

فه‌رمانه‌کانانی به‌رده‌وام به‌ویلايه‌ت و سنووره‌کان ده‌گه‌یشت و کاری سوپا که‌ی به‌هێز و جیگیر کرد. دژومنان لاواز بوون تا نه‌و کاته‌ی سه‌له‌کانی ته‌مه‌نی گه‌یشته شانزه و نیسقه‌نه‌کانی ره‌ق بوون و توانی چه‌ک و سیلاح به‌ده‌سته‌وه بگه‌ریت و سوار نه‌سپ ببیت. سه‌رکرده‌کانی سوپا و هاوه‌لانی خۆی کۆکرده‌وه و له‌ناو نه‌واندا وتاریکی پێشکه‌ش کرد. بیری نیعمه‌ته‌کانی خواوه‌ندی کرده‌وه که‌به‌خۆی و باوکانی به‌خه‌شرا بوو و باسی نه‌و کێشانه‌ی کرد که له‌سه‌رده‌می منالی نه‌و

هاتیوونه‌وه ناراو و وتی بۆ به‌رگری کردن له‌سنووره‌کانی ولّات ده‌ست به‌کار ده‌بیت و مه‌به‌ستی نه‌وهی کردووه بۆ شه‌ر هیرش بکاته سهر ده‌سته‌یه‌ک له‌دوژمنان و هه‌زار پیاوی شه‌رکمر له‌گه‌ل خۆی ده‌بات.

خه‌لکان هه‌ستان و پارانه‌وه و سپاسیان کرد. داوایان لیکرد له‌شوینه‌که‌ی خۆی بمینیته‌وه و سالاره‌کان و سوپاییه‌کان ره‌وانه بکات تا ره‌نجی پوشتن و شه‌ر کردن له‌سه‌ر شانی نه‌و هه‌لبگرن به‌لام رازی نه‌بوو. داوایان لیکرد سوپایه‌کی زیاتر و گه‌وره‌تر له‌گه‌ل خۆی ببات.

هه‌زار کس له‌نازاکان و بویره‌کانی سوپای هه‌لبژارد و پنی وتن به‌فه‌رمانه‌کانی نه‌و بچوولینه‌وه و له‌و عه‌ره‌بانه‌ی رووبه‌روویان ده‌بنه‌وه، که‌سیان به‌زیندووی نه‌هیننه‌وه و به‌کوکردنه‌وه‌ی تالانییه‌کان سه‌رقال نه‌بن. له‌گه‌ل نه‌وان به‌ریکه‌وت و نه‌و عه‌ره‌بانه‌ی نا‌کاوگیر کرد که‌هیرشیان کردبووه سهر سنووری فارسه‌کان. ژماره‌یه‌کی زۆر له‌وانی گوشت و که‌سانیک‌ی زۆری لی نه‌سیر کردن و نه‌وانیت هه‌لاتن.

هاوری له‌گه‌ل سوپاکه‌ی خۆی له‌ده‌ریا په‌ریه‌وه و هیرشی کرده سهر سه‌رزه‌مینی به‌حه‌رین و خه‌لکانی گوشت، به‌لام تالانیان کۆنه‌کرده‌وه.

له‌سه‌ر پوشتن به‌رده‌وام بوو تا گه‌یشته هجر که‌ده‌سته‌یه‌ک له‌عه‌ره‌به‌کانی ته‌میم و به‌کر کوپی وایل و عه‌بدقه‌یس له‌وی نیشته‌جی بوون. ده‌ستی به‌کوشتاری نه‌وان کرد و به‌راده‌یه‌ک خۆینی پرشت که‌وه‌ک لافاوی باران ره‌وان بوو. هه‌لاتووان نه‌یانده‌زانی له‌کیو و نه‌شکه‌وت و دوورگه‌کانی ده‌ریا له‌ده‌ستی نه‌و له‌ئه‌ماندا نابن.

به‌ره‌و دیاری عه‌بد قه‌یس به‌ریکه‌وت و خه‌لکه‌که‌ی له‌ناو برد جگه له‌وانه‌ی هه‌لاتن و په‌نایان بۆ ریخه‌لانه‌کان برد. له‌ویوه هیرشی کرده سهر یه‌مامه و کوشتاری خه‌لکه‌که‌ی کرد. هه‌موو کانیای و سه‌رچاوه‌ی ناوی عه‌ره‌به‌کانی کویر و چالآوه‌کانی پرده‌کرده‌وه.

تا نزیک مه‌دینه پوشت. له‌هه‌ر شوینیک رووبه‌رووی عه‌ره‌به‌کان بوویه‌وه، نه‌وانی کوشتار و نه‌سیر کرد. دواي نه‌وه هیرشی کرده‌سه‌ر دیاری به‌کر و ته‌غلب که له‌سه‌رزه‌مینی شام له‌نیوان ولّاتی فارسه‌کان و رۆمیه‌کان جیگیر بوو. عه‌ره‌به‌کانی

کوشتار و نه سیر و ناوه کانی کویر کرده وه.

شاپوور، دهسته یه که له مناله کانی ته غله بی له دارینی به حره یی که پینی ده لنین هیج، نیشته جی کرد. مناله کانی عه بدقه یس و دهسته یه که له هوزه کانی ته میمی له هجر جیگه کرده وه و مناله کانی به کر کوپی وایلی بو کرمان برد که به به کر نه بان ناویان دهر کرد. مناله کانی حه نزله ی بو ره میله ی نه هواز برد و فه رمانیدا دروست کردنی شارنکی له سه رزه مینی سواددا و ناوینا گه وه شاپوور که هه مان نه نباره. له سه رزه مینی نه هواز دوو شاری دروست کرد که یه کیان ئیرانخه ری شاپوور، یانی شاپوور و سه رزه مینی نه وه و به سریانی پیی ده لنین که رخ و نه وی دیکه یان شووش بوو. نه م شاره ی له نزیک نه وه قه لایه دروست کرد که تابووتی دانیالی پیغه مبه ر له ویدا یه.

هه روه ها هیرشی کرده سه ر سه رزه مینی روم و نه سیری زوری گرت و له شاری ئیرانخه ری شاپوور نیشته جی کردن. عه ره به کان به شیوه یه کی کورت به شووش ناویان دهبرد. فه رمانیدا له باری جه رمی شارنکیان دروست کرد و به خه نی شاپوور ناوی برد. نه م شاره ی کرده ویلایه تیک. له سه رزه مینی خوراسان بناغه ی شارنکی دارشت و ناوینا نه ی شاپوور و کردی به ویلایه ت.

شاپوور له گه ل قوسته ننتین پاشای روم ناشتی کرد. قوسته ننتین نه وه که سه یه بناغه ی شاری قوسته ننتینه ی دارشت. نه م یه که م که س له پاشاکانی رومه باوه ری به مه سیحیه ت هینا.

کاتیك واده ی مه رگی قوسته ننتین نزیک بوویه وه، سه رزه مینه که ی له نیوان سی کوره که ی دابه ش کرد و کاتیك سی کوره که ی مردن، رومیه کان یه کی که له بنه ماله ی قوسته ننتین به ناوی للیانوسیان وه ک پاشای خویان هه لبرارد. نه م له سه ر ئایینی رومیه کان بوو که پیش مه سیحیه ت له نارادا بوو. پیش نه وه ی پاشایه تی بگریته ده ست، ئایینه که ی خوی ده شارده وه و به روا له ت خوی وه که سیکی مه سیحی نیشاندهدا. کاتیك پاشایه تی گرت ده ست، دینه که ی خوی ناشکرا کرد و به هه مان شیوه ی پیشوو له ناو خه لکدا بلاوی کرده وه و بره وی پیندا و فه رمانیدا دینه که یان زیندووو رابگرن و که نیسه کان ویران و قه شه و شوینکه وته مه سیحیه کان کوشتار

بكەن.

لليانوس سوپايەكى لەرۋمىيەكان و خەزەرەكانى ولاتەكەى و عەرەبەكان كۆكردهوه تا شەپى شاپوورىان پىبكات. عەرەبەكان بۇ تۆلە سەندنەوه لەشاپوور ئەم دەرفەتەيان بەهەل زانى و سەد و حەفتا ھەزار كەس لەوان پەيوەستى سوپايەكى لليانوس بوون. ئەوانى لەگەل يەكك لەبەتريقەكانى خۇى بەناوى يوسانوس لەپىشەوهى سوپايەكى جىگىر كرد.

لليانوس ھات و گەشتە سەرزەمىنى فارسەكان. كاتىك شاپوور لەفراوانى سوپاي رۆم و عەرەبەكان ئاگادار بوويەوه، ترسا و سيخوڤەكانى رەوانە كرد تا لەژمارە و چۆنىيەتى سوپايە ھەوائى بۇ بىنن. وتار و گىرپانەوهى سيخوڤەكان سەبارەت بەلليانوس و سوپايەكى جياواز بوو. شاپوور لەگەل دەستەيەك لەباوەرپىنكراوانى خۇى بەشىوہيەكى نەناسراو بەرىكەوت تا خۇى سەيرى سوپاي رۆمىيەكان بكات. كاتىك گەيشتە نزيك ئوردوگاي يوسانوسى ئالادارى لليانوس، كەسانىكى لەھاورىيانى خۇى بۇ ناو ئوردوگاگە رەوانە كرد تا لەراستىيەكان ئاگادارى بكەنەوه. رۆمىيەكان ھەستيان بەوان كرد و ھەموويانان گرت. ئەوانيان بردە لاي يوسانوس بەلام ھىچ كام لەوان يوسانوسيان لەمەبەستيان بۇ ھاتن بۇ ناو ئوردوگاگە ئاگادار نەكردهوه، جگە لەيەك كەسيان كەھەموو شتەكانى بەراستى باس كرد و شوينى شاپوورى نيشاندان. پىنى وتن تا سوپايەكى لەگەلدا رەوانە بكەن بۇ ئەوهى شاپوورىان تەسليم بكات.

يوسانوس كاتىك ئەم قسانەى بىست، يەكك لەكەسە نزيك و تايبەتەكانى خۇى بۇ لاي شاپوور رەوانە ەكرد و لەرووداوهكە ئاگادارى كردهوه. شاپوور بۇ ئوردوگاگەى خۇى گەرايەوه.

ئەو عەرەبانەى لەسوپايەكى لليانوسدا بوون، داواى مۆلەتيان لىكرد تا شەپ لەگەل شاپوور بكەن. مۆلەتى پىدان. ھىرشيان كرده سەر شاپوور و بلاوہيان بەسوپايەكى كرد و ژمارەيەكى زۇريان لەفارسەكان كوشت. شاپوور لەگەل پاشماوہى سوپايەكى ھەلات و لليانوس دەستى بەسەر شارى تىسبوندا گرت كەشوینى نيشتەجى بوونى شاپوور بوو. ھەموو سامان و خەزىنەكانى لەو شارە

کوشتار و نه‌سیر و ناوه‌کانی کویر کرده‌وه.

شاپوور، ده‌سته‌یه‌ک له‌مناله‌کانی ته‌غله‌بی له‌دارینی به‌حره‌ین که‌پینی ده‌لین هیج، نیشته‌جی کرد. مناله‌کانی عه‌بدقه‌یس و ده‌سته‌یه‌ک له‌هۆزه‌کانی ته‌میمی له‌هجر جیگه‌ کرده‌وه و مناله‌کانی به‌کر کوپی وایلی بو کرمان برد که به به‌کر نه‌بان ناویان دهرکرد. مناله‌کانی حه‌نزه‌له‌ی بو ره‌میله‌ی نه‌هواز برد و فه‌رمانیدا دروست کردنی شاریکی له‌سه‌رزه‌مینی سواددا و ناوینا گه‌وره شاپوور که‌هه‌مان نه‌نباره. له‌سه‌رزه‌مینی نه‌هواز دوو شاری دروست کرد که‌یه‌کیان ئیرانخه‌ره‌ی شاپوور، یانی شاپوور و سه‌رزه‌مینی نه‌و و به‌سریانی پیی ده‌لین که‌رخ و نه‌وی دیکه‌یان شووش بوو. نه‌م شاره‌ی له‌نزیک نه‌و قه‌لایه‌ دروست کرد که‌تابوتی دانیالی پیغه‌مبه‌ر له‌ویدا‌یه.

هه‌روه‌ها هیزشی کرده سه‌ر سه‌رزه‌مینی رۆم و نه‌سیری زۆری گرت و له‌شاری ئیرانخه‌ره‌ی شاپوور نیشته‌جی کردن. عه‌ره‌به‌کان به‌شیوه‌یه‌کی کورت به‌شووش ناویان دهبرد. فه‌رمانیدا له‌باری جه‌رمی شاریکیان دروست کرد و به‌خه‌نی شاپوور ناوی برد. نه‌و شاره‌ی کرده ویلایه‌تیک. له‌سه‌رزه‌مینی خوراسان بناغه‌ی شاریکی دارشت و ناوینا نه‌یشابوور و کردی به‌ویلایه‌ت.

شاپوور له‌گه‌ل قوسته‌نتین پاشای رۆم ناشتی کرد. قوسته‌نتین نه‌و که‌سه‌یه بناغه‌ی شاری قوسته‌نتینه‌ی دارشت. نه‌و یه‌که‌م که‌س له‌پاشاکانی رۆمه باوه‌ری به‌مه‌سیحیه‌ت هینا.

کاتی‌ک واده‌ی مه‌رگی قوسته‌نتین نزیک بوویه‌وه، سه‌رزه‌مینه‌که‌ی له‌نیوان سی کوره‌که‌ی دابه‌ش کرد و کاتی‌ک سی کوره‌که‌ی مردن، رۆمیه‌کان یه‌کی‌ک له‌بنه‌مانه‌ی قوسته‌نتین به‌ناوی للیانوسیان وه‌ک پاشای خویان هه‌لبژارد. نه‌و له‌سه‌ر ئایینی رۆمیه‌کان بوو که‌پیش مه‌سیحیه‌ت له‌نارادا بوو. پیش نه‌وه‌ی پاشایه‌تی بگریته ده‌ست، ئایینه‌که‌ی خۆی ده‌شارده‌وه و به‌رواله‌ت خۆی وه‌ک که‌سیکی مه‌سیحی نیشاندهدا. کاتی‌ک پاشایه‌تی گرته‌ده‌ست، دینه‌که‌ی خۆی ناشکرا کرد و به‌هه‌مان شیوه‌ی پیشوو له‌ناو خه‌لکدا بلاوی کرده‌وه و بره‌وی پیندا و فه‌رمانیدا دینه‌که‌یان زیندووو رابگرن و که‌نیه‌سه‌کان ویران و قه‌شه و شوینکه‌وته مه‌سیحیه‌کان کوشتار

كەوتە دەست لىيانوس.

شاپوور نامەى بۇ سوپايىيەكانى خۇى لەھەموو ناوچەكان نارد و ناگادارى كوردنەو كەچ بەلەيەكيان لەلليانوس و عەرەبەكان بەسەردا ھاتووە. فەرمانى بەسەركرەدى سوپاكاندا ھاورى لەگەل سوپايىيەكان بەمەبەستى شەر كردن بەرىكەون. زۆرى نەخاياند لەھەموو ناوچەكانەو سوپاكان گەيشتن. شاپوور بەرىكەوت و شەرى لەگەل لىيانوس كرد. شارى تىسبونى وەرگرتەو و لىيانوس لەگەل سوپاكەى خۇى لەشارى بىھ نەردەشیر دابەزى. نىژدراوان لەنيوان شاپوور و لىيانوس ھاتوچۆيان دەكرد. رۆژىك كەللىيانوس لەشۆينەكەى خۇى دانىشتبوو، تىرىكى نەزانراو بەردلى كەوت و مرد. سوپاكەى لەم رووداوە ترسان و لەپىشپەوى لەديارى فارسەكان بى ھىوا بوون. سالار و پاشايان نەبوو. داوايان لەيوسانوس كرد پاشايەتى لەنەستۆ بگريت بەلام رازى نەبوو. پىداگريان كرد. يوسانوس وتى باوہرى بەنايىنى مەسىحى ھەيە و نايىتە پاشاى كەسانىك كەباوہريان بەنايىنەكەى نەبىت. رۆمىيەكانىش دىنى خۇيان ناشكرا كرد و وتيان لەترسى لىيانوس دىنى خۇيان دەشاردەو. خواستى يوسانوس و خەلكانى رۆم وەك يەك و ئەريان وەك پاشا ھەلبژارد و نايىنەكەى خۇيان ناشكرا كرد.

كاتىك شاپوور لەمەرگى لىيانوس ناگادار بوويەو، كەسى بۇ لای سەركرەكانى رۆم رەوانە كرد و وتى: خواوەند ئىوہى بەزاند و سەرکەوتنى بەئىمە بەخشی چوونكە ستمەتان لەئىمە كرد و ھىرشتان كرده سەر سەرزەمىنەكەمان. ھىوادرام لىزە، لەبرسانا لەناو بچن و پىويستمان بەشەر كردن لەگەل ئىوہ نەبىت. ئەگەر كەسىكتان وەك سالارى خۇتان دەستنىشان كردووە، ئەو بۇ لای ئىمە رەوان بكن.

يوسانوس مەبەستى ئەوہى كرد بپرواتە لای شاپوور بەلام ھىچ كام لەسەر كردهكانى سوپا رازى نەبوون. يوسانوس گرنكى بەبىرواي ئەوان نەدا و لەگەل ھەشتا كەس لەگەوہرەكانى سوپا بۇ لای شاپوور بەرىكەوت. تاجى لەسەردا بوو. شاپوور لەھاتنى ئەو ناگادار بوويەو وپىشوازى لىكرد. رىزيان لەيەك گرت و شاپوور بۇ رىزگرتن لەكارەكەى، ئەوى لەنامىز گرت. ئەو رۆژە لەگەل ئەو نانى

خوارد.

دوای ئەوە شاپوور کەسی بۆ لای سەرکرده و گه‌وره‌ی خه‌لکانی رۆم ره‌وانه کرد و وتی ئەگەر جگه له‌یوسانوس کەسیکی دیکه وه‌ک پاشای خۆیان هه‌لبژێن، له‌سه‌رزهمینی فارسه‌کان له‌ناو ده‌چن. پاشایه‌تی یوسانوس ئەوان له‌به‌لای و به‌دبه‌ختیه‌کان رزگار ده‌کات. به‌م پێیه‌ پاشایه‌تی بۆ یوسانس سه‌قامگیر بوو.

شاپوور وتی رۆمیه‌کان هێرشیان کردۆته‌ سه‌رسه‌رزهمینی ئیمه‌ و ژماره‌یه‌کی زۆر له‌خه‌لکانیان کوشتوو و دار و دارخورماکانی سه‌رزهمینی سوادیان بپروه‌ته‌وه و ئاوهدانییه‌کانیان وێران کردوو. پنیویسته‌ به‌های ئەم وێرانی و کوشتاره‌ بده‌ن یا له‌جیاتى ئەوه، نه‌سیین به‌ئیمه‌بسیپێرن چونکه ئەم ویلايه‌ته له‌سنووری فارسه‌کاندا بووه و رۆمیه‌کان ده‌ستیان به‌سه‌ردا گرتوو.

یوسانوس و سەرکرده‌کانی هاورێی، به‌داواکارییه‌که‌ی رازی بوون و نه‌سیییان به‌شاپووردا. خه‌لک ناگادار بوونه‌وه و له‌پاشایه‌تی پاشایه‌ک که‌دینه‌که‌ی جیاواز بوو، ترسان و به‌ره‌و شاره‌کانی رۆم کۆچیان کرد. شاپوور ناگادار بوویه‌وه و داونزه‌ هه‌زار بنه‌مانه‌ی له‌خه‌لکانی ئیسته‌خر و ئیسه‌فه‌هان و ویلايه‌ته‌کانی دیکه‌وه هینا و له‌و شارهدا نیشته‌جینی کردن.

یوسانوس له‌گه‌ل سوپاکه‌ی بۆ رۆم گه‌رایه‌وه و بۆ ماوه‌یه‌ک پاشایه‌تی کرد و مرد.

شاپوور ده‌سته‌یه‌کی فراوانی له‌عه‌ره‌به‌کان کوشتار کرد. شانی سەرکرده‌کانی عه‌ره‌بی ده‌ره‌ینا و له‌به‌ر ئەمه‌ ئه‌ویان به‌ ذوالاکتاف ناو برد (ئه‌کتاف کۆی کتف ه و کتف له‌زمانی عه‌ره‌بی به‌مانای شانه‌)).

ده‌سته‌یه‌ک له‌شوینکه‌وته‌کانی هه‌وال و توویانه: شاپوور دوای ئەوه ژماره‌یه‌کی فراوانی له‌عه‌ره‌به‌کان کوشت و له‌سنووری ده‌سه‌لاتی فارسه‌کان و به‌حه‌رین و یه‌مامه ئەوانی ده‌رپه‌راند. پ‌ۆشته‌ شام و له‌سنووره‌کانی رۆم نزیک که‌وته‌وه. به‌هاوه‌لانی خۆی وت مه‌به‌ستی ئەوه‌ی کردوو به‌رواته‌ ناو رۆم و له‌نه‌ینیه‌کانیان ناگادار ببیته‌وه و هه‌والی شاره‌کان و ژماره‌ی سوپاکانی ئەوان بزانی. ر‌ۆشته‌ رۆم و بۆ ماوه‌یه‌ک له‌وی گه‌را و له‌بارود‌ۆخ ناگادار بوویه‌وه و زانی قه‌یسه‌ر ناهه‌نگیکی ساز

کردوو و بەهەموو خەلکانی وتوو لەسەر سفەرەکی نامادە بێن. شاپوور وەک کەسیکی خوازیار پۆشت و لەناهەنگە بەشداری کرد تا قەیسەر و چۆنییەتی سفەرەکی ئەو ببینیت. ئەویان ناسیەو و گرتیان. قەیسەر فەرمانیدا و ئەویان کردە ناو پینستی مانگایەک. دواتر لەگەڵ سوپاکەیی خۆی بەرەو سەرزەمینێ فارسەکان بەریکەوت و شاپووری بەو شێوەیە لەگەڵ خۆیدا برد. ژمارەیکەیی زۆری لەخەلکان کوشت و شار و گوندەکانی وێران و خاپوور کرد. دار و دارخورماکانی بێی تا گەیشتە شاری جوندیشاپوور. خەلکەکی لەپشت دیواری شارەکی خۆیان حەشاردا. قەیسەر بەردەهاویژەکانی دانا و بەشێک لەشارەکی وێران کرد.

شەویک پاسەوانە رۆمیەکانی شاپوور ناگا مانەو و دەستەیک لەئەسیرەکانی ئەهواز لای ئەو بوون. پێی وتن تا لەمەشکە رۆنەکانی زەیتون بکەن بەسەر پینستەکیدا. ئەو کارەیان کرد و پینستەکی نەرم و شاپوور لەناوی هاتەدەر. رۆشت تا گەیشتە دەروازەیی شارەکی و ناوی خۆی بەپاسەوانەکان وت.

کاتیکی پۆشتە ناو شارەکی، خەلک لەبوونی ئەویان هەستیان بەخۆشحالی و سپاسی خویان کرد و لەخواوەند پارانەو بەشێوەیک سوپاکەیی قەیسەر لەدەنگە دەنگی خەلکی شارەکی لەخەو هەستان. شاپوور خەلکی شارەکی کۆکردەو و نامادەیی کردن. بەرەبەیان هێرشی کردە سەر رۆمیەکان و ئەوانی کوشتار کرد. قەیسەری ئەسیر و دەستی بەسەر سامان و ژنەکانی ئەودا گرت.

بەبەندیکی ناسنێن قەیسەری بەستەو و بۆ ئاوەدان کردنەووی وێرانییەکان کاری لیکیشایەو و بەوتەیک فەرمانی پێدا لەسەرزەمینێ رۆم خۆل بۆ مەداین بینیت تا وێرانییەکان ئاوەدان بکاتەو و لەجیاتی دارخوارما پراوەکان داری زەیتون بپوینیت. ئەوسا پارژنەیی ئەوی بێی و بەسواری کەر بۆ رۆمی رەوانە کرد و وتی: سزای دەستدرێژییەکی تۆ ئەمەیکە.

دوای ئەو شاپوور بۆ ماوەیک لەسەرزەمینەکی خۆی مایەو و ئەوسا بۆ شەر لەگەڵ رۆمیەکان بەریکەوت. ژمارەیکەیی زۆری لەوان کوشت و خەلکانیکی زۆری بەئەسیری گرت. لەناوچەیی شووش بناغەیی شاریکی دارپشت و بەئێرانشار ناوی برد. ئەسیرەکانی لەو شارەدا نیشتەجێ کرد. دوای ئەو دەستی بەساماندان

وریکخستنی کاری عه ره به کان کرد. دهسته یه که له هۆزه کانی ته غلب و عه بده قه یس و به کر کوپی وایل له کرمان و توج و نه هواز نیشته جی و بناغه ی شاری نهیشا بووری له گه ل شاره کانی دیکه له سند و سیستان دارشت. پزیشکیکی له هینده وه هینا و له که رخی شووش نیشته جینی کرد. کاتی که مرد، خه لکانی شووش بوونه میراتگه ری پیشه ی پزیشکی نهو. له بهر نه مه نهو ناوچه یه له هه موو عه جه مه کان زیاتر شاره زای نهینیه کانی پزیشکین.

شاپوور نه رده شیری برای وه که جیگری خو ی دهستینشان کرد. ماوه ی پاشایه تی شاپوور هفتا و دوو سالی خایاند.

له روژگاری شاپوور، نه مرو نه لقه یس کاربه دهستی نهو له ناوچه ی موزیر و ره بیعه مرد. شاپوور کوپه که ی نهو عه مرو کوپی نه مرو نه لقه یسی له جیگه ی نهودانا که له پاشماوه ی دهورانی پاشایه تی شاپوور و هه موو روژگاری پاشایه تی براهه ی نه رده شیر کوپی هورموز و به شینک له روژگاری شاپوور فه رمانه وایی نهو ناوچانه ی ده کرد. بهوته ی کوپی که لبی، هه موو دهورانی پاشایه تی نهو له سه ر عه ره به کان سی سالی خایاند.

دوای شاپووری شانکونه که ر

نه رده شیر له سه ر ته ختی پاشایه تی دانیشت

نهو کوپی هورموز کوپی نیرسی کوپی به هرام کوپی به هرام کوپی هورموز کوپی شاپوور کوپی نه رده شیر کوپی بابه که.

کاتی که له سه ر ته ختی پاشایه تی دانیشت، گه وره کانی خه لکی کوکرده وه. کاتی که کو بوونه وه، هیوای ته مه ندریزیان بو خواست و ریزیان له شاپووری برای گرت. به شینوه یه کی په سه ند وه لأمیان دایه وه و سپاس کردنی خه لکانی له براهه ی په سه ند کرد.

کاتی که پاشایه تی سه قامگیر بوو، خو ی به گه وره و سه رکرده کانه وه سه رقال کرد و دهسته یه کی زوری له وان کوشت.

دوای شاپوور کوره‌کهی شاپوور له‌سهر ته‌خت دانیشته

ئهو کوپی شاپووری شانکونکه‌ر کوپی هورموز کوپی نیرسیه. خه‌لکان شادمان بوون له‌وهی پاشایه‌تی باوکی بو گه‌راوه‌ته‌وه. نامه‌ی بو کاربه‌دهستانی خو‌ی نووسی تا به‌شینه‌یه‌کی په‌سه‌ندکراو له‌گه‌ل ژیر ده‌سته‌کان هه‌لس و کهوت بکه‌ن. فه‌رمانی به‌ده‌بیر و وه‌زیر و کهسانی ده‌وربه‌ری خویدا و وتاریکی پاراوی بو خویندنه‌وه. له‌گه‌ل مسکینه‌کان و خه‌لکان به‌گشتی به‌شینه‌یه‌کی دادپه‌روه‌رانه هه‌لس و کهوتی ده‌کرد چونکه هه‌ستی به‌گویرایه‌لی و ملکه‌چی ئه‌وان کردبوو. مامی له‌سهر کار لایه‌راوی یانی نه‌رده‌شیر، فه‌رمانه‌کانی ئه‌وی جینه‌جی ده‌کرد. سه‌ران و گه‌ره‌ی بنه‌ماله‌کان، ته‌ناق خیه‌ته‌که‌ی ئه‌ویان بری. خیه‌ته‌که‌ی به‌سه‌ردا کهوت و مرد. ماوه‌ی پاشایه‌تی ئه‌و پینج سالی خایاند.

دوای ئه‌و به‌ه‌رامی برای پاشایه‌تی گرت‌ه‌ده‌ست

به‌ه‌رام کوپی شاپووری شانکونکه‌ره و نازناوه‌کی کرمانشا. له‌به‌ر ئه‌وه‌ی باوکی له‌سه‌رده‌می پاشایه‌تی خو‌ی ئه‌وی کردبووه فه‌رمانه‌وا‌ی ویلایه‌تی کرمان. ئه‌و نامه‌ی بو سه‌رکرده‌کانی سوپا نووسی و بو ملکه‌چی و گویرایه‌لی و خیره‌خوازی و چاکه‌خوازی بو پاشا هانیدان. له‌کرمان بناغه‌ی شاریکی دارپشت. له‌گه‌ل ژیر ده‌سته‌کان به‌شینه‌یه‌کی دادپه‌روه‌رانه هه‌لس و کهوتی ده‌کرد. بو یانزه سال پاشایه‌تی کرد. ده‌سته‌یه‌ک له‌شه‌رکه‌ران دژی ئه‌و شو‌پشیان کرد. یه‌کیان تیری بو هاویشته و کوشتی.

دوای ئەو يەزدگىردى خراپەكار پاشايەتى گرتە دەست

ئەو كۆپى بەھرامى ناسراو بەكرمانشا كۆپى شاپوورى شانكوكەرە. بەوتەى دەستەيەك لەرەچەلەك ناسە فارسەكان يەزدگىردى خراپەكار براى بەھرامى كرمانشا بوو نەك كۆپى ئەو. ھوشامى كەلبى لەو كەسانەيە ناماژەيان بەم بابەتە داوہ و پرەچەلەكى ئەو بەمشيوەيە باس دەكەن.

وہك دەئىن يەزدگىرد پياويكى توورپە و بى بەزەيى بوو. ئىراد و كىشەى فراوانى تيا دەبينرا. گەورەترىن ئىرادى ئەمە بوو: فىزى ھۆشيارى و ئەدەب و شىوازە جۆراو جۆرەكانى زانست و لەناو زانستەكاندا كەسيكى پىسپۆر بوو. ئەوہى نەدەبوا بەكارى دەبرد و بەردەوام ئارەزووى بۆ ئەنجامى ئەو كارانە دەكرد كەزىانيان لىدەكەوتەوہ. ھەموو زانايى خۆى بۆ ئاژاوەنانەوہ و فرت و فىل بەكار دەبرد. تامەرزۆى شەپ بوو و جياواز لەمانە كەسيكى توورپە و توند و تىژ بوو. ھەلەيەكى بچوك لەبەر چاوى ئەو گەورە و كەمترىن تاوانى بەكارىكى مەترسىدار لەقەلەم دەدا. ھىچ كەس تەنانەت كەسە نزيكەكانى بويزى ئەوہيان نەبوو سەبارەت بەكەسيك تەكاكارى بەكن. گومانى لەھەموو كەسيك دەكرد و كەسى بەئەمىنى خۆى نەدەزانى و پاداشتى بەكەس نەدەبەخشى. ئەگەر كەسيكى ريسوا و پەستيان دەھىنا، رىزى لىدەگرت و ئەگەر كەسيك سەبارەت بەيەكيتەر قسەى لەگەل دەكرد، دەپىرسى: بۆ ئەم قسانەت چەندەت وەرگرتووە و كرىكەى تۆ چەندە؟ كەس جگە لەنيردراوى پاشاكان نەيدەتوانى لەگەل ئەو قسە بكات. ژىردەستەكان بەپىنى داب و نەريت و رى و رەسمەكان لەزبانەكانى ئەو بەدوور بوون بەلام بۆ لەناو بردنى ھاودەستە و ھاوپا.

بپراى وابوو ھەركەس ھەلەيەك بكات، بەئەندازەيەك سزاي دەدرىت كە لەماوہى سىيسەد سائدا ئەشكەنجەى لەو چەشنە ئەگەرى نەبىت.

سزاکانى فراوان و بەرادەيەك دژوار بوون كەخراپتر لەوہ گومان ناكرىت. ئەگەر ئاگادار دەبوويەوہ يەككە لەكەسە نزيكەكانى پەيوەندى لەگەل يەككە لەھاوکارانى

هەيە، ئەوى لەسەر كار لادەبرد.

لەسەرەتادا نېرسى كرده وەزىر كەبىرمەندى رۆژگار و لەئەدەب و زانست سەرەوى ھەموو خەلكان بوو. ئەويان بەمېھر نېرسى و مېھر نېرسە ناو بردوو. نازناوھەكەى ھەزار بەندەيە. ژێردەستەكان ھيوانار بوون يەزدگێرد دەستبەردارى كارە خراپەكانى بېيىت و يانېرسى ئەو لەكارەكانى پەشيمان بكا تەو. كاتىك پاشايەتى بۇ ئەو سەقامگير بوو، نېھانە و سەركۆنەى گەرەكانى كرد و نازارى بەكەسانى لاواز گەياند. خوێنى زۆرى پشت و بەرانەيەك ستمى لەخەلكان كرد كەژێردەستەكان تا ئەو رۆژگارە ھاوشىوھيان نەبىنيبوو.

كاتىك سەركردە و گەرەكان بىنيان ستمى ئەو بەردەوام فراواتر و زياتر دەبىت، كۆبوونەو و لەستەمەكانى ئەو لای خواوھند سكالايان كرد. پارانەو و گريان تا زووتر لەدەستى ئەو رۆگاريان بىت.

دەلێن: لەگورگان بوو. لەناو كۆشكەكەى دانىشتبوو، ئەسپىك ھات. يەزدگێرد تا ئەو كاتە ھاوشىوھى ئەوى نەبىنيبوو. خەلكانىش بەھەمان شىوھ سەريان سوپما چوونكە تا ئەو رۆژگارە ئەسپى لەو چەشنەيان نەبىنيبوو. يەزدگێرديان ئاگادار كردهو و فەرمانيدا ئەسپەكەى بۇ زىن و لغاو بگەن. كەس نەيتوانى ئەم كارە بكات. پىيان وت ئەسپەكە سەركىشە. يەزدگێرد پۆشتە لای ئەسپەكە و بەدەستى خۆى لغاوى كرد. زىنى خستە سەر پىشتى ئەسپەكە و توندى كرد. ئەسپەكە تەكانى نەخوارد. كاتىك كلكى بەرز كردهو بۇ ئەوھى دواوھى زىنەكە توند بكات، ئەسپەكە پىشتى تىكرد و لەقەيەكى لەسەر دلېدا كەدەستبەجى مرد و چيتر كەس ئەسپەكەى نەبىنى.

دەلێن: ئەسپەكە بەخىرايى پۆشت و كەس نەيتوانى بىگرنىت و ھىچ كەس ھۆكارەكەى نەزانى. ژێردەستەكان و خەلكان بەگىشتى رۆگاريان بوو و وتیان: ئەمە بەخشش و بەزەيى خواوھند بوو.

ماوھى پاشايەتى يەزدگێرد بەوتەى دەستەيەك بىست و دوو سال و پىنج مانگ و شانزە رۆژ درىژەى كىشا و بەوتەيەك يانزە سال و پىنج مانگ و ھەژدە رۆژ. كاتىك ەمرۆ كوپى ئەمرۆ ئەلقەيس مرد، بەوتەى ھوشام، شاپوور كاروبارى

به دهستی نهوس کوپی قهلام سپارد.

دهلئیت: نهو لهعه مالیه و لهمناله کانی عه مرؤ کوپی عملیقه. جه حجه با کوپی عه تیک دژی نهو راپه پری و خوینی پشت. ماوهی فرمانزه وایه تی نهو پینچ سالی خایاند. مهرگی نهو لهدهورانی بههرام کوپی شاپووری شانکوکر بوو.

دوای نهو نه مرؤ نهلقه ییس کوپی عه مرؤ جلهوی کاروباره کانی گرته دهست و بو ماوهی بیست و پینچ سال فرمانزه وایه تی کرد. له روزگاری یه زدگیردی خراپه کار مرد و یه زدگیرد جلهوی کاروباره کانی به نه عمان کوپی نه مرؤ نهلقه ییس کوپی عه مرؤ سپارد. دایکی نه عمان شه قیقه کچی باوکی ره بیعه کوپی زوهل کوپی شه بیان بوو.

نه عمان سوارچاکی شهری حه لیمه و خاوهنی خوه رنه ق بوو. خوره نه قی له بهر نهوه دروست کرد چونکه یه زدگیردی خراپه کار کوپی بههرامی کرمانشا کوپی شاپووری شانکونکر، مناله کانی بهزیندووی نه ده مانه وه. فرمانیدا تا به دوای شوینیکی پاک و خوین و دور له نه خوشیدا بگه رین. دهره وهی حیره یان نیشاندا. بههرامی گوری به نه عمان سپارد و فرمانی دروست کردنی خوه رنه قی پیدا تا بههرامی گور لهو کوشکه دا نیشته جی بکات و له ناو سارا کانی عه ره بدا بیگه رینیت.

نهو کهسه ی خوه رنه قی دروست کرد، پیاویک بوو به ناوی سنمار. کاتیک له بینا کردنی کوشکه که ته او بوو، سهریان له جوانی و رازاوهی کوشکه که سوپما، وتی: نه گهر ده مزانی کرینکه م ده دن و پاداشتیکی شیاوم پیده به خشن، بینایه که م دروست ده کرد تا له گه ل هه تا ودا بسوپرته وه.

نه عمان وتی: ده توانی باشتر له مه دروست بکهیت و نه تکرده؟

دواتر فرمانیدا و نهویان له بهرزایی کوشکه که وه فرندایه خوار.

باوکی ته محانی قینی له مباره وه دهلئیت:

سویند به خوا و بهلات و عوزا

پاداشتی سنماریان پیبه خشی.

سهلیت کوپی سهعد دهلئیت:

کوړه کانی باوکی غه یلان له بهر اهر پیری

و چاگهكاری نهو

پاداشتی سنماریان پیندا.

یهزید کوپری نهیاسی نههشلی دهلینت:

خیرا کرداری خراپهکار

پاداشتی سنمار بدات و بهتهواوی بیدات.

عبدالوعوزا کوپری نهمرۆ نهلقهیس کهلبیش له مباره وه هۆنراوه یهکی ههیه.

داستانه که بهمشیهیه: نهو چهندنه نهسپی بهحارس کوپری ماریه ی غهسانی

پیشکesh کرد. پۆشته لای نهو و نهسپهکانی پهسهند کرد. ئارهزوومهندی

عبدالوعوزا و قسه کردن لهگهل نهو بوو. پاشا کوپریکی بۆ هاته دنیا که لهناو

منالهکانی همیم کوپری عهوف لهتیره ی منالهکانی عهبدوود لههۆزی کهلب لهرمزاع

بوو. ماریک نهوی گهست و پاشا گومانی کرد نهویان کوشتوه و بهعبدالوعوزای

وت: نهم خهلکانه بیئهره لای من.

عبدالوعوزا وتی: نهوان خهلکانیکی نازادهن و من بهرهچهلک و نهژاد گهرهتر

لهوان نیم.

حارس وتی: یا بیانیهنه یا فلانه و فیساره کار دهکهم.

عبدالوعوزا وتی: بهبهخششهکانی تۆ هیوادار بووم بهلام سزاکانی تۆ بوونه

لهمپهر. دوو کوپرهکهی خوئی شهراحیل و عهبدولحارسی بانگ کرد و بهواندا

هۆنراوه یهکی بۆ خهلکهکهی رهوانه کرد بهم ناوهروکه:

پاداشتی سنمار بهمن دهوات

خواوهند سزای خراپه ی بداتهوه

سنمار هیچ گوناخیکی نهبوو

جگه لهوهی لهماوهی بیست ساندا نهو کۆشکهی تهواو کرد

خشت و چیمهنتۆی گرتوه

کاتیك بیناکه بهرز بوویهوه

هاوشیهوی کیویکی سهربلند

سنمار چاوهروانی پاداشت و بهخششهکانی دهکرد

وتی: ئەم ناجوامیزه له بهرزایی کۆشکه که فریبدهنه خوار
 به راستی ئەمه له هه موو سه رسوهرینه ره کان سه رسوهرینه تر بوو.
 منیش لای بنه ماله ی جه فنه هیچ گونا حیکم نه بوو
 ئەو دژی که لب سویندی خوارد
 که به سوپایه ک هیرش ده کاته سه سه رزه مینه که یان
 زیانت دور بیت و لهوته ی شیتانه و به په له که ی خۆت پاشگه ز به ره وه
 چوونکه رووبه رووی کوپی جه فنه
 پیاوانیک وه ستاون که سته م له خه لکان دور ده خه نه وه.

هوشام ده لیت: نه عمان چهن دین جار شه ری له گه ل شامیه کان کرد و چهن دین
 زیان و به لای به سه ر خه لکه که یدا هینا. ئەسیر وتا لانییه کانی کۆکرده وه و له هه موو
 پاشاکان به رابه ر به دوژمن سه ختگیرتر بوو. زیاتر له هه موویان شوین دوژمنه کانی
 ده که وت. پاشای فارسه کان دوو ده سته ی کردبووه هاوړیی ئەو. به یه کیان ده وت
 دووسه ر و له خه لکانی ته نوخ بوون و به ده سته که ی دیکه یان ده وت شه هبا و
 له خه لکانی فارس بوون. ئەم دوو ده سته یان به دوو هۆزیش ناو بردووه. نه عمان
 به هاوکاری ئەوان هیرش ده کرده سه ر شام و هۆزه کانی عه رب که له سنوره کانی
 خۆیه وه نزیک نه بوون.

ده لیت: رۆژیک به هاری نه عمان له کۆرێک دانیشتیبوو. له ویوه نه جه ف و
 بیستانه کان و باخه کانی دارخورما و رووباره کانی له لای رۆژئاوا دابنن که له لای
 رۆژه لآت و له ناوه راستی شاری نه جه فدا بوو. شه یدای جوانی و پاکی رووباره کان
 بوو. به وه زیر و هاوده مه که ی خۆی وت:

هیچ کات دیمه نیکه ی له مشیوه ت بینیه؟

وتی: ئەگه ر خاوه ن په یمان ده بوویت.

وتی: خاوه ن په یمان چییه؟

وتی: ئەوه ی له و دنیا و لای خاوه نده.

وتی: چۆن ده توانم به ده سته ی بینم؟

وه لأمی دایه وه: به خۆ دور خسته نه وه له دنیا و په ره ستینی خاوه ند و داوا

کردنی ئەوەی لای ئەو.

هەمان شەو نەعمان دەستی لەپاشایەتی هەلگرت. جل و بەرگیکی شەڕۆلە
لەبەر کرد و شەوانە هەلات. کەس نەیزانی. بەرەبەیان خەنک بێ ناگا لەبەر
دەرگاکی ئەو کۆبوونەو بەلام ھاوشیوەی رۆژەکانی پێشوو دەرگاکی کراوە نەبوو.
و کاتیکی بۆ ماویەکی زۆر چاوەڕوان بوون، بەدوایدا گەران بەلام نەیاندۆزییەو.
عویدی کوپی زەیدی عیبادی لەمبارو دەلیت:

بیر لەخواوەندی خوهرنەق بکەرەو

کە رۆژیک لەسەرەو دانیشتبوو

بۆ رینۆنیکیران نیشانەکان فراوان.

لەحالی خۆی و پاشایەتیەکی

و دەریا و کۆشکی سەدیر

دەخۆش بوو

دلی کەوتە تەپەتەپ و وتی:

ئەو ژیانە بەمەرگ کۆتایی بیست، خۆش نییە.

چونکە دواي سەرکەوتن و پاشایەتی

دەپۆنە ناو گۆر

ھاوشیوەی گەلا و شەکان

کە بای سەبا و دەبوور گالتهیان پێدەکن.

پاشایەتی نەعمان تا ئەو کاتی پاشایەتی بەجێهێشت، بیست و نۆ سال

دریژە کیشا.

کوپی کەلبی دەلیت: پانزە سالی لەرۆژگاری یەزدگێرد، چوار سالی لەرۆژگاری

بەهرامی گۆر کوپی یەزدگێردا بوو. بەلام شارەزایانی میژووی فارس بەو شیوە

باسی دەکن کە نامارەمان پێدا.

دوای یهزدگیرد بههرامی گوپی گوپی پاشایهتی گرتهدست

ئو گوپی یهزدگیردی توپه، گوپی بههرامی کرمانشا گوپی شاپووری شانکونکهره.

دهلین: له‌دایک بوونی ئو له‌هورموزد رۆژی فهرومردین مانگ، همت کاژیر دوای هه‌لاتنی هه‌تاو بوو. باوکی له‌کاتی له‌دایک بوونی ئو نه‌ستیره ناسه‌کانی بانگ کرد و فه‌رمانیدا به‌خت و شانسی کوپه‌که‌ی دیاری بکن و له‌چاره‌نوسی ئو ناگاداری بکهنه‌وه.

نه‌ستیره ناسه‌کان پله‌ی هه‌تاویان وه‌رگرت و شانسی ئویان بینی و به‌یه‌زدگیردیان وت: خواوه‌ند پاشایه‌تی باوکی به‌به‌هرام ده‌به‌خشیت، له‌ره‌زاع نیشته‌جی ده‌بیئت له‌کاتی‌دا فه‌رسه‌کان له‌وی نین. باشتره له‌ده‌روه‌ی سه‌رزه‌مینی خۆی په‌روه‌ده بکریت. یه‌زدگیرد ییری کرده‌وه ره‌زاع و په‌روه‌ده کردنی ئو به‌عه‌ره‌به‌کان یا رۆمییه‌کانی ده‌ریاره‌که‌ی خۆی بسپی‌ریت. نه‌عمان گوپی مونزه‌ری بان کرد و ئه‌وی کرده سه‌ره‌ره‌ستی به‌هرام. ریزی لیگرت و ئه‌وی کرده پاشای عه‌ره‌به‌کان و دوو پله‌ی به‌ری پیبه‌خشی یه‌کیان: رام نه‌بزود و یه‌زدجی‌رد، وتیان یانی: ره‌زامه‌ندی یه‌زدجی‌ردی زیاد کرد. ئه‌وی دیکه‌یان به‌((مه‌شت)) ناو برد یانی: باشترین هه‌لبێژ‌دراو.

فه‌رمانیدا به‌ئهن‌دازه‌ی پیگه و له‌پینشی ئو کالاً و پینشکه‌ی پینبه‌خشن. هه‌روه‌ها فه‌رمانی پیندا به‌هرام بۆ سه‌رزه‌مینی عه‌ره‌به‌کان بیات.

مونزه‌ر ئه‌وی بۆ شوینی نیشته‌جی بوونی خۆی برد و بۆ په‌روه‌ده کردنی ئو سی ژنی نه‌نجام جوان و وشیار و په‌روه‌ده کراوی گه‌وره‌کانی هه‌لبێژ‌ارد تا شیرێ پینده‌ن. دوانیان عه‌ره‌ب بوون و یه‌کیان عه‌جه‌م. فه‌رمانیدا راخه‌ر و جل و به‌رگ و هه‌موو که‌ره‌سته پینو‌سته‌کانیان پینده‌ن. بۆ ماوه‌ی سی سال به‌نۆزه شیریان پیندا و له‌چواره‌م سال له‌مه‌مکیان برییه‌وه.

دوای ئه‌وه‌ی به‌هرام سه‌له‌کانی ته‌مه‌نی گه‌یشه‌ پینچ، به‌مونزه‌ری وت: مامۆستایه‌کی شه‌ره‌زا بینه‌ تا ئه‌ده‌ب و سوارکاری و تیر هاو‌یشتم فی‌ر بکات.

مونزه‌ر وتی: هیشتا منالیت و کاتی ئەم کارانه نییه، نیستا وهک منالانی دیکه سەرقالی کاری خۆت به تا بگه‌یته ئەو ته‌مەنی شیوا بیت بۆ ئەوهی ئەدهب فیر بییت. ئەوسا مامۆستا ده‌هینم تا وهک پیویست بییت، فیرکاری تۆ بگریته ئەستۆ.

به‌ه‌رام وتی: من کهم ته‌مەنم به‌لام ئاوژیکی وشیارم هه‌یه و تۆ پیریت به‌لام ئاوژیکی ئەوتۆت نییه مه‌گەر نازانی هەر شتیکی له‌پیشه‌وه مه‌به‌ستی به‌ده‌ست هینانی بکه‌ن، له‌کاتی خۆیدا ده‌ستیان ده‌که‌وینت و هەر شتیکی له‌کاتی خۆیدا مه‌به‌ستی به‌ده‌ست هینانی نه‌که‌ن، هه‌یج کات ده‌ستیان ناکه‌وینت. من شازاهم و به‌فرمانی خواوه‌ند پاشایه‌تی ده‌گرمه‌ده‌ست. شاکان پیویسته بۆ به‌ده‌ست هینانی زانست هه‌ول بده‌ن تا ببیته هۆکاری رازاندنه‌وه و به‌هه‌یزی پاشایه‌تییه‌که‌یان. له‌زوو‌ترین کات ئەو مامۆستایانه‌ی داوام کرد، ناماده‌یان بکه‌.

مونزه‌ر ده‌ریاری پاشای له‌وته‌کانی به‌ه‌رام ئاگادار کرده‌وه. ده‌سته‌یه‌ک له‌یاساناسه‌ فارسه‌کان و مامۆستا‌کانی تیرهاو‌یشتن و سوارکاری خه‌ت و زانست، له‌گه‌ل چه‌ند که‌س له‌بیرمه‌ندانی فارس و رۆم و شاعیرانی عه‌ره‌ب هاتنه‌ی لای مونزه‌ر. به‌ه‌رام له‌گه‌ل ئەوان قسه‌ی و بۆ هه‌رکام له‌به‌شه‌کان کاتیکی دیاری کرد. مامۆستا‌کان له‌و کاته‌دا ده‌هاتن و له‌زانسته‌که‌ی خۆیان به‌هه‌روه‌ریان ده‌کرد.

به‌ه‌رام ئەوه‌ی ده‌یویست، فیری بوو. گوئی له‌بیرمه‌ندان گرت و ئەوه‌ی بیستی، به‌زه‌ینی سپارد. کاتیکی سه‌اله‌کانی ته‌مەنی گه‌یشته‌ دوانزه، مامۆستا‌کان و بیرمه‌ندان دانیان به‌له‌پیشی ئەودانا. به‌ه‌رام خه‌لاتی به‌مامۆستا‌کانی خۆی به‌خشی و مۆله‌تی رۆشتنی پیدان. ته‌نیا مامۆستا‌کانی تیرهاو‌یشتن و سوارکاری هه‌یشته‌وه تا به‌ته‌واوی هونه‌ری ئەوان فیر بییت.

به‌ه‌رام، نه‌عمان کو‌ری مونزه‌ری بانگ کرد و وتی عه‌ره‌به‌کان ئاگادار بکاته‌وه تا ئەسپه‌ نیرو می‌په‌سه‌نه‌کانی خۆیان بینن.

نه‌عمان عه‌ره‌به‌کانی ئاگادار کرده‌وه و کاتیکی مونزه‌ر له‌بۆچوونی به‌ه‌رام سه‌باره‌ت به‌هه‌لیژاردنی ئەسپه‌که‌ی خۆی ئاگادار بوویه‌وه، پئی وت: عه‌ره‌به‌کان بۆ غاردانی ئەسپه‌کانیان ناچار مه‌که‌، ته‌نیا پێیان بلێ ئەسپه‌کان نیشانی تۆ بده‌ن، ئەوسا ئاره‌زووی هه‌رکامیان‌ت کرد، هه‌لیژیره.

به‌ه‌رام وتی: قسه‌یه‌کی چاکت کرد به‌لام من له‌شه‌ره‌ف و بنه‌ما‌له له‌هه‌موویان

گەرەترم و پىۋىستە ئەسپەكەم لەئەسپى ھەموويان باشتىر بىت. باشى ئەسپىش تەنيا بەتاقى كىردنەو دەردەكەوئىت و ھىچ تاقىكردنەوئەيەك باشتىر لەغاردانى ئەسپەكان نىيە.

مونزەر بەقسەكەى رازى بوو. نەعمان فرمانى بەعەرەبەكاندا ئەسپەكانى خۇيان بىئىن. بەھرام و مونزەر بۇ ئامادە بوون لەكىپركىكە دانىشتن. ئەسپەكان لەدوو فەرسەخى غاردانىيان دەستپىئىكرد. ئەسپىكى سووررنگ لەپىش ھەموويانەو بوو. ئەسپەكانى دىكە لەدواو دەھاتن. دوو ئەسپ بەدواى ئەسپە سوورپەرەنگەو بوون. سى ئەسپى دىكە دوورتر و ئەسپىك نىك لەكوتايى بوو. مونزەر ئەسپە سوورپەرەنگەكەى نىشانى بەھرامدا و وتى: پىرۆزت بىت.

بەھرام فرمانىدا ئەسپەكە بگرن. رازى بوو و سپاسى مونزەرى كرد.

رۆژىك بەھرام سوار ئەسپەكە بوو. بۇ راو پۇشت. مۆتەكەيەكى بىنى و تىرى بۇ ھاويشت. شىرئىكى بىنى ھىرشى كىردبوو سەر كىرئىك و پىشتى ئەوى بەدان گرتبوو تا ھەئىدرىت. بەھرام تىرى بۇ پىشتى شىرەكە ھاويشت كە لەسكى ئەو و پىشتى كەرەكە ھاتەدەر و لەزەوى چەقى. ئەمە بەئامادە بوونى كەسانىك لەعەرەبەكان و پاسەوانەكانى بەھرام بوو. بەھرام فرمانىدا ئەم دىمەنە بكىشەنەو.

بەھرام بەمونزەرى وت: مەبەستى ئەوى ھەيە پىرواتە سەردانى باوكى. مى رىگەى گرتەبەر. يەزدگىرد خراپەكار بوو و گىرنگى بەمنالەكەى نەدا. بەھرامى بەخزمەتكاران سپارد. بەھرام بىزار بوو. براكەى قەيسر بەناوى سىيازوس لەگەل ۋەفدىك بەمەبەستى داواكردنى ئاشتى ھاتنە دەربارى يەزدگىرد. بەھرام داواى لىكرد لەگەل يەزدگىرد قسە بكات بۇ ئەوى رىگەى پىيدات بۇ لای مونزەر بگەرىتەو. يەزدگىرد مۆلەتى پىندا و بۇلای مونزەر گەرايەو. پۇشتە سەرزەمىنى عەرەبەكان و ژيانى بەخوشى و كامەرانى برە سەر.

كاتىك يەزدگىرد مرد، بەھرام ئامادە نەبوو. دەستەيەك لەگەرەكان و سەركرەكان ھاوپا بوون كەبەھۆى خراپى كىردەوكانى يەزدگىرد كەس لەبەنەمالەكەى ئەو ۋەك پاشا ھەئەبژىرن. وتیان: يەزدگىرد جگە لەبەھرام كوپى نىيە بتوانىت پاشايەتى بگىرتەدەست. بەھرام ھىچ كات وىلايەت يا كارىكى نەبوو و بەھۆيەو تاقىكرايىتەو و جىاواز لەو داب و نەرىت و رى ۋەرسىمى فارسەكان فىر نەبوو و زىاتر

له‌عمره‌به‌کانه‌وه نزیکه و خو و عاده‌تی هاوشیوهی نه‌وانه چوونکه له‌ناو نه‌وان گه‌وره بووه.

هه‌موویان کۆک بوون له‌سەر نه‌وهی ریگه نه‌دهن به‌هه‌رام پاشایه‌تی بگریته ده‌ست. پاشایه‌تیان به‌یه‌کیک له‌بنه‌ماله‌ی نه‌رده‌شیر کوپی بابک به‌خشی به‌ناوی خوسره‌و. هه‌والی مردنی یه‌زدگی‌رد و پاشایه‌تی خوسره‌و به‌به‌هه‌رام گه‌یشت. له‌و کاته‌دا له‌سارای عیراق‌دا بووه. موزهر و نه‌عمان کوپی موزهر و ده‌سته‌یه‌ک له‌گه‌وره‌کانی عه‌ره‌بی بانگ کرد و وتی: باوکم له‌گه‌ل فارسه‌کان سه‌ختگیر بووه به‌لام گومان ناکه‌م حاشا له‌به‌خششه‌کانی نه‌و بۆ عه‌ره‌به‌کان بکه‌ن. نه‌وسا له‌مردنی باوکی و نه‌وی که‌که‌سیکی دیکه‌یان وه‌ک پاشا هه‌نباردوه، ناگاداری کردنه‌وه.

موزهر وتی: مه‌ترسه و خه‌م مه‌خۆ تا ریگه چاره‌یه‌ک بدۆزینه‌وه.

موزهر ده‌هه‌زار که‌س له‌سووارکاره عه‌ره‌به‌کانی ناماده کرد و له‌گه‌ل کوپه‌که‌ی خۆی بۆ تیسبون و نه‌رده‌شیر، دوو شاری پاشایه‌تی ره‌وانه‌ی کردن و فه‌رمانی پیندا له‌نزیک نه‌و شارانه ئوردو لیبدات و پینشه‌نگه‌کان بۆ شاره‌کان ره‌وانه بکات. نه‌گه‌ر که‌سیک رووبه‌روویان بوویه‌وه، بجه‌نگیت و هیرش بکاته سه‌ر شوینی نزیکه‌کان و نه‌سیر بگریت و له‌گه‌ل نه‌وه‌یشدا ریگه‌ی خوینرشتنی لینگرت.

نه‌عمان به‌ریکه‌وت و له‌نزیک دووشاره‌که دابه‌زی. پینشه‌نگه‌کانی بۆ شاره‌کان ره‌وانه کرد و له‌شهر له‌گه‌ل فارسه‌کان خۆی به‌دوور گرت.

گه‌وره و سه‌رکرده‌کان که له‌ده‌ریاری پاشایه‌تی بوون، ((جوانی)) نامه‌داری یه‌زدگی‌ردیان بۆ لای موزهر ره‌وانه کرد و نامه‌یان بۆ نووسی و له‌کاره‌که‌ی نه‌عمان ناگاداریان کرده‌وه.

کاتیک جوانی گه‌یشته لای موزهر و نامه‌که‌ی خوینده‌وه، پینی وت: برۆ و به‌هه‌رامی پاشا ببینه. که‌سی ره‌وانه کرد و نه‌وی بۆ لای به‌هه‌رام برد. کاتیک جوانی پۆشته لای به‌هه‌رام، له‌جوانی و زانایی نه‌و سه‌رسوپه‌ما، کوپنوشی نه‌برد و به‌هه‌رام زانی کرداری نه‌و له‌سه‌رسوپه‌مانه‌وه سه‌رچاوه‌ی گرتوه. گه‌فتوگۆی له‌گه‌ل کرد و به‌لینی چاکه‌ی پیندا و نه‌وی بۆ لای موزهر ره‌وانه کرده‌وه و په‌یامی بۆ نارد تا وه‌لامی نامه‌که بداته‌وه.

موزهر به‌جوانی وت: سه‌باره‌ت به‌و نامه‌ی هینات، بیرم کرده‌وه. به‌هه‌رام، نه‌عمانی ره‌وانه کردوه چوونکه خواوه‌ند دوا‌ی باوکی پاشایه‌تی به‌و به‌خشیوه و نه‌وی به‌نیوه

بەخشییو.

کاتیك جوانی وتەکانی موزەری بیست و شکۆ و مەزنی بەهرامی بیرکەوتەوه، بیری کەوتەوه کەمەموو ئەو کەسانەى بۆ وەرگرتنەوهى پاشایەتى لەبەهرام ھاوړا بوون، گرفتاری دوزمى بوون. بە موزەرى وت: من وەلامەکە نابەمەوه، بەلام ئەگەر دەتەویت بړۆ نشینگەى پاشایەتى تا سەران و سەرکردهکان و گەورەى بنەمالەکان لەدەروى تۆ کۆبینهوه و راویژت لەگەل بکەن. بەشێوهیەکی پەسند کراو قەسیان لەگەل بکە و دانیابە دژایەتى تۆ ناکەن.

موزەر جوانی رەوانە کرد و خۆی نامادە بوو. رۆژیک دواى پڤوشتنى جوانى ھاوړى لەگەل بەهرام لەگەل سى هەزار کەس لەسوارکارانى عەرەب بەرەو دوو شارى پاشایەتى کەوتەرى. کاتیك گەيشت، فەرمانیدا و خەلکیان کۆکردەوه. بەرەم لەسەر کورسى زىر و رازاوه بەجەواهير دانیشت. موزەر لای راستى ئەو بوو. گەورەکان و سەرکردهکانى فارس دەستیان بەقسە کردن کرد و ناماژەیان بەستەم و خراپەکارىەکانى یەزدگيردا و وتیان: بەهۆى گومان و دلپىسى زهوى ویران و کوشتار و ستمى لەخەلکان کرد. لەسنورى ولاتەکەى خۆى خەلکانى کوشت و کارە قیزەونەکانى هینایە ناراوه لەبەر ئەمە پەیمانیاں داوه پاشایەتى لەمنال و نەوهکانى یەزدگيرد بستیننەوه. داوايان لەموزەر کرد لەکاروبارى پاشایەتى بۆ کارىکى ناخۆش و ناپەسەند ناچارىان نەکات.

موزەر وتەکانى بەزەين سپارد و بەبەهرامى وت: تۆ دەبیئت وەلامى ئەم خەلکە بەدەیتەوه چوونکە لەمن بۆ ئەو کارە شیاوتریت.

بەهرام وتى: وتارەکەى ئیوه سەبارەت بەخراپەکارى و ستمى یەزدگيرد بەدرو نازانم چوونکە لەو کاتەوهى ناگادارم لەکردهوهکانى ئەو رازى نەبووم. شیوازی ئەوم نەگرتۆتەبەر و بەردەوام لەخوا پاراومەوه تا پاشایەتى بەمن ببەخشیت بۆ ئەوهى ویرانییەکان ئاوهدان و کەلینەکان پڕ بکەمەوه. ئەگەر یەك سال بەسەر پاشایەتى من تىپەپى کردو بەلینەکانى خۆم نەبەردەسەر، بەدلخوازی ئیوه دەست لەپاشایەتى هەلەدەگرم و خواوەند و فریشتەکان و موبدەکان بۆ وتەکانى خۆم دەکەمە شایەت و موبدى موبدەکان لەنیوان من و ئیوهدا داوهرى بکات. رازیم هەرکەس تاجى پاشایەتى لەنیوان دوو شیرى دڕندە هەلبگریت، پاشایەتى بۆ ئەو بیئت.

كاتىك خەلك و تارى بەھرام و بەلىنەكانى ئەويان بىست، رەزامەند و ھىوادار بوون. بەھىكىان وت: ناتوانىن بەقسەكانى بەھرام رازى نەمىن و ئەگەر پىداگىرى بگەين ئەگەرى ھەيە لەناو بچىن چوونكە سوپاي عەرەبەكان ھاوكارى دەكەن. ئەو تاقىدەكەينەوہ چوونكە ئەوہى ھىنايە سەرزمان، سەرچاوەى لەباوہر بەخۇ بوون و بوئىرە. ئەگەر بەو شىوہ بىت، پاشايەتى بەو دەسپىرىن و ملكەچى فەرمانەكانى دەمىن و ئەگەر بەھۆكارى لاوازى و سىستى لەناو بچىت، نايىنە ھۆكارىك بۇ مردنى ئەو و لەشەر و زىانەكانى ئەو پارىزراو دەمىن.

لەسەر ئەم باوہرە كۆك بوون. بەھرام دواى ئەو قسانەى كردى، ھاتە ناو كۆرەكمو دانىشت. نەيارانىش ھاتن و بەوانى وت: يا وەلامى وتەكانى دوئىنكەى من بدەنەوہ، يا بىدەنگ و ملكەچى فەرمانەكانم بن.

وتيان: ئىمە خوسرەومان وەك پاشا ھەلبىزاردوہ و لەو تەنيا چاكەكارىمان بىنىوہ، بەلام رازىن تاجى پاشايەتى بخەنە ناو دوو شىرى دىندە و تۆ و خوسرەو بۇ بەدەستەينانى ھەول بەدن، ھەركەس تاجەكەى ھەلگرت، پاشايەتى بەو دەسپىرىن.

بەھرام بەوتەكەى ئەوان رازى بوو. موبدى موبدەكان كە تاجى پاشايەتى دەكرە سەرپاشا، تاجەكەى ھىنا و لەشوىنىك داينا و بەستامى سوپاسالار، دوو شىرى دىندەى برسى ھىنا. يەكىانى لاي شوئىنى تاجەكە و ئەوى دىكەيانى لەولا بەرەلا كرد. بەھرام بەخوسرەوى وت: تاجى پاشايەتى ھەلبگرە.

خوسرەو وتى: دەسپىكردنى ئەو كارە ماقى تۆيە چوونكە لەبوئىرى و نازايەتى بەمىرات بۇ تۆماوہتەوہ و من دەستم بەسەردا گرتوہ.

وتەكانى خوسرەو بەھرامى ناراحت نەكرد چوونكە لەبوئىرى و نازايەتى و ھىزى خۇى دئنيا بوو.

گورزىكى ھەلگرت و بەرەو تاجەكە بەرىكەوت. موبدى موبدەكان پىنى وت: گيانبازى تۆ لەم رىگايە بەدلخوازى خۇتە و بۇچوونى ھىچ كام لەفارسەكان نىيە. ئىمە لاي خواوہند لەوہى تۆ گيانى خۇت دەكەيتە قورىانى، لەگوناح بەدوورىن.

بەھرام وتى: ئىوہ بى گوناحن و ھىچ گوناحىك لەسەر شانى ئىوہ نىيە. بەرەو دوو شىرەكە پۇشت. كاتىك موبدى موبدەكان پىداگىرى ئەوى بىنى وتى:

گوناحه‌کانی خۆت ناشکرا و تۆبه بکه، ئەوسا ئەگەر دەبیّت برۆیت، برۆ.

بەهرام هەموو گوناحه‌کانی خۆی ناشکرا کرد. بەرهو لای شێره‌کان پۆشت. یه‌کیک له‌شێره‌کان بەرهو رووی هات. کاتیکی نزیکی بوویهوه، بەهرام پەپری و سوار پشیتی شێره‌که بوو. دوو که‌له‌که‌ی ئەوی به‌ئه‌ژنۆکانی خۆی گووشی. شێره‌که سست و لاواز بوو. ئەوسا بەهرام به‌گورزه‌که‌ی دەستی له‌سه‌ری شێره‌که‌ی دەدا. شێره‌که‌ی دیکه پەلاماریدا. بەهرام دوو گووچکه‌ی شێره‌که‌ی گرت و به‌هر دوو دەست رایکینشا. سه‌ری شێره‌که‌ی کینشا به‌سه‌ری شێره‌که‌یتردا. مۆخی شێره‌کان پرژایه سه‌رزه‌وی. هەر دوو شێره‌که‌ی کوشت و خوسره و ئاماده‌بووان بینه‌ری ئەم کاره بوون.

بەهرام تاجه‌که‌ی هه‌نگرت. خوسره و یه‌که‌م که‌س بوو هاواری کرد و وتی: خواوه‌ندا، ته‌مەنی درێژه به‌به‌هرام ببه‌خشه که‌هاوه‌ل و ملکه‌چی زۆری هه‌یه و پاشایه‌تی جهوت هه‌رئێمه‌که‌ی پی ببه‌خشه.

هەموو ئاماده‌بووان هاواریان کرد و وتیان ملکه‌چ و فه‌رمانبه‌ری فه‌رمانه‌کانی به‌هرامین و به‌پاشایه‌تی ئەو رازی و دلخۆشین.

رۆژێکی دیکه سه‌ران و گه‌وره‌کان و فه‌رمانه‌ره‌واکانی ویلایه‌ته‌کان و وه‌زیره‌کان، موزه‌ریان بینی و داوایان لێکرد تا له‌گه‌ل به‌هرام قسه بکات بۆ ئەوه‌ی چاو له‌خرابه‌کانی ئەوان ببه‌خشیت. به‌هرام ئەوانی به‌خشی و چاوپۆشی له‌هه‌له‌کانیان کرد.

موزمه له‌گه‌ل به‌هرام قسه‌ی کرد و وتی: ئەویه له‌دنیایه، ببه‌خشیت. به‌هرام رازی بوو و ئەوانی هیوادار کرد.

به‌هرام بیست ساڵه بوو که‌پاشایه‌تی گرته‌ده‌ست. وتی ژێرده‌سته‌کان ناسووده و ئارام بن. جهوت رۆژ خه‌لکانی میوان کرد و مژده‌ی پنبه‌خشین و بۆ خۆپارێزی و خواپه‌ره‌ستی هانیدان.

به‌هرام دوای گرتنه‌ده‌ستی پاشایه‌تی، رابواردنی پیش کاره‌کانی دیکه ده‌خست به‌شیوه‌یه‌که خه‌لکان به‌گشتی ره‌خه‌نیان لێگرت. پاشا‌کانی ده‌وروبه‌ر چاوی ته‌ماحیان بریبه سه‌رزه‌مینه‌که‌ی. یه‌که‌م که‌س مه‌به‌ستی هێرش کردنه سه‌ر دیاری فارسه‌کانی کرد، خاقانی پاشای تورک بوو که‌به‌سوپایه‌کی دوسه‌د و پهنجا هه‌زار که‌سی هێرشی کرده‌سه‌ر سه‌رزه‌مینی ئێران. فارسه‌کان ناگادار بوونه‌وه که‌خاقان به‌سوپایه‌کی گه‌وره

دەستی بەھرام، وەك كەسانی ملکەچ وگوێزایەل ھاتنە لای بەھرام و داوایان لێکرد لەنیوان خۆی وئەوان سنوورێك دیاری بکات بۆ ئەوەی سنوورەكە نەبەزینن. ئەو سنووری دەستنیشان و منارەییەکی دروست کرد. ھەمان منارەییە کە فیروز پاشا کوپی یەزدگێرد فرمانیدا بۆ ناو سەرزەمینێ تورکەکان بیبەنە پیش.

بەھرام یەکیك لەسەردارەکانی خۆی بۆ ماوەراشەلنەر رەوانە کرد و فرمانی پێدا شەریان لەگەل بکات. سالار، شەری دەست پێکرد و ژمارەییەکی فراوانی کوشتار کرد تا ئەوەی بەبەندایەتی و دانی خەراج رازی بوون.

بەھرام بەرەو ئازەربایەجان بەرێکەوت تا بپرواتە شوینی نیشتەجی بوونی خۆی لەسواد. فرمانیدا ھەموو یاقووتە سوورەکان و جەواھیرەکانی دیکە تاجی خاقان لەئاتەشکەدە ئازەربایەجان ھەلبواسن.

بەرەو تیسبۆن بەرێکەوت و لەکوۆشکی پاشایەت نیشتەجی بوو. نامە ی بۆ سوپا و کاربەدەستانی خۆی نووسی و لەکوۆرانی خاقان و تیکشکانی سوپاکە ئاگاداری کردنەو.

بەھرام ویلايەتی خوراسانی بەنێرسی برای سپارد. فرمانی پێدا لەبەلخ نیشتەجی بیت. ھەموو نامادەکارییەکی بۆ کرد.

بەھرام لەکوۆتاییەکانی رۆژگاری خۆی بەرەو ماھ بەرێکەوت و مەبەستی راوی کرد. ھێرشێ کردە سەر کەلە کیویەك و بۆ مەودایەکی دوور شوینی کەوت و کەوتە ناو چالێك و خنکا. دایکی ئاگادار بوویەو و بەمال و سامانیکی فراوانەو بەرێکەوت و لەنزیک چالەكە دابەزی و وتی: ئەو مال و سامانە بەکەسیك بەدەن بەھرام لەچالەكە دەردینیت. لەناو چالەكە قوڕ و لیتە ی زۆریان دەرھینا بەلام نەیانتوانی جەستە ی بەھرام بدۆزنەو.

دەلین: کاتیك بەھرام دوا ی شەڕ لەگەل تورکەکان بۆ ولاتەكە ی خۆی دەگەرايەو، چەندین رۆژی یەك لەدوا ی یەك وتاری بۆ دانیشتوانی ولات دەخویندەو و ئەوانی بۆ خواپەرەستی ھاندەدا و وتی مەبەستی ئەوە ی ھە یە بۆ خیر و ئاسوودە ی ئەوان تیبکوۆشینت و ئەگەر لەرینگە ی راست بگەرنەو، کرداریکی خراپتر لەوە ی باوکی دەگریتەبەر چونکە باوکی لەسەرەتای پاشایەتی بەشیوہییەکی دادپەرورەنە لەگەل ئەوان ھەلس وکەوتی دەکرد بەلام ریزیان نەگرت و پینیان نەزانی لەبەر ئەمە شیوازیکی

ناپه‌سەند و لیوانلیو له‌توند و تیژی گرتەبەر و خوینی زۆر له‌خەلکانی رشت.
 گەڕانەوه‌ی بەه‌رام لەشەر له‌گەڵ تورکەکان لەریگە‌ی نازەریا‌یه‌جانەوه‌ بوو. هەموو
 یاقوت و جەوا‌هیری تاجەکە‌ی خاقان و شمشیرە گەوه‌ر نیشانەکە‌ی ئەوی
 بە‌نا‌تەشکە‌ده‌ی شیز بە‌خشی و خاتوونی ژنی خاقانی وەك خزەمتکاری ئەو شوینه
 دەست‌نیشان کرد. بۆ سپاس کردن لەو سەرکەوتنە‌ی بە‌ده‌ستی هینابوو، بۆ ماوه‌ی سێ
 ساڵ خەراجی له‌خەلکان وەر‌نە‌گرت. سامانی لە‌ناو هەزاران و نیازمەندان دا‌بە‌ش و
 بیست هەزار هەزاری درەمی بە‌بنە‌مالە‌ خاوەن نە‌ژادە‌کان بە‌خشی. سە‌بەرەت بە‌کاری
 خاقان نامە‌ی بۆ هەموو سوچ و قوژبە‌کانی ولات نووسی و وتی کاتی‌ک لە‌هاتنی خاقان
 ناگادار بوو‌یه‌وه‌، سوپاسی خواوەندی بە‌جیهینا و ئەوسا لە‌ریگە‌ی نازەریا‌یه‌جان و
 کێوه‌ی قە‌بقە‌وه‌ بە‌ریکە‌وت و له‌گە‌ڵ کە‌سانی بنە‌مالە‌کان و سێ‌سە‌د کە‌س لە‌هاوه‌له
 بو‌ی‌زە‌کانی خۆی تا بیابانە‌کانی خارەزم پ‌و‌شته‌ پ‌یش و خواوەند سەرکەوتنی
 پ‌ی‌بە‌خشی. باسی هە‌ل‌گرتنی خەراجی کرد.

بە‌ه‌رام کاتی‌ک پاشایەتی گرتە‌ده‌ست، وتی پاشماوه‌ی خەراج بە‌خەراج‌ده‌ره‌کان
 ببە‌خشن. ناگاداریان کرد‌وه‌ پاشماوه‌کە‌ی حە‌فتا هەزار هەزار درەمه‌. وتی: وەر‌ینه‌گرن
 ویه‌ک لە‌سەر سێ‌ی خەراجی ئەو سا‌له‌یش ببە‌خشن.

دە‌ل‌ین: کاتی‌ک بە‌ه‌رامی گور لە‌شە‌ری تورکە‌کان بۆ تیس‌بون گە‌رایە‌وه‌، ویلا‌یه‌تی
 خوراسانی بە‌نیرسی برای بە‌خشی و ئەوی لە‌بە‌ل‌خ نیشته‌جی کرد. مێ‌هر نیرسی کو‌پی
 بە‌رازە‌ی کردە‌ وە‌زیر و کردی بە‌یه‌کی‌ک لە‌کە‌سه‌ نزی‌کە‌کانی خۆی و پ‌نی وت کە‌بەر‌مو
 سە‌رزە‌مینی هیند دە‌پ‌وات و بۆ ئەوه‌ی لە‌هە‌وال و بارود‌و‌خی ئەو دیارە ناگادار بب‌یت‌وه‌
 و ری‌گە‌ چاره‌یه‌ک بد‌و‌ز‌یت‌وه‌ بۆ ئەوه‌ی بە‌شین‌ک لە‌و ولاتە‌ پە‌یوه‌ستی ولاتە‌کە‌ی خۆی
 بکات و بە‌مش‌یوه‌یه‌ کە‌می‌ک لە‌قورسای‌ی خەراج لە‌سەر شانی خە‌ل‌کە‌کە‌ی هە‌ل‌گرت.
 بە‌ه‌رام کاره‌ پ‌ی‌و‌ی‌سته‌کانی ئە‌جام‌دا و بە‌ریکە‌وت و نە‌ناسراو پ‌و‌شته‌ سە‌رزە‌مینی
 هیند. ماوه‌یه‌ک لە‌وی ما‌یه‌وه‌ و کە‌س له‌خە‌ل‌کانی ئە‌وی سە‌بەرەت بە‌کاری ئەو پ‌رسیاری
 نە‌کرد بە‌لام لە‌سوارکاری و نازایە‌تی ئەو سە‌ریان سو‌ر‌ما بوو. بە‌مش‌یوه‌بوو تا ناگادار
 بوو‌یه‌وه‌ لە‌بە‌شین‌ک لە‌سە‌رزە‌مینە‌کە‌یان فی‌لی‌ک ری‌گە‌ی گرت‌وو‌ه و ژمارە‌یه‌کی زۆر
 له‌خە‌ل‌کانی کوشت‌وو‌ه. دا‌وای لە‌کە‌سی‌ک کرد تا شوینی فی‌له‌کە‌ی نیشان بدات بۆ ئەوه‌ی
 بیکو‌ز‌یت. ئەم هە‌واله‌ بە‌پاشا گە‌یشت و ئەوی بانگ کرد. یە‌کی‌کی له‌گە‌ڵ ئەو ره‌وانه‌

کرد بۇ ئەۋەى ھەۋالەكانى بۇ بگوازىتەۋە. كاتىك بەھرام و نىژدراۋى پاشا گەيشتە شۋىنى فىلەكە، نىژدراۋى پاشا پۇشتە سەر دارىك تا سەيرى كارەكەى بەھرام بگات. بەھرام بەدۋاى فىلەكەدا گەپرا و بانگى دەگرد. فىل ھات. كەف كەوتبۋە سەر لىۋى. دەنگىگى گەۋرە و دىمەنىكى ترسىنەرى بۋو. كاتىك لەبەھرام نزيك كەوتەۋە، بەھرام تىرىكى بۇ ھاۋىشت كەبەر نىۋچاۋانى كەوت. ئەۋەندە چەقى كەكەمىكى دەيىنرا. تىرى دەھاۋىشت تا گەيشتە نزيك فىلەكە. پەپرى و لووتى فىلەكەى گرت ورايكىشا. فىل كەۋتە سەر چۆك. بەھرام بەردەۋام لىۋى دەدا تا كوشتى. سەرى فىلەكەى پرى و رايكىشا تا گەيشتە سەر رىگەكە. نىژدراۋى پاشا سەيرى دەگرد.

كاتىك نىژدراۋ گەپرايەۋە و پاشاى لەرۋوداۋەكە ناگادار كەدەۋە، پاشا لەبۋىرى ونازايتەى ئەۋ سەرى سوورپا و بەخششىكى گەۋرەى پىنبەخشى. سەبارەت بەكارى بەھرام پرسیارى كەرد. بەھرام وتى: يەكىكم لەگەۋرەكانى فارس. پاشاى فارس لىم تۋپەيە و پەنام بۇ تۇ ھىناۋە.

پاشا دوزمىنىكى بۋو كە لەسەر تەخت و تاجى پاشايەتى دزايەتى دەگرد. نەيارى پاشا بەسۋاپايەكى فراۋان ھىرشى كەدبۋە سەر. پاشا دەترسا چۋونكە لەدەسەلاتى ئەۋ ناگادار بۋو. نەيارى پاشا داۋاى گۋىرايەلى و خەراجى لىدەگرد. پاشا دەيويست رازى بىيىت. بەھرام رىگەى ئەۋ كارەى لىگرت و پىنى وت كۆتايى بەۋ كىشەيە دىنىت. پاشا لەۋتەكەى بەھرام دىخۆش و نارام بۋو. كەرەستەكانى شەپرى ھەلگرت و كاتىك رۋوبەروۋى دوزمەن بۋويەۋە، بەسۋارەكانى ھىندى وت:

چاۋدىرى پشستەسەرى مەن بگەن. ھىرشى كەردە سەر دوزمەن، شمشىرى لەسەرى يەكىك دەدا تا دەگەيشتە دەمى و ئەۋسا شمشىرى لەكەمەرى يەكىتر دەدا و دوۋ لەتى دەگرد. لووتى فىلى بەشمشىر دەقرتاند و سۋارەكانى لەسەر زىن دەخستە خوار. ھىندىكەن تىرھاۋىشتن نازانن و زۆربەيان پىادەن چۋونكە چۋارپىيان نىيە. بەھرام تىرى بۇ ھەركەس دەھاۋىشت، دەيكۋشت.

كاتىك ئەمەيان بىنى، ھەلاتن. پاشاى ھاۋرىى بەھرام نوردوگاگەى تالان كەرد و دىخۆش گەپرايەۋە. بەھرام ھاۋرىيەتى ئەۋى دەگرد. لەپاداشتى ئەم كارە كچەكەى خۆى كەردە ھاۋسەرى ئەۋ و دىبل و مەكران و سەرزەمىنى سەندى پىدا و بەشۋەيەكى نووسراۋ بۇى نووسى و چەندىن كەسى كەردە شايتە و وتى ئەم سەرزەمىنانە

په‌یوه‌ستی ولاتی عه‌جه‌مه‌کان بکه‌ن و خه‌راجکه‌ی بده‌ن به‌به‌ه‌رام. به‌ه‌رام دلخۆش گه‌پرایه‌وه.

دوای ئه‌وه به‌ه‌رام، میهر نیرسی کوپی به‌رازه‌ی له‌گه‌ل چل هه‌زار شه‌پرکه‌ر بۆ رۆم ره‌وانه‌ کرد و فه‌رمانی پیندا مه‌به‌ستی کوشتنی سالاری خه‌لکی رۆم بکات و سه‌باره‌ت به‌باچ و شته‌کانی دیکه‌ که‌جگه‌ له‌میهرنیرسی که‌سی به‌شیاو نه‌ده‌بینی، قسه‌ی کرد. ئه‌و له‌گه‌ل سوپاکه‌ به‌ریکه‌وت و پۆشته‌ قوسته‌نتینه‌ و کرده‌وه‌یه‌کی سه‌یری لی‌ ده‌بینرا. گه‌وره‌ی رۆمه‌کان ناشتی له‌گه‌ل کرد. میهر نیرسی هه‌موو مه‌به‌سته‌کانی به‌ه‌رامی هی‌نایه‌ دی و گه‌پرایه‌وه.

به‌ه‌رام به‌رده‌وام ریژی له‌میهر نیرسی ده‌گرت و فه‌رمانیدا ناوی ئه‌و کورت بکه‌نوه و به‌نیرسی بانگی بکه‌ن و هه‌ندی کاتیش به‌میهر نیرسه‌. میهرنیرسی کوپی به‌رازه‌ کوپی فه‌روخزاد کوپی خوره‌ویاز کوپی سیس‌فاز کوپی سیس‌نابروه‌ کوپی که‌ی نه‌شک کوپی دارا کوپی به‌هه‌من کوپی ئیسفه‌ندیار به‌شتاسه‌.

هه‌موو پاشا فارسه‌کان میهر نیرسیان به‌عه‌زیز ده‌زانی و ئه‌مه‌ له‌کره‌وه‌ چاکه‌کانی خۆیه‌وه‌ سه‌رچاوه‌ی گرتبوو.

میهر نیرسی چه‌ندین کوپی بوو که‌تایبه‌تمه‌ندییه‌کانی باوکیان له‌واندا ده‌بینرا و خه‌زمه‌تی پاشاکانیان ده‌کرد و له‌په‌له‌ و پینگه‌ی باوکیان نزیک بوونه‌وه‌. سی‌ که‌س له‌وان دیار و ناسراو بوون. یه‌کیان زه‌رئو‌ناد بوو که‌میهر نیرسی ئه‌وی بۆ فی‌ر کردنی زانسته‌ دینییه‌کان راسپارد و سه‌رکه‌وتنی به‌ده‌ست هی‌نا. به‌ه‌رامی گوپ ئه‌وی کرده‌ هیربودانی هیربود که‌پینگه‌یه‌که‌ هاوشیوه‌ی مویدی مویده‌کان. یه‌کیکی دیکه‌ له‌کوپه‌کانی ناوی ماجه‌شنه‌سه‌. له‌رۆژگاری به‌ه‌رامی گوپ به‌رده‌وام ئۆده‌داری دیوانی خه‌راج بوو و نازناوه‌که‌ی ((راتسرای و شانسلان)) بوو. سییه‌م کوپی ناوی کاره‌ و سالاری گه‌وره‌ی سوپا بوو و نازناوی ئیسترلان سه‌لانی پی‌پرا. ئه‌مه‌ پینگه‌یه‌که‌ هاوشیوه‌ی سوپاسالار.

نازناوی میهر نیرسی وه‌زیری وه‌زیره‌کان سه‌رکرده‌ی سه‌ران بوو.

ده‌لین: میهر نیرسی له‌گوندی ئیروان له‌دیها‌تی ده‌شتبارین له‌ویلايه‌تی ئه‌رده‌شیرخه‌ره‌ بوو. له‌و شاره‌ که‌ یه‌کیک بوو له‌شاره‌کانی ویلايه‌تی شاپوور و په‌یوه‌ستی ده‌شتبارین بیوو، چه‌ندین بینای به‌رز و بلندی دروست کرد. یه‌کیک له‌وان

دوای نهو یه‌زدگیرد پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست

نهو کوپری به‌هرامی گوره. کاتیک له‌سهر ته‌ختی پاشایه‌تی دانیش‌ت، گه‌وره‌کان و سه‌رانی خه‌ک له‌ده‌وری کۆبونه‌وه و پارانه‌وه و پیروز‌باییان لی‌کرد. وه‌لامی چاکه‌ی دانه‌وه و باسی باوکی وکاره‌کانی کرد. له‌داد‌په‌روه‌ری نهو له‌گه‌ل ژیر‌ده‌سته‌کان ناخاوت و له‌گه‌لیان دانیش‌ت. رای‌گه‌یاند نه‌گه‌ر هه‌لس و کهوتی نهو وه‌ک باوکی نه‌بینن، بزاندن که‌یر له‌ری‌گه‌کانی باشت‌ر کردنی بارود‌وخی ولات و فریودانی دوژمنان ده‌کاته‌وه و وتی که‌میهرنی‌رسی کوپری به‌رازه و وه‌زیری باوکی وه‌ک وه‌زیر ده‌ستنی‌شان کردوه و له‌گه‌ل ژیر ده‌سته‌کان به‌شیوه‌یه‌کی داده‌په‌روه‌رانه هه‌لس و کهوت ده‌کات و نه‌ریته کۆنه په‌سه‌ند کراوه‌کان زیندووو ده‌کاته‌وه و به‌رده‌وام شه‌ر له‌گه‌ل نه‌یاران و دوژمنان ده‌کات.

یه‌زدگیرد دوو کوپری بوو: یه‌کیان هورموز که‌فه‌رمان‌زه‌وایه‌تی ویلایه‌تی سیستانی ده‌کرد و نه‌وه‌ی دی‌که‌یان فیروز. هورموز دوای باوکی پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست. فیروز له‌ده‌ستی نهو هه‌لات و پوخته سه‌رزه‌مینی هیبتالیه‌کان. داستانی خو‌ی و براکه‌ی بۆ پاشای نهو دیاره باس کرد و پی‌ی وت که‌پاشایه‌تی مافی نه‌وه. داوای لی‌کرد سوپایه‌کی پی‌ب‌دات تا به‌هاوکاری سوپاکه شه‌ر له‌گه‌ل هورموز بکات و پاشایه‌تی باوکی وه‌ربگریت‌هوه.

پاشای هیبتالیه‌کان رازی نه‌بوو تا نهو کاته‌ی فیروز وتی: هورموز پاشایه‌کی سته‌مکاره. پاشای هیبتالیه‌کان وتی: خواوه‌ند سته‌م په‌سه‌ند ناکات و چاکسازی له‌کاری سته‌م‌گه‌ران ناکات. له‌سنووری پاشای سته‌م‌گه‌ر ته‌نیا به‌سته‌م داد‌په‌روه‌ری جیبه‌جی ده‌کریت. سوپایه‌کی بۆ هاوکاری فیروز ره‌وانه کرد. فیروز تاله‌قانی پی‌دا و به‌هاوکاری سوپاکه شه‌ری له‌گه‌ل هورموز کرد. نه‌وی کوش‌ت و بلا‌وه‌ی به‌سوپاکه‌ی کرد و پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست.

رۆمیه‌کان نهو خه‌راجه‌ی به‌به‌هرامیان ده‌دا، به‌یه‌زدگیرد کوپری به‌هرامیان نه‌دا. نهو میهرنی‌رسی کوپری به‌رازه‌ی له‌گه‌ل سوپایه‌کی هاوشیوه‌ی نهو سوپای به‌هرام ره‌وانه‌ی کرد‌بوو، بۆ رۆم نارد و به‌مه‌به‌سته‌کانی گه‌یش‌ت.

ماوه‌ی پاشایه‌تی یه‌زدگیرد به‌وته‌یه‌ک هه‌ژده سال و چوار مانگ درێژه‌ی کیشا و به‌وته‌یه‌ک چه‌وت سال.

فیروز پاشایه تی گرتهدست

ئەو کوپری یەزدگێرد کوپری بەهرا مە. پاشایه تی دواى ئەو گرتهدست کەبراکه ی و سى کەس لەکەسانى بنەمالەکه ی خۆى کوشت.

لەهوشام کوپری محەممەد دەگێرنەو: فیروز لەخوراسان سوپای نامادە و داواى هاوکارى لەخەلکانى تەخارستان و سەرزەمینەکانى دەورووبەر کرد. هێرشى کردە سەر براکەى کە نیشته جینی شاری رەى بوو. دایکیان دینەک و نیشته جینی مەداین و کاروبارەکانى ئەو ناوچەى هەلەدەسووپاند. فیروز بەسەر براکەیدا سەرکەوت. ئەوى زیندانى و دادپەرورەانە لەگەل خەلکان هەلس و کەوتى دەکرد. کەسیکی دیندار و خواپەرەست بوو.

لەرۆژگارى فیروز بۆ ماوه ی حەوت سال قاتوقپری بەرۆکی خەلکانى گرت. بەباشترین شێوێ چارەسەرى ئەم بەلایى کرد و ئەوه ی لەخەزینەکاندا بوو، بەسەر خەلکاندا دابەشى کرد و لەم سالانەدا خەراجى وەرئەگرت. دەلین لەماوه ی ئەو حەوت سالەدا تەنیا یەک کەس لەبرسانا مرد.

فیروز هێرشى کردە سەر دیارى هېبتالیهکان کەفرمانزەوايه تی تەخارستانیان دەکرد. لەسەرەتایى پاشایه تی خۆى، فرمانزەوايه تی ئەوانى پشتراست کردبوویەو لەبەر ئەوه ی دژی براکەى هاوکارىیان کردبوو.

وەک دەلین: ئەم خەلکە داب و نەریتهکانى نەتەوه ی لوت لەناویاندا بلأوبوویەو. لەبەر ئەمە فیروز بەرپەرەواى نەزانی ئەو سەرزەمینە بەوان بسپێریت. شەپرى لەگەل کردن کە لەم شەپردا کوشتیان. چوار کوپ و چوار براى لەم شەپردا لەناوچوون کەمەموویان نازناوى پاشایه تیان بوو. هېبتالیهکان دەستیان بەسەر هەموو خوراساندا گرت و یەکیک لەفارسەکان بەناوى سوخرە کەدانیشتوى شیراز بوو، هێرشى کردە سەریان.

سوخرە لەناو خەلکەکه ی کەسیکی باوەرپێکراو بوو. لەگەل کەسانى دەورووبەرى بەدلخواز و لەرێگەى خوا بۆ شەپ بەرێکەوت. رووبەرۆى سالارى هېبتالیهکان بوویەو و ئەوى لەخوراسان دەرپەراند و بەناشتى لەیەک جیابوونەو بەو مەرجەى لەئەسیرەکانى ئوردوگای فیروز، ئەوانەى زیندووو مابوونەو، رادەستى فارسەکان

بکه‌نوه.

ماوه‌ی پاشایه‌تی فیروز بیست و هه‌وت سال درژیه‌ی کیشا.

جگه له‌هوشام، شوینکه‌وته‌کانی هه‌رال و توویانه که: فیروز پاشایه‌کی توندوتیژ و فیلباز بوو. بۆ خۆی و خه‌لکان شووم و زۆریه‌ی کارو کرده‌وه‌کانی زبانی خه‌لکان و ولاتی لیده‌که‌وته‌وه.

ده‌لین له‌روژگاری پاشایه‌تی نه‌و بۆ ماوه‌ی هه‌وت سال قاتوق‌ری به‌روکی خه‌لکانی گرت. کانی و جوگه و سه‌رچاوان کویژ بوونه‌وه و دارستانه‌کان وشکیان کرد. کێو و کشتوکال و جه‌نگه‌نه‌کان له‌ناوچوون و باننده و درنده‌کان مردن. مه‌رومالات نه‌مانه‌وه و ناوی دیجله که‌می کرد. خه‌لکان گرفتاری په‌نج و برسیه‌تی بوون. نامه‌ی بۆ مسکینه‌کان نووسی و رایگه‌یاند خه‌راج و کاری زۆرملی له‌سه‌ر خه‌لکان هه‌لگیراوه و ده‌سه‌لاتی ژبانیان له‌ده‌ستی خۆیاندایه. فه‌رمانیدا بۆ به‌ده‌ست هیئانی بزۆوی هه‌ول بده‌ن و له‌نامه‌یه‌کی دیکه‌دا نووسی، هه‌رکس نه‌نبار و پاشه‌که‌وتی هه‌یه، که‌ده‌بیته هۆکاری بزۆوی خه‌لک، ناشکرا و تایبه‌ت بیته به‌هه‌موو خه‌لکان، ده‌وله‌مه‌ند وه‌ژار و لاواز وه‌ک یه‌ک بن. رایگه‌یاند نه‌گه‌ر ناگار بیته‌وه که‌سینک له‌برسا مردوه، خه‌لکی نه‌و گوند یا ناوچه‌یه سزا ده‌دات.

له‌و ده‌ورانه دژواره‌دا که‌برسیه‌تی ته‌نگی به‌خه‌لکان هه‌لچینیوو، به‌شێوه‌یه‌ک کاروباره‌کانی تایبه‌ت به‌خه‌لکانی هه‌لسوو‌پاند که‌کس له‌برسانا نه‌مرد جگه له‌یه‌کێک له‌گونده‌کانی ویلايه‌تی نه‌رده‌شیر خه‌ره به‌ناوی به‌دیه. گه‌وره‌کانی فارس و خه‌لکی نه‌رده‌شیر خه‌ره و فیروز نه‌مه‌یان به‌رووداویکی گه‌وره له‌قه‌له‌مدا. فیروز له‌خواوه‌ند پارایه‌وه تا نیعمه‌ته‌کانی له‌خۆی و خه‌لکان درێغ نه‌کات و باران به‌بارینیت. خواوه‌ند دۆعاکی گیرا کرد، ویلايه‌ته‌که هاوشیوه‌ی پینشوو ئاوه‌دان و پڕئاو بوویه‌وه و داره‌کان گیانیکی تازه‌یان گرت.

فیروز فه‌رمانیدا له‌شاری په‌ی شارێک دروست بکه‌ن و ناوی بنین فیروز. له‌نیوان گورگان و ده‌ریه‌ندی سولیش شارێکیان دروست کرد و به‌ناوی ره‌وشه‌ن فیروز ناویان برد. له‌نازه‌ریابه‌جانیش بناغه‌ی شارێکیان دارشت و به‌شه‌هرام فیروز ناوی برد و کاتی‌ک سنووری ولاته‌که‌ی بوژایه‌وه و پاشایه‌ته‌که‌ی سه‌قامگیر و دوژمنانی سه‌رکه‌وت کرد و له‌دروست کردنی نه‌م سی‌ شاره ته‌واو بوو، له‌گه‌ل سوپاکی خۆی رووی

له خوراسان کرد و مەبەستیی هیژش کردنه سەر ئەخشنوار شای هیپتالیەکانی کرد. کاتیك ئەخشنوار ئاگادار بوویەوه، ترسا.

دەلین: یەکیك لەهاولانی ئەخشنوار، گیانی خۆی کردە قوربانی و وتی: دوو دەست و پینی من بپەرە و بۆ لای فیروز، رهوانەم بکە بەلام لەگەڵ مال و منالەکانم چاکەکاری بکە.

مەبەستی لەم کارە فیل کردن لەفیروز بوو. ئەخشنوار دەست و پینی بپەرە و رهوانەیی کرد. کاتیك فیروز ئەوی بینی، هۆکارەکی نەزانی و پرسبیری لیکرد. وتی: ئەخشنوار ئەو کارەیی کرد لەبەر ئەوەی وەم توانای خۆراگری لەبەرەبەر فیروز و سوپای فارسەکانت نییە.

فیروز بەزەیی بەودا هاتەوه و فرمانیدا لەگەڵ خۆیان ببین. ئەو پیاوه بەفیروزی وت: بۆ وەلامدانەوهی ئەم چاکەیی فیروز، رینگەیهکی قەوپریان نیشان دەدات کەتا ئیستا کەس لەو رینگەوه هیژشی نەکردۆتە سەر پاشای هیپتالیەکان. فیروز فریو درا و سوپاکەیی لەو رینگەوه برد کەپیاوه کە نیشانیدا. بیابان لەدوای بیابان رینگەیان بپری و کاتیك لەتینویەتی سکاالیان دەکرد، دەیوت، کۆتایی بیابان نزیکە و کاتیك ئەوانی گەیانده شوینیک کەدلنیا بوو توانای پینشپەوی و گەرانەوهیان نییە، نەینییەکی خۆی ناشکرا کرد و هاوهولانی فیروز پینان وت: ئەی پاشا، پینشتر پیمان وتیت دەبیت خۆت لەم پیاوه بەدوور بگریت و نەتگرت. ئیستا دەبیت پینشپەوی بکەین تا رووبەرووی دوژمن دەبینەوه.

بەریکەوتن و زۆربەیان لەتینویەتیدا مردن. فیروز و ئەوانی رزگاریان ببوو، رووبەرووی دوژمن بوونەوه و کاتیك بەو شیوه هیلاک و شەکەتە رووبەرووی دوژمن بوونەوه، پینشپاری ناشتیان بەئەخشنوار کرد بەو مەرجهی رینگەیان بۆ بکاتەوه و فیروزیش پەیمانیدا هیچ کات هیژشیان نەکاتە سەر و مەبەستی سەرزەمینەکی ئەوان نەکات و سوپا بۆ شەپری ئەوان نەنیریت. لەنیوان دوو ولاتدا سنوریک دیاری بکات و سنورەکە نەبەزینیت.

ئەخشنوار بەمە رازی بوو. فیروز پەیمان نامەیهکی نووسی و مۆری کرد و خۆی کردە شایهت. شای هیپتالیەکان رینگەیی بۆ کردەوه و گەرانەوه.

کاتیك گەیشته ولاتەکی خۆیان، دەمارگیری دووبارە بۆ هیژش کردنه سەر

نەخشەنوار هانیدا و هێرشێ کردە سەر و گرنگی بەبۆچوونی وهزیر و کەسە نزیکەکانی خۆی نەدا کە پەیمان شکێنیان پەسەند نەدەکرد.

لەو کەسانە ی فیروزی لە پەیمان شکێنی دور دەخستەوه، یەکیک لە کەسە تاییبەتەکانی خۆی بوو کە هەمیشە گرنگی بەبۆچوونەکانی دەدا. ناوی مەزەبوز بوو. کاتیکی مەزەبوز پێداگری و سور بوونی ئەوی بینی، ئەوی گەفتوگۆی لەبارەوه کرابوو، لە نامە یە کدا نووسی و داوای لە فیروز کرد مۆزی لێدات. فیروز بەرەو دیاری نەخشەنوار بەرێکەوت. نەخشەنوار لەنیوان خۆی و دیاری فیروز خەندەکیکی گەرەوی هەلکەندبوو. کاتیکی فیروز گەیشته خەندەکە، پردهکانی هەلبەست و ئالاکانی هەلواسی و بۆ گەرانهوی سوپاکە ی خۆی کردی بەنیشانە و هێرشێ کردە سەر هێپتالیەکان. کاتیکی گەیشته ئوردگای ئەوان، نەخشەنوار پەیمانەکە ی بیرخستەوه. پێی وت تا پەیمانەکە ی نەشکێنیت و ریز لە پەیمانەکە ی بگریت. فیروز پێداگری کرد. بۆ ماوه یەکی زۆر ئاخاوتن و ئەوسا شەر دەستی پێکرد. سوپاکە ی فیروز بەهۆی ئەو پەیمانە ی لەگەل هێپتالیەکان بەستبوویان، لاوازیان لەخۆیان نیشاندا. نەخشەنوار پەیمانەکە ی فیروزی کرد بەنوکی رمیکەوه و وتی: خواوەند ریز لەبەندەکانی ئەم پەیمانە بگره.

فیروز شکستی خوارد و شوینی هەلکردنی ئالاکانی لەبیر کرد و کەوتە ناو خەندەکە و مرد. نەخشەنوار باروینە ی فیروز و هاوسەر و سامان و دیوانەکانی ئەوی تالان کرد. سوپای فارسەکان شکستیان خوارد، شکستیکی کە پیشتر هاوشیوهیان نەبینیبوو.

یەکیک لە خەلکانی ویلايەتی ئەردهشیر خەرە لەسیستان بەناوی سوخرا کە کەسیکی بویر و خواوەن زانست بوو و دەستە یەکی لەسوارکاران هاوریهتیا ن دەکرد، کاتیکی لەههوالی کارەکانی فیروز ئاگادار بوویەوه، شهوانە بەرێکەوت تا لە نەخشەنوار نزیک کەوتەوه. کەسی رهوانە کرد و شەری راگەیاندا و هەر شە ی لەناو بردنی لێکرد. نەخشەنوار سوپایەکی گەرەوی بۆ شەری ئەو نارد. کاتیکی رووبەرەوی یەکی بوونەوه، سوخرا سوار لەسەر ئەسپ بەرەو لای ئەوان پۆشت.

دەلین: تیری بۆ یەکیک لەوان هاویشته کە لەنیوچاوانی ئەسپەکە ی چەقی بەشیوه یەکی تیرە کە لەسەری ئەسپەکە دا ونبوو. ئەسپەکە کەوت، سوخرا سوارەکە ی

نه‌کوشت و پیی وت، برۆ و ئەم رووداوه‌یان بۆ باس بکه. ئەو سواره پۆشته لای نه‌خشنوار و ئەسپه‌که‌یان له‌گه‌ل خۆیان برد. کاتی‌ک شوینه‌واری تیره‌که‌ی بینی، سه‌ری‌سوپما و که‌سی بۆ لای سوخرا ره‌وانه کرد که‌پیشنیاره‌کانی خۆت باس بکه. سوخرا وه‌لامی دایه‌وه: ده‌مه‌وێت دیوان بۆ من بگه‌ری‌نیته‌وه و ئەسیره‌کان نازاد بکه‌یت.

کاتی‌ک دیوانی به‌ده‌ست گه‌یشت و ئەسیره‌کان نازاد کران، پی‌رستی گه‌نجینه‌کانی فیروزی له‌ناو دیوانه‌که ده‌ره‌ینا و نامه‌ی بۆ نه‌خشنوار نووسی که‌ناگه‌ری‌ته‌وه تا هه‌موو سامان و گه‌نجینه‌کانی فیروزی ده‌ست که‌وێته‌وه.

کاتی‌ک نه‌خشنواری پینداگری ئەوی بینی، گیانی خۆی که‌ریه‌وه. سوخرا دوای نازادی ئەسیره‌کان و وه‌رگرتنه‌وه‌ی دیوان و خه‌زینه‌که‌ی، بۆ ولاتی فارسه‌کان گه‌رایه‌وه. کاتی‌ک پۆشته لای عه‌جه‌مه‌کان، ئەویان به‌گه‌وره وه‌سف کرد و پی‌گه‌ی ئەو به‌را‌ده‌یه‌ک به‌رز کرده‌وه که‌ته‌نیا پاشا له‌و به‌رزتر و مه‌زتر بوو.

سوخرا کوپری ویسابوور کوپری ره‌هان کوپری نی‌رسی کوپری ویسابوور کوپری قارن کوپری کروان کوپری ئەبید کوپری ئەوبید کوپری تیرویه کوپری کرده‌نک کوپری ناوور کوپری توس کوپری نو‌دکا کوپری مه‌نشو کوپری نه‌وزه‌ر کوپری مه‌نو‌چی‌ه‌ره.

ده‌سته‌یه‌ک له‌شاره‌زایانی میژووی فارس به‌مشینه‌وه‌یه داستانی فیروز و سوخرا ده‌گه‌ی‌نه‌وه که‌باسمان کرد به‌لام زیادیان کرده‌وه که‌کاتی‌ک فیروز به‌مه‌به‌ستی شه‌ر کردن له‌گه‌ل نه‌خشنوار به‌ری‌که‌وت، سوخرای له‌شاری تیسبون و شاری به‌هرسیر که‌شاری شا‌کان بوو، وه‌ک جی‌گری خۆی ده‌ستنیشانی کرد.

ده‌لێت: پی‌گه‌ی سوخرا، قارن بوو و له‌گه‌ل تیسبون و به‌هرسیر، فه‌رمانه‌روایه‌تی سیستانی ده‌کرد. کاتی‌ک به‌هرامی گور له‌نیوان سه‌رزه‌مینێ خوراسان و سنوری تورکه‌کان مناره‌یه‌کی دروست کرد تا تورکه‌کان سنووری فارسه‌کان نه‌به‌زینن و نه‌پۆنه ناو خوراسان و ئەمه له‌به‌ر ئەو په‌یمان‌ه‌ی نیوان ئەم دوو ولاته‌ بوو بۆ ئەوه‌ی هێرش و ده‌ستدریژی نه‌که‌ری‌ته سه‌ر خوراسان. فیروز له‌گه‌ل نه‌خشنوار په‌یمانی به‌ستبوو له‌مناره‌که‌ی به‌هرامی گور تی‌نه‌په‌رێت و هێرش نه‌کاته سه‌ر دیاری هیه‌تالیه‌کان. کاتی‌ک فیروز گه‌یشته مناره‌که، فه‌رمانیدا په‌نجا فیلیان به‌مناره‌که‌وه به‌سته‌وه و به‌سی‌سه‌د پیاو مناره‌که‌یان بۆ پی‌شه‌وه برد و به‌دوای مناره‌که‌دا پۆشتن. ده‌یویست به‌مشینه‌وه‌یه ریز

له پېمانه کې خوی و نه خشنوار بگریت.

کاتیک نه خشنوار له کاره کې فیروز و مناره که ناگادار بوویهوه، کسی بۆ لای نهو رهوانه کرد و وتی: لهوشوینه ی پیشنیانی تۆ بهسهندهیان کردووه، بهسندنه بکه، نهوان هیچ کاریکیان نه کردووه، تویش مهیکه. بهلام فیروز گرنگی بهوتهکانی نهوا و شهپر کردن لهگهله خشنواری پی خوش بوو. داوای روویهوو بوونهوی لیکرد. بهلام نه خشنوار حهزی به شهپر نه ده کرد و شهپر کردنی بهناخوش دهزانی لهبر نهوهی زۆربهی شهپری تورکهکان لیوانلیو بوو لهفرت و فیله.

نه خشنوار وتی له پشت نوردوگا کې خندهکیک به دهزراع پانایی و بیست زهراع قوولی هه لکه نن. هه لیکه نن و به داره وشکهکان دایانپوشی و خولی کرده سهردارهکان. دواتر لهگهله سوپاکه ی خوی بهرکوت.

کاتیک فیروز ناگادار بوویهوه که نه خشنوار و سوپاکه ی له نوردوگا که پوشتووه، لههلاتنی نهوان دلنیا بوو. فرمانیدا ته پلیمان لیدا و لهگهله سوپاکه ی خوی شوین نه خشنوار و سوپاکه ی کوهت. به خیرایی رنگه یان دهپری و رنگه یان لهسر خنده که که بوو. کاتیک گه شتنه نهو شوینه، ههنگاویان خسته سر خنده که سهرداپوشراوه که. فیروز و زۆربهی سوپاکه کوهتنه ناو خنده که که و له ناوچوون.

نه خشنوار بۆ نوردوگا کې فیروز گه پرایهوه و دهستی بهسر هه موو سامانهکاندا گرت. موبدی موبدهکانی نهسیر و کچه کې فیروز و ژنهکانی کوهتنه بهر دهستی نه خشنوار. فرمانیدا جهسته ی فیروز و هه موو نهو کهسانه ی کوهت بوونه ناو خنده که که، دربینن و بیانخه نه ناو تابووتهکان.

نه خشنوار مه بهستی نزیکی لهگهله کچه کې فیروزی کرد بهلام رازی نه بوو.

کاتیک هه والی مردنی فیروز بهولاتی فارسهکان گه یشت، ترسان و کاتیک سوخرا لهراستی و چوینیته هه واله که ناگادار بوویهوه، خوی ناماده کرد و لهگهله زۆربهی سوپاکه ی بهرو دیاری هیپتالیهکان بهرکوت. کاتیک گه یشته گورگان، نه خشنوار لههاتنی سوخرا و سوپاکه ی ناگادار بوویهوه و کسی بۆ پیشوازی کردنی نهو رهوانه کرد تا له مه بهست و داواکاریهکانی پیرسیت. ههروها سهبارت بهناو و پیگه ی نهو پرسیاری کرد.

سوخرا وهلامی دایهوه: ناوی سوخرایه و پیگه کې قارنه. هاتووه توله ی فیروز

بستینتهوه.

ئهخشنوار کەسی رهوانه کرد و وتی: سەرئەنجامی تو هاوشیوهی
سەرئەنجامه‌که‌ی فیروزه که له‌شەر کردن له‌گه‌ل من هەرچه‌نده سوپاکه‌ی فراوان بوو،
ته‌نیا مردنی پێپرا. سوخرا گرنگی به‌وته‌کانی نه‌دا. فرمانیدا و سوپاکه‌ی نامانه
بوون، چه‌کیان هه‌لگرت و هه‌رشه‌ی کرده سەر ئه‌خشنوار. پیاویکی بویر و نازا بوو.
ئه‌خشنوار ریگه‌ی ناشتی گرت‌ه‌بەر به‌لام سوخرا ته‌نیا به‌و مەرجه به‌ناشتی رازی بوو
که‌هه‌موو ئه‌و شتانه وه‌ریگریته‌وه که له‌ئوردوگا‌که‌ی فیروز تالان کراوه. ئه‌خشنوار
هه‌موو سامان و گه‌نجینه‌کان و ژنه‌کانی فیروز و که‌که‌ی فیروز و موبدی موبده‌کان و
گه‌وره‌کانی فارسی ته‌سلیم کردوه. سوخرا بو‌ولاته‌که‌ی خۆی گه‌رایه‌وه.
سه‌باره‌ت به‌ماوه‌ی پاشایه‌تی فیروز بو‌چوونه‌کان جیاوازن. ده‌سته‌یه‌ک وتوویانه بو
ماوه‌ی بیست و شه‌ش سال پاشایه‌تی کرد و ده‌سته‌یه‌کی دیکه وتوویانه بیست و یه‌ک
سال.

وتار سه‌بارت به‌کاربه‌دستانه یه‌زدگیرد له‌سەر عه‌ره‌به‌گان و خه‌لکانی

یه‌هه‌ن

له‌هوشام کوپی محهمهد ده‌گیرنه‌وه: مناله‌کانی نه‌شراقی حهمیر خزمه‌تی پاشاکانی خۆیان ده‌کرد. له‌و کسه‌نهی خزمه‌تی حسان کوپی توبه‌عی ده‌کرد، عه‌مرۆ کوپی حجری کیندی و له‌رزڤگاری خۆیدا سالاری خه‌لکه‌که‌ی بوو. کاتی‌ک حسان کوپی توبه‌ع به‌ره‌و جه‌دیس به‌ری‌که‌وت، نه‌وی کرده لێ‌پرسراوی به‌شیک له‌کاره‌کانی خۆی و کاتی‌ک عه‌مرۆ کوپی توبه‌ع براکه‌ی خۆی حسان کوپی توبه‌عی کوشت و پاشایه‌تی گرت‌ه‌ده‌ست، عه‌مرۆ کوپی حجری کیندی به‌خزمه‌ت گرت چونکه پیاویکی شه‌ریف و خاوه‌ن ده‌نگ بوو و هه‌روه‌ها بۆ نه‌وه‌ی ریزی له‌عه‌مرۆ گرتی‌ت و سووکایه‌تی به‌براکانی خۆی کردی‌ت، کچه‌که‌ی حسان کوپی توبه‌عی وه‌ک هاوسه‌ری نه‌و دیاری کرد. حه‌میره‌گان له‌مباروه قسه‌یان کرد و به‌به‌لایه‌کی گه‌ره‌یان زانی چونکه هه‌یج کام له‌عه‌ره‌به‌گان ته‌ماحی هاوسه‌رگیران له‌م بنه‌ماله‌ نه‌بوو.

کچی حسان کوپی توبه‌ع بۆ عه‌مرۆ کوپی حجر، حارس کوپی عه‌مرۆی هه‌ینابه دنیا. دوا‌ی عه‌مرۆ کوپی توبه‌ع، عه‌بد که‌لال کوپی مه‌سوب پاشایه‌تی گرت‌ه‌ده‌ست له‌به‌ر نه‌وه‌ی مناله‌کانی حسان که‌م ته‌مه‌ن بوون جگه له‌توبه‌ع کوپی حسان که‌جنۆکه ده‌ستی لێ‌وه‌شاند‌بوو. عه‌بد که‌لال کوپی مه‌سوب پاشایه‌تی گرت‌ه‌ده‌ست تا هه‌یج که‌س له‌ده‌ره‌وه‌ی بنه‌ماله‌ی پاشایه‌تی چاوی ته‌ماح له‌پاشایه‌تی نه‌ب‌ر‌ت. به‌شێ‌وه‌یه‌کی په‌سه‌ند کراو کاروباری خه‌لکانی هه‌ل‌ده‌سو‌راند. وه‌ک وتوو‌یانه شوێن‌که‌وته‌ی ئایینی مه‌سیحی کۆن و ده‌یویست خه‌لکه‌که‌ی لایه‌نگه‌ری له‌م دینه بگه‌ن. نه‌و که‌سه‌ی پێش‌نیاری مه‌سیحیه‌تی پیکرد‌بوو، پیاویک له‌هۆزی غه‌سان و له‌شامه‌وه بۆ لای نه‌و هات‌بوو. حه‌میره‌گان هه‌رشیان کرده سه‌ر نه‌و پیاوه غه‌سانیه‌ی و کوشتیان. توبه‌ع کوپی حسان چاک بوویه‌وه و له‌هه‌موو که‌سه‌گان له‌زانستی نه‌ستیرنه‌ناسیدا شاره‌زاتر و له‌هه‌موو بیرمه‌ندانی سه‌رده‌می خۆی زاناتر بوو. باسی رووداوه کۆنه‌گان و پێش‌هاته‌کانی داها‌تووی ده‌کرد.

کاتی‌ک توبه‌ع کوپی حسان کوپی توبه‌ع پاشایه‌تی گرت‌ه‌ده‌ست، خه‌لکانی حهمیر و عه‌ره‌به‌گان نه‌ویان به‌که‌سه‌ینکی خاوه‌ن شکۆ و مه‌زن بینی. توبه‌ع خوشکه‌زاکه‌ی خۆی

بهناوی حارس کوپی عهرمۆ کوپی حجر کیندی لهگه‌ل سوپایه‌کی گه‌وره بۆ دیاری مه‌عد و حیره و سه‌رزه‌مینه‌کانی ده‌رویه‌ر ره‌وانه کرد. حارس کوپی عهرمۆ هینرشنی کرده سه‌ر نه‌عمان کوپی نه‌مرۆ نه‌لقه‌یس کوپی شه‌قیقه. شه‌ری ده‌سته‌پینکرد و نه‌عمان و ده‌سته‌یه‌ک له‌بنه‌ماله‌ی نه‌وی گوشت و بلاوه‌ی به‌هاوه‌لانی کرد. مونزه‌ر کوپی نه‌عمانی گه‌وره و دایکی ماء نه‌لسه‌ماء که ژنیک له‌خه‌لکانی نه‌مر بوو، هه‌لاتن. پاشایه‌تی بنه‌ماله‌ی نه‌عمان کۆتایی پینها‌ت و حارس کوپی عهرمۆ پاشایه‌تی نه‌وانی گه‌رته‌ده‌ست.

به‌لام هوشام ده‌لینت: دوا‌ی نه‌عمان کوپی مونزه‌ر کوپه‌که‌ی مونزه‌ر کوپی نه‌عمان پاشایه‌تی گه‌رته‌ده‌ست. دایکی نه‌و هیند کچی زه‌ید مه‌نات کوپی زه‌ید الله کوپی عهرمۆ غه‌سانیه‌ی. ماوه‌ی پاشایه‌تی مونزه‌ر چل و چوار سالی خایاند، هه‌شت سال و نۆ مانگ له‌روژگاری به‌هرامی گور کوپی یه‌زدگینرد و هه‌ژده سال له‌روژگاری یه‌زدگینرد کوپی به‌هرام و حه‌فده سال له‌روژگاری فیروز کوپی یه‌زدگینرد.

دوا‌ی نه‌و مونزه‌ر کوپی نه‌سوهد کوپی مونزه‌ر پاشایه‌تی گه‌رته‌ده‌ست. دایکی نه‌و هره‌ر کچی نه‌عمان له‌مناله‌کانی هه‌جمانه کچی عهرمۆ کوپی باوکی ره‌بیه‌ه کوپی زوه‌ل کوپی شه‌یبان بوو. نه‌و بۆ ماوه‌ی بیست سال له‌ده‌ستی فارسه‌کاندا نه‌سیر بوو. ماوه‌ی پاشایه‌تی نه‌سوهد بیست سال دریزه‌ی کینشا، ده‌سال له‌روژگاری فیروز کوپی یه‌زدگینرد و چوار سال له‌روژگاری بلاش کوپی یه‌زدگینرد و شه‌ش سال له‌روژگاری قوباد کوپی فیروز.

دوا‌ی فیروز بلاشی کوپی پاشایه‌تی گه‌رته‌ده‌ست

نه‌و کوپی فیروز کوپی یه‌زدگینرد کوپی به‌هرامی گوره. براکه‌ی قوباد له‌سه‌ر پاشایه‌تی دژایه‌تی نه‌وی کرد و شکسته‌ی خوارد و بۆ لای خاقانی پاشای تورک هه‌لات. داوا‌ی هاوکاری لیکرد. کاتیک بلاش له‌سه‌ر ته‌ختی پاشایه‌تی دانیشته، گه‌وره‌کانی خه‌لک له‌ده‌وری کۆبوونه‌وه و پیروزبایان لیکرد. داوا‌یان لیکرد پادا‌شته سوخرا بدات له‌به‌ر نه‌و کارانه‌ی کردبووی. بلاش، سوخرای کرده یه‌کیک له‌کسه‌ نزیکه‌کانی خۆی و ریزی لینگرت.

شینوازی په‌سند کراوی بلاش په‌سهند کراو و ناره‌زوومه‌ندی ناوه‌دانی بوو. یه‌کیک له‌چاره‌سه‌ره گونجاوه‌کانی بلاش نه‌ویه که نه‌گه‌ر ده‌بییست مالنیک ویزان بووه و

خه لکه که ی کوچیان کردوه، کوخاوی گونده که ی سزا دها که بۆ هاوکاری نهمکردن تا ناچار به کوچ کردن نه بن.

نهو له سواد، بناغهی شارکی دارشت و به بلاشاوز ناوی برد که هه مان شاری ساباتی نریک مه داینه.

ماوهی پاشایه تی بلاش چوار سال دریزهی کیشا.

دوای نهو قوباد پاشایه تی گرتهدست

قوباد کوپی فیروز کوپی یه زدیگرد کوپی بهرامی گوره. پیش نهوهی پاشایه تی بگریته دست، پوشته لای خاقان و دژی براکهی خوی داوای هاوکاری لیگرد. له سر ریگهی له سنوری نهیشابور تیپه ری. چهند که سیک له هاوریگانی له گه لدا بوو که به شیوهی نه ناسراو له گه ل نهو سه فریان ده کرد. زهر میهر کوپی سوخرا یه کیک بوو له وان. تامه زوی نریک بوونهوهی له ژن و نه م حمزه ی خوی لای زهر میهر باس کرد. داوای لیگرد ژنیکی خاوه ن نه ژادی بۆ بدوزیتته وه. زهر میهر نهو کارهی کرد و پوشته لای ژنی خاوه ن ماله که ی خوی که هاوسره که ی یه کیک له سوارچاکه کان بوو. کچیکی جوانی بوو. سه بارت به کچه که ی قسه ی له گه ل کرد و پیی وت تا کچه که ی بۆ لای قوباد ره وانه بکات. ژن له گه ل پیاوه که ی راویژی کرد. زهر میهر به رده وام هانی ژن و پیاوه که ی دها تا نهو کاره یان کرد. کچ پوشته لای قوباد. ناوی کچه که نیوندوخت بوو. قوباد هه مان شهو له گه لی خهوت و به نه نهوشیروان دووگیانی کرد. فرمانیدا تا به شیوه یه کی باش خه لات و دیاری پیببه خشن.

ده لین: دایکی کچه که سه بارت به قوباد پرسپاری له کچه که ی کرد. وه لأمی دایه وه: هیچ شتی نازانیت جگه له وهی عابایه کی به زیرچنراوی له بردابوو. دایکی زانی کوپی یه کیک له پاشاکانه و دلخوش بوو.

قوباد به ره و ولاتی خاقان به ریکهوت و کاتیک گه یشت، وتی: له سر پاشایه تی کیشهی له گه ل براکهیدا هیه و به زینراوه و به مبهستی هاوکاری کردن هاتوته لای خاقان.

خاقان به لینی چاکه ی پندا. قوباد بۆ ماوهی چوار سال لای خاقان بوو به لأم به لینه کانی خاقان نه هاتنه دی.

قوباد فهرمانی کوشتنی سوخرای دهرکرد.

دوای تیپه‌پینی دهسال له‌روژگاری پاشایه‌تی قوباد، مویدی موبدان و گهره‌کانی خه‌لک هاوده‌نگ بوون و نه‌ویان له‌پاشایه‌تی دوورخسته‌وه و زیندانیان کرد چونکه باوه‌ری به‌نایینی پیاویک به‌ناوی مه‌زده‌ک هینابوو که‌ده‌یوت: خواهند روژییه‌کانی له‌نیوان به‌نده‌کانی دابه‌ش کردوو تا به‌نده‌کان به‌شیوه‌یه‌کی وه‌ک یه‌ک له‌ناو خۆیاندا دابه‌شی بکه‌ن. خه‌لک له‌م کاره‌دا سته‌مکارییان کرده پیشه چونکه گومانیان دهرکرد له‌خواهن سامانه‌کان بو هه‌ژارانی وهرده‌گرن و له‌دارا به‌نده‌اری ده‌به‌خشن. ههرکس مال و ژن و مه‌به‌سته‌کانی زیاتر له‌پییوست و که‌سانی دیکه هه‌یه، مافی به‌سهریانه‌وه نییه.

چینه‌کانی خواره‌وه‌ی کو‌مه‌ل نه‌مه‌یان په‌سه‌ند کرد و به‌دهره‌فتیان زانی. شوین مه‌زده‌ک و هاوباه‌ه‌رانی که‌وتن. هیزیان په‌یا کرد تا نه‌و جینگه‌ی دهرۆشته‌ن مالی که‌سه‌کان و ده‌ستیان به‌سه‌ر ژن و سامانه‌که‌یدا دهرگرت. که‌س توانای رووبه‌روو بوونه‌وه‌ی نه‌وانی نه‌بوو. قوبادیان بو بره‌ودان به‌م نایینه ناچار کرد و ههره‌شه‌ی له‌سه‌ر کار لابردنیان لی‌کرد. زۆری نه‌خایاند که‌س منالی خۆی نه‌ده‌ناسیه‌وه و مناله‌کان، نه‌یاند‌ه‌زانی کی باوکیانه. هیچ که‌س خاوه‌نی هیچ شتی‌ک نه‌بوو. قوبادیان برده شوینیک که‌ده‌ستی که‌سی پینه‌ده‌گه‌یشت. براکه‌ی ((جاماسب))یان له‌جینگه‌ی نه‌و دانا و به‌قوبادیان وت له‌روژگاری پینشوو گوناخت نه‌نجامداوه و پاک ناییته‌وه مه‌گه‌ر نه‌وه‌ی ژنه‌کانی خۆت به‌خه‌لکان به‌ده‌یت. مه‌به‌ستی نه‌وه‌یان کرد سه‌ری بېرن و بیکه‌نه قوربانی.

کاتی‌ک زهرمه‌یز کوری سوخرا نه‌مه‌ی بینی، له‌گه‌ل گه‌وره و سه‌رکرده‌کانی هاوپه‌یمانی خۆی، شو‌پشی کرد و ژماره‌یه‌کی زۆر له‌مه‌زده‌کیه‌کانیان کوشت و قوبادیان بو پاشایه‌تی گه‌راند‌ه‌وه و جاماسبیان له‌سه‌ر کار لابرد. دوای نه‌وه، مه‌زده‌کیه‌کان دژی زهرمه‌یز قوبادیان هاندا تا نه‌وه‌ی به‌کوشتنی نه‌و ناچاریان کرد.

قوباد یه‌کی‌ک بوو له‌باشترین پاشاکانی فارس تا نه‌و کاته‌ی مه‌زده‌ک بو نه‌و کارانه ناچاری کرد. ولات په‌ریشان و ناژاوه له‌سنوره‌کاندا په‌ره‌ی سه‌ند.

ده‌سته‌یه‌ک له‌میژووناسه‌کانی فارس وتوویانه، گه‌ره‌کانی فارس قوبادیان زیندانی کرد له‌به‌ر نه‌وه‌ی باوه‌ری به‌نایینی مه‌زده‌ک و باوه‌ره‌که‌ی هینابوو. براکه‌ی

یانی جاماسبیان کردە پاشا. خوشکەکەى قوباد پڤۆشته زیندان بۆ ئەوەى بیبیینت. زیندانوان رینگەى لینگرت و چاوی تەماحى تیبری و لەمەبەستەکەى خۆى ئاگادارى کردەوہ.

خوشکەکەى قوباد پێى وت دژایەتى ھەوەسى ئەو ئاکات و رینگەى پندرا بپرواتە ناو زیندان. رۆژیک لای قوباد بوو، وتى لەناو یەکیک لەفەرشەکانى زیندان بیشارنەوہ. فەرمانى بەیەکیک لەغولامە بەھیزەکانى خۆیدا تا فەرشەکە ھەلبگریت و بەمشوویە لەزیندان ئازادى بکەن. کاتیک غولام گەیشتە زیندانوان، پرسىارى کرد بەلام وەلامى دەست نەکەوت. خوشکەکەى قوباد بەدوایدا ھات و وتى ئەمە جینگەى سەردەمى ژنیى ئەوہ. دەبیات تا بیشوات و بیگەرینیتەوہ. زیندانوان باوہپرى بەقسەکانى کرد. دەستى لەفەرشەکە نەدا و لێى نزیک نەکەوتەوہ چونکە لەناپاکى فەرشەکە دەترسا. رینگەى بۆ غولامەکە کردەوہ. فەرشەکەیان برد و خوشکى قوباد بەدوايەوہ بوو.

قوباد ھەلات و پڤۆشته سەرزەمینی ھیپتالیەکان. داواى ھاوکارى لەپاشاکەیان کرد تا دژى نەیارانى خۆى شەپ بکات. لەرینگەى خۆى لەئەبر شەھر لای یەکیک لەگەورەکان دابەزى. کچیکى ھەبوو. لەم سەفەرەدا دایکى کەسرا ئەنەوشیروانى کردە ھاوسەر و لەکاتى گەرانەوہ، ئەنەوشیروان و دایکى لەگەل خۆى برد. جاماسبى براى سەرکوت کرد. ماوہى پاشایەتى جاماسب شەش سال بوو.

دواى ئەوہ، قوباد بەمەبەستى شەپ کردن لەگەل رۆمیەکان بەرێکەوت و دەستى بەسەر یەکیک لەشارەکانى جەزیرە گرت بەناوى ئامەد. خەنکەکەى ئەسیر و لەنیوان فارس و سەرزەمینی ئەھواز بناغەى شارێکى دەرشت و بەرام قوباد ناوى برد. ئەو شارەى کە موقباد و ئورگانیشى پیدەلین. ویلايەتیکی دروست کرد و گوندەکانى ویلايەتى سەرق و ویلايەتى رامھورموزى پەییوہست کرد.

قوباد پاشایەتى بەمنالەکەى خۆى کەسرا ئەنەوشیرواندا. فەرمانیکى نوسراوى لەمبارەوہ نووسى مۆرى کرد. کاتیک مرد، کەسرا، وەسییەتەکانى قوبادى بەئەنجام گەیاندا.

ماوہى پاشایەتى قوباد لەگەل پاشایەتى براکەى جاماسب چل و سى سال درێژەى کیشا.

گیڤرانهوهی نهو رووداوانه‌ی عه‌ره‌به‌کان له‌روژگاری قوباد له‌پاشایه‌تی نه‌ودا

دروستیان کرد

له‌هوشام کوپری محهمه‌دی که‌لبی ده‌گیڤرله‌وه: کاتیڤ حارس کوپری عوبه‌ی کیندی رووبه‌رووی نه‌عمان کوپری مونزه‌ر کوپری نه‌مرۆ نه‌له‌قیس کوپری شه‌قیقه بوویه‌وه و نه‌وی کوشت و مونزه‌ر کوپری نه‌عمانی گه‌وره، گیانی رزگار کرد و حارس کوپری عه‌مرۆ ده‌ستی به‌سه‌ر پاشایه‌تی نه‌عماندا گرت، قوباد کوپری فیروزی پاشای فارس، نامه‌ی بۆ حارس کوپری عه‌مرۆ نووسی: له‌نیوان ئیمه و پاشای پیش تو‌په‌یمانیک بوو، ده‌مه‌ویت تو‌ببینم.

قوباد بی‌باوه‌ریکی چاکه‌کار و له‌خوین پرشتن بیزار بوو. سازگاری له‌گه‌ل دوژمنان له‌خوی نیشاندده‌دا. له‌روژگاری نه‌وه‌لیت و پلێت بیژی فراوان و خه‌لکان بویر بوون. حارس کوپری عه‌مرۆ له‌گه‌ل ده‌سته‌یه‌ک هات و له‌سه‌ر پردی فیوم چاویان به‌یه‌ک که‌وت. قوباد فه‌رمانیدا و خورمایان هی‌نا، ناوکی له‌نه‌نکه‌کانی خورما ده‌ره‌ی‌نا و بریکی دیکه‌ خورمایان هی‌نا و تی‌که‌ل به‌خورمای ناوکرداری کرد. له‌به‌ر ده‌م نه‌واندا دایاننا. خورما ناوکرداره‌کان له‌به‌رده‌م حارسدا بوو. قوباد له‌خورماکانی به‌رده‌م خۆی ده‌خوارد و به‌حارس‌ی وت: بۆ هاوشیوه‌ی من ناخۆیت؟ حارس وتی: وشتر و مه‌په‌کانی ئیمه‌ ناوکی خورماکه‌یان خوارد. نه‌یزانی قوباد گالته‌ی پینده‌کات.

له‌سه‌ر نه‌وه‌ ری‌ککه‌وتن که‌حارس کوپری عه‌مرۆ و هاوری‌کانی نه‌سه‌په‌کانی خۆیان تا سنوره‌کانی فورات بینن و زیاتر پیش‌په‌وه‌ی نه‌که‌ن. کاتیڤ حارس لاوازی قوبادی بینی، چاوی ته‌ماحی له‌سواد بپری و به‌نوردوگا‌کانی خۆی وت سنوره‌کانی فورات بیه‌زینن و هیزش بکه‌نه‌ سه‌ر سواد.

قوباد له‌مه‌داین بوو که‌هاواری هاوکاری به‌رز بوویه‌وه و وتی: ئه‌مه‌ به‌ده‌سیسه‌ی

پاشاکه‌یانه.

کەسی بۆ لای حارس کوپی عەمرۆ رهوانه کرد کە دەستەبەک لە دزەکانی عەرەب سەرقالی تالانی کردنن و دەیهوئیت ببینیت. حارس هات و قوباد پیتی وت: کارێکت ئەجامدا کەس پیشتر بویری ئەو کارەى نەبوو.

حارس وتی: بێ ناگام، ئەوانە دز و چەتەکانی عەرەبن. تەنیا بەسامان و سوپا دەتوانم بەرنگاری عەرەبەکان بيمهوه.

قوباد وتی: چیت دەوئیت؟

وتی: دەموئیت بەشیک لەسواد پەيوهستی من بکەیت تا هاوکاری لێوهبرگرم. قوباد فەرمانیدا خوارەوی فورات کە نزیک سنووری عەرەبەکان بوو، بەو ببهخشن کەبریتی بوو لەشەش بەش. حارس کوپی عەمرۆ نامەى بۆ توبەع لەیەمەن نووسی: تەماحم بریووتە پاشایەتى عەجەمەکان و دەستم بەسەر شەش بەشیدا گرتو. سوپا نامادە بکە چونکە ولاتەکەیان بەرگری لێناکریت. پاشا گوشت ناخوات و پرشتنى خوین بەرەوا نازانیت چونکە باوەرپی بەنایینی بێ باوەرپان هەیه.

توبەع سوپای کۆکردەوه و فەرمانیدا رووباریکی تا نەجەف بۆ هەلێکەنیت. حارس ئەو کارەى کرد کە هەمان رووباری حیرەیه. توبەع لەوی دابەزی و شیمەر زو ئەلجەناحی برازای خۆی بۆ رووبەرۆ بوونەوهی قوباد رهوانه کرد. شیمەر شەپری کرد و شکستی بەقوباد هینا. قوباد بۆ رەى هەلات. شیمەر لەرەى پینگەشستەوه و خوینی پرشت.

توبەع، شیمەری بۆ خوراسان رهوانه کرد و کوپەکەى خۆى حسانى بۆ سەغد. فەرمانیدا هەركەس خیراتر بەچین بگات، دەبیتە فەرمانرەوا. هەركام سوپایەکی گەورەى لەگەندا بوو کە دەلێن شەشسەد هەزار و چل هەزار بوو. یەعفری برازای بۆ رۆم رهوانه کرد. یەعفر بەرێکەوت گەیشته قوستەنتینە. خەلکان ملکەچى بوون و باجیان پیندا.

بەرەو رۆمییه بەرێکەوت کە دووریەکەى لەقوستەنتینە چوار مانگە رینگەیه. گەمارۆى خستە سەر ئەوشارە. برسێتى تەنگى بەسوپاکەى هەلچنى و تاعوون لەناویاندا بلأوبوووه. لاواز بوون. کاتیک رۆمییهکان بەمەیان زانی، هێرشیان

کردنەسەر و ھەموو سوپاکەیان کوشتار کرد. ھیچ کەس لەوان رزگاری نەبوو. شیمەر زوو ئەلجەناح تا سەمەرقەند پیشپەرەوی کرد. گەمارۆی خستە سەر ئەوشارە بەلام ھیچ کارێکی بۆ نەکرا. کاتیکی ئەمەیی بینی، لای پاسەوانەکانی شار تێپەرپی و یەکیکی لەخەلکانی ئەو شارەیی ئەسیر کرد و سەبارەت بەبارودۆخی شار و سوپاکە پرسى. وتیان: پاشای شار کەسیکی نەزانە وتەنیا خواردن و خواردنەوہ دەزانیت و کچەکەى کاروباری خەلکان ھەلەسوپرینیت.

شیمەر بەو پیاوہ چەندین دیاری گرانبایی بۆ کچی پاشا رەوانە کرد و پەيامیدا: لەسەرزەمینی عەرەبەکانوہ بۆیە رووم کردۆتە ئەم شارە لەبەر ئەوہی نازناوی بیرمەندی و زانایی تۆ بەمن گەشتووہ. دەمەوێت ببیتە ھاوسەری من تا کوپێک بیتە دنیا و پاشایەتى عەرەب و عەجەم لەدەست بگریت. من بۆ تالانی نەھاتووم چوونکە چوارھەزار سنوقی زێر و زیوم پینیە و بەتۆی دەبەخشم. لێرەوہ بەرەو چین دەپۆم. ئەگەر دەستم بەسەر ئەو سەرزەمینەدا گرت، تۆدەبیتە ھاوسەری من و ئەگەر کوژرام، ئەم گەنجە بۆ تۆ دەبیت.

کاتیکی پەيام بەکچی پاشا گەشت، وتی: رازیم، سامانەکە رەوانە بکە.

شیمەر چوار ھەزار سنوقی بۆ ئەو رەوانە کرد. لەھەر سنوقیک دووپیاوی ھەشاردابوو. سەمەرقەند چوار دەروازەى بوو و لەسەر ھەر دەروازەیک چوار ھەزار کەس ئیشکیان دەگرت. دەنگی زەنگیان کردە نیشانە. ئەمەى لەگەل ئەو کەسانەدا کردە نیشانە کەلەگەل سنوقەکان رەوانەى کردن.

کاتیکی رۆشتنە ناو شارەکە، زەنگ لیدرا. ھاتنەدەر و دەستیان بەسەر دەروازەکاندا گرت. شیمەر ھاویری لەگەل سوپاکەى ھاتە ناو شارەکە. خەلکانی کوشتار کرد و دەستی بەسەر ھەموو سامانی شارەکەدا گرت.

ئەوسا شیمەر بەمەبەستى گرتنى چین بەرێکەوت. رووبەرۆی ژمارەیکى فراوان لەتورکەکان بوویوہ. ئەوانى شکستدا و بەرەو چین بەرێکەوت بەلام ناگادار بوویوہ کەحسان کوپى توبەع سى سال پيش ئەو گەشتۆتە چین. وەك دەستەیکە نامازەیان پێداوہ، لەوی مانەوہ تا مردن. ماوہى مانەویان لەچین یانزە سالی خایاند.

ئهوانه‌ی گومانیان کردووه شیمیر و حسان کوپی توبه‌ع له‌چین مانه‌وه تا کاتی مردن، ده‌لین: توبه‌ع له‌نیوان خۆی و ئه‌وان مناره‌کانی دروست کرد. کاتی‌ک رووداوێک روویده‌دا، شه‌وانه ناگریان داده‌گیرساند وله‌یه‌ک شه‌ودا یه‌کتریان له‌هه‌واله‌کان ناگادار ده‌کرده‌وه. نیشانه‌ی نیوانیان ئه‌مه بوو ئه‌گه‌ر دووجار ناگر له‌لای یه‌مه‌نه‌وه هه‌لکریت، به‌مانای له‌ناچوونی یه‌عفه‌ره و ئه‌گه‌ر سی‌جار ناگر داگیرسا، نیشانه‌ی له‌ناچوونی توبه‌عه. ئه‌گه‌ر ناگر له‌لای ئه‌وانه‌وه بی‌ت نیشانه‌ی له‌ناچوونی حسانه و ئه‌گه‌ر دوو جار ناگر داگیرسی‌ت نیشانه‌ی مردنی هه‌ردووکیانه.

دوو ناگریان داگیرساند و نیشانه‌ی مردنی یه‌عفه‌ر بوو. دوا‌ی ئه‌وه سی‌ناگریان داگیرساند و نیشانه‌ی مردنی توبه‌ع بوو.

به‌لام ئه‌و گێرانه‌وه‌ی باوه‌ر پیکراوه به‌مشیه‌یه: شیمیر و حسان له‌و رینگه‌ی که‌پۆشتبوون، هاورێ له‌گه‌ل تالانی و ئه‌سیر و جوړه‌کانی گه‌وه‌ر و بۆنه‌خۆشه‌کان له‌چینه‌وه بۆ لای توبه‌ع و سه‌رزه‌میینی خۆیان گه‌رانه‌وه. توبه‌ع پۆشته‌مه‌که‌ک و له‌دۆلیک دابه‌زی و بینا‌غه‌ی چیشته‌خانه‌کانی دا‌رشت.

مه‌رگی توبه‌ع له‌یه‌مه‌ن بوو. دوا‌ی ئه‌و، هه‌چ کام له‌پاشاکانی یه‌مه‌ن، یه‌مه‌نی به‌جینه‌هه‌شت و له‌سه‌رزه‌میینه‌کانی دیکه شه‌پری تاقینه‌کرده‌وه. ماوه‌ی پاشایه‌تی توبه‌ع سه‌د و یانزه‌سال درێژه‌ی کیشا.

ده‌لین: وتووێانه، توبه‌ع باوه‌ری به‌تایبینی جووله‌که هه‌نا. ئه‌مه به‌هۆی ئه‌و ئه‌حبارانه‌وه بوو هاورێ له‌گه‌ل ئه‌و له‌یه‌سربه‌وه به‌ره‌و مه‌که‌که کۆچیان کرد. ده‌لین: ژماره‌یان فراوان بوو.

هه‌روه‌ها وتووێانه: زانستی که‌عب الاحبار له‌پاشماوه‌ی میراتی ئه‌حباره‌کانی یه‌سربه‌و که‌عب الاحبار له‌خه‌لکانی حه‌میره.

به‌لام به‌وته‌ی کوپی ئیسحاق ئه‌و که‌سه‌ی به‌ره‌و رۆژه‌ه‌لات پۆشته، توبه‌ع ته‌بان ئه‌سه‌د باوکی که‌رب کوپی مه‌لکیکه‌رب کوپی زه‌ید کوپی عه‌مرۆ کوپی زی ئه‌لنه‌زار، باوکی حسان بوو.

نه‌هوشیروان پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست

ئهو، کوپی قوباد کوپی فیروز کوپی یه‌زدگیزد کوپی به‌هرامی گوره. کاتیک پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست، بۆ چوار سنورداری دیاری فارس که‌هرکام فرمانزهرایه‌تی به‌شیک و لاتی ده‌کرد، نامه‌ی نووسی. نامه‌ی بۆ سنورداری نازهریابه‌جان به‌مشیه بوو: به‌ناوی خواوه‌ندی به‌خشنده‌ی میهره‌بان، له‌پاشا که‌سرا کوپی قوباد بۆ واری کوپی نه‌خه‌یر جان سنورداری نازهریابه‌جان و نهرمه‌نییه و ده‌وریه‌ره‌کان و دۆنباوه‌ند و تبه‌رستان و سنوره‌کانی، سلآو له‌ئیوه، ئه‌وه‌ی خه‌لک ده‌بیئت به‌راستی لئی بترسن، نه‌بوونی که‌سیک که به‌نه‌بوونی ئهو نیعمه‌ته‌کان به‌ره‌و که‌می ده‌پۆن و ناژاوه‌ دروست ده‌بیئت و روداوه‌ خراپه‌کان رووده‌دات بۆ گیان و مه‌رومالآت و سامان و نازیزان. لای ئیمه‌ هیچ ترس و نه‌بوونیک له‌پیشتر له‌نه‌بوونی پاشایه‌کی شیواو نییه.

کاتیک پاشایه‌تی که‌سرا به‌هیز و سه‌قامگیر بوو، ئایینی پیاویکی دووروی له‌دانیشتوانی فه‌سا به‌ناوی زهراده‌شت کوپی خه‌رگان له‌ناو برد که‌دیاردیه‌کی تازه‌ی له‌ناو ئایینی زهرده‌شتی هینابوویه کایه‌وه و خه‌لکان شوینی که‌وتبوون. پیاویک له‌دانیشتوانی مه‌زیه به‌ناوی مه‌زده‌ک کوپی بامداد خه‌لکی بۆ شوینکه‌وتنی ئهو هانده‌دا. له‌و شتانه‌ی به‌خه‌لکانی ده‌وت و له‌ناو ئه‌وان بلاوی ده‌کرده‌وه، یه‌کسان بوون له‌ژن و سامان بوو، ده‌یوت: ئه‌مه کارینکی چاکه‌یه، خواوه‌ند په‌سه‌ندی ده‌کات و پاداشتی چاکه‌ی ده‌داته‌وه، ئه‌گه‌ر ئه‌م کارانه هاوشیه‌وه‌ی ئه‌رکینکی دینی نه‌ده‌بوون، کردارینکی په‌سند کران. خه‌لکانی ژیرده‌ستی دژی ده‌سه‌لاتداران هانده‌دا. لای ئهو که‌سانی په‌ست تیکه‌ل به‌شه‌ریفه‌کان و ریگه‌ی سته‌م بۆ سته‌مکار و سته‌مکاری کرایه‌وه. خراپه‌کاران ده‌رفه‌تی تیرکردنی هه‌وه‌سه‌کانیان به‌ده‌ست هینا و له‌و ژنانه‌ نزیک بوونه‌وه که‌هیچ کات نه‌یانده‌توانی چاوی ته‌ماحیان تیبیرن. خه‌لک گرفتاری نه‌زمون و به‌لایه‌کی گه‌وره بوون که‌که‌س هاوشیه‌وه‌ی نه‌بیستبوو. که‌سرا ریگه‌ی شوینکه‌وتنی خه‌لکانی له‌ئایینی زهراده‌شت کوپی خه‌رگان و مه‌زده‌ک گرت و دیارده‌کانی ئه‌وانی له‌ناو برد. که‌سانینکی زۆری له‌شوینکه‌وته‌کانی ئه‌وان گوشت که‌ناماده نه‌بوون ده‌ست له‌ئایین و دینه‌که‌ی خۆیان هه‌لبگیرن. ئایینی مانی و شوینکه‌وته‌کانی له‌ناو برد و دینی زهرده‌شتی سه‌قامگیر و به‌هیز کرده‌وه که‌هینشتایش

لەناو فارسەکان شوینکەوتەکانی فراوانە.

پیش پاشایەتی کەسرا، سوپاسالاری ولات کەسالاری سوپا بوو، لەژێر دەستی یەک کەسدا بوو. سوپا ئەم پێگەی لەناو چوار سوپاسالاردا دا بەش کرد. یەکیان سوپاسالاری رۆژھەلات بوو کە خوراسان و ناوچەکانی دەورووبەری دەگرتهوه، سوپاسالاری رۆژئاوا، سوپاسالاری نیمەرۆ کەولاتی یەمەنە و سوپاسالاری نازەربایەجان و ناوچەکانی دەورووبەری کەویلیایەتی خورە بوو. ئەمە ی کردە سەرچاوەی ریکخستن و نەزەمی ولات. چوارپی و کەرەستەکانی شەری لەناو سوپاییەکان بلاو کردەوه. دووبارە دەستی بەسەرئەو ویلیایەتەکاندا گرتوو کە لەسنوری فارسەکاندا بوون و دوا ی داگیرکردنیان لەلایەن قوبادەوه بەھۆکاری جیاواز کەوتبوونە ژێردەستی پاشاکانی دیکە وەک سەند و بەست و رەخج و زابولستان و تەخارستان و دێھستان و کابولستان. ژمارەیهکی فراوانی لەخەلکانی بارز کوشت و پاشماوەی ئەوانی ناچار کرد لەدیاری خۆیان کۆچ بکەن و لەشوینەکانی دیکە ی ولات نیشتهجی ببن. لەشەرەکان کەلکی لەھاوکاری ئەوان وەردەگرت و فرمانیدا تا خەلکانی سولیان ئەسیر کرد و هینایان. ھەموویانی کوشت و تەنیا ھەشتا کەس لەکەسە بویرەکانی ئەوانی هینتەوه و لەبەھرام فیروز نیشتهجینی کردن بۆ ئەوهی لەشەرەکاندا کەلکیان لیوەر بگرت.

نەتەوهی ئەبەخز و نەتەوهی بەنجەر و بەلەنجەر و ئالان، پەیمانیا ن بەست ھیرش بکەنە سەر ولاتەکە ی. ھیرشیان کردە سەر ئەرمنییە و تالانیان کرد. رینگەکیان ئاوەلا و ئاسان بوو. کەسرا گرنگی بەکارەکیان ئەدا و کاتیئک لەسەرزەمینەکە ی ئەو بلاو بوونەوه، سوپاییەکی رەوانە کرد و لەناوی بردن جگە لەدە ھزار کەسیان کەئەسیر و لەنازەربایەجان و ناوچەکانی دەورووبەر نیشتهجی کران.

فیروز لەناوچە ی سول و ئالان بینایەکی لەبەرد دروست کردبوو تا دیاری خۆی لەتالان کردنی ئەو نەتەوه ناماژە پیندراوانە بپارێزێت. قوباد دوا ی باوکی چەندین بینای دیکە ی لەوی دروست کرد و کاتیئک پاشایەتی کەوتە دەستی کەسرا، فرمانیدا تا لەناوچە ی سول و ناوچە ی گورگان بەبەردی داتاشراف شارەکان و قەلاکان و چەندین بینا دروست بکەن تا پەناگە ی دانیشتووانی ویلیایەتەکە بیت بۆ ئەوهی ئەگەر دوژمن ھیرشی کردەسەریان، بتوانن لەو شوینانە پەنا بگرن.

سەنجبوی خاقان لەھەموو تورکەکان بویرتر و نازاتر و سوپاییەکی فراوانتری لەبەردەستا بوو. لەگەل و زرد پاشای ھیپتالیەکان شەری کرد. لەبویری و فراوانی ئەوان

نه ترسا. وزری پاشا و زوربهی سوپاکه‌ی کوشتار کرد و سامانه‌کانی کرده تالانی. دهستی به‌سەر سه‌رزه‌مینکه‌یاندا گرت جگه لهو ناوچانه‌ی له‌ژێر دهستی که‌سرادا بوو. هه‌روه‌ها نه‌ته‌وه‌ی نه‌بخه‌ز و به‌نجر و به‌له‌نجهری ناچار کرد ملکه‌چ و گوێرایه‌لی فرمانه‌کانی بن. وتیان: پاشای فارسه‌کان فیدیه‌یان پێداون تا هێرش نه‌کهنه‌ سه‌ر ولاته‌که‌ی. سه‌نجیوا به‌سوپایه‌کی سه‌د و ده‌هه‌زار که‌سییه‌وه‌ هات و له‌دیاری سولّ نزیک که‌وته‌وه. که‌سی بو‌لای که‌سرا ره‌وانه‌ و هه‌ره‌شه‌ی لی‌کرد. به‌رز فپی و مه‌به‌ستی نه‌وه‌ی کرد که‌سرا سامانی بو‌ ره‌وانه‌ بکات و نه‌و فیدیه‌ی پێش پاشایه‌تی که‌سرا به‌خه‌لکانی نه‌بخه‌ز و به‌نجر و به‌له‌نجهریان ده‌دا، به‌وان بدات و نه‌گه‌ر خه‌را ره‌وانه‌ی نه‌کات، هێرش ده‌کاته‌ سه‌ر سه‌رزه‌مینکه‌ی و دهستی به‌سه‌ردا ده‌گریت. که‌سرا گرنگی به‌هه‌ره‌شه‌کانی نه‌دا و مه‌به‌سته‌که‌ی به‌راوه‌ده‌ نه‌کرد چونکه‌ ده‌ربه‌ندی سولّی به‌هه‌یز کردبوو. رینگه‌ و دۆله‌کان که‌سه‌نجیوای خاقان ناچار بوو لی‌یان تی‌په‌ریت، به‌باشترین شیوه‌ پارێزگاریان لێ‌ده‌کرا. هه‌روه‌ها سنووری نه‌رمه‌نییه‌ به‌سوپایه‌کی په‌نجا هه‌زار که‌سی پیکهاتوو له‌سوار و پیاوه‌ له‌ده‌ستدریژی دوزمن پارێزراو بوو.

کاتی‌ک سه‌نجیوای خاقان زانی که‌سرا به‌باشترین شیوه‌ پارێزگاری له‌سنوره‌کانی سولّ ده‌کات، بی‌ هیوا هاورێ له‌گه‌ل سوپاکه‌ی گه‌رایه‌وه. نه‌و و دژومانی له‌به‌را به‌ر گورگان ریزیان به‌ستبوو، نه‌یان‌توانی هێرش بکهنه‌ سه‌ر نه‌و قه‌لایانه‌ی که‌سرا دروستی کردبوون و تالانیان بکهن.

که‌سرا نه‌نه‌وشیروان به‌رنو به‌ریکی زانا و بیرمهند و بویر و دوورنه‌ندیش و میه‌ره‌بان بوو. کاتی‌ک له‌سه‌ر ته‌ختی پاشایه‌تی دانیشت، گه‌وره‌کان و سه‌رکرده‌کانی ولات له‌ده‌وری کۆبوونه‌وه‌ و پیرۆزباییان لی‌کرد. کاتی‌ک ته‌واو بوون، که‌سرا وتاریکی پێشکه‌ش کرد: سوپاسی خوای کرد که‌خه‌لکانی ئافران‌دوو و چاره‌سه‌ری بو‌ کێشه‌کانی نه‌وان داناوه‌ و رۆژی بو‌ دیاری کردوون. له‌وتاره‌که‌ی خۆیدا هه‌موو شتیکی باس کرد.

نه‌وسا سه‌باره‌ت به‌گرفتاری وزیانه‌کانی خه‌لک و به‌فیرۆچوونی مال و خه‌زان و بژێوی قسه‌ی کرد و وتی: مه‌به‌ستی نه‌وه‌ی له‌سه‌ردایه‌ کاروباره‌کان ریکبخت و گه‌نده‌لی له‌ناو بیات. داوای هاوکاری و هاریکاری لی‌کردن.

فرمانی کوشتنی گه‌وره‌کانی نایینی مه‌زده‌کید و سامانی نه‌وانی له‌ناو هه‌ژاراندا دابه‌ش کرد. هه‌روه‌ها نه‌و که‌سانه‌ی کوشت به‌زۆر ده‌ستیان به‌سه‌ر مال و ملکی

خه لکاندا گرتبوو. فرمانیدا هر منائیک که باوکی نادیاره و زانراو نییه، په یوه سستی که سیک بکریته که هه لیده گریته وه و شتی که له سامانی پیاوه که ی پییده. ههروه ها ئو ژنانه ی به زور بردوویانه، ماره یی ئه وان وه ک تاوان دیاری و که سه کانی رازی و ژنه که سه ریشک بکن که لای ئو پیاوه بمینیتته وه یا بیته هاوسه ری پیاویکی دیکه مه گه ئه وه ی هاوسه ری هه بیته و بیه ویت بو لای هاوسه ره که کونه که ی بگه ریته وه.

فرمانیدا هه رکه س زیانی له سامانی که سیکی دیکه داوه، مافی لی بستیننه وه و سته مکار به ئه ندازه ی سته مه که ی سزا بدهن. فرمانیدا کچانی خاوه ن نه ژاد بکنه هاوسه ری پیاوه شیاوه کان ((ئه وانه ی سه ری ره سته کانیان مردبوو)) و ماره ی ئه وان له خه زینه ی ده ولته بدن. ژنی بنه مانه گه وره کانیان کرده هاوسه ری گه نه چه کان. ماره یی ئه وانیدا و بی نیازی کردن و پیی وتن بینه هاوری کانی ئه و تا بتوانیت هاوکاریان لیوه ریگریته. هاوسه ره کانی باوکی سه ریشک کرد که له گه ل ژنه کانی ئه و بمیننه وه و روژی وه ریگرن و یا به دوا ی پیاوی هاوشانی خو یان بگه ری ن. فرمانی هه لکه ندنی رووبار و کاریزه کانیدا. فرمانیدا پیش به ها به خه لکانی ئاوی کوش بدن و به هیزیان بکن. فرمانیدا پرده روخوا وه کانی گونده ویرانه کان سه رله نوی نوژن بگریته وه. سوارکاری به هیز و چوارپنی به هه ژار و ده سکورته کاند و روژی بو دیاری کردن. پاسه وانی بو ناشکه ده کان دانا، ریگاکانی ئه من کرده وه و بینا و قه لاکانی له سه ر ریگاکان دروست کرد. که سانی شیاوی وه ک فرمانه روای ویلایه ته کان دیاری کرد و به با شترین شیوه ی ریزی له که سه هه لیزیردرا وه کان گرت. شیواز ری و ره سمی پاشایه تی ئه رده شیر ی کرده نمونه.

دوا ی چه ندین سال پاشایه تی و سه قامگیر بوونی نیزامی پاشایه تی و ملکه چی و گویرایه لی ویلایه ته کان، به ره و ئه نتاکیه به ری که وت که سه ر کرده کانی سوپاکه ی قه یسه ره له وی بوون. ده سستی به سه ر شاره کاند گرت و فرمانیدا شاری ئه نتاکیه به دووری و ژماره ی مه نزه کان و ریگاکان و ئه وه ی له و شاره دابوو، به نه خشه بکیشن و له ته نیشت شاری مه داین شاریکی هاوشیوه دروست بکن. شاره که به رومیه ناسرا و هاوشیوه ی ئه نتاکیه دروستیان کرد. خه لکی ئه نتاکیه ی کوچ پیکرد و له و شاره دا نیشته جیی کردن.

کاتی که له ده رگای شاره که پوشتنه ناو، ئه ندامانی هه ر مائیک پوشتنه ناو مائیک هاوشیوه ی ماله که بیان له نه نتاکیه، وه ک بلئی هه رگیز له و شاره نه پوشتونه ته ده ر. ئه وسه مه به سستی هیرش کردنه سه ر هیرقلی کرد و ده سستی به سه ردا گرت. دواتر

دهستی بهسەر ئەسکەندەریه و شارەکانی دیکه گرت. قەیسەر ملکهچی خۆی دەرپیری و فدیەیدا. کەسرا، دەستەیهک لەسوپاکەیی خۆی لەسەرزەمینیی رۆم جیگیر کرد. کاتیکی لەرۆم گەپرایهوه و بەرهو خەزەر بەرئیکهوت، تۆلەیی ئەو خوینانەیی وەرگرتەوه کە لەژێردەستەکان و مسکینەکانی ولاتەکەیی رشتبویان. لەویۆه بەرهو عەدەن بەرئیکهوت و لەنزیک سەرزەمینیی حەبەشە لەشویئیک لەدەریا لەنیوان دوو کێو بەکەشتیە گەورەکان و بەرد و ستونە ئاسنینهکان، رێگەیی بەست و گەورەکانی ئەو دیارەیی کوشتار و بۆ مەداین گەپرایهوه. هەموو ویلایهتەکانی رۆم کە ئەم لای هێرقەلە بوو لەگەڵ ئەرمەنییه و هەموو ویلایهتەکانی سنووری عەدەن تا دەریا ملکهچی فەرمانەکانی بیوون.

لەم کاتەدا موزەر کۆری نەعمانی کردە پاشای عەرەبەکان و ریزی لیگرت. خۆی لەمەداین مایهوه و کاروبارەکانی سامانەدا.

داوی ئەوه بەمەبەستی تۆلە سەندنەوهی باوهگەرپیی خۆی یانی فیروز هیزشی کردە سەر سەرزەمینیی هیپتالیەکان. پێشتر ئەنەوشیروان بیوه زاوای خاقانی چین. پێش پۆشتن نامەیی بۆ نووسی و لەمەبەستەکەیی خۆی ئاگاداری کردەوه و فەرمانی پێدا هیزش بکاتە سەر هیپتالیەکان. هیزشی کردەسەریان و پاشاکەییانی کوشت و بنەمانەکەیی لەناو برد. لەبەلخ و سنورەکانی ئەودیو بەلخ تێپەری و سوپاکەیی خۆی لەفەرغانە دابەزاندا.

لەخوراسان گەپرایهوه و کاتیکی گەشتە مەداین، دەستەیهک هاتن و دژی حەبەشە داوای هاوکاریان لیکرد. یەکیکی لەسەردارەکانی خۆی هاواری لەگەڵ سوپایەکی لەخەلکانی دەیلەم و دەوربەرەکانی رهوانە کرد کە مەسروقی حەبەشیان لەیەمەن کوشت و لەوی نیشتهجی بوون.

ئەنەوشیروان بەردەوام سەرکەوتوو و بەختەوهر بوو. هەموو نەتەوهکان شکۆ و مەزنی ئەویان لەدندا بوو و نێردراوان لەچین و تورک و خەزەر و نەتەوهکانی دیکه لەبەردەرگای نامادە بوون. ریزی لەزاناکان دەگرت.

ماوهی پاشایەتی ئەنەوشیروان چل و هەشت سال درێژەیی کیشا و لەدایک بوونی پێغەمبەر(د.خ) لەکووتاییەکانی رۆژگاری ئەو بوو.

هوشام دەلێت: ماوهی پاشایەتی ئەنەوشیروان چل و حەوت سال درێژەیی کیشا و عەبدالله کۆری عەبدولموتەلیب باوکی پێغەمبەر(د.خ) لەسالی چل و دووم

له پاشایه تی نهو چاوی به دنیا هه لهینا.

بهوتی هوشام کاتیک کاروبارهکان و پاشایه تی نهوشیروان سه قامگیر بوو،
موزهر کوپی نه عمانی گهره ی بانگ کرد و حیره و پاشایه تی بنه ماله ی حارس کوپی
عه مرؤ ناسراو به ناکول نهلمهراری بهو سپارد. دایکی موزهر، ماء نهلسه ما له خه لکانی
نهر و له پاشایه تی حیره دا مایه وه تا نهو کاته ی مرد.

ده لیت: نهوشیروان هیرشی کرده سهر خه لکانی بهر جان و گه رایه وه و به نداوی
باب و نه بوایی دروست کرد.

هوشام ده لیت: له دوا ی نه سوهد کوپی موزهر براهی موزهر کوپی موزهر کوپی
نه عمان له لایهن پاشاکانی فارسه وه پاشایه تی عه ره به کانی گرتهدست و بؤ ماوه ی
حه وت سال پاشایه تی کرد.

دایکی نه عمان دایکی مه له ک کچی عه مرؤ کوپی حیجر خوشکی حارس کوپی
عه مرؤ کیندی بوو.

دوا ی نهو باوکی یه عفر کوپی عه لقه مه کوپی مالک کوپی عوده ی کوپی زه میل
کوپی سور کوپی نه سهس کوپی ره بی کوپی نه ماره کوپی له خم بؤ ماوه ی سی سال
پاشایه تی عه ره به کانی کرد.

دوا ی نهو موزهر کوپی نه مرؤ نهلقه یس نه لبه پاشایه تی گرتهدست.
نازناوه که ی زولقه رنه یین بوو. بویه نه م نازناوه ی پیپرا چوونکه به دوو دهسته
پرچه کانی ده هونیه وه. دایکی موزهر ماریه ناسراو به ماء نهلسه ماء کچی عه وف
کوپی جه شم کوپی هیلاک کوپی ره بیعه کوپی زهید کوپی مه نات کوپی عامر
نه لزه حیان کوپی سه عد کوپی خه زهره ج کوپی تیم الله کوپی نهر کوپی قاست بوو.
ماوه ی پاشایه تی نهو چل و نو سال دریزه ی کیشا.

دوا ی نهو کوپه که ی عه مرؤ کوپی عه مو کوپی موزهر بؤ ماوه ی شانزه سال
پاشایه تی کرد. دایکی عه مرؤ هیند کچی حارس کوپی عه مرؤ کوپی حجر ناکل
نهلمهرار بوو.

ده لیت: ههشت سال و ههشت مانگ له پاشایه تی عه مرؤ کوپی هیند تینه پری
که پیغه مبه ر چاوی به دنیا هه لهینا. نه مه له روژگاری نهوشیروان و له سالی فیلدا بوو
که نه بره هه نه لاشهرم باوکی یه کسوم هیرشی کرده سهر مانی خوا.

وتار سەبارەت بە ئەحوالی توبەع لەرۆژگاری قویاد و ئەنەوشیروان و بەرینگەوتنی سوپای فارسەکان بۆ یەمەن بەمەبەستی شەر لەگەڵ حەبەشییەکان

لەمحەممەد کوپی ئیسحاق دەگیڕنەوه: دوایین توبەع کەتەبان ئەسەعد باوکی کەرب بوو، کاتیکی لەرۆژشەلات گەڕایەوه، لەرینگەکەیی بەمەدینەدا تێدەپەڕی. یەکمە جار کە لەو شارە تێپەڕی کرد، خراپەیی بەرابەر بەخەلکەکەیی نەکرد و کوپەکەیی خۆی لەوی دانا کەکوژا. کاتیکی بۆ مەدینە گەڕایەوه، مەبەستی وێران کردن و لەناو بردنی ئەو شارە و برینی دارخورماکانی کرد. ئەنساریەکان کاتیکی ئەمەیان بیست، کوپوونەوه بۆ ئەوی رینگەیی ئەو کارەیی لێبگرن. سەرکردەکەییان عەمرۆ کوپی زەللە یەکیکی لەمناڵەکانی نەجار بوو. دوای ئەو عەمرۆ کوپی مەبزوول سەرکردایەتی ئەوانی لەئەستۆدا بوو. بەمەبەستی شەر کردن و بەرگری بەرینگەوت و کاتیکی توبەع لەوی دابەزی، یەکیکی لەخەلکانی مەدینە لەمناڵەکانی عودەیی کوپی نەجار بەناوی ئەحمەر، یەکیکی لەپیاوێکانی توبەعی لەناو باخی دارخورماکانی خۆی بینی کەدارخوومای دەبرییەوه، بەداس لێیدا و ئەوی گوشت و خستیە ناو چالێکی کە بەزات تومانی ناویان دەبرد. ئەم رووداوه بیزاریی و رقی توبەعی زیاتر کرد. لەم کاتەدا ئەنسارییەکان بەرۆژ شەریان لەگەڵ دەکرد و شەوانە و چانیان دەگرت. لەکاری ئەوان سەریسوپرماوو و دەیوت، سویند بەخوا، ئەمانە خەلکانیکی بەخشندن. دوان لەئەحباری جوولەکە لەمناڵەکانی قورەیزە پۆشتنە لای کەخاوەن زانست و بیرمەند بوون و بیستبوویان مەبەستی وێران کردنی مەدینە و گوشتاری خەلکەکەیی هەیه، پێیان وت: ئەی پاشا ئەم کارە مەکە، چونکە ئەگەر پێداگری بکەیت، خوا رینگەیی ئەو کارەت لێدەگرێت و دەترسین سەرئەنجام بەسزای خوای گرفتار ببیت.

توبەع وتی: بۆ دەبییت ئەوه رووبدات؟

وتیان: دوایین پێغەمبەر(د.خ) لەنەتەوهی قوریش بۆ ئێره کوچ دەکات. ئەم شارە

مال و نشینگەیی ئەوه.

کاتیکی ئەم قسانەیان بیست، لەمەبەستەکەیی پەشیمان بوویەوه. لەقسەکانی ئەوان

سەریسوپرما و لەمەدینە پۆشت. ئەوانی لەگەڵ خۆی بۆ یەمەن برد و باوهری

به دینه که بیان هیئا. ناوی ئەو دوانه که عب و ئەسەد و لەماناڵهکانی قورەیزه بوون. ئاموزا و زاناترینی خەلکانی رۆژگاری خۆیان بوون.

دهلیت: توبەع و هاوه لانی بتهپەرست بوون. لەریگه‌ی مه‌ککه‌وه و ده‌پۆشته یه‌مه‌ن. له‌نیوان مه‌ککه و مه‌دینه چەند که‌سیک له‌خەلکانی هوزەیل پۆشتنه لای و وتیان: ئەی پاشا، ده‌ته‌ویت ریگه‌ی بیت المالی کۆنت نیشان بده‌ین که‌پاشاکان لینی بی ناگا بوون؟ چونکه له‌و شوینەدا مرواری و زه‌موپود و یاقوت و زیر و زیر حه‌شاردراوه. توبەع وتی: به‌لی.

وتیان: مانیك له‌مه‌ککه‌دایه که‌خەلکان له‌و مانەدا خواپەرسته‌ی ده‌کن و نویژی تیا ده‌خوینن.

هوزەیلیه‌کان به‌م کاره ده‌یانویست له‌ناوی ببه‌ن چونکه زانیبوویان هه‌ر کام له‌پاشاکان مه‌به‌سته‌ی ئەو مانە بکات و ده‌ستدریژی بکاته سه‌ر، له‌ناو ده‌چیت. کاتیك وته‌کانی ئەوانی بیست، که‌سی بۆ لای که‌عب و ئەسەد ره‌وانه کرد و بۆچوونی ئەوانی پرسی، وتیان: ئەم خەلکه مه‌به‌سته‌ی له‌ناو بردنی تۆ و سوپاکه‌تیا هیه، ئەگه‌ر ئەو کاره ئەنجام بده‌یت که‌ئەوان پیشنیاری ده‌کن، له‌ناو ده‌چیت و هه‌رکەس له‌گه‌ل تۆدا بیٔت، له‌ناو ده‌چیت.

وتی: کاتیك گه‌شتمه ئەوی ده‌بیٔت چیکه‌م؟

وتیان: کاتیك گه‌شیت، ئەو کاره بکه که‌خەلکانی ئەوی ئەنجامی ده‌دن، به‌ده‌وری مالی خوادا بسوریره‌وه و ریزی بگره، سه‌ر بتاشه و له‌خۆبوردوی بکه‌ره پیشه تا له‌وی ده‌پۆیت.

وتی: بۆ ئیوه ئەو کاره ناکه‌ن؟

وتیان: سویند به‌خوا ئەمه مالی باوکی ئیمه ئیر اهیمه. راستیه‌کانمان به‌تۆ وت، به‌لام خەلکانی ئەوی به‌هۆی ئەو بتانه‌ی له‌و مانە دایانناوه و ئەو خوینانه‌ی له‌وی رشتووینه، ریگری ئەم کاره‌مان لیده‌کن چونکه خەلکانیکی بیباوه‌پ و ریاکارن.

توبەع زانی ئەوان چاکه‌خوازن. هوزەیلیه‌کانی هیئا و ده‌ست و پیی ئەوانی برییه‌وه. به‌ریکه‌وت تا گه‌یشته مه‌ککه. له‌خه‌ودا پیی وترا مانەکه داپۆشینت. وه‌ک وتووینه توبەع یه‌که‌م که‌س بوو مانەکه‌ی داپۆشی و پیشنیاری به‌کاربه‌ده‌ستانی خۆی له‌جوره‌میه‌کان کرد مانەکه به‌پاک و خاوینی رابگرن و خوین و مردوو و ژنی نه‌خۆش

((سوړی مانگانه)) نېهه ناو مالکه. دهرگا و کللی بۆ مالکه دروست کرد و لهگه‌ل سوپاکه‌ی و کهعب و نهسه‌د بۆ یه‌مه‌ن گه‌رایه‌وه. کاتیک گه‌یشته یه‌مه‌ن، فرمانی به‌خه‌لکه‌که‌ی خۆیدا باوه‌ر به‌دینه‌که‌ی بیژن. نه‌وان رازی نه‌بوون تا نه‌و کاته‌ی داوای داوه‌ری له‌و ناگره‌ بکه‌ن که له‌یه‌مه‌ندا بوو.

له‌ئبراهیم کوړی محهمه‌د کوړی ته‌لحه ده‌گېرنه‌وه: کاتیک توبه‌ع له‌یه‌مه‌ن نزیک کهوته‌وه تا بېرواته ناو شاره‌که، چه‌میره‌کان ریگه‌یان لیگرت و وتیان: تۆ که‌پشتت کردۆته دینه‌که‌ی ئیغه، نابیت بیته ناو ولاته‌که‌ی ئیغه. توبه‌ع پیشنیاری نایینه‌که‌ی خۆی به‌وان کرد و وتی: نه‌م نایینه، له‌دینه‌که‌ی ئیوه باشته.

وتیان: داوه‌ری ده‌به‌ینه لای ناگر. توبه‌ع رازی بوو.

وه‌ک خه‌لکانی یه‌مه‌ن ده‌لین، له‌یه‌مه‌ندا ناگریگ بوو و کاتیک له‌سه‌ر کاریک جیاوازی روویده‌دا، ناگره‌که له‌نیوان نه‌وان داوه‌ری ده‌کرد به‌و شیوه‌ که‌سته‌مکاری ده‌خوارد و زیانی له‌سته‌ملیکراو نه‌ده‌دا. کاتیک نه‌م پیشنیاره‌یان به‌توبه‌ع کرد، وتی: دادپه‌روه‌ریه.

خه‌لکان بته‌کانی خۆیان هیئا. کهعب و نهسه‌د هاتن. کتیبه‌کانی خۆیان به‌گه‌ردنیانه‌وه هه‌لواسیوو و له‌شوینیک که‌ناگره‌که ده‌هاته‌ده‌ر، دانیشتن. ناگره‌که هاته‌ده‌ر و کاتیک له‌وان نزیک بوویه‌وه، دوور کهوته‌وه، ترسان. نه‌و خه‌لکانه‌ی له‌وی ناماده بوون، سه‌رکۆنه‌یان کردن و وتیان: خۆپاگری بکه‌نه پیشه. نه‌وان خۆپاگریان کرد تا ناگره‌که هات و بته‌کانی خه‌لکانی چه‌میری خوارد. کهعب و نهسه‌د هاوری له‌گه‌ل نه‌و کتیبانه‌ی به‌ملیانه‌وه بوو، ته‌ندروست هاتنه‌ده‌ر. ناوچاوانیان نارقه‌ی کردبوویه‌وه، به‌لام زیانیان به‌رنه‌کهوتبوو. چه‌میره‌کان باوه‌ریان به‌دینه‌که‌ی توبه‌ع هیئا. نایینی جووله‌که له‌یه‌مه‌ن له‌م رووداوه‌وه سه‌رچاوه ده‌گریت.

له‌کوړی ئیسحاق ده‌گېرنه‌وه: کهعب و نهسه‌د و نه‌و چه‌میریانه‌ی له‌گه‌ل نه‌وان رۆشتبوونه‌ده‌ر، به‌داوای ناگره‌که‌دا رۆشتن تا بۆ شوینه‌که‌ی خۆی بیه‌نه‌وه. ووتیان: هه‌ر که‌سیک ناگره‌که بۆ شوینه‌که‌ی بگه‌رینیته‌وه، ماف و راستی له‌گه‌ل‌دایه. که‌سانیک له‌چه‌میره‌کان هاوری له‌گه‌ل بته‌کانی خۆیان نزیک کهوته‌وه تا ناگره‌که بۆ شوینی خۆی بگه‌ریننه‌وه. ناگره‌که نزیک کهوته‌وه و نه‌وانی خوارد. ده‌ستیان به‌خویندنه‌وه‌ی

تهورات کرد و ناگره که پاشه کشینی کرد. همهیره کان باوه پریان به دینه که ی نهوان هینا. مالنکیان بوو به ناوی ره نام و لهکاتی بی باوه پری کورنوشیان بو دهر. شوینی قوربانی کردنه که یان لهو ماله دا بوو و لهویوه دنگ و قسه یان ده بیست. که عب و نهسد به توبه عیان وت: نهسه شهیتانه فریویان ده دات و گه مه به ناوزیان دهکات، نهو به نیمه بسپیژه. توبه ع وتی: به نیوهم سپارد.

وهک خه لکان بو یان باس کردووم، سهگیکی رهشیان له ماله که هینایه دهر و سهریان بری و ماله که یان ویران کرد. بیستوومه پاشماوه که ی له یه مه نه و شوینه واری خوینی سهگه که، هیشتا ماوه ته وه.

توبه ع سه بارهت بهم سه فهره که و مه به سته که ی بو ویران کردنی مه دینه و هه نس و که وتی له گه ل هوزه یلیه کان و کرده وه کانی به رابه ر به مالی خوا له مه که و نه وه ی که عب و نهسد سه بارهت به پیغه مبه ر بو یان باس کرد، قه سیده یه کی هه یه بهم ناوه رو که:

بو خه وتنی تو هاوشیوه ی خه وتنی نه خوشه کانه

که نه خوشیت وهک بلی هرگیز نه خه وتوویت.

له کینه ی دو سه بت که له یه سرب جیگیر بوون

که شیاون بو سزای روژی رهش

من له مه دینه منزلیکم هه بوو

مانه وه لهو شوینه سازگار و خه وتن تیایدا دلرفین بوو

له به رزاییه که له نیوان عه قیق و به قیع نشینگه یه کم هه بوو

کاتیک له یه سرب داده به زیم، دلمان بو کوشتار قولتی ده دا

سویندم خوارد بوو نه گهر برومه ناو یه سرب

لهوی خورما و دار خورما نه هیلم

به لام که عب و نهسه دی زانا له قوره یزه وه هاتنه لای من

که سالاری جووله که کانه

ووتیان: لهم گونده دهست هه لبره

چونکه بو پیغه مبه ر پاریزاوه

نهو له قوره یشه و رینیشاندهری خه لکه که یه تی

چاوپوشیم لهوان کرد

له ترسی سزای پوژی دریژ
به هیوایی به خشینی خواوند له روژی ههستانه وه و رزگار بوون له جهه مننه می
سوتینهر

ئه وانم پشتگوی خست
و له خه لکه که ی خوم
پیاویکی خاوه ن نه ژاد و بویرم
له وی به جیهیشت
که به رده وام سه رکه وتن هاورییه تی ده کرد
به م کاره م، چاوه پروانی به خشین له خواوندی محهمه د بووم
نه مده زانی خواوند له دوئی مه که که
مالیکی پاکی هیه که له وی ده پیره ستن
که سانیک له هوزیل هاتنه لای من
وتیان له مه که مالیکی کون هیه
لیوانلیوه له گنج و مرواری
مه به سستی تالان کردنیم کرد به لام په روه ردار ریگی نه دا
خواوند ریگر بوو له ویران کردنی ماله که
له هیواکانم چاوپوشیم کرد
ئه وانم کرده وانه یه که بو بینهران و داهاتوان
پیش من زولقهرنه بین موسولمان بوو
و پاشایه که خه لکان گویرایه ئی فرمانه کانی بوون
پاشای روژه لات و روژئاواکان بوو
له حه کیمی ریبه ر زانستی ده خواست
ئاوا بوونی هه تاوی بینی
که له سه رچاوه یه که پوده چوو
پوره که م به لقیس لای نه و بوو
پاشایه تی کرد تا نه وه ی شانه به سه ر پوشته لای.
له کوپی نیسحاق ده گپرنه وه: نه سارییه کان ده لین: توبه ع له گه ل ده سته یه که

لەجوولەكەكانی دژایەتی و دوژمنایەتی دەکرد. كاتیك هاتە مەدینە، مەبەستی لەناو بردنی ئەو شارەیی كرد. ئەنسارییەكان رینگەیان لینگرت و شارەكەیی بەجێهێشت. لەبەر ئەمە لەهۆنراوەكەیی خۆیدا دەئیت:

لەكینەیی دو سەبەت كە لەیەسەرب جینگیر بوون
كەشیاون یۆ سزای پۆژی رەش.

هەرۆهە لەكوپری ئیسحاق دەگێرنەو: پێش ئەو، شافیعی كوپی كەلیبی سەدەقی كاهین، پۆشتە لای توبەع و ماوەیەك لای ئەو مایەو. كاتیك مەبەستی جیابوونەووی كرد، توبەع وتی: چی لەزانستەكەیی تۆ ماوەتەو؟
شافیعی وتی: هەوآلیكی ناشكرا و راست.

وتی: نایا هیچ نەتەوێەك پاشایەكی هاوشیۆهیی پاشایەتی منی هەیی؟
شافیعی وتی: نە، بەلام پاشای غەسان، كەسیكی گەورەیی بەدوادا دیت.
وتی: نایا پاشایەتیەكەیی گەورەتر لەپاشایەتی منە؟
شافیعی وتی: بەئیی.

وتی: ئەو كێیی؟

شافیعی وتی: چاكەكارێك كەوەسفی لەزەبووردا هاتوو و نەتەوێەكەیی لەكتیپەكان پێش خەلكانی دیکە كەوتوون، تاریكی بەنور لەناو دەبات، ئەحمەدی پیغەمبەر(د.خ)، خۆزگەم بەنەتەوێەكەیی، كاتیك چاوی بەدنیا هەلەدەهینیت، یەكێكە لەمنالەكانی لۆئەیی، لەتیرەیی قوسەیی.

توبەع كەسی رەوانە كرد و زەبووریان هینا. سەیری كرد و تاییبەتەندیەكانی پیغەمبەری(د.خ) بینی.

دەئین: یەكێك لەپاشاكانی لەخم لەنیوان توبەعەكانی حەمیر پاشایەتی دەکرد. ناوی رەبیعیە كوپی نەسر بوو. پێش پاشایەتی ئەو توبەعی یەكەم پاشایەتی دەکرد. ئەو، زەید كوپی عەمرۆ زی ئەلنەزعار كوپی ئەبەرەهە كوپی زی ئەلمەنار كوپی رانیس كوپی قەیس كوپی سەیفی سەبای بچوك كوپی كەفف ئەلزوالم كوپی زەید كوپی سەهل كوپی عەمرۆ كوپی قەیس كوپی معاویە كوپی جوشەم كوپی وائیل كوپی غەوس كوپی قەتن كوپی عەریب كوپی زوھەیر كوپی ئەیمەن كوپی هەمیسع كوپی عەرنجی حەمیر كوپی سەبای گەورە كوپی یەعەرب كوپی یەشجەب كوپی قەحتان بوو.

ناوی سهبا عهبد شه‌مهسه و به‌سه‌با ناویان ده‌برد له‌بهر ئه‌وه‌ی یه‌که‌م که‌س له‌عهره‌به‌که‌انه ئه‌سیری گرت. به‌ئه‌سیر ده‌لئین سه‌بی.
 ئه‌مه‌بنه‌ماله‌ی پاشایه‌تی حه‌میر بوو که‌توبه‌عه‌کانن.
 دوا‌ی توبه‌عی یه‌که‌م، زه‌ید کوپری عه‌مرۆ شه‌مریره‌عش کوپری یاسر یه‌نعهم کوپری عه‌مرۆ زی ئه‌لئه‌زعار کوپری پووری ئه‌و بوو. شه‌مریره‌عش ئه‌و که‌سه‌یه له‌گه‌ل چینییه‌کان شه‌پری کرد و بناغه‌ی شاری سه‌مه‌رقه‌ندی دا‌رشت و حیره‌ی دروست کرد. هه‌روه‌ها ئه‌م هۆنراوه‌ی هی ئه‌وه:

من شمر کوپری باوکی که‌ربی یه‌مانیم
 که‌ئه‌سیم له‌یه‌مه‌ن و شامه‌وه هینا
 تا هیرش بکه‌مه سه‌ر ئه‌و به‌ندانه‌ی
 له‌پشت چین و له‌عه‌سم و یام
 ده‌ستدریژیان کردبووه سه‌ر ئیمه
 له‌ولاتی خۆمان به‌دادپه‌روه‌ری هه‌لس و که‌وت ده‌که‌ین
 دادپه‌روه‌ری ئیمه هه‌موو خه‌لکان ده‌گریته‌وه.
 ئه‌مه هۆنراوه‌یه‌کی دوور و دریزه.

ده‌لئیت: دوا‌ی شه‌مر یه‌رعش کوپری یاسر یه‌نعهم، توبه‌عی بچوک بوو. ئه‌و ته‌بان ئه‌سه‌د باوکی که‌رب کوپری ملکیکه‌رب کوپری زه‌ید کوپری توبه‌عی یه‌که‌م کوپری عه‌مرۆ زو ئه‌لئه‌زعاره. ئه‌و که‌سه بوو به‌ره‌و مه‌دینه‌ رشت و دوو حه‌ره‌که‌ی (که‌عب و ئه‌سه‌د) له‌گه‌ل خۆی بو‌یه‌مه‌ن برد. بیت الحرامی ئاوه‌دان کرده‌وه و دا‌یپۆشی و ئه‌و هۆنراوه‌ی هۆنییه‌وه.

هه‌موو توبه‌عه‌کان پینش پاشایه‌تی ره‌بیعه کوپری نه‌سری له‌خمی بوون. کاتیک ره‌بیعه مرد، پاشایه‌تی سه‌راسه‌ری یه‌مه‌ن به‌حسان کوپری ته‌بان ئه‌سه‌د کوپری باوکی که‌رب کوپری ملکیکه‌رب کوپری زه‌ید کوپری عه‌مرۆ زو ئه‌لئه‌زعار گه‌یشت.
 له‌کوپری ئیسحاق ده‌گی‌رنه‌وه: ره‌بیعه کوپری نه‌سر خه‌ویکی بینی. خه‌وه‌که، ترسی له‌دنی ئه‌ودا دروست کرد. له‌ناو ولاته‌که‌ی خۆی هه‌رچی ئه‌ستیره‌ناس و کاهین بوو، کو‌یکرده‌وه و پینی وتن: خه‌ویکم بینیه‌وه و بو‌ته‌ هۆی په‌ریشان بوونی من، لی‌کدانه‌وه‌ی

ئەو خەووم پېیلین.

وتیان: خەوگەت بگێرەرپووە تا لیکدانەوہی بۆ بکەین.

وتی: ئەگەر خەوگەم بەئێوہ بلیم، لەلیکدانەوہگەتان دُنیا نابم چونکە ھەر کەس لیکدانەوہی خەونەکان بزانیّت، پێشتر لەخەوکانیش ئاگادارە.

کاتیگ پاشا ئەم قەسەى هینایە سەرزمان، یەکیگ لەناو ئەو کەسانەى لەوی ئامادە بوو، وتی: ئەگەر پاشا ئەوہی دەویّت، کەس بەدوای شەتیج و شەق پەوانە بکات چونکە کەس لەوان زانتر نییە و لەھەموو شتەکان ئاگادارت دەکەنەوہ. ناوی سەتیج، رەبیع کوپری رەبیعە کوپری مەسعود کوپری مازن کوپری زەئب کوپری عودەى کوپری مازن کوپری غەسانە. بەزەئبیش ناوی دەبەن چونکە پەچەلەکی بۆ زەئب کوپری عودەى دەگەریتەوہ. شەق، کوپری سەعب کوپری یەشکر کوپری رەھم کوپری ئەفرەک کوپری نەزیر کوپری قەیس کوپری عەققەر کوپری ئەنمارە. کاتیگ پاشا ئەمەى بیست، کەسى بەدوای ئەواندا پەوانە کرد. سەتیج پێش شەق ھات و لەرۆزگاری ئەوان کاھینی وەک خۆیان نەبێنراوہ. کاتیگ سەتیج ھات، ئەوی بانگ کرد و وتی: ئەى سەتیج، خەویکم بینیوہ و پەریشانی کردوم، لەخەوگەم ئاگادارم بکەرەوہ چونکە ئەگەر خەوگە بزانیّت، دەتوانیت لیکدانەوہى بۆ بکەیت.

سەتیج وتی: ئەو کارە دەکەم، کاسەى سەرت بینیوہ کە لەتاریکیەوہ ھات و لەناو سەرزەمینیکى گەرم کەوتە خوار. ھەر کەسێک ژیری ھەبیّت، لێی خوارد.

پاشا وتی: ئەى سەتیج، راستت ووت، لیکدانەوہکەى چیبە؟

وتی: سویند بەوہى لەنیوان دوو وەرزی کشتوکالدايە، حەبەشیەکان ھێرش دەکەنە سەر سەرزەمینەکەى ئێوہ و لەئەبیّت تا جەرش دەخەنە ژێر دەسەلاتى خۆیانەوہ.

پاشا وتی: ئەى سەتیج، سویند بەگیانی باوکت، رووداویکی بەنازار و رەنجپینەرە، کەى روودەدات، لەرۆزگاری من یا کەسانى دواى من؟

سەتیج وتی: ماوہیەکی زۆر لەدوای تۆ دەبیّت، زیاتر لەشەست یا حەفتا سال.

پاشا وتی: نایا پاشایەتى ئەوان درێژە دەکیشیت یا کوتایى پیدیت؟

سەتیج وتی: دواى حەفتا و چەند سال کوتایى پیدیت. ھەموویان دەکوژرین یا ھەلدین.

پاشا وتی: لهناو بردن و کوشتنی ئهوان بهدهستی کی دهیئت؟
سهتیح وتی: لهسهر دهستی ئهرهه زی یهزن که لهعهدهنوره دیئت و کسه لهوان
لهناو یه مهندا ناهیلئیتهوه.

پاشا وتی: نایا پاشایهتی ئهوه درئزه دهکیشعیت؟
سهتیح وتی: کۆتایی پیدئیت.

پاشا وتی: کی کۆتایی پیدئینیت؟
سهتیح وتی: پیغه مبهریکی پاک و خاوین که له لایهن خواوهندهوه وهی بو
دیته خوار.

پاشا وتی: ئهه پیغه مبهره کییه؟
سهتیح وتی: یه کیکه له منالهکانی غالب کوپی قهر کوپی مالک کوپی نهز،
پاشایهتی خه لکه کهی تا روژی کۆتایی بهردهوام دهیئت.

پاشا وتی: ئهوهی باست کرد، راسته؟
سهتیح وتی: بهئی، سویند بهناسۆ و بهتاریکی که له روژیکی گهوره یه که دهگرنهوه،
ئهوهی باسم کرد، راسته.

کاتیك، کۆتاییان بهگفتوگوکه هینا، شهق گه یشت. پاشا ئهوهی بانگ کرد و وتی:
ئهی شهق، خه ویکم بینیه و بوته هۆکاری په ریشان بوونم. باسی خهوه کهم بکه. ئهگه
خهوه که بزانیت، ده توانیت لیکدانهوهی بو بکهیت. به لام لهوتهکانی سهتیح ناگاداری
نه کردهوه تا بزانیت نایا بوچوون و لیکدانهوهکانیان چوونیه که یا جیاواز.
شهق وتی: بهئی، کاسهی سهرت بینیه که لهتاریکیه هات و کهوته ناو باخ و
ته پۆلکه یهک و هه موو بونهوهرکان لیان خوارد.

کاتیك پاشا بیینی قسهکانی ئهوان وهکیه که، وتی: راسته، به لام لیکدانهوه کهی
چییه؟

شهق وتی: سویند بهمرۆفهکانی نیوان دووبهردی پهشی گهوره، سوپاییهکان دینه
ناو ولاته کهی ئیوه و بهسهر هه موو په نه ناسکهکاندا زاندهبن و له نه بیهن تا نهجران
داگیر دهکن.

پاشا وتی: ئهی شهق، سویند بهگیانی باوکت، رووداوکی بهنازار و دلتهزینه،
کهی روودهات، لهروژگاری من یا کهسانی دواي من؟

شەق وتى: ماۋەيەك دۋاي پاشايەتى تۆرۈدەدات. كەسكى خاۋەن نەژاد و بويز،
ئىۋە لەستەمى ئىۋان رزگار و لەناۋيان دەبات.

پاشا وتى: ئەم خاۋەن نەژادە كىيە؟

شەق وتى: گەنجىكە كەلەمالى زى يەزنەۋە دىتەدەر.

پاشا وتى: ئايا پاشايەتى ئەۋ بەردەۋام دەيىت يا كۆتايى پىدىت؟

شەق وتى: بەپىغەمبەرىك كۆتايى پىدىت كەلەنىۋان خەلكان، بېرا و ماف و
دادپەرەرى بلاۋ دەكاتەۋە و پاشايەتى خەلكەكى تا رۆژى فەيسەل بەردەۋام
دەيىت.

پاشا وتى: رۆژى فەيسەل چىيە؟

شەق وتى: ئەۋ رۆژى فەرمانزەۋاكان سزا دەدرىن و دەنگ لەئاسمانەۋە دىت
كەزىندۈۋەكان و مردۈۋەكان دەيىستەن و خەلكان لەشۋىنى ديارىكراۋ كۆدەبنەۋە و
ئەۋەى چاكەى كرىيىت، بەختەۋەر دەيىت.

پاشا وتى: ئايا ئەۋەى باسى دەكەيت، راستە؟

شەق وتى: بەلى، سوپىند بەخاۋەندى ئاسمان و زەۋى و ئەۋەى لەناۋ ئەۋاندايە،
ئەۋەى باسەم كەرد، راستە و درۋى تيا نىيە.

كاتىك پاشا كۆتايى بەگفتوگۆكەى لەگەل ئەۋان هىنا، بىرى كەۋتەۋە، ئەۋ روداۋەى
باسيان كەرد لەخەلكانى حەبەشەۋە سەرچاۋە دەگرىت. كۆرەكان و بنەمانەكەى خۆى
بۇ عىراق رەۋانە كەرد و بۇ يەككە لەپاشاكانى فارس بەناۋى شاپور كۆپى فەروخزاد
نامەى نووسى و داۋاى لىكرد تا ئەۋان لەحىرە نىشتەجى بكات. نەعمان كۆپى مونزەر
پاشاى حىرە لەنەۋەكانى رەببىعە كۆپى نەسر بوو. رەچەلەكى ئەۋ لاي خەلكانى يەمەن
بەمشىۋەيە:

نەعمان كۆپى مونزەر كۆپى نەعمان كۆپى مونزەر كۆپى عەمرۆ كۆپى عودەى
كۆپى رەببىعە كۆپى نەسر.

ھەرۋەھا لەكۆپى نىسحاق دەگىرنەۋە: كاتىك سەتىح و شەق ئەۋ قسانەيان بۇ
رەببىعە كۆپى نەسر باس كەرد، رەببىعە مال و بنەمانەكەى خۆى بۇ عىراق رەۋانە كەرد.
ئەم وتارە لەناۋ عەرەبەكان بلاۋ بوۋيەۋە و ھەموۋان زانىان. كاتىك حەبەشىەكان
روويان كەردە يەمەن، ئەۋ روداۋەى باسيان كەردبوو، ھاتەدى. ئەعشى بەكەرى كەيەككە

لەمناڵەکانی قەیس کۆری سەعلەبەییە، ھۆنراوەکەى خۆى بۆ بیرھێنانەوہى داستانى دوو کاهینەکە بەمشێوہیە ھۆنییەوہ:

بەراستی ھیچ مژدەدەریک بەو شێوہیە گومانى نەکرد
کەزەئبى لەوتە پاراوەکانى خۆى ھێنایە سەرزمان.

عەرەبەکان سەتیحیان بەزەئبى ناو دەبرد لەبەر ئەوہى لەمناڵەکانى زەئب کۆرى عودەى بوو.

کاتیك رەبیعە کۆرى نەسر مرد و پاشایەتى یەمەن بۆ حسان کۆرى تەبان ئەسعد کۆرى باوکی کەرب کۆرى ملکیکەرب کۆرى زەید کۆرى عەمرۆ زونەلنەزعار سەقامگیر بوو، یەکیك لەو ھۆکارانەى پاشەکشییى بەحەبەشیەکان کرد و پاشایەتى حەمیر لەناوچوو و دەسەلاتەکیان پووخوا، ئەوہ بوو کەحسان کۆرى تەبان ئەسعد کۆرى کەرب، لەگەل خەلکانى یەمەن بەریکەوت و مەبەستى ئەوہى کرد ھێرش بکاتە سەر سەرزەمینى عەرەب و عەجەم بەھەمان شێوہکە توبەعەکانى پێش خۆى ئەو کارەیان کردبوو. کاتیك گەیشتە سەرزەمینى عێراق، حەمیریەکان و ھۆزەکانى یەمەن نەیانویست لەگەل ئەودا بپۆن و مەبەستى گەرانەوہ بۆ ولاتەکەى خۆیان کرد. لەگەل عەمرۆ براس حەسان قەسیان کرد و وتیان: براکەت بەکوژە و ئیمە لەجینگەى ئەو، تۆ وەك پاشا ھەلەدەبژێرین بۆ ئەوہى بمانگەرێنیتەوہ بۆ ولاتەکەى خۆمان.

عەمرۆ بەقەسەکانى ئەوان رازى بوو. عەمرۆ و حەمیریەکان و ھۆزەکانى یەمەن بۆ کوشتنى حسان یەکیانگرت جگە لەزى رەعینى حەمیری کەریگەى ئەو کارەى لەعەمرۆ گرت و وتى: ئێوہ بنەمالەى پاشایەتى ئیمەن، براکەت مەکوژە و کاروبارى بنەمالەکەى خۆت پەریشان مەکە.

بەلام عەمرۆ رازى نەبوو. زى رەعین کە یەکیك بوو لەگەورەکانى حەمیر، وەرەقەییەکی ھەنگرت و ھۆنراوەییەکی نووسى بەم ناوەرۆکە:

چ کەسیکە بیدارى بەخەو دەکړیت

بەختەوەر کەسیکە بتوانیت بەئاسوودەیی بخەویت

حەمیریەکان جەنایەتیان کرد

خواوەند بەبەلگەکانى زى رەعین رازى ناییت.

دواتر وەرەقەکەى مۆرکرد و بردییە لای عەمرۆ و وتى: ئەم نووسراوہیە لای خۆت

بپارىزە چونكە نيازىم پىيى دەبىت.

كاتىك حسان ناگادار بوويەو كەبراكەى و ھۆزەكانى يەمەن و ھەمىر بۇ كوشتنى
ئەو يەكيا نكرتوۋە، ھۆنراۋە يەكى بۇ براكەى ھۆننەو بەم ناۋەرۆكە:

ئەى ەمرۆ، بۇ كوشتنى من بەلە مەكە

چونكە پاشايەتت بى ھىچ كوت و بەندىك دەست دەكەوئت.

ەمرۆ لەسەر كوشتنى براكەى پىداگرى دەكرد و ئەوى كوشت و لەگەل سوپاكەى
بۇ يەمەن گەرايەو. يەكىك لەشاعىرانى ھەمىر شىغرىكى بەم ناۋەرۆكە نووسى:

خواوند كەى لەرۆزگارە كۆنەكان

كوژراۋىكى ھاوشىۋەى ھەسانى بىنيوہ

قىلان لەترسى سوپا، ئەويان كوشت

وتيان: ترسمان نىيە

مردوۋەكەى ئىۋە چاكەكارە

و زىندوۋى ئىۋە سالارى ئىمەيە

ھەموو ئىۋە سالار و پاشان.

كاتىك ەمرۆ كوپى تەبان ئەسەد كوپى باۋكى كەرب كوپى ملكىكەرب، گەشتە
يەمەن، چىتر خەوى لىنەدەكەوت و گرفتارى بى خەوى بوو. كاتىك كەوتە رەنجەوہ،
لەپزىشك و كاهىن و خواپەرستەكان پىرسىارى دەرمانى دەردى خۇى دەپرسى و
دەبوت: خەوم نەماۋە و لەبىخەوى رەنج دەكىشم. يەكىك لەوان وتى: سوئند بەخوا
ھەركەس ەك تۇ براكەى بەستەم بكوژىت، گرفتارى ئەو بەلایە دەبىت و خواوند بى
خەوى بەسەردا زالدەكات.

كاتىك ئەم قسانەى بىست، دەستى بەكوشتنى ھەموو گەورەكانى ھەمىر و
ھۆزەكانى يەمەن كرد كە بۇ كوشتنى براكەى ھانىاندابوو. كاتىك گەيشتە زى رەعەن و
مەبەستى كوشتنى ئەوى كرد، وتى: من ئەمان نامەيەكەم لای تۇ ھەيە.

وتى: ئەمان نامەكەى تۇ چىيە؟

وتى: نووسراۋىكم بەتۇ سپارد.

نووسراۋەكەى ھىنا و ناۋەرۆكەكەى خويندەوہ. زى رەعەن وتى: رىنگەى كوشتنى
براكەتم لىگرتى بەلام گووئت لەمن نەگرت. ئەم نووسراۋەم بەتۇ سپارد تا بىتتە

بەلگەيەك بۇ پاكى من چونكە دەترسام ئەگەر براكەت بكوژىت، گرفتارى ئەم بەلايە
ببىت و مەبەستى كوشتنى ئەو كەسانە بكەيت بۇ ئەو كارە ھانئاندايت. ئەم نووسراوہ
دەبىتتە ھۆى رزگارى من.

عەمرۇ كوپرى تەبان ئەسەد ئەوى ئازاد كرد. لەگەرەكانى حەمىر تەنيا ئەوى
نەكوشت لەبەر ئەوى چاكەخوازى ئەوى بۇ سەلما.

عەمرۇ كاتىك گەرەكانى حەمىرى دەكوشت، ھۆنراوہيەكى بەم ناومرۇكە
ھۆنئىيەوہ:

ئىمە خەومان بەبىدارى فرۆشت

كاتىك تاوانيان كرد و ھاواريان كرد ترسمان نىيە.

بەلگەكەى زى رەعین ناشكرا بوو

ئەو كەسانەى فىل و فرىويان دەكرد

لەتۆلەى كوپرى رەم كوشتار كران

ئەوانم لەتۆلەى حسان كوپرى رەم كوشت

چونكە حسان كوژراوى شۆپشگىرەكان بوو

ئەوانمان كوشت و كەس لەوان ئەمايەوہ

و چاوى ژنە نازادەكان كەپرىبوو لەگريان

ئاراميان گرت

ئەو ژئانەى شەوانە دەبنە ھۆى ئارامى دلەكان

كاتىك روناكى ھۆنراوہيەك ھەلبىت، دەبنە چاوپرەشەكان

لەكاتى پەيوەندى، ئىمە بەوہفا دەناسنەوہ

و ھەركەس تاوان بكات، خۆمانى لى بەدوور دەگرين

ئىمە لەپىشتەر لەھەموو خەلكانين

بەھەمان شىوہ كەزىر لەپىشتەرە لەزىو

دواى دوو توبەع دەسەلات كەوتە دەست ئىمە

دواى داوود پاشايەتى بەئىمە برا

پاشاكانى رۆژھەلات بوونە بەندەى ئىمەى

لەزەفار، زەبوورى مەجدەرمان زىندووو كردهوہ

تا خەلکی دوو شارەکه بیخویننەوه

کاتیك بیژەر دەلیت کوا کوا

ئیمەین کەتۆلە دەستینینەوه

داخی دلی خویمان لەفریوکارەکان وەر دەگرینەوه

چوونکە فریوی ئەوان بوو هۆی رەنج و ئازاری ئیمە

فرمانی ئەوانم جیبەجی کرد و رزگارم نەبوو

گومراکان بوون کەخۆیان و شکۆی میان لەناو برد.

دەلیت: زۆری نەخایاند عەمرۆ کوپی تەبان ئەسەد مائناوایی لەجیهان کرد.

هوشام کەلبی دەلیت: عەمرۆ کوپی تەبان، ناوی موسەبانە لەبەر ئەوهی هیرشی

کردە سەر براکەیی خۆی و کوشتی. سەبە بەمانای هیرش کردنە.

کوپی ئیسحاق دەلیت: کاروباری حەمیریەکان پەریشان و بلاو بوونەوه. یەکیك

لەحەمیریەکان کە لەبنەمانەیی پاشایەتی نەبوو، بەناوی لەخنیعە یەنوف دوشناتەر،

شۆرشی کرد و پاشایەتی ئەوانی گرتەدەست. چاکەکارانی خەلکەکەیی کوشت

وگەمەیی بەبنەمانە گەورەکانی ولات دەکرد. یەکیك لەحەمیریەکان سەبارەت بە

گەندەلکارییەکانی خەلک و بلاو بوونەوهی ئەوان و کوژرانی چاکەکارانیان، هۆنراوەیەکی

هۆنیووەتەوه بەم ناوەرۆکە:

حەمیر منانەکانی خۆی دەکوژیت

و گەورەکانی خۆی دروینە دەکات

بەدەستی خۆی ریسوایی دەخولقینیت

و جیھانی خۆی بەشێووەیەکی نەزانانە وێران دەکات

ئەو خراپەکارییەیی لەدینەکەیی خۆی ئەنجامی دەدات، زیاترە

بەمشێووە بوو کەنەوهکانی پێشین

بەستەم و زێدەرۆیی خۆیان گرفتاری خراپەکاری بوون

و زیانیان بەرکەوت.

لەخنیعە یەنوف دوشناتەر ستمەیی لەحەمیریەکان دەکرد. پیاویکی خراپەکار بوو

و دەلین: شیوازەکانی نەتەوهی لوتی زیندووو کردەوه و جگە لەکوشتار و ستم،

کاتیك دەبیست یەکیك لەمنالی پاشاکان گەشتۆتە تەمەنی بلۆق، ئەوی داوا دەکرد و

له مانیکی تایبته که بوئو کارهی دهرست کردبوو، له گهلی دهخوت و بهمشیهویه چیتر نهیده توانی پاشایهتی بگریته دست. نهوسا لهسهربانی ماله که یهوه سهیری پاسهوان و سوپاییهکانی دهکرد. میسواکیکی بهدهستهوه دهگرت و دانهکانی پیندهشورد و بهمشیهویه رایده گه یاند کاره که ی نهجامداوه. نهوسا کوپه که ی بهره لا دهکرد تا لای پاسهوانهکان و خه لکان تیپه ریت بوئو نهوی ههست بهریسوا بوونی نهو بکه. دوایین منالی پاشاکان، زهرعه زونهواس کوپری ته بان ئهسهده کوپری باوکی که رب کوپری ملکیکه رب کوپری زهید کوپری عه مرؤ زونه لنه زعار برای حسان بوو. کاتیگ حسان کوژرا، زهرعه منالیکی که م ته من بوو. کاتیگ گهره بوو، جوانیه کی تایبته تی پیبرا. عاقل بوو. له خنیعه داوای نهوی کرد تا نهو کارهی له گه ل بکات که پیشتر له گه ل منالهکانی دیکه ی بنه ماله ی پاشایه تی نهجامی دابوو. کاتیگ نیردراو هات، زهرعه ههستی بهمه بهسته که ی کرد. کیردیکی بچوکی هه لگرت و خسته ناو پیپوشه که ی خوی. له گه ل نیردراو پوشت و پوشته ناو ماله که. یه نوف دهرگا که ی بهست و لئی نزیك کهوته وه. زونهواس به کیرد هیرشی کرده سهر و نهوی کوشت. فریدایه سهربانه که که له ویوه سهیر خه لک و پاسهوانهکانی دهکرد. میسواکه که ی خسته ناو ده می. پوشته لای خه لک و پییان وت: زونهواس تهره یا وشک؟ زونهواس دهیوت: لهسه ره وه بپرسن که زونهواس تهره یا وشک؟

کاتیگ نه میان بیست، پوشتن و سهیریان کرد. سهری پراوی له خنیعه یان لهسه ر بانه که ی بینی که میسواکی لهدهمدا بوو. هه میریهکان و پاسهوانهکان شوینی کهوتن تا پیی گه شتنه وه و وتیان: رهوا نییه کهس جگه لهتو ببیته پاشای ئیمه چونکه ئیمهت لهدهست نه م ناپاکه رزگار کرد. نهویان وهک پاشای خویان دهستنیشان کرد. دوایین پاشای هه میریهکان بوو. باوهری بهنایینی جوله که هیئا و بهیوسف ناویان برد. هه میریهکان بهداوی نهودا باوهریان بهنایینی جوله که هیئا و بو ماوهیهک پاشایه تی کرد.

دهستهیهک له باوهرداران بهنایینی عیسا له نهجران نیشته جی بوون. باوهردار بهئینجیل و کهسانی چاکه کار بوون. گهره ی نهوان له کاروباری نایینی کهسیک بوو بهناوی عبدالله کوپری سامر. شوینی دینه که یان نهجران و له ورورگاردها بهباشترین سه رزه مینی عهره ب هه ژمار دهکرا. خه لکی نهجران و عهره بهکانی دیکه بتپهرهست

بوون. یەکیك لەشونکەوتەکانی عیسا بەناوی فیمیۆن لەناو ئەوان دەرکەوت و پێشنیاری دینەکەمی بەخەڵکان کرد و باوەریان پێی هێنا.

هوشام دەلیت: کاتیك زەرەعە زونەواس باوەری بەئایینی جولەکە هێنا، بەیوسف ناویان برد. ئەو بوو لەنەجران چالێکی هەلکەند و مەسیحیەکانی کوشت.

لەو هەب کوپی مۆنبەیی یەمەنی دەگیرنەو: بلأوبوونەوی ئایینی مەسیحی لەنەجران بەهۆی یەکیك لەشونکەوتەکانی ئەو ئایینە بوو بەناوی فیمیۆن. پیاویکی خۆپاریز و خوا پەرەست کەدۆعاکانی گیرانەبوو. بەناو گۆندەکاندا دەسوپرایەوه و کاتیك لەگوندیک دەیانناسیەوه، رووی لەگوندیکی دیکە دەکرد تا کەس نەیناسیتهوه. لەدەستپەرەنجی خۆی روژی دەخوارد. وەستای بیبا کردن بوو. قوچکاری دەکرد و ریزی لەروژی یەکشەممە دەگرت. لەو روژەدا کاری نەدەکرد و دەپوشتە بیابان و تا شو نوژی دەخویند.

فیمیۆن لەیەکیك لەگوندەکانی شام خۆی حەشاردابوو. سەرقالی کارەکانی بوو کە یەکیك لەپیاوکانی ئەو گۆندە بەناوی سألح ئەوی ناسیەوه. بەرادەیک ئەوی خوش دەویست کە هیچ کەس و هیچ شتیکی بەو ئەندازەیه خوش نەدەویست. بۆ هەر شوینیك دەپوشت، بەدوایدا دەپوشت. فیمیۆن هەستی بەسألح نەکرد تا ئەوی لەروژیکی یەکشەممە رووی لەسارا کرد. سألح بەدوای ئەودا پوشت بەلام خۆی شاردهوه. فیمیۆن بۆ نوێژ وەستا و لەو کاتە نوژی دەکرد، ئەژدیایەیک ((ماریکی حەوت سەر))، بەرەو لای پوشت. فیمیۆن کاتیك مەرەکەیی بینی، نفرینی کرد. مەرەکە مرد. سألح مەرەکەیی بینی بەلام نەیزانی چی بەسەرەت. بۆ گیانی فیمیۆن ترسا و هاواری کرد کە ئەوی فیمیۆن ئەژدیایا بەرەو رووی تۆ دیت. فیمیۆن گرنگی پێنەدا و دەستی لەنوێژەکەیی هەلنەگرت. کاتیك شوو داها و گەرایەوه، زانی ناسیویانەتەوه. سألح زانی فیمیۆن ئەوی بینیوه. قسەیی لەگەل کرد: ئەوی فیمیۆن: سویند بەخوا کەسم وەك تۆ خوش نەویستوه و دەمەوێت ببمە هاو دەمی تۆ و بۆ هەر شوینیك دەپویت، لەگەلتا بێم.

فیمیۆن وتی: ئەگەر بتەوێت. کاری من ئەوەیە کە دەبینیت. ئەگەر گومان دەکەیت، دەتوانی بەرگەیی بگریت، لەگەلتا وەرە.

سألح بوو بەهاورینی سەفەری ئەو. زۆری نەما بوو خەلکی گۆندەکە پێی بزائن.

ئەگەر چاۋى بەنەخۇشنىڭ دەكەوت، دۇعاى بۇ دەکرد و خواۋەند شىفاى دەبەخشى بەلام ئەگەر دەيانويست، بىبەن بۇ لاي نەخۇشنىڭ، فىمىيۇن، رازى نەدەبوو و نەدەپۇشت.

يەكىك لەدانىشتووانى گوندەكە، كورپىكى كوزىرى بوو. بەدواى فىمىيۇندا گەرا. پىيان وت:

فىمىيۇن نارۋاتە لاي كەسىك كەبەدوايدا دەگەرپت، بەلام بۇ بەدەستەينانى رۇژى، قورەكارى دەكات.

ئەو پياۋە كورەكەى خۆى لەحوجرەى مائەكەيدا دانا. بەجل و بەرگ داپپۇشى و پۇشتە لاي فىمىيۇن و وتى: ئەى فىمىيۇن دەمەويت لەمائەكەى مندا كار بكەيت. فىمىيۇن بەرىكەوت تا گەشتە مالى پياۋەكە، وتى: ئەو كارەى دەبىت بىكەم، چىبە؟ وتى: فلان كار و فىسارە كار. و جل و بەرگەكانى لەسەر كورەكەى لاپرد و وتى: ئەى فىمىيۇن يەكىك لەبەندەكانى خواۋەند بەمشىۋە كەدەبىينىت، دۇعاى بۇ بەكە.

كاتىك فىمىيۇن كورەكەى بىنى، وتى: خواۋەندا، دوزمنى نىعمەتەكانى تۇ ھىرشى كردۇتە سەر يەكىك لەبەندەكانت تا نىعمەتەكانى تۇ فېرۇ بكات، شىفاى بەدە و دەستى دوزمنەكەت كورپت بكەرەو.

كورەكە ھەستا و شىفا درابوو. فىمىيۇن زانى ناسىويانەتەو. لەگوندەكە پۇشت. سالىح بەدوايدا رىگەى دەپرى. لەو كاتەى لەسەر رىگەى شام بوون، لاي دارىكى گەرە تىپەرى، پياۋىك لەدارەكەو ھاۋارى كرد: تۇ فىمىيۇنىت؟ وتى: بەلى.

وتى: ھەمىشە چاۋەروانى تۇبووم تا بىيت. كاتىك دەنگى تۇم بىست، ناسىمەو، مەرۇ تا بەخاكىم بسپىرىت، چونكە ئىستا دەمرم.

دەلىت: ئەو كەسە مرد و فىمىيۇن بەخاكى سپارد. ئەوسا پۇشت و سالىح ھاۋرىيەتى دەکرد تا گەشتە سەرزەمىنى عەرەبەكان. كاروانىك لەعەرەبەكان ھىرشىان كردنە سەر و ئەۋانيان گرت و لەنەجران فرۇشتىان. خەلكى نەجران لەو رۇژگارەدا، ھاۋدىنى عەرەبەكان بوون. دارخورمايەكى درىژيان دەپەرستى. سالانە جەژنىكىان بوو و لەرۇژى جەژن، پارچەى جوان و خىشلى ژنانىان بەدارخورماكەو ھەلدەۋاسى و رۇژنىكىان لاي دارەكە بەسەر دەبرد. يەكىك لەگەرەكانى ئەو خەلكە، فىمىيۇنى كرىبەو.

و یه کیتریان سألحی کړی. شهوانه که فیمیون له مالی خواهنه که ی خوی نویژی ده کرد، مانه که نورانی ده بوو بی نه وهی چراکان هه لکراییتن. کاتیک خاوهن مانه که نه مهی بینی، سهریسوپما و له دینه که ی پرسى. فیمیون نه وهی له دینه که ی خوی ناگادار کرده وه و وتی: نایینه که ی ئیوه ناراسته. نه م دارخورمایه نه سوودی هیه نه زیان. نه گهر له خواهنه دی خوم بپاریمه وه، نه م داره له ناو ده بات چونکه خواهنه دی تاقانه و بی شمریک، ته نیا خویه تی.

خواهنه که ی وتی: نه م کاره بکه، چونکه نه گهر نه م کاره ت کرد، باوه پر به دینه که ی تو دینین و دینه که ی خومان پشتگوی ده خهین.

ده لیت: فیمیون هه ستا و ده ستنویژی گرت. دوو رکعت نویژی خویند و له خواهنه بۆ له ناوبردنی دارخورماکه پارایه وه. خواهنه د بایه کی رهوانه کرد و داره که ی له ریشه وه هه لکه نه د. خه لکی نه جران شوین دینه که ی فیمیون که وتن. نه وان باوه پریان به نایینی عیسا کوپی مریم هیئا. دواتر دیارده کانی نایینی مسیحی له ناو نه واند ا بلاو بوویه وه. سه رچاوه ی بلاو بوونه وه ی نایینی مسیحی له م ریگاوه بوو.

حه دیسی وه هب کوپی مونه سه بهاره ت به به سه ره اتی خه لکی نه جران به مشیوه بوو.

له محه مه د کوپی که عبی قوره زی ده گپرنه وه: خه لکی نه جران بتپه ره ست بوون و له یه کیك له گونده کانی نزیک نه جران جادوو گهریک ده ژیا، جادووی فیری نه وجه وانانی نه جرانى ده کرد. کاتیک فیمیون له و شاره دابه زی، نه ویان به و ناوه ی وه هب کوپی مونه ناماژه ی پیده دات، بانگ نه کرد و وتیان پیاویک لیږه دابه زیوه. له نیوان نه جران و نه م گونده ی جادوو گهری لی ده ژیا، خپوه تیکی هه لندا. خه لکی نه جران گه نه جکه کانی خوین بۆ لای جادوو گهر ده نارد تا فیری جادوویان بکات. سامر کوپه که ی خوی یانی عه بداللهی له گه ل گه نه ج نه جرانیان ده نارد و کاتیک لای خواهنی خپوه ته که تیډه په ری، له نویژ و پارانه وه ی نه م سهریسوپده ما. داده نیشث و گوئی لیډه گرت تا نه وه ی باوه ری هیئا و خواهنه دی به تاقانه ی زانی و نه وه ی په ره ست. سه بهاره ت به ناوی گهره ی خواهنه د پرسىاری کرد به لام فیمیون پیی نه وت و وتی: کوپی برا، تو بهرگه ی زانیی نه م ناوه ناگریت و من له لاوازی تو ده ترسم. ناوه که ی فیږ نه کرد.

سامر باوکی عه بدالله گومانی کرد کوپه که ی هاوشیوه ی کوپه کانی دیکه ده روا ته

لای جادووگهره که. کاتیک عبدالله بینی، ماموستا کهی ناوی گهره ی خواوهندی فیتر ناکات و لهلاوازی نهو دهرسیت، چهند تیریکی ناماده کرد و لهسر هر تیریک ناویکی خوی نووسی. ناگریکی کردهوه و تیرهکانی یک یک خسته ناو ناگره که و کاتیک گهیشته گهرهترین ناوی خواوهند، تیره کهی خسته ناو ناگرهوه، تیره که لهناگره که هاتهدر و نهسووتا. عبدالله هستا و تیره کهی هانگرت و پوشته لای ماموستا کهی خوی. پنی وت: که ناوی گهره ی خواوهند دهرانیت کهلهوی دهشاردهوه.

ماموستا کهی پرسى: ناوه که چیه؟

عبدالله وتى: فلان ناوه.

وتى: چون زانیت؟

عبدالله داستانه کهی بو باس کرد.

وتى: کوپى برام، ناوه که فیتر بوویت، به لام ناگاداری خوت به هرچهند گومان ده کهم نه توانی بهرگه بگریت.

عبدالله کوپى سامر کاتیک دهگه پرایه وه بو نهجران، بههر نه خوشیک دهگهیشته، دهیوت: بهنده ی خوا، نهگهر خواوهند بهتاقانه بزانیته و باوهر بهدینه کهی من بینیت، داوا له خواوهند ده کهم لهم گرفتاریه زرگارت بکات.

نهخوش رازی دهبوو و خواوهندی بهتاقانه دهزانی و باوهری دههینا. عبدالله دوعای بو دهکرد و خواوهند شیفای دهبهخشی تا نهو جینگه ی لهنهجران هر کسینک نهخوش بوايه، دهپوشته لای و باوهری بهدینه کهی دههینا و عبدالله دوعای بو دهکرد و چاک دهبوویهوه. نهه هواله بهپاشای نهجران گهیشته. نهوی بانگ کرد و وتى: خه لکی شاره کهی منت گومرا کردوه و بهپیچهوانه ی دینی من و دینی باوکانم ههلس و کهوت ده کهیت. من نه نامهکانی جهسته ی تو دهپرمهوه.

عبدالله وتى: توانای نهو کارهت نییه.

پاشا نهوی بو سر کیویکی بهرز رهوانه کرد و نهویان لهسر لوتکه ی کیوه که هه لدايه خوار. زبانی بهرنه کهوت. نهوی بو ده ریچهکانی نهجران رهوانه کرد کههر کس ده کهوته ناوی، دهخنکا، له ده ریچهکانیش بی نهوه ی زبانی بهرکهویت، تهنروست هاتهدر. کاتیک پاشا زانی ناتوانیت بیبه زینیت، عبدالله کوپى سامر پنی وت: سویند به خوا ناتوانیت من بکوژیت تا نهو کاته ی باوهر بهتاقانه ی خواوهند و

ئایینه‌که‌ی من دینیت. ئەگەر باوەر بە‌خواوەند بئینیت، دەتوانی من بکوژیت.

پاشا باوەرپی بە‌تاقانە‌ی خواوەند و عەبدالله کوپی سامر شایه‌توومانی هیتا. پاشا بە‌داردەستە‌که‌ی دەستی زەرەبە‌یه‌کی هیواشی لە‌سە‌ریدا و ئەوی کوشت. پاشاییش لە‌هەمان ساتدا مرد. هەموو خەلکی نە‌جران باوە‌ریان بە‌ئایینه‌که‌ی عەبدالله کوپی سامر هیتا. دینی عەبدالله، دینی عیسا کوپی مریەم و شە‌ریعە‌تی ئینجیل بوو. دواتر ئەو ری و رەسم و نە‌ریتانە‌ی لە‌ئایینی مەسیحی دەرکەوت، بە‌وانیش گە‌یشت. سەرچاوە‌ی ئایینی مەسیحی لە‌م رینگاوه بوو. حە‌دیسی محە‌مەد کوپی کە‌عبی قورە‌زی و دە‌ستە‌یه‌ک لە‌خە‌لکان بە‌مشێ‌وه‌یە و خواوەند زاناترە.

دە‌لێت: زونواس لە‌گە‌ل سوپاکە‌ی خۆ‌ی لە‌حە‌میریە‌کان و هۆ‌زە‌کانی یە‌مەن، هێ‌رشێ کردە‌سە‌ریان. ئەوانی کۆ‌کرده‌وه و پێ‌ش‌نیاری ئایینی جوله‌که‌ی پێ‌کردن. سەرپێ‌شکی کردن لە‌وه‌ی بکوژین یا ببنە جوله‌که. کوژانیان هە‌لبژارد. چالێ‌کیان هە‌لکە‌ند و خە‌لکی لە‌ناو ناگردا سووتاند. بە‌شمشێ‌ر ئەوانی کوشت و ئە‌ندامە‌کانی جە‌ستە‌ی بڕینە‌وه تا ئە‌وه‌ی نزیکە‌ی بیست هە‌زار کە‌سی کوشت. یە‌کیک لە‌وان بە‌ناوی زو سە‌علبان سوار لە‌سەر ئە‌سپە‌که‌ی، رزگاری بوو و روویکرده ریخە‌لانە‌کان.

دە‌لێت: لە‌دە‌ستە‌یه‌ک لە‌خە‌لکانی یە‌مەنم بیستوه ئە‌و کە‌سە‌ی رزگاری بوو، یە‌کیک لە‌خە‌لکانی نە‌جران بە‌ناوی جە‌بار کوپی فە‌یز بوو. بە‌لام وتاری راست لای من ئە‌وه‌یە کە‌ناوی زو سە‌علبانە.

زونواس لە‌گە‌ل سوپاکە‌ی بۆ سە‌نعای یە‌مەن گە‌رایه‌وه و خواوەند سە‌بارەت بە‌م داستانە بە‌پێ‌غە‌مبەرە‌که‌ی خۆ‌ی فەرموو:

((قتل اصحاب الاخدود. النار ذات الوقود. انهم علیها قعود. و هم علی ما یفعلون بالمؤمنین شهود. و مانقمو امنهم الا ان یؤمنوا بالله العزیز الحمید.

واتاکە‌ی: شوێنکە‌وتە‌کانی ناگر لە‌ناوچوون. کاتێک لە‌سەر لیواری چالە‌که دانیشتبووون و بینە‌ری ئە‌و ئە‌شکە‌نجە‌یه بوون کە‌له‌باوە‌ردارانیان دە‌کرد. گوناحیان نە‌بوو جگە لە‌وه‌ی باوە‌ریان بە‌پەرورە‌گاری بە‌هێ‌ز و خاوەن دە‌سە‌لات هیتا بوو.))

یە‌کیک لە‌و کە‌سانە‌ی بە‌دە‌ستی زونواس کوژرا، عەبدالله کوپی سامر سە‌رۆک و سالاری مەسیحیە‌کان بوو. بە‌وتە‌یه‌ک عەبدالله کوپی سامر پێ‌شتر کوژرا. پاشایە‌ی

پیش زونەواس، ئەوی کوشت. عەبدالله سەرچاوەی ئەم ئایینە بوو. زونەواس شوینکەوتەکانی ئەوی کوشت.

بەلام هوشام کۆری محەممەدی کەلبی دەلێت: پاشایەتی یەمەن بەردەوام بوو. کەس چاوی تەماحی تینەبەری تا لەرۆژگاری ئەنەوشیروان کەحەبەشیەکان بەسەر ولاتەکه یاندا زالبوون. ھۆکاری ھاتنی حەبەشیەکان ئەو بوو: لەوکاتە زونەواس پاشایەتی یەمەنی دەکرد و باوەری بەئایینی جۆلەکە ھینابوو، جۆلەکەیک بەناوی دوس لەخەلکانی ئەجران پۆشتە لای و وتی: خەلکی ئەجران دوو کۆرەکە ئیویان بەستەم کوشتو و دژی ئەوان داوای ھاوکاری لێکرد. خەلکی ئەجران مەسیحی بوون. زونەواس پشٹیوانی لەئایینی جۆلەکە دەکرد. ھیرشی کردەسەر ئەجران و خەلکانیکی زۆری کوشت. یەکیک لەخەلکانی ئەجران رزگاری بوو و پۆشتە لای پاشای حەبەشە و داستانەکە بۆ گێرایەو. ئینجیلی نیشاندا کەبەشیکی سوتینرا بوو. پاشای حەبەش وتی: من شەرکەرانێ زۆرم ھەبە، بەلام کەشتیم نییە، نامە بۆ قەیسەر دەنووسم کەشتیم بۆ رەوانە بکات بۆ ئەوی شەرکەرانێ پی بگوازمەو. نامە بۆ قەیسەر نووسی و ئەنجیلی سوتای بۆ نارد. قەیسەر چەندین کەشتی رەوانە کرد.

کۆری ئیسحاق دەلێت:

لەرۆژگاری عومەر کۆری خەتاب یەکیک لەخەلکانی ئەجران، وێرانەیک لەوێرانەکانی ئەجرانی بۆ مەبەستی ئەلکەند. عەبدالله کۆری سامری لەژێر خاکدا دۆزیووە کەلەر زەوی دانیشتبوو. دەستی لەسەر برینەکە سەری بوو. کاتیکی دەستی ئەوی لابرد، خوین فیچقە کرد و کاتیکی دەستی خستەو شوینی خۆی، خوینەکە وەستا. ئەنگوستیلەیکە لەدەستا بوو و لەسەری نوسرا بوو: ((رەبی اللە)) نامە بۆ عومەر کۆری خەتاب نووسی و لەم رووداوە ناگاداری کردەو. عومەر لەو ئەمدا بۆی نووسی: بەھەمان شیو بەخاکی بسپێرن. ئەو کارەیان کرد.

کاتیکی خەلکەکە، سەمرکوت کران، دوس زو سەعبان پۆشتە لای قەیسەر فەرمانرەوای رۆم و دژی زونەواس و سوپاکە داوای ھاوکاری لێکرد.

قەیسەر وتی: سەرزەمینی ئیمە لەتۆو دوورە. ناتوانم سوپا بۆ ئەو ناوچە پەوانە بکەم. بەلام پاشای حەبەشە ھاودینی تۆیە و لەسەرزەمینی تۆ نزیکترە. نامە بۆ دەنووسم ھاوکاری تۆ بکات و لەو ستەمکارە خەلکانی کوشتار کردووە، تۆلە

سەرنىشىنەكانى لەدەريادا نوقم بوون. شەش كەشتى و سەرنىشىنەكانى گەشتنە كەنارەكانى يەمەن و سەرزەمىنى عەدەن. ھەزر و سەيف كۆپى زى يەزن لەناو ئەواندا بوون.

كاتىك لەسەرزەمىنى يەمەن دابەزىن، ھەرز بەسەيفى وت: چىت ھەيە؟
سەيف وتى: ھەرچىت بویت، پياوى عەرەبى و ئەسپى عەرەبى، پياوھكانى خۆم دەكەمە ھاوھلى شەركەرانى تۆ، يا پىكەوھ دەمرىن، يا سەركەوتن بەدەست دىنەن.
ھەزر وتى: دادپەرورەيە.

سەيف تا ئەو جىگەى دەيتوانى، شەركەر و ئەسپى لەخەلكەكەى خۆى كۆكردەوھ.
مەسروق كۆپى ئەبرەھە ئاگادار بوويەوھ و سوپاى حەبەشىەكانى ئامادە كرد.
رۇبەروى ئەوان بوويەوھ. كاتىك دوو سوپا لەيەك نزيك كەوتنەوھ، ھەزر كۆپەكەى خۆى بەناوى ئەوزادى لەگەل چەند سوارىك رەوانە كرد و وتى: شەريان لەگەل بگە، تا بزەنم شىوھى شەركردنيان چۆنە.

ئەوزاد پۆشت و شەرى دەستپىنكرد. كەوتە شوينىك كەنەيتوانى خۆى دەرياز بكات. حەبەشىەكان ئەويان كوشت. ئەمە كىنەى ھەزرى زياد و بۆ شەپ كردن زياتر پىداگرى كرد. كاتىك شەركەران بۆ شەپ رىزيان بەست، ھەزر وتى: پاشاكەى ئەوانم نىشان بەدەن.

وتيان: ئەو پياوھى لەسەر فيل دانىشتوھ و تاجى لەسەردايە وياقوتىكى سور بەناوچاويەوھە، دەبينى؟
وتى: بەلى.

وتيان: ئەوھ پاشاكەيانە.

وتى: با پاشا بىت.

ماوھيەك وەستان. ھەزر وتى: ئىستا لەسەر چى دانىشتوھ؟

وتيان: سوارى ئەسپ بووھ.

وتى: با سوار بىت.

ماوھيەكى دىكە وەستان، ھەزر وتى: ئىستا لەسەر چى دانىشتوھ؟

وتيان: سوار ئىستر بووھ.

وتى: كۆپى كەپرا ريسوا بوو و پاشايەتییەكەى بەھمان شىوھ. گووى بگرن،

گەشتنە سەرزەمینی نەجاشی، حەبەشیەکانی سوار کەشتییەکان کرد و لەکەناری مەندەب پیشەرەویان کرد. کاتیکی زونەواس ناگادار بوویەوه، بۆ قیلان یەمەن نامەمی نووسی و داوای ھاوکاری لێکرد و وتی لەشەپری حەبەشە و بەرگری کردن لەیەمەن، ھێزەکانیان یەکبەگرن. رازی بوون و وتیان ھەر کەس بەرگری لەولتەکەمی خۆی بکات، کاتیکی ئەمەمی بینی، ھەزاران کلیلی دروست و باری و شترەکانی کرد. بەرێکەوت تا رووبەرۆوی دەستەمی جەبەشیەکان بوویەوه و وتی: ئەمە کلیلی گەنجینەکانی یەمەنە، مال و زەوی بۆ ئێوھ بیت، بەلام پیاو و ژن و منالەکان مەکوژن. گەرەکیان وتی: ئەمە بۆ پاشا بنووسە. نامەمی بۆ نەجاشی نووسی. نەجاشی فەرمانی پێدان رازی بین. زونەواس حەبەشیەکان بردە ناو سەنعا و بەگەرەمی ئەوانی وت: بپرواپیکراوھەکانی خۆت رەوانە بکە تا گەنجەکان وەر بگرن. ھاوھلانی ئەوی بۆ کوژدەنەوی گەنجەکان بلاو کردەوه. کلیلەکانی بەواندا. پیشتر نامەکانی زونەواس بەھەموو شوینیک گەیشتبوو تا لەولتەکەیان ھەموو مانگا رەشەکان بکوژن. حەبەشیەکانیان کوشت و تەنیا دەستەبەکی کەم لەوان مایەوه.

کاتیکی نەجاشی بەم کارەمی زونەواسی زانی، سوپایەکی حەفتا ھەزار کەسی رەوانە کرد بەسەرکرایەتی دوو سالار یەکیان ئەبرەھە ئەلئەشرەم بوو. کاتیکی گەیشتنە سەنعا، زونەواس زانی ناتوانیت لەبەرابەر ئەوان خۆراگری بکات. سوار ئەسپەکەمی خۆی لەدەریای دا و کوژتایی بەرۆژگاری ھات. ئەبرەھە بوو بەپاشای سەنعا و ویلايەتەکانی دەوروبەری. ھیچی بۆ نەجاشی رەوانە نەکرد. پێیان وت: ئەبرەھە چیت گوویرایەلی فەرمانەکانی تۆ نییە و گومان دەکات دەتوانیت پشت بەخۆی ببەستیت.

نەجاشی سوپایەکی بۆ سەر ئەبرەھە رەوانە کرد کەسالارەکەمی کەسیک بوو بەناوی ئەریات. کاتیکی گەیشتە یەمەن، ئەبرەھە پەيامی بۆ نارد: من و تۆ لەیک دین و یک دیاریین. دەبیت ھاودین و ھاوولتییەکانی خۆمان بپاریزین. ئەگەر رازیت، شەپری دەستەویەخە دەکەین، ھەرکەس بەسەر ئەوی دیکەدا زالبوو، پاشایەتی بۆ ئەو بیت. بەمشێوھە حەبەشیەکان کوشتار ناکرین. ئەریات رازی بوو. ئەبرەھە مەبەستی فیل کردنی کرد. شوینیکیان دیاری کرد تا لەوی رووبەرۆوی یەک ببنەوه. یەکیکی لەکوژیلەکانی خۆی لەناو چالیککی نزیک شوینەکە حەشاردا.

کاتیکی رووبەرۆو بوونەوه، ئەریات پێشدەستی کرد و بەرمە کورتەکەمی خۆی

لەئەبىرەھەيدا. رەمەكە نەرمى لووتى ئەۋى بىرى. لەم كاتەۋە پىيان دەۋت ئەشرەم كەشەرمى بىرىنى لوتىتەتى.

كۆيلەكەى لەچالەكە ھاتەدەر و لەئەرىياتىدا. گۈرۈزەكەى كارىگەرى داننا وئەرىياتى كوشت. ئەبىرەھە بەكۆيلەكەى خۇى وت: داۋاى ھەرچى دەكەى، بىكە. كۆيلە وتى: ھىچ بووكىك لەيەمەن ئەرواتە لاي زاۋا مەگەر ئەۋەى سەرەتا بىتە لاي من.

ئەبىرەھە وتى: رازىم.

رۇڭگارنىك بەمشىۋەيە تىپەرى كرد و خەلكى يەمەن ئەرنەجەدە كۆيلەكەى ئەبىرەھەيان كوشت. ئەبىرەھە وتى: كاتى ئەۋە ھاتوۋە چىتر كەسانىكى ئازادە بن. كاتىك نەجاشى لەكوژرانى ئەرىيات ناگادار بوۋىەۋە، سوئندى خوارد ھىچ كارنىك نەكات تا خوئىنى ئەبىرەھە دەرىژىت و سەرزەمىنەكەى وئىران بكات.

كاتىك ئەبىرەھە لەسوئندەكەى ناگادار بوۋىەۋە، نامەى بۇ نووسى: ئەى پاشا، ئەرىيات بەندەى تۇ بوو و منىش بەھەمان شىۋە. ئەرىيات ھاتبوو تا پاشاكەى تۇرىسوا و سوپاكەى كوشتار بكات. پىم وت دەست لەجەنگ ھەئىگرىت تا كەس بۇ لاي تۇ رەوانە دەكەم و ئەگەر فەرمانتدا، چاۋپۇشى لەمن بكات و گەرنە ھەموو شتىكى تەسلىم دەكەم بەلام ئەو بۇ شەر كردن لەگەل من پىداگرى كرد. لەگەل ئەو شەرم كرد و بەسەرىدا سەر كەۋىم. دەستەلاتى من تايبەتە بەتۇ. بىستومە سوئندت خواردوۋە ھىچ كارنىك نەكەيت تا خوئىنى من بىرژىت و ھىرش بكەيتە سەر سەرزەمىنەكەم. دەفرىك لەخوئىنى خۇم و كىسەيەك لەخاكى ئەم سەرزەمىنەم بۇ رەوانە كردوۋىت تا سوئندەكەى خۇت بەدىبىنىت. ئەى پاشا، لەبەخشىنەكانى خۇت بى بەشم مەكە چۈنكە بەندەى تۇم و گەزەبى و دەسەلات تايبەتە بەتۇ.

نەجاشى رازى بوو و ئەۋى بەخشى.

كوپرى ئىسحاق دەئىت: ئەرىيات چەندىن سال لەيەمەن پاشايەتى كرد. بەلام ئەبىرەھەى جەبەشى سەبارەت بەكارى جەبەشىكەكانى يەمەن دژايەتى كرد. ئەو يەكىك بوو لەسوپاكەى ئەرىيات. جىياۋازى لەناۋياندا دروست بوو. ھەركام پەيوەست بەيەكىان بوون. مەبەستى روۋبەرۋوبونەۋە و شەرىيان كرد. كاتىك لەيەك نىزىك كەۋتەۋە، ئەبىرەھە پەيامى بۇ ئەرىيات رەوانە كرد: لەۋەى جەبەشىكەكان يەختر كوشتار بىكەن.

ھىچت دەست ناکەوئیت، با تەنیا من و تۆ شەر بکەين، ھەر کەس بەرەبەرەكەى كوشت، پاشايەتى و سوپاکە لەژىر دەستى ئەودا بىت.

ئەريات وەلامى داپەوہ: دادپەرورەيە. ئەبرەھە رووبەرورى بوويەوہ. ئەو پياويكى كورتهبالا و قەلەو و گوشتن بوو. بانگەشەى بۇ ئايىنى مەسىحى دەکرد. ئەريات پياويكى بەھيز و بالابەرز بوو. پمىكى كورتى بەدستەوہ بوو. ئەبرەھە لاى تەپۆلكەيەك وەستا تا لەپشتەوہ پاريزراو بىت. يەكئەك لەكۆيلەكانى خۆى بەناوى عەتودە لەسەر تەپۆلكەكە بوو. كاتئەك لەيەك نزيك بوونەوہ، ئەريات بەرمەكەى زەرەبەيەكى لەسەرى ئەبرەھەدا. پمەكە بەرناوچاوى كەوت و بېرۆ و چا و لوت و لىوى ئەوى ھەلدىرى. لەبەر ئەمە بەئەشرەم ناويان دەبەن. عتودە كۆيلەكەى ئەبرەھە لەپشتەوہ ھيرشى كەردەسەر ئەريات و ئەوى كوشت. سوپا پەيوەستى ئەبرەھە بوو. حەبەشيەكانى يەمەن لەدەورى ئەو كۆبوونەوہ.

ئەشرەم بەعەتودەى وت: دلت ھەرچى دەخوازئيت، داواى بکە، ئىستا كەئەوت كوشت، تەنیا ئەوہ ماوہتەوہ خوئنبايى ئەو بەدەين.

عەتودە وتى: دەمەوئيت ھىچ بووكئەك لەخەلکانى يەمەن نەپرواتە لاى زاوا، مەگەر ئەوہى شەوى يەكەم لاى من بەسەر ببات. ئەبرەھە وتى: رازيم.

ئەوہى ئەبەرەھە ئەنجاميدا، بى ئاگادار كەردنەوہى نەجاشى بوو. كاتئەك نەجاشى ئاگادار بوويەوہ، تۆرە بوو و وتى: بى فەرمانى من ھيرشى كەردە سەر ئەميرەكەم و كوشتى. سوئندى خوارد ھيرش بکاتە سەر سەرزەمىنى ئەبرەھە و مووى ناوچاوانى بتاشئيت. كاتئەك ئەم ھەوالەيان بەئەبرەھەدا، سەرى تاشى و كيسەيەك لەخۆلەى يەمەنى بۇ نەجاشى رەوانە كەرد. نووسى: ئەى پاشا، ئەريات بەندەى تۆ بوو، منيش بەھەمان شيوە بەندەم. سەبارەت بەفەرمانەكانى تۆ جياوازى لەتتوان ئيمە سەرى ھەدا. ھەردووك گوئيرايەل و ملکہچى فەرمانەكانى تۆ بووين، بەلام من بۆ ھەلسوران و بەرئوبەردنى كاروبارى حەبەشيەكان بەتواناترم. كاتئەك لەسوئندى پاشا ئاگادار بوومەوہ، سەرم تاشى و كيسەيەك لەخۆلى يەمەنم رەوانە كەرد تا بيخاتە ژىر پى و سوئندەكەى بەدییئيت.

كاتئەك نامەكەى بەنەجاشى گەيشت، رەزامەندى خۆى نەزىرى و نووسى:

كاروبارەكانى سەرزەمىنى يەمەن راپەرىنە تا فەرمانەكانم بگات.

كاتىك ئەبرەھە يىنى تۈنۈيۈپتە رەزامەندى نەجاشى و پاشايەتى سەرزەمىنى يەمەن بەدەست بىننىت، كەسى بۇ لاي باوكى مۇپە كۆپى زى يەزىن رەوانە كرد و ھاوسەرەكەى ئەوى كىردە ھاوسەرى خۇى. باوكى مۇپە بە زۈوجەزىن ناودەبرا و رىخانە كچى عەلقەمە كۆپى مالك كۆپى زەيد كۆپى كەھلان بوو. مەعدى كەرب ئەوى كىردە ھاوسەرى باوكى مۇپە و لەدواى باوكى مۇپە كۆرىك بەناوى مەسروق و كچىك بەناوى بەسباسەى بۇ ئەبرەھە ھىنايە دنيا.

باوكى مۇپە لەدەست ئەبرەھە ھەلات. لەيەمەن مايەوہ و عەتودە، كۆيلەكەى ئەبرەھە لەسەر كارەكەى بەردەوام بوو. يەككىك لەخەلكانى ھەمىر و بەوتەيەك خەسەم، عەتودەى كوشت.

ئەبرەھە پياۋىكى گەرۈہ و بىرمەند و شەرىف بوو. لەسەر باۋەرەكەى خۇى مايەوہ و كاتىك ھەوائى كوژرانى عەتودەى بىست، وتى: ئەى خەلكى يەمەن، پياۋىكى بىرمەند و تىكۆشەر لەناو ئىۋە دەرەكەوت ئەۋەى پى شەرم بوو كەپياۋان بەشەرمى و شوپرەيى دەزانن. سوئند بەخۇا ئەو كاتەى و تە داۋاى ھەرچى دەكەيت، بىكە، ئەگەر دەمزانى ئەۋە داۋاكارىكەيەتى، ئەو قسەم نەدەھىنايە سەر زمان. سوئند بەخۇا خۇىنبايى ئەو ۋەرناگىرىت و بەھۇى كوژرانى ئەو، لەمنەۋە زىانتان بەرناكەۋىت.

دەئىت: ئەبرەھە، قەلىسى لەسەنعا دروست كرد. كەنىسەيەك بوو لەو رۇژگارەدا لەھەموو جىھاندا ھاوتاي نەدەبىنرا. نامەى بۇ نەجاشى پاشاى ھەبەشە نووسى: ئەى پاشا، كەنىسەيەكەم بۇ تۇ دروست كردوۋە پىش تۇ بۇ ھىچ پاشايەكيان دروست نەكردوۋە. دانانىش تە ئەۋەى عەرەبەكان ناچار دەكەم بۇ ھەج كردن، روو لەم شوئىنە بكن.

كاتىك عەرەبەكان سەبارەت بەنامەكەى ئەبرەھە بۇ نەجاشى گەفتوگۇيان كرد، يەككىك لەفەرەمۇش كارانى تىرەى مئالەكانى فەقىم تۇپە بوو و رووى كىردە قەلىس. پىسايى لەناو كەنىسەكەدا كرد و شوئىنەكەى بەجىئىشت و گەراپەۋە بۇ سەرزەمىنى خۇى. ئەبرەھە ئاگادار بوۋىۋە و وتى: كى ئەم كارەى كرد؟

وتيان: يەككىك لەكەسانى خزمەتەكارى مائەكەى مەككە كەعەرەبەكان زىارەتى دەكەن، ئەم كارەى كرد لەبەر ئەۋەى بىتسبوۋى دەتەۋىت ھەجكەران ناچار بكەيت بۇ

حەج کردن روو لەقەلیس بکەن. مانای کارەکی ئەویە کەقەلیس بۆ حەج و زیارەت شیاوئییە.

ئەبرەهە تۆرە بوو، سویندی خوارد هێرش دەکاتە سەر مەککە و مالی خوا ویران دەکات.

چەند کەسیک لەعەرەبەکان لای ئەبرەهە بوون و چاوەڕوانی بەخششەکانی ئەویان دەکرد. محەممەد کوپی خوزاعی کوپی حەزەبەیی زەکووانی سولەمی لەگەڵ چەند کەسی لەخەلکەکی خۆی و براکەیی قەیس کوپی خوزاعی لەناو ئەواندا دەبینران. لەوکاتەیی لە بەردەم بارەگای ئەبرەهە بوون، جەژنی ئەوان نزیک کەوتەوه. ئەبرەهە لەخواردنەکی خۆی ((مەپ)) بۆ ئەوانی نارد.

کاتیکی خواردنەکی ئەبرەهەیان بۆ بردن، وتیان: سویند بەخوا ئەگەر ئەم خواردنە بخۆین، عەرەبەکان تا رۆژی کوئایی سەرکۆنەمان دەکەن. محەممەد کوپی خوزاعی هەستا و پۆشتە لای ئەبرەهە، وتی: ئەی پاشا، ئەمە رۆژی جەژنی ئێمەیه. ئێمە لەم رۆژەدا تەنیا پەراسوو و دەست دەخۆین.

ئەبرەهە وتی: ئەوی دەتانهوێت، بۆتانی دەنێرم. خواردنەکی خۆم لەبەر ئەوه بۆ ئێوه نارد تا ریزتان لیبگرم چونکە پینگەیهکی بەرزتان لای من هەیه.

ئەبرەهە تاجی بەمحەممەد کوپی خوزاعی بەخشی و ئەوی کردە سەرۆهری خەلکانی موزەر. وتی: فەرمانی پێدا پیشنیار زیارەتی کەنیسەکیان پێبکات. محەممەد کوپی خوزاعی پۆشت تا گەیشته سەرزەمینی کەنانه. خەلکی تەهامە دیانزانی مەبەستی محەممەد لەگەران و سەردانەکی چیبیە. یەکیک لەهوزەیل بەناوی عوروه کوپی حەیازی غەلاسی، تیریکی بۆ هاویشته و ئەوی کوشت. قەیسی برای هاورییەتی دەکرد و کاتیکی براکەیی کوژرا، هەلات. پۆشتە لای ئەبرەهە و لەکوژرانی براکەیی ئاگاداری کردەوه. توورەیی و کینەیی ئەبرەهە زیادی کرد و سویندی خوارد هێرش بکاتە سەر مائەکانی کەنانه و مائەکانیان ویران بکات.

هوشام کوپی محەممەدی کەلبی دەلێت: کاتیکی نەجاشی ئەبرەهەیی بەخشی و دەسەلاتەکی پشت راست کردەوه، کەنیسەیی سەنعای دروست کرد. بینایەکی سەرنجراکێش و کەس هاوشیوهی نەبینیوو. بەزێر و رەنگە جۆزاجۆزەکان رازینرابووێوه. نامەیی بۆ قەیسەر نووسی و ئاگاداری کردەوه دەیهوێت لەسەنعا

كەنيسەيەك دروست بکات تا شوینەوارەکانی بۆ هەمیشە بيمينتەوه. بۆ ئەم کارە، داوای هاوکاری لیکرد. نەجاشی مەرمەر و کاشی و پیشەگەری رەوانە کرد. کاتیك بیناکە بەرز بوویەوه، نامەى بۆ نەجاشی نووسی: دەمەوێت حەجکەرانی عەرەب ناچار بکەم، بەمەبەستى حەج کردن رووبکەنە ئەم کەنيسەيە. عەرەبەکان ئەمەیان بیست و بەکاریکی گەرە و ناپەسەندیان زانی. نەیانتوانی خۆراگری بکەنە پیشە. یەکیك لەمناڵەکانی کەنانە، بەرەو یەمەن بەریکەوت و پۆشتە ناو کەنيسەکە و پیسایى کرد. ئەبرههە توور و مەبەستى وێران کردنى کەعبە و مەککەى کرد. لەگەڵ حەبەشیهەکان بەریکەوت. سوار فیل بیوو. زونەفرى حەمیری رووبەرۆی بوویەوه. ئەبرههە ئەوى ئەسیر کرد و وتی: ئەى پاشا، بەندەى تۆم، مەمکوژە چونکە زیندووو هیشتەوه م باشترە لەکوشتم. ئەبرههە نەیکوشت. داوای ئەو، نۆفەیل کورپی حەبیبی خەسەمى رووبەرۆی بوویەوه. ئەبرههە شەپرى لەگەڵ کرد و شکستی بەخۆی و سوپاکەى هینا. نۆفەیل ئەسیر کرا و داوای کرد نەکوژیت. ئەبرههە ئەویشی نەکوشت و لەسەرزەمینى عەرەب ئەوى کردە شارەزای ریگە.

کورپی نیسحاق دەلیت: کاتیك ئەبرههە مەبەستى پۆشتن بۆ مەککەى کرد، فەرمانى خۆ نامادە کردنى بەحەبەشیهەکاندا و فیلى لەگەڵ خۆیدا برد.

دەلیت: کاتیك عەرەبەکان بیستیان ئەبرههە دەیهوێت مالى خواوهند وێران بکات، ئەمەیان بەکارساتیکی گەرە لەقەلمدا و شەپ کردن لەگەڵ ئەویان بەپیویست زانی. پیاویك بەناوى زونەفر لەگەرەکان و پاشاکانى یەمەن، شۆپشى کرد و خەلکەکەى خۆى و ئەو عەرەبانەى بۆ شەپ لەگەڵ ئەبرههە نامادەبوون، کۆکردەوه و بپریارى بەرگری کردن لەمالى خوایدا. کاتیك رووبەرۆی یەکیوونەوه، عەرەبەکان شکستیان خوارد. ئەبرههە مەبەستى ئەوى کرد بیکوژیت، وتی: ئەى پاشا، مەمکوژە چونکە ئەگەرى هەیه هاورییەتى من سوودت پییگەییەنیت.

ئەبرههە ئەوى نەکوشت و لەخپووتی زیندانى کرد. پیاویکی خۆراگریوو، درێژەى بەریگەکەیدا و دەیویست کەعبە وێران بکات. کاتیك گەیشتە سەرزەمینى خەسەم، نۆفەیل کورپی حەبیبی خەسەمى لەگەڵ دوو هۆزى خەسەم، شەهران و ناھس، و عەرەبە شوینکەوتەکانى دیکە، ریگەیان لیگرت. شەپ دەستى پیکرد و ئەبرههە شکستی پییەنا. ئەوى ئەسیر و مەبەستى کوشتنى کرد.

نوفەیل وتی: ئەوی پاشا، مەمکوژە، لەسەرژەمینی عەرەبەکان دەبەمە رێنیشاندەری تۆ و بەلێن دەدەم ھۆزەکانی شەھران و ناھس ملکہچی فەرمانەکانت بن.

ئەبرەھە ئەوی بەخشی و نازادی کرد. ئەوی لەگەڵ خۆی برد تا رێگەی نیشان بدات. کاتیگ گەشتنە تاییف، مەسعود کوپی مەعتەب لەگەڵ چەند کەسیگ لەھۆزی سەقیف ھاتن و وتیان: ئەوی پاشا، ئیمە بەندە ملکہچەکانی تۆین و مەبەستی دژایەتی کردنی تۆمان نییە، مائی ئیمە ئەو مائە نییە بەمەبەستی وێران کردنی ھاتوویت. مەبەستیان لەمالەکەیی خۆیان، لات، بوو. ئەو مائەیی بەدوایدا دەگەرپیت، لەمەککەییە. مەبەستیان کەعبە بوو. ئیمە چەندین کەس لەگەڵ تۆ رەوانە دەکەین تا رێگەت نیشان بدەن. ئەبرەھە ئەوانی بەخشی و باوکی رەغانیان لەگەڵ نارد. ئەبرەھە بەرێکەوت و باوکی رەغال ھاورپییەتی دەکرد تا گەشتنە مەغەس. لەوی باوکی رەغال مرد. عەرەبەکان بەرد بەگۆرەکەییەو دەنووسین. ئەو گۆرەییە خەلکان لەمەغەس بەرد بەگۆرەکەییەو دەنووسین.

کاتیگ ئەبرەھە لەمەغەس داہەزی، یەکیگ لەحەبەشیەکان بەناوی ئەسود کوپی مەقسودی لەگەڵ دەستەییەک رەوانە کرد. بەرەو مەککە بەرێکەوتن و مال و مەرھالاتی خەلکانی مەککەیی پێش خۆی خست. دووسەد و شتری عەبدولموتەلیب کوپی ھاشم لەناویاندا دەبینرا کە لەورۆژگارەدا گەرە و سەرورەیی قوڤرەیش بوو. قوڤرەیش و کەنانە و ھوزەیل و خەلکانی دیکەیی ناو حەرەم، مەبەستی جەنگیان کرد بەلام زانیان ناتوان لەبەرابەر ئەو خۆراگری بکەن، لەبەر ئەمە پەشیمان بوونەو.

ئەبرەھە حەناتەیی حەمیری بۆ مەککە رەوانە کرد و پێی وت: بەدوای سالار و گەرەیی خەلکەکەدا بگەریت و پێی بلێت پاشا دەلێت: من مەبەستی شەر کردنم نییە، بۆ وێران کردنی مائی کەعبە ھاتووم و ئەگەر بەرگری نەکەن، پێویستم بەخوینریژی نییە. ئەگەر مەبەستی شەر کردنی نییە، ئەو بێنە بۆ لای من.

کاتیگ حەناتە رۆشتە مەککە، پرسی: سالاری و گەرەیی مەککە کییە؟

پێیان وت: عەبدولموتەلیب کوپی ھاشم کوپی عەبدمەناف کوپی قوسەیی.

حەناتە رۆشتە لای و وتەکانی ئەبرەھەیی پێ راگەیاندا.

عەبدولموتەلیب وتی: سویند بەخوا مەبەستی شەر کردنمان نییە و بەرگەیی شەر

ناگرین. ئەمە مائی خوایە و مائی ئیبراھیمی خەلیلە. ئەگەر خواوہند پارێزگاری

لیبکات، له مائی خوئی کردووه و نه گهر بخوازیټ، ماله که ته سلیم به نه برهه دهکات. ئیمه توانای بهرگری کردنمان نییه.

حهناته پیئی وت: بو لای پاشا وهره تا لهوتهکانی تو ناگاداری بکه مه وه. عه بدولموته لیب له گهل دهسته یه که له کوپهکانی خوئی بهرئکهوت تا گه یشته نوردوگاکی نه برهه.

پرسیاری زونه فری هاوریی کرد. نهوانی له زینداندا بیینی و وتی: نایا له م به لای بهسه ئیمه دا باریوه، ده توانیت هاوکاریمان بکهیت.

زونه فر وتی: نهو کهسهی نه سیری دهستی پاشایه و شهو و بهیانی چاوه پروانی کوشتنه، چون ده توانیت هاوکاریت بکات، ناتوانم هیچ کاریک بکه م به لام فیلبانه که هاوریی مه و ده توانم که سیک بنیرم و پیشنیاری توئی پیبکه م. داوای لیبکه م داوای مؤلتهت له پاشا بکات بو نه وهی بیبیت و له مه بهستهکانی خوت ناگاداری بکهیت وه و نه گهر توانی، لای پاشا بو تو بیاریته وه.

عه بدولموته لیب وتی: نه مه بو من بهسه.

زونه فر کهسی بو لای نه نیس رهوانه کرد. هات و پیئی وت: نه مه عه بدولموته لیب سالاری قوپه ریش و سهرکاروانداری خه لکانی مه که یه که له دهشت خواردن به خه لک له کیوهکان خوردان به ناژله وه حشیهکان ده دات. پاشا دووسه د و شتری گرتووه. مؤلتهتی له پاشا بو وه بگره و تا ده توانیت هاوکاری بکه.

نه نیس وتی: نهو کاره ده که م. له گهل نه برهه قسهی کرد و وتی: نهی پاشا، سالاری قوپه ریش چاوه پروانی مؤلتهتی تو یه. نهو کاروانداری مه که یه و له دهشت و کیوهکان خواردن به خه لک و ناژلهکان ده دات. مؤلتهتی پیبده تا نیازه کهی له گهل تو باس و چاکه ی له گهل بکه.

ده لیت: نه برهه مؤلتهتی پیدا. عه بدولموته لیب پیایکی چوارشانه و جوان روخسار بوو. کاتیک نه برهه نهوی بیینی، نهوی به گه وره بیینی و نهویست له خوار خو یه وه داینیشینیت. ههروه ها حهزی نه ده کرد حه به شیهکان نهو لای ته خته کهی بیینن. له بهر نه مه له سهر ته خته کهی هاته خوار و له سهر فهرش دانیشته. نهوی لای خوئی دانیشاند و به وه رگی ره کهی وت: پیئی بلئی با له مه بهست و نیازه کهی ناگادارمان بکاته وه.

عبدالمولوته لیب وتی: نیازم ئه وهیه، پاشا دوسه د وشتی منی گرتووه، بۆم بگه رینیته وه.

کاتیك ئه م قسه ی کرد، ئه بره هه به وه رگیره که ی وت: پیی بلی، کاتیك تۆم بیینی، چه زم به دانیشتنی تۆ ده کرد، به لām کاتیك ئه م قسه ت هیئایه سه رزمان، لیت بیزارم. سه بارت به دوو سه د و شتره که ی خۆت قسه ده که ی ت به لām ئه و ماله ی مالی ئایینه که ی تۆ و باوک و باوکانی تۆیه پشتگویی ده خه ی ت له کاتیكدا ده زانیت من به مه به سستی و یران کردنی ئه و ماله هاتووم.

عبدالمولوته لیب وتی: من خواوهندی و شتره کانم. ماله که ی ش خواوهندیکی هه یه و یاریزگاری لیده کات.

ئه بره هه وتی: ناتوانیت به رگری له من بکات.

عبدالمولوته لیب وتی: تۆ ده زانیت و ئه و. و شتره کانم بۆ بگه رینه پره وه.

وه ک ده سته یه ک له شاره زایانی میژوو باسیان کردووه، عبدالمولوته لیب له گه ل عه مرۆ کوپی نه فاسه کوپی عوده ی کوپی دوئه ل کوپی به کر کوپی عه بدمه نات کوپی که نانه که له و رۆژگاره دا سالاری به نی که نانه بوو و له گه ل خوه یلد کوپی وانیه ی هوزه لی سالاری هوزه یل، رۆشتنه لای ئه بره هه و پییان وت یه ک له سه ر سینی سامانی خه لکانی ته هاهه وه ر بگریت و بگه ریته وه و ماله که و یران نه کات. ئه بره هه رازی نه بوو. خوا زاناتره.

ئه بره هه و شتره کانی بۆ عبدالمولوته لیب گه رانده وه. کاتیك گه رانه وه، عبدالمولوته لیب لای قوره ی شیه کان کۆبوویه وه و رووداوه کانی بۆ باس کردن. فه رمانی پیدان تا له مه که که برۆنه دهر و له سه ر به رزایی کینه کان نیشته جی بین تا له زیانه کانی سوپای ئه بره هه به دوور بن.

عبدالمولوته لیب ئالقه ی که عبه ی گرت و چه ندین که س له گه ل ئه و له خوا پارانه وه و دژی ئه بره هه و سوپاکه ی داوای هاوکاریان کرد.

عبدالمولوته لیب به هه مان شینوه که ئالقه ی که عبه ی به ده سته وه بوو، شیعریکی به م ناوه رۆکه خوینده وه:

په روه ردگارا، جگه له تۆ هه یج هیوایه که م نییه
په روه ردگارا، ماله که ی خۆت له وان بیاریزه

چونکه دوژمەنی مائەكەى تۆ، دوژمەنى تۆیە

رینگە مەدە نشینگەكەى تۆ وێران بكەن.

عەبدولموتەلیب ئالقیى دەرگاكەى بەردا و لەگەڵ قورەیشیەكان پەنایان بۆ كینو و دۆلەكان برد. چاوەپوان بوون ئەبرەهە بڕواتە ناو مەككە و چى پینخۆشە، ئەنجامى بدات.

بەرەبەیان ئەبرەهە بۆ پۆشتنە ناو مەككە خۆى ئامادە كرد. فیلەكانى تەیار و سوپاكەى رازاندەوه. ناوى فیلەكەى مەحمود بوو. ئەبرەهە بڕیاریدا بوو مائەكە وێران بكات و بۆ یەمەن بگەڕیتەوه.

كاتێك فیلەكان روویان لەمەككە كرد، نوفەیل كۆپى حەبیبى خەسەمى ھات و لای ئەوان وەستا. گوێچكەى فیلەكەى گرت و وتى: مەحمود بخۆه و بوێرانە بۆ ئەو شوێنە بگەرێرەوه كەلێوھى ھاتوویت چونكە لەشارى پارێزراوى خواوەندىت. ئەوسا گووێچكەى فیلەكەى بەردا و فیلەكە خەوت. نوفەیل كۆپى حەبیب بەخێراى بەرێكەوت تا گەیشتە سەر بەرزایى كێوھە.

لەفیلەكەیاندا بۆ ئەوھى ھەستىت، ھەلنەستا و بەتەور لەسەریاندا تا ھەستىت، بەلام ھەلنەستا. بەدار لەشوێنە نەرمەكانى فیلان دەژەنى، پىستیان ھەلدى تا ھەستىت و ھەلنەستا. روویان كردە یەمەن. مەحمود ھەستا. روویان كردە شام. ھەستایە سەر پى. روویان كردە رۆژ ھەلات، مەبەستى رۆشتنى كرد بەلام كاتێك روویان كردە مەككە، خەوت.

خواوەند بالندەكانى لەدەریاوه بۆ سەر حەبەشیەكان رەوانە كرد كەھاوشیوھى پەرەسىلكە بوون. ھەر بالندەيەك سى بەردى ھەلگرتبوو، یەكیان بەدەندوك و دوانیان بەدەستەكانى. بەردەكان بەئەندازەى دەنكە نۆك یا نىسكىك دەبوون. بەردەكان بەر ھەر كەسێك دەكەوت، دەيكوشت. بەلام بەردەكان بەھەموویان نەگەیشت، سوپاكە ھەلاتن و بەدواى ئەو رینگەدا دەگەران كەلێوھى ھاتبوون. بەدواى نوفەیل كۆپى حەبیبدا دەگەران تا رینگەى یەمەنیا نیشان بدات. نوفەیل كاتێك ئازاب و سزای خواوەندى بینى، ھۆنراوھەكى ھۆنییەوھ بەم ناوھەرۆكە:

سویند بەخوارینگەى ھەلاتنتان نییە.

ئەشرەم بەزاو، سەرناكەوینت.

حبه‌بشیه‌کان له‌ریگه‌کاندا هه‌لده‌هاتن و له‌ناو گۆلاوه‌کاندا له‌ناو ده‌جیون. ئه‌بره‌هه به‌ردیگی به‌رکه‌وتبوو. ئه‌ویان له‌گه‌ل خۆیان برد. به‌نجه‌کانی یه‌ک له‌دوای یه‌ک هه‌لده‌وه‌رین. کاتیگ به‌نجه‌یه‌کی هه‌لده‌وه‌ری، ماوه‌یه‌ک چۆک و خۆینی لێ ده‌هاته‌بهر. کاتیگ گه‌یشته سه‌نعا، هاوشیوه‌ی جووچه‌ی لیه‌هاتبوو. وه‌ک ده‌لین سینه‌ی قه‌لشا و دلی که‌وته خوار و مرد.

ده‌لین: نه‌جاشی، باوکی سه‌حم ئه‌ریاتی له‌گه‌ل چوار هه‌زار کس یۆ به‌مهن ره‌اونه کرد و به‌سه‌ر ئه‌و ولاته‌دا زانیوو. به‌خششی به‌شاکان به‌خشی و هه‌زاره‌کانی ریسوا کرد. به‌کیگ له‌خه‌لکانی حبه‌بشیه‌ به‌ناوی ئه‌بره‌هه بژی ئه‌و شوێنی کرد. خه‌لکی هاندا و ئه‌ریاتی گوشت و ده‌ستی به‌سه‌ر به‌مه‌ندا گرت. ئه‌بره‌هه بیینی خه‌لکان له‌وه‌ری چه‌ج کردن رووده‌که‌نه که‌عبه. وتی: خه‌لک یۆ کوی ده‌روژن.

وتیان: یۆ زیاره‌تی مالی خوا له‌مه‌که‌ه.
وتی: مالی خوا له‌چی دروست کراوه؟

وتیان: له‌بهرد.

وتی: به‌چی دایۆشراوه؟

وتی: له‌و جیلانه‌ی لیره‌وه ده‌بینه.

وتی: سویند به‌مه‌سیح مانیک باشت یۆ خه‌لکان دروست ده‌که‌م.

مانیکی له‌مه‌رمه‌ری سپی و سور و زه‌رد و ره‌ش دروست کرد و به‌زێر و زیو

رازاندیه‌وه. ناوه‌که‌ی پر کرد له‌گه‌وه‌هر و له‌سه‌ر ده‌رگاکانی وه‌ره‌قه و بزماي زێری

داکو‌تی. یا‌قوتیکی سور و گه‌وره‌ی له‌ناو ماله‌که‌ دانا، به‌رده‌ی هه‌لواسی، عوود و بخور

به‌رده‌وام ده‌سووتا، دیواره‌کانی ره‌نگ کرد به‌شپۆه‌یه‌ک گه‌وه‌ره‌کان شاردرانه‌وه.

فه‌رمانیدا تا خه‌لک زیاره‌تی ماله‌که‌ بکه‌ن. زۆر له‌هه‌زه‌کانی عه‌رب یۆ چه‌ندین سال

زیاره‌تی ئه‌و ماله‌یان کرد و که‌سان له‌وی یۆ زیاره‌ت کۆبوونه‌وه و ری و ره‌سه‌مگانیان

ئه‌نجامدا.

نوفه‌یلی خه‌سه‌می مه‌به‌ستیگی خرابی له‌سه‌ردا بوو. به‌کیگ له‌شپۆه‌کان

که‌هه‌مووان خه‌وتبوون، هه‌ستا و پیسای کرد و قیبه‌ی که‌نیسه‌ی پیس کرد.

مرداریکی هی‌نا و له‌ناو که‌نیسه‌که‌ فرییدا. ئه‌بره‌هه ئاگادار بوویه‌وه و وتی: عه‌ره‌به‌کان

یۆ پشتیوانی کردن له‌ماله‌که‌ی خۆیان، ئه‌م کاره‌یان کرد. سویند به‌خوا به‌ر د به‌به‌ردی

ئەو مائە ويران دەكەم

نامەى بۇ نەجاشى نووسى و لەمەبەستەكەى خۆى ئاگادارى كردهوه و داواى لىكرد فيلەكەى خۆى (مەحمود) بۇ بنىرئىت. فيلىكى گەورە بوو و لەسەر زەوى فيلىكى بەگەورەى و بەهيزى ئەو فيلە نەبىنراوه.

نەجاشى فيلەكەى رەوانە كرد. كاتىك فيلەكە گەيشتە يەمەن، ئەبرەهە لەگەل خەلكان بەرىكەوت. پاشاى حەمىر و نوفەيل كوپى حەبىبى خەسەمى ھاورىيەتيان دەكرد. كاتىك لەخەلكان نزيك كەوتەوه، فەرمانيدا مەرۇمالآت و چوارىيكانيان تالآن بكن. وشترەكانى عەبدولموتەليبان گرت. نوفەيل ھاورىنى عەبدولموتەليب بوو. سەبارەت بەوشترەكانى خۆى قەسەى لەگەل كرد. نوفەيل لەگەل ئەبرەهە ئاخاوت و وتى: ئەى پاشا، سالارى عەرەبەكان كە لەھەموويان گەورەتر و لەپىشتەرە و خەلكان سوار لەسەر ئەسپ دەبات و سامانيان پىدەبەخشىت، بۇ لای تۇ ھا تووه.

نوفەيل عەبدولموتەليبى بردە لای ئەبرەهە، پىنى وت: چىت دەوئىت؟

عەبدولموتەليب وتى: دەمەوئىت وشترەكانم بۇ بگەرىنئىتەوه.

ئەبرەهە وتى: ئەوھى سەبارەت بەتۇ بىستم، فرىو بوو، گومانم كرد سەبارەت بەمائەكە قەسەم لەگەل دەكەيت.

عەبدولموتەليب وتى: وشترەكانم بۇ بگەرىنەرەوه و ئەمە تۇ و ئەمە ئەو مائەى كەمائى خوايە و خواوئند خۆى پارىزگارى لىدەكات.

ئەبرەهە فەرمانيدا و وشترەكانيان بۇ گەراندەوه. نىشانەى لىدان و تايبەتى كردن بەقوربانى و لەحەرەمدا بەرەلایى كردن تا شتىك لەحەرەم خراب بكن و ببنە ھۆى تورە بوونى خواوئندى حەرەم.

عەبدولموتەليب رۆشتە ئەشكەوتى حەرا و عەمرۇ كوپى عانىز كوپى عىمران كوپى مەخوزم و مەتەم كوپى عودەى و باوكى مەسعودى سەقەفى ھاورىيەتيان دەكرد. عەبدولموتەليب ھۆنراوہىكى ھەيە بەم ناوہرۆكە:

خواوئندا ھەر كەسىك بارەكەى خۆى دەپارىزئىت

تۆيش پارىزگارى لەمائەكەى خۆت بكنە

تا خاچى ئەوان و ھىزى ئەوان بەسەر تۇدا زال نەبىت

ئەگەر قىبەلەى ئىمە تەسلىمى ئەوان بكەيت، فەرمانى خۆتە.

ده‌لئیت: بآئنده‌کان له‌ده‌ریاوه هاتن که‌هه‌موویان په‌ره‌سیلکه بوون. هر بآئنده‌یک سی بەردی هه‌لگرتیوو. په‌رده‌کانیان له‌ناسمانه‌وه فری‌دایه خوار. په‌رده‌کان بهر هر که‌سیک ده‌کهوت، ده‌کوژا یا شوینی په‌رده‌که ده‌بووه قورحه. نهمه یه‌که‌م جار بوو ناو‌ئه و داری تال‌ ده‌کهوت.

بهرد، حه‌به‌شیه‌کانی گوشت. خواوه‌ند لافاویکی خرۆشای ره‌وانه کرد و هه‌موویانی رامالی.

ده‌لئیت: نه‌بره‌هه و پاشماوه‌ی سوپاکه‌ی هه‌لاتن. نه‌ندامه‌کانی نه‌بره‌هه یه‌که له‌دوای یه‌که هه‌لوهرین. فیله‌که‌ی نه‌جاشی، مه‌حمود، خه‌وت و نه‌پۆشته ناو حه‌ره‌م. له‌بهر نهمه زیانی به‌رنه‌کهوت. به‌لام فیلیکی دیکه پۆشته ناو حه‌ره‌م و به‌ردی به‌رکه‌وت. ده‌لئین ژماره‌ی فیله‌کان سیانزه دانه بوو.

عه‌بدو لموت‌ه‌لیب له‌هه‌را هاته‌خوار و دووان له‌حبه‌شیه‌کان مانه‌وه و سه‌ری نه‌ویان ماچ کرد و وتیان: تو باشتر ده‌تزان.

له‌موغه‌یره کوپی نه‌خه‌نس ده‌گه‌په‌نه‌وه: یه‌که‌م جاری له‌و ساله ناو‌ئه و سو‌ریژه له‌سه‌رزه‌مینی عه‌ره‌به‌کان بینرا و یه‌که‌م جاری بوو داری تال‌ یان بین.

کوپی نیسحاق ده‌لئیت: کاتی‌ک نه‌بره‌هه مرد، کوپه‌که‌ی نه‌و یه‌کوسم کوپی نه‌بره‌هه پاشایه‌تی گه‌رت‌ده‌ست. حه‌میر و هۆزه‌کانی یه‌مه‌ن ریسوا بوون و حه‌به‌شیه‌کاندا به‌سه‌ریاندا سه‌رکه‌وتن. ژنانی نه‌وانیان گرت و پی‌اوه‌کانیان گوشتن و مناله‌کانیان بۆ کاری وه‌رگه‌پران له‌نیوان خویان و عه‌ره‌به‌کان ناچار کرد.

ده‌لئیت: کاتی‌ک خواوه‌ند حه‌به‌شه‌یه‌کانی له‌مه‌که‌هه دوور خسته‌وه و سه‌زای خۆی به‌سه‌ردا باراندن، عه‌ره‌به‌کان کورنو‌شیان بۆ قوره‌یش برد و وتیان: که‌سانی باوه‌پدار بوون و خواوه‌ند به‌لای دوژمنی له‌وان دوور کرده‌وه.

ده‌لئیت: کاتی‌ک یه‌کوسم کوپی نه‌بره‌هه مرد، مه‌سروق کوپی نه‌بره‌هه پاشایه‌تی یه‌مه‌نییه‌کانی گه‌رت‌ده‌ست. به‌لآکانی خه‌لکی یه‌مه‌ن به‌رده‌وام و زان‌بوونی حه‌به‌شیه‌کان به‌سه‌ر یه‌مه‌ن له‌کاتی مانه‌وه‌ی نه‌ریات تا نه‌و کاته‌ی فارسه‌کان مه‌سروقیان گوشت و حه‌به‌شیه‌کانیان ده‌رپه‌راند، حه‌فتا و دوو سال‌ دریزه‌ی کیشا. چوار پاشا به‌دوای یه‌کدا هاتن: نه‌ریات، دوای نه‌و نه‌بره‌هه، دوای نه‌و یه‌کوسم کوپی نه‌بره‌هه و دوای نه‌و، مه‌سروق کوپی نه‌بره‌هه.

سەيف كوپرى زى يەزنى ھەمىرى كە بەباوكى مۇپرە ناسرا بوو، پۇشتەى لاي قەيسەر، پاشاي رۆم و داواى لىكرد ھەبەشەكان لەولتەكەى دەرىكات و دەست بەسەر سەرزەمىنەكەياندا بگرىت و پاشايەتى بەيەكىك لەرۇمىەكان بەخشىت. بەلام قەيسەر رازى نەبوو. سەيف كاتىك زانى پاشا مەبەستەكەى ناھىيىتەدى، بەرەو ھىرە بەرىكەوت كەنەعمان كوپرى مونزەر لەلايەن كەسراوہ فەرمانزەوايەتى ئەو ناوچە وبەشيك لەسەرزەمىنى عىراقى دەكرد. سەيف، نەعمانى لەبەلاو گرفتارىيەكانى خەلكەكەى ناگادار كردهوہ.

نەعمان پىنى وت: من سالانە دەرۆمە لاي كەسرا، لاي من بىمىنەرەوہ تا كاتى پۇشتن، تۇيش لەگەل خۆم ببەم. سەيف لاي نەعمان مايەوہ تا ئەو كاتى پۇشتە لاي كەسرا.

كاتىك نەعمان گەيشتە بارەگاي كەسرا و لەكارەكانى خۆى تەراو بوو، باسى سەيف كوپرى زى يەزنى كرد و داواى كرد رىگەى بدات مەبەست و نيازەكەى خۆى باس بكات. كەسرا، مۇلەتى پىندا.

كەسرا لەھەيوانەكەى خۆى دادەنىشت. تاجى پاشايەتى لەوى بوو. تاجەكە ھاوشىوہى دەفرىكى گەورە و بەياقوت و زەمورود و زىر و مروارى رازابووہوہ و بەزنجىرىكى زىرين بەتاقى ھەيوانەكەوہ ھەلواسرابوو چونكە سەرى كەسرا تواناي قورسايى تاجەكەى نەبوو. تاجەكەيان دادەپۇشى. كاتىك كەسرا لەشوئەكەى خۆى دادەنىشت و سەرى دەخستە ناو تاجەكە، پۇششى سەرتاجەكەيان ھەلدەگرت. ھەركەس دەيبىنى، ترس لەدلى دەنىشت.

كاتىك سەيف كوپرى زى يەزنى پۇشتە لاي كەسرا، كەوتە سەر خاك و وتى: ئەى پاشا، بىگانەكان بەسەر سەرزەمىنەكەى ئىمەدا زالبوون.

كەسرا وتى: كام بىگانەيە، ھەبەشە يا سەند؟

وتى: ھەبەشە. ھاتووم تا دژى ئەوان ھاوكارىم بكەيت و لەسەرزەمىنەكەى من دەريانىپەرنىت. پاشايەتى ئەوى تايبەتى يىت بەتۆ.

كەسرا وتى: سەرزەمىنى تۆ لەسەرزەمىنى ئىمەوہ دوورە و زەوييەكانى كەم داھاتە تەنيا بزى و وشترى ھەيە و ئىمە پىيوستىمان پىنى نىيە. سوپاي فارسەكان لەسەرزەمىنىكە داھاتى نىيە، گىرۇدەى شەر ناكەم.

فهرمانیدا و دههزار درهه خهلاتیان پیندا. جل و بهرگی جوانیان له بهر کرد و کاتیک سهیف کوپری زی یه زن پوخته دهه، له مه هارا دره مه کانی به سهه خه لکدا دابهش ده کرد و ژن و پیاو و منال و کوپله هه لیانده گرتوه.

به که سرایان وت: ئەم عه ره بهی خه لاتت پی به خشی، دره مه کانی خو ی له ناو خه لکدا بلاو ده کاتوه و کوپله و منال هکان هه لیده گرتوه.

که سرا وتی: ئەم پیاوه شیاوه گرنگی پی بدریت. بیهینن.

کاتیک هات، پی ی وت: به خش شه که ی منت له ناو خه لکاندا بلاو کرده وه؟

وتی: پی یو یستم به به خششی پاشا نییه چونکه کیوه کانی سه رزه مینه که م زیر و زیوه.

ده یو یست به مشیوه یه پاشا هانبدات چونکه ههستی به گوینه دانی نهو کرد بوو، زیادی کرد: هاتمه لای پاشا بهو مه به سته ی دهستی ستم کورت کاتوه و له ریسوایی رزگارم بکات.

که سرا وتی: بمینه ره وه تا لیکنۆلینه وه له م کاره بکه م.

سهیف کوپری زی یه زن لای پاشا مایه وه.

که سرا سنورداران و راویژکارانی کو کرده وه و وتی: سه به رت به داوکاری ئەم

پیاوه چی ده لین؟

یه ک له وان وتی: نه ی پاشا، له زیندانه کانی تودا که سانی ک ده ژین که ده بی ت بکوژین، نهوانی له گه لدا ره وانه بکه، نه گه ر کوژان، به مه به سته که ی خوت گه شتویت و نه گه ر ده ستیان به سهه ولاته که ی نه واندا گرت، سنوری پاشایه تی خوتت فراوان کردوه.

که سرا وتی: بو چونکی راسته. پیاوه کانی ناو زیندانه کان ببژینن.

کاتیک پیاوه کانیان بژارد، هه شتسه د که س بوون.

که سرا وتی: بزائن با شترینی زیندانییه کان له روانگی بنه مائه وه کییه. نهو که سه

بکه نه سهه ر کرده ی نهوان.

هه رز له هه موو زیندانییه کان خاوه ن نه ژادتر و پیاویکی به ته مه ن بوو. نهوی له گه ل

سهیف ره وانه کرد و سهه ر کرده یه تی بهو به خشی. که سه کانی سوار هه شت که شی کرد.

هه ر که شتی که سه د پیاوی له سهه ر بوو. به ریکه تن و ده ریایان بپی. دوو که شتی و

سەرنشینەکانی لە دەریادا نوقم بوون. شەش کەشتی و سەرنشینەکانی گەشتنە کەنارەکانی یەمەن و سەرزەمینی عەدەن. هەزر و سەیف کۆپی زی یەزن لەناو ئەواندا بوون.

کاتیکی لەسەرزەمینی یەمەن دابەزین، هەرز بەسەیفی وت: چیت هەیە؟
سەیف وتی: هەرچیت بویت، پیاوی عەرەبی و ئەسپی عەرەبی، پیاوەکانی خۆم دەکەمە هاوێلی شەپکەرانێ تۆ، یا پێکەوه دەمرین، یا سەرکەوتن بەدەست دێنن.
هەزر وتی: دادپەرەرییە.

سەیف تا ئەو جیگە دەیتوانی، شەپکەر و ئەسپی لەخەلکەکە خۆی کۆکردەوه.
مەسروق کۆپی ئەبرەهە ناگادار بوویەوه و سوپای حەبەشیەکانی نامادە کرد.
رۆبەروی ئەوان بوویەوه. کاتیکی دوو سوپا لەیەک نزیکی کەوتنەوه، هەزر کۆپەکە خۆی بەناوی ئەوزادی لەگەڵ چەند سوارێکی رەوانە کرد و وتی: شەپریان لەگەڵ بکە، تا بزانم شیوەی شەپکردنیان چۆنە.

ئەوزاد پۆشت و شەری دەستپێکرد. کەوتە شوینێکی کەنەیتوانی خۆی دەریاز بکات. حەبەشیەکان ئەویان کوشت. ئەمە کینەیی هەزری زیاد و بۆ شەپ کردن زیاتر پێداگری کرد. کاتیکی شەپکەران بۆ شەپ ریزیان بەست، هەزر وتی: پاشاکەیی ئەوانم نیشان بەدەن.

وتیان: ئەو پیاوێ لەسەر فیل دانیشتووه و تاجی لەسەردایە و یاقتیکی سور بەناوچاویەوهیە، دەبینی؟
وتی: بەئێ.

وتیان: ئەوه پاشاکەیانە.

وتی: با پاشا بیئت.

ماوێهەکی وەستان. هەزر وتی: ئیستا لەسەر چی دانیشتووه؟

وتیان: سواری ئەسپ بووه.

وتی: با سوار بیئت.

ماوێهەکی دیکە وەستان، هەزر وتی: ئیستا لەسەر چی دانیشتووه؟

وتیان: سوار ئیستەر بووه.

وتی: کۆپی کەپ! ریسوا بوو و پاشایەتیەکەیی بەهەمان شیوە. گۆوی بگرن،

ئىستا تىرىكى بۇ دەھام. ئەگەر بىنیتان ھاۋەلانى ۋەستان و جوولە ناكەن، جوولە مەكەن و بزائن تىرەكەى منى بەرنەكەوتوو. ئەگەر بىنیتان لە دەورى ئەو كۆبونەتەمە، دلنيا بن تىرەكەى منى بەركەوتوو و ھىرش دەست پىبەكەن.

تىرى خستە كەوان. ۋەك وتوويانە، كەوانەكەى بەرادەيەك سەخت بوو كەس نەيدەتوانى بىكىشىت. برۆكانيان بەستەو. تىرەكەى خستە كەوان و رايكىشا و بەرەلای كىرد. بەر ياقوتەكەى ناوچاوى مەسروق كەوت و لەسەرى چەقى و لەپشت سەريەو ھاتەدەر. لەئىستەرەكەى كەوتەخوار. حەبەشەكان لە دەورى ئەو كۆبونەمە و فارسەكان ھىرشيان كىرد. شكست لەناو حەبەشەكان بلاۋبوويەو و كەسانىكى زورىان لىكوژرا. پاشماۋەى سوپاكەيان ھەلات.

ھەزر مەبەستى رۇشتن بۇ سەنەاى كىرد. كاتىك گەيشتە شارەكە وتى: ھەرگىز ئالای من بەنزمى نارۋاتە ناو ئەو شارە، دەروازەكان بشكىنن. دەروازەى سەنەاىان و ىران كىرد و بەنالای شەكاۋە پۇشتە ناو شارەكە. ئالاکەيان لەپىش خۇيەو دەبرد.

كاتىك ھەزر بەسەر يەمەندا زالبوو و حەبەشەكانى دەرىپەراند، نامەى بۇ كەسرا نووسى: يەمەنم خستە ژىر دەسەلاتى خۆمەو و حەبەشەكانم دەرىپەراند. سامانىكى زورى بۇ رەوانە كىرد. كەسرا نامەى بۇ نووسى: سەيف كوپرى زى يەزن بىكەرە پاشاى يەمەن و باج و خەراجى لەسەر ديارى بىكە تا سالانە رەوانەى بىكات. فەرمانى گەرانەۋەى بەھەزدا. سەيف پاشايەتى يەمەنى گرتەدەست چونكە باوكى زويەزن يەكىك بوو لەپاشاكانى يەمەن.

حەدىسى كوپرى ئىسحاق سەبارەت بەحەمىرەكان و حەبەشەكان و پاشاكانيان و ئەو سوپايەى كەسرا رەوانەى كىرد، بەمشىۋە بوو.

ھوشام كوپرى مەمەدى كەلبى سەبارەت بەپاشايەتى يەكسوم و مەسروق، كوپرەكانى ئەبرەھە دەلىت: داستانەكە بەم شىۋەيە: باوكى موپرە فەياز زو يەزن، يەكىك بوو لەگەرەكانى يەمەن و رىحانە كچى زو جەزن ھاوسەرى بوو. كوپرىكى ھىنايە دنيا و ناوينا مەعدىكەرب. رىحانە ژنىكى خاۋەن جەمال بوو. ئەبرەھە ئەۋى لەباوكى موپرە داگىر كىرد و كىردى بەھاوسەرى خۆى. باوكى موپرە يەمەنى بەجىيىشت و پۇشتە لاي يەكىك لەپاشاكانى منالەكانى مونزەر كەۋەك دەلىن عەمرۇ كوپرى ھىند بوو. داۋاى لىكرد نامەيەك بۇ كەسرا بنووسىت و نامازە بەرىز و گەرەيى ئەو بدات و بلىت بەچ

مەبەستىك روودەكاتە بارەگاگەى.

عەمرۆ وتى: پەلە مەكە. من سالانە دەپۆمە لای پاشا. بەم نزیكانە بەرئیدەكەوم.
 باوكى موپە لای ئەو مایەو و لەگەل ئەو بەرەو دەرگای كەسرا بەرئىكەوت.
 عەمرۆ كوپى هیند پۆشتە لای كەسرا و ئامازەى بەگەورەى زو یەزندا و داواى
 مۆلەتى بۆ كرد. زو یەزنى پۆشت و عەمرۆ جینگەى بۆ چۆل كرد. كەسرا لەكردارى ئەو
 گەورەى زو یەزنى بۆ دەركەوت. ریزی لیگرت. دلنەواىى دایەو، وتى: نیازەكەى
 خۆت باس بكە.

زو یەزنى وتى: ئەى پاشا، رەشەكان بەسەر ولاتى ئىمەدا زالبوون و كارە
 قیزەونەكان ئەنجام دەدەن كە لەئىستادا ناتوانم ئامازەیان پىبەدم. شىاو بوو بۆ پاشا
 بى ئەوئى داواى هاوكارى لىبكەين، هاوكارىمان بكات. هیوادار هاتووین و هیوادارین
 خواوەند، بەهاوكارى پاشا، دوژمنەكەمان لەناو ببات و سەرکەوتنمان پىبەخشىت و
 تۆلەمان بستىنیتەو. ئەگەر پاشا مەبەستى ئەوئى هەیه ئاواتەكەمان بىنیتەدى،
 سوپایەك لەگەل مندا رەوانە بكات تا دوژمن لەسەرزەمینەكەمان دەرپەرىنیت و سنورى
 پاشایەتى خۆى فراوان بكات چونكە داھاتى ديارەكەمان فراوانە و هاوشیوئى
 ویلايەتەكانى دىكەى عەرەب لەسنورى فەرمانزەوايەتى پاشادا نییە.

كەسرا وتى: دەزانم سەرزەمینەكەى تۆ داھاتى فراوانە. كام نەتەوئى رەش پىست
 بەسەر ئیوئەدا زالبوون، حەبەشە یا سەند؟
 زو یەزنى وتى: حەبەشە.

ئەنەوشیروان وتى: دەمەوئىت ئاواتەكەت بىنمەدى، بەلام رینگەى سوپا تا
 سەرزەمینەكەى تۆ دژوارە و پەسەندى ناكەم سوپاكەم بخەمە مەترسییەو. بىر
 لەداواكارىیەكەى تۆ دەكەمەو. بەخىر بىت.

فەرمانیدا مالى پىبەدن و ریزی بگرن. لای كەسرا مایەو تا ئەو كاتەى مرد.
 زویەزنى قەسىدەىكەى بەزمانى حەمىرى هۆنىیەو و وەسفى كەسراى كرد. كاتىك
 وەریانگىزپرایەو، كەسرا پەسەندى كرد.

دەلئیت: ریحانە كچى زوجەدن، كورئىكى بۆ ئەبرەهە هینایە دنیا و بەمەسروق
 ناویان برد. مەدیکەرب كوپى زویەزنى گەورە بوو و باوەرپى نەدەكرد ئەبرەهە باوكى
 بىت. پۆشتە لای دایكى وپرسیارى كرد: باوكى من كىيە؟

دایکی وتی: ئەشەرم.

وتی: سویند بەخوا راست نییە. ئەگەر باوکی من دەبوو، فلان کەس جوینی پینە دەدام.

دایکی پینی وت: باوکی تۆ باوکی مۆرە فەیاژە. داستانەکی بۆ باس کرد. قسەکانی کاریگەری لەسەر کۆرەکی دانا. بەمشێوەیە مایەو تا ئەو کاتەی ئەشەرم و کۆرەکی یەكسوم مردن. کۆپی زویەزن روی کردە دەرباری پاشای رۆم لەبەر ئەوەی کەسرا کە مەترخەمی لەداواکارییەکی باوکی کرد بەلام لەوێش بەمبەستەکی خۆی نەگەشت چونکە هاویدینی حەبەشەکان و پشتیوانی لێدەکردن. دوبارە روی کردە کەسرا. رۆژیک کەسرا پۆشتەدەر، لەسەر رینگەکی وەستا و وتی: ئەی پاشا، من لای تۆ میراتیکم هەیە.

پاشا وەستا. بانگی کرد و وتی: کێیت و میراتەکی تۆ چییە؟

وتی: کۆپی زو یەزن، ئەو پیرەپیاوێ بەمەنییەم کە بەلینی هاوکاریت پێدا و لەواتەکی تۆ سەریناوە. بەلینیەکی تۆ، میراتی منە و دەبییت بەلینیەکت بێنیتەدی. کەسرا بەزەیی پێیادا هاتووە و فەرمانیدا سامان و مائی پێیبەخشن. کۆرەکی پۆشتەدەر و درەمەکانی لەناو خەلکدا بلأو کردووە. خەلک درەمەکانیان کۆدەکرەووە و دەیانرێفاند. کەسرا پەيامی بۆ نارد: بۆ ئەو کارە دەکەیت؟

وەلامی دایەو: بۆ بە دەست هێنانی سامان نەهاتووم، داوای سوپا دەکەم.

کەسرا وەلامی بۆ نارد: بەمێنەرەووە تا لیکۆلینەرەو بەکەم.

کەسرا سەبارەت بەرەوانە کردنی سوپا راویژی کرد.

مۆبەد وتی: ئەی پاشا، ئەو کۆیلەییە مافیکی هەیە، باوکی لەبەردەرگای پاش مرد چونکە بەلینت پێدا. زیندانەکان پێن لەپیاوی نازا و دلێر و دەتوانی لەگەڵ ئەو رەوانەیان بەکەیت. ئەگەر سەرکەوتن بە دەست بێنن، سنوری پاشایەتی تۆ فراوان دەبییت و ئەگەر بکوژرێن، لە دەست ئەوان رزگار بوویت و خەلکی ولاتەکەشت ئاسووە دەبن. پاداشتی ئەمە زانراوە.

کەسرا وتی: بۆچونیکێ راستە.

فەرمانیدا و پیاوێکانی ناو زیندانەکانیان کۆکردووە. هەشتسەد کەس بوون.

یەکیک لەسوارچاکەکانی کردە فەرماندەیی ئەوان بەناوی وەهرز. کەسرا ئەوی بەبەرابەر

لەگەل ھەزار پیاو دەزانی. کەرەستەى شەپرى پیدان و ئەوانى سوار ھەشت كەشتى كرد. ھەر سەد كەس، سوار يەك كەشتى بوو. دو كەشتى لەدەریادا نوقم بوون و شەش كەشتى لەكەنارەكانى حەزەرمەوت لەنگەریان گرت. مەسروق لەگەل سەد ھەزار كەس لەحەبەشەكان و حەمیر و عەرەبەكان رووبەروویان بوویەو. زۆر لەخەلەكان پەییوەستى كۆپى زویەزن بوون. وەھەرز لەكەنارەكان جیگر بوو و پشتى كرده دەریا.

كاتیك مەسروق ژمارەى كەمى ئەوانى بینى، چاوى تەماحى تێپىن. كەسى بۆ لای وەھرز رەوانە كرد: بەم سوپا كەمە بۆ ھاتوویت؟ ژمارەى سوپاكەى من بەئەندازەى دەبیینیت. خۆت و ھاوئەلانت رووبەرووی مەترسى كردۆتەو. ئەگەر بخوازیت مۆلتەت پیدەدەم بۆ سەرزەمینەكەى خۆت بگەرێتەو و شەپت لەگەل ناكەم. ھیچ كام لەئێو زىانتان بەرناكەوێت و ئەگەر دەتەوێت شەپ دەستپیدەكەم. ئەگەر دەخوازیت مۆلتەت پیدەدەم تا لەبارودۆخى خۆت ورد ببیتەو و راویژ لەگەل سوپاكەت بكەیت.

وھەرز كارەكەى بەگەورە و دژوار بینى. زانى سوپاكەى ناتوانیت خۆراگرى بكات. پەيامى بۆ مەسروق رەوانە كرد: لەنیوان خۆم و خۆت كاتىك دیارى بكە. بەئین بەدە شەپ نەكەین تا ماوەیەك تێپەریت و لەكارەكانى خۆمان بپروانین.

مەسروق ئەو كارەى كرد. ھەركام لەئوردووگاكانى خۆیان مانەو. كاتىك دە روژ بەسەر وادەى دیاریكراو تێپەرى، كۆپى وەھرز سوار ئەسپەكەى خۆى لەسوپای حەبەشەكان نزیك كەوتەو. ئەسپەكەى ئەوى بەدە ناو ئوردوگای ئەوان و كوشتیان. وەھرز ئاگادار نەبوو. كاتىك لەكوژرانى كۆپەكەى ئاگادار بوویەو، كەسى بۆ لای مەسروق رەوانە كرد لەنیوان ئێمەدا پەیمانیک بوو. بۆچى كۆپەكەى منتان كوشت؟ مەسروق وەلامى داىەو: كۆپەكەى تۆ ھێرشى كردهسەر ئێمە. ھاتە ناو ئوردوگاكەمان و چەند كەسێك لەشەركەران ھێرشیان كردهسەر و خوینیان پشەت. من بەكوشتنى ئەو رازى نەبووم.

وھەرز بەنێردراوى وت: ئەو كۆپى من نەبوو، زینازادە بوو. ئەگەر كۆپى من دەبوو، چاوەپوانى دەكردە پیشە و خیانەتى نەدەكرد تا كاتى دیاریكراو لەپەیمانەكە بەسەر بچیت. فرمانیدا و جەستەى كۆپەكەیان لەشوینیک دانا كەدەیتوانى بیبینیت. سویندى خوارد شەراب نەخواتەو و روژ لەسەرى نەدات تا كاتى دیاریكراو لەپەیمانەكە بەسەر بچیت. كاتىك یەك روژ بۆ كۆتایى كاتەكە ماىەو، فرمانیدا

کەشتی و هەموو بارەکانی ناو کەشتییەکانیان سوتاند. فەرمانیدا جگە لەجل و بەرگەکانی بەریان، هەموو شتێک بسوتینن.

فەرمانیدا هەموو خواردنییەکانیان هیئا. بەهاوەلانی خۆی وت:
لەم خواردنە بخۆن. خواردیان و کاتیکی تیر بوون، فەرمانیدا و خواردنەکیان کردە ناو دەریا.

وتاریکی پیشکەش کرد و وتی: کەشتیەکانم سوتاند تا بزائن هەرگیز رێگەی گەڕانەهەتان نییە، جگەکانتانم سوتاند تا ئەگەر حەبەشیەکان سەرکەوتن، جگەکانتان نەبیته هی ئەوان. خواردنەکانم کردە ناو دەریا تا بزائن تەنانەت بەشی یەک رۆژ خواردنتان نییە. ئەگەر پیاوان، شان بەشانی من شەڕ بکەن و خۆپاگر بن. ئەگەر ناتانەویت شەڕ بکەن، پێم بلێن تا بەم شمشیرە خۆم بکوژم چونکە هیچ کات خۆم تەسلیمی ئەوان ناکەم. کاتیکی من سەرکردەمی ئێبۆم و ئەو کارە دەکەم، ئێبۆ چیتان بەسەر دێت.

وتیان: شان بەشانی تۆ شەڕ دەکەین، یا دەمرین یا سەرکەوتن بە دەست دینن.
بەرەبەییانی رۆژی دیاریکار، وەهرز هاوەلانی خۆی رازاندەوه. پشتی کردە دەریا و خەڵکەکی بۆ شەریکی بویرانە هاندا، وتی: یەکیک لەم دو بەهرەتان پێدەبڕیت: یا بەسەر دوژمندا سەرەکەون یا وەک پالەوانەکان دەکوژرێن. کەوانەکانیان نامادە کرد و وتی: کاتیکی فەرمانی تیرهاویشتمم دەرکرد، پێکەوه تیر بهاون. خەلکی یەمەن پێشتر تیر و کەوانیان نەبینیوو.

مەسروق لەگەڵ دەستەیکە کە ئەم لاولاکەیی دیار نەبوو، دەرکەوت. سوار لەسەر فیل و تاجی لەسەردا بوو. یاقوتیکی سوری بەناوچاویەوه هەلواسیبوو بەگەرەویی هیلکەیکە. هیچ لەمپەرێکی بۆ سەرکەوتن نەدەبینی.

وەهرز بەجوانی نەیدەدی، وتی: گەرەکیان نیشانی من بدەن.
وتیان: ئەو کەسەیکە لەسەر فیل دانیشتوو.

ماوەیکە دواتر مەسروق دابەزی و سوار ئەسپ بوو. بەوههرزیان وت سوار لەسەر ئەسپ. وتی برۆکانی من بەرز بکەنەوه چونکە لەبەر پیری برۆکانی کەوتبۆه سەرچاوانی. برۆکانی ئەویان بەرز کردەوه.

تیریکی دەرھینا و خستیە ناو کەوان، وتی: مەسروق نیشانە بکەن. نیشانەیان

کرد. فەرمانى تىر ھاۋىشتىنى دەرکرد. كەۋانەكەى خۇى راکىشا و تىرى ھاۋىشت. تىرەكە پۇشت ھاۋىشۋەى بەچكە ناسكىكى تىژپى. بەرناۋچاۋى مەسروق كەوت، لەنەسپەكەى كەوتەخوار. لەو تىرھاۋىشتەدا، ژمارەيەكى زۇر لەسوپاى دوژمن كوژران. حەبەشىەكان كاتىك بىنيان پاشاكەيان كوژراۋە، رىزىەكانيان شلەژا و شكستيان خوارد. ۋەھرز فەرمانىدا لەوساتەدا جەستەى كورەكەى بەخاك بسپىرن و جەستەى مەسروق بىخەنە شوئىنى جەستەكەى. تالانىيەكانى ئوردوگاي مەسروقايان كۆكردەۋە. سواركارە فارسەكان پەنجا پەنجاۋ شەست شەشت، ئەسپريان دەگرت و روبەروى بەرگىرى و خۇپاگرى نەدەبوونەۋە.

ۋەھرز وتى: دەست لەحەمىرى و عەرەبەكان ھەلبىگرن. تەنيا رەشەكان دىل و كوشتار بكن. يەك كەس لەوان بەزىندوۋوى مەھىلنەۋە. يەكىك لەعەرەبەكان سوار لەسەر وشتەرەكەى خۇى ھەلات. شەو و رۇژىك وشتەرەكەى غاردا، لەكىسەكەى خۇى تىرىكى بىنى، وتى: دايك حىز، ئەم ھەموو رىگەيە ھاتوۋىت؟ گومانى كرد تىرەكە شوئىنى كەوتوۋە.

ۋەھرز پۇشتە ناو سەنعا و بەسەردىارى يەمەندا زانبوو. كاربەدەستانى خۇى بۇ ۋىلايەتەكان رەۋانە كرد. باۋكى ئومەييە كوپى باۋكى سەلتى سەقەفى سەبارەت بەداستانى كوپى زويەزن و ۋەھرز ھۇنراۋەيەكى ھەيە بەم ناۋەرۇكە:

دەبىت كەسىك ۋەك كوپى زويەزن بەدۋاى تۇلەۋە بىت.

بۇ تۇلە سەندنەۋە چەندىن سالى لەدەريا بەسەر برد

كاتىك رىسوا بىوون، روى لەھىرقل كرد و ھىچى دەستەكەوت

دۋاى حەوت سال پۇشتە لاي كەسرا

رىگەيەكى درىژى برى.

پىاۋە نازاكانى لەگەل خۇى ھىنا

بەراستى بۇ سەرزەمىنىكى دوور پۇشت

كەس بۇ ئەۋ ۋەك كەسرا، شاي شاكان نەبوو

يا ھاۋىشۋەى ۋەھرز كەلەرۇژى شەپ ھىرشى برد

خا پاداشتى چاكەيان بداتەۋە ئەۋ شەپكەرانەى كەھاتن

لەنىۋان خەلكان كەس ۋەك ئەۋان نابىنىت

سالار و چاکه‌کار و جوان روخسار و سنوردان
 شیرن و له‌ناو دارستانه‌کان منالْ به‌خِیو ده‌که‌ن
 به‌شِیویه‌ک تیر ده‌هاویژن وه‌ک ده‌لِیئی هه‌وره‌کانه
 که‌به‌چری و به‌خِیرایی به‌ره‌و مه‌به‌ست ده‌پروت
 شیرانت بو لای سه‌گه ره‌شه‌کان ره‌وانه کرد
 پاشماوه‌که‌یان له‌سهر زه‌وی بلاو بوونه‌وه
 بخۆره‌وه و تاجی پاشایه‌تیت پیروژ بیئت
 له‌سهره‌وه‌ی کۆشک غه‌مدان بجه‌سیره‌وه
 خۆشی بکه چونکه دوژمنه‌که‌ت ریسوا بوو
 له‌ناو ماله‌که‌ی خۆت بی ترس رابویره
 چاکه نه‌مه‌یه نه‌ک دو کاسه‌ی دارینی شیر
 که‌تیکه‌لْ به‌ناویان کرد بیئت و هاوشیوه‌ی گمیز بیئت.

کوپی ئیسحاق ده‌لِیئت: کاتیک وه‌هرز بو لای که‌سرا گه‌پرایه‌وه و سه‌یفی کرده
 پاشای یه‌مه‌ن، هیرشی کرده سهر حه‌به‌شیه‌کان و کوشتاری نه‌وانی ده‌ستپیکرد.
 سکی ژنه‌کانی هه‌لنده‌پری تا مناله‌کان بکوژیت. هه‌موویانی له‌ناو برد جگه
 له‌ده‌سته‌یه‌کی که‌م که‌نه‌وانی کرده به‌نده‌ی خۆی. چه‌ندین که‌سی له‌وان کرده راکه‌ر تا
 به‌ر مه‌کووته‌کان له‌پیش خۆیه‌وه رابکه‌ن. ماوه‌یه‌کی نه‌زۆر درێژ به‌مشیویه‌ پاشایه‌تی
 کرد. روژیک که له‌ناو راکه‌راند بوو، به‌رم لیاندا و کوشتیان. یه‌کیک له‌حبه‌شیه‌کان
 دژی نه‌وان شوپرش و خه‌لکانی زۆری کوشتار کرد. گه‌نده‌لکاری نایه‌وه. کاتیک نه‌م
 هه‌واله‌ به‌که‌سرا نه‌نه‌وشیروان گه‌یشت، وه‌هرزی به‌سوپایه‌کی چواره‌زار که‌سی ره‌وانه
 کرد و فه‌رمانی پیندا: هه‌رچی ره‌ش و دووره‌گه له‌یه‌مه‌ندا هه‌یه، بچوک یا گه‌وره،
 بیانکوژیت. هه‌رکه‌س قژی لوول و به‌ره‌چه‌له‌ک بو ره‌شه‌کان ده‌گه‌ریته‌وه، ناییت
 زیندووو بیئت.

وه‌هرز به‌ریکه‌وت و پۆشته ناو یه‌مه‌ن. فه‌رمانه‌کانی که‌سرای نه‌جامدا وه‌موو
 حه‌به‌شیه‌کانی نه‌و سه‌ره‌مه‌ینه‌ی کوشت. روداوه‌کانی بو که‌سرا نوسی. که‌سرا نه‌وی
 کرده کاربه‌ده‌ستی خۆی له‌یه‌مه‌ن. وه‌هرز له‌ویوه باج و خه‌راجی بو که‌سرا ره‌وانه
 ده‌کرد تا نه‌و کاته‌ی مرد. دوا‌ی نه‌و که‌سرا، فه‌رمانه‌ه‌وایه‌تی به‌مه‌رزبان کوپی وه‌هرز

به خشی. نهویش ماوهیهك فرمانپه‌وایه‌تی کرد و مرد. کسرا دواي نهو فرمانپه‌وایه‌تی به بینگان کوپی مهرزبان به خشی. نهویش دواي ماوهیهك فرمانپه‌وایه‌تی، مرد. کسرا فرمانپه‌وایه‌تی به خه‌رخسره کوپی بینگان کوپی مهرزبان کوپی وه‌هرز سپارد. به‌لام کسرا دواترلیی توپه بوو. سویندی خوارد ده‌بیئت خه‌لکانی یه‌مه‌ن له‌سه‌ر شان بیهینن. نهو کاره‌یان کرد و کاتیک گه‌یشته لای کسرا، یه‌کیك له‌گه‌وره‌کانی فارس نهوی بینی و شمشیرکی باوکی کسرای له‌که‌مه‌ر به‌ست. کسرا له‌به‌ر شمشیره‌که له‌کوشتنی خوش بوو به‌لام له‌سه‌ر کار لایبرد. بازانی بۆ یه‌مه‌ن ره‌وانه کرد. بازان له‌یه‌مه‌ن مایه‌وه تا نهو کاته‌ی خواوه‌ند، پیغه‌مبه‌ری ره‌وانه کرد.

ده‌لین: له‌نیوان کسرا نه‌نه‌وشیروان و یه‌خیتانوس پاشای رۆم، ناشتی سه‌قامگیر بوو به‌لام له‌نیوان خالد کوپی جه‌به‌له که یه‌خیتانوس نهوی کرد بووه پاشای عه‌ره‌به‌کان و شام، و مونزه‌ر کوپی نه‌عمان که له‌هۆزی له‌خم و به‌نوینه‌رایه‌تی کسرا نه‌نه‌وشیروان فرمانپه‌وایه‌تی عه‌مان و به‌حره‌یین و یه‌مامه و تاییف و حیجاز و عه‌ره‌به‌کانی نهو سنوره‌ی ده‌کرد، ناژاوه و دژایه‌تی رویدا. خالد کوپی جه‌به‌له هیرشی کرده‌سه‌ر سنوره‌کانی مونزه‌ر و کهسانیکی زۆری له‌سوپاکه‌ی نهو گوشت و سامانی نهوانی تالان کرد. مونزه‌ر لای کسرا سکالای کرد و داوای لی‌کرد نامه بۆ پاشای رۆم بنووسیت تا دادی نهو له‌خالد وه‌ریگریت. کسرا نامه‌ی بۆ یه‌خیتانوس نووسی و په‌یمانه‌که‌ی نیوانیانی بیرخسته‌وه و نهوی له‌کاره‌کانی خالد کوپی جه‌به‌له ناگادار کرده‌وه. داوای لی‌کرد فرمان به‌خالد بدات نهوی له‌سنوره‌کانی مونزه‌ر، تالانی کرده‌وه، بگه‌رینیته‌وه و خوینه‌بایی عه‌ره‌به کوژراوه‌کان بدات و دادی خالد وه‌ریگریت و نامه‌که‌ی پشتگوی نه‌خات چونکه جیاواز له‌م شیوه په‌یمانی ناشتی نیوانیان ده‌شکینیت. چه‌ندین نامه‌ی دیکه‌ی له‌مباره‌وه بۆ یه‌خیتانوس نووسی به‌لام یه‌خیتانوس گرنگی پینه‌دا.

کسرا خۆی ناماده کرد و له‌گه‌ل نه‌وه‌د و چه‌ند هزار شه‌رکه‌ر هیرشی کرده‌ سه‌ر سنوره‌کانی یه‌خیتانوس. شاری دارا و ره‌ها و مه‌نجه‌ج و قینسیرین و حه‌لب و نه‌نتاکیه‌ی گرت که له‌به‌ناویانگترین شاره‌کانی شام بوون. هه‌روه‌ها فامیه و حمس و زۆر له‌شاره‌کانی نزیکي نه‌م شارانه‌ی به‌زۆر داگیر کرد. سامانه‌کانی تالان و ژن و

منالہکانی نەسیر کرد. ھەموو دانیشتووانی ئەنتاکیە دیل کران و بۆ شاری سواد کۆچیان پیکرا. ھەرمانیدا لەنزیک شاری تیسبون شاریکی ھاوشیووی ئەنتاکیە دروست بکەن، بەھەمان شیوہ کەپیشتر ناماژەم پێدا، خەلکی ئەنتاکیە لەوی نیشتەجی کرد. ئەو شارەییە بەرۆمیە ناوی دەبەن. رۆمیەیی کردە ویلائیەتیکی و بۆ پینج ناوچە داہشی کرد: ناوچەیی نەھرەوانی سەر، ناوچەیی نەھرەوانی ناوہراست، ناوچەیی نەھرەوانی خواروو، ناوچەیی بادرایا و ناوچەیی باکسیا. رۆژی بۆ ئەو ئەسیرانە دیاری کرد کە لەئەنتاکییەوہ ھاتبوون. یەکیکی لەمەسیحیەکانی ئەھوازی بەناوی بەراز کردە لێپرسراوی کاروباری ئەوان. ئەم کارەیی بۆ بەزەییھاتنەوہی بەئەسیرەکان کرد تا بەھۆی ھاوینی ئەوان لەگەڵ بەراز رینگەیی سازگاری بگرنەبەر.

یەختیانوس شارەکانی دیکەیی شام و میسری لەکەسرا کرپیوہ و بەھایەکی زۆری رەوانە کرد. بەئینیدا سالانە باج رەوانە بکات و کەسرا، چیتەر ھیرشی نەکردە سەر دیاری رۆم.

کەسرا لەمبارەوہ نووسراویکی نوسی. خۆی و گەورەکانی رۆم مۆزیان کرد و سالانە باجیان رەوانە دەکرد.

پیش کەسرا ئەنەوشیروان پاشاکانی فارس، بەبەرەورد بەئاوہدانی و ئاویاری ھەر ویلائیەتیکی یەک لەسەر سیی خەراجیان وەرەگرت و لەویلائیەتیکی دیکە یەک لەسەر چوار و لەویلائیەتیکی دیکە یەک لەسەر پینج و لەیەکیتر یەک لەسەر شەش و باج ژمارەییەکی دیاریکراو بوو. پاشا قوباد کۆری فیروز لەکوٹایییەکانی پاشایەتی خۆی وتی تا زەمین لەدەشت و کیو بییون تا خەراجەکی دیاریکراو بێت بەلام قوباد پیش ئەوہی کاری پیوانی زەوی و زارەکان کوٹاییی پیبیت، مائناوایی لەجیھان کرد.

کاتیکی کەسرا کۆری قوباد پاشایەتی گرتەدەست، ھەرمانیدا کارەکی تەواو بکەن و دارخورما و زەیتون و سەرەکان بژمیرن.

دواتر بەدەبیرەکانی خۆی وت تا کورتەیی ئەوہ بخەملینن. خوانیکی گشتی نامادە کرد و ھەرمانی بەدەبیری خەراجدا ئەوہی سەبارەت بەبەرەھەمی زەمین و ژمارەیی دارخورماکان و زەیتون و سەرەکان بەدەستی گەشتووہ، بخوینیتتەوہ و خویندییەوہ.

کەسرا وتی: دەمانەوێت بۆ ھەر جەریبیک دارخورما و زەیتون و بۆ ھەر سەریکی خەراجیکی دیاریکراو دەستنیشان بکەین و ھەرمەن بەدین تا بە سی بەش لەسائدا

نهوانیان کرده چند چین. دوانزه درهم و هشت درهم و شش درهم و بهئندازهی ههژاری و بی نیازی. بۆکهسانی خوار تهمن بیست سال و سهروتر له پهنجا سال خهراجیان دیاری نهکرد.

کهسرایان له چۆنییهتی وهگرتنی خهراج ناگادار کردهوه. پهسندی کرد و فرمانی جیبهجی کردنیدا تا سالانه سی قیست وهبرگرن و هر قیستیک لهماوهی چوار سال و به((نهبر نهسیار)) ناوی برد یانی نهو کارهی لهسهری ریکهوتون.

عومه کوری خهتاب کاتیک دهستی بهسهر دیاری فارسهکاندا گرت، بهمشیهیه خهراجی وهردهگرت و فرمانیدا له((نههلی زهمه)) ((نهوانه ی بهئینیان داوه)) خهراج وهبرگرن. ههروهها لهسهر زهوییه بایرهکان ((چۆل)) هاوشیهوی زهوییه کشتوکالییهکان خهراجی دیاریکرد. لهسهر هر جهریبیک گهنم یا جو یک پیوانه یا دوپیوانه دیاریکرد. رۆژی سوپای لهمریگاوه بدهست دهئینا. لهعیراق سهبارت بهخهراجی زهوی و دارخورما و زهیتون شیوازی کهسرای بهکار نهبرد و نهوهی کهسرا بۆ بزۆی کهسهکان دیاریکردبوو، لایبرد.

کهسرا فرمانیدا تا لهنوسراوهکانی نهو چهنین نوسخه ناماده بکن. نوسخهیهکی لهدیوان دانا و نوسخهیهکی بهکاربهدهستانی لپرسراوی وهگرتنی خهراجدا تا لهروویهوه خهراج وهبرگرن. نوسخهیهکی بۆ داوهرهکانی ویلایهتهکان رهوانه کرد و فرمانیدا ریگهنهدهن کاربهدهستانی ولات زیاتر لهو پرهی لهنوسراوهکهدا دهستنیشانکراوه، خهراج لهخهئکان وهبرگرن.

فرمانیدا ههركهس بهروبوومه کشتوکالییهکانی زیانی پینگات، بهئندازهی بهلا و زیانهکی لهخهراجهکی کهم بکهنهوه. ههركهس لهخهئکان کهمرد یا تهمنی له پهنجا تیپهری کرد، باجی لهسهر ههلبگرن. ناگاداری بکهنهوه تا فرمانی پیویست بهکاربهدهستهکانی خوئی بدات و ریگه نهادات لهکهسانی خوار تهمن بیست سال خهراج وهبرگرن.

کهسرا یهکیک لهدهبرهکانی بهناوی بابک کوری پهیرهوان کهکهسیکی لنهاوو و شیاو بوو، وهک لپرسراوی دیوانی سوپا دهستنیشان کرد. بابک بهکهسرای وت: کاری من راست و بههیز نابیهتهوه مهگهر نهوهی لهمپهر له پیش هر کیشهیهک لابریت کهبهرزهوهندی ولاتی بهداوهیه. کهسرا رازی بوو.

بابهك فرمانیدا تا لهو شوینه‌وهی سهیری سوپا‌که‌یان ده‌کرد، سه‌کۆیه‌که‌یان دروست کرد. فهرشیک‌ی گرانبایی راخست و جامیک‌ی په‌شمینی دابه‌سه‌ریا. پشتییه‌کانیان بۆ پال‌دانه‌وهی ئه‌و ئاماده کرد. له‌سه‌ر فهرشه‌که دانیش‌ت. جارچی ئه‌و له‌ناو سوپادا جاریدا سواره‌کان به‌ئه‌سپ و که‌ره‌سته‌ی شه‌ر و پیاده‌کان شمشیر به‌ده‌ست بێن. سوپا به‌هه‌مان شیوه که‌فرمانیدا‌بوو، هات به‌لام که‌سرای له‌ناو ئه‌واندا نه‌بینی. فرمانی رۆشتنی پیدان.

رۆژی دووم جارچی وتاره‌که‌ی دوباره کرده‌وه و سوپا هات. کاتیك که‌سرای له‌ناو ئه‌واندا نه‌بینی، فرمانی رۆشتنی پیدان و رۆژیک‌ی دیکه هاتن و په‌جارچییه‌که‌ی خۆی وت جار بدات: که‌س له‌سوپا و ئه‌وه‌ی تاج و ته‌ختی هه‌یه، دوا نه‌که‌وێت چونکه سازان له‌م کاردا نییه. که‌سرا ناگادار بوویه‌وه، تاجی له‌سه‌رنا و شمشیری له‌که‌مه‌ر به‌ست و هاوری له‌گه‌ل سوپا‌که رۆشته لای بابهك. که‌ره‌سته‌ی شه‌ری سواره‌کان زری و ئانیشك به‌ند و شمشیر و پرم و قه‌لغان و پشتین و ته‌ور و تیروکه‌وان و سی تیر و دوو زنی که‌وان که‌به‌شانیا‌نه‌وه هه‌لواسرا بوو.

که‌سرا ئاماده و ته‌یار رۆشته لای بابهك جگه له‌دوو زنی هه‌لواسراوه‌که. بابهك خه‌تی به‌ناوه‌که‌یدا نه‌هینا و وتی: ئه‌ی پاشا، ئیره، شوینی دادپه‌روه‌رییه و هیچ سازانیک له‌گۆردا نییه، هه‌موو که‌ره‌سته‌کانی شه‌ر له‌گه‌ل خۆت بینه.

که‌سرا دو زنی هینا و به‌شانیه‌وه هه‌لیواسی. جارچی جاریدا و وتی: دلیر و سالاری دلیره‌کان، چوار هه‌زار درهم و یه‌ك درهم. خه‌تی به‌ناوه‌که‌ی ئه‌ودا هینا. که‌سرا رۆشت. بابهك یه‌ك درهم زیاتر له‌هه‌موو شه‌رکه‌رانی به‌پاشا به‌خشی.

کاتیك بابهك هه‌ستا، رۆشته لای که‌سرا و وتی: ئه‌ی پاشا، بۆ کرده‌وه‌که‌ی ئه‌م‌رۆم، داوای لیخۆش بوون ده‌که‌م. له‌به‌ر ئه‌وه بوو تا ئه‌و کاره‌ی به‌منت سپارد، ئه‌نجامی بده‌م و ئه‌وی مه‌به‌ستی پاشا بوو، بێته‌دی.

که‌سرا وتی: هه‌ر شتیك به‌رژه‌وه‌ندی خه‌لك و ژیره‌ستانانی به‌داواه بێت، بۆ ئیمه دژوار و ناخۆش نییه.

که‌سرا هاوری له‌گه‌ل یه‌ک‌یک له‌خه‌لکانی یه‌مه‌ن به‌ناوی سوفیان کوپی مه‌عدی‌که‌رب و به‌وته‌یه‌ك سه‌یف کوپی زویه‌زن سوپایه‌کی بۆ یه‌مه‌ن ره‌وانه کرد. هه‌موو ره‌شپێسته‌کانیان له‌و ولاته‌دا کوشت و ده‌ستیان به‌سه‌ر ئه‌و ولاته‌دا گرت.

کاتیك دیاری یهمن، کهوته سنوری فرمانرهبوایهتی کسرا، یهکیك لهسره دارهکانی خوی بهسوپایهکی گهوره بۆ سهرندیی هیند رهوانه کرد کسهرزمینی گهوهره. شهری لهگهل پاشای نهو سهرزمینه کردو کوشتی و سامان و گهوهری فراوانی بۆ کهسرا رهوانه کرد.

کهمتیار لهدیاری فارسهکان نهدهبینرا. بهلام لهروژگاری کهسرا نهنوشیروان لهسهرزمینی تورکهکانهوه، کهمتیارهکان هاتنه ناو سهرزمینی فارسهکان. کهسرا په‌ریشان و موبدی موبدانی بانگ کرد و وتی: بیستومه نه‌م درندانه هاتوونه‌ته ولاته‌که‌ی ئیمه وخه‌لکان لئی ده‌ترسن. ترسیان بۆته هوی سهرسورمانی ئیمه چونکه ناژه‌لیکی ناساییه.

موبدی موبدان وتی: نه‌ی پاشا، خواهند ته‌مینی دریزت پنبه‌خشیت. له‌بیرمندان و زاناکانم بیستوهه، له‌دیاریک کهستم به‌سهر دادپه‌روه‌ریدا زال ببیت، دوژمن هیرش ده‌کاته سهر خه‌لکه‌که‌ی و روداوه ناسازگاره‌کان رووده‌دات. ده‌ترسم نه‌م درندانه به‌م هۆکاره هیرشیان کردبیتته سهر ولاته‌که‌ی تو.

له‌همان کات کهسرایان ناگادار کردهوه که‌ده‌سته‌یه‌ک له‌گه‌نجه تورکه‌کان هیرشیان کردۆته سهر سهرزمینه‌که‌ی. فرمانی به‌وه‌زیر و کاربه‌ده‌سته‌کانی خویدا له‌کاره‌کانی خویان دادپه‌روه‌ری بکه‌نه پیشه و به‌هیچ شیوه‌یه‌ک کارکی نایاسایی و دور له‌دادپه‌روه‌ری نه‌نجام نه‌دن. خواهند بۆ نه‌م کاره‌ی دوژمنی له‌ولاته‌که‌ی دور کردهوه بی‌ نه‌وه‌ی پیویستیان به‌شهر کردن بیت.

کهسرا چه‌ندین منالی بوو که‌هه‌موویان نه‌ده‌ب و زانسته‌کان فیر بیون. دوا‌ی خوی پاشایه‌تی به‌هورموز سپارد که‌دایکی کچی خاتون و خاقان بوو. نه‌وی به‌که‌سیکی میانزه و دادپه‌روه‌ری ده‌زانی و هیوادار بوو پاشایه‌تیه‌که‌ی پاریزیت و بتوانیت کاروباری ژیرده‌سته‌کان و خه‌لکان به‌گشتی به‌باشترین شیوه راپه‌رینیت.

له‌دایک بونی پیغه‌مبه‌ر(د.خ) له‌روژگاری کهسرا نه‌نوشیروان بوو، له‌و ساله‌ی نه‌بره‌هه نه‌شهرم باوکی یه‌کسوم هاوری له‌گهل حه‌به‌شیه‌کان روی کرده مه‌که‌ه و فیلی له‌گهل خوی هی‌نا به‌مه‌به‌ستی ویران کردنی که‌عبه. نه‌مه له‌سالی چل و دووه له‌پاشایه‌تی کهسرا بوو. شهری جه‌به‌له که له‌روداوه به‌ناوبانگه‌کانی عه‌ره‌به، له‌م ساله‌دا روویدا.

وتار سەبارەت بە لەدايک بوونی پیغەمبەر(د.خ)

مەخریمە دەلیت: من پیغەمبەری(د.خ) خوا، ھەردوو کمان لە عام الفیل ((سالی فیل) چاومان بە دنیا ھەلھینا.

عوسمان کوپی عەفان لە قەباس کوپی ئەشەمی پرسی: تۆ گەرەتری یا پیغەمبەر(د.خ)؟

وہلامی دایەوہ: پیغەمبەر(د.خ) لەمن گەرەتر بوو بەلام من زووتر لەو چاوم بە دنیا ھەلھینا. من یەک سال پینش لەدايک بوونی ئەو، پیسای فیلم بیخی گەسەرز بوو، ئومەییە کوپی عەبەد شەمس بینى کە پیرە پیاویکی پەککەوتە بوو و کۆیلەگەئى ئەوی بەملاولادا دەبرد و کۆرەگەئى وتى: ئەئى قەباس، تۆ باشتر دەزانی کەھى دەلیت.

لەھوشام کوپی محەممەدی کەلبی دەگێرەنەوہ: عەبدالله کوپی عەبدولموتەلیب باوکی پیغەمبەر(د.خ)، لەسالی بیست و چوارەمی پاشایەتی کەسرا ئەنەوشیروان چاوی بە دنیا ھەلھینا و پیغەمبەر(د.خ) لەسالی چل و دوہمی پاشایەتی کەسرا لەدايک بوو.

لەکوپی عەباسیش دەگێرەنەوہ: پیغەمبەر(د.خ) لەسالی فیل چاوی بە دنیا ھەلھینا.

باوکی حویرەس دەلیت: بیستم عەبدولمەلیک کوپی مەروان بەقەباس کوپی ئەشەمی وت: ئەئى قەباس تۆ گەرەتری یا پیغەمبەر(د.خ)؟

قەباس وتى: پیغەمبەر(د.خ) لەمن گەرەتر بوو بەلام من بەتەمەنتەرم، پیغەمبەر(د.خ) لەسالی فیل چاوی بە دنیا ھەلھینا و من و دایکم لەسەر پیسای فیل وەستابووین کەسەوز رەنگە. من ئاوزم ھەبوو.

لەکوپی ئیسحاق دەگێرەنەوہ: پیغەمبەر(د.خ) لەسالی فیل لەرۆژی دووشەممە، دوانزەھى رەبیع الاول چاوی بە دنیا ھەلھینا. لەدايک بوونی ئەو لەمالئیکدا بوو کەبەمالئى کوپی یوسف بەناوبانگە. دەلئین پیغەمبەر(د.خ)، ئەو مالئى بەعەقیل

کوپری ئەبی تالب بەخشی و لە دەستی عەقێلدا مایه‌وه تا ئەو کاتەى مرد. کوپره‌کانی ماله‌که‌یان بە محەممەد کوپری یوسف برای حەجاج فرۆشت. ئەو ماله‌که‌ی خۆی که بە مائی کوپری یوسف بە ناوبانگه، دروست کرد و ماله‌که‌ی پێغه‌مبەری لە ناو ماله‌که‌ی خۆیدا جینگه کرده‌وه. خه‌یزه‌رانه‌که‌ی جیا کرده‌وه و کردی بە مزگه‌وتیک که نوێژیان تیا ده‌خویند.

هه‌روه‌ها له‌ کوپری ئیسحاق ده‌گێرنه‌وه: کهسانیک گومانیان کردووه و خواوه‌ند زاناتره که نامینه کچی وه‌هب دایکی پێغه‌مبەر (د.خ)، وتبووی: کاتی پێغه‌مبەر (د.خ) دووگیان بوو، وه‌حی له‌ ئاسمانه‌وه پێگه‌یشت: ماله‌که‌ی تۆ ده‌بیت سه‌روه‌ری ئەم خه‌لکه و کاتیک که‌وته سه‌رزه‌وی، بئی: ((ئەو له‌ شه‌ری شه‌یتان و رژدی به‌ران به‌ خواوه‌ند ده‌سپێرم)). ناوی بئی محەممەد. کاتیک دووگیان بوو، نوێکی لێهاته‌ده‌ر که له‌ وێهه‌ کۆشکه‌کانی به‌سرای شامی بینی، کاتیک ماله‌که‌ی هینای دنیا، که‌سی بۆ لای باوه‌گه‌ورنی یانی عه‌بدولموته‌لیب ره‌وانه کرد کوپره‌که‌م چاوی به‌ دنیا هه‌له‌یناوه، وه‌ره و لئی بروانه. عه‌بدولموته‌لیب هات و ماله‌که‌ی بینی. نامینه، عه‌بدولموته‌لیبی ناگادار کرده‌وه له‌ وه‌ی له‌ کاتی دووگیانی بینیبووی و ئەو ده‌نگه‌ی بیستبووی و ئەو ناوه‌ی بۆ ماله‌که‌ دیاریکرا بوو.

عوسمان کوپری باوکی عاس ده‌لێت: دایکم له‌ کاتی به‌ دنیا هاتنی پێغه‌مبەر (د.خ) لای نامینه کچی وه‌هب بوو و ده‌یوت: ماله‌که‌ نورانی ببوو و ئەستێره‌کان به‌ شیه‌یه‌که‌ نزیك ببوونه‌وه گومانم کرد به‌ سه‌رماندا ده‌که‌ونه‌خوا.

له‌ کوپری ئیسحاق ده‌گێرنه‌وه: عه‌بدولموته‌لیب ماله‌که‌ی هه‌لگرت و بردی بۆ لای هوبه‌ل که له‌ ناوه‌راستی که‌عه‌دا بوو. له‌ خواوه‌ند پارایه‌وه و بۆ به‌خشینه‌که‌ی سپاسی کرد. ئەوسا بۆ لای نامینه گه‌پرایه‌وه و ماله‌که‌ی ته‌سلیم کرد. به‌دوای دایه‌نیگ گه‌را تا شیر به‌ ماله‌که‌ی بدات. ژنیك له‌ ماله‌که‌کانی سه‌عد کوپری به‌کر به‌ ناوی حه‌لیمه‌ی کچی باوکی زه‌هیبی دۆزییه‌وه. باوکی زه‌هیب عه‌بدالله کوپری حارس کوپری شه‌جه‌نت کوپری جابر کوپری ره‌زام کوپری ناسره کوپری قه‌سیه‌ت کوپری سه‌عد کوپری به‌کر کوپری هه‌وازن کوپری مه‌نسور کوپری عیکه‌رمه کوپری خه‌سفه‌ت کوپری قه‌یس کوپری عه‌یلان کوپری موزه‌ره. ناوی هاوسه‌ره‌که‌ی حه‌لیمه، حارس

کوپی عهبدولعوزهی کوپی ریفاعه کوپی مهلان کوپی ناسره کوپی قهسیهت کوپی سهعد کوپی بهکر کوپی ههوازن کوپی مهنسور کوپی عیکره مه کوپی خسفت کوپی قهیس کوپی عهیلان کوپی موزه ره. ناوی برای شیری پیغه مبه (د.خ)، عهبدالله کوپی حارس و ناوی خوشکه شیریه کانی نه نیسه کچی حارس و جهزاهه کچی حارسه وشه یما ناوبانگی ده رکرد. خه لکه که ی بهم ناوه ده یانناسی. ده لئین: شه یما له گه ل له پهره ستاری کردنی پیغه مبه (د.خ) هاوکاری دایکی ده کرد.

له بهره کچی باوکی ته جزات ده گپرنه وه: یه که م ژن که شیری به پیغه مبه (د.خ) دا، سهویه بوو که له شیری کوره که ی ده رخواردی پیغه مبه (د.خ) دا. ناوی کوره که ی مه سروح بوو. نه مه چهند روژ پیش هاتنی حلیمه رویدا و پیشتر سهویه شیری به حه مزه کوپی عهبدولموتهلایب دابوو. دوا ی نهوانیش شیری به باوکی سهلمه کوپی عهبدولنه سهدی مه خزومیدا.

له عهبدالله کوپی جه عفر ده گپرنه وه: حلیمه ی سهدی کچی باوکی زوهیب ودایکی شیردهری پیغه مبه (د.خ) ده یوت، له سه رزه مینه که ی خو یان هاته دهر و هاوسه ره که ی هاورنیه تی ده کرد. کوپنکی پیبوو که شیری پیده دا. له گه ل ژنه کانی مناله کانی سهعد کوپی بهکر هاتبوون تا مناله کان بو شیردان بهرنه وه. نه م له سالیکی وشکدا رویدا.

ده لئیت: مینچه که ریکی سپی و وشتریکان بوو که گوانه کانی یه ک دلوپ شیری تیا نه بوو. شهوانه له تاو گریانی مناله که مان له بهر برسیه تی، خومان لینه ده که وت. نه مه کی من و نه گوانی وشتره که شیری تیا نه بوو به لام هیوادار بووین باران بباریت. له گه ل که ره که ی خو م بهریکه وتم به لام نه ی توانی به کاروانه که بگاته وه له بهر نه وه ی له پ و لاواز و ببوو هؤکاری پهنج و نازابی نیمه. کاتیک گه شتینه مه که، به دوا ی منالدا ده گه رایین. پیغه مبه (د.خ) خویان بر دبووه لای هه موو ژنه کان به لام که سیان وه رینه گرتبوو چونکه وتبویان باوکی نییه. نیمه چاوه پروانی به خششان له باوکی مناله کان ده کرد و ده مانوت دایک و باوه گه وپنی نه و ده توانن چیمان پیببه خشن. له بهر نه مه وه رگرتنی نه ومان په سه ند نه ده کرد. هه موو ژنه کانی هاوریم، منالیکیان وه رگرت جگه له من. کاتیک مه بهستی گه رانه وه مان کرد،

به‌هاوسه‌ره‌که‌م وت: خو‌ش نییه من شان به‌شانی ژنان بگه‌ری‌مه‌وه و من‌الم وهرنه‌گر‌تییت. سویند به‌خوا ده‌پۆم و ئه‌و کوپه‌ مه‌تیوه وهر‌ده‌گرم.

هاوسه‌ره‌که‌م وتی: وهر‌ی‌بگه‌ره‌ نه‌گه‌ری هه‌یه خواوه‌ند به‌هۆیه‌وه به‌خش‌شه‌کانی خو‌یمان پی‌ببه‌خشییت.

ده‌لیت: پۆشتم و من‌اله‌که‌م وهر‌گرت له‌بهر ئه‌وه‌ی من‌الی دیکه‌م ده‌ست نه‌که‌وت. کاتی‌ک وهر‌مگرت و بو‌ شوینه‌که‌ی خو‌مان گه‌رامه‌وه و ئه‌وم له‌نامیز گرت، مه‌که‌کانم پ‌رشیر بوون. شیر‌ی خوارد تا تیر بوو. برا‌که‌یشی خواردی و ئه‌ویش تیر بوو. خه‌وتن. پی‌شتر خه‌وی نه‌بوو. هاوسه‌ره‌که‌م سه‌یری گوانی وشتره‌که‌ی کرد و شیر‌ی تیا بین‌ی. دۆشی و خواردی. منیش خواردم و هه‌ر دو‌و‌کمان تیر بووین. ئه‌و شه‌وه‌مان به‌خو‌شی به‌سه‌ر برد.

ده‌لیت: به‌ره‌به‌یان هاوسه‌ره‌که‌م پی‌ی وتم: حه‌لیمه ده‌زانی من‌الیکی پی‌رۆزت وهر‌گرتوه.

وتم: هیوادارم به‌و شی‌وه‌یه بی‌ت.

ده‌لیت: پۆشتینه‌ده‌ر و سوار که‌ره‌که‌ی خو‌مان بووین. من‌اله‌که‌مان له‌گه‌ل خو‌مان برد.

سویند به‌خوا که‌ره‌که‌ له‌کاروانه‌که‌ دو‌انه‌که‌وت. هه‌یج کام له‌که‌ره‌کان پی‌ش که‌ره‌که‌ی من نه‌ده‌که‌وت به‌شی‌وه‌یه‌ک هاوه‌ل‌انم وتیان: ئه‌ی کچی باوکی زه‌ویب، چاوه‌پ‌ری به‌ پی‌که‌وه‌ برۆین مه‌گه‌ر به‌م که‌ره‌ نه‌هاتیت.

وتم: سویند به‌خوا هه‌ر ئه‌و که‌ره‌یه.

وتیان: نیستا که‌ریکی زۆر چاپوک و چالاکه.

ده‌لیت: پۆشتینه‌ دیاری من‌اله‌کانی سه‌عد. زه‌وییه‌ک له‌وه وشکت و بی‌ به‌ره‌متر نه‌بینراوه. به‌لام کاتی‌ک گه‌راینه‌وه، مه‌ره‌کانم کاتی‌ک شه‌وانه له‌له‌وه‌ر ده‌هاتنه‌وه، تیر و پ‌ر شیر بوون. ده‌ماندۆشین و ده‌مانخوارد به‌لام که‌سیت‌ر جگه له‌ئیمه شیر‌ی نه‌ده‌دۆشی. گوانه‌کان یه‌ک دلۆپ شیر‌ی تیا نه‌بوو. خه‌ل‌کان پۆشتنه‌ لای شو‌انه‌کان و وتیان: مه‌رومال‌ات بو‌ شوینی‌ک ببه‌ن که‌مه‌ره‌کانی کچی باوکی زه‌ویب ده‌یانبات. به‌لام مه‌ره‌کانی ئه‌وان برسی ده‌گه‌رانه‌وه و شیر‌یان تیا نه‌بوو. ته‌نیا مه‌ره‌کانی من

تیر و پر شیر دەگەرانهوه. بەمشێوهیە بەردەوام بەخشینهکانی خواییمان پێرا تا ئەوی دوو سال تێپەری و ئەوم لەشیر گرتەوه. هیچ منائیکی دیکە وەك ئەو گەشەشی نەدەکرد چونکە لەمنائیدا منائیکی ئیسکپان بوو.

ئەوم بردەوه بۆ دایکی و حەزم دەکرد لای ئیمە بمینیتەوه چونکە خیری زۆرمان لێ بینیوو. لەگەڵ دایکی قسەمان کرد و وتیمان: چی دەبیت ئەگەر کۆرەکەت بەمن بسپێریت تالای من گەورە ببیت چونکە لەوێ و نەخۆشییەکانی مەککە بۆ ئەو دەترسم. ئەوەندە پێداگریمان کرد تا منالەکە بەئیمە سپارد. چەند مانگ دوای گەرانهوهمان لەمەککە، رۆژیک لەگەڵ براکە لەپشت خێوەتەکانەوه بوو. براکە بەراکردن هات و بەمن و باوکی وت: دوو پیاوی سپیپۆش هاتن و برا کۆرەیشییەکە منیان بەپشتا خست، سکیان هەندەری و هەلیانکۆلی.

دەلیت: من و باوکی پامان کرد و ئەومان بینی وەستاوه بەلام پەنگی پەریوه، پیمان وت: کۆرم چی روویدا؟

وتی: دوو پیاوی سپی پۆش هاتن و منیان بەپشتا خست، سکیان هەندەریم. بەدوای شتیکیدا دەگەرەن کەنەمزانی چییە.

دەلیت: بەخیرایی بۆ لای خێوەتەکانی خۆمان گەرینهوه. باوکی بەمنی وت: حەلیمە دەترسم کۆرەکە شتیکی بەسەر هاتیبیت، پیش ئەوی حالی خراپتر ببیت، ئەو تەسلیمی بنەمالەکە بکەرەوه.

دەلیت: ئەومان برد تا تەسلیمی دایکی بکەینهوه، وتی: تۆ حەزت دەکرد کۆرەکە لای تۆ بمینیتەوه، بۆ ئەوت گەراندۆتەوه؟

وتم: خواوەند کۆرەکەمی گەورە کرد و من کاری خۆم ئەنجامدا. لەروداوێکان دەترسم و ئەوم بۆ تۆ گەراندەوه بەهەمان شیوه کەداوات کرد.

وتی: ئەوه راست نییە. داستانەکەم بۆ باس بکە.

دەلیت: زۆری پێداگری کرد تا ئەوی ناچار بەسەرھاتەکەم بۆ باس کرد و وتم:

لەشەیتان دەترسم.

وتی: سویند بەخوا شەیتان دەستی بەو ناگات. کۆرەکەم دەبیتە کەسیکی

گەرە. دەتەوێت ئەم نەینییەت بۆ باس بکەم؟

وتم: بەئى.

وتى: كاتىك دووگيان بووم، نورىك لەمنەوہ ہاتەدەر كەكۆشكەكانى بەسراى شامى نیشاندام. سویند بەخوا ھىنانە دىئای ئەو ئاسان و بى رەنج بوو. كاتىك ئەوم ھىنايە دنيا، دەستى خستە سەرزەوى و سەرى بۇ ئاسمان بەرز كردهوہ. كورەكە دابنى و بى ترس بۇ مالەكەى خۆت اېگەرپزەوہ.

شەداد كورپى ئەوس دەئیت: رۆژىك لای پىغەمبەر(د.خ) دانىشتبووم كەپىرەپياويكى پەككەوتە لەمنالەكانى عامر ھات. سەرورەى خەلكەكەى خۆى و دارەستىكى بەدستەوہ بوو. لای پىغەمبەر(د.خ) وەستا، ئەوى بەناوى باوہگەورپى بانگ كرد و وتى: ئەى كورپى عەبدولموتەليب، بيستومە گومان دەكەيت پىغەمبەرى خواييت و خواوہند تۆى بەھەمان دىن كەئىبراھىم و موسا و عيسا و پىغەمبەرانى ديكەى رەوانە كردوہ، رەوانە كردوہ. بەراستى ئاماژەت بەقسەيەكى گەرە داوہ كە پىغەمبەر و خەليفەكان لەدوو بنەمالەى منالەكانى ئيسرائيل بوون بەلام تۆ لەم خەلكەييت كەبەرد و بتيان پەرەستيوہ. تۆ و پىغەمبەرى لەكۆى؟ بەلام ھەر وتەيەك راستىيەكەى لەخۆيدا حەشارداوہ، راستى وتار و سەرەتاي كارەكەى خۆت بۆ من باس بكە.

پىغەمبەر(د.خ) لەپرسەكەى سەرىسوپما، وتى: ئەى براكەم لەمنالەكانى عامر، ئەم پرسىارەى پرسىت، وەلامەكەى دوور ودرىژە، پىويستە دانىشتىت. وەرە دانىشە.

پياو چوارمەشقى دانىشت و خەوت بەھەمان شىوہ كەوشتر دەخەوت. پىغەمبەر(د.خ) قسەى لەگەل كرد و وتى: ئەى براى عامرى، راستى وتار و سەرەتاي كارەكەى من بەو شىوہيە كە من بانگەشەى باوكم ئىبراھىم و مژدەى عيسا كورپى مريەم و يەكەم منالى داىكم. كاتىك بەمن دووگيان بوو، لەقورسى من لای ھاوہلاننى خۆى سكالانى كرد، دواتر داىكم لەخەودا بينى كەنورىكى لەسكدايە. چاوى من بەدواى نوورەكە و نوور لەپيش چارى مندا بوو. رۆژھەلات و رۆژئاواكانى زەوى بۆ من دەرکەوت. دواى ئەوہ داىكم منى ھىنايە دنياو گەرە بووم. كاتىك گەرە بووم، لەبتەكانى قورەيش و لەھۆنراوہ بىزار بووم. لەناو

منالەكانى لەيس كوپرى بەكر شىرم خوارد. رۆژىك لەگەل بىنەمالەكەى خۆم لەدۆلىكدا لەدەشتىكدا بووين. لەناو دۆلىك لەگەل منالانى ھاوتەمەنى خۆم گەمەم دەكرد. سى كەس ھاىن و تەشتىكى زىويان پىبوو كەلىوانلىو بوو لەبەفر. منيان لەھاوئەلكانم جيا كردهوه. ئەوان ھەلاتن تا گەشتنە لىواری دۆلەكە و بەو سى كەسەيان وت: چىتان لەم كوپرە دەويت، ئەو لەئىمە نىيە، كوپرى سەرورەى قوپرەيشە و باوكى نىيە. بۆ شىر خواردن ھاوتە ئىرە. ئىوھ لەكوشتنى ئەو ھىچ سودىكتان پىناپرىت. ئەگەر دەتانەويت ئەو بكوژن، يەكىك لەئىمە بگرن و لەجىياتى ئەو بىكوژن. ئەم كوپرە نازاد بگەن چونكە باوكى نىيە. كاتىك منالەكان بىنيان ئەو كەسانە وەلاميان نادەنەوه، بەراكردن بۆ ناو كەسەكانيان گەرانەوه و ئەوانيان ئاگادار كردهوه.

يەكىك لەو سى كەسە ھاى و زۆر لەسەرخۆ منى خستە سەرزەوى. ئەوسا سكى من تا نىزىك كەلەكەم ھەلدىرى. بەردەوام سەيرم دەكرد بەلام ھەستم بەنازار نەدەكرد. دواتر ھەموو رىخۆلەكانى ناو سكى دەرھىنام و بەبەفرەكە شۆردى، خاويىنى كردهوه و لەوشويىنى خۆى دايناىەوه. دواى ئەوه، يەكىترىان ھەستا و پىيى وت: بپۆ دواوه. ئەوى لەمن دوور كردهوه و دەستى برە ناو سكم. دلى دەرھىنام. سەيرم دەكرد. دلى قەلشتىم و پەلە خويىنىكى رەشى لىدەرھىنا و فرىدا. دەستى بۆ دەستى راستى خۆى برد وەك بلىيى شتىكى لىھەلدەگرت. ئەنگوستىلەيەك لەنوورى لەدەستا بوو كەچاوى بىنەرى زەق دەكرد. بەئەنگوستىلەكەى دلى منى مۆر كرد كەنوپرانى بوو. بۆ رۆژگارنىكى درىژ فىنكى ئەو مۆرەم لەدلىمدا ھەست پىدەكرد. ئەوسا سىيەم كەس بەھاورىكەى خۆى وت: بپۆ دواوه. دەستى خۆى خستە سەر سكم تا لای كەلەكەم و بەفەرمانى خواوئەند برىنەكە سارىژ بوو. دواى ئەوه دەستى گرتىم و زۆر بەھىواشى ھەلىساندم. بەو كەسەى وت كەدلى منى قەلشت: ئەو لەگەل دە كەس لەئۆمەتەكەى خۆى بكىشە. كىشايان و من قورستر بووم. وتى: لەگەل سەد كەس بىكىشە. كىشايان و من قورستر بووم. دوبارە وتى: لەگەل ھەزار كەس بىكىشە. كىشايان و من قورستر بووم. وتيان: بەسە. ئەگەر ھەموو ئۆمەتەكەى بخەنە تاى تەرازويك و ئەم بەتەنيا بخەنە تاى تەرازويك، قورستر دەبيت.

لەئامىزىان گرتىم و سەر و ناوچاويان ماچ كردىم، وتيان: ئەى خۆشەويست،

مەترسە، ئەگەر بزانی ت چی لەرینگاتایە، شادمان دەبیت.

لەوکاتەدا خەلک هاتن و دایکی شیردەرەم لەپیش هەموویانەرە بوو، هاواری دەکرد: کۆرە ناتەوانەکم.

منیان گرت و ماچیان کردم، وتیان: چەندە بەختەوەرە ئەو کەسە ی لەگەڵ تۆ دەژیت.

دایکم وتی: کۆرە تەنیا کە ی من.

منیان گرت و سەرو ناوچاویان ماچ کردم و وتیان: بەختەوەرە ئەو تەنیا ییە ی کە تۆ بیت. تۆ تەنیا نیت چونکە خواوەند و فریشتەکان و باوەرداران ی سەرزەوی لەگەڵ تۆن.

دایکم هاواری کرد: ئە ی هەتیوێکە ی من، لەناو هاواریکان تۆیان بەناتەوان بینی و مەبەستی ئەو یان کرد بکۆژن.

منیان لەنامیز گرت و وتیان: بەختەوەرە ئەو هەتیوێکە ی کە تۆ بیت چونکە لای خوا ریزیک ی گەورەت هەیه. نازانی چ پاداشتیک لەبەردەمتایە.

منیان برده لیواری دۆلەکە و کاتیکی دایکم، منی بینی، وتی: کۆرەکم، تۆ زیندووویت؟ هات و منی لەنامیز گرت. سویند بەو خوایە ی گیانی من بەفەرمانی ئەو، من لەباوەشی دایکەدا بووم و دەستم لەناو دەستی یەکیکی لەوان. گومانم کرد خەلکان ئەوانیان بینیو بەلام نەیانبینن. یەکیان دەبوت: ئەم کۆرە شیت بوو ی جنۆکە دەستی لێداو، ئەو دەبەینە لای کاهینەکە ی خۆمان تا ببینییت و چارەسەری بکات.

وتم: ئە ی فلان کەس، لەو ی دەیلینیت، بەدوورم، ئاوی من کیشە ی نییە، دلم کیشە ی نییە و نەخۆش نیم.

باوکم و هاوسەرەکە ی دایکم وتی: مەگەر نابیین و تەکانی هاوشیو ی وتە ی بیرمەندانە، هیوادارم هیچ زیانیکی بەرنەکەوتبیت. بپاریاندا من بۆ لای کاهین بەن. داستانەکە ی منیان بۆ باس کرد. وتی: بیدەنگ بن تا لەکۆرەکە ی ببیستم چونکە خۆ ی باشت دەزانیت.

لەمنی پرس ی و داستانەکە م لەسەرەتاو تە کۆتایی بۆ باس کرد. کاتیکی

بیستی، هستا و له نامیزی گرتم، وتی: هاوار له نه ته وهی عه رب، هاوار له نه ته وهی عه رب، ئەم کوپه بکوژن و منیشی له گه لدا بکوژن. سویند به لات و عوزا ئە گهر نه یکوژن، دینه که تان ده گۆریت و گالته به ناوژی خۆتان و باوکانتان ده کات. دژایه تیان ده کات و دینیکی تازه له گه ل خۆی دینیت که هرگیز هاوشیوهی نهو دینه تان نه بیستوه.

دایکم هات و منی له نامیزی نهو دهرهینا و وتی: تو له کوپه کهی من خله فاوتر و شیتتیت. ئە گهر دهمزانی به مشیوهیه قسه ده کهیت، هرگیز نهوم بو لای تو نه دهینا. کهس بدۆزه ره وه تا بتکوژیت چونکه نیمه هیچ کات ئەم کوپه ناکوژین. دواي نهوه منیان بو لای بنه ماله کهم گه پرانده وه. له وهی له گه ل من کردیان، ده ترسام. نیشانهی هه لدرینه کهی سکم هیشتا دیار بوو. نهی برای عامری، ئەمه راستی وتاره کهی منه.

پیاوی عامری وت: سویند بهو خوايهی جگه لهو خوايهک نییه، کاری تو راسته، ئیستا وه لأمی پرسه کانی من بده ره وه.

پینغه مبه ر(د.خ) هه میشه به پرسه کهری دهوت: چیت پینخۆشه، بپرسه. پیاوی عامری ئەم وتهی بهزاراوی مناله کانی عامر هینایه سه رزمان.

پیاوی عامری وت: نهی کوپی عه بدو لموته لیب، پیم بلی، زانستی من به چی فراوان ده بیت؟

پینغه مبه ر(د.خ) فه رمووی: به فیڕ بوون.

پیاوی عامری وتی: نیشانهی زانست چیه؟

پینغه مبه ر(د.خ) فه رمووی: پرسین.

پیاوی عامری وتی: خراپه به هوئی چیه وه فراوان ده بیت؟

پینغه مبه ر(د.خ) فه رمووی: پینداگری.

عامری وت: پیم بلی نایا چاکه کاری دواي خراپه کاری سوودی هیه؟

پینغه مبه ر(د.خ) فه رمووی: به لئی، تۆبه گوناچه کان ده شواته وه و کاره چاکه کان

خراپه کان ده سریتته وه. کاتیک بنده یه ک له کاتی ده وله مهندي خواوه ند بپهره ستیت،

خواوه ند له کاتی گرفتاری و به لآ هاوکاری ده کات.

عامری وتی: ئە‌ی کۆ‌ری عە‌بدولموتە‌لیب، ئە‌مه چۆ‌ن دە‌بی‌ت؟
 پی‌غه‌مبەر(د.خ) فەر‌مووی: بە‌مشێ‌وه‌یه‌ که‌خوا‌وه‌ند دە‌فەر‌می‌ت: سو‌ی‌ند بە‌مه‌زنی و
 گە‌وره‌یی‌م، دوو ئە‌منییە‌ت بە‌بە‌ندە‌کانی خۆ‌م ناه‌م و بە‌یه‌ک‌جار گ‌ر‌فتاری دوو تر‌سی
 ناکە‌م. ئە‌گەر لە‌دنیا لە‌من ب‌تر‌سی‌ت، ئە‌و رۆ‌ژه‌ی بە‌ندە‌کانم کۆ‌دە‌که‌مه‌وه، لە‌نه‌مان‌دایە.
 ئە‌گەر لە‌دنیا لە‌نه‌مان‌دا بی‌ت، ئە‌و رۆ‌ژه‌ی بە‌ندە‌کانم کۆ‌دە‌که‌مه‌وه، لە‌من دە‌تر‌سی‌ت و
 تر‌سه‌که‌ی هە‌میشە‌یی دە‌بی‌ت.

عامری وتی: ئە‌ی کۆ‌ری عە‌بدولموتە‌لیب، پ‌یشن‌یاری چی بە‌خە‌ڵکان دە‌که‌یت؟
 پی‌غه‌مبەر(د.خ) فەر‌مووی: پەر‌ه‌ستی خوا‌وه‌ندی تاقانە‌ی بی‌ نیاز و ئە‌وه‌ی هیچ
 شتێ‌ک نە‌که‌نه شە‌ریکی خوا‌وه‌ند و لات و عوزا پ‌شت‌گۆ‌ی بخە‌ن و ک‌تیب و
 پی‌غه‌مبە‌رانی پ‌یش من پ‌ش‌تر‌است ب‌که‌نه‌وه و پ‌ینچ فەر‌زه نو‌یز‌ه‌کانیان بخو‌ین و
 لە‌سائ‌دا یە‌ک مانگ بە‌رۆ‌ژو بن، زە‌کاتی سامانە‌که‌یان بە‌دە‌ن تا خوا بە‌وه بیان‌پاری‌زێ‌ت
 و سامانە‌که‌یان فراوان ب‌کات و ئە‌گەر ب‌توانن حە‌ج ب‌که‌ن و لە‌دوای نزیک بو‌ونه‌وه
 غوسل و لە‌ش پی‌سی لە‌خو‌یان دە‌رب‌که‌ن و با‌وه‌ریان بە‌زین‌دووو بو‌نه‌وه د‌وای مردن
 هە‌بی‌ت.

عامری وتی: ئە‌ی کۆ‌ری عە‌بدولموتە‌لیب، ئە‌گەر ئە‌و کارانە‌ ب‌که‌م، چ پاداشتی‌کم
 پ‌ی‌ده‌ب‌رێ‌ت؟

پی‌غه‌مبەر(د.خ) فەر‌مووی: بە‌هە‌شتی هە‌میشە‌یی که‌جۆ‌گە‌کان لە‌وی ر‌ه‌وانن و
 ئە‌مه پاداشتی چاکە‌کارانە.

عامری وتی: ئە‌ی کۆ‌ری عە‌بدولموتە‌لیب، ئایا پاداشتی دنیا‌یی هە‌یه چون‌که
 ئە‌رخە‌یانی و ئاسودە‌ی ژیان و ب‌ژێ‌ویم خۆ‌ش دە‌وێ‌ت؟

پی‌غه‌مبەر(د.خ) فەر‌مووی: بە‌ئێ‌، بە‌ختە‌وه‌ری و سەر‌که‌وتن و زالبوون بە‌سەر
 و لاتە‌کان.

عامری با‌وه‌ری بە‌دینی ئی‌سلام هێ‌نا.

کۆ‌ری ئی‌سحاق دە‌ئێ‌ت: کاتێ‌ک عە‌بدالله کۆ‌ری عە‌بدولموتە‌لیب، با‌وکی
 پی‌غه‌مبەر(د.خ) کۆ‌چی د‌وایی کرد، دایکی پی‌غه‌مبەر(د.خ)، ئامینه‌ کچی وە‌هب کۆ‌ری
 عە‌بدمه‌ناف کۆ‌ری زوهره‌ بە‌پی‌غه‌مبەر د‌وگیان بوو.

بەلام ھوشام دەلئیت: بیست و ھەشت مانگ لەتەمەنی پیغەمبەر(د.خ) تێپەری کردبوو کەباوکی مرد.

محەممەد کوپی عومەری واقدی دەلئیت: ھاورییانی ئیمە لەمەدا بۆچوونیان جیاواز نییە کەعەبدالله کوپی عەبدولموتەلیب، ھاورئ لەگەل کاروانی قوڕەیش لەشامەو ھات و لەمەدینە داہەزی. نەخۆش بوو و لەوی کۆچی دوایی کرد. لەمائی نابغە لەمائیکی بچوک بەخاک سپێردرا. کاتیک دەرویتە ناو مانەکە، گۆرەکە ی لای راستەوہیە.

لەمحەممەد کوپی عەمرۆ کوپی ھەزەمی ئەنساری دەگێرنەوہ: کاتیک نامینە داہیک پیغەمبەر(د.خ) کۆچی دوایی کرد، تەمەنی پیغەمبەر(د.خ) شەش سال بوو. مەرگی نامینە لەئەبواء لەنێوان مەککە و مەدینە بوو. پیغەمبەری بۆ مەدینە بردبوو تا خالۆکانی خۆی بیینیت کە لەمنالەکانی عودە ی کوپی نەجار بوون. کاتی گەرانەوہ بۆ مەککە کۆچی دوایی کرد.

لەعوسمان کوپی سەفوان دەگێرنەوہ: گۆری نامینە لەمەککە لەشەعبی ئەبی زەردایە.

لەکوپی ئیسحاق دەگێرنەوہ: کاتیک عەبدولموتەلیب کۆچی دوایی کرد، تەمەنی پیغەمبەر(د.خ) ھەشت سال بوو.

دەستەبەک وتووایانە: پیغەمبەر(د.خ) لەکاتی مردنی عەبدولموتەلیب دەسالە بوو.

لەکوپی عەباس دەگێرنەوہ: پیغەمبەر(د.خ) دوای مەرگی عەبدولموتەلیب رۆشتە لای ئەبو تالیب. منالەکانی ئەبو تالیب رییوقیان بەچاوەوہ بوو بەلام پیغەمبەر(د.خ) پاک و خاوین بوو.

ئىستا سه‌بارەت بە گۆتايى کاره‌کانى نهنه‌وشىروان كورې قوباد دەدوین:

له‌هانی مه‌خزمى ده‌گێرنه‌وه: كه‌سرا سه‌د و په‌نجا سالّ ژيا. له‌شه‌وى له‌دايك بوونى پىغه‌مبەر(د.خ) ، هه‌يوانى كه‌سرا له‌رزى و چواره‌دانى لى‌وارى ديواره‌كانى رووخا. ناگرى فارسه‌كان كوژايه‌وه له‌كاتى كدا بۆ ماوه‌ى هه‌زا سالّ كوژانه‌وه‌ى به‌خۆيه‌وه نه‌بينبوو. ده‌رياچه‌ى ساوه ناوه‌كه‌ى كه‌مى كرد و موبدى موبيدمه‌كان له‌خه‌ودا بينى وشتره‌ گه‌وره‌كان كه‌نه‌سه‌په عه‌ره‌بیه‌كانيان راده‌كيشا، له‌ديجله‌ په‌رینه‌وه و له‌ناو و لاى فارسه‌كاندا بلاز بوونه‌وه.

به‌ره‌به‌يان كه‌سرا له‌وه‌ى بينىبووى، ترسى لى‌نیشته‌. خۆپاگرى كرد و به‌رووى خۆيدا نه‌هینا. به‌لام نه‌یتوانى ئەم روداوه‌ له‌وه‌زیر و سنورداره‌كانى خۆى به‌شارىته‌وه. له‌سه‌ر ته‌ختى پاشايه‌تى دانیشته‌ و نه‌وانى كۆكرده‌وه. كاتىك كۆبوونه‌وه، داستانه‌كه‌ى بۆ باس كردن. له‌م كاته‌دا هه‌وانى كوژانه‌وه‌ى ناگره‌كه‌يان پىنگه‌یشته‌. خه‌مه‌كانى كه‌سرا زيادى كرد. موبدى موبدان وتى: خواوه‌ند ته‌مهنى دريژ به‌پاشا بيه‌خشیت، منیش دوى شه‌ر، خه‌رم بينى. خه‌وى وشتره‌كانى بۆ گێرايه‌وه.

كه‌سرا وتى: ئەى موبدى موبده‌كان، ئەمه‌ نيشانه‌ى چيه‌؟ چونكه‌ موبدى موبده‌كان له‌مباره‌وه له‌هه‌موو كه‌سان شاره‌زاتر و زانا‌تره‌.

وتى: به‌لايه‌كه‌ له‌لايه‌ن عه‌ره‌به‌كانه‌وه.

كه‌سرا نامه‌يه‌كى به‌م ناوه‌رۆكه‌ نووسى: له‌كه‌سرا پاشاى پاشاكان بۆ نه‌عمان كورې مونزه‌ر، پياويكى زانا ره‌وانه‌ بکه‌ تا پرسه‌كانى خۆمانى لى‌ بپرسين. نه‌عمان، عه‌بدولمه‌سيح كورې عه‌مرۆ كورې حه‌بيان كورې به‌قىله‌ى غه‌سانى ره‌وانه‌ كرد. كاتىك گه‌يشته‌ لاى كه‌سرا، پىنى وت: ئەوه‌ى له‌تۆى ده‌پرسم، ده‌توانى وه‌لامى بده‌يته‌وه؟

عه‌بدولمه‌سيح وتى: پاشا بپرسیت، ئەگه‌ر توانيم وه‌لام ده‌ده‌مه‌وه و گه‌رنه‌ پىنى ده‌ئيم، كى ده‌توانیت وه‌لامى پرسه‌كانى بداته‌وه.

كه‌سرا له‌وه‌ى بينىبووى، ناگادارى كرده‌وه.

عه‌بدولمه‌سيح وتى: لاى خالى من وه‌لامه‌كانتان ده‌ست ده‌كه‌ويت كه‌ له‌به‌رزاييه‌كانى شام نيشته‌جيه‌يه‌. ناوى سه‌تيحه‌.

كەسرا وتى: بېرۇ بۇ لاي و ئەوھى لەتۆم پىرسى: لەر بېرسە و وەلامەكانم بۇ بىنە.
 عەبدولمەسىح پۇشتە لاي سەتىح كە لەسەرە مەرگدا بوو. سلاوى كرد بەلام
 سەتىح نەيتوانى وەلامى بداتەوھ. عەبدولمەسىح ھۇنراوھىەكى خويندەوھ كەكورتەى
 ناوھرۇكەكەى بەمشىوھىە:

دانای گەورەى يەمەن كەپرە يا بېسەر

پىرى تايەفەكە ھاتۆتە لاي تۆ

كەنىردراوى شاي فارسەكانە

كاتىك سەتىح قسەكانى بېست، سەرى بەرز كىردەوھ، وتى: عەبدولمەسىح سوار
 لەسەر وشتەر بۇ لاي سەتىح ھاتى بەلام بۇ لاي قوربانى ھاتوويت، پاشاي منالەكانى
 ساسان تۆى رەوانە كىردەوھ، بۇ لەرزىنى ھەيوانى تۆى ناردەوھ، بۇ كوزارنەوھى
 ناگرەكە تۆى ناردەوھ، بۇ خەوى موبد تۆى ناردەوھ، وشتى قەلەوى بېنىوھ ئەسپە
 عەرەبەكان رادەكىشن و دىجلەيان بېوھ و لەولاتەكەى ئەودا بلاو بوونەتەوھ، ئەى
 عەبدولمەسىح كاتىك خويندەنەوھ ((خويندەنەوھى قورنان)) فراوان بىت و خاوانى
 ((داردەست)) بىت و دۆلى سەماوھ رەوان بىت و دەرياچەى ساوھ ناوھەكەى پاشەكشى
 بكات و ناگرى فارسەكان بكوژتەوھ، شام، شامى سەتىح نىيە و لەوان بەئەندازەى
 دانى لىوارەكان پاشا و پاشاژن دەردەكەوئىت. ھەرچى دەبىت بىت، دىت.
 ئەمەى وت و مرد. عەبدولمەسىح گەراپەوھ و ھۇنراوھىەكى خويندەوھ كەكورتەى
 ناوھرۇكەكەى بەمشىوھىە:

پەلە بکە چونکە تۆ پىاویکی شارەزا و لىھاتوويت

لەگۆپان و کەم کردنەوھ مەترسە

گەر پاشایەتى منالەكانى ساسان لەناو بچىت

رۆزگار بەردەوان گۆپانى بەسەردا دىت

زۆر لەرۆزگارەكان بەمشىوھ بوون.

شىرەكانى شكار لەدەسەلاتیان دەترسان

مىھرانى خاوەن كۆشك و براكانى

و ھورموزان و شاپور و شاپور

لەوان بوون.

خەلك نارەزومەندى سەرکەوتنن

مهركهس بكه ویتنه سه ره و خواری، ریسوا و دورخراوه ده میژیتنه وه

خیر وشه پیه وهستی یه کن

به دواي خیردا ده پۆن و له شه پ خویان به دوور ده گرن.

کاتیك عهبدو لمه سیح بۆ لای كه سرا گه پراه وه و له وته كانی سه تیح ناگاداری

كرده وه: كه سرا وتی: تا ئه و كاته ی چواره كه سه له ئیمه پاشایه تی دهكات، روداوی

فراوان رووده دات.

ده لیت: له یه ك سا ئدا ده كه سه له وان پاشایه تیان گرتنه ده ست و ئه وانیترا تا رۆژگاری

عوسمان كۆری عه فان به پاشایه تی گه یشتن.

له هوشام كۆری محه مه دی كه لبی ده گێر نه وه: وه رز سامان و تالانییه كانی

له یه مه نه وه بۆ كه سرا ره وانه كرد و كاتیك گه یشته سه رزه مینی مناله كانی ته میم،

سه عسه عه كۆری ناجیه كۆری عه قالی كۆری موجاشیعی، هانی مناله كانی ته میمیدا

هیرش بكه نه سه ر كاروانه كه ی، به لآم رازی نه بوون. كاتیك گه یشته دیاری مناله كانی

یه ربوع، پینشیری ئه و كاره ی به وان كرد به لآم نه یانویرا. وتی: ئه ی مناله كانی

یه ربوع، ئه م كاروانه به سه رزه مینی به كر كۆری وائیل تی ده په ریت، هیرشی ده كه نه سه ر

و بۆ شه پ كردن له گه ل ئیوه كه لکی لیومر ده گرن.

کاتیك مناله كانی یه ربوع ئه م قسه یان بیست، كاروانه كیان تالان كرد. یه كیك

له مناله كانی سه لیت به ناوی نه تف، خورجینیکی ده ستكه وت كه پریوو له جه واهیر. ئه م

وته یه بوو به په ند كه گه نجی نه تف به ده ست دینیت. سه عسه عه سه وه ته یه کی

ده ستكه وت كه شمشی زیوی تیا بوو. خه لكانی كاروانه كه پۆشته یه مامه بۆ لای هوزه

كۆری عه لی حه نه فی. هوزه جل و به رگ و تویشووی پیدان و له گه ل ئه وان پۆشته لای

كه سرا.

هوزه زمان پاراو بوو. سه رنجی كه سرای راكیشا. كرده وه كانی ئه وی له گه ل

كه سانی كاروانه كه ی خۆی بیركه وته وه. داوا ی رشته یه کی مرواری كرد و له سه ری

ئه وی به ست. عابای گرانبایی پینه خشی له گه ل چه ندین جۆری دیکه ی جل و به رگ.

له به ر ئه مه به هوزه ی تاجدار ناوی ده ركرد.

كه سرا پینی وت: ئه وانه ی كاروانه كیان تالان كرد، له خه لكه كه ی تۆن؟

هوزه وتی: نه.

وتی: ناشتی له نیوان نیوه دا سه قامگیره؟

وه لآمی دایه وه: ته نیا مهرگ له نیوان نیمه دایه.

وتی: به مه بهسته که ی خوټ گه شتیت. مه بهستی نه وهی کرد به سوپایه ک هیرش بکاته سهر مناله کانی ته میم، پییان وت: دیاری نه وان دژواره و هه مووی سارا و بیابانه که ناتوانریت ریگاکان بدوزینه وه. سهرچاوی ناویان چالآوه کانه مه ترسی نه وه هیه که چالآوه کان کویر بکه نه وه و سوپاکه ت له ناو بجیت. نه وه یان به باش زانی نامه بو کار به دهستی خوین له به حره یین بنووسن. کار به دهستی به حره یین نازهر فروز کوپی جه شنس بوو که عهر به کان به موکه عبهر ناویان دهر برد له بهر نه وهی ده ست و پیی نه وانی ده برییه وه و سویندی خوارد بوو کهس له مناله کانی ته میم به زیندوووی نه هیلتیه وه.

که سرا نامه ی بو نازهر فروز نووسی. په یکی نارد و داوای هوزه ی کرد. دوباره خه لاتی کرد و تی: له گهل نیردراوکه ی من برؤ و دلی خوټ و من ناسوده بکه. هوزه و نیردراوکه به ریکه وتن تا گه یشتنه لای موکه عبهر. کاتی دروینه و کوکردنه وهی به ره م بوو. مناله کانی ته میم له و کاتدا بو تویشو کوکردنه وه دهر پوشتنه هیجر. جارچی موکه عبهر جاریدا: ههر کهس له مناله کانی ته میم لیتریه، بیت چونکه پاشا فرمانیداره تویشو و خواردن له نیوان نه وان دابهش بکه ن. هه موویان هاتن و نه وانی له مه شقهر کو کرده وه. مه شقهر قه لایه که و له به رابه ر مه شقهر قه لایه کی دیکه به ناوی سه فا. له نیوان نه م دوو قه لایه روبریک بوو به مو حلیم ناویان دهر برد.

داهه زینه ری مه شقهر، بسک کوپی ماهیوزانه که یه کیک بوو له سوارچاکه کانی که سرا. نه وهی بو دروست کردنی قه لاکه ره وانه کرد. کاتیک کاره که ی دهستی پی کرد، پییان وت: کریکاران لیتره نامینه وه مه گهر نه وهی ژنانیان له گهلدا بیت. نه گهر نه م کاره بکه ییت، بیناکه ی تو له زووترین کاتدا ته واد ده بیت و کریکاره کانیش دریزه به کاره کانیش ده ست نه وه له سنوره کانی نه هواز و سواد، ژنه له شفرۆشه کانی کو کرده وه و بو کریکاره کانی برد. شهرابی له له سه رزه مینی فارس و له ریگه ی دهریا وه هیئا. نه م خه لکه له گهل ژنان خه وتن و ژماره یان زیاد ی کرد. زوربه یان له خه لکانی هیجر بوون و به عهره بی قسه یان ده کرد و ناوی عه بدقه یسیان پییرا. کاتیک نیسلام هات، به خه لکانی عه بد قه یسیان وت: نیوه که رهسته و ناسوده ی فراوانی نیمه ده بینن، نیمه

لەخۆتان بزائن و ژنمان پيئەدن.

وتیان: نا بەمشپووی ئیستاتان بئیننەوہ چونکہ برا و خزمانی ئیمەن.
 یەکیک لەمنالەکانی عەبد قەیس وتی: ئەی خەلکی عەبدقەیس، گوئی
 لەفەرمانەکانی من بگرن و ئەوان پەیوہستی خۆتان بکەن چونکہ نایبیت پەیوہندی ئەم
 کەسانە لەدەست بەدن.

یەکیک لەوان وتی: شەرم ناکەیت پیمان دەلئیت ئەو کەسانە پەچەلەک و نەژادیان
 زانراوہ، پەیوہستی خۆمان بکەین.
 وتی: ئەگەر ئەم کارە نەکەن، عەرەبەکانی دیکە ئەوان پەیوہستی خۆیان دەکەن.
 وتیان: خەمان نییە.

ئەم خەلکە لەناو عەرەبەکان بلأوبوونەوہ و دەستەیک لەوان لەگەڵ عەبد قەیس
 مانەوہ و پەچەلەکیان بۆ ئەو گەرانەوہ بەلام عەبدقەیس حاشای لیکردن.
 کاتیک موکەعەبەر منالەکانی تەمیمی لەقەلای مەشقەر کۆکردەوہ، پیاوہکانی
 کوشت و کۆرپەکانی ئەوانی هینشتەوہ. لەو رۆژەدا قەعەنبی ریاچی کوزرا کەسوارچاکی
 منالەکانی یەربوع بوو. دوو کەس لەپیاوہکانی ھۆز کەسەرپەرەستی پاشاکانیان
 دەکرد، ئەویان کوشت. کۆرپەکانیان بەکەشتی بۆ سەرزەمینی فارسەکان رەوانە کرد و
 زۆربەیی ئەوانیان خەساند.

ھوبەیرە کوپی جەدیری عەدەوی دەلئیت: دوای ئەوہی ئیستەخر دەستی بەسەردا
 گیرا، چەند کەسیک لەوان بۆ لای ئیمە گەرانەوہ کە یەکیان خەیات ((بەرگدوور)) بوو.
 لەو رۆژەدا عوبەید کوپی وەھب، یەکیک لەمنالەکانی تەمیم، ھێرشێ کردە سەر
 زنجیری دەرگاھوہ و قرتاندی و خۆی رزگاری کرد. ھونراوہیەکی خویندەوہ
 کەناوہرۆکەکە بەمشپوہیە:

ھنیدم بێرکەوتەوہ و کاتی بێرھینانەوہی ئەو نەبوو
 کاتیک ئەوم بێر کەوتەوہ کەچەندین مانگ رینگە لەیەک دوور بووین
 حیجازی خاوەن نەژاد کەکەسەکانی ئەو
 لەسەر تەپۆلکەکانی خەریف نیشتەجی بوون
 نایا خەلکەکە من ناگادار بوونەوہ کەمن لەرۆژی مەشقەر
 پارێزگاریم لەشەرەفی خۆم کرد

و به شمشیر له زنجیری ده رگا که مدا
که هر ده رگایه کی به سترای ده کرده وه.

هوزه کوپی عهلی لهو رۆژده دا سه بارهت به سده کهس له ئه سیره کانی ته میم قهسه ی
له گه ل موکه عبهر کرد که له رۆژی جه ژنی مه سیحیه کان ئه وانی به هوزه به خشی و
نازادی کردن. ئه عشی له مباره وه هۆنراوه یه کی هیه بهم ناوه رۆکه:

سه بارهت به رۆژی مامله له خه لکی ته میم بیرسه

کاتیك دیل بوون و هه موویان ریسوا

له دلی مه شقهر و له زه وییه کی تارک

و دوا ی ئه و دژوارییه، رینگه ی دهره تانیان نه بوو.

شا وتی: سه د کهس له وان نازاد بکه

و سه د کهس له دیله کانی نازاد کرد

هه موویان له ئه سیری رزگاریان بوو

و له رۆژی جه ژنی مه سیحیه کان ئه وانی کرده هۆکاری نزیك بوونه وه

بۆ ئه م کاره ی چاوه پروانی پاداشتی له خوا وه ند ده کرد

به لام ئه م نیعمه ته یان له بیر نییه.

ده لیت: کاتیك مه رگی وه هرز نزیك که وته وه، له کۆتاییه کانی پاشایه تی

ئهنه وشیروان، که وانه که ی خۆی و تیریکی داوا کرد، وتی: دامنیشینن. دایاننیشانن.

تیریکی هاویشت و وتی: بزائن تیره که له کوی که وته خوار، ئه و شوینه گوپی منه.

تیره که له پشت دبر که وته خوار. دبر، که نیسه که ی نزیك نه عمه و نیستا به گوپی

وه هرز ناسراوه.

کاتیك که سرا له مه رگی وه هرز ناگادار بوویه وه، یه کیک له سوارکارانی خۆی به ناوی

زین بۆ سه رزه مینی یه مهن ره وانه کرد. ئه و سته مکاریکی زیدهر بۆ بوو. که سرا ئه و ی

له سه ر کار لایبرد و مه رزوانی بۆ فه رمانه روه ایه تی یه مهن دیاری کرد. مه رزوان له یه مهن

مایه وه و منالیکی بۆ ها ته دنیا. مناله که ی گوره بوو. که سرا ئهنه وشیروان مرد.

ماوه ی پاشایه تی ئه و چل و هه شت سال درۆزه ی کیشا.

دوای نهو هورموز کوپری که سرا پاشایه تی گرتهدست

دایکی هورموز کچی خاقانی گه وره بوو.

له هوشام کوپری محهمه دی که لیبی ده گپرنه وه: هورموز کوپری که سرا له نه ده بیدا به ره ره وره بوو. ده یویست له گهل هه ژار و ده ستکورت هکان به شینوه یه کی چاکه خوازانه هه لسوکهوت بکات و سنوری ده سه لاتی کار به ده ستانی که م کرده وه و به م هویه وه بوونه دوزمن و نه یاری نهو. نهویش دوزمنی کار به ده ستان و که سانی پایه برزی ولات بوو. هه ژاره کان بوی ده پارانه وه و دوعایان بۆ ده کرد. به لینی چاکه ی به واندا. به رده وام هه لئیده دا به شینوه یه کی دادپه روه ران له گهل ژیرده ستان هه لئس و کهوت بکات و توندی و سه ختی به رابه ر به گه وره کان نیشان بدات به هوی نهو ده ستدریزانی ده دیانکرده سه ر هه ژاران. له دادپه روه ریدا تا نهو جینگه پوشته پینش که له ییلاق کاتیک به ره وه ماه ده پوشت، فرمانی به سوپا که یدا له زه ویه کشتوکالییه کان خویان به دور بگرن و زیان له جوتیار و وه ریزه کان نه دن و نه سپه کانی خویان له زه ویه کانی نه وان غار نه دن. که سانیکی وه ک چاودیز ده ستنیشان کرد تا هه رکه سیک سه ریچی فه رمانه کانی کرد، سزا بدریت. خوسره وی کوپری له ناو سوپا که دا بوو. یه کی که له نه سپه کانی نهو له ناو زه ویه کی کشتوکالی له وه را و زه ویه که ی له ژیر سمی خویدا پینشیل کرد. نه سپه که ی نهویان گرت و بردیانه لای نهو که سه ی هورموز بۆ سزادان ده ستنیشانی کرد بوو. نهو نه ی توانی فه رمانی هورموز به سه ر خوسره ودا به سه پینیت. داستانه که ی بۆ هورموز باس کرد. هورموز فه رمانیدا و هه ر دوو گووی نه سپه که یان برییه وه و خوسره ویان جه ریمه کرد. فه رمانی بهو که سه دا که فه رمانه کانی سه به ارت به خوسره و جیه جی بکات. خوسره و ده ستیه ک له گه وره کانی بۆ لای هورموز ره وانه کرد تا له م کاره چاوپوشیت، به لام رازی نه بوو. داویان لی کرد له سزادانی خوسره و په له نه کات تا بپونه لای هورموز. نهو کاره ی کرد. گه وره کان پوشته لای هورموز و وتیان: نهو نه سپه ی زه ویه کشتوکالییه که ی پینشیل کرد وه، نه سپیکی سه رکیش و یاخیه و له هه مان کاتدا ریگه ی نهو کاره یان لیگرتوه. داوایان له هورموز کرد له برینی

كلك و گوئی ئەسپەكە چاوپۆشیت چونكە ئەمە بۇ خوسرەو شانسیكى باش نییه. هورموز بەقسەكانی ئەوان رازی نەبوو و فرمانی برینی كلك و گوئی ئەسپەكەى دەرکرد. هەرۆها وتی لەخوسرەو وەك كەسانی دیکە سزا و جەریمە وەرگیرن. هورموز لەروژی پیگەیشتنی تری سوار و مەبەستی پۆشتن بۆ مەداینی کرد. رینگەكەى بەناو رەز و بیستانەكاندا بوو. یەكێك لەسوارەكارەكانی هاوری سەیری رەزێكى کرد و بەرسیلەى بیینی، چەند بۆلێكى لێكردەوه. بۆلە بەرسیلەكانی بەكزیلەكەیدا و وتی: بڕۆ لەمالمەوه ناوگۆشتێك دروست بكە چونكە لەم كاتدا تام وچیزى تایبەتى دەبیت.

پاسەوانی رەزەكان هات و ئەوی گرت و هاواری کرد. پیاوێكە لەترسی سزای هورموز پشتمێنە زێرەكەى خۆی لەجیاتى بەرسیلەكان بەخواهەنى رەزەكەدا و خۆی رزگار کرد. سپاسی خاوەن رەزەكەى کرد كە پشتمێنەكەى وەرگرتووه.

دەلین: هورموز بەردەوام سەرکەوتوو و بەختەوەر بوو. هەر شتیكى دەویست، بەدەستی دەهینا. پیاویكى بیرمەند و فیلباز و نییەت خراپ بوو. ئەم نەریتهى لەخالق توركەكانى خۆی بۆ مابووێهوه. گەرەكانى ریسوا دەکردو لەزاناکان و گەرەكان و بنەمالە ناودارەكان سیانزە هەزار كەسى كوشت. بەردەوام هاودلی و هاوخەمی لەگەڵ هەزارەكان دەکرد. ژمارەیهكى زۆر لەكەسە گەرەكانى ولاتی خستە زیندان و لەكار دەوری خستەوه. سوپای سەر لەنوی ریکخستەوه و سوارچاکەكانى لا برد. كەسانی دەوروبەر، دلیان رەش بوو چونكە خوا دەخواست گۆرانکاری بەسەر پاشایەتییهكەیان بێت. هەر شتیك هۆکاریكى هەیه. هیربۆدەكان دژی مەسیحیهكان نامەیهکیان بۆ نووسی. هورموز لەخوارەوه نووسی: ئەگەر تەختی پاشایەتی ئیمە لەسەر دوو پینی كۆنى خۆی بەهیز نەبیت و دوو پایە كۆنەكەى تر، پاشایەتی ئیمە بە لەناو بردنى مەسیحیهكان و شوینكەوتەكانى ئایینەكانى دیکە كە لەسەرزەمینەكەى ئیمەدا ژيان بەسەر دەبن، بەهیز نابیت. كارتان بەمەسیحیهكان نەبیت و سەرقالی ئەنجامدانى كارە چاکەكان بن تا مەسیحی و شوینكەوتەكانى ئایینەكانى دیکە بتانبینن و سپاستان بكن و ئارەزوومەندى باوەرەینان بەدینەكەى ئیوه بن.

لەهوشام كۆری محەمەدى كەلبى دەگێزێنەوه: توركان دژی هورموز شوپشیان دەستپێکرد و بەوتەیهكى دیکە شابه پاشای گەرەى توركەكان لەسالى یانزەهەمی

پاشایه‌تی نهو هاوری له‌گه‌ل سیسه‌د هزار شه‌پرکەر تا بادغیس و همرات پیش‌په‌وی کرد و پاشای رۆم هاوری له‌گه‌ل هه‌شتسه‌د هزار شه‌پرکەر سنوره‌کانی به‌زاند و مه‌به‌ستی هیزش کردنی بوو و شای خه‌زهر به‌سوپایه‌کی گه‌وره له‌باب و نه‌بوابه‌وه دهرکه‌وت و خراپه‌کاری نایه‌وه و ویزانی دروست کرد. دوو کەس له‌عهره‌به‌کان به‌ناوی نه‌حوهل و عه‌مرۆ کوپی نه‌زه‌رق له‌گه‌ل ده‌سته‌یه‌کی فراوان له‌عهره‌به‌کان له‌که‌ناره‌کانی فورات دابه‌زین و هیزشیان کرده سهر خه‌لکانی سواد. دوژمنه‌کانی هورموز بویر بوون و هیزشیان کرده سهر سنوره‌کانی ولاته‌که‌ی. هیزشه‌کان به‌رادیه‌ک فراوان بوون که‌سه‌رزه‌مینی فارسیان به‌بیژنکی پر کون ناو ده‌برد. وتیان: دوژمنان به‌شپوه‌یه‌ک ده‌وری سه‌رزه‌مینی فارسیان داوه که‌زینی دوو لای که‌وان یه‌ک ده‌گریته‌وه. شابه‌ پاشای گه‌وره‌ی تورکه‌کان که‌سی بۆلای هورموز و گه‌وره‌کانی فارس ره‌وانه‌ کرد و له‌هاتنی خۆی ناگاداری کردنه‌وه، وتی: پرده‌کان چاک بکه‌نه‌وه تا بۆ دیاری ئیوه به‌پرهمه‌وه، له‌سه‌ر هر روبار و ئاویکی سه‌ر رینگه‌ی من که‌په‌ردتان هه‌لنه‌به‌ستوه، پرديک هه‌لنه‌ستن چونکه ده‌مه‌وینت له‌سه‌رزه‌مینی ئیوه‌وه هیزش بکه‌مه سه‌ر رۆمیه‌کان.

هورموز ترسا و راویژی کرد. هه‌مووان وتیان: ده‌بیت شه‌ر له‌گه‌ل پاشای تورکه‌کان بکات و نه‌وه، به‌هه‌رام جه‌شنه‌سی، که‌پیاویک له‌دانیشه‌توانی ره‌ی و به‌چوین ناویان ده‌برد، له‌گه‌ل دوانزه‌ هزار که‌س بۆ روبرووی بونه‌وه‌ی تورکه‌کانی نارد. به‌هه‌رام شه‌رکه‌رانی له‌که‌سانی به‌ته‌مه‌ن هه‌لنێژارد و گه‌نجه‌کانی پشتگووی خست.

ده‌لین: له‌و کاته‌دا هه‌موو که‌سانی ناو دیوانیان بژارد که‌هه‌فتا هزار که‌س بوون. به‌هه‌رام له‌گه‌ل سوپاکه‌ی به‌خیرایی رۆشت تا له‌هه‌رات و بادغیس تیپه‌ری. شابه‌ ناگادار نه‌بوویه‌وه تا له‌نزیک ئوردوگاکه‌ی نه‌و ئوردوی لێدا. نامه‌ و شه‌ر له‌نیوان نه‌وان ئالوگۆپر کرا. به‌هه‌رام تیریکی هاوشت و شابه‌ی کوشت.

ده‌لین: له‌ناو پاشایه‌تی فارسه‌کان سی تیر به‌ناوبانگه‌، یه‌کیان تیره‌که‌ی نه‌رشیشاتیر که‌له‌رۆژگاری مه‌نوجیه‌ر و فه‌راسیات، نه‌وی دیکه‌یان تیره‌که‌ی سوخرا دژی تورکه‌کان و سییه‌می تیره‌که‌ی به‌هه‌رامی گوره‌ که‌شابه‌ی کوشت.

کاتیک شابه‌ کوژا، به‌هه‌رام ئوردوگاکه‌ی تالان و له‌شوینه‌که‌ی جینگیر بوو. به‌رموزه کوپی شابه‌ که‌هاوشیوه‌ی باوکی بوو، هات و له‌گه‌ل به‌هه‌رام شه‌ری کرد. شکستی خوارد و له‌قه‌لایه‌ک خۆی جه‌شاردا. به‌هه‌رام گه‌مارۆی خسته‌ سه‌ر تا نه‌وه‌ی ناچار بوو

خوی تسلیم بکات. نهوی بهئسیری بۆ لای هورموز رهوانه کرد. گهنجی فراوانی لهقه لاکهی نهودا دهستکهوت.

دهلین: لهتالانییهکانی شهپ، لهسامان و جهوامیر و دهفر و ناوینه و کالاکانی دیکه، دوسهه و پهنا ههزار باری وشتی بۆ هورموز رهوانه کرد. هورموز دهسخۆشی لهبههرام کرد. بههرام لهکردهوهکانی هورموز دهترسا. سوپاکهیشی نیگهرا بون. نهویان لهپاشایهتی لابرد و مهبهستی پۆشتنه ناو مهداینیان کرد چونکه لهکار و کردهوهکانی توپه و بیزار بون، وتیان: پهرویزی کوپی بۆ پاشایهتی شیاوتره. نامادهبووانی لای هورموز، هاوکاری بههرامیان کرد. پهرویز لهترسی باوکی ههلات و پۆشته نازهربایهجان. چهند کهسیک لهسنوردار و سوپا سالارهکان لهدهوری کۆبونوه و پهیمانیا لهگهله بهست. گهوره و سهرکردهکان لهمهداین شۆپشیا کرد. بهندی و بهستام خالهکانی پهرویز لهناو نهواندا دهبینران. هورموزیان لهپاشایهتی لابرد و بهشیش چاویان کوپ و دواتر نازادیا کرد لهبهر نهوهی کوشتنی نهویان بهلاوه گران بو.

کاتی که پهرویز ناگادار بوویهوه، لهگهله هاوهلانی خۆی لهنازهربایهجانوه بهریکهوت و خیراتر لهبههرام گهیشت. دهستی بهسههر پاشایهتیدا گرت و دژایهتی بههرامی کرد. لهکهناوهکانی رویاری نههرهوان روبهروی بههرام بوویهوه. لهکاتی گفتوگۆکان پهرویز بهبههرامی وت کهئهمانی پیندهبهخشیت و پینگی بهرز دهکاتهوه و سنوری ویلایهتهکهی نهو فراوانتر دهکات.

بهلام بههرام رازی نهبوو. شهپ دهستی پینکرد و پهرویز بهناچاری لهدوای شهپ و پهلامارهکانی شهوانه، ههلات و بۆ وهرگرتنی هاوکاری رووی لهپاشای رۆم کرد.

دهلین: دهستهیهک لهپیاوه نازاکان هاورییهتی بههرامیان دهکرد کهسی کهس لهگهورهکانی تورک لهناو نهواندا دهبینران که لهسوارکاری و نازایهتی کهسی هاوشیوهی نهوان نهبینراوه. رۆژیک دوی هیرشیکی لهناکاو، پهرویز خهلهکانی بۆ شهپ دژی بههرام هاندا. خهلهک سستیان لهخویان نیشاندا. شهپرکرانی تورک مهبهستی کوشتنی پهرویزیان کرد. پهرویز روبهرویان بوویهوه و ههرسیکیانی بهدهستی خۆی کوشت و لهگۆرپانی شهپ هاتههر. کاتی که لاوازی سوپاکهی خۆی بینی، مهبهستی پۆشتن بۆ تیسبونی کرد و پۆشته لای باوکی. بهسههاتی خۆی و سوپاکهی و

بهرامی بۆ باس کرد و داوای بۆچون و چاره‌سەری لیکرد. وتی: بۆ لای موربەق پاشای رۆم بپۆ و داوای هاوکاری لیکه.

پەرویز ژن و منالەکانی خۆی بڕدە شوینیک تا لەدەست بەهرام پارێزراو بن. لەگەڵ دەستەبەکی کەم بەریکەوت کەبەندی و بەستام و کوردی براکەمی بەهرامی چوین لەناویاندا دەبینران. کاتیگ گەیشته ئەنتاکیە، نامەمی بۆ موربەقی پاشای رۆم نوسی. پاشای رۆم وەلامی دایەهو و کچە نازدارەکەمی خۆی کردە هاوسەری پەرویز کەناوی مریەم بوو.

سالەکانی پاشایەتی هورموز کۆپی کەسرا بەوتەیک یانزە سال و نۆ مانگ و دە رۆژ درێژەمی کیشا بەلام بەوتەمی هوشام کۆپی محەمەدی کەلبی ماوەمی پاشایەتی ئەو دوانزە سال بوو.

دوای هورموز، خوسرەو پەرویزی کۆپی پاشایەتی گرتەدەست

خوسرەو پەرویز لەروانگەمی بویری و چاره‌سەر کردنی کاروبارەکان گەرەتر لەمەموو پاشاکانی فارسە. وەک دەلین: هیچ پاشایەک بۆ هیز و بەختوهری و سەرکەوتن و کۆکردنەوهمی گەنج و سامان بەئەندازەمی ئەو شانسی هاوریەتی نەکردوو لەبەر ئەمە پێیان دەوت پەرویز کە بەمانای فیروزە ((سەرکەوتوو))

دەلین: بەهرامی چوین فیلی کرد. هورموز گومانی کرد پەرویز دەوێت لەجیاتی خۆی پاشایەتی بگرتە دەست. پەرویز لەترسی باوکی بەشیوہیەکی نەینی بۆ نازەربایەجان پۆشت و مەبەستەکەمی خۆی ناشکرا کرد. کۆمەلێک لەسالارەکانی سوپا و کەسانێتر لەدەوری کۆبۆنەو و پەیمانیاں پێدا هاوکاری بکەن بەلام پەرویز هیچ کارێکی نەکرد.

دەلین: کاتیگ ئەزین جەشەنش کوزرا کە بۆ شەپری بەهرامی چوین پۆشتبوو، سوپاکەمی بلأوہیان لیکرد و بۆ مەداین گەرانەوہ. بەهرام شوینیاں کەوتبوو. کاروبارەکانی هورموز پەریشان بوو. کچەکەمی ئەزین جەشەنش کەهاورێمی خوسرەو پەرویز بوو، نامەمی بۆ نووسی: پاشا بەهۆمی کوزرانی ئەزینەوہ کاروبارەکانی

لەدەستدا نەماوە و گەورەکانی ولات بۆ لابردنی ئەو یەکیانگرتوو و ئەگەر بەهرامی چوین زووتر لەو خۆی بەمەداين بگەيەنیت، کاروبارەکان دەگریته دەست.

کاتیك نامەكەى بەپەرویز گەيشت، هەرچەندە توانی لەخەلکانى ئەرمەنيە و نازەربايەجانى كۆكردەو و روى كرده مەداين. سەران و گەورەكان لەهاتنى خۆشحال بوون و لەدەورى كۆبۆنەو. لەسەر تەختى پاشايەتى دانیشت و وتى: شىوازی پاشايەتى ئىمە چاكەكارى و خىرخوازيیە، باوگەريى ئىمە، كەسرا ئەنەوشىروان كۆپى قوباد لەجياتى باوكى ئىو بوو و باوكى من، هورموز داوهرىكى دادپەروەر، ئىویش ملەكەچى خۆتان نیشان بەن.

رۆژى سىيەم پۆشته لای باوكى و كۆپنوشى بۆ برد و وتى: ئەى پاشا، خواوەند تەمەنى درىژت پىبەخشیت، تۆ دەزانی من لەو بەلای بەسەر تۆدا هینایان، بى تاوانم، خۆم شاردهو و رووم كرده نازەربايەجان لەبەر ئەوئى لەكوشتنى خۆم بەدەستى تۆ دەترسام.

هورموز وتارەكەى پشتراست كردهو و وتى: دوو نیازم هەيە، یەكیان ئەوئى تۆلەى من لەو كەسانە وەرگىرت كەمناين لەسەر كار لابرد و چاویان كۆپر كردم و بەزەيیت بەواندا ئەيیتەو، ئەوئى دیکە ئەوئى كەرۆژانە سى كەسى بىرمەند بکەیتە هاو دەمى من و رینگەيان پىبەدەيت لای من كۆبىنەو.

پەرویز لەخۆبوردویى نیشاندا و وتى: ئەى پاشا، خواوەند تەمەنى درىژت پىبەخشیت، بەهرامى بى دین هیرشى كردۆتە سەرم و لەئىستادا ناتوانم تۆلەى تۆ لەو كەسانە وەرگىرم كەئەو بەلایان بەسەردا هینايیت، ئەگەر خوا بەسەر دۆژمنەكەمدا زالمبكات، جىگىرى تۆم و ملەكەچى فەرمانەكانت دەبم.

بەهرام لەهاتنى خوسرەو ئاگادار بوویەو و زانى كەخەلکان ئەویان وەك پاشای خویان دەستنیشان كردووە. بەسوپاکەى خۆى بەپەلە بەرەو مەداين بەرىكەوت. پەرویز دیدەوانانى دانا و كاتیك بەهرام نزیك كەوتەو، پەرویز بەرژەوئەندى لەئاشتییدا بینى، كەرەستەى شەپى هەنگرت و فەرمانى بەبەندى و بەستام و چەند كەسىك لەگەرە برۆپایكراوەكانى خۆیدا تا كەرەستەى شەپ هەلبگرن. بەسوپایەكى هەزار كەسى مەبەستى رووبەرو بوئەوئى بەهرامى كرد. خەلکان دۆعايان بۆكرد. بەندى و بەستام و گەورەكانى دیکەى ولاتى لەگەلدابوو. بەرىكەوت تا لەكەنارەكانى نەهرەوان

دابەزى.

كاتىك بەھرام لەھاتنى ئەو ئاگادار بويەو، سوار ئەسپىكى ئەبلەق بوو. سەر رووت ھات و ئىزەدى جەشنىش ھاورىيەتى دەکرد. لەگەل سى كەس لەخزمەكانى پاشاى تورك كەبەئىنيان بەبەھرام دابوو پەرويز ئەسىر بکەن. بەھرام بۇ ئەم کارە سامانىكى زۆرى پىبەخشىبوون.

كاتىك بەھرام زىر و تاج و چۆنىيەتى خۇزاندنەھوى خوسرەوى بيىنى كەئالای كاييان، ئالای گەرەى فارسەكانى، لەسەر سەرى خۇى ھەلکردوو و بەندى و بەستام و گەرەكانى دىكەى ولات ھاورىيەتى دەكەن، خەمبار بوو و بەھاوئلانى خۇى وت: دايك حيزە دەبيىنن كەگۆشت و چەورى خستۆتە سەرىك و لەمىردەندالنى تىپەپريو و بۆتە كەسىكى شارەزا، ريشى دەرھىناو و بۆتە گەنجىكى پىگەيشتوو.

لەوكاتەى بەھرام ئەم قسانەى دەھىنايە سەرزمان و لەسەر كەنارى نەھرەوان وەستا بوو، خوسرەو بەيەكىك لەھاوئلانى خۇى وت: كام يەك لەمانە بەھرامە. براكەى بەھرام بەناوى كوردى كەتا ئەوكاتەيش ملكەچى فەرمانەكانى خوسرەو بوو، وتى: خواوەند تەمەنى درىژت پىبەخشىت، ئەھوى سوار لەسەر ئەسپە ئەبلەقەكەيە.

خوسرەو دەستى بەقسە كردن كرد و وتى: بەھرام، تۆ كۆلەكەى ولاتەكە و پشتىوانى خەلكانىت. بۇ راپەراندنى كارەكانى ئىمە ھەولت داو و كەسىكى بېرواپىكراو بوويت. بېريارمانداو لەرۆزىكدا پىرۆزى سوپاسالارى ھەموو سەرزەمىنى فارس بەتۆبەخشىن.

بەھرام كە لەخوسرەو نزيك ببويەو، وتى: بەلام مەن بېريارمداو تۆ بكوژم. خوسرەو خەمبار بوو بەلام بەروخسارىەو دەرئەكەوت. گەفتوگۆى ئەوان درىژەى كيشا. بەھرام بەپەرويزى وت: ئەى روسپى زادە كە لەخىوہتى كوردەكان گەرە بوويت!

قسەى لەمشىوہى ھىنايە سەرزمان. بەوتەكانى خوسرەو رازى نەبوو. باسى ئىرەشى باوگەورنى بەھراميان كرد. خوسرەو پىنى وت: ئىرەش ملكەچى فەرمانەكانى مەنوجىھەر بوو. بەوپەرى داپرەنجانەو لەيەك جىابوونەو.

بەھرام خوشكىكى بوو بەناوى كردىيە كەژنىكى پىگەيشتوو ئاوزدار بوو. ئەوى

كردبووه هاوسەرى خۆى. كەردىه بۇ ئىپھانە كەردنى پاشا، سەركۆنەى بەھرامى كەرد و داواى لىكەرد ملكەچى فەرمانەكانى پاشا بىيەت.

بەھرام رازى نەبوو. لەنىوان ئەو و خوسرەو پەلامار و ھىرشى لەناكارى شەوانە دەستى پىكەرد. رۆژى داواى ھىرشى شەو، خوسرەو ھاتە ناو گۆرەپانى شەپ. كاتىك سى توركە شەپكەرەكە ئەويان بىنى، مەبەستى كوشت و گەرتنى ئەويان كەرد. خوسرەو ھەرسىكىانى بەدەستى خۆى كوشت و خەلكى بۇ شەپ كەردن ھاندا، بەلام سەستى و لاوازى لەواندا بىنى. بېرارىدا بۇ ھەرگەرتنى ھاوكارى بېرواتە لاى يەكەك لەپاشاكان. رۆشتە لاى باوكى و راوزى لەگەل كەرد. باوكى پىنى وت بېرواتە لاى پاشاى رۆم. ھاوسەر و منالەكانى خۆى بۇ شوئىنىكى ئەمن بەرد ولەگەل دەستەيەكى كەم كەبندى و بەستام و كوردى لەناوياندا دەبىزان، بەرىكەوت.

كاتىك لەمەداين رۆشتەدەر، خەلك ترسان كەبەھرام ھورموز بۇ پاشايەتى بەگەرنىتەو و لەلايەن خۆيەو نامە بۇ پاشاى رۆم بنوسىت كەئەوان بەگەرنىتەو و لەناو بچن. ئەمەيان لەگەل خوسرەو پەرويز باس كەرد و داوايان لىكەرد رىگە بەدات ھورموز بەكۆژن. ۋەلامى نەدانەو. بەندى و بەستام و دەستەيەك لەھاوہلانيان بۇ لاى ھورموز گەرانەو و ئەويان خنكاند و دواتر بۇ لاى خوسرەو گەرانەو و وتيان بەرىكەو. بەخىرايى رىگەيان بېرى تا گەشتە فورات و پەرىنەو. رىگەى بىابانيان گەرتەبەر. پىاويك بەناوى خورشىدان بەلەدى رىگەيان بوو. گەشتە خانەقاىەك و لەوى دابەزىن. سوپاكەى بەھرام بەسەركردايەتى پىاويك بەناوى بەھرام كوپى سىاۋەش گەشىت. كاتىك ئاگادار بوونەو، بەندى، خوسرەو پەرويزى لەخەم ھەستاند و وتى: رىگە چارەيەك بۇ رىزگارى كەردنى ژيانى خۆت بەدۆزەرەو چونكە دوزمەن لەبەر دەرگاىە. خوسرەو وتى: رىگە چارەم لا نىيە.

بەندى وتى: گىيانى خۆى بۇ رىزگارى كەردنى ئەو دەبەخشىت و وتى جەل و بەرگەكانى خۆى لەگەلدا بەگۆرنتەو و لەگەل ئەوانىتر لەخانەقاكە بېرواتەدەر. ئەو كارەيان كەرد و پىنش ئەوہى دوزمەن بەگات، لەناو كىۋەكەدا خۆيان شارەدەو. كاتىك بەھرام كوپى سىاۋەش ھات، بەندى كەجەل و بەرگەكانى پەرويزى لەبەردا بوو، لەسەر بانى خانەقاكەو دەركەوت. ئەو گومانەى لاى بەھرام دوست كەد كەپەرويزە. داواى لىكەرد تا بەيانى مۆلەتى پىبىدات بۇ ئەوہى بەشىۋەيەكى ئاشتىانە خۆى تەسلىم بەگات.

بهرام مؤلته‌تی پیدایا. دواى نه‌وهى به‌فیلته‌کەى زانى، نه‌وى بۆ لای به‌هرامى چوین برد. چوین نه‌وى لای به‌هرام کورپى سیاوه‌ش زیندانى کرد.

ده‌لین: به‌هرامى چوین رۆشته دارالملى مه‌داین و له‌سەر ته‌ختى پاشایه‌تى دانیشته. گه‌وره‌کان و سه‌رکرده‌کان له‌ده‌ورى کۆبوونه‌وه. قسه‌ى ده‌ستپیکردو له‌وته‌کانیدا ئیهاه‌ى په‌رویزى کرد. له‌نیوان به‌هرام و سه‌رکرده و گه‌وره‌کان گفتوگۆیه‌کى دوورودرێژى ده‌ستى پیکرد. هیچ که‌س پاشایه‌تى نه‌وى پشتراست نه‌کرده‌وه، به‌لام به‌هرام له‌سەر ته‌ختى پاشایه‌تى دانیشته و تاجى له‌سەر نا. خه‌لکان له‌ترسا ملکه‌چى فه‌رمانه‌کانى بوون.

ده‌لین: به‌هرام کورپى سیاوه‌ش له‌گه‌ل به‌ندى بریارباندایا به‌هرامى چوین بکوژن. به‌هرامى چوین ناگادار بوویه‌وه و به‌هرامى کوشت. به‌ندى هه‌لات و روى کرده نازه‌ربایه‌جان.

په‌رویز به‌ریکه‌وت تاگه‌یشه‌ ئه‌نتاکیه، له‌ویوه نامه‌ى بۆ موریق پاشای رۆم نووسى و ده‌سته‌یه‌ک له‌هاوه‌لانى خۆى بۆ لای نه‌و ره‌وانه و داواى هاریکاری لیکرد. موریق رازى و کچه‌کەى خۆى به‌ناوى مریه‌مى کرده هاوسه‌رى نه‌و. سیادوسى برای خۆى به‌سوپایه‌کى شه‌ست هه‌زار که‌سى ره‌وانه کرد له‌گه‌ل پیاویک به‌ناوى سه‌رجیس تا کاروباره‌کان راپه‌رئینیت و پیاویکی دیکه که‌هیزه‌کەى به‌رابه‌رى هه‌زار پیاو بوو. هاوکارى په‌رویزى کرد به‌و مه‌رجه‌ى داواى نه‌و باجه نه‌کات که‌باوکی له‌پاشاکانى رۆمى وه‌رده‌گرت.

کاتیک سوپای رۆم گه‌یشه‌ لای په‌رویز، شادمان و فه‌رمانى حه‌وانه‌وه‌ى پینچ رۆژه‌ى به‌سوپاکه‌دا. نه‌وسا به‌ناو سوپاکه‌دا گه‌را و سالاره‌کانى ده‌ستنیشان کرد. سه‌رجیس و پیاوه بویره‌که، هاورییه‌تى سوپاکه‌یان ده‌کرد. سوپا به‌ریکه‌وت تا گه‌یشه‌ نازه‌ربایه‌جان و له‌سارای ده‌نق دابه‌زى. نه‌بدوید و یه‌کێک له‌سوپا سالاره‌کانى ویلايه‌ت به‌ناوى موسیل هاورى له‌گه‌ل چل هه‌زار سوپایى په‌یوه‌ستیان بوون. خه‌لکان له‌فارس و ئیسفه‌هان و خوراسان به‌به‌رده‌وامى له‌ده‌ورى په‌رویز کۆده‌بوونه‌وه.

به‌هرام ناگادار بوویه‌وه که‌په‌رویز له‌سارای ده‌نق دابه‌زیوه. له‌مه‌داینه‌وه به‌ریکه‌وت و شه‌ر له‌نیوان نه‌وان ده‌ستى پیکرد. پیاوه بویره پۆمیه‌که له‌م شه‌ره‌دا کوژرا.

دەلێن: پەرویز لەدەرەوێ سۆپاکە ھاوڕێ لەگەڵ چوار دەکەس کە کوردی بۆی بەهەرام و بەندی و بەستان و شاپۆر ئەندیان و ئەبادور و فەرخوزاد و فەروخ ھورموز لەناویاندا دەبینران، لەگەڵ بەهەرام شەپری کرد. شەپ بۆ شەپری دەستەوێخە گۆرا. بەوتە ی ئاگر پەرەستەکان پەرویز کەوتە ناو دۆلێک. بەهەرام شوینی کەوت و کاتیگ گومانێ کرد دەتوانیت ئەو بگریت، شتیگ کەکەس نازانیت، ئەوی بۆ سەرەوێ کێوێکە برد.

دەلێت: ئەستێرە ناسەکان و تیبوویان پەرویز بۆ ماوێ چل و ھەشت سال پاشایەتی دەکات. پەرویز و بەهەرام شەپری دەستەوێخەیان تاقی کردەو. پەرویز، پمەکی ئەوی لەپێلاوێکە ی پفاند و لەسەری چەقاند. بەهەرام ترسا و پەریشان بوو و زانی ناتوانیت لەبەرەبەر پەرویز خۆراگری بکات. بەرەو خوراسان بەریکەوت و لەوێو بۆ لای تورکەکان. پەرویز بیست ھەزار ھەزار درەمی لەناو سۆپاکەدا دا بەش کرد. ئەوانی بۆ لای موریق گەراندەو و خۆی گەراییو بۆ مەداین.

دەلێن: پەرویز فەرمانی بۆ مەسیحیەکان نووسی و ریگی پێدان کە نیسەکان ئاوەدان بکەنەو و جگە لەئاگر پەرستەکان ھەرکەس دەتوانیت باوەر بەدینەکەیان بێنیت.

ھۆکارەکی ئەو بوو، ئەنەوشیروان بەلێنی بەقەیسەر دا بوو، ئەو باجی ھەریدەگریت بۆ ئەو فارسانە ی خەرج بکات کە لەسنوری رۆمدا نیشتەجین و ناتەشکە دەیان بۆ دروست بکات. قەیسەریش ئەو مەرچە ی بۆ مەسیحیەکانی سەرزمینی فارس دیاری کرد بوو.

بەهەرام لەناو تورکەکان دەژیا. لای پاشاکەیان ریزدار بوو. پەرویز فریوی بەکار برد و پیاویک بەناوی ھورموزی بەگەنجیکی فراوان بۆ لای تورکەکان رەوانە کرد. گەوھر و گەنجەکانی بەخاتون ژنی پاشای تورکەکاندا. خاتون کەسی رەوانە کرد و بەھرامیان کوشت.

دەلێت: خاقان لەمەرگی بەهەرام خەمبار بوو. کەسی بۆ لای کردییە ی خوشک و ھاوسەری بەهەرام رەوانە کرد و ھاوخمی خۆی نیشاندا. داوای لیکرد بێتە ھاوسەری نەتری بۆی خاقان. خاقان، خاتونی بۆ ئەم کارە ی تەلأقدا.

دەلێن: کردییە بەشیوێھەکی نەرم وەلامی داہەو بەلام رازی نەبوو بێتە ھاوسەری

نەتر. ھەموو سوپای براکەى لەسەرزەمینی تورکەکان برەدەدەر و ئەوانی لەسنورەکانی فارس نیشتەجی کرد. نەتر، بەسوپایەکی دوانزە ھەزار کەسی شوین سوپاکەى کەوت. کردییە نەتری بەدەستی خۆی کوشت و درێژەى بەرینگەکەیدا. نامەى بۆ کوردی برای خۆی نوسی. کوردی لەپەرویز ئەمانی بۆ وەرگرت. کاتیگ گەیشتە لای پەرویز، ئەوی وەك ھاوسەری خۆی دەستنیشان و خوشحالی خۆی لەو کارە دەپرێ. ھەرەھا بۆ سەرکۆنە کردنی بەھرام، سوپاسی کرد.

پەرویز بەچاکى و ھاوکاریى موریق پاشای رۆم، پاشایەتى گرتەدەست. دواى ئەوە خوسرەو چوار دە سال پاشایەتى کرد. رۆمێھەکان موریقیان لەسەر کار لا برد و کوشتیان و پاشماوی دارودەستەکەى ئەویان لەناو برد.

کاتیگ خوسرەو ناگادار بوویەو کەرۆمێھەکان موریقیان کوشتوو، توپە بوو. کورەکەى موریق کەپەنای بۆ خوسرەو ھینابوو، وەك پاشای رۆم گەراندەو و سێ لەسەردارەکان و سوپایەکی گەورەى، لەگەڵ ئەودا رەوانە کرد.

ناوی یەکیگ لەسەردارەکان رمیوزان بوو. ئەوی بۆ دیاری شام نارد و دەستی بەسەر ئەو سەرزەمینەدا گرت و گەیشتە سەرزەمینی فەلەستین و پۆشتە ناو شارى بیت المقدس، ئەسقوف و قەشە و مەسیحیەکانى گرت تا خاچەکەى دەست بکەوێت. خاچەکەیان لەناو سنوقیكى زێر و لەباخیکدا خستبوو زێر خاک و سەوزەیان لەسەر چاندبوو. رمیوزان پێداگری کرد و بەناچاری شوینەکیان نیشاندا. بەدەستی خۆی ھەلیکەند و خاچەکەى بۆ خوسرەو رەوانە کرد. ئەم رووداوە لەبیست و چوارەمین سالی پاشایەتى ئەو روویدا.

سەردارەکەى دیکە ناوی شاھین و فەرمانرەواییەتى رۆژئاواى دەکرد. دەستی بەسەر میسر و ئەسەکەندەریە و دیاری نۆبەدا گرت و کلیلەکانى شارى ئەسکەندەرییەى بۆ خوسرەو نارد. ئەمە لەبیست و ھەشتەمین سالی پاشایەتى خوسرەو روویدا.

سێیەم سەردارى ناوی فەرھان و پلە و پینگەى شەھەر بەرازی بوو. مەبەستی گرتنى قوستەنتینیەى کرد. لەسەر کەنارەکانى کەنداو دابەزى و خێوھتى ھەلدا. خوسرەو فەرمانى پێدا بۆ تۆلەسەندنەوہى خوینی موریق دیاری رۆمێھەکان وێران و خاپور بکات. کەس لەرۆمێھەکان ملکەچى فەرمانەکانى کورەکەى موریق نەبوون، بەلام قوفا

پاشاکه‌ی خویان کوشت چونکه خرابه‌کار و خوانه‌ناس و توانای چاره‌سەر کردنی کاروباره‌کانی نه‌بوو. هیرقلیان وهک پاشای خویان ده‌ستنیشان کرد.

کاتیك هیرقل بینی، سوپای فارسه‌کان له‌دیاری رۆم کوشتار و تالانی و ویرانی و نه‌سیر کردن و بی ریزیان به‌رابه‌ر به‌رۆمییه‌کان نه‌جامداوه، له‌خوا پاراپه‌وه تا خۆی و سوپاکه‌ی له‌ده‌ست فارسه‌کان رزگار بکات. له‌خه‌ودا بینی پیاویکی چوارشانه به‌پۆششیکی رازاوه له‌شوینیک، نزیك له‌خۆی، له‌سه‌ر به‌رزاییه‌ک دانیشتوه. یه‌کیك هاته لای نه‌وان و نه‌و پیاوه‌ی له‌به‌رزاییه‌که خسته‌خوار. به‌هیرقلی وت: نه‌وم به‌ده‌ستی تو سپارد. به‌لام کاتیك له‌خه‌و هه‌ستا، خه‌وه‌که‌ی بۆ که‌س نه‌گێراپه‌وه. جاریکی دیکه له‌خه‌ودا بینی، هه‌مان پیاو له‌شوینیکی به‌رز دانیشتوه و پیاویکی دیکه هات که‌زنجیریکی درێژی به‌ده‌سته‌وه بوو. نه‌وی کرده ملی پیاوه‌که و ته‌سلیمی هیرقلی کرد و وتی: خوسره‌وم به‌تۆسپارد، هیرشی بکه‌سه‌ر چونکه سه‌رکه‌وتن به‌ده‌ست دینیت و به‌ناره‌زووی خۆت ده‌گه‌ییت.

کاتیك چه‌ند جاریك نه‌م خه‌وه‌ی دووباره بوویه‌وه، له‌گه‌ل گه‌وره‌کان و راویزکارانی رۆم باسی کرد و وتیان: سه‌رکه‌وتن به‌ده‌ست دینیت و ده‌بیئت هیرش بکاته سه‌ر خوسره‌و.

هیرقل بۆ شه‌ر خۆی ناماده کرد و کوره‌که‌ی کرده جیگری خۆی له‌قوسته‌نته‌نییه. له‌ریگه‌یه‌ک دور له‌ریگه‌که‌ی شه‌هر به‌راز، به‌ره‌و نه‌رمه‌نییه به‌ریکه‌وت و دوا‌ی یه‌ک سال له‌نه‌سیبێن دابه‌زی. کاتیك هیرقل گه‌یشته نه‌سیبێن، شه‌هین فه‌رمانه‌وه‌ی رۆژئاوا له‌باره‌گای خوسره‌ودا بوو چونکه پاشا دلی له‌و په‌ش و نه‌وی له‌فه‌رمانه‌وه‌ایه‌تی نه‌و سنوره دور خسته‌بوویه‌وه. شه‌هر به‌راز له‌جیگه‌که‌ی خۆی ئوردوی لیدا چونکه خوسره‌و فه‌رمانی مانه‌وه‌ی له‌و شوینه پيدا.

کاتیك خوسره‌و له‌گرتنی نه‌سیبێن ئاگادار بوویه‌وه، یه‌کیك له‌سه‌رداره‌کانی خۆی به‌ناوی راهرازی به‌سوپایه‌کی دوانزه هه‌زار که‌سی بۆ رووبه‌روو بونه‌وه‌ی هیرقل ره‌وانه کرد و فه‌رمانی پيدا له‌نه‌ینه‌وا له‌ولایه‌تی موسل له‌که‌نار دیجله بمینیته‌وه و ریگه نه‌دات رۆمییه‌کان له‌دیجله بپه‌رنه‌وه.

ئه‌وه‌کاته‌ی خوسره‌و له‌هه‌وله‌کانی هیرقل ئاگادار بوویه‌وه، له‌کووشکی پاشایه‌تیدا بوو. راهراز فه‌رمانه‌کانی به‌کار به‌ست و له‌هه‌مان شوین ئوردوی لیدا. هیرقل

لهشویئیکی دیکهوه، لهدیجله پیرییهوه و خۆی گهیانده سوپای فارسهکان. راهراز سیخورهکانی رهوانه کرد و ههوالیان هیئا کهسوپاکه‌ی حهفتا ههزار شهپرکهری لهگه‌ئدایه. راهراز زانی بهو سوپایه‌ی خۆی ناتوانیت لهبه‌را بهر ئه‌وان خۆپاگری بکات. به‌ردهوام نامه‌ی بۆ خوسرهو دهنووسی کههیرقل بهسوپایه‌کی حهفتا ههزار کهسییهوه هیرشی کردوه و سوپاکه‌ی ئه‌و توانای بهرگری کردنی نییه چونکه ژماره‌یان فراوان و کهره‌سته‌ی باشیان لهبه‌رده‌ستایه. خوسرهو به‌ردهوام وه‌لامی ده‌دایه‌وه، نه‌گهر توانای بهرگری کردنتان نییه، ده‌توانن ژماره‌یه‌ک له‌وان بکوژن و له‌م رۆگادا شه‌رابی کوژران بنۆشن.

کاتی‌ک وه‌لامه‌کانی خوسرهو به‌نامه‌کانی راهراز به‌م ناوه‌رۆکه دوباره بوویه‌وه، سوپاکه‌ی رازنده‌وه و له‌گه‌ل رۆمیه‌کان شه‌پری ده‌ستپێکرد. ئه‌ویان له‌گه‌ل شه‌ش ههزار که‌سی دیکه‌دا گوشت و پاشماوه‌ی سوپاکه‌ شکستیان خوارد. کاتی‌ک خوسرهو له‌کوژرانی راهراز و سه‌رکه‌وتنی هیرقل ناگادار بوویه‌وه، له‌رزی و له‌کوژشکی پاشایه‌تییه‌وه رووی کرده مه‌داین و خۆی له‌ناو قه‌لاکاندا داشارد چونکه توانای به‌رگری کردنی سوپاکه‌ی هیرقلی نه‌بوو. هیرقل تا نزیک مه‌داین پێشپه‌روی کرد. خوسرهو خۆی بۆ شه‌پر ناماده کرد به‌لام هیرقل بۆ سه‌رزه‌مینی رۆم گه‌راپه‌وه.

دوای ئه‌وه خوسرهو نامه‌ی بۆ سه‌ردهاره تیکشکاوه‌کان نووسی: ئه‌و سه‌ردهار و شه‌پرکه‌رانی له‌کاتی شه‌په‌کان سستی و لاوازیان له‌خۆیان نیشانده‌وه و له‌شویئنه‌کانی خۆیان پاشه‌کشییان کردوه، به‌و بناسینن تا به‌نه‌ندازه‌ی پێویست سه‌زایان بدات. به‌م نامه‌یه‌ دژایه‌تی کردنی ئه‌وانی بۆ خۆی ده‌سته‌به‌ر کرد چونکه بۆ رزگار کردنی خۆیان بیران له‌چاره‌سه‌ر ده‌کرده‌وه.

هه‌روه‌ها نامه‌ی بۆ شه‌هر به‌راز نوسی تا بپواته لای و له‌م کاره‌دا به‌په‌له بیئت. کاروباری رۆمیه‌کانی له‌گه‌ل ئه‌ودا باس کرد.

ده‌لین: وتاری خواهند سه‌باره‌ت به‌پاشایه‌تی خوسرهو په‌رویزی پاشای فارس و پاشای رۆم به‌و شیویه‌ که‌ده‌فه‌رمیت:

((الم، غلبت الروم فی ادنی الارض و هم من بعد غلبهم سیغلبون. فی بضع سنین، الله الامر من قبل و من بعد و یومئذ یفرح المؤمنون. بنصر الله ینصر من یشاء و هو العزیز

الرحيم. وعدالله لا يخلف الله وعده ولكن اكثر الناس لا يعلمون.

واتاكهـى: رۆميهكان لهنزىك ئەم سەرزەمىنە شىكستىيان خوارد. بەلام ئەوان دواى ئەم شىكستە دواى چەند سالىك سەركەوتن بەدەست دىنن، بۆ كاتەكانى داھاتوو ھەموو رووداو و كارەكان بەئىرادەى خواوەندە. ئەو رۆژە باوەرداران لەھاوکارى خواوەند شادمان دەبن چونكە ھەركەس بخوازیت، ھاوکارى دەكات، لەبەر ئەوەى بەمیز و بەخشندەىە. بەئىنى خواوەندە و خواوەند بەئىنكەى خۆى پشتگووى ناخات بەلام زۆرىەى خەلك نازانن))

ناماژەدان بە بیژەرى ئەم وتەىە

لەعیكرەمە دەگێرنەو: فارسەكان و رۆمیهكان لەسەرزەمىنىكى نزیك شەپریان كرد. سەرزەمىنى نزیك ئەزەعاتە كەلەوى روبەروو بوونەو و رۆمیهكان شىكستىيان خوارد. ئەم ھەوالە بە پىغەمبەر(د.خ) و ھاوئەلانى گەيشت كە لەمەكە بوون. رووداوەكە بۆ ئەوان دژوار بوو چونكە زالبوونى ناگەرپەرستەكانیان بەسەر شوینكەوتەكانى ئایىنى مەسىح پەسەند نەدەكرد. بى براكانى مەككە شادمان بوون و سەركۆنەى ھاوئەلانى پىغەمبەر(د.خ) یان كرد و وتیان: ئیو شۆینكەوتەى كتیپن و مەسىحیەكانیش بەھەمان شیوہ. بەلام ئیمە و برا فارسەكانمان بەسەر براكانى ئیوودا سەركەوتین، ئیویش ئەگەر شەر لەگەل ئیمە بکەن، سەركەوتن بەئیمە دەبێت. ئایەكانى الم غلبت الروم تا غافلون ھاتەخوار. ئەبۆبەكرى سدیق پۆشتە لای بى براكان و وتى: لەسەركەوتنى براكانتان بەسەر براكانى ئیمە شادمانى مەكەن چونكە سویند بەخوا، رۆمیهكان بەسەر فارسەكاندا سەردەكەون و ئەمە وتەى پىغەمبەر(د.خ) .

ئەبى كوبرى خەلەفى جومەحى ھەستا و وتى: ئەى باوكى فوزەیل درۆت كرد.

ئەبۆبەكر وتى: ئەى دوژمنى خوا، تۆ درۆزتریت.

ئەبى وتى: لەگەل تۆ تا ماوہى سى سال لەسەر دەوشتر گرىو بىكەم، ئەگەر رۆمیهكان بەسەر فارسەكاندا زالبون، من دۆپاوم و ئەگەر سەركەوتن بەفارسەكان

بوو، تۆ دۆراووییت.

ئەبوبەکر بۇ لای پیغەمبەر(د.خ) گەپرایەو و لەداستانەکە ناگاداری کردەو.

پیغەمبەر(د.خ) فەرمووی: من ئەم قسەم هینایە سەرزمان، چەند سال، لەسی

سالەو تا نۆ سالە، مەرجهکە زیاتر بکە و ماوەکە درێزتر.

ئەبوبەکر پۆشت و ئەبی بینی. پێی وت: پەشیمان بوویتەو؟

ئەبوبەکر وتی: نا، مەرجهکە زیاتر دەکەین و ماوەکە درێزتر دەکەینەو،

مەرجهکە سەد و شتر بیت و ماوەکە نۆ سال.

ئەبی وتی: رازیم.

لەعیکرەمە دەگێرنەو: لەدیاری فارسەکان ژنیك دەژیا کەمنالەکانی هەموو

پاشا بویرەکان بوون. خوسرەو ئەوی بانگ کرد و وتی: دەمیوت سوپایەک بۆ

روبەر و بونەوێ رۆمیەکان رهوانە بکەم و یەکیك لەکۆپەکانی تۆ بکەمە سەرکردەو

سالاری ئەوان. بۆچوونی تۆچییه و سالاری بەکامیان بەخشم؟

دەلیت: ئەو ژنە کەلەرئوی فیلبازتر و لەهەلۆ وریاتر بوو، وتی: فەرخان لەتیر

تیزترە و شەهر بەراز، خۆراگرە، هەر کامیان دەخوازیت، بیکەسەرکردە و سالار.

خوسرەو وتی: سالاری بەکەسی خۆراگر دەبەخشم. سالاری سوپاکەیی بەشەهر

بەرازدا و ئەو لەگەل سوپای فارسەکان بۆ روبەر و بونەوێ رۆمیەکان بەرئیکەوت و

سەرکەوتنی بەدەست هینا. خەلکانی کوشت و شارەکانی وێران و خاپوور و دار

زەیتونەکانی بڕیەو.

بێژەر دەلیت: ئەم حەدیسەم بۆ عەتای خوراسانی گێپرایەو، وتی: مەگەر

سەرزەمینی شامت نەبینیو؟

وتم: نە.

وتی: ئەگەر بڕۆیتە ئەو سەرزەمینە، شارە وێران و دار زەیتونە بپراوێکان

دەبینیت.

دەلیت: دوای ئەو روم کردە سەرزەمینی شام و ئەوێ و تیبووی، بەچاوی

خۆم بینیم.

لەیهیا کۆپی مەمەر دەگێرنەو: قەیسەر، پیاوئیکی بەناوی قەتمە هاورئ

لهگه‌ڵ سوپایه‌ك ره‌وانه‌ كرد و خوسره‌ویش شه‌هر به‌راز. له‌ئه‌زهدات و به‌سرا رۆبه‌روی یه‌ك بوونه‌وه كه‌سه‌رزهمینه‌ك له‌نزیکه‌ شامه. فارسه‌كان و رۆمیه‌كان شه‌ریان كرد و فارسه‌كان توانیان سه‌ركه‌وتن به‌ده‌ست بێژن. كافره‌كانی مه‌ككه شادمان و موسوڵمانه‌كان خه‌مبار بوون. خواوه‌ند ئایه‌ی الم غلبت الروم ی نارده‌خوار.

ئه‌ویش ناماژه‌ی به‌گێڕانه‌وه‌یه‌کی هاوشیوه‌ی گێڕانه‌وه‌ی عی‌كهرمه‌ داوه و زیاده‌ی كردووه: شه‌هر به‌راز به‌رده‌وام هێرشێ ده‌برد و شاره‌ رۆمیه‌كانی تالان و وێران ده‌كرد تا گه‌یشه‌ كه‌نداو. له‌م كاته‌دا خوسره‌و مرد و رۆمیه‌كان ناگادار بوونه‌وه و شه‌هر به‌راز و سوپاكه‌ی شكستیان خوارد. رۆمیه‌كان به‌سه‌ر ئه‌واندا سه‌ركه‌وتن و شوینیان كه‌وتن و ناشی كوشتاریان له‌ناو ئه‌وان خسته‌گه‌پ.

ده‌لیت: له‌گێڕانه‌وه‌ی عی‌كهرمه‌ ناماژه‌ی پێدراوه، كاتیك فارسه‌كان به‌سه‌ر رۆمیه‌كاندا سه‌ركه‌وتن، فه‌رخان بۆ شه‌راب خواردنه‌وه دانیشته و به‌هاوه‌لانی خۆی وت: له‌خه‌ودا بینیم له‌سه‌ر ته‌ختی خوسره‌و دانیشتووم. ئه‌م هه‌واڵه‌ به‌كه‌سرا گه‌یشه‌ت و نامه‌ی بۆ شه‌هر به‌راز نووسی: كاتیك نامه‌كه‌ی من به‌ده‌ستی تۆ ده‌گات، سه‌ری فه‌رخان بۆ من ره‌وانه‌ بکه.

شه‌هر به‌راز له‌وه‌لامدا نووسی: ئه‌ی پاشا، كه‌سیكی هاوشیوه‌ی فه‌رخانت ده‌ستناكه‌ویته‌ چونكه‌ شكۆ و بویری ئه‌و کاریگه‌ری گه‌وره‌ی له‌سه‌ر سوپای دوژمن هه‌یه و نابیت ئه‌م كاره‌ ئه‌نجام بدریت.

خوسره‌و نووسی: له‌ناو فارسه‌كان كه‌سانی بویری وه‌ك ئه‌و فراوانن. له‌زووترین كات سه‌ری ئه‌و ره‌وانه‌ بکه.

دوباره‌ شه‌هر به‌راز نامه‌یه‌کی بۆ نووسی و بیانووی هینایه‌وه.

خوسره‌و توپه‌ بوو و وه‌لامی نه‌دایه‌وه. په‌یه‌کی بۆ لای سوپای فارسه‌كان ره‌وانه‌ كرد: من شه‌هر به‌رازم له‌كاره‌كه‌ی دو‌رخستۆته‌وه و سالاریم به‌فه‌رخان به‌خشیوه. نامه‌یه‌کی بچوکی به‌په‌یه‌كه‌دا و وتی: كاتیك فه‌رخان سالاری گرته‌ ده‌ست و براكه‌ی ملكه‌چی خۆی نیشاندا، ئه‌م نامه‌ی پێبده.

كاتیك په‌یه‌ك نامه‌ی به‌شه‌هر به‌رازدا و خویندیوه‌وه، وتی: ملكه‌چی فه‌رمانه‌كانم.

لهسر تهخته که هاته خوار و فهرخان لهسر تهخت دانیشنت. په یک نامه که ی به فهرخاند و وتی: شهر بهراز بینن. کاتیک شهر بهرازیان برده پیش بۆ شهوی بیکوژن، وتی: په له مه که، تا وهسیه تی خۆم بنوسم. فهرخان رازی بوو.

شهر بهراز داوای کاغزه کانی خوی کرد و سی نامه که ی نیشاندا و وتی: نه هموو نامه سه بارت به تو بۆ خوسره و نویسه و تو بهیه نامه ده تهویت من بکوژیت.

فهرخان پاشایه تی بۆ براهه ی گه رانده وه و شهر بهراز نامه ی بۆ پاشای رۆم نویسی: کاریکی تایبه تم به تو هیه و ناتوانم به پهیه که رهوانه ی بکه م و ناتوانم به نامه بینوسم، بۆ بینینی من وهره و زیاتر له په نجا رۆمی له گه ل خۆت مه یین و منیش په نجا که س له گه ل خۆم دینم.

قهیسه ره گه ل پینسه د رۆمی هات و دیده وانه کانی وه که پیشهنگی خوی رهوانه کرد چونکه له فرت و فیل دهرسا. دیده وانه کان ناگاداریان کرده وه که زیاتر له په نجا پیاوی له گه ل نییه.

داوای شه فه رشیان بۆ راخستن و له خیه ته ی کدا چاویان بهیه که موت. هه رکامیان کیردیکی هه لگرتبوو. داوای وه رگیره کانیان کرد. شهر بهراز وتی: من و براهه به بویری و فرت و فیل شاره کانی تۆمان ویران کرد. نیستا خوسره و رژی به نیمه ده بات و نامه ی بۆ نویسیم تا براهه م بکوژم. منی لهسر کار لابرده و داوای له براهه م کرد من بکوژیت. شهویش رازی نه بوو. هه ردوو کمان شهومان له پاشایه تی لابرده وه و ده مانه ویت شان به شاننی تو شه ری له گه ل بکه یین. قهیسه ره وتی: چاکترین کار، شه میه.

یه کیان بهوی دیکه ی وت: نهینی له نیوان دوو که سدا بیت چونکه شه گه ره به ده می سییه م که س بگات، ناشکرا ده بیت. شهوی دیکه وتی: رازیم. وه رگیره کانیان به کیرد کوشت و خواوه ند خوسره وی له ناوبرد. له رژی حوده بییه هه وال به پیغه مبه ری خوا گه یشت و شادمان بوو.

گیرانهوی نهو روداوانهی لهکاتی رووخوانی پاشایهتی فارسهگان بهئیرادهی خواوهند روویاندا و عهدهبهگان بهسهریاندا زالبوون که خواوهند بههوی پیغهمبهروه، خه لافهت و دهسه لات و پاشایهتی پیبه خشیبوون

لهوهب کوری مونبه دهگیرنهوه: خوسره و لهسهر دیجله پردیکی دروست کرد و سامانیکی زوری لهم ریگادا خهرج کرد کهکس نه اندازه کهی نه ده زانی. هه یوانی نهو بینایهک بوو کهس هاوشیوهی نه بینیبوو. کاتیگ خوانی راده خست و تاجه کهی خوی هه لده واسی و لهه یوان داده نیشیت، سیسه د و شهست کهسی زانا له کاهین و نهستیره ناس و جادوگر لای نهو کۆده بوونهوه.

ده لیت: یه کیگ له عهده بهگان به ناوی سایب له ناو نهواندا ده بینرا کهوهک عهده بهگانی دیکه پیشگویی ده کرد. که متر هه لهی ده کرد و بازان نهوی له یه مهنه وه رهوانه کرد بوو. کاتیگ خوسره ویری له نه انجامدانی کاریک ده کرده وه، کاهین و نهستیره ناس و جادوگرانی کۆده کرده وه و فرمانی پیده دان: لهم کاره تیرامینن و بوچونی خوتان باس بکهن.

کاتیگ خواوهند پیغه مبهری (د.خ) رهوانه کرد، به ره به یان هه یوانه کهی خوسره وه، قه لشتی برد بوو بی نهوهی قورسایی لهسهر بیت، به نداوه کهی دیجله دارما. کاتیگ نه مهی بینی، خه مبار و وتی: تاقی پاشایهتی من بی نهوهی قورسایی لهسهر بیت، قه لشتی برد و پرده کهی دیجله دارما و شا تیکشکا. داوای کاهین و نهستیره ناسه گانی کرد. سایب له ناو نهواندا بوو، پیی وتن: تاقی پاشایهتی من بی نهوهی قورسایی لهسهر بیت، قه لشتی برد و به نداوه کهی دیجله دارما، بوچونتان سه بارهت بهم روداوانه چییه؟

نهو دهسته روشتنه در و دهستیان به لیکۆلینه وه و تیرامان کرد. که ناره گانی ناسمان گیرابوو، زهوی تاریک بهرچاو دهکوت. له زانسته کهی خویان نوقم بوون. به لام جادووی جادوگر و کاهینی کاهین و نهستیره ناسی نهستیره ناس، دهور و کاریگر بیان نه بوو.

سایب شهوی تاریکی لهسهر ته پۆلکه یهک بهسه ر برد و بینی له حیجاز بروسکه یهک بهرز بوویه وه تا گه یشته رۆژه لات. به ره به یان سهیری ژیرپینی خوی کرد و باخیکی

سەرسەوزی بینی، بەخۆی وت: ئەگەر ئەوەی بینیم، راست بێت، پاشایەك لەحیجاز دەردەكەوێت و دەگاتە رۆژەلآت و زەوی لەبەرەكەتی ئەو سەرسەوز دەبێت.

كاتێك كاهین و ئەستێرناسەكان كۆبوونەوه و بۆچوونەكانی خۆیان باس كرد، سایبیش بینراوەكانی خۆی گێرایەوه، وتیان: سۆیند بەخوا زانستی ئێوه لەكار نەكەوتوو مەگەر بەهۆی روداویکی ئاسمانی و ئەویش پێغەمبەرنكە كەرەوانە دەكرێت یا رەوانە كراوه و ئەم پێغەمبەرە پاشایەتی لەناو دەبات. ئەگەر هەوائی رووخانی پاشایەتیەكەى بەخوسرەو بلیت، دەتانكوژیت، كواتە لەسەر شتێك رێككەون تا ئاگاداری بكەینەوه و بۆ ماوەیەك زیان لەخۆمان دور بکەینەوه.

پۆشتنە لای كەسرا و وتیان: لەم كارە تێرمامین و زانیمان ئەو بورجەى تاقى پاشایەتیت بەبەراورد كردن و خەمڵاندنی بینا كردوو و هەروەها ئەو بورجەى بەنداوی دیجلەت تیا دروست كردوو، شوومە و كاتێك شەو و رۆژ، سوپاوه، شانسی شووم بۆ شوینكەى خۆی گەپاوتەوه و ئەو شتەى لەو بورجەدا بینا كراوه، وێران و خاپور بوە. ئیستا ئێمە بەخەمڵاندن بورجێكى دیکە بۆ تۆ دەستنیشان دەكەین كەبىناى تیا دروست بكەیت و لەوێرانی بەدور بێت.

بەراوردیان كرد و وتیان: بیناكەى خۆت لەم بورجەدا دروست بكە. هەشت مانگ بۆ دروست كردنی بەنداوی دیجلە كاری كرد و لەم كارەدا بەئەندازەىك سامانى خەرج كرد كەس ئەندازەكەى نەدەزانی. كاتێك كارەكە كۆتایی هات، وتی: لەسەر دیوارەكەى بەنداوهكە دابنیشم؟

وتیان: بەئى.

فرمووی: فەرپش و خوانیان راخست و گولیان بەدەورووبەردا پڕژاند. فرمانی كۆبوونەوهی بەسنوردارەكانی خۆیدا. قەشمەرەكان هاتن. بەرێكەوت و لەسەر بەنداوهكە دانیشت. لەوكاتەدا بوو كەدیجلە بیناكەى لەژێرەوه برد و لەسەرەمەرگدا ئەویان رزگار كرد. كاتێك هاتەدەر، كاهین و جادووگەر و ئەستێرناسانی كۆكرەوه و نزیكەى سەدكەس لەوانی كوشت و وتی: ئێوهم قەلەو كرد و لەهەموو خەلكان زیاتر لەخۆم نزیك كەردنەوه، رۆژیم بۆ دیاری كردن. ئیستا من دەكەنە گالتهجاری دەستی خۆتان.

وتیان: ئەى پاشا، ئێمە هەلەمان كرد، بەهەمان شیوه كەپێشینانی ئێمەیش

ههله بیان کردوه. ئیستا بورجیکی دیکه دهستنیشان دهکین تا بیناکه ی خۆت لسه بهخت و شانسی ئه بورجه دهستنیشان بکهیت.

وتی: ئهوهی دهیلین، بیخهنه قوناغی جیبهجی کردنهوه.

وتیان: ئه کاره دهکین.

وتی: خهملاندن دهست پیبکهن.

کاهین و ئهستیهرناسهکان خهملاندنیان دهست پیکرد و وتیان: بیناکه دهست پیبکه. ههشت مانگی دیکه کاری کرد و بهرادهیهک سامانی خهرج کرد لهژماردن نهدهات.

کاتیکی کاری بیناکه کۆتایی هات، وتی: برۆم و لسه بهنداوهکه دانیشم؟

وتیان: بهئی.

بهلام لهدانیشتن لسه بهنداوهکه دهترسا. سوار ئهسپیک بوو تا بهسواری لسه بهنداوهکه تیپهپیت. لهکاتی پهپینهوه، دیجله، ئهوی لهگهله بهنداوهکه برد. لهکاتی سههمهگ، ئهویان لهناو گرتوه. ئهوه دهستی بانگ کرد و وتی: سویند بهخوا نهگه راستی نهیلین و درۆکهی خۆتان ناشکرا نهکهن، ههموتان دهکوژم، شانتان دهردینم و دهیخهمه ژیر قاجی فیلهکان.

وتیان: ئهی پاشا، چیت درۆت لهگهله ناکهین. کاتیکی تاقی پاشایهتی قهلهشتی برد و بهنداوهکهی دیجله دارما، فرمانت بهئیمهده لهزانستهکهی خۆمان ورد ببینهوه تا هۆکارهکهی بزاین. بینیمان زهوی تاریکه و کهنارهکانی ئاسمان گیراوه. زانستی ئیمه بو ئه کاره ناتهوان بوو. جادووی جادووگه و کاهینی کاهین، کاریگریان نهبوو. تیگهیشتن ئه روداوه لهئاسمانهوهیه و پیغه مبهریک رهوانه کراوه یا رهوانه دهکرت. لهبهر ئههه لهنیوان ئیمه و زانستهکهمان له مبهریان دروست کرد. ترساین نهگه تۆ لهروخانی پاشایهتییه کهت ناگادار بکهینهوه، بمانکوژیت. لهمهگه بیزاربووین بهههمان شیوه کهخه لکان لئی بیزارن. بهدوای مۆله تیکدا دهگهراین.

خوسره و وتی: بو ناگادارتان نهکردمهوه تا بیر لهریگه چارهیهک بکهمهوه؟

وتیان: ترس ریگهی ئه کاره پینه داین.

خوسره و ئهوانی نازاد کرد و لهدروست کردنی بهنداوهکه، چاوی پۆشی.

لهحهسهنی بهسری دهگپرنهوه: هاوه لانی پیغه مبهر (د.خ) لینیان پرسی: ئهی

پیغه مبهیری (د.خ) خوا، بهلگه‌ی خواوند بۇ خوسرهو سه‌بارت به‌تۆ چیه؟
 پیغه مبهیر (د.خ) فرمووی: خواوند فریشته‌یه‌کی بۇ لای ئهو نارد که دستی
 له دیواری مال‌ه‌که‌ی برده‌ژور. نوری لیده‌دره‌وشایه‌وه. کاتیک نه‌مه‌ی بیینی، ترسا.
 فریشته: تر: نه‌ی خوسرهو، مه‌ترسه، خواوند پیغه مبهیریکی هه‌لبژاردوه و کتییی
 به‌ودا ره‌وانه کردوه، باوه‌ر به‌نایینه‌که‌ی بیینه تا له‌م دینا و له‌و دنیا پاریزراو بیت.
 خوسرهو وتی: با بیر بکه‌مه‌وه.

له‌عبدالرحمان کوری عه‌وف ده‌گیرنه‌وه: خواوند فریشته‌یه‌کی بۇ لای که‌سرا
 ره‌وانه کرد. ئهو له‌هه‌یواندا بوو. که‌س نه‌ده‌پۆشته ئهو ژوره. له‌ناکاو که‌سیکی بیینی
 که له‌سه‌ر سه‌ری وه‌ستاوه و دارده‌ستیکی به‌ده‌سته‌وه‌یه. ئه‌مه له‌کاتی رۆژدا بوو،
 له‌کاتی خوی نیمه‌پۆ.

فریشته وتی: نه‌ی خوسرهو، باوه‌ر بیینه و گهرنه ئه‌م دارده‌سته ده‌شکینم.
 خوسرهو وتی: بهل بهل. فریشته پۆشت. خوسرهو بانگی پاسه‌وان و
 په‌رده‌داره‌کانی خوی کرد و پیی وتن: کی ریگه‌ی دا ئه‌م پیاوه بیته لای من؟
 وتیان: که‌س نه‌هاتۆته لای تۆ و ئیمه که‌سمان نه‌بینیوه.

بۇ سالیکی دیکه، له‌هه‌مان کارژیر، فریشته پۆشته لای خوسرهو و قسه‌کانی دوباره
 کرده‌وه‌که: باوه‌ر بیینه وه‌گهرنه ئه‌م دارده‌سته ده‌شکینم.

خوسرهو وتی: بهل، بهل، بهل، سی جار وتی و فریشته پۆشت.
 خوسرهو په‌رده‌دار و پاسه‌وانه‌کانی خوی بانگ کرد و قسه‌کانی دوباره کرده‌وه.
 وتیان: که‌سمان نه‌بینیوه و که‌س نه‌هاتۆته لای تۆ.

له‌سالی سییه‌م، فریشته له‌هه‌مان کارژیر هات و قسه‌کانی دوباره کرده‌وه که‌باوه‌ر
 بیینه، وه‌گهرنه ئه‌م دارده‌سته ده‌شکینم.

خوسرهو وتی: بهل، بهل، بهل.
 ده‌لیت: فریشته دارده‌سته‌که‌ی شکاند و رۆشته‌ده‌ر. ئه‌مه رووخانی
 پاشایه‌تییه‌که‌ی و شوپرسی کوره‌که‌ی بوو. فارسه‌کان ئه‌ویان کوشت.

له‌باوکی سه‌لمه کوری عبدالرحمان ده‌گیرنه‌وه: فریشته پۆشته لای خوسرهو،
 دوو ده‌فیری به‌ده‌سته‌وه بوو، وتی: باوه‌ر بیینه، رازی نه‌بوو. دوو ده‌فره‌که‌ی شکاند و
 پۆشته‌ده‌ر و مه‌رگی ئهو نزیک که‌وته‌وه.

له عهبدولره حمان کورپی نه بی باوکی به کره ده گنر نه وه: خوسره و شهو له هه یوانی مه داین خه وتبوو، سواره کان گه ماروی کوشک و پاریزگارییان لیده کرد. پیاویک هات و داردهستیکی به دهسته وه بوو. له سه سره سهری خوسره وه ستا و وتی: نهی خوسره کورپی هورموز، من نیردرای خوا وه ندم، باوه پ بینه. سی جار وتهکانی دوباره کرده وه. که سراه سه سر پشت راکشابوو، نهوی ده بیینی به لام وه لامی نه ده دایه وه. پیاوه که پوشت.

ده لیت: خوسره و سهر کرده ی پاسه وانهکانی بانگ کرد و وتی: تو ریگه تدا نه م پیاوه بیته لای من؟

سهر کرده ی پاسه وانهکان وتی: من ریگه نه داوه و کهس نه هاتوته لای تو. ده لیت: له سالی داهاتوو، خوسره و له رودای نهو شهوه ده ترسا. کهسی بو لای سهر کرده ی پاسه وانهکان ره وانه کرد که به باشتترین شیوه پاریزگاری له کوشکه که بکن و ریگه مه دن کهس بیته لای من. سهر کرده ی پاسه وانهکان نهو کاره ی کرد. له کاژیری دیاریکراو، هه مان پیاو له سه سره سهری خوسره وه ستا. داردهستیکی به دهسته وه بوو و ده یوت: نهی خوسره و کورپی هورموز، من نیردرای خوا وه ندم، باوه پ بینه چونکه بو تو باشتره. خوسره و، سهیری کرد، وه لامی نه دایه وه و پیاوه که پوشت.

ده لیت: خوسره و سهر کرده ی پاسه وانهکانی بانگ کرد و وتی: مه گه فرمانم پینه داییت، ریگه نه ده ییت، کهس بیته لای من؟

سهر کرده ی پاسه وانهکان وتی: نهی پاشا، کهس لای نیمه وه نه هاتوته لای تو، بزانه له کوپوه هاتوه؟

ده لیت: بو سالی سنیهم، کهسی بو لای پاسه وانهکان و سهر کرده ی نهوان ره وانه کرد و فرمانی پیدان، نه مشه و دوری من بگرن و ریگه مه دن هیچ ژن یا پیاویک بیته لای من.

نهو کاره یان کرد و له کاژیری دیاریکراو له شهو، پیاوه که له سه سره سهری خوسره و وه ستابوو و ده یوت: نهی خوسره و، کورپی هورموز، من نیردرای خوا وه ندم، باوه پ بینه، باوه پ بینه چونکه بو تو باشتره. سی جار وتهکانی دوباره کرده وه. خوسره و سهیری ده کرد، به لام وه لامی نه دایه وه.

دواتر پیاوه که وتی: نهی خوسره و، به وتهکانی من رازی نه بوویت، سویند به خوا

تۆ تیکده شکینیت بهمه مان شیوه کهنم نهم داردهسته ده شکینم. داردهسته که ی شکاند و پوشتهدر. خوسرهو پاسهوانهکانی بانگ کرد و وتی: مهگر فرمانم نهدا رنگه نهدن کس بیته لای من؟

پاسهوانهکان وتیان: لای نیمهوه کس نهاته لای تۆ.

دهلیت: زۆری نهخایاند کورهکه ی هیرشی کردهسر و کوشتی.

له روداوهکانی رۆژگاری خوسرهو داستانی هۆزی ره بیعیه و نهو سوپایه ی بۆ

شهری نهوان رهوانه ی کرد. لهزی قار روبهرووی یهکبوونهوه.

دهلین: کاتیک پیغه مبه (د.خ) ناگادار بوویهوه خه لکی ره بیعه سوپاکه ی

خوسرهویان شکستداوه، وتی: نه مه یهکه مین تۆله یه عه ره بهکان له عه جه مهکانیان

وهرگرت و به هۆی منه وه سه رکه وتیان پیرا. له به رابه ر دوو دهسته که، شهری قهراقیر

بوو و شهری خواره وه ی زوقار و شهری خواره وه ی قهراقیر، شهری حویابات، شهری

زوله جه ره و شهری غه دهوان، شهری بهنحای زوقار که مه موویان له نزیک دهشتهکانی

زوقار رویاندا.

له باوکی عوبه یده کوپی موسه نا دهگیرنه وه: هۆکاری شهری زوقار نه وه بوو

نه عمان کوپی مونزه ر له خمی، عوده ی کوپی زهیدی عیبادی کوشت. عوده ی

له وه رگیرهکانی خوسرهو په روپز کوپی هورموز بوو.

سه بارت به هۆکاری روودانی نه م روداوه له هوشام کوپی محهمه دی که لیبی

دهگیرنه وه: زهید کوپی حیما کوپی زهید کوپی نه ییوب کوپی مه حرف که امر کوپی

عه سییه کوپی نه مرۆ نهلقه یس کوپی زهید کوپی مه نات کوپی ته میم، سی کوپی

هینایه دنیا: عوده ی شاعیر که شاعیر و وتارده ر بوو. کتیبی عه ره بهکان و فارسهکانی

خویند بوویه وه، له گه ل عه مار و عه مرۆ.

سی براکه، برابه کی دیکه یان له دایکه وه هه بوو به ناوی عوده ی کوپی حهنزه له

له هۆزی ته ی. عه مار لای خوسرهو بوو. یهکی له سی براکه خوازیاری کوشتنی عوده ی

کوپی زهید بوو. نهوی دیکه یان شوینکه وه ته ی نایینی مه سیحی و هه رسینکیان له گه ل

پاشاکانی ئیراندا بوون. نان و ده سه لاتیان له وان وه پیرابوو.

کاتیک مونزه ر کوپی مونزه ر پاشایه تی گرت ده ست، نه عمانی کوپی به عوده ی

سپارد. نهوان نه عمانیان گه وه و هۆزی منالهکانی مه رینا نهویان په روه ره کرد.

منالەکانی مەرینا لەحیرە نیشتەجی بوون و ڕەچەلەکیان بۆ لەخم دەگەڕایەوه. لەبنەمانە گەوره وگەوره زادهکان بوون. مونزەر کوپی مونزەر، جگە لەنەمان باوکی دەکوپی دیکە بوو. هەموو کورەکانی ئەویان بۆ رەوشەنان ((روگەشەکان)) ناو دەبرد. لەبەر ئەوەی جوان روخسار بوون. ئەعشی هۆنراوەیەکی بەم ناوەروکە هەیە:

کوپانی مونزەر کەرۆگەشەکانن

بەرەبەیانان شمشیر بە دەست دەروێنە ناو حیرە.

نەمان سورپێست و کورتەبالا بوو. دایکی سەلما کچی وائیل کوپی عەتییبی پیشەگەر لەخەلکانی فەدەک بوو. دایکی ژنی حارس کوپی حوسن کوپی زەمزەم کوپی عودە کوپی جەنابی کەلبی بوو. قابوس کوپی مونزەر مامی نەمان، عودە کوپی زەید و براکانی ئەوی بۆ لای خوسرەو کوپی هورموز رەوانە کردبوو. کاری دەبیری و ەرگێڕانیان بۆ دەکرد.

کاتی ک مونزەر کوپی مونزەر مرد، کاروباری منالەکانی خۆی بەنەیاس کوپی قەبیبەسی تایی سپارد. چەند مانگێک بەم کارەوه سەرقال بوو. خوسرەو بەدوای پیاویک دەگەرا تا وەک پاشای عەرەبەکان دەستنیشتانی بکات، عودە کوپی زەیدی بانگ کرد و وتی: لەمنالەکانی مونزەر کی ماوەتەوه، ئایا دەتوانی ئێت چاوەڕوانی هیچ شتیکیان لی بکریت؟

عودە و تی: لەم بنەمانە، منالەکانی مونزەر کوپی مونزەر بەجێماوەن و هەموویان پیاون.

خوسرەو و تی: کەس بۆ لای ئەوان رەوانە دەکەم. نامە نووسی و هاتن. ئەوانی لای عودە کوپی زەید دا بەزانن. عودی زیاتر ریزی لەبراکانی نەمان دەگرت و وای نیشاندا هەچ هیواوەکی بەنەمان نییه. لەتەنیایدا بەیەک یەکی ئەوانی وت: ئەگەر پاشا پرسبیری لیکردن، ئایا دەتوانن کاروباری عەرەبەکان سامان بدەن، بلێن: دەتوانن. بەنەمانی وت: ئەگەر پاشا سەبارەت بەبراکانت پرسبیری لەتۆ کرد، بلێ، ئەگەر نەتوانم چارەسەری کارەکانی ئەوان بکەم، چۆن دەتوانم بۆ ساماندانی کاری خەلکان سەرکەوتوو بێم.

یەکیک لەمنالەکانی مەرینا ناوی عودە بوو. کوپی ئەوس کوپی مەرینا و پیاویکی شاعیر و سەرسەخت بوو. بەئەسوەد کوپی مونزەری دەوت: دەزانی هیوام

بەتۆيە كەدزايەتى عودەى كوپرى زەيد بىكەيت چوونكە ئەو خىرخوازى تۆ نىيە. بەلام ئەسودە گىرنگى بەوتەكانى نەدەدا.

كاتىك خوسرەو بەعودەى وت كوپرەكانى مونزەر لاي ئەو كۆيكاتەو، ئەوانى يەك يەك بىرە لاي خوسرەو. خوسرەو قسەى لەگەل كىردن. چاوى بەپياوانىك كەوت ھاوشىوۋەى ئەوانى كەمتر بىنيبوو. كاتىك دەپىرسى: ئايا دەتوانى كاروبارەى ناوچەكەى خۆت ھەلسوپىننىت؟

دەيانوت: دەتوانىن.

جگە لەنەعمان، چونكە كاتىك پۇشتە لاي خوسرەو، خوسرەو پياويكى كورتهبالايى بىنى، پىنى وت: ئايا دەتوانى كاروبارى عەرەبەكان راپەرىننىت؟

نەعمان وتى: دەتوانم.

خوسرەو وتى: چى لەبراكانى خۆت دەكەيت؟

وتى: ئەگەر بۇ كارەكەى ئەوان ناتەوان بىم، بۇ كارى خەلكان ناتەوانترم.

خوسرەو پاشايەتى بەو سپارد. جلوپەرگ و تاجى پاشايەتى پىنبەخشى كەبەھاكەى شەست ھەزار درەم و بەمروارى و زىر رازىنرابوويەو.

كاتىك نەعمان لاي خوسرەو گەرايەو، پاشا بوو. عودەى كوپرى ئەوس كوپرى مەرىنا بەئەسودەى وت: بىرت بىت گويىت لەقسەكانى من نەگرت.

عودەى كوپرى زەيد لەكەنىسەيەك خواردنى دروست كرد وكەسى بەدواى كوپرى مەرىنا رەوانە كرد كە: لەگەل ھەركەس دەخوازىت بۇ لاي من وەرە چوونكە نيازىم بەتۆيە. كوپرى مەرىنا لەگەل دەستەيەك ھات و لەكەنىسەكە ئانىان خوارد و خواردىانەو. عودەى بەعودەى كوپرى مەرىناى وت: ئەى عودەى، تۆ شىاوى بۇ ئەوۋەى ماف و راستى بناسىت وكەس بەھۆيەو سەركۆنە نەكەيت. دەزانم ئارەزوت دەكرد ئەسودە كوپرى مونزەر و ھاورىكەى تۆ پاشايەتى بگىرىتەدەست نەك ھاورىكەى من نەعمان. بەلام بۇ ئەم كارەم سەركۆنەم مەكە و لەبەر كارىك كەئەگەر خۆت دەبوويت، كارى دلخوازى خۆتت ئەنجامدەدا، كىنەى من لەدل مەگرە. دەمەويت دادپەرورەى لەگەل من بىكەيت.

عودەى كوپرى زەيد بۇ پىدانى پەيمان ھەستايە سەرىپى و سوپىندى خوارد ھىچ كات خراپەى نەھىننىتە سەرزمان و ئاژاۋەى بۇ نەنئەتەو و چاكەكانى خۆى لەو درىغ

نەكات.

نەعمان پۇشت و لەحىرە نىشتەجى بوو. عودەى كۆپى مەرىنا بۇ عودەى كۆپى
 زەيد ھۆنراوھىەكى خويندەو بەم ناوەرۆكە:
 لەلايەن عودەيەو بەعودەى بلىن
 ئەگەر ھىزت كەمى كرد، نىگەران مەبە
 جەستەى ئىمە بى ئىياز، پەككەوت
 ئەگەر سەرکەويت، سەرکەوتنت گىرنگ نىيە
 ئەگەر بىزار بوويت، كەس سەرکۆنە مەكە
 كاتىك بەرھەمى كارەكانى خۆت ببىنيت
 پەشىمان دەبىتەو.

عودەى كۆپى مەرىنا بەئەسودەى وت: ئەگەر بەمەبەستى خۆت نەگەشتىت، تۆلەى
 خۆت لەم پىاوھ مەعدىيە وەرگىرە كەئەو كارەى لەگەل تۆ كرد. پىم وتبووى لەفەئىلى
 خەلكانى مەعد نابیئ بى ئاگا بىت. پىم وتىت فەرمانەكانى ئەنجام نەدەيىت، بەلام
 گوويئ لەوتەكانى من نەگرت.

ئەسودە وتى: ئىستا چى دەكەيت؟

عودەى كۆپى مەرىنا وتى: دەمەويئ ئەوھى لەمال و زەمىن و سامان
 لەبەردەستايە، بۆمنى رەوانە بكەيت.

ئەسودە ئەو كارەى كرد. كۆپى مەرىنا مال و سامانى فراوانى بوو. ھەر رۇژ
 ديارىيەكى بۇ نەعمان دەنارد. لای نەعمان خۆشەويست بوو. كارى پاشايەتى بى
 راويژ كردن بەو ئەنجام نەدەدا و ھەركات لای ئەو باسى عودەى كۆپى زەيدىان دەكرد،
 بەچاكە ناوى دەبرد و ئامازەى بەتايىبەتمەندىيە باشەكانى دەدا و دەيوت: مەعدى بى
 فرت و فيل نىيە.

كاتىك كەسانى دەوروبەرى نەعمان پىنگەى كۆپى مەرىنايان ببىنى، شوئىنى كەوتن.
 كۆپى مەرىنا بەھاوھلە باوھپىنكراوھەكانى خۆى وت: كاتىك من بەئامادە بوونى شا،
 بەچاكەى وەسفى عودەى كۆپى زەيد دەكەم، بلىن: راست دەكەيت بەلام كەس
 لەدەستى ئەو ئاسوودە و لەئەماندا نىيە چونكە پاشا، يانى نەعمان، كاربەدەستى ئەو
 و ئەو، پاشايەتى بەنەعمان بەخشىوھ.

ئەۋەندە وتەكانيان دوباره كردهۋە تا ئەۋەى نەعمان پق و كىنەى ئەۋى لەدل گرت. دواى ئەۋە نامەيەكيان لەزمانى عودەى كوپى زەيد بۇ يەكئەك لەھاۋەلانى ئەۋ نوسى و كەسيان رەۋانە كرد و نامەكەيان لەرئىگەدا گرت. نامەكەيان برده لاي نەعمان كەخوئىندىيەۋە و تورپەيى لەچاۋانيدا دەخوئىندرايەۋە. كەسى بۇ لاي عودەى رەۋانە كرد: سوئىنت دەدەم بەخۋا، بۇ لا من ۋەرە چونكە تامەرزۋى دیدارى تۆم. ئەۋ لەدەربارى خوسرەۋ بوو. داۋاى مۆلەتى كرد و خوسرەۋ مۆلەتى پئيدا. كاتئەك گەيشتە لاي نەعمان، بى دەرەنگ ئەۋى خستە زىندانەۋە. رئىگەى نەدا كەس ھا توچۋى بكات. عودەى لەزىندان شئىعرى دەۋت. يەكەم شئىعرى لەزىندان بەم ناۋەرۋكە بوو:

خۆزگە ھەۋالە پاشا دەبوو

ھەۋالە بەدۋاى پرسیار كردن دەست دەكەۋىت.

چەندىن شئىعرى ھۆنىيەۋە. كاتئەك شئىعرئىكى دەۋت و نەعمان دەيبيست، لەزىندانى كردنى ئەۋ پەشيمان دەبوۋيەۋە و كەسى بۇ لاي ئەۋ دەنارد و بەلئىنى پئىدەدا. بەلام دەترسا ئەگەر نازادى بكات، نازاۋە دروست بيئت.

عودەى ھۆنراۋەيەكى ھۆنىيەۋە بەم ناۋەرۋكە:

لەخو ھەستام و ھەۋرئىكم بىنى كەمەۋرە بروسكەى ھەلگرتبوو

سەرۋتر لەبەرزايى كئۈۋەكان بەرئىگەى خۆيدا دەرۋشت.

ھەرۋەھا وتى:

شەۋىكى درئژ و تارىكم ھەيە. تا كۆتايى.

ھەرۋەھا وتى: شەۋ و رۆژەكان درئژ بوۋنەتەۋە. تا كۆتايى.

كاتئەك پارانەۋەكانى كارىگەرييان نەبوو، ھۆنراۋەيەكى ھۆنىيەۋە وبۇ نەعمانى نارد. ناماژەى بەمەرگدا و پاشا كۆنەكانى يىر خستەۋە، سەرەتاكەى بەمشئۈۋەيە:

ئايا كاتى مائناۋايى بەرەبەيانە يا شەۋ. قەسىدەيەكى دووردرئژە.

دەلئيت: نەعمان بەمەبەستى رۆشتن بۇ بەحرەيىن بەرئىكەۋت. يەكئەك لەغەسانىيەكان

ھات و ئەۋەى دەيوبيست لەحىرە ھەلئىگرت. ئەۋيان بەتالانكەرى حىرە ناۋبرد. كاسەى

ناۋدارى كوپى نەعمان سوتا. عودەى ھۆنراۋەيەكى ھۆنىيەۋە بەم ناۋەرۋكە:

ئاگرئەك داييسا و ھەر درۋلاى حىرەى سوتاند

و تۆلەگەشت و گەرەنەكانى خۆت بەردەۋام بوويت.

کاتیڭ رۆزگاری زیندانی بوونی عودەى درێژەى کیشا، هۆنراوہیەکی بۆ لای
براکەى خۆى نووسى کەلای کەسرا بوو بەم ناوہرۆکە:

بەو کە لەمن دوورە، بێئین:

براکەت و پارەى دلت کەشەیدایى ئەو بوویت

لای پاشایەک بەداد یا ستم، لەزنجیردایە

ئەگەر لەسەرزەمینەکەى خۆمان بێیتە لای ئێمە

خەویڭ دەبیینی کەھیچ خەونیڭى تیا نەبییت.

کاتیڭ براکەى عودەى نامەکەى خویندەوہ، رۆشتە لای خوسرەو و قسەى لەگەل
کرد. نامەى نووسى و کەسىڭى رەوانە کرد. جیڭرى نەعمان لەدەرگای پاشا بۆى
نووسى کەنامەىەکیان بۆ نووسى و دۆژمنانى عودەى لەمنالەکانى بەقیلەى غسان
پۆشتنە لای نەعمان و وتیان: ھەرئێستا بیکۆژە. بەلام رازى نەبوو.

نێردراوى شا ھات. براکەى عودەى بەرتیلی پێدایوو. پینی وتبوو سەرمتا بېرواتە
لای عودەى و بزانییت ئەو چى دەئیت. نێردراو لەزیندان چاوى بەعودەى کەوت و وتى:
بۆ رزگارى تۆ ھاتووم، چى دەئیییت؟

عودەى وتى: ئەوہ دەئیم کەتۆ دەخوازیت. بەئینى چاکەى پێدا و وتى: لای من
مەرۆ و نامەکە بەمن بدە تا خۆم بۆى بنێرم چونکە سویند بەخوا ئەگەر تۆ بپۆیتە لای،
دەمکوژیت.

نێردراو وتى: دەبییت نامەکە بۆ پاشا ببەم و تەسلىمى ئەوى بکەم.

سیخوڤرەکەى نەعمان پینی وت کەنێردراوى خوسرەو پۆشتۆتە لای عودەى و لەگەل
خۆى دەبیات. ئەگەر نێردراو عودەى بیات، کەس لەئیمە، تۆ وکەسانى دیکە
بەزیندوووى ناھیلئیتەوہ.

نەعمان دژومنانى عودەى رەوانە کرد و ئەویان خنکاندو بەخاکیان سپارد.
نێردراو ھاورى لەگەل نامەکە پۆشتە لای نەعمان. وتى: ئەو کارەدەکەم و فەرمانەکان
ئەنجام دەدەم. چوار ھەزار مسقال و کەنیزىڭى بۆ نارد و وتى: کاتیڭ بەیانى بوویەوہ،
بپۆ لەزیندان دەریبیینە.

بۆ بەیانى نێردراو پۆشتە زیندان و پاسەوانەکان پێیان وت: عودەى پۆژى پێشوو
مرد وئیمە لەترسى پاشا، نەمانویرا باسى بکەین چونکە مەرگى عودەى پەسەند

نده‌کرد.

نیردراو گه‌رایه‌وه بۆ لای نه‌عمان و پیی وت: کاتیک دوینی رۆشتمه زیندان، زیندووو بوو.

نیردراو پیی وت: پاشا تۆی بۆ لای من ره‌وانه کرد. پیش ئه‌وهی بییته لای من، رۆشتیته سه‌ردانی عوده‌ی! درۆت کرد، داوای به‌رتیل ده‌که‌یت و خیانه‌تت کردۆته پیشه. ئه‌وی ترساند و خه‌لاتی زیاتر پیبه‌خشی. ریزی لینگرت. نیردراو به‌لینیدا به‌که‌سرا بلینت، عوده‌ی پیش گه‌یشتنی ئه‌و، مردبوو.

نیردراو بۆ لای خوسره‌و گه‌رایه‌وه. نه‌عمان له‌کوشتنی عوده‌ی په‌شیمان بوویه‌وه. دوژمنانی عوده‌ی بویر بوون و نه‌عمان ترسی ئه‌وانی لینیشت. یه‌کیک له‌رۆژه‌کان که‌نه‌عمان به‌مه‌به‌ستی پاو رووی له‌ده‌شت و کیو کردبوو، کوپه‌که‌ی عوده‌ی بینی که‌هاوشیوه‌ی باوکی بوو. وتی:

تۆ کییت؟

زه‌ید وتی: زه‌ید کوپی عوده‌ی کوپی زه‌یدم.

نه‌عمان له‌گه‌لی ناخاوت. هه‌ستی به‌ناسکی سرشتی ئه‌و کرد. له‌بینی شادمان و خه‌لاتی و دیاری پیبه‌خشی. بۆ کوژانی باوکی داوای لیخۆشبوونی کرد. که‌ره‌سته‌ی پیووستی خسته به‌رده‌ست و بۆ ده‌رباری خوسره‌وی ره‌وانه کرد: عوده‌ی چاکه‌خواز و راویژکاری پاشا بوو، به‌لام مهرگ ئه‌وی برده‌وه و که‌س له‌مردن ناتوانیت خۆی قوتار بکات. که‌س وه‌ک من له‌مه‌رگی ئه‌و خه‌مبار نییه. هاوشیوه‌ی ئه‌وه‌ی ده‌ستی‌کم له‌ده‌ست دابینت. هیوادارم خواوه‌ند جینگه‌که‌ی به‌که‌سیکی هاوشیوه‌ی خۆی پرپکاته‌وه. نیستا کوپی عوده‌ی گه‌وره و که‌تر له‌خۆی نییه. ئه‌وم بۆ لای پاشا ره‌وانه کرد تا نه‌گه‌ر خواستی، کاروباره‌کانی باوکی به‌وسپیریت.

کاتیک کوپه‌که‌ گه‌یشته لای خوسره‌و، کاروباره‌کانی باوکی به‌وسپارد و مامی ئه‌وی بۆ کاری دیکه راسپارد. کاروباری تایبعت به‌نامه‌کان که‌بو سهرزه‌مینی عه‌ره‌به‌کان و نه‌عمان ره‌وانه ده‌کرا، یه‌کیک له‌ئه‌هرکه‌کانی ئه‌و بوو. سالانه دوو به‌چه‌که ئه‌سپی مووسوری له‌لایه‌ن عه‌ره‌به‌کانه‌وه بۆ ره‌وانه ده‌کرا له‌گه‌ل کارگی تازه ووشک و په‌نیر و چه‌رم و کالاکانی دیکه‌ی سهرزه‌مینی عه‌ره‌ب. سه‌ره‌تا ئه‌مه‌ کاری عوده‌ی و دواتر زه‌ید کاره‌کانی ئه‌وی راده‌په‌راند.

كاتىك زەيد، ئەم پىنگەي لاي خوسرەو بەدەست ھىنا، سەبارەت بەنەمان پىرسىياري كىرد. زەيد بەچاكە ۋەسفى كىرد. چەندىن سال لەجىنگەي باۋكى كاروبارەكانى رادەپەراند. خوسرەو ئارەزومەندى بىنىنى بو. جار نا جار دەپۇشتە سەردانى خوسرەو.

پاشاى فارسەكان تايبەتمەندى ديارىكراۋيان بۇ ژنان دەستىنىشان دەكرد كەۋەك نوسراۋ لاي ئەۋان پارىزىگارى لىدەكرا. ئەۋ تايبەتمەندىانەيان بۇ ۋىلايەتەكان رەۋانەدەكرد بەلام لەسەرزەمىنى عەرب ھىچيان نەدەۋىست و بەدۋاى ھىچ ژنىك نەدەگەران.

خوسرەو داۋاى ژنى كىرد. زەيد ۋەسفى و تايبەتمەندى ناماژە پىدراۋى نووسى و پۇشتە لاي خوسرەو ۋەسەبارەت بەكارەكەي خۇي گىفتوگۇي لەگەل كىرد. وتى: بىنىم پاشا سەبارەت بەۋ ژنانەي دەبىت بەدۋاياندا بگەپىن، نامەي نووسىۋو. تايبەتمەندىيەكانم خويندەۋە و لەكارى بنەمالەي مونزەر ئاگادارى دەكەمەۋە. دەزانم لاي نەمانى بەندەي تۇ، لەكچەكان و كچە پورەكانى زياتر لەبىست ژن ئەم تايبەتمەندىيانەيان ھەيە.

خوسرەو وتى: سەبارەت بەۋان نامە بنووسە.

زەيد وتى: ئەي پاشا، خراپترىن عادەتى نەمان و عەرەبەكان ئەۋەيە كەخۇيان لەعەجەمەكان بەگەۋرەتر دەزانن. من حەز ناكەم كچەكان بشارىتەۋە. ئەگەر خۇم بېرۇم دەرفەتى ئەم كارەي نايىت. من رەۋانە بگە و يەكىك لەپاسەۋانەكانى خۇت كەشارەزاي زمانى عەرەبى بىت، بگەرە ھاورىي من.

خوسرەو پىاۋىكى كىردە ھاورىي ئەۋ. زەيد زۇر بەرىزەۋە ھەلسو كەۋتى لەگەل دەكرد تا گەيشتنە خىرە. پۇشتە لاي نەمان، كورنوشى بۇ برد و وتى: پاشا بۇ خۇي و منالەكانى ژنى دەۋىت. رىزى لەتۇگرتوۋە و كەسى بۇ لاي تۇ ناردوۋە.

نەمان وتى: ژنان دەبىت چۇن بن؟

زەيد وتى: تايبەتمەندى ئەۋان بەمشىۋەيە كەلەگەل خۇمدا ھىناۋمە. تايبەتمەندىيەكان لەۋىۋە دەستىنىشان كرابوون كەمونزەرى گەۋرە لەشەپرى خارسى گەۋرە كورپى باۋكى شىمىرى غەسانى كەنىزىكى بەنەسىرى گرت و پىشكەشى ئەنەۋشېروانى كىرد. تايبەتمەندى و ۋەسفى كەنىزەكەي بەمشىۋەيە نووسىۋو:

پەنگیکی رۆشن و جوان، چاۋ گەش، کۆلم سوور، لوت باریک و قنچ، برۆی کیشراو، سپی و پەشی چاۋەکانی ئاشکرا و دیار، روخساریکی پان، بەژن ریک، قژ پەش، سەری گەورە، گوارە لەگۆی، سینهیەکی پان و گەورە، مەمکی وەک هەنار، بازوی ئەستور و قولاپەیی پێ، دەستی ناسک، پەنجەکانی باریک، سکینکی جوان، ناوقەد باریک، گەردن باریک، سمت پان، رانیکی ئەستور، ئەژنۆ خێ، ملی خێ، مەچەکی پێ، پینی ناسک، بەلەنجە و لار، نەشمیل، گوێرایەل، خاوەن نەژاد، ئازار نەدیتوو، بەشەرم، بەرین، کردار پاک، شەیدای پەچەلەکی باوکی نەک بنەمالە، بۆ بنەمالە نەک هۆز، بەئەدەب، خاوەن ئەزمون، زمان کورت، دەنگخۆش کەرازینەرەیی ماله و هۆکاری پەنجی دوژمن، ئەگەر داوای بکەیت، نامادەییە و ئەگەر نەتەوێت، چاۋەپروان دەبێت، وردیین و شەرمیون، لیۆیکی لەرزان و بیسەر.

کەسرا ئەم تاییبەتمەندی و وەسفانەیی پەسەند کرد و فەرمانیدا لەدیواندا بینووسن. لەپاشایەک بۆ پاشایەکی دیکە بەمیرات دەمایەووە تا ئەر کاتەیی کەوتە بەردەست خوسرەو پەرویز. زەید ئەم تاییبەتمەندییانەیی بۆ نەعمان خویندەووە. نەعمان لای دژوار بوو. بەزەیدی وت و نێردراوی دەیبیست: مەگەر لەناو جوان روخسارەکانی سواد و سەرزەمینەکەیی خۆی، نیازەکەتان بەدەیی ناکرێت؟ لەجیاتیی وشەیی جوان ((عین)) بەکار هێنا کەوشەییەکی خوازراوە بۆ جوانی.

نێردراو لەزەیدی پرسیی: عین چییە؟

زەید وتی: بەمانای مانگایە.

بەنەعمانی وت: خوسرەو بەم کارە دەیویست ریز لەتۆ بگرێت. ئەگەر دەیزانی پەسەندی ناکەیت، ئەو نامەیی نەدەنووسی.

نەعمان دوو رۆژ ئەوانی هێشتەووە و دواتر نامەیی بۆ خوسرەو نووسی کەئەوێ پاشا داوای دەکات، لای من دەست ناکەوێت. بەزەیدی وت: لای پاشا، بەلگە و بیانویەکی شیواو بینەرەووە.

کاتیکی بۆ لای خوسرەو گەرانەرەو، زەید بەنێردراوی وت: ئەوێ بیستت، پاشای لی ناگادار بکەرەووە چونکە من دژایەتی قسەکانی تۆ ناکەم. کاتیکی پۆشتنە لای خوسرەو، زەید وتی: ئەمە نامەیی نەعمانە. نامەکەیی تەسلیم کرد.

خوسرەو وتی: ئەوێ زەید، ئەوێ ئەوێ باست کرد، چی بەسەر هات؟

زەید وتی: وەم کەعەرەبەکان ژن بەکەسانی دیکە نادەن. ئەمە لەبەدبەختی ئەوانە کە برسێهەتی و رووتی بەباشتر دەزانن لەتیری و داپۆشراوی. بای ژەهراوی لەنەسیمیەکانی ولاتی تۆ بەباشتر دەزانن. ئەم ولاتەتی تۆ بەزیندان دادەنێن. لەنێردراوەکەت بپرسە کەچی وەت چونکە مەن پاشا لەو بەریزدارتر دەزانم و تەمەکی ئەو بێنەمە سەرزمان.

خوسرەو لەنێردراوی پرسی: چی وەت؟

نێردراوی وتی: نەعمان وتی: مەگەر مانگاگانی سوادی بەش ناکات وە داوای ژن لەئێمە دەکات؟

خوسرەو تۆرە بوو. ئەم قەسەبە کاریگەری لەسەر ئەو دانا بەلام وتی: بەندەکان هەندێجار خراپتر لەمە دێننە سەرزمان بەلام دواتر پەشیمان دەبنەوه. ئەم وەتەبە بلۆ بوویەوه و بەگووی نەعمان گەیشت. خوسرەو بۆ چەندین مانگ هیچی باس نەکرد. نەعمانیشت چاوەڕوان بوو تا ئەو کاتەتی نامەتی خوسرەوی بەدەست گەیشت کەمەرە چونکە پاشا پێویستی بەتۆبە.

کاتی ک نامەکەتی پێگەیشت، کەرەستەتی شەری و پێداویستیەکانی دیکەتی هەلگرت و روی کردە کوێستانی تەتی لەبەر ئەوەتی فەرە کچی سەعد کوپی حارسە کوپی لام هاوسەری بوو و کوپ و کچیکی بۆ هینابوویەوه دنیا. هەرەها زینەب کچی ئەوس کوپی حارسە، هاوسەری بوو. لەبەر ئەمە پەنای بۆ هۆزی تەتی برد تا جینگەتی بکەنەوه و پشتیوانی لێبکەن، بەلام رازی نەبوون و وتیان: ئەگەر خزم نەدەبوویت، شەرمان لەگەل دەکردیت، پێویست ناکات خوسرەو بکەینە دوژمنی خۆمان.

کەس پەنای بەنەعمان نەدا جگە لەمنالەکانی رەواحە کوپی سەعد کەوتیان: ئەگەر بتەویت، شان بەشانی تۆ شەپ دەکەین چونکە لەکاری مەروانی قورەن، قەرزازیاری بوون.

بەلام نەعمان وتی: نامەویت ئێوه لەناو ببەم چونکە ناتوانن لەبەرەبەر خوسرەو خۆپاگری بکەن. بەشیوەیەکی نێهنی رویکردە دەشتی زوقار و پۆشته لای هۆزی منالەکانی شەبیان. هانی کوپی مەسعود کوپی عامر کوپی عەمرۆ و باوکی رەبیعە کوپی زوھەلی شەبیانی بینی کەسالاریکی بەریز بوو. سالاری رەبیعە، قەیس کوپی مەسعود کوپی قەیس کوپی خالید کوپی زی ئەلجەدین بوو. کەسرا فەرمانرەواوەتی

ئوبولهی بهو سپاردبوو له بهر نه مه نه یویست بنه مال هکلهی خوی بهو بسپیږت. دنلیا بوو هانی کهسانی بنه مال هکلهی له هه مو زیانهکان ده پارژیت.

نه عمان بۆ لای خوسرهو بهرکوت و زهید کورپی عودی له سر پردی سابات بیی. پیی وت: نه عمانی بچوک، خۆت رزگار بکه.

نه عمان وتی: نه مه کاری تۆبوو، سویند به خوا نه گهر رزگارم بوو، نهو به لایهی به سر باوکتا هی نام، به سر تۆیشی دینم.

زهید وتی: نه عمانی بچوک! به شیوهیهک داوم بۆ ته نیویتمه که نه سپی سه رکیشیش ناتوانیت بیچرینیت.

کاتیك خوسرهو له هاتنی نه عمان ناگادار بوویهوه، کهسی ره او نه کرد و نهویان بهستهوه و رهوانی زیندانی خانه قینیان کرد. له زیندانا مایه وه تا نهو کاتهی تا عون هات و لهوی مرد. خه لک گومان ده کهن مرگی نهو له سابات رویدا. نه م گومانه له هونراوهیهکی نه شعیه وه سه رچاوه ده گرت که ده لیت:

خواه ندی خواه رنهق، له سابات، نهیتوانی له مرگ خوی رزگار بکات.

به لام مرگی نهو له خانه قین رویدا و نه مه ماوهیهک بهر له هاتنی نیسلام بوو. زوری نه خایاند خواه نند پیغه مبهری هه لبرارد. شه ری زوقار به هوی نه عمانه وه رویدا.

له باوکی عوبه یده مه عمر کورپی موسه نا ده گپ نه وه: کاتیك نه عمان عوده ی کوشت، براهی عودی و کوره کهی له ده رباری خوسرهو بوون. نهو نامه ی نه عمان بۆ خوسرهوی نووسیوو، ده سکاریان کرد که توو په یی خوسرهوی لیکه وتوه و فرمانی کوشتنی نهوی ده رکرد. کاتیك نه عمان ترسی خوسرهو کهوته دلایه وه، سامان و که رهسته کانی شه ری خوی به هانی کورپی مسعود کورپی عامر کورپی خوسه یب کورپی عه مرۆ نه لموزده لیف کورپی باوکی ره بیعه کورپی زوهل کورپی شه بیان کورپی سه عله به سپارد، له بهر نه وهی نه عمان دوکچی پندا بوو.

دهسته یهک وتوویانه: شته کانی ته سلیمی هانی کورپی مسعود نه کرد به لکو هانی کورپی قه بیسه کورپی هانی کورپی مسعود بوو. نه م وته به پروا پیکراوتره.

کاتیك خوسرهو نه عمانی کوشت، نه یاس کورپی قه بیسه ی تای ی وه ک فرمان په وایی حیره و هه موو نهو ویلایه تانه ده ستنیشان کرد که سنوری فرمان په وایه تی نه عمان بوو.

باوکی عوبه ییده ده لئیت: کاتیک خوسرهو له ده سستی به هرام هه لات، لای نه یاس کوپی قه بیسه ی تایی تیپه ری و نه یاس نه سپ و وشتریکی پیشکesh کرد. خوسرهو سپاسی کرد. خوسرهو نامه ی بۆ نه یاس نووسی که میراتی نه عمان له کوئییه و وه لامی دایه وه که میراته که ی به تاهه فه ی به کر کوپی وانیل سپاردوه.

خوسرهو فه رمانی به نه یاسدا میراته که ی نه عمان وه ربگریت و ره وانیه بکات. نه یاس که سی بۆ لای هانی نارد و وتی: نهو زریبانه ی نه عمان به توئی سپارد، ره وانیه یان بکه. نهو که سه ی که می ده کاتوه ده لئیت چوارسه د زری بوو و نهو که سه ی زیاد ی ده کات ده لئیت هه شسه د زری بوو.

هانی نه یویست نه وه ی به لئینی پاراستنی داوه، ته سلیمی بکات. ده لئیت: کاتیک هانی رازی نه بوو، خوسرهو توپه و وتی: بنه ماله ی به کر کوپی وانیل له ناو ده بات. کاتیک نه م قسه ی هیئایه سه رزمان، نه عمان کوپی زهرعه ی ته غلبه ی که له وه ی ناماده و ناره زومهندی له ناو چونی بنه ماله ی به کر کوپی وانیل بوو. به خوسرهو ی وت: نه ی پاشای پاشاکان، ده تهوئیت پئیت بلیم چون ده تونرئیت نهو بنه ماله یه ناکاوگیر بکرئین؟

خوسرهو وتی: به لی. نه عمان وتی: لئیان گه ری تا گه رما ده سته یبکات و له کاتی گه رما برونه سه ر سه رچاوه کانی خو یان که پئی ده لئین زوقار و به هه مان شیوه که په روانه به ده وری ناگردا ده سورئته وه، بهوشیوه ی ده تهوئیت هیرش بکه ره سه ریان. من کاری نهوان کو تایی پئیدینم.

ده لئیت: وته که ی نه عمان که وتبووی برونه سه ر سه رچاوه کانی ناوی خو یان، به هه مان شیوه که په روانه به ده وری ناگردا ده سورئته وه، بۆ خوسرهو یان کرده فارسی. چاوه پروانی کرد تا گه رما ده سستی پئیکرد. مناله کانی به کر کوپی وانیل هاتن و له خواره وه ی زقار دابه زین. که سرا نه عمان کوپی زهرعه ی بۆ له ناو بردنی نهوان ره وانه کرد که یه کیک له م سی کاره هه لئیزئین: یا خو تان ته سلیمی پاشا بکه ن تا نه وه ی پئی خو شه نه نجامی بدات، یا له م سه رزه مینه برون یا خو تان بۆ شه ر ناماده بکه ن. خه لک له ناو خو یاندا راویژیان کرد. هه نزه له کوپی سه عله به کوپی سه یاری عیجلیان کرد سه رکرده ی خو یان چونکه نهویان به که سیکی پیروز ده زانی.

حەنزەلە وتی: تەنیا بەشەپ کردن رازی دەبین چوونکە ئەگەر خۆتان تەسلیم بکەن، دەتانکوژن و ژن و منالەکانتان ئەسیر دەکەن. ئەگەر لەم سەرزەمینە بپۆن، لەتینواندا لەناو دەچن و منالەکانی تەمیم سەرە رینگەتان لێدەگرن و لەناوتان دەبەن. کەواتە خۆتان بۆ شەپری پاشا نامادە بکەن.

پاشا کەسی بۆ لای ئەیاس و ھامزێ تەستەری کەسالاری پاسەوانەکانی ئەو لەقەتقەتانە بوو، رەوانە کرد ھەروەھا بۆ لای جەلابزین، سالاری پاسەوانەکانی لەبارق و بۆ قەیس کوپی مەسعود کوپی قەیس کوپی خالید کوپی زوئەلجەدیم کاربەدەستی ئەو لەدەشتی سەفوان بوو نامەمی نووسی تا ھەموویان لەدەوری ئەیاس کۆبێنەو. کاتیئێک ھەمووتان کۆبونەو، سەرکردەمی ھەمووتان ئەیاس بێت.

فارسەکان بەسوپا و فیلەو ھاتن. سەرکردەکیان یەکیئێک لەسوارچاکەکان بوو. پیئەمبەر(د.خ) رەوانە کرابوو. فارسەکان لاواز ببوون. پیئەمبەر(د.خ) سەبارەت بەرووداوەکە فەرمووی: ئیستە، عەرەبەکان تۆلەیان لەعەجەمەکان سەندەو. ئەو رۆژە بەیادگار مایەو کەشەپرەکی تیاکرا.

کاتیئێک سوپای فارسەکان نزیک کەوتەو، قەیس کوپی مەسعود شەوانە پۆشتە لای ھانی و وتی: کەرەستەکانی شەپری نەعمان بەخەلکەکی بدە تا ھیزی پێوەرێگرن، ئەگەر لەناچوون کەرەستەکانی شەپیش لەناو دەچن و ئەگەر سەرکەوتن بەدەست بێنن، ئەوان بۆ تۆ دەگەرپێننەو. ئەو کارەمی کرد و زری و سیلاحەکانی لەناو پیاوہ بویرەکاندا دا بەش کرد. کاتیئێک سوپای فارسەکان لەبەکر کوپی وائیل نزیک کەوتەو، ھانی وتی: ئەمی بەکرییەکان، ئیوان ناتوانن لەبەرەبەر خوسرەو و سوپاکەمی خۆپاگری بکەن، بەرەو بیابان بپۆن. خەلک بەخیرایی رینگەمی بیابانیان گرتەبەر. حەنزەلە کوپی سەعلەبە کوپی سەیار تۆرە بوو و وتی: دەتەوێت رزگارمان بکەیت یا لەناومان ببەیت.. خەلکی گەراندەوہ و بەندی کەرژاوەکانی قرتاند بۆ ئەوہمی ئەگەر خەلکان مەبەستی پاکردنیان کرد نەتوانن ھاوسەرەکانی خۆیان لەگەل خۆیان ببەن. ئەویان بەبەندبەر ناو برد.

حەنزەلە لەدەشتی زوقار خێوہتێکی ھەلدا و سویندی خوارد تا خێوہتەکە رانەکات، ئەویش رانەکات. کەسانێک لەخەلکان رینگەمی بیابانیان گرتەبەر بەلام زۆرینیان گەراندەوہ. بۆ نیوہمی یەک مانگ ئاویان پاشەکوت کرد. فارسەکان ھاتن و

لەخوارەوێ دەشتەکە خێوەتیان هەلدا. عەجەمەکان لەتاو تینووەتی هاواریان بەرزبوویەو و نەیانتوانی گەمارۆی سەر بەکرییەکان درێژە پێبەن و رویان کردە چالۆهەکان. خەلکانی بەکر و عیجل و پێشەنگەکان شوینیان کەوتن. خەلکانی عیجل پێشپەرەویان کرد و پیاوانە هەولیاندا. فارسەکان رۆبەرۆویان بوونەو و خەلکان و تیان: عیجلیەکان لەناوچوون. خەلکانی بەکر هێرشیان برد و بینیان عیجلیەکان بوێرانە سەرقاتی شەڕ کردن. یەکیک لەژێرکەانیان هۆنراوێیەکی خوێندەو بەم ناوەرۆکە:

ئەگەر سەرکەوتن بەدەست یینن، بەشتە باشەکی ئیمە دەگەن

ئەو عیجلیەکان، گیانم بەقوربانتان، پیاوانە هەولبەن

هەرەها بۆ هاندانی شەڕکەران هۆنراوێیەکی خوێندەو بەم ناوەرۆکە:

ئەگەر سەرکەوتن بەدەست یینن، لەنامیزتان دەگریین

فەرەشی گرانباییتان بۆ رادەخەین

و ئەگەر رابکەن، لیتان دوور دەکەوینەو

دووڕیەکی بێ تامەزۆری.

رۆژیک لەسەر چالۆهەکان شەڕیان کرد. فارسەکان تینوو بوون. رویان کردە شوین لافاوی زوقار. خەلکانی ئەیاد کەهاوپەیمانی ئەیاس کوپی قەبیسە بوون، بەنەینی کەسیان بۆ لای خەلکان بەکر رەوانە کرد کە کام رینگە پەسەند دەکەن: ئەوێ شەو رابکەن، یا بمیننەو و کاتیکی رۆبەرۆی عەجەمەکان بوونەو، هەلبێن. ئەیادیەکان و تیان: بمیننەو و کاتیکی هاتن، گۆرەپانی شەڕ بەجیبێلن و بەمشێوێە بۆ هەلاتن ناچاریان بکەن.

بەرەبەیان خەلکانی بەکر هێرشیان برد. ژنان وەستابوون و پیاوانیان بۆ شەڕ هاندەدا. یەزید کوپی حیماری سەکونی کەهاوپەیمانی منالەکانی شەبیان بوو، وتی: ئەو منالەکانی شەبیان، فەرمانی من لەگۆی بگرن و بمکەنە بۆسە ئێوان. ئەو کارەیان کرد. یەزید کوپی حیمار ئەسیر کرا. لەشوینیک لەدەشتی زوقار کەئێستاکە بە((جب)) ناوی دەبەن، بۆسەیان نایەو و بوێریان لەخۆیان نیشاندا.

بالی راستی ئەیاس کوپی قەبیسە، هامرز و بالی چەپی جەلابزین بوو.

بالی راستی هانی کوپی قەبیسە سالاری بەکر یەزید کوپی مەسەری شەبیانی و بالی چەپی حەنزەلە کوپی سەعلەبە کوپی سەیری عیجلی بوو. دەستیان بەگفتوگۆ

و شیعر خویندەنەوه کرد. حەنزەلە کوپری سەعلەبە ھۆنراوەیەکی خویندەوہ کەکورتەتی ناوەرۆکەکی بەمشوہیە:

ھاوړیکانتان ھاتن و پښووسته تښکۆشین

بۆ تښنەکوښم چونکە پیاویکی دلیرم

تیر لەناو کەوان ھاوشیوہی بازووی پیاوہ

یا سەختەر

ھەوالەکان ئەوہ دەسەلمینیت

کەمردن ھیچ رښگەییەکی دەریازبوونی نییە

منالەکانی شەیبان شمشیر بوەشین و خۆراگری بەکنە پیشە.

ھەرۆہا حەنزەلە ھۆنراوەیەکی خویندەوہ بەم ناوەرۆکە:

ئەوی خەلکینە، بەشەر کردن دلتان خۆشکەن

چونکە باشترین رۆژی ئەسپ غاردان، ئەمڕۆیە.

یەزید کوپری موکەسەر کوپری حەنزەلە کوپری سەیار ھۆنراوەیەکی خویندەوہ،

ناوەرۆکەکی بەمشوہیە:

ھەرکەس لەئێوہ رابکات

لەسنووری و دراوسی و ھاوړیکەکی ھەلاتوہ

من کوپری ئەوکەسەم بەپښی سرشتی خۆی کارەکانی ئەجامدا

ھەمووان لەسەر نەریقە کۆنەکان دەجووڵینەرە

ھەرچەند دوور بن یا پاک و پەسەن.

فەراس دەلیت: لەو کاتەدا کەحەنزەلەیان دوای ھانی وەک سەرکردەیی خۆیان

ھەلبێژارد و یۆلای ماریەیی کچی پۆشت، خاوەنی دەکوپ بوو کەئەو لەوان جابر کوپری

ئەبجەرە. بەندی کەژاوەکەکی ئەوی بیری وکەوتە سەرزوہی. بەندی کەژاوەی ژنانی بیری

و کەوتنە سەرزوہی. کچی قەرینی شەیبانی ھۆنراوەیەکی خویندەوہ بەم ناوەرۆکە:

ئەوی منالەکانی شەیبان، ریز لەدوای ریز پښپەرەوی بەکن

ئەگەر سەرکەوتن بەدەست بښن، بەشتەیی باشکەکی ئیمە دەگەن.

حەوتسەد کەس لەمنالەکانی شەیبان قۆلی کراسەکانی خۆیان بیری تا بتوانن

بەناسانی شمشیر بوەشین و شەریان دەستپیکرد.

ده لئیت: هامرز هاواری کرد: مرد مهرد!

وه برهد کوپی حارسه ی یشه کوری پرسى: چى ده لئیت؟

وتیان: داواى شه رکهر ده کات.

وتى: دادپهرومرييه. رووبهروى بويهوه و هامرزى کوشت.

سوهيد کوپى باوکى کاهيل هونراوه يه کى هونيهوه بهم ناوه روک:

وه برهد له ئيمه بوو که روبهروى ئيوه بويهوه

سنوردار و سوارچاکه کان نزیک مه که نهوه.

حه نزهله کوپى سهعله به هاواری کرد: ئه ی خه لکينه، مه وه ستن چونکه تيره کان به سهرتانا ده باريت. بالى چه پى به کر که حه نزهله سه رکردايه تى ده کرد، هيرشى کرده سه ر بالى راستى ئه ياس. سالارى بالى راستى، هامرز بوو که به ده ستى وه برهد کوژرا. بالى راستى به کر به سه رکردايه تى يه زيد کوپى مه سه هر هيرشى کرده سه ر بالى چه پى ئه ياس به سه رکردايه تى جه لابزين. بوسه که ی جب زوقار که سه رکرده که ی يه زيد کوپى حيمار بوو، له پشته وه ی سوپاوه هيرشى کرده سه ر ناوه راستى سوپاکه که نه ياس کوپى قه بيسه سه رکردايه تى ده کرد. وه ک به لئنياندا بوو، رنگه ی هه لاتنيان لنگرتن. فارسه کان بۇ هه لاتن ناچار بوون.

سه لیت ده لئیت: نه سیره کانی ئيمه که نهو روزه له ناو سوپای فارسه کاندا بوون، وتیان کاتيک هه ردوو لا روبهروى يه ک بوونه وه و به کرييه کان رنگه ی هه لاتنيان گرت، وتمان، مه به ستى گه يشتن به ناويان هه يه و کاتيک شوينى لافاويان تنيه پراند و گه شتنه ئه و به ر، وتمان: مه به ستى هه لاتنيان هه يه. ئه مه له گه رمارى نيمه پۇدا روويدا. رۇژيکى گه رم بوو. ده سته يه ک له خه لکانى عيجل هاتن هاوشيوه ی ده سته ی قاميش، که س پيش و پاش نه ده که وت. روبهرويان بوونه وه و يه کتريان هانده دا. هيرشيان برد. ته نافه کانيان هه لدا و گير بوون. ده ستيان کيشا و کشانه وه و فارسه کانيان له نيوان رنگه ی ناوى زوقار کوشت تا گه شتنه راحيزه.

فهراس ده لئیت: بيستم ته نيا شوين فارسه کان ده که وتن و مه به ستى تالانيان نه کرد تا نه وه ی له نه دم له نزیک زوقار چاويان به يه ک که وت. له مناله کانی عيجل سى سواره ده بينرا و له هوزه کانی دیکه ی به کر شه ست سوار. حه نزهله کوپى سهعله به، جه لابزينى کوشت. شاعيرانى عه رب سه بارت به شه پرى زوقار چه ندين هونراوه يان هونيهوه ته وه.

**گیڤرانه‌وه‌گان سه‌بارت به‌و کاربه‌ده‌ستانه‌ی دوا‌ی عه‌مرۆ کوپ‌ری
هیندبه‌نوینه‌رایه‌تی فارسه‌گان فه‌رمان‌په‌وایی سنوره‌گانی عه‌ره‌بیان ده‌کرد**

پیش ئەمه پاشاکانی بنه‌ماله‌ی نهر کوپ‌ری ره‌بیعه که تاکاتی مهرگی عه‌مرۆ کوپ‌ری هیند به‌نوینه‌رایه‌تی فارسه‌گان فه‌رمان‌په‌وایی سنوره‌گانی عه‌ره‌بیان ده‌کرد، نامارزه‌مان پیدان و ماوه‌ی فه‌رمان‌په‌وایی نه‌وانمان دیاری کرد. نیستا ناوی پاشاکانی ئەم بنه‌ماله‌یه تا کاتی پاشایه‌تی نه‌عمان نامارزه‌ پیده‌ده‌ین:

دوا‌ی عه‌مرۆ کوپ‌ری هیند، براکه‌ی قابوس کوپ‌ری مونزه‌ر پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست. دایکی قابوس، هیند کوپ‌ری حارس کوپ‌ری عه‌مرۆ بوو. بۆ ماوه‌ی چوار سال پاشایه‌تی کرد که هه‌شت مانگی له‌ده‌ورانی ئەنه‌وشیروان و سی سال و چوار مانگی له‌ده‌ورانی هورموز کوپ‌ری ئەنه‌وشیروان بوو.

دوا‌ی قابوس کوپ‌ری مونزه‌ر، سه‌هره‌ب پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست. دوا‌ی ئەو، مونزه‌ر باوکی نه‌عمان کوپ‌ری مونزه‌ر چوار سال پاشایه‌تی کرد. دوا‌ی ئەو نه‌عمان مونزه‌ر باوکی قابوس بیست و دوو سال پاشایه‌تی کرد: هه‌وت سال و هه‌شت مانگی له‌روژگاری هورموز کوپ‌ری ئەنه‌وشیروان و چوارده‌سال و چوار مانگی له‌روژگاری خوسره‌و په‌رویز.

دوا‌ی ئەو له‌روژگاری خوسره‌و په‌رویز، ئەیاس کوپ‌ری قه‌بیسه‌ی تایی، به‌به‌شداری نه‌خیرجان نۆ سال پاشایه‌تی کرد.

به‌وته‌ی کوپ‌ری هوشام یه‌ک سال و هه‌شت مانگ دوا‌ی ده‌سپیکردنی پاشایه‌تی ئەو، پیغه‌مبه‌ر(د.خ) وه‌ک پیغه‌مبه‌ر(د.خ) ره‌وانه‌ کرا.

دوا‌ی ئەو نازادبه‌ کوپ‌ری بامان کوپ‌ری میهره‌ندادی هه‌مه‌دانی بۆ ماوه‌ی هه‌وت سال پاشایه‌تی کرد.

دوا‌ی ئەو مونزه‌ر کوپ‌ری نه‌عمان کوپ‌ری مونزه‌ر که‌عه‌ره‌به‌گان به‌غورور ناوی ده‌بن، هه‌شت مانگ پاشایه‌تی کرد تا ئەو کاته‌ی خالید کوپ‌ری وه‌لید هات و

لەشەپری جەواسا لەبەحرەیین کوژرا. ئەو دوایین پاشای بنەمالەهی رەبیعە بوو و بەکوئایەتی هاتنی پاشایەتی فارسەکان، پاشایەتی ئەوانیش کوئایەتی هات. بەوتەیی هوشام، هەموو پاشاکانی حیرە لەبنەمالەهی نەسر و عیبادیەکان و فارسەکان بیست کەس و ماوەی پاشایەتی ئەوان پینسەد و بیست و دوو سال و هەشت مانگ درێژەیی کینشا.

نیستا ناماژە بەگیرانەوێ رواوەکانی مەرزووان کە لەلایەن هورموز و کورەکەیی پاشایەتی یەمەنی دەکرد، دەدەین هەر وەها ئەو کەسەیی دوای ئەو هاتە سەر تەخت. لەهوشام کوپری محەممەدی کەلبی دەگیرنەوێ: هورموز کوپری خوسرەو، زینی لەفەرمانپەر وایەتی یەمەن لا برد و مەرزووانی بۆ ئەو کارە راسپارد کە لەوێ مایەو وە منالی هینایە دنیا. منالەکەیی گەرە بوو. لەو خەلکەکە، یەکیک لە کوئستانەکانی یەمەن بەناوی مەسانع، دژایەتی ئەویان کرد و باج و خەراجیان پینەدا. مەسانع کیوئیکی هەلەمووت و بەرزە و لەتەنیشت کیوئیکی دیکەداوە. ماوەی نینوان بوو کیوئەکە کەمە بەلام گەشتن بەو کیوئە ئەگەری نییە مەگەر تەنیا لەیک رینگەرە کەیک پیاو بەتەنیا دەیتوانی پارێزگاری لەورینگە بەکات.

کاتیک مەرزووان بینی هیچ رینگەیکەیی بۆ پەڕینەوێ نییە، بەسەر کیوئیی بەرامبەردا سەرکەوت کەرۆبەروی قەلەکەیی ئەوان بوو. تەسکترین شوئینی دۆلەکەیی بینی کە شوئینیکی کراوە و هیچ جینگەیکە لەو شوئینە بۆ گرتنی قەلەکە، گونجاوتر نەبوو. بەهاوێلانی خۆی وت لەدوو ریزدا بوەستن و پیکەوێ هاواریان کرد. ئەسپەکەیی خۆی بەخیرایی غارییدا و قەلەمبازیدا. لەتەنگایی دۆلەکە پەڕییەو و گەشتە لای دەروازەکە. کاتیک حەمیریەکان ئەم کارەیی ئەویان بینی، وتیان: ئەمە شەیتانە. مەرزووان لەگەڵیان ناخاوت و بەفارسی قەسەیی لەگەڵ کردن. فەرمانی پیندان بازوی یەک بەسەنەوێ. دەستەیکە لەوانی کوشت و دەستەیکەیی ئەسیر کرد. روداوێکەیی بۆ خوسرەو نووسی. خوسرەو لەکارەکەیی ئەو سەریسورما و نووسی: کەسیک وەک جینگەیی خۆت دەستنیشان بکە وەرە.

دەلیت: مەرزووان دوو کوپری بوو. یەکیان ئارەزوومەندی زمانی عەرەبی و هونراوەیی دەخوئیندەوێ بەناوی خەرخوسرە. ئەوی دیکەیان سوارچاکیک بوو

که‌به‌فارسی ده‌ناخاوت و شیوازی وه‌زیره‌کانی گرتبوو. مهرزوان، خه‌رخوسره‌ی وه‌ک فه‌رمان‌ره‌وای یه‌من ده‌ستینشان کرد چونکه نه‌وی له‌هه‌موو مناله‌کانی زیاتر خوشده‌ویست. به‌ریکه‌وت و له‌یه‌کیک له‌سه‌رزه‌مینه‌کانی عه‌رب مرد. نه‌ویان خسته ناو تابوتیک و بردیان تا گه‌یشتنه لای خوسره‌و. کاتیک سنوقه‌که‌یان خسته ناو خه‌زیینه، له‌سه‌ریان نووسی: فلان که‌س که‌فلانه کار و فیساره کاری نه‌نجامدا، له‌ناو نه‌م سنوقه‌دا خه‌وتوه. داستانی کی‌وه‌که‌یان نووسی.

خوسره‌و له‌ناره‌زومه‌ندی خه‌رخوسره‌و بو زمانی عه‌ربه‌ی ناگادار بوویه‌وه که‌هونراوه ده‌خوینیت و نه‌ریت و خووی عه‌ربه‌کانی گرتوو. نه‌وی له‌سه‌ر کار لابرد و بازانی له‌جینگه‌ی نه‌و دانا. بازان دوا‌یین که‌س له‌نوینه‌ری کاره‌به‌ده‌ستانی فارس بوو که‌روی له‌سه‌رزه‌مینی یه‌من کرد.

خوسره‌و له‌فراونی سامان و جوهره‌کانی جواهری که‌کزی کردبوویه‌وه و نه‌و ویلایه‌تانه‌ی ده‌ستی به‌سه‌ردا گرتبوو و له‌و سه‌رکه‌وتنانه‌ی به‌ده‌ستی ده‌هینا، له‌خوی بایی و ته‌ماحی زیادی کرد. به‌چاویکی ته‌ماحکارانه سه‌یری سامانی خه‌لکانی ده‌کرد. وه‌رگرتنی خه‌راجی به‌یه‌کیک له‌خه‌لکانی گوندی خه‌نده‌ق له‌ویلایه‌تی به‌هر سیر سپارد که‌به‌فه‌روخزاد کوپی سه‌می ناویان ده‌برد. فه‌روخزاد خه‌لکانی نه‌شکه‌نجه و سته‌مکاری کرده‌پیشه. سامانی که‌سانی به‌ناپه‌وا گرت و کاروباری نه‌وانی به‌فه‌رودا. بزئیوی نه‌وان که‌م بوویه‌وه و بوونه دوزمنی پاشایه‌تی خوسره‌و.

هه‌روه‌ها له‌هوشام کوپی محه‌مه‌دی که‌لبی ده‌گینه‌وه: خوسره‌و په‌رویز به‌راده‌یه‌ک مال و سامانی کوکرده‌وه که‌سامانی هیچ کام له‌پاشاکانی پینشوو به‌نه‌ندازه‌ی سامانی نه‌و نه‌بوو. سوپاکه‌ی تا قوسته‌نته‌نییه و نه‌فریقیه گه‌یشت. زستانی له‌مه‌داین به‌سه‌ر ده‌برد و هاوینان له‌نیوان مه‌داین و هه‌مه‌دان.

ده‌لین: دوانزه هه‌زار ژن و که‌نیزی بوو. نو‌سه‌د و نه‌وه‌د و نو‌فیل و په‌نجا هه‌زار چوارپینی له‌هه‌سپ و نیستر و ماین، راگرتبوو. ناره‌زوومه‌ندی کوکرده‌وه‌ی زیر و زیو و ده‌فره زیرینه‌کان و شتی دیکه بوو.

یه‌کیتر ده‌لینت: له‌حه‌رمسه‌راکه‌ی نه‌و سی هه‌زار ژن ده‌بینرا که‌له‌گه‌لیان

دەخەوت. بۇ خزمەت کردن و گۆرانی خویندن و کارەکانیتر ھەزاران کەنیزی بوو. سی ھەزار پیاویش خزمەتیان دەکرد. ھەشت ھەزار و پینسەد ئەسپی بۇ سواری راگرتبوو، ھەوتسەد و شەست فیل و دوانزە ھەزار نیستر باروبنەکە ی ئەویان دەگواستەوہ.

فەرمانی دروست کردنی ئاتەشکەدەکانی دەرکرد و دوانزە ھەزار ھیریۆدی بۇ خزمەت کردنی ئەوان راسپارد. لەسائی ھەژدەمی پاشایەتی فەرمانیدا بەرھەمی خەراج و سەرچاوەکانی دیکە داھات بژمیرن و ناگاداری بکەنەوہ. لەو سالەدا لەخەراج و داھاتەکانی دیکە ھەزار و بیست ھەزار ھەزار زێو کۆکرا بوویەوہ کەبەرەبەرە لەگەڵ شەشسەد ھەزار ھەزار درەم. سامان و داھاتەکە ی بەخەزینە ی شاری تیسبون سپارد کەبەدەستی خۆی بناغە ی دارشت و بەناوی بەھار حودی خوسرەو ناوی دەبرد. جگە لەم سامانە، لەسکە ی فیروز کۆپی یەزدگیرد و قویاد کۆپی فیروز دوانزە ھەزار کیسە ی بۇ مابوو یەوہ کەھەر کیسە یەک چوار ھەزار مسقال زیوی تیا بوو کەکۆی گشتی دەیکردە چل و ھەشت ھەزار ھەزار مسقال و بەرابەرە لەگەڵ شەست و ھەشت ھەزار ھەزار و پینسەد ھەزار و چوارسەد و بیست درەم و یەک نیو و یەک لەسەر سینی ھەشت درەم بوو. زێر و دەفر و قاپە زێرینەکانی بەئەندازە یەک کۆکردبوویەوہ کەجگە لەخواوہند کەسی ژمارەکە ی نەدەزانی.

خوسرەو خەلکانی لاواز و ریسوا کرد. ئەو کارە نەشیواوەکانی کردە پیشە کە لەکردەوہ ی پاشا دورنەندیشەکان بەدوورە. یاخی بوون و ستەمکاری گەشتە ئەو جینگە ی فەرمانی بەزادان فروخ سەرکردە ی پاسەوانەکانی خۆیدا، ھەموو زیندانی و ئەسیرەکان بکوژیت. کاتیئک ژمارەیان کردن سی و شەش ھەزار کەس بوون. زادان فروخ ئەوانی نەکوشت و بیانوی ھینایەوہ بۇ ئەوہ ی فەرمانەکانی خوسرەو ئەنجام نەدات.

خوسرەو بەچەند ھۆکاریئک دورنمایەتی خەلکی بۇ خۆی بزواند: یەکیان ئەوہ ی ریسوای دەکردن و گەورەکانی بەکەم و بی بەھا لەقەلەم دەدا. ھۆکاریئکی دیکە ئەوہ ی فەرخان زاد کۆپی سەمی بەسەر ئەواندا زال کردبوو. سینیەم ئەوہ ی فەرمانیدا بوو ھەموو زیندانییەکان بکوژن. چوارەم ئەوہ ی بریاریدا بوو ھەموو ئەو

کهسانه‌ی له‌شهر له‌به‌ر ابر هیرقل و رومیه‌کان گه‌ر اېوونه‌وه، کوشتار بکات. ده‌سته‌یه‌ک له‌گه‌وره‌کان به‌ره و بابل که‌وتنه ری که‌شیرویه کوپری خوسره و پهریز و براکانی له‌وی ژیانیان به‌سهر ده‌برد. خوسره ماموستاکانی نه‌ده‌بی راسپاردبوو، نه‌ده‌بیان فیربکات و سوارچاکه‌کانی دانا بوو تاریگه‌ی هاتنه‌ده‌روه له‌و شوینه‌یان لی بگریټ. گه‌وره‌کان شیرویه‌یان هینايه‌ دهر و شموانه‌گه‌یشته شاری به‌ردسیر. هه‌موو زیندانییه‌کانی نازاد کرد و هه‌موو هه‌لاتووانی شه‌ری رومیه‌کان و هیرقل په‌یوه‌ستیان بوون و هاواریان کرد: قوبادی شای شاکان. به‌ره‌بیان پویان کرده‌ گۆره‌پانی شه‌ر. پاسه‌وانه‌کانی کۆشک هه‌لاتن و خوسره به‌شپوه‌یه‌کی ترسا پۆشته ناو باغی هینداون که له‌نزیك کۆشکدایه. له‌مانگی نازهر نه‌ویان گرت و له‌پایته‌خت، زیندانیان کرد. شیرویه‌ هاته ناو پایته‌خت و گه‌وره‌کان له‌ده‌وری کۆبوونه‌وه و نه‌ویان وه‌ک پاشا هه‌لبژارد. شیرویه‌ که‌سیکی بو‌ لای باوکی نارد و بو‌ کاره‌کانی سه‌رکۆنه‌ی کرد.

له‌هوشام کوپری محهمه‌دی که‌لبی ده‌گیږنه‌وه: خوسره و پهریز هه‌ژده کوپری بوو. شه‌ه‌ریار گه‌وره‌تر له‌هه‌موویان و زړ کوپری شیرن بوو. نه‌ستیره‌ناسه‌کان خوسره‌ویان ناگادار کردبوویه‌وه یه‌کیک له‌کوپه‌کانی تو، کوپریک ده‌هینیته دنیا که‌ویرانی نه‌یوان و روخانی پاشایه‌تی له‌سهر ده‌ستی نه‌وده‌بیټ. نیشانه‌که‌ی نه‌ویه که‌که‌م و کوپریه‌ک له‌جه‌سته‌یدا ده‌بینریت. خوسره‌وه، له‌به‌ر نه‌مه ریگه‌ی نزیك بوونه‌وه‌ی کوپه‌کانی له‌گه‌ل ژنان گرت. ماوه‌یه‌کی تیپه‌ری و کوپه‌کانی هیچ ژنیکیان نه‌بینی. شه‌ه‌ریار لای شیرین سکالای کرد و به‌په‌یام، حز و تامه‌رزویی خوی باس کرد. داوای لیکرد ژنیکی بو‌ بیات و گه‌رنه خوی ده‌کوژیت.

شیرین وه‌لامی دایه‌وه: ناتوانم هیچ ژنیك بو‌ تو بنیرم مه‌گه‌ر نه‌وه‌ی که‌سیکی گه‌وره نه‌بیټ و نزیك بوونه‌وه‌ی تو له‌که‌سیکی به‌مشپوه، په‌سه‌ند نییه.

شه‌ه‌ریار وتی: هه‌رچی بیټ، ته‌نیا ژن بیټ.

شیرین په‌رده‌داره‌که‌ی خوی بو‌ نارد. ده‌لین نه‌و کچی یه‌کیک له‌گه‌وره‌کان بوو. شیرین لیی توپه و نه‌وی کردبووه یه‌کیک له‌په‌رده‌داره‌کانی خوی. کاتیک که‌چه‌ه پۆشته لای شه‌ه‌ریار، له‌گه‌لی خه‌وت و به‌یه‌زدگیږد دووگیان بوو. شیریان فه‌رمانیدا

ئەويان لە سوچىك داشارد تا ئەو كاتەى منالەكەى ھىنايە دنيا. بۇ ماوەى پىنچ سال منالەكەى لەخەلكان دەشاردەوہ. كاتىك خوسرەو لەسەردەمى پىرى، خوشەويستى منالان، كەوتە دليەوہ، شىرىن پىنى وت: ئەى پاشا، ئايا دەتەويت منالى يەكىك لەكۆرەكانى خۆت ببىنيت ھەرچەندە ئەو كارە پەسەند ناكەيت. خوسرەو وتى: گرنگ نىيە.

شىرىن فەرمانى جوان و بۇنخۆش كردن و رازاندنەوہى يەزدگىردىدا. ئەوى بردە لای خوسرەو، وتى: ئەمە يەزدگىرد كۆرى شەھرىارە.

خوسرەو ئەوى لەخۆى نزيك و ماچى كرد. خوشەويستى كۆرەكە كەوتە دليەوہ و شەوانە ئەوى لای خۆى دەھىشتەوہ. رۆژىك كەيەزدگىرد لای خوسرەو گەمەى دەكرد، وتەى ئەستىرەناسەكانى بىرکەوتەوہ. ئەوى بانگ كرد و رووتى كرمەوہ. كەم و كۆرپىيەكەى لای كەلەكەى منالەكە بىنى و تۆرە بوو. ئەوى ھەنگرت تا بىكىشت بەزەويدا. شىرىن داويىنى ئەوى گرت و سويندىدا يەزدگىرد نەكوژنت. وتى: ئەگەر بىريارە بەلایەك بەسەر ئەم پاشايەتەيدا بىنت، كەس ناتوانىت رنگرى لى بكات.

خوسرەو وتى: ئەمە ئەو كەسە شوومەيە، منيان لى ناگادار كردۆتەوہ. بىببە با چىتر نەيبىنم. فەرمانىدا و ئەويان بۇ سيستان برد.

دەستەيەك وتوويانە: يەزدگىرد لەكاتى شىر خواردن لەسواد لەگوندىك بەناوى خەمانىيە ژيانى بەسەر دەبرد.

فارسەكان دژى خوسرەو راپەرىن و ئەويان كوشت. شىرويه ھاوكارى ئەوانى دەكرد.

ماوەى پاشايەتى ئەو سى و ھەشت سالى خاياند. لەسالى سى و دوەمى پاشايەتى ئەو، پىغەمبەر(د.خ) لەمەككەوہ بۇ مەدينە كۆچى كرد.

دوای ئەو شیرویه پاشایه‌تی گرتە‌ده‌ست

ناوی قوباد کوپی په‌رویز کوپی که‌سرا ئە‌نه‌وشیروانه.

ده‌لین: کاتیك شیرویه پاشایه‌تی گرتە‌ده‌ست و باوکی زیندانی کرد، گه‌وره‌کانی ولات له‌ده‌وری کۆبونه‌وه و وتیان: ئی‌مه نابیت دوو پاشامان هه‌بیت، یا که‌سرا بکوژە و ئی‌مه فه‌رمانه‌کانی تو ئە‌نجام ده‌ده‌ین یا دو‌باره‌ ئە‌و بو‌ سەر ته‌ختی پاشایه‌تی ده‌گه‌رینینه‌وه و هاوشیوه‌ی پینشو ملکه‌چی فه‌رمانه‌کانی ده‌بین.

ئە‌م وته‌یه کاریگه‌ری له‌سه‌ر شیرویه دانا و فه‌رمانی بردنی خوسره‌وی له‌پایته‌خت ده‌رکرد تا له‌مائی پیاویک به‌ناوی مارسفه‌ند جینگه‌ی بکه‌نه‌وه. ئە‌ویان خسته‌ ناو تابوتیک و سه‌روروخساریان دا‌پۆشی. ده‌سته‌یه‌ک له‌سو‌پاییه‌کان هاوریه‌تیان ده‌کرد. له‌سه‌ر رینگه‌ی لای پینه‌چییه‌ک تی‌په‌رین که‌ له‌ناو دو‌کانه‌ی له‌سه‌ر رینگه‌ دانیشتبوو. کاتیك سواره‌کانی بینی که‌پیاویکی به‌ستراو و دا‌پۆشراویان پینیه، زانی خوسره‌وه. قالبی پینل‌ویکی بو‌ هاویشت. یه‌کیک له‌سو‌پاییه‌کان شمشیری ده‌رکینشا و پینه‌چییه‌که‌ی کوشت.

کاتیك خوسره‌و له‌مائی مارسقه‌ند جینگیر بوو، شیرویه هه‌موو گه‌وره و سه‌رکرده‌ی به‌نه‌ماله‌کانی کۆکرده‌وه و وتی: به‌ریارمداوه که‌سیک بو‌ لای باوکم ره‌وانه بکه‌م و رینگه‌ی چاره‌ی خۆی، له‌خۆی بپرسم.

پیاویکی بانگ کرد به‌ناوی ئە‌سفاز جه‌شنس له‌خه‌لکانی ئە‌رده‌شیر خه‌ره. ئە‌سفاز سه‌رکرده‌ی ده‌سته‌یه‌ک له‌سو‌پاییه‌کان و کیشه‌کانی پاشایه‌تی چاره‌سه‌ر ده‌کرد. وتی: برۆ لای باوکم و پینی بلی، نه‌من و نه‌هیچ کام له‌خه‌لکان نه‌بوینه‌ته هۆکاری ئە‌و به‌لای گرفتاری بو‌ویت. ئە‌مه فه‌رمانی خواوه‌نده و سزای کاره‌خراپه‌کانی خۆت له‌م دنیا‌یه وه‌رگرت. باوکی خۆت کوشت و پاشایه‌تیت لیسه‌نه‌ده‌وه. سه‌باره‌ت به‌و تاوانیکی گه‌وره‌ت کرد. له‌گه‌ل مناله‌کانی خۆت خراپه و سه‌تمکاریت کرده پیشه و رینگه‌ت پینه‌داین له‌گه‌ل چاکه‌کاران دا‌بنیشین.

هۆکاره‌کانی دل‌خۆشیت له‌ئی‌مه گرتە‌وه. که‌سانیکی زۆرت بو‌ ماوه‌یه‌کی دو‌ور و درێژ

له زیندانه كاندا هیښته وه که نه دار و هه ژار و دوور بون له کس و کار، به دبخت بوون. هه موو ژنانت تایبته کردبه خوټ. چاکته له گهل ټوان نه کرد. ټوانته له کهسانی دیکه دریغ کرد که ده یانتوانی بینه خاوه نی مال و منال. له کاری و هرگرتنی خهراج سته مت له ژیرده سته کان کرد و بهو پهری توندوتیژی هه ریژی که سانت خسته ژیرپی. مال و سامانی خه لکت بو خوټ کو کرده وه و ټوانته به ره وه له ناوچوون برد. له سنوری روم و سنوره کانی دیکه سوپایه کی فراوانته له بهر ده ستا بوو. ټوانته له مال و منالی خو یان دوور خسته وه. خیانه ته له موریق پاشا کرد و ریژی چاکیه کانی ټوت نه گرت له کاتی کدا په نای به تودا و بو و هرگرتنی پاشایه تی هاو کاری کردی و دوزمه که تی له ناو برد و کچه نازیزه که ی خو ی کرده هاوسه ری تو. به لام مافه کانی ټوت نه ناسی و کاتی ک داوای خاچه که ی له تو کرده وه، بوټ نه گه پرانده وه له کاتی کدا تو و خه لکه که ته پیوستان پینی نییه. ټه گه به لگت بو کاره کانی خوټ هه یه، باسی بکه و ټه گه به لگت نییه. توبه بکه و داوای به خضین له خوا وه ند بکه تا فرمانی خو مان سه به رته به تو بهر بکه یین.

ټه سفاز په یامه که ی شیرویه ی هه لگرت و به ره و لای خوسره و که و ته ری تا په یامه که بگه یه نیټ. کاتی ک گه یښته ټو شوینه ی خوسره ویان له وی زیندانی کرد بوو، جیلنوس سالاری سوپا راسپیژدر اوانی خوسره وی بینی و ماوه یه که قسه یان کرد.

ټه سفاز داوای مؤلته تی لی کرد تا بپرواته لای خوسره و له په یامی شیرویه ناگاداری بکاته وه.

جیلنوس هات و په رده ی له بهر بهر خوسره و هه لگرت. پوښته لای و وتی: خوا وه ند ته مه نت دریژ بکات، ټه سفاز چاوه پروانی مؤلته و ده لیت: شیرویه په یامی کی به ودا نار دووه و داوا ده کات بتبیینت. بوچوونی تو چییه؟

خوسره و پیکه نی و به گالته وه وتی: ټی ټه سفازان جیلنوس، و ته که ی تو هاوشیوه ی و ته ی بیرمه ندان نییه. ټه گه په یامه که له لایه ن شیرویه پاشایه، پیویست به مؤلته تی نیمه ناکات و ټه گه مؤلته به ده سته نیمه یه، که واته شیرویه پاشا نییه. ټه هاوشیوه ی ټو په نده یه که وتوویانه: خوا وه ند ده یه ویت و ده بیت. پاشا

فرمان ده دات و جیبه جی ده کریت. پی پی بلی په یامه که ی بگه یه نیت.

کاتیك جلینوس نهم و تاره ی بیست، لای خوسره و پوشت و دهستی نهم سفاز
جه شنسی گرت و وتی: ههسته و برؤ لای خوسره و.

نهم سفاز جه شنس ههستا. بانگی یه کیك له خزمه تکاره کانی خو ی کرد.
بالا پو شه که ی خو ی پیدا و ده سرینکی سپی دهره ینا و روخساری خو ی پی به ست.
پوشته لای خوسره و کاتیك نهوی بینی، کوپنوشی برد. خوسره پی وت:
ههسته. ههستا و دهست له سر سنگ و هستا.

خوسره له سر سی راخه رینکی به زیر چنراو که هه وریشمیان به سر دا
راخستبوو، داده نیشت. سی پشتی به زیر چنراو له پشتیه وه بوو. هه رمیبه کی
زه ردی به دهسته وه بوو، کاتیك نهم سفازی بینی، چوارمه شقی دانیشنت. هه رمیبه کی
خسته سر پشتیه که. کهوته خوار له بهر نهوی خر و پشتیه که نهم بوو. کهوته
سر فهرشه که. له سر فهرشه که ییش نه وه ستایه وه و کهوته سرزه وی و خو لاری
بوو. نهم سفاز هه لیگرته وه و به قولی کراسه که ی پاکي کرده وه تا بیخاته به رده م
خوسره و. خوسره به نیشاره پی وت دووری بخاته وه، وتی: له شوینیک داینی.
نهم سفاز لای فهرشه که داین و گه رایه وه شوینه که ی خو ی و دوباره دهست
به سینه و هستا.

خوسره و ماوه یه کی بیری کرده وه. دهستی به قسه کردن کرد: کاتیك به ده به ختی
دهست پی ده کات، به رینگه چاره، چاره سر ناکریت و کاتیك به خته وه ری باوه شت بو
ده کاته وه، به رینگه چاره، له ناو نابریت. نهمه فرمانه کانی روژگاره. وتی: کوشتن و
که وتن و خو لاری بوونی نهم هه رمیبه، له په یامه که ی تو و سر نه نجامی کاره کان
ناگادارمان ده کاته وه. هه رمیبه که نیشانه ی خیره که له سره وه کهوته خوار. له سر
فهرشه که ی نیمه نه مایه وه و کهوته سرزه وی. خو لاری بوو و نهمه نیشانه ی
نه وه یه، شکوی پاشاکان کهوته دهست خه لکانی ناسایی و پاشایه تی نیمه
له ناوچوو و نه کهوته دهست نه وه کانی نیمه. کهس پاشایه تی ناگریته دهست
که خه لکی نهم ولاته بیت. نیستا باسی په یامه که ی خوت بکه.

نهم سفاز جه شنس په یامه که ی شیویه ی باس کرد. هیچ وشه یه کی له بیر نه کرد و

يەك وشەى زىادەى نەخستە سەر.

خوسرەو وتى: لەو لآمى ئەمە پەيامە بەشېروىيەى تەمەن كورت بلى، هېچ بېرمەندىك گوناحى بچوكى كەسىكى دىكە پىش لىكۆلئىنەو و لىپرسىنەو، بە دلىنبايىو ناهىنىتە سەرزمان و بلاوى ناكاتەو چ بگات بەو گوناحە گەرەكانى نامازەى پىداو و ئىمەى پى تۆمەتبار دەكات. ئەو كەسەى گۇناخبارىك سزا و سەركۆنەى دەكات، دەبىت خوى لەگوناح وخراپە بەدور بگرت. ئەى تەمەن كورتى نەزان! ئەگەر بەو شىو دەبووین كەباسى دەكەيت، پەوا نىيە باس و سەركۆنەم بكەيت، ئەگەر ئىرادەكانى خۆت نازانىت و لەگوناحەكانى ئىمە دەروىت، بېرى لەكىشە و ئىرادەكانى خۆت بكەرەو و دەست لەرەخنە گرتن ھەلگەر چونكە وتارى نارەوا، بەنەزان و كەسىكى سست و لەفەرمان و بېروبوچونەكانى دەقتاسىنىت. ئەگەر مەبەستى ئەو دەكەيت گوناحەكان بەختە سەرشانى ئىمە كەبىنە ھەى كوشتم، پەوايە و تۆ بو ئەم كارە بەلگەت ھەيە. بزائە ھەموو داومرانى ھاودىنى تۆ كوشتنى باوك بەنارەوا دەزانن و لەتىكەل بوون و ھاونشىنى لەگەل چاكەگاران بەدورن چ بگاتە بەپاشايەتى.

بەلام سپاس بو خوا لەبەر ئەوئەى خراپەمان نەكرد كارى ئىمە لەگەل خوا و خەلك و ھاودىنەكانمان و تۆ و ھەموو كۆرەكانمان بەشىوئەيك بوو كەكەمتەرخەمىمان تيا نەكردووە و كەس بەلگەى دژى ئىمە نىيە و ناتوانىت سەركۆنەمان بكات.

ھەرچەند ئەم بەلگەيە و ئەم وتەيەم كەم وكۆرى تيا نىيە، لەگەل ئەوئەيشدا بو ئەو گوناحانەى باسى دەكەيت، روونكردنەووم ھەيە تا نەزانى وبى ناووزى و كاروبارەكانى خۆت بزانىت: ئەوئەى سەبارەت بەھورموزى باوكم نامازەت پىداو، بەمشىوئەيە: خراپەكاران و ئازاوەچىيەكان دلى ھورموزيان لەمن پەش كرد تا ئەوئەى تۆمەتبارى كردم و پقى لى ھەلگرتم. كاتىك لەپرق و كىنەى ئەو ئاگادار بوومەو، ترسام و خۆم لەو دوور خستەو و روم كرده ئازەربايەجان. كىشەكانى ئەو گەرەتر و پاشايەتى پەرىشان بوو. كاتىك ئاگادار بوومەو، لەئازەربايەجانەو مى رىگەم گرتەبەر. بەھرامى رىكار كە سەرىنچى فەرمانەكانى دەكرد، لەگەل

سوپایه‌کی فراوان هیرشی کرده‌سرم و نیمه‌ی بۆ به‌جیه‌تشتنی ولات ناچار کرد. رومان له‌سهرزه‌مینی رۆم کرد و هاوری له‌گه‌ل سوپایه‌کی گهره گه‌راینه‌وه. شه‌رمان له‌گه‌ل به‌هرام کرد و چۆنییه‌تی له‌ناوچونی ئەو له‌سهرزه‌مینی تورکه‌کان، هم‌موان لینی ناگادارن. کاتی‌ک کاروباره‌کان سه‌قامگیر و پاشایه‌تی نیمه به‌هیز بوو، به‌هاوکاری خواوه‌ند، زیان و به‌لاکانمان له‌سهر خه‌لکان هه‌لگرت و وتمان: باشتترین کار ئەوه‌یه تۆ‌له‌ی باوکی خۆمان بستینینه‌وه و داوای خویننه‌که‌ی بکه‌ین. هه‌موو ئەو که‌سانه‌مان کوشت که‌له‌کوشتنی ئەو به‌شدار بوون. کاتی‌ک له‌م کاره ته‌واو بووم، به‌مه‌به‌ستی خۆم گه‌یشتم و چاره‌سهر کردنی کیشه‌کانم ده‌ستپیکرد. له‌بهر ئەمه‌ فه‌رمانی کوشتنی هه‌موو ئەو که‌سانه‌م ده‌رکرد که‌له‌کوشتن و له‌ناو بردنی ئەو تاوانبار بوون.

به‌لام به‌سهره‌اتی کوپه‌کانم به‌وشیوه‌یه که‌هه‌موو کوپه‌کانم جگه له‌وه‌یان که‌خواوه‌ند ده‌یویست، جه‌سته‌ی ته‌ندروست و بی ئیراد بوو. پاسه‌وانمان بۆ دانان تا ریگه نه‌ده‌ن سنوره‌کانی خۆتان به‌ه‌زینن چونکه ده‌ترسام سته‌مکاری له‌سهر خه‌لکان بکه‌نه‌پیشه. به‌لام سه‌باره‌ت به‌کاری مال و چوارپی و هه‌موو نیازه‌کانی ئیوه، به‌راده‌یه‌ک سامانمان خه‌رج کرد که‌ئه‌ندازه‌که‌ی که‌س نایزانیت.

به‌سهره‌اتی تۆ به‌وشیوه‌یه: ئەسته‌یره‌ناسه‌کان ناگاداریان کردمه‌وه که‌منا‌له‌که‌ت درژی نیمه شوپرش ده‌کات. به‌لام فه‌رمانی کوشتنی تۆمان ده‌رنه‌کرد به‌لکو ریگه‌ی نزیك بوونه‌وه له‌ژنانمان لیگرتی. شیرینی هاوسه‌رم بۆ ئەم کاره راسپارد چونکه باوه‌رم پیتی بوو. فه‌رمیشای پاشای هیند له‌سالی سی و دوه‌می پاشایه‌تی نیمه، نامه‌ی بۆ نووسیم. له‌گه‌ل نیردراران باسی بابته‌ی جۆراوجۆری کرد و خه‌لاتی بۆ من و کوپه‌کانم ناردبوو. بۆ هه‌ریه‌که‌تان به‌جیا نامه‌یه‌کی نووسیوو. دیارییه‌که‌ی تۆ فیل و شمشیر و هه‌لۆیه‌کی سپی و فه‌رشیکی به‌زیرچنراو بوو. له‌ژیر نامه‌که‌ی تۆ نووسیوو: ناوه‌رۆکی ئەم نامه‌یه لای که‌س باس مه‌که.

فه‌رماندا نامه و دیارییه‌کانی هه‌مووتان به‌ده‌ستان بگات به‌لام نامه‌که‌ی تۆ به‌هۆی نووسینه‌که‌ی خواره‌وه‌ی، لای نیمه مایه‌وه. ده‌یریکی هیندیم بانگ کرد و نامه‌که‌ی بۆ خویندینه‌وه که‌ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌مشیوه‌یه: دلخۆش و ئه‌رخه‌یان به

چونکه له‌مانگی نازهر و روژی دیبازهر له‌سانی سی و هه‌شته‌می پاشایه‌تی خوسره، له‌سر ته‌ختی پاشایه‌تی داده‌نیشیت و پاشایه‌تی له‌ده‌ست دهر‌دینیت. دلنیا‌بووم ئەم کاره ده‌بیته هوی له‌ناو‌چونی ئیمه به‌لام له‌به‌خش‌شه‌کانی تۆم کهم نه‌کردوه و فه‌رمانی کوشتنی تۆم دهر‌نه‌کرد. نامه‌ی پاشای هیندم به‌ئه‌نگوستیله‌که‌ی خۆم مۆر‌کرد و به‌شیرینم سپارد. شیرین هیشتا زیندوه، ئەگەر ناره‌زوو بکه‌یت ده‌توانی نامه‌که سه‌باره‌ت به‌مناله‌که‌ت و خۆتی لی وه‌ربگریت، تا بیخوینیت‌هوه و په‌شیمانی به‌سه‌رتا زال ببیت.

سه‌باره‌ت به‌زیندانییه‌کان، ئەمه وه‌لامی ئیمه‌یه: پاشاکانی رابردوو له‌روژگاری کیومه‌رسه‌وه تا پاشایه‌تی به‌شتاسب چاره‌سه‌ری کیشه‌کانی پاشایه‌تیان به‌دادپه‌روه‌ری ده‌کرد و له‌روژگاری به‌شتاسب تا روژگاری ئیمه، چاره‌سه‌ری کیشه‌کان هاورى بوو له‌گه‌ل دادپه‌روه‌ری و خۆپاریزی. ئەگەر ناوژ و زانست و ئەده‌ب نیه، له‌پیاوانی نایینی که‌کۆله‌که‌ی ئەم دینه‌ن. بپرسه سه‌باره‌ت به‌و که‌سه‌ی نافه‌رمانی پاشاکان ده‌کات و په‌یمانی ئەوان نه‌شکینیت و ده‌بیته هوی کوژرانی خوی. تا پیت بلین که‌سانی له‌و چه‌شنه شیایى به‌خشش و به‌زمی نین، به‌لام من ته‌نیا ئەو که‌سانه‌م زیندانی کرد که‌شیایى کوشتن و ئەندام بپینه‌وه بوون. زۆر جار وه‌زیر و گه‌وره‌کانی ولات پینش‌نیاریان ده‌کرد ئەوانه‌ی شیایى کوشتن، ده‌بیت زوتر بکوژین نه‌کا بیر له‌فرت و فیل و کوشتنی پاشا بکه‌نه‌وه. ئیمه که‌ناره‌زومه‌ندی پاراستنی ژماره‌ی دانیش‌تووان له‌خوینریزی بیزار بووین، په‌له‌مان نه‌کرد. کاری ئەوانمان به‌خواه‌ند سپارد و له‌زیندانا راما‌نگرتن. ته‌نیا سزاکه‌یان نه‌وه‌بوو ریگه‌ی گوشت و شه‌راب خواردن و بۆن کردنی گوله‌کانمان لی‌گرتن. له‌نه‌ریته کۆنه‌کان سه‌باره‌ت به‌ری‌گرتنی زیندانییه‌کان له‌چیژ وه‌رگرتن زنده‌روییمان نه‌کرد و خواردن و که‌ره‌سته پێویسته‌کانمان خسته به‌رده‌ستیان. فه‌رمانمان نه‌دا ئەوان له‌ژنه‌کانیان دوور بکه‌نه‌وه و ریگه‌ی منال بوونیان لی‌بگرن.

بیستومه ده‌ته‌ویت زیندانیانی شیایى کوشتن نازاد و زیندانه‌کان خاپور بکه‌یت. ئەگەر ئەم کاره بکه‌یت، نافه‌رمانی خواه‌ند و خراپه‌ی خۆت ده‌ویت و فه‌رمانه‌ دینییه‌کان ده‌خه‌يته ژیری و پینچه‌وانه‌ی نه‌ریت و سونه‌ته‌کان

ده‌جولنیته‌وه چونکه خه‌لکانی شیاوی کوشتن، شیاوی به‌خشش و به‌زه‌یی نین. بزانه دوزمنانی پاشایه‌تی هیچ کات لایه‌نگر و شوینک‌ه‌ته‌ی پاشایه‌تی نین. یاخیان له‌پاشا هیچ کات ملکه‌چ و گویرایه‌ل نابن چونکه بیرمندان وتوویانه: سزای تاوانباران دوامه‌خن چونکه زیانی داد‌په‌روه‌ری لیده‌که‌ویته‌وه و له‌به‌رژه‌وه‌ندی پاشایه‌تی نییه. نه‌گر له‌نازاد کردنی نه‌م خراپه‌کارانه شادمان بییت، دواها‌ته‌کانی له‌پاشایه‌تی خو‌تا ده‌بینی و زیان به‌باوه‌پداران و خه‌لکان ده‌گه‌یه‌نی‌ت.

به‌لام نه‌وه‌ی نامازته‌ت پیداوه‌ که‌مال و سامانی خه‌لکان به‌زور ده‌گرم و به‌سته‌مکاری کوم‌کردوته‌وه نه‌ک له‌دیاری دوزمن و به‌هوی شه‌ره‌کانه‌وه، وه‌لامه‌که‌م به‌مشیه‌یه: باشترین وه‌لام بو‌ و ته‌یه‌ک له‌رووی نه‌زانیه‌وه بیته‌ سرزمان، وه‌لام نه‌دانه‌وه‌یه، به‌لام بیده‌نگ نابم چونکه وه‌لام نه‌دانه‌وه یانی رازی بوون به‌تاوان. بو‌ نه‌وه‌ی کردومه به‌لگه‌ی به‌هیز و ناشکرام هه‌یه: وه‌لامه‌که‌م نه‌مه‌یه:

نه‌ی نه‌زان، پاشایه‌تی دوا‌ی خواوه‌ند، به‌مال و سوپا به‌هیز ده‌بیته‌ت به‌تایبه‌ت پاشایه‌تی دیاری فارسه‌کان چونکه دوزمنان له‌هه‌موو سنوره‌کانه‌وه ده‌وره‌یان داوه‌ و بو‌ هه‌ل‌لوشینی نه‌وه‌ی پاشا کوی کردوته‌وه، ناماده‌ن. به‌رگری کردن له‌به‌را‌به‌ر دوزمن ته‌نیا به‌سوپای فراوان و که‌ره‌سته‌ی شه‌ری پیویسته‌ت نه‌گه‌ری هه‌یه و سوپای فراوان و که‌ره‌سته‌ی پیویسته‌ت ته‌نیا به‌مال و سامانی فراوان کۆده‌بیته‌وه و سامانی فراوان ته‌نیا به‌هه‌ول‌دان و تی‌کۆشین له‌وه‌رگرتنی خه‌راج ده‌سته‌به‌ر ده‌بیته‌ت. نه‌مه‌ دیارده‌یه‌کی تازه نییه و له‌م کاره‌دا هاوشیه‌وه‌ی پاشاکانی پیش خو‌مان کاره‌کانمان را‌په‌راندوه چونکه نه‌وانیش مال و سامانیان کۆکردوته‌وه تا بو‌ به‌هیزی کردن سوپا هاریکاریان بیته‌ت. به‌هرامی ریاکار هاورئ له‌گه‌ل سوپاکه‌ی که‌شیاوی کوشتن بوون، هیزشیان کرده‌ سهر خه‌زینه‌کانی نی‌مه و به‌فیرۆیاندا. له‌خه‌زینه‌کان جگه‌ له‌ سیلاحانه‌ی که‌توانای هه‌لگرتن و تی‌زکردنه‌وه‌یان نه‌بوو، به‌جینه‌ما. کاتیک پاشایه‌تیمان وه‌رگرتوه و پاشایه‌تی سه‌قامگیر و به‌هیز بوو و خه‌لکان گویرایه‌لی خو‌یان نیشاندا، سوپا‌سالاره‌کانمان بو‌ ناوچه‌کانی ده‌وره‌به‌ر ره‌وانه‌ کرد و فه‌رمان‌په‌وامان بو‌ ویلایه‌ته‌کان ده‌ست‌نیشان کرد. سنوره‌کانمان به‌سنورداره‌کان و کاربه‌ده‌سته‌ بویره‌کانی خو‌مان سپارد و نه‌وانمان به‌سوپا، به‌هیز کرد که‌پاشاکان و

دوژمنانیان له‌ناو برد. له‌سالی سیانزه‌یه‌می پاشایه‌تی ئی‌مه، به‌ردایه‌ک له‌وانیان کوشته و نه‌سیر کرد که له‌سنوری دیاری خویان به‌ترسه‌وه ژبانیان به‌سهر ده‌برد چ بگاته به‌وه‌ی هیرش بکه‌نه سهر دیاری ئی‌مه یا کاریکی ناپه‌سه‌ند و نه‌شیاو نه‌نجام بده‌ن. هه‌روه‌ها له‌م سالانه‌دا زێر و زیو و جواهره و تالانییه‌کان له‌ناو خه‌زینه‌کانی ئی‌مه کۆبوونه‌وه که‌فراوانییه‌که‌ی، خه‌لکان لینی ناگادارن. له‌سالی سیانزه‌یه‌می پاشایه‌تی فرماندا نه‌خشی تازه‌ ناماده و له‌زیوه‌کان سکه‌ لیبده‌ن. به‌راده‌یه‌ک سکه‌ له‌ناو خه‌زینه و گه‌نجینه‌کانی ئی‌مه که‌له‌که‌ بوو که‌جگه‌ له‌وه‌ی بۆ بژووی و پیداو‌یستیه‌کانی سوپا ته‌رخانمان کرد، دوسه‌ده‌زار کیسه‌ی زیو مایه‌وه‌ که‌سه‌ده‌ هزار مسقال بوو. کاتی‌ک بینیمان سنوره‌کان پارێزرارو و دوژمنان له‌دیاریه‌که‌مان، دورکردۆته‌وه و دۆل و ده‌ربه‌نده‌کان نه‌من و چوار ناوچه‌که‌ی ولات، نارامی بالی به‌سه‌ردا کیشاو و خه‌لک ترسیان له‌فراندنی سامانی خویان نییه، فرمانماندا، پاشماوه‌ی خه‌راجی ساله‌کانی دیکه‌ وه‌ریگرن و نه‌و زیو و زێر تالانیانه‌ی له‌خه‌زینه‌کانی ئی‌مه تالان کراوه، بگه‌رینه‌وه‌ به‌شیه‌وه‌یه‌ک له‌کوژتایی سالی سی پاشایه‌تی فرماندا تا دووباره‌ نه‌خشی تازه‌ ناماده و سکه‌ی زیو لیبده‌ن. له‌خه‌زینه‌کانی ئی‌مه جگه‌ی له‌وه‌ی بۆ سوپا و پیداو‌یستیه‌کانی ته‌رخان کرا، چوارسه‌ده‌ هزار کیسه‌ی زیو مایه‌وه‌ که‌هه‌زار هزار مسقال و شه‌شسه‌ده‌ هزار مسقال بوو. نه‌مه‌ بی‌جگه‌ له‌وسامانه‌ی له‌پاشای رۆمه‌وه‌ ده‌ستمان که‌وت له‌و که‌شتیانه‌ی با هی‌نای و به‌تالانی ناومان برد. له‌سالی سییه‌م پاشایه‌تی تا سالی سی و هه‌شتم که‌نهم ساله‌یه، به‌رده‌وام مال و سامانی ئی‌مه‌ فراوان و ناوه‌دانی ویلایه‌ت و ناسوده‌ی خه‌لکان به‌گه‌شتی و به‌هیزی سنوره‌کان زیاتر بووه.

بیستوومه‌ له‌رووی ناپیاوه‌تی ده‌ته‌ویت، له‌سه‌ر داوای یاخیان، نه‌م سامانه‌ بلأو بکه‌یته‌وه و له‌ناوی ببه‌یت. ناگادارت ده‌که‌مه‌وه‌ نه‌م گه‌نج و سامانه‌ به‌گیان و مه‌ترسی فراوان کۆکراوه‌ته‌وه تا به‌هۆیه‌وه‌ دوژمنان له‌ولاته‌که‌مان دوور بکه‌ینه‌وه چونکه‌ دوور کردنی دوژمنان له‌رۆژگاره‌کاندا، داوی هاوکاری خواوه‌ند ، ته‌نیا به‌سامان و سوپای فراوان نه‌گه‌ری ده‌بیته‌ت و سوپا ته‌نیا به‌سامان به‌هیزی ده‌بیته‌ت. نه‌گه‌ر سامان فراوان نه‌بیته‌ت، هه‌یج نه‌نجامیکی نابیته‌ت. که‌واته‌ نه‌م سامانه‌ بلأوه

مهكهرهوه و دهستدریژی مهكهسر چونكه پالپشتی پاشایهتی و هوکاری بههیزی خؤ و لاوازی دوژمنه.

ئهسفاز بو لای شیرویه گهرایهوه و لهوتهکانی خوسرهو ناگاداری کردهوه بیٔ نهوهی هیچی لیٔ كهه بکات یا وشهیهکی بختاسهر. گهورهکانی فارس گهراهنهوه و بهشیرویهیان وت ئیمه پیویستمان بهدوو پاشا نییه یا فرمانی کوشتنی خوسرهو دهبرکه تا ملکهچی فرمانهکانی تؤ بین یا تؤ لهسر کار لادهبین و دهبینهوه بهندهی خوسرهو.

ئهه وتهیه کاریگهری لهسر شیرویه دانا و فرمانی کوشتنی خوسرهوی دهکرد. نهو كهسانهی خوسرهو نازاری پینگهیاندهبون، خؤیان بؤ کوشتنی نهوههٔبژارد. هر كهس دهپؤشته لای خوسرهو، جوینی پیدهدا و كهس نهیتوانی بیکوژیت تا نهوهی گهنجیک بهناوی هورموز کوپی مردانشا بؤ کوشتنی نهوات.

مردانشا فرمانهروای خوسره لهویلیهتی نیمروز و گؤرایهٔل و چاکهخوازی نهو بوو. خوسرهو دوو سالٔ پیش لهدهستدانی پاشایهتی، سهرنهجامی کاری خؤی لهئهستیرهناسهکان پرسی. پییان وت: مهرگی نهو لهلایهن نیمروزهوهیه. دلی لهمردانشا رهش و پیس بوو. لیٔ ترسا چونكه پیاونکی گهوره بوو. لهو ناوچهیه كهس هیزی و دهسهلاتی نهوی نهبوو. نامهی بؤنوسی تا بیٔت و کاتیک هات بهدوای بیانویك دهگهرا تا بیکوژیت بهلام هیچی دهستنهكوت. شهرمی دهکرد چونكه لهخزمهتهکانی ناگادار بوو. بریاریدا بیهیلٔتهوه و فرمانیدا دهستی راستی بپرنهوه و لهجیاتی نهه کاره، سامانیکی فراوانی پیبهبهخشن. بیانوی دوزیهوه دهستی راستی نهوی بری.

برینی دهست وپیٔ لهگؤرهپانی شاییدا نهجام دههرا. نهو رؤهی خوسرهو فرمانیدا دهستی مردانشا بپرنهوه كهسی رهوانه كرد تا بزانیٔ چی دهلیٔت و خهٔلكان چؤن باسی نهه روداوه دهكن. کاتیک دهستی راستی مردانشایان برپیهوه، بهدهستی چهپی ههلیگرت و ماچی كرد و بهدهم فرمیسكهوه دهیوت: هاوار لهبهخشندهكهه، هاوار لهتیر هاویژهكهه، هاوار لهخهت نووسهكهه، هاوار لهشمشیر وهشینهكهه، هاواری لهیاریکههكهه، هاوار لهنازیزهكهه.

کاتیك نێردراو گەپرایهوه و خوسرهوی لهوتهکانی ئەو ئاگادار کردهوه، پەشیمان بوویهوه و یهکیك لهگهورهکانی بۆ لای ئەو نارد و پەشیمانی خۆی دەرپەری و پەيامیدا هەرچی بویت، پێی دەبەخشیت.

مەردانشا لهوهلامدا وتی: ئەه پاشا، بەخششهکانی تۆ دەزانم و سپاست دهکەم. دلنیام ئەم کارهت بهبیزاریهوه ئەنجامدا، قەزار و قەدەرە. ئیستا داوای شتیك دهکەم و سویند بخۆ پێمی دەبەخشیت. دەبیت کەسیکی باوهپینکراو لهسویندهکەهێ تۆ ئاگادارم بکاتهوه تا داواکارییهکەهێ خۆم باس بکەم.

نێردراو پۆشت و خوسرهوی ئاگادار کردهوه. خوسرهو چەندین جار سویندی خوارد کەمەردانشا داوای هەرچی بکات بهو مەرجهی زیانی پاشایهتی تیا نهبیت، پێی دەبەخشیت. یهکیك لهسالارهکان ئەم پەيامهێ بۆ مەردانشا برد.

مەردانشا داوای کرد بیکوژن تا لهشەرمی برینی دەستی رزگاری بیت. خوسرهو بهبیزاریهوه فهرمانی کوشتنی ئەوی دەرکرد چونکه نهیویست سویندهکەهێ بشکینیت.

کاتیك میهر هورموز کوپی مەردانشا پۆشته لای خوسرهو، پرسباری ناوی خۆی و باوک و پێگهێ ئەوی کرد. لهوهلامدا وتی: میهر هورموز کوپی مەردانشا فهرمانهوای نیمروزم.

خوسرهو وتی: تۆ کوپی پیاویکی شەریف و شارەزاییت. من بهشینویهکی شیاو پاداشتی خزمەت و چاکیهکانی ئەوم نهدايهوه. کارهکەت ئەنجام ده. میهرهورموز بهتەر چەندین گورزی لهملیدا بهلام کاریگهێ دانەنا.

خوسرهو گهپرا. قهلقانیکی لهسەر بازوی خۆی بینی، ههراکاتیك بهشمشیر لییان دهنا، شمشیرهکه کاریگهێ دانەنا. قهلقانهکەهێ داگەند و میهرهورموز زهربهیهکی دیکهێ لیدا و کوشتی.

کاتیك شیرویه لهههوانی کوشتنی خوسرهو ئاگادار بوویهوه، یهخهێ خۆی دپی و دەستی بهگریان کرد و وتی: جهستهێ ئەو بۆ دیفن کردن ببهن. گهورهکان و خهلقان بهشداریان لههێ و رهسمی بهخاک سپاردنی ئەو کرد. شیرویه فهرمانی کوشتنی بکوژهکەهێ باوکی دەرکرد.

ماوه‌ی پاشایه‌تی خوسره‌و سی و هه‌شت سال دریزه‌ی کیشا و له‌مانگی نازهر
له‌روژی مانگ، کوژا.

شیرویه‌ حه‌فده‌ براهه‌ی خوی کوشت. نه‌م کاره‌ی به‌راویژ له‌گه‌ل فیروزی وه‌زیر و
هاندانی شه‌متا کوپی مه‌رزین کاربه‌ده‌ستی کوکوردنه‌وه‌ی خه‌راج نه‌نجامدا. دواتر
گیروده‌ی نه‌خوشییه‌کان و خووشی له‌دنیا نه‌بینی. مه‌رگی نه‌و له‌کوشکی پاشایه‌تی
رویدا.

شیرویه‌ بۆ بنه‌ماله‌ی ساسان شووم بوو چونکه‌ براهکانی خوی کوشت.
خوشکه‌کانی توران و نازهرمیدوخت پوشتنه‌ لای و به‌توندی قسه‌یان له‌گه‌ل کرد.
وتیان: ته‌ماحی پاشایه‌تی بی سهرنه‌نجام ده‌ستی توی به‌کوشتنی باوک و براهکانت
پیس کرد و گوناحیکی گهره‌ت نه‌نجامدا.

کاتیك نه‌م قسانه‌ی بیست، ده‌ستی به‌گریان کرد و تاجی فریدا و پاشماوه‌ی
ته‌مه‌نی به‌په‌نج و خه‌مه‌وه‌ به‌سه‌ر برد.

ده‌لین: شیرویه‌ هر که‌سیك له‌بنه‌ماله‌که‌ی خوی بینی، فه‌رمانی کوشتنی
ده‌رکرد. له‌روژگاری نه‌و تاعون بلاو بوویه‌وه و ژماره‌یه‌کی زور له‌فارسه‌کان مردن.
ماوه‌ی پاشایه‌تی شیرویه‌ هه‌شت مانگی خایاند.

دوای نهو نهرده‌شیر پاشایه‌تی گرت‌ده‌ست

نهو کوپی شیویه کوپی په‌رویز کوپی هورموز کوپی نه‌نوشیروانه. منالیکی کم‌ت‌همن و به‌وته‌یهک‌هوت سالی بوو که‌گه‌وره‌کانی فارس نه‌ویان وهک پاشا ده‌ستینشان کرد له‌بهر نه‌وهی له‌بنه‌ماله‌ی پاشایه‌تی که‌س نه‌ما‌بوویه‌وه. پی‌او‌یک به‌ناوی مه‌ها‌زه‌ر جه‌شنس سه‌رپه‌ره‌ستی کردنی نه‌وی گرت‌ه‌سته‌تۆ و به‌شینویه‌ک کاروباره‌کانی راپه‌راند که‌کم‌ت‌ه‌منی نهرده‌شیر دهرنه‌که‌وت. شه‌هر به‌راز هاوری له‌گه‌ل نهو سوپایه‌ی خوسره‌و په‌یوه‌ستی کردبوو و به‌((نیکروزان)) ناوی دهبرد، له‌سنوره‌کانی رۆم بوو. خوسره‌و و شیویه له‌کار پیویست و گرنه‌کان راویژیان له‌گه‌ل ده‌کرد. کاتیک گه‌وره‌کانی فارس سه‌باره‌ت به‌پاشایه‌تی نهرده‌شیر راویژیان له‌گه‌ل نه‌کرد، بیانوی ده‌ست که‌وت و سه‌رکۆنه‌ کردنی ده‌ست پیکرد. شوپشی کرد و خوینی رشت و ته‌ما‌حی پاشایه‌تی لا دروست بوو. ده‌یویست له‌پینگه‌ی به‌ندایه‌تیه‌وه بگاته پاشایه‌تی. نهرده‌شیری ریسوا کرد چونکه کم‌ت‌ه‌من بوو. سنوره‌کانی خۆی به‌زاند و سه‌باره‌ت به‌پاشایه‌تی خۆی، راویژی له‌گه‌ل چه‌ندین که‌س کرد. له‌گه‌ل سوپاکه‌ی خۆی به‌رنکه‌وت.

مه‌ها‌زه‌ر جه‌شنس دیوار و دۆله‌کانی شاری تیسبون‌ی به‌هیز کرد و پاشماوه‌ی بنه‌ماله‌ی پاشایه‌تی و هاوسه‌ره‌کانیان و مال و چوارپیکانی نه‌وانی بۆ شاری تیسبون برد. شه‌هر به‌راز له‌گه‌ل شه‌ش هزار که‌س له‌فارسه‌کان که له‌سنوره‌کانی رۆم بوون، هاتن و لای تیسبون نوردویان لی‌دا و گه‌مارۆی خسته سه‌ر شاره‌که. شه‌ری ده‌ست پیکرد و مه‌نجه‌نیقی دانا به‌لام نه‌یتوانی هیچ کاریک بکات. کاتیک نه‌یتوانی ده‌ست به‌سه‌ر شاره‌که‌دا بگرت، فرت و فیلی به‌کار برد و نیوخوسره‌و سه‌رکرده‌ی پاسه‌وانه‌کانی نهرده‌شیر و نامدار جه‌شنس کوپی نازه‌ر جه‌شنسی سوپاسالاری نیمروزی فریودا تا دهرگای شاره‌که‌یان بۆ کرده‌وه. هاته ناو شاره‌که و ده‌سته‌یه‌ک له‌گه‌وره‌کانی گرت و کوشتی. سامانی نه‌وانی تالان و ژنه‌کانی ریسوا کردن. فه‌رمانی کوشتی نهرده‌شیر کوپی شیویه‌یان دهرکرد. نه‌مه له‌سانی دووه‌می

پاشایه‌تی نهو و له‌مانگی به‌همهن و له‌روژی نه‌بان و له‌نه‌یوانی خوسرهو شای قویاد روویدا.

ماوه‌ی پاشایه‌تی نه‌رده‌شیر کوپری شیرویه یه‌ک سال و شه‌ش مانگ بوو.

شهر به‌راز پاشایه‌تی گرته‌ده‌ست

ناوی فهرخان ماه نیسغه‌نداره. له‌بنه‌ماله‌ی پاشایه‌تی نه‌بوو به‌لام خۆی وه‌ک پاشا ناساند. کاتی‌ک له‌سه‌ر ته‌ختی پاشایه‌تی دانیش‌ت، سکی ئاوسا به‌شینوه‌یه‌ک نه‌یتوانی ب‌پرواته شوینی ده‌ست به‌ئاو گه‌یاندن. له‌به‌ر نه‌مه داوای ته‌شتیکی کرد و له‌به‌رده‌م ته‌خته‌که‌ی داینا و پیسایی تیا کرد. یه‌کی‌ک له‌خه‌لکانی نیسته‌خر به‌ناوی فه‌سفروخ کوپری ماخرشیدان و دوو کوپه‌که‌ی دوا‌ی کوژرانی نه‌رده‌شیر و هاتنه سه‌رته‌ختی پاشایه‌تی شهر به‌راز، توپه و نه‌م کاره‌یان په‌سند نه‌کرد. سویندیان خوارد و به‌لین‌یاندایا بیکوژن. هر سیکیان له‌پاسه‌وانه‌کانی پاشا بوون. ره‌سم به‌و شیوه بوو کاتی‌ک پاشا به‌ره‌و ته‌ختی پاشایه‌تی به‌ریده‌که‌وت، پاسه‌وانه‌کان به‌ریز، زری و قه‌لغان و شمشیر و پم به‌ده‌ست ده‌وه‌ستان و کاتی‌ک پاشا ده‌گه‌یشته به‌رده‌میان، سه‌ریان دانه‌نه‌واند هاوشیوه‌ی سوچه بردن. شهر به‌راز دوا‌ی چه‌ند روژیک له‌پاشایه‌تی، مه‌به‌ستی نه‌وه‌ی کرد له‌سه‌ر ته‌ختی پاشایه‌تی دانیش‌ت. فه‌سفروخ و براکانی نزی‌ک له‌یه‌ک بوون. کاتی‌ک شهر به‌راز گه‌یشته به‌رده‌می فه‌سفروخ، گورزیک‌ی لیوه‌شان‌د. براکانیشی نه‌و کاره‌یان کرد. نه‌مه له‌مانگی نیسغه‌نداره‌م‌ز و له‌روژی دی‌ب‌دین رویدا. شهر به‌راز کوژرا و له‌نه‌سپه‌که‌ی که‌وته‌خوار. ته‌نافیکیان کرده قاچی و به‌م لا‌ولادا رایانده‌کیشا. یه‌کی‌ک له‌گه‌وره‌کان به‌ناوی زازان فروخ کوپری شه‌رداران و پیاوی‌ک به‌ناوی ماهیای که‌راهینه‌ری نه‌ده‌بی سوارکاران بوو، هاوری له‌گه‌ل ده‌سته‌یه‌ک له‌گه‌وره‌کان و سه‌رانی بنه‌ماله‌کان له‌کوشتنی نه‌ودا ها‌وده‌ست بوون. هه‌روه‌ها ها‌وکاری کوشتنی بکوژه‌کانی شیرویه کوپری نه‌رده‌شیریان کرد و ده‌سته‌یه‌ک له‌گه‌وره‌کانیان کوشت و پوران‌دوختیان وه‌ک پاشای خویان هه‌لبژارد. پاشایه‌تی شهر به‌راز چل روژی خایاند.

دوای نهو پوران دؤخت پاشایه تی گرتهدست

نهو کچی خوسره و پرویز کوپی هورموز کوپی کهسرا نهوشیروان بوو.
 دهلین: نهورؤژهی پاشایه تی گرتهدست، وتی: نییه تی خیرم ههیه و
 بهدادپهروهی فرمانپه وایی دهکم. پیگهی شههریه رازی بهفوسفروخدا و کاروباری
 و وزارتی بهو سپارد. لهگهل ژیردهستهکان شیوازیکی پهسند کراوی گرتهبهر و
 دادپهروهی دهکرده پیشه. فرمانی لیدانی سکهی تازه و نؤژهن کردنهوهی
 پردهکانی دهکرد و پاشماوهی خراجی بهخشی. نامه ی بؤ سنورهکان نووسی و
 چاکهخوازی خو ی بهرابهر بهکومه لانی خهک نیشاندا و بهسهرهاتی کوژراوانی
 بنه ماله کهی باسکرد و وتی: هیواداره خواهند لهروژگاری نهو ناسایش و نارمی
 بلاو بکاتهوه بؤ نهوهی بزائن فراوان کردنی سنوری ولات و سرکموتن لهشهرمکان
 و ناژاوه نانهوه و بویری تهنیا رینگهچارهسیری تایبعت بهپیاوان نییه بئکو
 ههموی بهفهرمانی خواهند نهنجام بهدریت. فرمانیدا ملکهچی خو یان نیشان
 بدن و چاکهخوازی بن.

پورانی خاچی تهسلیمی پاشای روم کردهوه و هاوری لهگهل گهوره قهشهیهکی
 مهسیحی بهناوی ئیشوعههب رهوانهی کرد. ماوهی پاشایه تی نهو یهک سال و چوار
 مانگ دریزهی کیشا.

دوای ئەو چەشنسە
پاشایەتی گرتە دەست

ئەو لە کوپە پورە دورەکانی پەرویز بوو. ماوەی پاشایەتی ئەو کەمتر لە یەک مانگ درێژەى کیشا.

دوای ئەو نازەرمیدۆخت
پاشایەتی گرتە دەست

ئەو کچی خوسرەو پەرویز کوپى هورموز کوپى کەسرا ئەنەوشیروانە.
دەلین: یەکیک لەجوانترین ژنانى فارس بوو. کاتیک پاشایەتی گرتە دەست،
وتى: درێژە پیندەرى رینچکە و شیوازی باوکی خۆم دەبم. هەر کەس پینچەوانەى
ئیمە بچوولیتەوه، خوینی دەریژین.

دەلین: لەو کاتەدا گەرەوى فارسەکان فەروخ هورموز سوپاسالارى خوراسان
بوو. کەسى رەوانە کرد و داواى کرد نازەرمیدۆخت ببیتە هاوسەرى ئەو. پەيامیدا:
رەوا نییە شازن ببیتە هاوسەرى کەسێک بەلام دەزانم ئەم داواکارییەت تەنیا بۆ تیر
کردنى نیازەکانى خۆتە، فلان شەو وەرە بۆ لای من.

فەروخ هورموز ئەو کارەى کرد و لەشەوى دیاریکراو پۆشتە لای. نازەرمیدخۆت
بەسالارى پاسەوانەکانى خۆى وتیوو، شەو لەکاتی چاوپێکەوتن بیکوژیت.
سەرکردەى پاسەوانەکان فەرمانەکەى ئەنجامدا وکوشتی. فەرمانیدا بیبەن
لەگۆرەپانى شارەکە فەریبەدن. بەرەبەیان فەروخ هورموزیان بەکوژراو بینی. شازن
فەرمانیدا جەستەى بشارنەوه و زانیان تاوانیکى گەرەوى ئەنجامداوه.

رۆستەم کوپى فەروخ هورموز ئەو کەسەى لەرۆژگارى دواتر یەزدگیرد، بۆ
شەرى عەرەبەکان رەوانەى کرد، لەخوراسان جیگرى باوکی بوو. کاتیک لەکوشتنى

باوکی ناگادار بوویهوه، هاورئ لهگه‌ل سوپایه‌کی گه‌وره روی له‌مه‌داین کرد. چاوی نازه‌رمیدوختی دهره‌ینا و کوشتی و به‌وته‌یه‌ک زه‌هرخواردی کرد. پاشایه‌تی نازه‌رمیدوخت شه‌ش مانگی خایاند.

دوای ئەم روداو، گه‌وره‌کان، خوسره‌و کوپری میهرجه‌شنسیان هینا که له‌نه‌وه‌کانی ئه‌رده‌شیر و نیشه‌جینی ئه‌هواز بوو. ئه‌ویان وه‌ک پاشا هه‌لبژاردو تاجیان کرده‌سه‌ر. له‌سه‌ر ته‌ختی پاشایه‌تی دانیشته‌ به‌لام چهند روژیک دواتر کوژا.

به‌وته‌یه‌ک دوای نازه‌رمیدوخت، خه‌رزاد خوسره‌و پاشایه‌تی گرت‌ه‌ده‌ست. ئه‌و له‌مناله‌کانی په‌رویز و له‌قه‌لای سه‌نکان له‌نزیک نه‌سیبین ئه‌ویان دۆزیه‌وه. کاتی‌ک هاته‌ مه‌داین، چهند روژیک پاشایه‌تی کرد. به‌لام دواتر دژایه‌تیه‌کان ده‌ستی پیکرد و ئه‌ویان له‌سه‌ر کار لابرد.

ئه‌وانه‌ی وتووینه‌ دوای نازه‌رمیدوخت، خوسره‌و کوپری میهر جه‌شنس پاشایه‌تی گرت‌ه‌ده‌ست، ده‌لین: دوای کوژرانی ئه‌و ده‌سته‌یه‌ک له‌گه‌وره‌کانی فارس به‌دوای که‌سیک له‌بنه‌ماله‌ی پاشایه‌تیدا ده‌گه‌ران تا بیکه‌نه‌ پاشای خویان یا که‌سیک که‌ له‌رنگه‌ی ژنانه‌وه‌ خزمایه‌تی له‌گه‌ل ئەم بنه‌ماله‌یه‌ هه‌بیت. که‌سیک به‌ناوی فیروز که‌نیشه‌جینی میسان و کوپری میهران جه‌شنس و به‌جه‌شنسده‌ ناویان ده‌برد، هینایان و به‌دلخواز پاشایه‌تیان ته‌سلیم کرد.

دایکی فیروز سه‌هار به‌خت کچی یه‌زداندار کوپری که‌سرا ئه‌نه‌وشیروان بوو. فیروز سه‌ری گه‌وره‌ بوو. کاتی‌ک تاجی کرده‌سه‌ر، وتی: چنده‌ ته‌نگ و ته‌سکه‌، گه‌وره‌کان ئەم قه‌سه‌یان به‌خرابه‌ لیک‌دایه‌وه‌ و دوای چهند روژ، کوشتیان. به‌وته‌یه‌ک هه‌مان سات که‌ئهم قسه‌ی هینایه‌ سه‌رزمان، کوژا.

به‌وته‌ی ئەمان، دوای کوژرانی فیروز، یه‌کی‌ک له‌گه‌وره‌کانی فارس به‌ناوی زازی هات و فه‌روخزاد خوسره‌وا کوپری خوسره‌وی هینایه‌ تیسفون. زازی له‌ناوچه‌ی روژناوا له‌نزیک نه‌سیبین له‌شوینیک به‌ناوی دژسه‌نگ سه‌ره‌ره‌ستی کاروباری نه‌سیره‌کانی ده‌کرد. کاتی‌ک شیرویه‌ براکانی خوی کوشته‌، فه‌روخزاد خوسره‌وا په‌نای بۆ ئه‌و برد.

فەروخزاد بۆ ماوه‌یه‌کی کورت پاشایه‌تی کرد. دواتر خەلکان دژایه‌تی و سهرپێچی فەرمانه‌کانی ئەویان کرد. به‌وته‌یه‌ک ئەویان کوشت.

ماوه‌ی پاشایه‌تی ئەو شەش مانگی خایاند.

ده‌سته‌یه و توویانه: خەلکی نیسته‌خر یەزدگێرد کوپی شه‌هریار خوسره‌و که له‌کاتی براکوژییه‌که‌ی شیرویه، پهنای بۆ ئەو شارە بردبوو، دۆزیانه‌وه و کاتیگ ئاگادار بوونه‌وه خەلکانی مه‌داین دژایه‌تی فەروخزاد خوسره‌وا ده‌کن، یەزدگێردیان بۆ ئاتەشکه‌ده‌که‌ی ئەرده‌شیر برد و تاجیان خسته‌سه‌ر له‌کاتیگدا هیشتا له‌ته‌مه‌نی لاویدا بوو. دواتر ئەویان برده‌ مه‌داین و فەروخزاد خوسره‌ویان به‌فرت و فیل کوشت دوا‌ی ئەوه‌ی بۆ ماوه‌ی یه‌کسال پاشایه‌تی کرد. کاروباری پاشایه‌تی بۆ یەزدگێرد نارامی گرت به‌لام پاشایه‌تی ئەو به‌به‌راوه‌رد له‌گه‌ڵ باوه‌کانی خه‌و و خه‌یال بوو وگه‌وره‌کانی فارس کاروباره‌کانی ولاتیان هه‌نده‌سووراند له‌به‌ر ئەوه‌ی یەزدگێرد هیشتا لاو بوو. وشیارتر و زیره‌کتر له‌هه‌موو وه‌زیره‌کان، زازی بوو.

ولاتی فارس به‌هیز و دوژمنان له‌مه‌ر لایه‌که‌وه قووت بوونه‌وه و ده‌ستدریژیان ده‌ست پێکرد. وێرانیان دروست کرد و دوا‌ی دوو سال له‌پاشایه‌تی یەزدگێرد و به‌وته‌یه‌ک دوا‌ی چوار سال، عه‌ره‌به‌کان هێرشیان کرده‌ سه‌ر سنوره‌کانی ولاتی فارس. ماوه‌ی ژێانی یەزدگێرد تا ئەو کاته‌ی کوژرا، بیست و هه‌شت سال بوو. به‌خواستی خوا کو‌تایی داستانه‌کان سه‌باره‌ت به‌یه‌زدگێرد و مناله‌کانی ئەو له‌کاتی گێرانه‌وه‌ی فراوان بوونی سنووری موسولمانان باس ده‌که‌ین.

به‌وته‌ی جوله‌که‌کان له‌هاتنه‌ خواره‌وه‌ی ئاده‌م بۆ سه‌رزه‌وی تا کاتی کوچی پینغه‌مبه‌ر(د.خ) چوار هه‌زار و شه‌شسه‌د و چل و دوو سال و چهند مانگه. به‌گومانی ئەوان، ئەم ماوه‌یه له‌ته‌وراتدا ئاماژه‌ی پێدراوه.

به‌وته‌ی مه‌سیحیه‌کان ئەم ماوه‌یه پینج هه‌زار و نۆسه‌د و نه‌وه‌د و دوو سال و چهند مانگه و گومان ده‌که‌ن له‌ته‌وراتی یۆنانیدا ئاماژه به‌م بابته‌ دراوه.

به‌لام به‌وته‌ی زه‌رده‌شتیه‌کان ئەم ماوه‌یه چواره‌هه‌زار و سه‌د و هه‌شتا و دوو سال و ده مانگ و نۆزده رۆژه و ماوه‌ی دوا‌ی کوچیان تا کاتی کوژرانی یەزدگێرد پێ

زیاد کردوه کەسی سال و دوو مانگ و پانزه رۆژه. ئەمە دەسپینکی میژوو لەکیومەرسەویە چونکە ئەوان کیومەرس بەئادەم دەزانن کەمەموو منالەکانی ئادەم رەچەلەکیان بۆ ئەو دەگەریتەوه بەهەمان شیۆه کە لەم کتیبەدا ئاماژەمان پێدا. پێشتر ئاماژەمان پێدا دەستەیک لەشارەزایانی میژوی ئیسلام بۆچوونیان سەبارەت بەم بابەتە چۆنە و ئاماژەمان بەوتاری دەستەیک لەواندا کە دەلێن: لەئادەمەوه تا نوح دەسەدەیه و سەدە سەد سائە. لەنوحەوه تا ئیبراهیم دەسەدەیه و هەر سەدەیک سەد سائە و لەئیبراهیمەوه تا موسا کوپی عیمران دە سەدەیه هەر سەدەیک سەد سائە.

ئاماژەدان بە بیژەری ئەم وتەیه

لەکوپی عەباس دەگێرنەوه: ماوهی نیوان ئادەم و نوح دە سەدەیه و هەموویان پێغەمبەرائی راستی بوون. هەرودەها لەعەمرۆ کوپی واقدی ئەسلەمی دەگێرنەوه: لەئادەمەوه تا نوح دەسەدەیه و هەر سەدەیک سەد سائە و لەنوحەوه تا ئیبراهیم دەسەدەیه و هەر سەدەیک سەد سائە و لەئیبراهیمەوه تا موسا کوپی عیمران دەسەدەیه و هەر سەدەیک سەد سائە.

لەسەلمانیش دەگێرنەوه: لەمحەممەد تا عیسا، شەشسەد سائە.

لەعەوف دەگێرنەوه: لەموسا تا عیسا شەشسەد سائە.

لەکوپی عەباس دەگێرنەوه: لەموسا تا عیسا کوپی مریەم هەزار و حەوتسەد سال و لەم ماوهدا چەندین پێغەمبەری دیکە رەوانە کران کەژمارەیان یەکەهزار پێغەمبەر لەمنالەکانی ئیسرائیلە جگە لەو پێغەمبەرائەیی بۆ نەتەوهکانی دیکە رەوانەکران. لەلەدایک بوونی عیسا تا پێغەمبەر(د.خ) پینسەد و شەست و نۆ سائە کە لەسەرەتاکی سی پێغەمبەر رەوانە کران بەهەمان شیۆه کە خواوەند دەفەرمیت:

((اذ ارسلنا اليهم اثنين فكنبوهما ففرزنا بئالثلث.

واتاکە: کاتیگ دوو پێغەمبەران بۆ رەوانە کردن و ئەوانیان بەدرۆزن لەقەلەمدا،

بەسنیەم پێغەمبەر، ئەوانمان بەهیز کرد.))

ئەو کەسەى بۆ پشتراست کردنەوهى و تهکانى دوو پیغه مبه ره کهى دیکه هات، شه معون بوو که یه کیکه له حه وراییه کان وئەو سه رده مى خواره ند تیايدا هیچ پیغه مبه رێكى ره وانە نه کرد، چوار سه د و سى و چوار سه له . ئەو کاتهى عیسا بۆ ناسمان به رز کرایه وه، سى و دوو سه له بوو. ماوه ی پیغه مبه رایه تی ئەو سى مانگ و خواره ند جه سه ته ی ئەوى بۆ ناسمان به رز کرده وه و تا ئیستایش زیندوووه . له وه ب ده گێر نه وه : له سه له کانى ته مه نى دنیا پینچ هه زار و شه شه سه د سه ل تپه رپوه .

عبدالله کوپى بوسر ده لیت: پیغه مبه ر(د.خ) به منى فه رموو، سه له کانى ته مه نت ده گاته سه ده یه ک. ئەو بۆ ماوه ی سه ده یه ک ژیا .

ئەمه ئەو گێرانه وه و حه دیسه انه یه زاناکانى ئیسلام ناماژه یان پیندا وه به لām جیا وازییه کان له مبه ره وه فراوانه . واقدى له ده سه ته یه ک له شوینکه وه ته کانى حه دیس ده گێر نه وه : سه له کانى ته مه نى دنیا تا له دایک بوونى پیغه مبه رى ئیمه چوار هه زار و شه شه سه د سه ل بوو به لām له هوشام کوپى محه ممه دى که لیبى ده گێر نه وه : ته مه نى جیهان تا کاتى له دایک بوونى پیغه مبه ر(د.خ) ، پینچ هه زار و پینسه د سه ل بوو. له وه ب کوپى موبه ده گێر نه وه : هه موو ته مه نى جیهان شه ش هه زار سه ل و تا رۆژگارى پیغه مبه ر(د.خ) پینچ هه زار و شه شه سه د سه ل بوو. مرده نى وه ب له سه لى سه د و چواره دى کۆچى و پاشماوه ی ته مه نى ئەو به وته ی ئەو له م کاته ی ئیستای ئیمه، دوسه د و پانه زه سه له . ئەم گێرانه وه ی وه ب، له گه ل ئەو گێرانه وه ی له کوپى عه باس ناماژه یان پیندا وه، چونیه که .

ده سه ته یه ک و توویانه : له کاتى دابه زینى ئاده م تا رۆژگارى پیغه مبه ر(د.خ)، شه ش هه زار و سه د و سیانه سه له . له دابه زینى ئاده م تا سه رده مى تۆفان دو هه زار و دوسه د و شه ست و پینچ سه ل. له سه رده مى تۆفان تا له دایک بوونى ئیبراهیم هه زار و شه شه سه د و نۆ سه ل و له له دایک بوونى ئیبراهیم تا ئەو کاته ی موسا کوپى عیمران مناله کانى ئیسرا ئیلی له میسر برده دهر، پینسه د و شه ست و پینچ سه ل و له کاتى هاته نه دهرى مناله کانى ئیسرا ئیل له میسر تا دروست کردنى بیت المقدس که له سه لى چواره مى پاشایه تی سه لیمان کوپى داوود بیناکرا، شه شه سه د و سى و

شەش سال و لەبەینای بیت المقدس تا پاشایەتی ئەسکەندەر حەوتسەد و حەفدە سال و لەپاشایەتی ئەسکەندەر تا لەدایک بوونی عیسا کوپی مریەم سێسەد و شەست و نۆ سال و لەلەدایک بوونی عیسا تا سەردەمی پێغەمبەر(د.خ) پێنسەد و یانزە سال و لەهەلبژاردنی پێغەمبەر تا کۆچی ئەو بو مەدینە، سیانزە سال.

دەستەیک لەکوپی عەباس دەگیرنەو: لەئادەم تا نوح هەزار و دوسەد سال و لەنوح تا ئیبراھیم هەزار و سەد و چل و سی سال و لەئیبراھیم تا موسا پێنسەد و حەفتا و پێنج سال و لەموسا تا داوود سەد و حەفتا و نۆ سال و لەداوود تا عیسا هەزار و پەنجا و سی سال و لەعیسا تا محەممەد شەشسەد سالە.

لەدەستەیک لەشوینکەوتەکانی کتیب دەگیرنەو: لەئادەم تا توفان هەزار و دوسەد و پەنجا و شەش سال و لەتوفان تا سەردەمی مەرگی ئیبراھیم هەزار و بیست سال و لەکاتی مردنی ئیبراھیم تا ئەو کاتەی منالەکانی ئیسرائیل پۆشتنە ناومیسر حەفتا و پێنج سال و لەپۆشتنی منالەکانی ئیسرائیل تا هاتنەدەری موسا لەمیسر چوارسەد و سی سال و لەهاتنەدەر لەمیسر تا دروست کردنی بیت المقدس پێنسەد و پەنجا سال و لەبەینای بیت المقدس تا پاشایەتی بەخت نەسر و وێرانی بەخت نەسر چوارسەد و چل و شەش سال و لەپاشایەتی بەخت نەسر تا پاشایەتی ئەسکەندەر چوارسەد و شەست و سی سال و لەپاشایەتی ئەسکەندەر تا سالی دوسەد و شەشی کۆچی، هەزار و دوسەد و چل و پێنج سالە.

